

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΡΓΑ

10

ΕΠΗΙΣΤΟΡΙΚΑ

Α' ΕΠΗΕΙΣΕΑΥΤΟΝ

(ΠΟΙΗΜΑΤΑ Α' - 4Θ')

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΚΕΙΜΕΝΟ - ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ἄπο τὸν

ΙΓΝΑΤΙΟ ΣΑΚΑΛΗ

Φιλολόγο

Ἐπόπτες

ΠΑΝ. Κ. ΧΡΗΣΤΟΥ, Καθηγητής Πανεπιστημίου
ΘΕΟΔ. Ν. ΖΗΣΗΣ, Καθηγητής Πανεπιστημίου

Ἐπιμελητής Ἐκδόσεως

ΕΛΕΥΘ. Γ. ΜΕΡΕΤΑΚΗΣ, Θεολόγος

Ε Π Ε

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τὸ δεύτερο μέρος τῶν ἐπῶν τοῦ Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζινοῦ, τὰ *Ἱστορικὰ Ἔπη* τὸ ἀποτελοῦν κι αὐτὸ δύο ἐνότητες: *Τὰ Ἔπη εἰς ἑαυτὸν* καὶ *Τὰ Ἔπη εἰς ἑτέρους*, σύνολο ἑκατὸν ἐπτὰ ποιήματα, ἐνενηντα ἑννέα στὴν πρώτη ἐνότητα καὶ ὀχτῶ στὴ δεύτερη. Ἡ ἀνισότητα δὲν παρατηρεῖται μόνο στὸν ἀριθμὸ τῶν ποιημάτων· ὑπάρχει καὶ στὸ συνολικὸ ἀριθμὸ τῶν στίχων· πάνω ἀπὸ ἐξήμιση χιλιάδες στίχοι στὴν πρώτη ἐνότητα, δύο χιλιάδες σχεδὸν στὴ δεύτερη. Σὰν Χριστιανὸς ἱεράρχης καὶ δάσκαλος εἶχε στὸ κέντρο τῆς δράσης του τοὺς Χριστιανούς, τοὺς ἑτέρους, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἀρθρώσει τὸ λυρικὸ ποιητικὸ του λόγο ἔπρεπε τελικὰ νὰ σκύψει μέσα του, νὰ ἐξετάσει τὸν ἑαυτὸ του, τὸ ἐγὼ του, αὐτὸ τὸ πλούσιο, τὸ ἀνήσυχο, τὸ ἀνικανοποίητο, τὸ εὐαίσθητο, τὸ τραπὸ καὶ πληγωμένο ἐγὼ.

Ἡ σχετικὰ μακρὰ ζωὴ τοῦ Γρηγορίου —πέθανε σὲ ἡλικία ἐξήντα δύο ἐτῶν, ἐνῶ ὁ Βασίλειος τριάντα ἑννέα, δὲν πέρασε ἀνεργῆ ὅπως καταχωρεῖται στὰ *Εἰς ἑαυτὸν* κυρίως ἱστορικὰ ἔπη. Δείχνει μέσα σ' αὐτὰ τὸ θαυμάσιο οἰκογενειακὸ περιβάλλον ὅπου ἔζησε, σκιασμένο προστατευτικὰ ἀπὸ τὴ βιβλικὴ μορφὴ τοῦ πατέρα του καὶ ἐμψυχωμένο ἀπὸ τὴν παρουσία τῆς ἀντρόψυχης Νόννας· τὸ συμπληρώνουν ἀξιόλογοι συγγενεῖς καὶ φίλοι. Τὴν καλλιέργειά του στὸ περιβάλλον αὐτὸ τὴν ὀλοκληρώνει καὶ τὴν τελειοποιεῖ μὲ ἀφθονες σπουδές, πού σφραγίδα τους ἀποτελοῦν οἱ σπουδές του στὴν Ἀθήνα. Ἐδῶ ἔχομε καὶ μιὰ ἀπὸ τίς κορυφαῖες στιγμὲς τῆς ζωῆς τοῦ Γρηγορίου. Ὁ ζωντανὸς νεανικὸς κόσμος τῶν σπουδαστῶν στὴν Ἀθήνα τὸν

περιβάλλει με τὸν θαυμασμό του καὶ καταλήγουν νὰ τὸν ἀναγνωρίσουν ὡς τὸν κορυφαῖο τους. Μὲ θέρημ πού δὲν κρύωσε ὕστερ' ἀπὸ τόσα χρόνια μιλάει στὸ *ια'* ἱστορικὸ ἔπος *Εἰς ἑαυτὸν* γιὰ τὶς στιγμὲς αὐτὲς καὶ μὲ συγκίνηση πού δὲν κρῦβεται τὶς ξετυλίγει μπροστά μας ἀλησιμόνητες, λαμπρὴ νωπογραφία.

Οἱ συμπολίτες του τοῦ ζητοῦν νὰ ἐπιστρέψει στὴν πατρίδα του καὶ νὰ ἀσκήσει σ' αὐτὴν τὴ μὀρφωση καὶ τὶς ἱκανότητές του. Μιὰ ἄλλη κορυφαία στιγμὴ τῆς ζωῆς του ἐδῶ τὸν συγκλονίζει μὲ τὴ δραματικότητά της —ἔτσι τὴ ζεῖ καὶ τὴν περιγράφει ὁ ἴδιος— ἡ χειροτονία του σὲ ἱερέα ἀπὸ τὸν πατέρα του πού κυριολεκτικὰ τὸν ἀναστατώνει· ἀντιπαράθεση πατέρα καὶ γιοῦ. Ἐντονότερη; δὲν ξέρω, δραματικὴ ὁμως, ἀν καὶ μὲ ἄλλη ποιότητα, εἶναι ἡ τοποθέτησή του ἀπὸ τὸ Βασίλειο στὸν ἐπισκοπικὸ θρόνο τῶν Σασίμων. Ὁ Γρηγόριος στὴ θέση αὐτή; Σ' αὐτὸ τὸ σκονισμένο κέντρο διερχομένων; Νιώθει γελασμένος, προδομένος ἀπὸ τὸ μεγάλο φίλο του. Λέει τὴν ἀπογοήτευσή του ἀπερίφραστα· ὁ μεγάλος φίλος του τὸν χρησιμοποίησε, τὸν θέλησε μέσο στὶς μητροπολιτικὲς του βλέψεις καὶ διαμάχες μὲ τοὺς συνεπισκόπους του, μέσο γιὰ τοὺς οἰκονομικοὺς του ὑπολογισμοὺς. Ἐγωισμός, ἐμπάθεια; Ἀπλόττητα θεία καὶ παρρησία πού σὲ παρασύρει κι ὅταν τὸν διαβάξεις καὶ μετέχεις στὴν ἀγία ὀργή του κι ὅταν μιλάς γι' αὐτόν.

Καὶ ξαφνικὰ ἡ πορεία τῆς ζωῆς του ὑψώνεται κατακόρυφα· τοῦ γίνεται ἡ πρόσκληση στὴν Κωνσταντινούπολη. Ἡ ὀρθὴ πίστη πῆγαινε ν' ἐξαφανιστεῖ στὸ ἴδιο τὸ κέντρο τῆς ἀπὸ τὴ δράση τῶν Ἀρειανῶν. Οἱ σκέψεις τῶν ταλαιπωρημένων πιστῶν στρέφονται στὸν γίγαντα ἐπίσκοπο τῶν μικρῶν κι ἀσήμαντων Σασίμων τῆς Καππαδοκίας καὶ τὸν καλοῦν νὰ τοὺς βοηθήσει· κάτι δηλαδὴ σὰν ἐκεῖνο τὸ «διαβάς βοήθησον ἡμῖν». Εἶναι ἡ μεγάλη ὥρα γιὰ τὸ Γρηγόριο πού ἀναδειχνεὶ τὸν ἀξεπέρατο θεολόγο καὶ τὸ δεινὸ δάσκαλο τῆς θεολογίας. Ὁ Γρηγόριος εἶναι στὸ στοιχεῖο του, σὲ ἀπόλυτη ταύτιση μὲ τὸν ἑαυτό του. Καὶ προσφέρει ἀφθονη στὸ διψασμένο λαὸ τὴ βαθιὰ θεολογικὴ του σκέψη· βαθὺς γιὰ ὄσους ζητοῦσαν πληρέστερες ἐξηγήσεις,

ἀπλὸς γιὰ τοὺς ἀπλούστερους, ὕψηλός γιὰ ὄσους ἐπιθυμοῦσαν πνευματικὲς ἀνατάσεις. Ὅσοι κλονίζονταν στηρίζονται, ὄσοι εἶχαν πέσει ἀνορθώνονται· οἱ δειλοὶ παίρνουν θάρρος, οἱ ταραγμένοι ἡρεμοῦν. Ἡ ἱκανοποίηση, ἡ ἀγαλλίαση, θὰ ἔλεγα, τοῦ Γρηγορίου καθὼς ἐκθέτει τὴν κατάσταση αὐτὴ, περνᾷ καὶ στὴν ψυχὴ τοῦ ἀναγνώστη σὰ μαγικὸ ρεῦμα. Ἡ ἐπιβράβευση γιὰ τὸ γιγάντιο ἔργο τῆς ἀνόρθωσης τῆς Ἐκκλησίας, τῆς νεκρανάστασης τῆς πίστεως, ποὺ δὲν ἀργεῖ νὰ ρθεῖ μὲ τὴν ἀνακήρυξή του σὲ οἰκουμενικὸ Πατριάρχη, εἶναι γιὰ τὸ Γρηγόριο πράξις τυπικῆ, ὅπως θὰ δείξει ἀμέσως μὲ τὴ στάση του.

Ὁ φθόνος καιροφυλακτεῖ καὶ ξεσπᾷ. Οἱ ἐπικριτὲς του ξεπροβάλλουν ἀπὸ παντοῦ καὶ οἱ ἀστήρικτες κατηγορίες μὲ συκοφαντίες ἀπροκάλυπτες βρίσκουν τὸ στόχο τους καὶ πληγώνουν τὸ θήραμά τους καίρια. Οἱ ἀντίπαλοί του ἀνάξιτοι νὰ φιλήσουν καὶ τὰ πόδια του. Ἄνθρωποι πρῶτα τῆς συναλλαγῆς, κατεργαρεοὶ τοῦ λιμανιοῦ, ἀπατεῶνες, κόλακες, ἄσχετοι μὲ τὴν πίστη εἶχαν γίνει ἐπίσκοποι, ὕψωναν φωνὴ καὶ μηχανορραφοῦσαν ἀδίσταχτα. Χεῖμαρρος κυλᾷ ἡ ποίηση τοῦ Γρηγορίου. Δὲν τὸν ἐνδιαφέρει πῶς ἔχουν ἀναρριχηθεῖ στὸ θρόνο· ὄλο τὸ παρελθόν τους θὰ τὸ ἔσβηνε μιὰ ἄξια ἱεραρχία. Ποῦ ὁμως νὰ βρεθεῖ μέσα στὸ συρφετὸ τῶν κερκοπιθήκων; Ἡ ἐλευθεροστομία τοῦ Γρηγορίου σπάζει κόκκαλα· τέτοιοι ἦταν οἱ ἀντίπαλοί του καὶ τέτοιους τοὺς περιγράφει. Δὲ νιώθει κακία γι' αὐτούς, ἡ ἐμπάθεια εἶναι ἐξορισμένη ἀπὸ τὴν ψυχὴ του· προστατεύει τὴν πίστη καὶ τοὺς πιστοὺς. Ἀγάπη στὴν ἀλήθεια, ἀγάπη στὴν Ἐκκλησία, ἀγάπη στὸν ἄνθρωπο ποὺ παίρνει μέσα καὶ ἀντίπαλο, ἀγάπη γιὰ τὴν ἀρετὴ. Γιὰ τὸν ἑαυτό του ἡ τύχη τοῦ Ἰωῆ. Πῶς ν' ἀντιμετωπίσεις μὲ φιλολογικὴ ψυχραμία μιὰ ψυχὴ ποὺ ἔχει ἀδικηθεῖ καὶ εἶναι γεμάτη ταραχὴ καὶ πίκρα ἀπὸ τὴν ἀδικη καταδρομῆ; Γιὰ τοὺς φθονερούς, γιὰ τοὺς ἐπισκόπους, γιὰ τὴ τυχοδιωκτικὴ μορφή τοῦ Μάξιμου ποὺ τὸν ξεγέλασαν αἰσχροῦ ἀφιερῶνει καὶ ἰδιαίτερα ποιήματα, ὅπου ἀφήνει ἐλεύθερο τὸ θυμὸ ἀλλὰ καὶ τὸ σαρκασμὸ του.

Τὰ πράγματα ἡρεμοῦν στὰ ἔπη *Εἰς ἑτέρους*. Ὅχτώ εἶναι

ὄλα κι ὄλα τὰ ποιήματα τῆς ἐνότητας αὐτῆς, κι ὄλα —ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Β'— μὲ σεβαστὸ ἀριθμὸ στίχων. Στὰ ποιήματα αὐτὰ ζητεῖ δίκαιη καὶ φιλόφρων κατανομή φόρων (ἔπη Α' καὶ Β') προσπαθεῖ νὰ συμφιλιώσῃ τὸν ἀδικο ἐξοργισμένον πατέρα ἐναντίον τῶν παιδιῶν του (ἔπος Γ') καὶ ν' ἀποκαταστήσῃ τὴ σπασμένη οἰκογενειακὴ ἐνότητα: ἀναφέρεται στὸ ἀγαπημένον του θέμα τῆς παιδείας (ἔπη Δ' καὶ Ε') καὶ ὁ λόγος τοῦ γιοῦ πρὸς τὸν πατέρα καὶ ὁ ἀντίλογος τοῦ πατέρα πρὸς τὸν γιὸ διατηροῦν τὴ χάρη τους: δίνει συμβουλὲς σὲ νεόνυμφους γιὰ μιὰ χριστιανικὴ ἔγγαμη ζωὴ (ἔπος ΣΤ') θίγει ζητήματα πίστεως σὲ ἐπιφανῆ ἔθνικὸ πού ἀσπάστηκε τὸ Χριστιανισμὸ (ἔπος Ζ') καὶ τέλος δίνει σὲ νέο τις κατάλληλες συμβουλὲς καὶ ὑποδείξεις γιὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ στὴν περίοδο τῆς νεότητος ἀλλὰ καὶ στὴ ζωὴ του γενικὰ τὴ φρόνηση.

Τὰ ποιήματα αὐτὰ ἔχουν γραφεῖ σὲ μακρὸ χρονικὸ διάστημα: τὸ Α' στὰ 372, τὸ Β' στὸ 374, τὸ Γ' στὰ 375, τὸ Δ' καὶ Ε' στὰ 383, τὸ ΣΤ' καὶ Ζ' στὰ 384, τὸ Η' σὲ ἀβέβαιο χρόνον. Τὰ ποιήματα τῆς πρώτης ἐνότητας ἀκολουθοῦν τὴν παρακάτω σειρά: τὰ τρία πρῶτα γράφτηκαν ἀντίστοιχα στὰ χρόνια 371, 372, 379· τὰ ἔπη Ε'—Η' στὰ 380· τὰ ἔπη ΙΘ'—ΛΘ' στὰ 382· τὰ ἔπη Μ'—ΜΕ' στὰ 383 καὶ μετὰ τὸ 383 τὰ ὑπόλοιπα ἔπη τῆς ἐνότητας. Ἡ χρονολόγησις εἶναι τοῦ Migne. Ἀπὸ τὴν ἐνότητα αὐτὴ κοντὰ στὰ ποιήματα πού ἀναφέραμε εἰδικὰ θὰ ἤθελα νὰ ἐπισημάνω καὶ τὸ ἔπος ΛΘ' εἰς τὰ *ἔμμετρα*: ἡ σημασία του βρίσκεται στὴ δικαιολόγησις τῆς ἀπόφασίς του ν' ἀσχοληθεῖ μὲ τὴν ποίησι. Θὰ ἤθελα ἀκόμα νὰ σημειώσω καὶ τὸ ποίημα *Εἰς τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν*. Βέβαια ὁ Γρηγόριος στὰ ποιήματά του αὐτὰ εἶναι κι ἂν εἶναι πού μιλάει γιὰ τὸν ἑαυτό του καὶ μὲ τὸν ἑαυτό του. Ἀλλὰ στὴ γραμμὴ αὐτὴ τὸ πιὸ ἄμεσο καὶ πιὸ ὀλοκληρωμένον εἶναι τὸ ποίημα πού ὑπογραμμίσαμε.

Γιὰ νὰ πεῖς τὰ πεπραγμένα καὶ τὰ παθήματα, κυρίως, μιᾶς ζωῆς σίγουρα δὲν εἶναι πολλοὶ οἱ ὀχτώμισι περίπου χιλιάδες στίχοι τοῦ τόμου αὐτοῦ καὶ εἶναι ἐδῶ ἰδίως πού ὁ Γρηγόριος δὲν φοβᾶται τὴν ἔκτασι καὶ τὸ μέτρο τῆς τάξης αὐ-

τῆς τὸ δίνει τὸ κατ' ἐξοχὴν αὐτοβιογραφικὸ ἔπος τῆς σειρᾶς (ἔπος ΙΑ') μὲ τις δυὸ χιλιάδες στίχους του. Ἄλλ' ὁ ποιητὴς Γρηγόριος δὲ χάνεται μέσα στὸ μάκρος καὶ τὴν ἔκταση τῶν λόγων, ὅπως ὁ καλὸς κολυμβητὴς στὴν ἀπεραντοσύνη τῆς θάλασσας. "Ὅταν ὀλοκληρώσεις τὸ ταξίδι σου μαζί μὲ τὸ μεγάλο πατέρα θά ἔχεις ν' ἀναπολεῖς τίς πολλὲς εὐτυχισμένες στιγμὲς τῶν συντομότερων ἐπῶν καὶ πολλὲς στιγμὲς ἀπὸ τὰ μακρότερα, ὅπως ἡ ἀγωνία κατὰ τὴν τρικυμία ὅταν πῆγαινε στὴν Ἀθήνα, ἡ ἀναγνώρισή του ἀπὸ τοὺς συσπουδαστὲς του, ἡ τρυφερότητα γιὰ τὸ ἔργο του στὴν Ἀναστασία καὶ τόσα ἄλλα.

Ὁ Γρηγόριος εἶναι κι ἐδῶ ἔτσι ὅπως τὸν ἔχομε δεῖ καὶ στοὺς προηγούμενους δύο τόμους τῶν ποιημάτων: πιστὸς τῆς Τριάδος, σοφὸς καὶ εὐαίσθητος, εἰρηνικὸς καὶ μαχητικὸς, στηλιτευτὴς τῆς κακίας κι ἐπεικὴς στοὺς κακοὺς, φίλος εἰλικρινῆς κι ἐλεγκτὴς τῆς διαγωγῆς τοῦ φίλου, κάθε φορὰ τέτοιος πὺ ἀπαιτοῦσε ἡ περίπτωσι. Εἶχε πάντα μπροστὰ του τὸν τύπο τοῦ ἀληθινοῦ πιστοῦ καὶ σ' αὐτὸν προσπαθοῦσε νὰ κατευθύνει τὸν ἀκροατὴ καὶ συνομιλητὴ του. Στὴ ζωὴ του στάθηκε ἕνας πληγωμένος, ἐπειδὴ ἦταν ἄοπλος εἶπα κάποτε· καὶ εἶναι καὶ ἀφοπλιστικὸς, βέβαια γιὰ μᾶς, γιὰτι γιὰ τοὺς ἀντιπάλους του ἦταν εὐκολο θῆραμα. Γιὰ τοὺς πιστοὺς ἕνα μεγάλο, εὐεργετικὸ πνεῦμα.

Α' ΕΠΗ ΕΙΣ ΕΑΥΤΟΝ

Α' ΠΕΡΙ ΕΑΥΤΟΥ

1. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΘ' ΕΑΥΤΟΝ

1 Χριστέ ἀναξ, ὃς ἀγναῖς ποτ' ἀειρομέναις παλάμησι
σταυροτύποις Μωσῆος ἐπ' οὖρει σου θεράποντος,
ἐκκλινας Ἀμαλήκ ὀλοὸν σθένος· ὃς τε ταθείσαις
χείρεσιν ἐν βόθρῳ Δανιήλ ὕπο, δεινὰ λεόντων
5 χάσματα, καὶ φρικτὰς ὀνύχων ἐπέδησας ἀκωκάς·
ὄν διὰ καὶ μεγάλου ἀπὸ κήτεος ἔκθορ' Ἰωνᾶς
εὐξάμενος, καὶ χεῖρας ἐνὶ σπλάγχθοισι τανύσσας·
ἐν φλογί δ' Ἀσσυρίῃ δροσερὸν νέφος ἀμπεκάλυψε
θαρσαλέου τρεῖς παῖδας, ἐπεὶ χέρας ἐξεπέτασαν·
10 ὃς ποθ' ὄλην ζείουσαν ὑπεῖρ ἄλα πεζὸς ὀδεύσας,
κύματα καὶ ἀνέμων μένος ἠῆναςας, ὥς κε μαθητὰς
ἐκ πελάγους ἐρύσειας ὄρινομένους ὑπ' ἀήταις·
πολλοῖς δ' αὖ ψυχὰς τε καὶ ἄψαο λύσασο νούσων,
οἷα Θεός, κρανηεὶς δὲ βροτὸς, θνητοῖσιν ἐμίχθης·
15 ὦν τὸ μὲν ἦες ἄνωθε, τὸ δ' ὕστατον ἄμμι φαάνθης,
ὥς με θεὸν τελέσειας, ἐπεὶ βροτὸς αὐτὸς ἐτύχθης·
ὦδε μάκαρ καὶ ἐμοὶ Θεὸς Ἰλαος ἐλθὲ καλεῦντι·
ἐλθ' ἐπὶ χεῖρα φέρων Θεὸς Ἰλαος, ὥς με σαώσης
ἐν πολέμῳ, καὶ θηρσί, καὶ ἐν φλογί, καὶ ἀνέμοισι

(Οἱ ὑποσημειώσεις εἶναι ἐρανισμένες ἀπὸ τὰ σχόλια τοῦ Migne)

- * Στὸ ποίημα αὐτὸ ὁ Γρηγόριος θρηνεῖ τὴ μοῖρα τῶν θνητῶν καὶ μαζί καὶ τὴν δική του, πού, ἐνῶ περιφρόνησε τὰ πλούτη, τὸ γάμο κι ὅλα τὰ εὐχάριστα τῆς ζωῆς, δὲν μπόρεσε νὰ ξεφύγει τὶς παγίδες καὶ τὰ χτυπήματα τοῦ Σατανᾶ. Ἔπεσε ὅπως ὁ ὀδοιπὸρος πού πήγαινε ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα στὴν Ἱερικῶ. Ἡ μὲ ἄλλη παρομοίωση ἡ ψυχὴ τοῦ Γρηγορίου εἶναι σάν τὸ πλα-

Α' ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΟΥ

1. ΓΙΑ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ

Χριστέ βασιλιά μου, πού με τὰ ύψωμένα κάποτε, ἀγνά χέρια
σέ σχῆμα σταυροῦ στοῦ βουνό ἐπάνω τοῦ δούλου σου Μωυσῆ
λύγισες τοῦ Ἀμαλήκ τῆ φοβερῆ δύναμη· σὺ καὶ γιὰ τ' ἀπλωμένα
χέρια τοῦ Δανιὴλ μέσα στοῦ λάκκο τὸ φρικτὸ τῶν λιονταριῶν
5 στόματα καὶ τῶν σκληρῶν νυχιῶν ἀχρήστεψες τὶς κόψες.
Σ' ἐσένα κι ἀπὸ τὸ μεγάλο κῆτος χύθηκε ὁ Ἰωνᾶς,
ἀφοῦ προσευχήθη στοῦ θηρίου τὰ σπλάχνα τεντώνοντας τὰ χέρια.
Καὶ στὴν ἀσσυριακὴ φλόγα δροσερὸ νέφος περικάλυψε
τ' ἀτρόμητα τρία παλικάρια τὰ χέρια τους σὰν ἀπλωσαν.
10 Σὺ κάποτε περπάτησες πάνω στὴ θάλασσα πού ἐβραζε
κι εἰρήνεψες τὸ κύμα καὶ τῶν ἀνέμων τὴν ὄρμη, τοὺς μαθητὲς
γιὰ νὰ σώσεις ἀπ' τὸ πέλαγος ἀνεμοδαρμένους.
Πολλῶν πάλι τὴν ψυχὴ καὶ τὰ σώματα λύτρωσες ἀπὸ ἀρρώστιες,
ἀφοῦ φάνηκες θνητὸς ἂν καὶ Θεὸς κι ἀναμείχθηκες με τοὺς θνητούς,
15 πού, ἐνῶ ἦσαν πρὶν ἀπὸ ἐμᾶς, τελευταῖα φάνηκες σ' ἐμᾶς,
γιὰ νὰ με κάνεις θεό, ἀφοῦ ὁ ἴδιος ἔγινες θνητός.
Γι' αὐτὸ ἔλα καὶ σ' ἐμένα πού σε καλῶ, Θεὸς σπλαχνικὸς, Μακάριε,
ἔλα Θεὸς σπλαχνικὸς τὸ χέρι ἀπλώνοντας γιὰ νὰ με σώσεις.
Σὲ πολέμους καὶ θηρία καὶ φλόγες καὶ θύελλες

τάνι ἢ τὴν κουκουναριά πού λίγο-λίγο τὰ ξερίζωσε ὁ χεῖμαρος, τὰ παρέ-
συρε στὴν ὄρμη του καὶ τέλος κείτονται στὴν ὄχθη ξύλα ἀγνώριστα. Ζητᾶ
ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ μὴν τὸν ἀφήσει στὰ χέρια τῶν ἐχθρῶν, νὰ τὸν στηριξεῖ με
οὐράνιες ἐλπίδες, νὰ σταῖξει λάδι στοῦ λυχνάρι του πού τρεμοσβήνει, καὶ νὰ
σκορπίσει στὸν ἀνεμο τὰ πάθη του. Παραδίδεται στὴν καλοσύνη τοῦ Θεοῦ
καὶ ζητᾶ τὴ χάρη ἐδῶ καὶ στὴν ἄλλη ζωὴ, ἐνωμένος μαζί του, νὰ τὸν δοξο-
λογεῖ παντοτινά.

- 20 τειρόμενον, καὶ μόνον ἐς οὐρανὸν ὄμμα φέροντα.
 Καὶ γὰρ δὴ θῆρες τε καὶ ἀγριον οἶδμα θαλάσσης,
 καὶ δῆρις στονόεσσα, καὶ αἰθομένου πυρὸς ὄρμη,
 πάντα κακοὶ τελέθουσι βίου δηλήμονες ἄνδρες,
 οἳ ῥα Θεὸν φιλέοντας ἀπεχθαίρουσι μάλιστα,
 25 οὔτε δίκην τρομέοντες ἐσύστερον ἀντιόωσαν,
 οὔτε βροτῶν ἀλέγοντες, ὅσοι στυγέουσιν ἀλιτρόν.
 τῶν μ' ἀποέργαθε, Χριστέ, καὶ ἐνδυκέως με φύλαττε
 ἀμφίς ἔχων πτερύγεσσι τεαῖς, καὶ κήδεα λυγρὰ
 σεῖο, Ἄναξ, θεράποντος ἐκάς βάλε, μηδὲ βαρεῖται
 30 μέμρηται δονέοιεν ἔμὸν νόον, ἃς ὄδε κόσμος,
 καὶ κόσμου μεδέων δειλοῖς μερόπεσσι ἐγείρει,
 δάπτων, οἷα σίδηρον ἰός, θεοειδέα μορφήν
 ἐνδοθι, συμφυέα τε τιθεὶς χθονὶ κρείσσονα μοίρην,
 ὡς μὴ χοῦν ἐρύσσειεν ἀνω βρίθοντ' ἐπὶ γαῖαν
 35 ψυχὴ· χοῦς δὲ βάλοι ψυχὴν πτερόεσσαν ἔραζε
 δῦσμορον, ἰλυόεσσι ἐν ἔργμασι σαρκωθεῖσαν.

- Δοιαὶ γάρ τε πύλαι θνητοῖς στυγεροῦ θανάτοιο.
 Καὶ ῥ' οἳ μὲν κακίης θολερὴν φρεσὶν ἐνδοθι πηγὴν
 τίκτουσιν, τοῖς αἰὲν ἀτάσθαλα ἔργα μέμηλε,
 40 καὶ δέμας, ὕβριστῆς τε κόρος, καὶ μήδεα λυγρὰ·
 οἳ σφεας δτρύνοντες ὑπερβασίην ἐς ἄπασαν,
 τέρποντ' ἀμπλακίη, σφέτερον μόνον ἀμφαγαπῶντες·
 οἳ δὲ Θεὸν καθαρῆσι νόου λεύσσοντες ὀπωπαῖς,
 καὶ κόσμου στυγέοντες ἀναιδέος ἔκγονον ὕβριν,
 45 λυπροῦ ἐκάς ζῶσιν βίότου σκιοειδέϊ σαρκί,
 καὶ γαῖαν πατέουσιν ἐλαφροτέροισι πόδεσσι,
 ἐσπόμενοι καλέοντι Θεῶ, καὶ πνεύματι κοῦφοι,
 μύσται κρυπτομένης ζωῆς Χριστοῦ ἀνακτος,
 ὡς κεν λαμπομένης ποτ' ἐς ὕστερον ἀστράψωσιν.
 50 Ἄλλὰ καὶ ὡς βιότοιο κακαῖς πείρονται ἀκάνθαις
 χρειοὶ ἀναγκαίη, καὶ ἔκτοθι μυρία δαίμων
 λυσσῆεις κακοεργὸς ἐμήσατο κέντρα μόριοι,

Σὲ πολλὰ χειρόγραφα βρίσκεται ὁ τίτλος: Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, ἐπισκόπου Ναζιανζηνοῦ περὶ τῶν καθ' ἑαυτὸν ἔπη, δι' ὧν παροξύνει λεληθότως ἡμᾶς πρὸς τὸν ἐν Χριστῷ βίον.

- 20 δέρνηομαι, καὶ τὸ βλέμμα μόνο ὑψώνω στὸν οὐρανό:
 Γιατὶ τὰ θηρία καὶ τὸ ἄγριο κύμα τῆς θάλασσας,
 κι ὁ πολυθρήνητος πόλεμος κι ἡ ὀρμητὴ τῆς φλόγας ποὺ λαμπαδιάζει
 ὄλα ἀπ' τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους γίνονται ποὺ καταστρέφουν τὴ ζωὴ·
 αὐτοὶ ἐχθρεύονται ὑπερβολικὰ ὄσους ἀγαποῦν τὸ Θεό,
- 25 χωρὶς νὰ φοβοῦνται οὔτε τὴν τιμωρία ποὺ θὰ τοὺς βρεῖ ὕστερα,
 οὔτε νὰ λογαριάζουν ὄσους ἀπὸ τοὺς θνητοὺς μισοῦν τοὺς κακοὺς.
 Ἀπομάκρυνέ με ἀπὸ αὐτοὺς, Χριστέ, καὶ φύλαγέ με πρόθυμα
 μὲ τὶς φτεροῦγες σου περιβάλλοντάς με καὶ τὰ πικρὰ βάσανα
 μακριὰ ἀπὸ τὸν ὑπηρέτη σου, Βασιλιά, καὶ μήτε οἱ βαριές
- 30 φροντίδες τὸ νοῦ μου νὰ κλονίζουν ποὺ ὁ κόσμος τοῦτος
 καὶ τοῦ κόσμου ὁ βασιλιάς προξενεῖ στοὺς δόλιους θνητοὺς
 δαγκάνοντας, ὄπως ἡ σκουριά τὸ σίδηρο, τὴ θεία εἰκόνα
 μέσα τους καὶ κάνοντας τὸ πιὸ πολύτιμο μέρος μὲ τὸ χῶμα σύμφυτο,
 γιὰ νὰ μὴν τραβήξει ἐπάνω ἡ ψυχὴ τὸ χῶμα ποὺ στὴ γῆ
- 35 βαραίνει, ἀλλὰ τὸ χῶμα νὰ ρίξει κάτω τὴ φτερωτὴ ψυχὴ,
 δύσμοιρη, γινωμένη σάρκα μὲ πράξεις ὄλο βοῦρκο.

- Γιατὶ εἶναι δύο οἱ πύλες τοῦ μισητοῦ θανάτου γιὰ τοὺς θνητοὺς·
 κι ἄλλοι μέσα στὴν ψυχὴ τους θολερὴ πηγὴ τῆς κακίας
 γεννοῦν, ὄσοι ἐγνοιο τοὺς εἶναι τ' ἄνομα ἔργα πάντα
- 40 καὶ τὸ σῶμα, ὁ ὕβριστὴς κόρος, κι οἱ πικρές σκέψεις.
 Ἐξωθοῦν τὸν ἑαυτὸ τους σὲ κάθε ὑπερβολὴ
 καὶ εὐχαριστιοῦνται μὲ τὴν παρανομία, φροντίζοντας τὸ θάνατό τους.
 Ὅσοι ὄμως ἀντικρύζουν τὸ Θεὸ μὲ τὰ καθαρὰ μάτια τοῦ νοῦ
 καὶ τὴν ὕβρη μισώνοντας, τέκνο τοῦ ἀδιάντροπου κόσμου,
- 45 μὲ σάρκα σὰν σκιά ζοῦνε μακριὰ ἀπ' τὴν ἀχάριστη ζωὴ,
 ἀγγίζουνε τὴ γῆ μὲ ἀνάλαφρα πόδια,
 ἀκολουθώντας τὸ Θεὸ ποὺ τοὺς καλεῖ, μ' ἀδέσμευτο πνεῦμα,
 μύστες τῆς κρυμμένης ζωῆς τοῦ Βασιλιᾶ Χριστοῦ,
 ὄστε ὄταν πιὸ ὕστερα λάμπει ν' ἀστράψουν μαζί της.
- 50 Μὰ κι ἔτσι τοὺς τρυποῦν τὰ κακὰ ἀγκάθια τοῦ βίου
 κατ' ἀναπόφευκτη ἀνάγκη, καὶ μύρια στὰ φανερά ὁ λυσσάρης
 κακοῦργος δαίμονας μηχανεύτηκε θανάσιμα βέλη,

Καὶ ὁ σχολιαστὴς χαρακτηρίζει τὸ ποίημα, *Προοίμιον ἐν σχήματι εὐχῆς, ἐν ᾧ φιλοσοφεῖ περὶ ὄλων τῶν ἐν τῷ βίῳ. Διηγεῖται δὲ σχεδὸν τὰ ὄν κατὰ πάσαν αὐτοῦ τὴν ζωὴν πεπεφαιρται.*

ἃ, μελέοις θνητοῖσι· καὶ εἶδει πολλάκι κεύθων
 ἐσθλῶ λυγρὸν δλεθρον, ὅτ' ἀντίβια πτολεμίζων
 55 χάζηται. Τοῖον γὰρ ἐπ' ἀνδράσι λοιγὸν ὑφαίνει,
 οἶον ὑπ' εἶδατι χαλκός, ὅτ' ἰχθύσι κῆρα φέρησιν,
 οἱ ζῶν ὑποθέοντες, ἐνὶ σπλάγχθοισιν δλεθρον
 εἴρυσαν ἀπροϊδῆ· σφέτερον μόνον ἀμφιχανόντες.
 Ὡς καὶ ἐμοὶ δολόμητις, ἐπεὶ ζόφον ὄντα μιν ἔγνων,
 60 ἐσσάμενος χροά καλόν, ἐπήλυθε φωτὶ εἰοικώς,
 αἶκεν πῶς ἀρετὴν ποθέων, κακίῃ πελάσαιμι,
 κλεπτομένου πρὸς δλεθρον ἐλαφροτέροιο νόοιο.

Οὐ με γάμος δ' ἐπέδησε, βίου ρόος, ὃν τε μέγιστον
 δεσμὸν ἐπ' ἀνθρώποις ὕλη βάλειν, ἀχθεος ἀρχή·
 65 οὐδ' εἶλον σηρῶν καλὰ νήματα, οὐδὲ τράπεζαν
 ἠγάσθην λιπαρὴν, πολυχανδέα γαστέρα βόσκων,
 μαχλοσύνης μήτειραν ἀτάσθαλον· οὐδὲ δόμοισι
 ναίειν ἐν μεγάλοισι καὶ αἰγλήεσσι φίλησα·
 οὐ μούσης ἀταλοῖς ἐνὶ κρούμασι θυμὸν ἰάνθην·
 70 οὐδὲ μύρων μαλακὴ με διέδραμε θῆλυς ἀτύμη.
 Ἄλλων δ' αὖ χρυσός τε καὶ ἄργυρος, οἱ φιλέοντες
 νηρίθμοις κτεάτεσσιν ἐφεζόμενοι μελεδαίνειν,
 βαιὴν τέρψιν ἔχουσι, πολὺν πόνον. Αὐτὰρ ἐμοιγε
 μάζα φίλη, γλυκὴ δ' ὄψον, ἄλες, σχεδίῃ δὲ τράπεζα·
 75 νηφάλιον δ' ἐπὶ τοῖσιν ὕδωρ ποτόν· οὗτος ἀριστος
 πλοῦτος ἐμοί, καὶ Χριστὸς ἐμὸν νόον ἀφῆν ἀείρων.
 Οὐ γῆς πυροφόρου γυῖαι, καὶ ἄλσεια καλά,
 οὐδὲ βοῶν ἀγέλαι, καὶ πῶεα πίονα μῆλων,
 οὐδὲ φίλοι θεράποντες, ἐμὸν γένος, οὐς ρα τυραννίς
 80 ἔσχισεν ἀρχαίῃ, καὶ οὐνομα θήκατο δισσὸν
 εὐγενέας δμῶάς τε, μιῆς χθονὸς ἐκγεγαῶτας,
 ἢ χθονός, ἢ Θεοῦ. Νόμος δὲ ἐπέσπετ' ἀλιτρός.

Οὐδὲ τί μοι χρειῶ πνοιῆς ὤκιστα ρεούσης,
 ἀνδρομέης τιμῆς, καὶ κύδεος ὄλλυμένοιο.
 85 Οὐ μέγα πὰρ βασιλῆος ἔχειν γέρας ἐνδοθεν αὐλής,
 οὐδὲ δίκης με θρόνων ποθ' ἔλεν πόθος, οἷσιν ἐμελλον

- ἄχ, γιὰ τοὺς δυστυχεῖς θνητοὺς· καὶ μὲ ὕλη ὠραία κρύβει
 συχνὰ πικρὸ χαμὸ ὅταν σφοδρὰ πολεμώντας
 55 ὑποχωρεῖ. Τέτοια καταστροφή ὑφαίνει εἰς βάρος τῶν ἀνθρώπων
 ὅποια τὸ ἀγκίστρι τῆς πετονιαῖς ὅταν θανατώνει τὰ ψάρια,
 ποὺ ποθώντας τὴ ζωὴ, θάνατο στὰ σπλάχνα τους
 τράβηξαν ἀπρόβλεπτο ἀνοίγοντας τὸ στόμα γιὰ τὸν ὄλεθρό τους.
 Ἔτσι καὶ γιὰ μένα ὁ δολερὸς, ὅταν κατάλαβε πῶς εἶναι σκοτάδι,
 60 ἀφοῦ ντύθηκε ὠραῖο ροῦχο, μοῦ ἤρθε μοιάζοντας μὲ φῶς,
 ἴσως ἔτσι, ἂν καὶ ποθῶ τὴν ἀρετὴ, πλησιάσω τὴν κακία
 μὲ γελασμένο τὸν ἑλαφρὸ νοῦ μου πρὸς καταστροφή.

- Δὲ μὲ δέσμευσε ὁμοῦς ὁ γάμος, τὸ ρεῦμα τῆς ζωῆς, ὁ βαρύτερος
 δεσμὸς ποὺ ἢ ὕλη ἔβαλε στοὺς ἀνθρώπους, ἀρχὴ τοῦ πόνου.
 65 Οὔτε προτίμησα τίς ὠραῖες μεταξωτὲς κλωστὲς, οὔτε τραπέζι
 πλούσιο θαύμασα, βοσκίζοντας τὴν ἀπύθμενη κοιλιά,
 τὴν ἀνομη μάνα τῆς ἀσέλγειας, οὔτε σὲ παλάτια
 νὰ κατοικῶ ἐπόθησα μεγάλα καὶ λαμπρὰ·
 δὲ γλύκανε ἡ ψυχὴ μου στοὺς τρυφεροὺς ἤχους τῆς μουσικῆς,
 70 οὔτε ἡ ἀπαλὴ τῶν μύρων μὲ τύλιξε γυναικεία πνοή.
 Ἄλλοι πάλι ἔχουν τὸ χρυσάφι καὶ τὸ ἀσήμι, ποὺ ποθώντας
 καθισμένοι σ' ἀμέτρητους θησαυροὺς νὰ παραδίδονται σὲ φροντίδες,
 λίγη εὐχαρίστηση κερδίζουν καὶ πολλὰ βάσανα. Σὲ μένα ὁμοῦς
 φτάνει τὸ ψωμί, μ' εὐχαριστεῖ τ' ἀπλό προσφάγι, τὸ πρόχειρο τραπέζι
 75 καὶ τὸ πιοτὸ ποὺ μὲ κρατᾶει νηφάλιο· αὐτὰ εἶναι τὰ ὑπέροχα
 πλούτη γιὰ μένα κι ὁ Χριστὸς ποὺ ὑψώνει πάντα τὸ νοῦ μου.
 Ὅχι ἐκτάσεις γόνιμης γῆς, κι ὠραῖοι δεντρόκηποι,
 οὔτε κοπάδια βοδιῶν καὶ παχιὰ μαλλιά ἀπὸ πρόβατα·
 οὔτε μ' εὐχαριστοῦν οἱ δούλοι, γενιὰ δική μου, ποὺ ἡ τυραννία
 80 τοὺς χάρισε ἡ ἀρχαία καὶ τοὺς ἔδωσε ὄνομα διπλό,
 εὐγενεῖς καὶ δούλους, ἐνῶ ἔχουν προέλθει ἀπὸ ἓνα ὕλικό,
 εἴτε χῶμα εἴτε θεό. Ἀκολούθησε ὁ ἀνόσιος νόμος.
 Οὔτε ἔχω ἀνάγκη ἀπὸ τὸ ἀεράκι ποὺ φεύγει γρήγορα,
 τὴν τιμὴ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὴ δόξα ποὺ σβήνει.
 85 Οὔτε γιὰ μεγάλο δῶρο ἀπὸ τὸ βασιλιά στὸ παλάτι
 μ' ἐπίασε ποτὲ ἐπιθυμία ἢ γιὰ θρόνο στὸ δικαστήριο, ὅπου

- κλεινὸς ἐφεδρήσσω ὑπὲρ ὄφρυάς ὄψος ἀείρειν·
 οὐδὲ μέγ' ἐν πολέεσσιν ἔχειν σθένος, ἢ πολιήταις,
 τερπόμενον ψεύστησι καὶ ἀδρανέεσσιν ὀνειροῖς
 90 ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλον ἰοῦσιν, ἀφιπταμένοισί θ' ὁμοίως·
 ἢ παλάμαις μάρπτοντα παραΐσσοντα ρέεθρα,
 ἢ σκιὰν ἐν χεῖρεσσιν ἔχειν, ἢ ἀχλὺν ἀφάσσειν.
 Τοίη γὰρ μερόπων γενεή, τοίος δὲ καὶ ὄλβος,
 ὄλβος ἀφαιροτάτοισιν ὁμοίως ἔχνεσι νηός,
 95 πρόσθε χαρασσομένοισι καὶ ὄλλυμένοισιν ὀπισθεν.
 Μοῦνον ἐμοὶ φίλον ἔσκε λόγων κλέος, ὅς συνάγειραν
 ἀντολίη τε δύσις τε καὶ Ἑλλάδος εὐχος Ἀθήναι.
 Τοῖς ἐπι πόλλ' ἐμόγησα πολὺν χρόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦς
 πρηνέας ἐν δαπέδῳ Χριστοῦ προπάροιθεν ἔθηκα
 100 εἰζαντας μεγάλοιο Θεοῦ λόγῳ, ὅς ῥα καλύπτει
 Πάντα φρενὸς βροτῆς στρεπτόν πολυειδέα μῦθον.

- Ἄλλα τὰ μὲν ὑπάλυζα, τὸ δ' οὐ φύγον ἐχθὸς ἀπιστον
 δυσμενέος λοχόωντος ἐν εὐμένεοντι προσώπῳ.
 Ἐξερῆω δ' ἀναφανδὸν ἐμὴν πάντεσσιν οἰζύν·
 105 ὥς κέν τις σκολιοῖο νοήματα θηρὸς ἀλύξῃ.
 Ὡδίομην τοκέεσσι παρήμενος, ὦ ἀνα Χριστέ,
 γήραϊ τε στυγερῷ καὶ πένθει τειρομένοισιν,
 οἷς μοῦνος τεκέων περιλείπομαι, ἐλπίς ἀμυδρῆ,
 λαμπάδος ἐκ μεγάλης τυτθὸν σέλας οὐκέτ' εὐούσης,
 110 σοί, μάκαρ, ἠδὲ νόμοισι τεοῖς κεχαρισμένα ρέζειν,
 ὅς θνητοῖς ἐπίκουρον ἔχειν σθένος υἱᾶς ὄπασσας,
 καὶ τρομεροῖς ἄτε βάκτρον ὑπὸ μελέεσσιν ἐρείδειν.
 Καὶ γὰρ δὴ πάντων περιώσιον, οἶ σε τίουσιν,
 εὐσεβίη τε μέλουσι, καὶ ἀργαλέου βιότοιο
 115 πῆματ' ἀλευρόμενοι, πρυμνήσια σοῖσιν ἀνήψαν
 ἀχράντοις θεσμοῖσι. Σὺ δὲ σφισι τέρμα καὶ ἀρχή.
 Ἦ μὲν ἄρ' ἐκ πατέρων θεοτερπέα πίστιν ἄγουσα,
 σειρὴν χρυσεῖην περιβάλλετο παισὶν εὐοῖσιν
 ἄρσενα θυμὸν ἔχουσα ἐν εἰδεῖ θηλυτεράων,
 120 τόσσον ἐφαπτομένη γαίης, κόσμου τ' ἀλέγουσα,
 ὄσσον ἐς οὐρανίην ζωὴν ὤσασθαι ἅπαντα
 τόνδε βίον, κούφη δὲ πρὸς αἰθέρα ταρσὸν ἀεῖραι.

με δόξες καθισμένος νά ὑψώνω περήφανα φρούδια,
 οὔτε νά ἔχω μεγάλη δύναμη στήν πόλη και στοὺς πολίτες,
 παίρνοντας χαρὰ ἀπὸ ψεύτικα κι ἀδύναμα δνειρα, [ὅμοια
 90 πὺ πότε στὸν ἓνα και πότε στὸν ἄλλο φερωτὰ πᾶνε και φεύγουν
 ἢ ἀρπάζοντας με τὰ χέρια τὸ ρεῦμα πὺ τρέχει δίπλα μου
 ἢ νά κρατῶ στὰ χέρια τὴ σκιά ἢ τὴν ἀχλὺ νά ψηλαφῶ.
 Τέτοια τῶν θνητῶν ἢ γενιά, τέτοια και ἢ εὐτυχία τους,
 εὐτυχῶς ὅμοια με τ' ἀβέβαια αὐλάκια τοῦ караβιοῦ,
 95 πὺ μπροστὰ τὰ χαράζει και πίσω του σβήνουν.
 Τῶν λόγων ἢ δόξα μου ἦταν μόνο ἀγαπητή, πὺ μάζεψα
 σ' Ἀνατολή και Δύση και στήν Ἀθήνα, τὴν περηφάνεια τῆς Ἑλλάδος
 και πὺ γι' αὐτὰ χρόνια πολλὰ μόχθησα ἀλλὰ και τοὺς λόγους
 γονατιστοὺς τοὺς ἐρίξα στὸ ἔδαφος μπροστὰ στὸ Χριστό,
 100 γιὰτὶ ὑποχώρησαν στὸ λόγο τοῦ μεγάλου Θεοῦ, πὺ ὑπερκαλύπτει
 κάθε εὐμετάβλητο, πολὺπλοκο λόγο τοῦ ἀνθρώπινου μυαλοῦ.

Ἐνῶ ὅμως τὰ ξέφυγα αὐτὰ, δὲν ἀπέφυγα τὸ ἀπατηλὸ μίσος
 τοῦ ἐχθροῦ πὺ παραμονεύει με φιλικὸ τάχα πρόσωπο.
 Θὰ δεῖξω ὀλοφάνερη σ' ὄλους τὴ δυστυχία μου,
 105 γιὰ ν' ἀποφύγει κανένας τὶς σκέψεις πὺ προκαλεῖ τὸ ἀγριο θηρίο.
 Πίστευα μένοντας κοντὰ στοὺς γονεῖς μου, Βασιλιὰ Χριστέ,
 πὺ τοὺς βασανίζουν τ' ἀπαίσια γηρατεῖα κι ἢ λύπη
 και πὺ τοὺς ἔχω ἀπομείνει μοναδικὸ παιδί, μηδαμινὴ ἐλπίδα,
 μικρὴ λάμψη ἀπὸ μεγάλη λαμπάδα πὺ δὲν ὑπάρχει πιά,
 110 νά κάνω, Μακάριε, ὅ,τι σοῦ ἀρέσει και οἱ νόμοι σου ὀρίζουν.
 Ἐσένα πὺ ἔδωσες στοὺς θνητοὺς νά ἔχουν τὰ παιδιά τους βοήθεια
 και βακτηρία νά στηρίζουν τὰ τρεμουλιάρικα μέλη τους.
 Γιατὶ αὐτοὶ πὺ σε λατρεύουν περισσότερο ἀπ' ὄλους,
 σοῦ ἀφιερώνουν τὴν εὐλάβειά τους και τῆς σκληρῆς ζωῆς
 115 τὶς παγίδες ἀποφεύγοντας, τὰ ξάρτια τους κρέμασαν
 στοὺς ἀχραντοὺς νόμους σου. Ἐσὺ εἶσαι γι' αὐτοὺς τέρμα κι ἀρχή.
 Ἡ μητέρα παίρνοντας ἀπὸ τοὺς γονεῖς τῆς τὴ θεάρεστη πίστη
 ἄλυσίδα χρυσὴ κρέμασε στὸ λαιμὸ τῶν παιδιῶν τῆς
 κι εἶχε φρόνημα ἀρσενικὸ σὲ γυναικεία μορφή,
 120 ἀγγίζοντας τόσο τὴ γῆ και τόσο φροντίζοντας γιὰ τὸν κόσμο,
 ὅσο στήν οὐράνια ζωὴ ν' ἀνεβάσει ὄλη αὐτὴ ἐδῶ
 τὴ ζωὴ κι ἀνάλαφρα νά ὀδηγήσει τὸ βῆμα πρὸς τὰ αἰθέρια.

Αὐτὰρ δγ' ἀγριέλαιος ὑπ' εἰδώλοισ πάρος ἦεν
 ζῶων, ἀλλ' ἐπάγη καλῆς ὑπὸ πυθμέν' ἐλαίης,
 125 καὶ τόσον εὐγενέος ρίζης χάδεν, ὥστε καλύψαι
 δένδρεα, καὶ πολλοὺς κορέσαι μελιηδέϊ καρπῷ·
 ἀμφοτέρον πόλιός τε νόον, πόλιός τε κάρηνον,
 μείλιχος, ἠδυεπής, Μωσῆς νέος, ἢ τις Ἀαρῶν,
 μεσσηγὺς μερόπων τε καὶ οὐρανίοιο Θεοῖο
 130 ἐστηκεώς, καθαροῖς τε τελέσμασι καὶ θυέεσσιν·
 ἡμετέροις, οἷά τε θύει νόος ἔνδοθεν ἀγνός,
 θνητούς, ἀθάνατόν τε Θεὸν μέγαν εἰς ἓν ἀγειρών.

Τοίου πατρὸς ἐγὼ καὶ μητέρος, οἷσιν ἐρίζειν
 οὐ θέμις, ἀλλήλοισι δ' ἐρίζεμεν οὐ τι μεγαίρω.
 135 Τοὺς μὲν ἐγὼ κομέων τε καὶ ἀμφιέπων μογέοντας,
 ἐλπωρῆσιν ἔθαλπον ἐμὸν νόον, ὥς τι φέριστον
 ἐκτελέων φύσιός τε φέρων χρέος. Ἦν δ' ἄρα κείνο
 ἀτρεκές, ὡς ἀλιτροῖς πλεῖη ὁδός ἐστι βαρέθρων,
 ὡς ποτε δὴ καὶ ἐμοὶ κακὸν ἤλυθεν ἐξ ἀγαθοῖο.
 140 Καὶ γὰρ δὴ πυκιναί με καὶ ἀργαλαί μελεδῶνες
 βοσκόμεναι ψυχὴν τε καὶ ἄψα νύκτα καὶ ἡμαρ,
 οὐρανόθεν κατάγουσιν ἐπὶ χθόνα μητέρ' ἐμοῖο.
 Πρῶτον μὲν δμῶεσσιν ἀνασσέμεν, οἷον ὀλέθρου
 δίκτυον! οἱ πικροὺς μὲν ἀεὶ στυγέουσιν ἀνακτας,
 145 τοὺς δ' ἱεροὺς πατέουσιν ἀναιδέες, οὔτε κακοῖσιν
 ἦπιοι, οὐτ' ἀγαθοῖς εὐπειθέες· ἀμφοτέροις δὲ
 κέντρα χόλου πνεύοντες ὑπὲρ νόον. Αὐτὰρ ἔπειτα
 κτῆσίν τ' ἀμφιέπειν, καὶ Καίσαρος ἄχθος ἐπ' ὤμων
 αἰὲν ἔχειν, κρατερὴν τε φέρειν πρηκτῆρος ὀμοκλήν
 150 (δασμὸς γὰρ μερόπεσσιν ἐλεύθερον ἡμαρ ἀτίζει
 ἐσπόμενος κτεάτεσσι, πέδη δ' ἐπὶ χεῖλεσι κεῖται),
 ἀμφὶ τε πληθούσης ἀγορῆς θρόον, ἠδὲ θοώκους
 ὑψηλοῦς, θνητῆσι δικασπολίησι μέλοντας
 στρωφᾶσθαι, ρήτραις τε φέρειν κλόνον ἀντιπάλοισιν,
 155 ἠδὲ νόμων στρεπτήσιν ἐν ἄρκυσιν ἄλγεα πάσχειν,
 ἐνθα μόθος τε πόνος τε, κακοὶ δέ τε πλεῖον ἔχουσιν
 ἐσθλῶν, οἱ δὲ νόμων ἐπιτάρροθοι, ἀμφοτέροισιν
 ὦνιοι· ἦν δὲ κακός τις ἔχει πλεόν, οὗτος ἄριστος.

Κι ὁ πατέρας ἀγριέλαιος κάτω ἀπ' τὸν Ἰσκιο τῶν εἰδώλων πρῶτα
 ζοῦσε ἀλλὰ μπολιάστηκε ἀπὸ ἡμερης μπόλι ἐλιᾶς
 125 καὶ τόσο ἀπὸ τὴν εὐγενικὴ ρίζα ἀντλήσε, ὥστε νὰ σκεπάσει
 τὰ δέντρα καὶ πολλοὺς νὰ χορτάσει μὲ τὸ γλυκὸ καρπὸ.
 Μὲ τὸ χρῶμα τῆς φρόνησης στὸ νοῦ καὶ στὰ μαλλιά,
 μελίχιος, γλυκομίλητος, νέος Μωυσῆς ἢ ἄλλος Ἄαρὼν
 ἀνάμεσα στοὺς θνητοὺς ἀνθρώπους καὶ τὸν οὐράνιο Θεὸ
 130 στεκόταν, καὶ μὲ καθαρὲς τελετουργίες καὶ θυσίες
 δικές μας, ἔτσι ὅπως θυσιάζει μέσα ὁ ἀγνὸς νοῦς,
 ἐνώνοντας σ' ἓνα τοὺς θνητοὺς καὶ τὸν ἀθάνατο μεγάλο Θεό.

Ἄπο τέτοιο πατέρα προῆλθα καὶ μητέρα· νὰ συναγωνίζομαι μ' αὐτοὺς,
 δὲν εἶναι θεμιτὸ, ἀλλὰ δὲν ἀρνοῦμαι νὰ συναγωνίζονται μεταξύ τους.
 135 Αὐτοὺς ἐγὼ τοὺς γηροκομοῦσα καὶ τοὺς περιποιοῦμον στὰ πάθη τους
 καὶ οἱ ἐλπίδες γλύκαιναν τὴν ψυχὴ μου ὅτι κάτι ἄριστο
 ἐκτελῶ κι ἐκπληρώνω ἓνα φυσικὸ χρέος. Ἦταν βέβαια ἐκεῖνο
 ἀληθινὸ ὅτι ὁ δρόμος τῶν ἀνομων εἶναι γεμάτος βάραθρα,
 ὅπως κάποτε καὶ μένα μὲ βρῆκε κακὸ ἀπὸ καλὸν κάποιο.
 140 Γιατὶ ἀλήθεια πυκνὲς καὶ πικρὲς φροντίδες
 βοσκοῦν τὴν ψυχὴ καὶ τὰ μέλη μου νύχτα καὶ μέρα,
 ἀπὸ τὸν οὐρανὸ κατεβάζουν στὴ γῆ τὴ μητέρα μου.
 Πρῶτα νὰ κυβερνᾷ τοὺς ὑπηρέτες πού εἶναι θανατηφόρο
 δίχτυ· μισοῦν πάντα τοὺς κακοὺς κυρίους τους,
 145 ἐνῶ στοὺς φιλόφθους φέρνονται ἀδιάντροπα, οὔτε στοὺς κακοὺς
 ἡμεροὶ οὔτε στοὺς καλοὺς ὑπάκουοι ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς δύο
 τρέφουν πάνω ἀπ' τὸ μέτρο ἀγκάθια ὀργῆς. Ἐπειτα
 νὰ φροντίζω τὴν περιουσία καὶ τοῦ Καίσαρα τὸ βᾶρος στοὺς ὤμους
 πάντα νὰ σηκώνω καὶ ν' ἀκούω τὴ δυνατὴ φωνὴ τοῦ εἰσπράκτορα
 150 (Γιατὶ ὁ φόρος προσβάλλει τὴν ἐλευθερίαν τῶν θνητῶν
 παρακολουθεῖ τὴν περιουσία καὶ φιμώνει τὸ στόμα).
 Καὶ μέσα στὸ θόρυβο τῆς κατὰμεστης ἀγορᾶς καὶ στοὺς θρόνους
 τοὺς ὑψηλοὺς πού ἀπονέμουν τὴ θεία καὶ ἀνθρώπινη δικαιοσύνη
 νὰ στριφογυρίζω καὶ μ' ἀγορεύσεις νὰ κλονίζω τοὺς ἀντιπάλους,
 155 καὶ μέσα στίς στημένες παγίδες τῶν νόμων νὰ ὑποφέρω,
 ὅπου κόπος κι ἀγῶνας καὶ οἱ κακοὶ βγαίνουν πάνω
 ἀπὸ τοὺς καλοὺς, ἐνῶ οἱ πρόμαχοι τῶν νόμων κι ἀπὸ τοὺς δυὸ
 ἀγοράζονται· κι ἂν ἓνας κακὸς εἶναι πιὸ πλούσιος, αὐτὸς εἶναι ἄριστος

- Τίς κεν ψεύδεται πολλά, δολοπλοκίας τ' ἀλέοιτο
 160 νόσφι Θεοῦ, τοιοῖσδε μετ' ἀνδράσιν: Ἡ γὰρ ἀνάγκη
 προτροπάδην φεύγοντα κακοῖς ἀπὸ πάντα τινάζει,
 ἢ καὶ ἀμπλακίησι μελαίνεσθαι φίλον ἦτορ·
 ὡς τε πυρὸς μαλεροῖο κακῆ πελάοντας ἀϋτμῆ,
 ἢ πυρὸς, ἢ καπνοῦ σημήνια λυγρὰ φέροντας.
- 165 Ἄλλὰ τὰ μὲν κ' ἐπιεικτά. Τὸ δ' ἄλιον ἔλκος ἔμοι γε,
 ὄσσα κασιγνήτοιο βίον ἀπὸ τόνδε λιπόντος
 ἔτλην, καὶ παθεῖν ἔτι γ' ἔλπομαι. Οἱ γὰρ ἀέλπτοις
 πῆμασιν ἐμπελάσαντες, ἀρείονα οὐ δοκέουσι.
 Τοῦ μὲν ἐγὼ ζῶντος, ἔχον κλέος οἶον ἀπ' ἄλλων.
- 170 Οὐ γὰρ ἐμάς ποτε πλοῦτος ἔλε φρένας, οὐδὲ τις ἀλκή.
 Ἄλγεα δέ, στοναχὰς τε, ἐπεὶ θάνε, μόνος ἐδέγμην.
 Χρήματα δ' ὄσσ' ἐπέπαστο, τὰ μὲν λάβε γαῖα χανοῦσα,
 νικαίῃ βρασμοῖσιν δτ' ἤριπεν· ἄλλα δ' ἀλιτρῶν
 ἀρπάγδην παλάμησιν, ἐλώρια θήκατο δαίμων.
- 175 Αὐτὸς δὲ κρυφθεὶς μόρον ἔκφυγεν, οὐρανόιο
 χεῖρα Θεοῦ τανύσαντος ὑπὲρ τέγος, ἔνθαπερ ἦεν.
 ὦ μοι Καισαρίοιο! Πάρος γε μὲν ἐν βασιλείοις
 ἀστήρ ὡς τις ἔλαμπες ἑωσφόρος, οὄνομα σεμνόν,
 ἄκρα φέρων σοφίης τε καὶ ἠθεος ἱμερόεντος,
- 180 καὶ πολλοῖς σθεναροῖς τε φίλοις κομόων ἐτάροισι.
 Πολλοῖς μὲν μογερῶν ἄκος εὔραο σώμασι νούσων·
 πολλοῖς δ' αὖ πενίης λύσιν ὤπασας, αἴσιμα ρέζων.
 Νῦν δὲ θανῶν, πολλοὺς κόρεσας κύνας, οἱ μ' ὑλάουσι
 πάντοθεν ἐσταμένοι· πηῶν δέ μοι οὐτις ἀρήγει.
- 185 Παῦροι δ' αὖ φιλέουσιν ὁμοῖα δυσμενέεσσι.
 Πρὶν τι λαβεῖν τίουσιν, ἀτὰρ στυγέουσι λαβόντες.
 Ὡς δρυὸς ὑψικόμοιο, βίαις ἀνέμων ἐριπούσης,
 κλῶνας ἀφαρπάζουσι περισταδὸν ἄλλοθεν ἄλλος,
 ἢ μεγάλην, φραγμοῖο διαρραισθέντος, ἀλώην
- 190 νηλειῶς τρυγῶσι παρατροχάοντες ὀδίται,
 καὶ δρυμόθεν μονόφορβος ἐῶ δηλήσατ' ὀδόντι·
 αὐτὰρ ἐμοὶ πόνος ἐστὶν ἀγάστονος. Οὐτε κορέσσαι
 πάντας ἔτι σθένος ἐστὶν ἐμῆς χερὸς, οὐτ' ἀπερῦκειν.

Ποιός θά μπορούσε ψευτιές πολλές και δολοπλοκίες ν' αποφύγει
 160 μακριά απ' τὸ Θεό, ανάμεσα σὲ τέτοιους ἀνθρώπους; Κατ' ἀνάγκη
 φεύγοντας ὀλοταχῶς θά τὰ πετάξει ὄλα στὰ χέρια τῶν κακῶν
 ἢ μὲ σφάλματα θά κηλιδώσει τὴν ψυχὴ του,
 ὅπως αὐτοὶ ποὺ πλησιάζουν τὸν ἐπικίνδυνο καπνὸ τῆς φωτιᾶς
 ἢ τῆς φωτιᾶς ἢ τοῦ καπνοῦ δέχονται σημάδια ἀσχημα.

165 Ὑποφερτὰ τέλος ὄλ' αὐτά. Γιὰ μένα ὁ πιὸ βαρὺς πόνος
 ὄσα ἐξαιτίας τοῦ ἀδελφοῦ μου σὰν ἔφυγε ἀπὸ αὐτὴ τὴ ζωὴ
 ὑπέφερα καὶ περιμένω νὰ πάθω ἀκόμα. Γιατὶ σ' ἀπροσδόκητα
 πάθη ὄσοι ἔπεσαν, δὲν περιμένουν πιά τὰ καλύτερα.

Ὅσο ζοῦσε αὐτός, λαμπρὲς τιμὲς ἀπὸ τοὺς ἄλλους δεχόμουν.
 170 Δὲν αἰχμαλώτισε ποτὲ τὴν ψυχὴ μου ὁ πλοῦτος, ἢ κάποια ἐξουσία.
 Πόνους καὶ στεναγμοὺς ὄταν πέθανε τὰ ὑπέφερα μόνος.

Ὅσα εἶχε ἀποχτήσει, ἄλλα ἀνοίξε καὶ τὰ κατάπτε ἢ γῆ,
 ὄταν ἡ Νίκαια γκρεμίστηκε ἀπὸ τὴν ταραχὴ, κι ἄλλα σ' ἀνόσιων
 χέρια ποὺ τ' ἄρπαξαν τὰ ἔκανε λεία ὁ δαίμονας.

175 Ὁ ἴδιος κρύφτηκε καὶ τὸ θάνατο ξέφυγε, ὄταν ὁ οὐράνιος
 Θεὸς τὸ χέρι του ἄπλωσε πάνω ἀπ' τὸ σπίτι, ὄπου ἦταν.

Ὡμὲ Καισάριε! Πρωτύτερα στ' ἀνάκτορα
 ἔλαμπες σὰν ἀστὲρι φωτεινὸ, τιμημένο πρόσωπο,
 εἶχες τὰ πρωτεῖα στὴ σοφία καὶ στὴν ἀξιαγάπητη συμπεριφορὰ,
 180 καὶ γύρω σου πολλοὺς δυνατοὺς καὶ ἀγαπητοὺς συντρόφους. [νειες

Σὲ πολλοὺς βρῆκες θεραπεία στὸ σῶμα τους ἀπὸ βασιανιστικὲς ἀσθέ-
 και σ' ἄλλους πάλι βρῆκες κατάλυση τῆς φτώχειας τους, πράξη θαυμά-
 [σιφ.

Καὶ τώρα νεκρὸς πολλὰ σκυλιὰ ἱκανοποίησες, ποὺ μὲ γαυγίζουν,
 κυκλώνοντάς με ὀλόγυρα χωρὶς νὰ μὲ βοηθᾷ κανένας δικός.

185 Ὀλίγοι πάλι μ' ἀγαποῦν ὅμοια μ' ἐχθροὺς.
 Μὲ τιμοῦν πρὶν λάβουν κάτι κι ὄταν τὸ λάβουν μὲ μισοῦν.

Ὅπως ἀπὸ ψηλόκορμη δρυὶ ποὺ ἔπεσε ἀπὸ τὴν ὄρμη τῶν ἀνέμων
 ἀρπάζουν τὰ κλαδιὰ τῆς ἄλλος ἀπὸ δῶ ἄλλος ἀπὸ κεῖ, ὄπως τύχει,
 ἢ ὄπως μεγάλο ἀμπέλι, σὰν ἔσπασε ὁ φράχτης,

190 τρυγοῦνε ἄγρια διαβάτες περαστικοὶ
 κι ἀπὸ τὸ δάσος κάπρος μοναχικὸς καταστρέφει μὲ τὰ δόντια του.
 Καὶ ὁ δικός μου πόνος ἐναὶ ἀβάσταχτος. Οὔτε νὰ ἱκανοποιήσω
 ὄλους ἔχει πιά δύναμη τὸ χέρι μου οὔτε νὰ τοὺς ἐμποδίσω.

Ἐξ οὖ γὰρ πρῶτιστον ἀποτιμήξας βιότιοι
 195 ψυχὴν οὐρανόισι νοήμασι μίξα φαεινοῖς,
 καί με φέρων νόος αἰπὸς ἀπόπροθι σαρκὸς ἔθηκεν,
 ἔνθεν ἀναστήσας, σκηνῆς δέ με κρύψε μυχοῖσιν
 οὐρανίης, Τριάδος δὲ φάος περίλαμψεν ὀπωπὰς
 ἡμετέρας, τῆς οὖ τι φαάντερον εἰσενόησα,
 200 ὑπιθρόνου, ζυγὸν τε σέλας καὶ ἄφραστον λείσης,
 ἢ τ' ἀρχὴ πάντεσσιν, ὅσα χρόνος ὑπόθεν εἰργει·
 ἐκ τοῦ δὴ κόσμῳ τ' ἔθανον, καὶ κόσμος ἐμοί γε·
 καὶ νέκυς ἔμπνοός εἰμι, τὸ δὲ σθένος οἶον ὄνειρων·
 ζωὴ δ' ἄλλοθί μοι, στενάχω δ' ὑπὸ σαρκὶ παχείῃ,
 205 Τὴν ρα σοφοὶ καλέουσι νόου ζόφον. Ἰσχανώω δέ,
 τῆσδε λυθεὶς βιοτῆς τε καὶ ὄψιος ἀχλυσόεσης,
 καὶ χαμαὶ ἐρχομένων, πλαζόντων πλαζομένων τε,
 Ἐσταότ' εἰσοράαν καθαρώτερον, οὐκέτ' ἀμυδροῖς
 μίγδην εἰδώλοισι πεφυρμένα, ὡς τοπάροιθεν,
 210 οἷς τε καὶ ὄξυτάτιο νόου πλάζονται ὀπωπαί,
 αὐτὴν δ' ἀτρεκίην καθαροῦ νοὸς ὀμματι λεύσσων.
 Ἄλλὰ τὰ μὲν μετόπισθε· τὰ δ' ἐνθάδε καπνὸς ἄτιμος,
 ἢ κόνις, οἱ βιότιοι μέγαν βίον ἠλλάξαντο,
 ὑψηλὸν χθονίοιο, καὶ ἔμπεδον ὄλλυμένοιο.
 215 Τοῦνεκά μοι καὶ πάντες ἐπέχραον, οὐδ' ἐθέλουσι
 χάζεσθαι, σπεύδοντες ἐτοιμοτάτην ἐπὶ θήρην.

Αἱ αἱ Καισάριος δὲ λυπρὴ κόνις, ὅστις ἐμεῖο
 ὄχλου ἅπαντ' ἀπέεργε, διδοὺς ἅπαν ἄχθος ἀλεύσκειν·
 τῶν ὡς οὕτω τις ἀδελφεὸν ἄλλος ἔτισεν,
 220 αἰδόμενός θ' ὡς εἴ τις ἐόν πατέρ' ἀμφαγαπάζων.
 Αὐτὰρ ἐγὼν οὐ τόσσον ὀδύρομαι, οὐ βιότιο
 Σκιδναμένον, τὸν ζυγὸν ἔχειν ἐπόθησα πενιχροῖς,
 Οἷά τι καὺτὸς ἐὼν ἐπιδήμιος ἐνθάδ' ἀλήτης,
 ἐς χεῖρα δ' Ὑψίστου ὀρόων δώτειραν ἐάων·
 225 οὐ πᾶσι θνητοῖσιν ἀπεχθέος εἶνεκα λώβης,
 ἦτε καὶ ἦπιον ἄνδρα χόλου πίμπλησι τάχιστα·
 οὔτε κασιγνήτων, ὅς μοι τάφος ἀμφικαλύπτει,
 ὠκυμόρους, πάντεσσιν ἐπιχθονίοισιν ἀγητούς,
 ὅσσον ἐμὴν ψυχὴν ὀλοφύρομαι, ὡς τις ἀνασσαν

- Γι' αὐτὸ πρῶτα-πρῶτα ἀφοῦ ἀποχώρισα ἀπὸ τῆ ζωῆ
 195 τὴν ψυχῇ, μὲ οὐράνιες φωτεινὲς σκέψεις τὴν ἔνωσα
 κι ὁ ὑψηλὸς στοχασμὸς μὲ πῆρε καὶ μὲ πῆγε μακριὰ ἀπ' τὴ σάρκα
 κι ἀφοῦ μ' ἀνάστησε ἀπὸ κεῖ μ' ὕψωσε στοὺς μυχοὺς τῆς σκηνῆς
 τῆς οὐράνιας καὶ τὸ φῶς τῆς Τριάδας περιλάμπει τὰ δικά μου
 μάτια, πὺ λαμπρότερο τίποτα δὲν ἔχω δεῖ
 200 ἀπὸ τὴν Ὑψηλόθρονη, πὺ σκορπᾷ σ' ὄλους ἀνείπωτη λάμψη
 καὶ εἶναι σ' ὄλα ἀρχή, ὅσα ὁ χρόνος ἀπὸ τὰ ψηλὰ περικλείει·
 καὶ γι' αὐτὸ ἔχω νεκρωθεῖ γιὰ τὸν κόσμον κι ὁ κόσμος γιὰ μένα
 καὶ εἶμαι νεκρὸς ζωντανὸς κι ἡ δύναμὴ μου ὅση τῶν ὀνείρων·
 ἡ ζωὴ γιὰ μένα εἶναι ἄλλοῦ, ἐνῶ στενάζω κάτω ἀπὸ τὴν παχιά σάρκι
 205 πὺ οἱ σοφοὶ τὴ λένε τοῦ νοῦ σκοτάδι. Ἄλλὰ ἐπιθυμῶ,
 ὅταν ἐλευθερωθῶ ἀπὸ τῆ ζωῆ αὐτὴ τὴν τυλιγμένη στὴν ἀχλὺ
 κι ἀπ' ὅσα κινοῦνται κάτω πὺ πλανοῦν καὶ πλανιοῦνται,
 νὰ κοιτῶ καθαρὰ τὰ μόνιμα (ὄχι πιά μὲ θαμπὰ
 εἰδῶλα ἀνακατεμένα ὅπως πρωτύτερα,
 210 κι ὅπου ἀνάμεσα τοὺς λαθεύουν τὰ μάτια καὶ τοῦ ὀξύτερου νοῦ),
 καὶ νὰ βλέπω τὴν ἴδια τὴν ἀλήθεια μὲ μάτια καθαρῶ νοῦ.
 Αὐτὰ ὅμως εἶναι μελλοντικά· τὰ ἐδῶ εἶναι καπνὸς μηδαμινὸς
 ἢ σκόνη γιὰ ὅσους ἄλλαξαν τὸ βίον αὐτὸν μὲ τὸ μεγάλο βίον,
 τὸ βίον τῆς γῆς μὲ τὸν οὐράνιον καὶ μὲ τὸ μόνιμον τὸ παροδικόν.
 215 Γι' αὐτὸ κι ὄλοι ὀρμοῦν ἐναντίον μου καὶ δὲ θέλουν
 ν' ἀπομακρυνθοῦν ἀλλὰ ρίχνονται σὲ πρόχειρον κινήγι.

- Ἄλιμονο! Ὁ Καισάριος, θλιβερῆ σκόνη, πὺ ἀπὸ μένα
 ἀπομάκρυνε τὰ κινήματα τοῦ ὄχλου, ἀλαφρύνοντάς μου κάθε βάρος,
 τιμώντας με ὅπως κανένας ὡς τώρα δὲν τίμησε τὸν ἀδελφόν του
 220 καὶ σεβόμενος ὅπως σέβεται κανεὶς τὸν πατέρα του.
 Μὰ ἐγὼ δὲ θρηνῶ τόσο γιὰ τὸ βιδόν
 τὸ σκορπισμένο, πὺ πόθησα νὰ τὸ μοιραστῶ μὲ τοὺς φτωχοὺς,
 ἐπειδὴ κι ἐγὼ εἶμαι παρεπίδημος ἐδῶ καὶ πλάνης
 καὶ στρέφω τὸ βλέμμα στὸ χέρι τοῦ Ὑψίστου πὺ δωρίζει τ' ἀγαθὰ.
 225 Δὲ θρηνῶ τοὺς θνητοὺς ὄλους ἐξαιτίας τῆς μισητῆς ἀδικίας,
 πὺ καὶ μαλακὸ ἄνθρωπον τὸν γεμίζει γρηγορὰ μὲ ὀργή,
 οὔτε τοὺς ἀδελφούς μου, πὺ τοὺς σκεπάζει τάφος,
 λιγὸζωους, σ' ὄλους τοὺς κατοίκους τῆς γῆς θαυμαστοὺς,
 ὅσο κλαίω τὴν ἴδια μου ψυχῇ ὅπως κάποιος μιὰ βασίλισσα

- 230 καλήν τε μεγάλην τε καὶ εὐγενέων βασιλῶν,
 εἰσορόων στιβαρῆσιν ἀλυκτοπέδαις μογέουσαν,
 ἦν δορὶ δυσμενέοντες ἔλον, χαλεπῇ δ' ἐνέδησαν
 δουλοσύνη, καὶ στυγνὰ κατὰ χθονὸς ὄμματ' εῖρειδει.
 Τοῖα πάθον· τοιόνδ' ἄρ' ἔχω κατακάρδιον ἔλκος.
- 235 Ἀρχαίη φάτις ἐστίν, ὅτ' ἐγχιμιψῆσιν ὀδόντα
 πικρὸς ἔχῃς κακοεργὸν ἐπ' ἀνέρι, λοίγιον ἔλκος
 μούνοις τόνδ' ἐθέλειν ἀγορευέμεν, οἷσιν ὁμοῖον
 λυγρὸς ἔχῃς πυρόεντι χόλω ἐνομόρξατο λοιγόν·
 τὸν γὰρ δὴ καὶ μούνον ἐπίστασθαι κακὸν ἄλγος,
- 240 ὧς καὶ ἐγὼ κείνοισιν ἐμὸν πόνον ἐξαγορεύσω,
 οἷσιν ξυνὸς ἔρω, ξυνὸν κακόν, ἄλγος ὁμοῖον.
 Μοῦνοι γάρ κεν ἐμοῖο φίλως δεξαίατο μῦθον.
 καὶ γοερῆς κραδίης μυστήρια γνοῖεν ἀριστα,
 οἱ σταυροῦ ποθέοντες ἐπωμαδὸν ἄχθος ἀείρειν,
- 245 καὶ μεγάου Βασιλῆος ἐν ἔρκεσι μοῖραν ἔχοντες,
 εὐδοίην στέργουσι, καὶ οἰκτείρουσι πεσόντας,
 τοῖς δ' ἄλλοις κεν ἔοιμι γέλως ἐμὰ κήδεα βάζων,
 ὧν πίστις κραδίην ἄκρην ἐχάραξεν ἐλαφρῆ,
 οὐδὲ διὰ σπλάγχων ἦλθ' ἡμερος ὄξυς Ἄνακτος·
- 250 ζῶσι δ' ἐνθάδε μούνον ἐφημέρια φρονέοντες.
 Ἄλλ' οἱ μὲν φθινύθουιν, ἐπεὶ πάντεσσιν ὁμοίως
 γλῶσσαν ἐφοπλίζουσιν, ἐτοιμότατον βέλος, ἄλλοις
 ἐσθλοῖς, ἠδὲ κακοῖσιν. Ἐγὼ γε μὲν οὐτι γόοιο
 λήξω, πρὶν στονόεσσαν ὑπεκφυγέειν κακότητα,
- 255 καὶ μάργους παθέεσσι νόου κληῖδ' ἐπιθεῖναι,
 οἷς νῦν πάντα θύρετρα πικρὸς Σατὰν ἐξεπέτασσε,
 πρόσθεν ἐεργομένοισιν, ὅτ' ἔσκεπε χεῖρ με Θεοῦ,
 οὐδ' εἶχεν κακίη πρόφασιν πέλας, ἦ ῥα τάχιστα
 ἄπτεται, ὧς καλάμης γε πυρὸς μένος ἐγγυὸς ἐούσης,
- 260 ἄχρι καὶ ἐξ ἀνέμοιο πρὸς ἡέρα πυρσὸς ἀερθῆ.
 Ὡς ὄφελον κρημνοῖσι, καὶ οὖρεσι, καὶ σκοπέλοισι
 κρῦναι τῶνδε πάροιθεν ἐμὸν δέμας· ἢ κεν ἅπαντα
 τόνδε βίον, βιότου τε φυγῶν σαρκὸς τε μερίμνας,
 Χριστὸν ὄλον φορέεσκον ἐνὶ φρεσίν, οἷος ἀπ' ἄλλων
- 265 ναιετάων, οἶψ τε Θεῶν νόον ἀγνὸν ἀείρων·
 μέσφ' ὅτε καὶ κούφησε σὺν ἐλπίσι τέκμαρ ἐπέσπον.

- 230 ὁμορφῆ καὶ μεγαλόπρεπη κι ἀπὸ εὐγενεῖς βασιλιάδες
 βλέποντας νὰ βογγᾶ σὲ ἄλυτα, σκληρὰ δεσμά·
 τὴν αἰχμαλώτισαν οἱ ἐχθροὶ καὶ σὲ βαρειὰ τὴν ἄλυσόδεσαν
 σκλαβιά, ἐνῶ καρφώνει στὴ γῆ μ' ἀπόγνωση τὸ βλέμμα.
 Τέτοια ἔχω πάθη, αὐτὸς εἶναι ὁ καρδιακὸς πόνος πού ἔχω.
- 235 Ἄρχαία παράδοση λέει, ὅταν βυθίσει τὸ δόντι του
 ὁ κακοποιὸς πικρὸς ὄφης σὲ ἄνθρωπο, τὸ θανατηφόρο δάγκαμα
 θέλει αὐτὸς νὰ τὸ φανερώσει σ' ὁποιοὺς τὸ ἴδιο
 πάθος ἔχει προκαλέσει κακιὰ ἐχίδνα μὲ ὀρμὴ φλογερή.
 Γιατὶ αὐτὸς μόνο καταλαβαίνει τὸ φρικτὸ πόνο.
- 240 Ἔτσι κι ἐγὼ σ' ἐκείνους τὸ δικό μου πόνο θὰ φανερώσω,
 πού ἔχομε κοινὸ ἔρωτα, κοινὴ συμφορὰ, ὁμοιο πόνο.
 Αὐτοὶ μόνο θὰ μπορούσαν νὰ δεχθοῦν φιλικὰ τὸ λόγο μου
 καὶ τῆς θρηνητικῆς καρδιάς τὰ μυστήρια νὰ νιώσουν ἄριστα,
 ὅσοι ποθώντας νὰ σηκώσουν στὸν ὦμο τὸ βᾶρος τοῦ σταυροῦ
- 245 κι ἔχοντας μέρος στὴν αὐλὴ τοῦ μεγάλου Βασιλιᾶ
 τὸ κατευόδιο ἀγαποῦν καὶ λυποῦνται ὄσους πέφτουν.
 Οἱ ἄλλοι θὰ γελοῦν μαζί μου, ὅταν φωνάζω τὶς λύπες μου,
 ὅσοι ἀνάλαφρα ἢ πίστη χάραξε πάνω πάνω τὴν καρδιά τους
 καὶ μήτε πού διαπέρασε τὰ σπλάχνα τους ὁ ὀξύς πόνος τοῦ Βασιλιᾶ
- 250 καὶ περιορίζουν τὴ ζωὴ τους ἐδῶ μονάχα σ' ἐφήμερες σκέψεις.
 Μ' αὐτοὶ ἄς χαθοῦν, ἐπειδὴ ὁμοια σ' ὄλους ἐνάντια
 ἄρματώνουν τὴν γλώσσα τους, τόξο πανέτοιμο, σ' ἄλλους
 εἶτε κακοὺς εἶτε καλοὺς. Μὰ καθόλου ἐγὼ δὲ θὰ παύσω
 τὸ θρῆνο, πρὶν ξεφύγω ἀπὸ τὴν κακία πού εἶναι ὄλο στεναγμοὶ
- 255 καὶ βάλω κλειδί στὰ αἰσχροὶ πάθη τοῦ νοῦ,
 πού ὄλες τὶς πόρτες τοὺς ἀνοίξε ὁ πικρὸς Σατανάς·
 πρωτύτερα ἐμποδίζονταν, ὅταν μὲ σκέπαζε τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ,
 οὔτε εἶχε ἢ κακία κοντὰ τὴν εὐκαιρία, πού γρήγορα
 ἀνάβει, ὅπως ἢ καλαμιὰ πού εἶναι κοντὰ στὴν ἄγρια φωτιά,
- 260 ὥσπου ἢ φλόγα νὰ σηκωθεί, ἀπ' τὸν ἄνεμο ὡς τὸν οὐρανό.
 Ἄμποτε σὲ γκρεμοὺς καὶ σὲ βουνὰ καὶ σὲ σκοπέλους
 νὰ ἐκρυβε ἀπὸ τὰ μάτια τους τὸ σῶμα μου· καὶ ὄλη
 αὐτὴ τὴ ζωὴ καὶ τὶς μέριμνες τῆς ζωῆς καὶ τῆς σάρκας ἀποφεύγοντας
 νὰ ἐβαζα μέσα στὴν καρδιά μου τὸ Χριστό, μόνος μακριὰ ἀπ' τοὺς ἄλ-
 λους
- 265 κατοικώντας καὶ στὸ Θεὸ μονάχα ὑψώνοντας ἄγνὸ νοῦ,
 ὥσπου μὲ ἀγαθὲς ἐλπίδες νὰ φτάσω στὸ τέλος.

- ὄφελον· ἀλλὰ πόθος με φίλων κατέρυκε τοκῆων,
 ἔλκων, οἷα τάλαντον ἐπὶ χθόνα· ὅτι πόθος γε
 τόσσον, ὅσον μυελόν τε καὶ ἔγκατα πάντα δαίζων
- 270 οἶκτος, ὅτις παθέων ἀγανώτατός ἐστιν ἀπάντων,
 οἶκτος μὲν πολιῆς θεοειδέος, οἶκτος ἀνίης,
 οἶκτος ἀπαιδίης, οἶκτος δέ τε καὶ περὶ παιδός,
 ᾧ ρα περιτρομέουσι, γλυκὸν πόνον αἰὲν ἔχοντες,
 ὀφθαλμὸν βίοτιο, καὶ ἄλγεσιν ἀσχαλόωντα.
- 275 Ὅτι βίβλοι τοπάροιθε μέλον, τὰς Πνεῦμ' ἐχάραξεν
 εὐαγέων γλώσσησι, καὶ ἔνδοθι γράμματος ἐσθλοῦ
 Πνεύματος ἀστράπτουσα χάρις, καὶ κρυπτὸν δνειαρ
 οἰοῖσιν καθαρῶσι φαεινόμενον μερόπεσσιν·
 εὐχαί τε στοναχαί τε φίλαι, καὶ νύκτες ἄϋπνοι,
- 280 ἀγγελικοί τε χοροί, ψαλμοῖς Θεὸν οἱ γ' ἐρέθουσιν,
 ἰστάμενοι, ψυχὰς τε Θεῷ πέμποντες ἐν ὕμνοις,
 πολλῶν ἐκ στομάτων ξυνήν ὄπα γηρύνοντες·
 γαστρὸς τ' ἀρχεκάκοιο μόγος, καὶ μέτρα γέλωτος,
 γλώσσης τ' ἀτρεμῆ τε καὶ δμματος ἡδὲ χόλοιο
- 285 μαινομένοιο χαλινά. Λόγος δ' ἔσφιγγεν ἀλήτην
 πάντοσε παπταίνοντα, νόον γ' ἐπὶ δ' ἔστρεφε Χριστῷ
 ἐλπίσιν οὐρανίησι. Λόγος δ' ἐπὶ πᾶσιν ἔκειτο
 εἰκόν' ἄγων πρὸς Ἄνακτα. Θεὸς δ' ἐπιτέρπετ' ἐρωῆ.
 Ἄντι δέ μοι κτεάνων τε καὶ ἀργαλέων ὄρυμαγδῶν,
- 290 Οἱ με καὶ ἐννουχίοισι κακοῖς ἐρέθουσιν ὀνείροις
 (φροντίσιν ἡματίαις γὰρ ὁμοῖα φάσματα νυκτός),
 ἦεν ἐν ὀφθαλμοῖσι Θεοῦ σέλας, εὐσεβέων τε
 ψυχῶν παμφανόωσα χοροστασίη τε κλέος τε.
 Νῦν δὲ δὴ ἐξαπόλωλε κειμήλια πάντ' ἀπ' ἐμοῖο
- 295 Ψυχῆς, ἣ τοπάροιθεν ὀμίλεε πᾶσιν ἀρίστοις,
 οἶος δ' ἐντὸς ἔμεινε πόθος, καὶ ἄλγος ἀελπτον.
 Τοῦνεκεν αἰάζω. Τὸ δ' ἐσαύριον οὐ σάφα οἶδα,
 εἴ με Θεὸς παλίνορσον ἐς ἤθεα τὰ πρὶν ἀνάξει
 λύσας ἐξ ἀχέων, ἀπὸ δ' ἀχθεα πάντα τινάζας,
- 300 Ἢε πάρος μεσάτοισιν ἐν ἄλγεσιν ἔνθεν ἐλάσσει,
 πρὶν κ' αἰθρὴν ἰδέειν, πρὶν χ' ἔλκεσι φάρμακα θεῖναι,
 δύσμορον ἰμείροντα φάους πυμάτην μετὰ νύκτα,
 τῆμος ὀδυρομένοισιν ἐτώσια τίς κεν ἀμῦναι.

Ἐμποτε· ἀλλὰ ὁ πόθος τῶν ἀγαπητῶν γονιῶν μου μὲ ἐμπόδισε
 πού μὲ τραβοῦσε ὅπως βάρος πρὸς τὴ γῆ· καὶ δὲν ἦταν μόνο
 πόθος, ἀφοῦ μοῦ σπάραζε τὸ μυαλὸ καὶ τὰ σωθικά μου ὄλα.

270 Ἦταν λύπηση, πού εἶναι τὸ λαμπρότερο ἀπὸ ὄλα τὰ πάθη,
 λύπηση γιὰ τὰ θεϊκὰ γηρατειά, λύπηση γιὰ τὸν πόνο τους,
 λύπηση γιὰ τῶν παιδιῶν τὴ στέρηση καὶ λύπηση γιὰ τὸ γιῶ της,
 πού τρέμουν γι' αὐτὸν καὶ πάντα τοὺς βασανίζει γλυκὺς πόνος,
 πού ἦταν τὸ φῶς τῆς ζωῆς τους, πονεμένος καὶ βασανισμένος.

275 Τὰ βιβλία ἦταν πρῶτα ἡ ἔννοιά του, πού τὰ ἔγραψε τὸ πνεῦμα
 μὲ τὰ λόγια τῶν ἀγίων καὶ μέσα στὴ λαμπρὴ γραφὴ
 τοῦ Πνεύματος ἀστράφτει ἡ χάρη κι ὄφελος κρυμμένο
 πού στοὺς καθαρὸς φανερῶνεται μόνο θνητοῦς.

Προσευχές κι ἀναστενάγματα γλυκὰ καὶ νύχτες ἀγρύπνιας,
 280 χοροὶ τῶν ἀγγέλων πού μὲ ὕμνους τιμοῦν τὸ Θεό,
 ὄρθιοι, καὶ μὲ τοὺς ψαλμοὺς τους ἀναπέμπουν τίς ψυχές στοῦ Θεοῦ
 ἀπὸ πολλὰ στόματα κοινὴ φωνὴ ἀρμονίζοντας.

Γιὰ τὴν ἀρχέκακη κοιλιά ἀγώνας καὶ τὸ γέλιο μετρημένο,
 ἡσυχία τῆς γλώσσας καὶ τοῦ ματιοῦ καὶ στὴν ὄρμη
 285 τὴν ξέφρενη χαλινάρι. Ὁ Λόγος δυνάμωνε τὸν πλάνητα
 πού φοβόταν πάντοτε κι ἔστρεφε τὸ νοῦ στοῦ Χριστοῦ
 μ' ἐλπίδες οὐράνιες. Ὁ Λόγος ἦταν σ' ὄλα παρών,
 ὀδηγώντας τὴν εἰκόνα στοῦ Βασιλιᾶ πού χαιρόταν γι' αὐτὴ τὴν ὄρμη
 κι ἀντὶ πράγματα καὶ θορύβους δυσάρεστους,

290 πού μ' ἐρεθίζουν καὶ μὲ νυχτερινὰ κακὰ ὄνειρα,
 (γιατὶ ὁμοιες μὲ τίς φροντίδες τῆς μέρας οἱ φαντασίες τῆς νύχτας),
 εἶχα στὰ μάτια τὴ λάμψη τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν εὐσεβῶν
 ψυχῶν τὸν ὀλόλαμπρο χορὸ καὶ τὴ δόξα.

Τώρα ὁμως χάθηκε ἀπὸ μένα ὁ,τι πολῦτιμο εἶχε
 295 ἡ ψυχὴ, πού πρῶτα ἡ συντροφιά της ἦταν ὄλα τ' ἄριστα,
 κι ἔμεινε μέσα ὁ πόθος μόνο κι ὁ ἀπελπισμένος πόνος.
 Γι' αὐτὸ θρηνηῶ. Γιὰ τὴν αὐριανὴ μέρα δὲ γνωρίζω ξεκάθαρα
 ἂν ὁ Θεὸς θὰ μ' ἐπαναφέρει πίσω στὶς παλιές συνήθειες
 ἀπὸ τοὺς πόνους λυτρώνοντάς με κι ἀποδιώχνοντας κάθε συμφορὰ

300 ἢ ἀπὸ δῶ θὰ μὲ ρίξει πρῶτα στὴ μέση τῶν δεινῶν
 προτοῦ δῶ καλὴ μέρα, προτοῦ βάλω στὶς πληγές μου φάρμακα
 ὁ κακότυχος ποθώντας τὸ φῶς μετὰ τὴν τελευταία νύχτα,
 ὅταν γιὰ ὄσους θρηνοῦν εἶναι πιά μάταιη ἡ βοήθεια.

Ἔνθα δ' ἄκος μερόπεσσι, τὰ δ' ὕστατα δέσμια πάντα.
 305 Ἦδη μοι πολὺν τε κάρη, καὶ ἄψευα ρικνὰ
 ἐκλίνθη βιότοιο πρὸς ἔσπερον ἀλγινόνεντος.

Ἄλλ' οὐπω τοιόνδε τοσόνδε τε ἄλγος ἀνέτην
 οὐδ' ὅτε μαινομένοισι κορυσσόμενον ἀνέμοισι
 γαίης ἐκ Φαρίης ἐπ' Ἀχαιΐδα, πόντον ἔτετμον
 310 ἀντολίῃ Ταύροιο, τὸν ἐρρίγασι μάλιστα
 ναῦται, χειμερίου, παῦροι δέ τε πείσματα ἔλυσαν.
 Ἔνθα δ' ἐγὼ νύκτας τε καὶ ἡμέρας εἴκοσι πάντα
 νηὸς ἐνὶ πρύμνῃ κείμην, Θεὸν ὑψιμέδοντα
 κικλήσκων λιτῆσι. Τὸ δ' ἄφραε κῦμ' ἐπὶ νῆα
 315 οὖρεσιν ἢ σκοπέλοισιν ὁμοῖον ἔνθα καὶ ἔνθα,
 πολλὸν δ' ἐντὸς ἐπιπτε. Τινάσσετο δ' ἄρμενα πάντα,
 ὀξέα συρίζοντος ἐπὶ προτόνοισιν ἀήτου.

Ἄϊθῆρ δ' ἐν νεφεέσσι μελαινετο, καὶ στεροπῆσι
 λάμπετο, καὶ κρατεραῖς περιάγνυτο πάντοτε φωναῖς.

320 Τῆμος ἑμαυτὸν ἔδωκα Θεῶ, καὶ πόντον ἄλυξα
 Ἄγριον εὐαγέεσσιν ὑποσχεσῆσι πεσόντα.
 Οὐδ' ὅτε παλλομένης γε θεμεΐλια σείετο πάντα
 Ἑλλάδος εὐρυχόροιο, κακοῦ δ' οὐ φαίνεται ἀρωγῆ·
 αὐτὰρ ἐγὼ τρομέεσκον, ἐπεὶ ψυχὴν ἀτέλεστον

325 εἶχον ἔτ' οὐρανίοιο χαρίσματος, εὐτε λοετρῶ
 ἔλκεται ἀνθρώποισι χάρις καὶ Πνεύματος αἴγλη.
 Οὐδ' ὅτε νοῦσος ἐπλησεν ἐμὸν στόμα ρεύματι λάβρω,
 καὶ πνοιῆς στείνωσε πόρους, ζωῆς τε κελεύθους.

Οὐδ' ὅπότε ἀφραίνονται νόω λυγρὸν ἀμφὶς ἐλίξας,
 330 οὔτι ἐκὼν βλεφάρου περιηγέα καθθὼν ἄμυξα,
 αἱματόεντα δ' ἔθηκα. Φάος δ' ἐμὸν, οἷα φονῆος,
 ὤλετο, ἐμπλακίην δὲ πικρὴν μέγα πένθος ἔτετμεν.
 Οὐδὲ Θεῶ παλάμησιν ἐμαῖς ἀνέπεμψα θνητὴν
 Πνεύματος, οὔτι πάρος γε, πρὶν ἐκλυσα δάκρυσσι πῆμα.
 335 Ψαύειν μὴ καθαρῶ γὰρ ἀγνοῦ κακόν, ὡς πυρόεντος
 ἀδρανὲς ὄμμα φέρειν κατεναντίον ἡελίοιο.

Ἡ γιατρεία γὰρ τοὺς θνητοὺς εἶναι τώρα, στὸ τέλος τοὺς εἶναι μόνο
καταδίκη ἢ καταδίκη

305 Τὸ κεφάλι ἔχει πιά ἀσπρίσει καὶ τὰ μέλη μου ἀδύνατα
ἐκκλιναν στὴν ὀδυνηρῆ δύση τῆς ζωῆς.

Ἄλλὰ ἀκόμα δὲν ὑπέφερα τέτοιο καὶ τόσο πόνο
οὔτε ὅταν ἀπὸ μανιασμένους ἀνέμους ἀγριεμένο τὸ πέλαγο
ἀπὸ τὴν αἰγυπτιακὴ στὴν ἀχαϊκὴ γῆ ταξιδεύοντας συνάντησα,
310 ἀνατολικά τοῦ ταύρου πού μεγάλη φρίκη νιώθουν γι' αὐτὸν
οἱ ναῦτες, τὸ φουρτουνιασμένο, πού λίγοι ἐκεῖ ρίχνουν τὰ δίχτυα.
Ἐκεῖ ἐγὼ εἴκοσι ὀλόκληρες νύχτες καὶ μέρες
στοῦ карабиου τὴν πρύμη πεσμένος τὸν οὐράνιο Θεὸ
φώναζα μὲ προσευχές. Ἀφροκοποῦσε τὸ κύμα ἐπάνω στὸ πλοῖο,
315 μὲ βουναὶ καὶ σκοπέλους ὁμοιοὶ ἀπὸ τὴ μιὰ καὶ τὴν ἄλλη
καὶ πολὺ ἐμπαινε στὸ κύτος. Χτυπιόνταν ξάρτια καὶ πανιά
καὶ σφύριζε στοὺς φλόκους ὁ ἄνεμος διαπεραστικά.
Μαῦρος ἀπ' τὰ σύννεφα ὁ οὐρανὸς καὶ οἱ ἀστραπὲς
τὸν καταφώτιζαν κι ἀπὸ βροντὲς δυνατὲς δονοῦνταν ὀλοῦθε.

320 Τότε ἀφέθηκα στὸ Θεό· καὶ ξέφυγα ἀπὸ τὴν θάλασσα
τὴν ἀγριεμένη πού γαλήνεψε μὲ ἅγιες ὑποσχέσεις.
Οὔτε ἀκόμα κι ὅταν σάλευαν καὶ σειόνταν ὄλα τὰ θεμέλια
τῆς πλατύχορης Ἑλλάδας καὶ δὲ φαινόταν βοήθεια στὸ κακό.
Κι ἐγὼ ἔτρεμα, γιατί δὲν εἶχε ἀκόμα ἡ ψυχὴ μου
325 δεχτεῖ τὸ οὐράνιο χάρισμα, ὅταν μὲ τὸ βάπτισμα
ἐλκεται στοὺς ἀνθρώπους ἡ χάρις καὶ ἡ λάμψη τοῦ Πνεύματος.
Οὔτε κι ὅταν ἡ ἀρρώστια γέμισε τὸ στόμα μου μὲ καταρροὴ δυνατὴ
κι ἐκλείσει τοὺς πόρους τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς ζωῆς τοὺς δρόμους.
Οὔτε ὅταν μὲ ξέφρενο νοῦ στριφογυρίζοντας τὸ καλάθι

330 ἔσκισα χωρὶς νὰ θέλω τοῦ ματιοῦ τὸν κυκλικὸ κανθὸ
γεμίζοντάς τον αἷμα. Τὸ φῶς μου, σὰ νὰ 'μουν φονιάς,
χάθηκε, καὶ τὸ πικρὸ λάθος τὸ ἀκολούθησε λύπη μεγάλη.
Οὔτε πρόσφερα στὸ Θεὸ μὲ ὑψωμένα χέρια θυσία
πνευματικὴ, παρὰ μόνο ὅταν πλημμύρισα μὲ δάκρυα τῆ συμφορᾶ.

335 Ν' ἀγγίζει ὁ ἀκάθαρτος τὸν καθαρὸ εἶναι κακό, ὅπως στὸν πυρωμένο
ἥλιο ἀπέναντι νὰ φέρνεις τὸ ἀδύναμο μάτι.

ἼΑλλα τε πόλλ' ἐμόγησα· τίς ἂν τάδε μυθήσαιο,
οἷς με Θεὸς τείρων τε καὶ εὐμενέων ἐκάλεσεν;

- ἼΑλλ' οὐπω τοιοῖσδε κακοῖς πάρος ἀντεβόλησα,
340 Οἷοισι πυμάτοισιν ἐμῇ ἐνέκυρσε τάλαινα
ψυχῇ· καὶ ποθέει ποτ' ἐλεύθερον ἡμᾶρ ἰδέσθαι
πάντ' ἀποδυσάμενη, γυμνῇ φλόγας ὡς κε φύγησι,
καὶ κόσμου κρατεροῖο λαβάς, καὶ χάσμα πέλωρων
ἀμφιχανεῖν μεμαῶτος ἐαῖς γενέσσει δράκοντος,
345 ὃν κε λάβῃ. Βελίη γὰρ ἐμὸς νόος ἐστὶν ἐδητύς.
Τίς δώσει κεφαλῇ πηγῆς ῥόον ἢ βλεφάροισιν,
ὡς δακρῦων ὄχετοῖσι μολύσματα πάντα καθήρω,
κλαύσας ὡς ἐπέοικεν ἁμαρτάδας (ἡ γὰρ ἄριστον
δάκρυνόν ἐστι βροτοῖσιν ἄκος, ψυχαῖς τε μελαίναις,
350 καὶ κόνις αἰθαλόεσσα, καὶ ἐν χθονὶ σάκκος ἐρμυμός,
Ὡς τις ἐμ' εἰσορόων τρομέη, καὶ φέρτερος εἴη,
φεύγων Αἰγύπτιο μέλαν πέδον, ἔργα τε πικρά,
καὶ Φαραῶ βασιλῆα, πάτρην δ' ἐπὶ θεῖαν ὁδεύη,
μηδὲ μένη Βαβυλῶνος ἐπὶ κραναῆς πεδίοισι
355 δουριαλῆς, δχθῆσι παρεζόμενος ποταμοῖο,
ψῶδης ὄργανα πάντα παρακλίνας ἀτίνακτα
δακρυόεις, σπευδῆ δ' ἱερῆς ἐπὶ τέρματα γαίης,
δούλιον Ἀσσυρήθε φυγῶν ζύγον, ὃς πρὶν ἔτειρε,
καὶ νηοῦ μεγάλοιο θεμείλια χερσὶ βάληται.
360 Τῆν μὲν ἐγὼ πανάποτμος ἐπεὶ λίπον, οὐποτ' ἔληξα
ἱμεῖρων. Χαλεπὸν δὲ πάθος κατὰ γῆρας ἔχευε,
καὶ κύπτω ποτὶ γαῖαν, ἐνὶ φρεσὶ πένθος ἀέζων,
ἀζόμενος θνητούς τε καὶ ἀθάνατον Βασιλῆα,
εἴμασί τε κραδίη τε κατηφιόων, καὶ ἀναυδος,
365 ἔλκων οἶκτον Ἄνακτος διζυῖ, ὃς χθαμαλοῖσιν
εὐμενέων πάντεσσιν ὑπερφιάλους ἀθερίζει·
οἶον δ' ἐξ ἱερῆς Σολύμων κατιόντα πόλης
Τεριχοῦς πτολίεθρον ἐπὶ κλυτόν, ὡς ἐνέπουσι,
φῶρες ἐδηλήσαντο κακοὶ λοχῶντες ὀδίτην,
370 οἱ μὲν τὸν πληγῆσιν ἀεικελίησι τεμόντες,
εἵματά τ' ἐκδύσαντες ἅ μιν σκέπε, νηλεῖ ἠθυμῶ
λεῖψαν ἀποψύχοντα· θοῶς δ' ἐνέκυρσαν ὀδίται
λευϊτης ἱερεύς τε, λίπον τὲ ἔ νηλεῖ ἠθυμῶ.

Κι ἄλλα πολλὰ ἔχω πάθει· ποιός θὰ τὰ ἔλεγε ὄλα,
 μὲ ὄσα ὁ Θεὸς μὲ κάλεσε μὲ τὶς παιδεῖες ἢ τὴν ἀγάπη του;

- Μὰ ὡς τῶρα δὲ μὲ βρῆκαν τέτοιες συμφορές,
 340 σὰν αὐτὲς ποὺ τελευταῖα βρῆκαν τὴ δόλια μου
 ψυχή καὶ ποθεῖ τέλος νὰ δεῖ τὴ μέρα τῆς ἐλευθερίας,
 ἀφοῦ ἐλευθερωθεῖ ἀπὸ ὄλα, γυμνὴ γιὰ ν' ἀποφύγει τὶς φλόγες
 καὶ τοῦ ἰσχυροῦ κόσμου τοὺς βρόχους καὶ τὸ πελώριο στόμα
 τοῦ δράκοντα ποὺ ἐπιθυμεῖ νὰ καταπιεῖ μὲ τὰ σαγόνια του
 345 ὄποιοι πιάσει. Ὁ νοῦς μου εἶναι φαγητὸ τοῦ θηρίου.
 Ποιός θὰ δώσει στὸ κεφαλᾶρι νερὸ ἢ στὰ βλέφαρα δάκρυα,
 γιὰ νὰ καθαρίσω μὲ ποτάμια ὄλες τὶς ἀκαθαρσίες,
 κλαίοντας ὄπως πρέπει τὶς ἀμαρτίες μου; (Γιατὶ ἀλήθεια ἄριστο
 φάρμακο στοὺς ἀνθρώπους τὸ δάκρυ καὶ στὶς μαυρισμένες ψυχὲς
 350 ἢ σκόνη κι ἢ καπνιά καὶ χᾶμω σάκκος τραχύς.).
 Ἔτσι ἀντικρίζοντάς με κάποιος νὰ τρομάξει καὶ νὰ γίνετα καλύτερος
 ἀποφεύγοντας τῆς Αἰγύπτου τὴ μαύρη πεδιάδα καὶ τὰ πικρὰ ἔργα
 καὶ τὸ Φαραῶ καὶ νὰ πορευτεῖ στὴ θεῖα πατρίδα.
 Κι οὔτε νὰ μείνει στῆς σκληρῆς Βαβυλώνας τὶς πεδιάδες
 355 αἰχμάλωτος, καθισμένος στὶς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ
 ἀφήνοντας κρεμασμένα, ἀνέγγιχτα ὄλα τὰ μουσικὰ ὄργανα,
 κλαίοντας, ἀλλὰ νὰ τρέξει στὴν περιοχὴ τῆς ἱερῆς γῆς,
 ξεφεύγοντας τὸν ἄσσυριο ζυγὸ τῆς σκλαβιάς ποὺ πρῶτα τὸν ἐσφιγγε,
 κι ἀκουμπώντας τὰ χέρια στὰ θεμέλια τοῦ μεγάλου ναοῦ.
 360 Αὐτὴν ἐγὼ ὁ κακὸτυχος σὰν ἄφησα, δὲν ἔπαψα ποτὲ
 νὰ τὴ λαχταρῶ. Μ' ἄρρώστια βαριὰ μοῦ ἔφερε τὰ γηρατειὰ
 καὶ σκύβω πρὸς τὴ γῆ, πληθαίνοντας μέσα μου τὴ λύπη·
 ντρέπομαι τοὺς θνητοὺς καὶ τὸν ἀθάνατο Βασιλιᾶ
 μὲ μουντὰ ροῦχα καὶ μουντὴ καρδιὰ σκυφτὸς κι ἀμίλητος [ταπεινοῦς
 365 τραβώντας τὴ συμπόνια τοῦ Βασιλιᾶ μὲ τὴ δυστυχία μου, ποὺ τοὺς
 ὄλους συμπαθεῖ καὶ τοὺς ὑπερφιάλους περιφρονεῖ.
 Ὅπως κατέβαινε ἀπὸ τὴν ἱερὴ πόλη τῶν Σολύμων
 γιὰ τὴν ξακουστὴ πόλη Ἰεριχώ, ὄπως λένε,
 κακοὶ κλέφτες ποὺ ἐνέδρευαν κακοποίησαν τὸν ὄδοιπόρο.
 370 Τὸν κομμάτιασαν μὲ πληγὲς νὰ μὴν τὶς δεῖ κανεὶς,
 τοῦ ἔβγαλαν τὰ ροῦχα ποὺ φοροῦσε καὶ μ' ἄγρια λύσσα
 τὸν ἄφησαν νὰ ψυχομαχεῖ. Γρήγορα ὄμως φάνηκαν ὄδοιπόροι,
 ἕνας Λευῖτης κι ἕνας ἱερέας, ποὺ τὸν ἄφησαν μ' ἄσπλαγχνη καρδιά,

- Καί που Σαμαρέων τις ἐπήλυθεν, ὃς σφ' ἐλέηρε.
 375 Καί μιν ἄγων κατέδησε, καὶ ἔλκεσι φάρμακ' ἔλειπε,
 καὶ μισθὸν κομέοντι· τέρας μέγα, πῶς Σαμαρείτης
 τόνδ' ἐσιδὼν ἐλέηρεν, ὃν οὐκ ἐλέηραν ἄριστοι!
 Οὐ γὰρ ἐγὼ σάφα οἶδα τί κεύθεται εἰκόνι τῆδε,
 οἷα Θεὸς σοφίῃ μυστήρια ἀμφικαλύπτει.
- 380 Καὶ τὰ μὲν ἰλήκοι. Τοιοῖσδ' ἐγὼ ἀντεβόλησα
 πῆμασι· καὶ μ' ἐδάϊξεν ὁμῶς ψυχῆσι μεγαίρων
 ληϊστῆς βίотου κεδνῆς καταβάντα πόληος,
 καὶ Χριστοῦ μ' ἀπέδυσε χάριν, καὶ γυμνὸν ἔθηκεν,
 ὥσπερ Ἀδάμ τοπρόσθε χόδος καὶ πτώσιος ἀρχήν,
 385 ὃν γεύσις καθέθηκεν ἐπὶ χθόνα, τῆς γένος ἦεν.
 Ἄλλὰ μ', Ἄναξ, ἐλέαιρε, καὶ ἐκ θανάτοιο σώωσον,
 ὃν λείψαν ἱερῆς, ἐπεὶ μογέοντι ἔνόησαν.
 Ἔλκεά τ' εὖ κατάδησον, ἄγων ἐπὶ πάνδοκον οἶκον,
 αὐθις δ' εἰς ἱερὴν πέμπους πόλιν ἀρτεμέοντα,
 390 ἔμπεδον ἔνθα μένοιμι, κακοῦς δ' ἀπὸ φῶρας ἐρύκοις,
 καὶ τρίβον ἀργαλέην, καὶ τραύματα, καὶ παροδίτας
 νηλέα θυμὸν ἔχοντας, ἐπ' εὐσεβίῃ κομόωντας.
- Πυνθάνομ' ὡς δύο φῶτε, μέγα πνείων Φαρισαῖος,
 ὡς γε Θεῶ πάντων προφερέστατος, ἠδὲ τελώνης
 395 κέρδεσιν οὐχ ὀσίοισι τετρυμένος ἐνδοθεν ἤτορ,
 εἰς ἱερὸν ἀναβάντες· ὁ μὲν τὰ ἕκαστ' ἀγόρευε
 νηστείας δεκάτας τε νόμου, παρεμέτρεε δ' αὐτὸν
 ἀνδράσι γε προτέροισι, λόγοις δ' ἀθέριζε τελώνων·
 αὐτὰρ ὁ δακρυχέων καὶ στήθεα χερσὶ πατάσσων,
 400 οὐδ' ἄντην μεγάλοιο Θεοῦ θρόνον οὐρανὸν εὐρὴν
 εἰσορόων, λεύσσων δὲ κατ' οὐδοεὸς δμμασι δούλοις,
 τηλόθεν ἐστηκῶς δὲ λιτάζετο· « Ἰλαος εἶης,
 ἴλαθι σῶ θεράποντι, βοῶν, βρίθοντι κακοῖσιν.
 Οὐ νόμος, οὐ δεκάται με, καὶ ἔργματα καλὰ σαώσει.
 405 Οὐδ' ὄγ' ἐπεσβολέων ψεύστης. Καὶ νῆον ἔγωγε
 αἰδέομ' οὐτι πόδεσσι ἐπιπυαῶν ὀσίοισι.
 Σὴ δὲ χάρις, σὸς δ' οἶκτος ἐμοὶ στάξειε βεβήλω,
 ἦν μούνην δειλοῖσιν, Ἄναξ, πόρες ἐλπιδ' ἀλιτροῖς».

και τέλος ήρθε ένας Σαμαρείτης, πού τον σπλαχνίστηκε.

375 Τόν πήρε, τοῦ ἔδεσε τὰ τραύματα και τοῦ ἄφησε φάρμακα,
κι ἀμοιβή γιά ὅποιον τόν περιποιήθηκε. Πρωτοφανές! Πῶς Σαμαρείτης
τόν σπλαχνίστηκε ὅταν τόν εἶδε, πού δὲν τόν σπλαχνίστηκαν οἱ ἄρι-
[στοι;

Δὲν ἔχω ξεκαθαρίσει τί κρύβεται στὴν εἰκόνα αὐτή,
τί μυστήρια σκεπάζει ὁ Θεὸς μὲ τὴ σοφία του.

380 Ἄς εἶναι γι' αὐτὰ σπλαχνικός. Τέτοια ἐγὼ συνάντησα
πάθη· ὁμοια μὲ σπάρταξε ὁ ἐχθρὸς τῶν ψυχῶν,
ὁ ληστής τῆς ζωῆς, ὅταν κατέβηκα ἀπὸ τὴν ἐνδοξη πόλη,
μὲ ξέντυσε ἀπὸ τὴ χάρη τοῦ Χριστοῦ και μ' ἄφησε γυμνό,
ὅπως παλιά τὸν Ἀδάμ, ἀρχὴ τῆς χωματίνης φύσης και τῆς πτώσης,
385 πού ἡ γεύση τὸν ἔριξε στὴ γῆ, πού ἦταν γέννημά της.
Ἄλλά, Βασιλιά, λυπήσου με κι ἀπ' τὸ θάνατο σώσε με,
πού μ' ἐγκατέλειψαν οἱ ἱερεῖς, ὅταν μ' εἶδαν νὰ ὑποφέρω.
Τὶς πληγὲς δέσε μου, ὀδηγώντας με στὸ κοινὸ πανδοχεῖο
και πάλι κατευόδωσέ με στὴν ἱερὴ πόλη ἀκέραιο,
390 ὅπου θὰ εἶμαι μόνιμα, θὰ μὲ προφυλάξεις ἀπὸ τοὺς κακοὺς ληστὲς
και δρόμο γεμάτο πόνο και πληγὲς και περαστικούς
μὲ σκληρὴ καρδιά πού ὠστόσο καμαρώνουν γιά τὴν εὐλάβειά τους.

Γνωρίζω τοὺς δυὸ ἄντρες, ἕνας μεγάλοπρεπος Φαρισαῖος,
πού τάχα στὸ Θεὸ ἀπ' ὄλους πιὸ κοντὰ ἦταν, κι ἕνας τελώνης
395 πού τ' ἄνομα κέρδη τοῦ ἔτρωγαν μέσα τὴν καρδιά του
εἶχαν ἀνεβεῖ στὸ ἱερό· ὁ ἕνας τ' ἀνάφερε ἕνα-ἕνα ὄλα,
τὶς νηστεῖες του, τὶς νόμιμες δεκάτες, σύγκρινε τὸν ἑαυτὸ του [λώνη.
μὲ τοὺς προηγούμενους ἄντρες και μιλοῦσε περιφρονητικά γιά τὸν τε-
Ὁ ἄλλος ἔκλαιγε συνέχεια και χτυποῦσε τὰ στήθη μὲ τὰ χέρια του
400 κι οὔτε πρὸς τὸ θρόνο τοῦ μεγάλου Θεοῦ, τὸν πλατὺ οὐρανὸ,
ἔστρεφε τὸ βλέμμα, ἔβλεπε κάτω μὲ βλέμματα δούλου,
στεκόταν μακριὰ και προσευχόταν· «Δεῖξου σπλαχνικός,
σπλαχνίσου τὸ δούλο σου -φώναζε- πού ἔναι γεμάτος κακίες.
Οὔτε νόμος, οὔτε δεκάτες, οὔτε καλὰ ἔργα θὰ μὲ σώσουν.
405 Οὔτε τοῦτος ἐδῶ ὁ ψεύστης πού κακολογεῖ. Και τὸ ναὸ ἐγὼ
τόν σέβομαι πού τὸν ἀγγίζω μὲ πόδια ἀνόσια.
Ἡ χάρη σου και ἡ εὐσπλαχνία σου στὸ βέβηλο ἐμένα ἄς στάξει,
πού εἶναι ἡ μόνη ἐλπίδα, Βασιλιά, πού ἔδωσες στοὺς δόλιους ἁμαρτω-
[λούς].

Ὡς φάσαν ἀμφοτέρων δὲ Θεὸς κλύε, καὶ ρ' ἐλέηρην
 410 ὄν μογέοντ' ἐνόησεν, ὑπερμενέοντα δ' ἄτισεν.
 Ὡς ἴδες, ὡς ἐδίκασας, ἐμοί, Θεέ, θάρσος ὀπάζων.
 Οὗτος ἐγὼ σοι κεῖνος ὁ πάγκακός εἰμι τελώνης·
 ὡς δὲ βαρυστενάχω, ποιῆν δ' ἐπιέλομ' ἀρωγῆν.
 Λίσσομαι, εἴ ποτε δέ σε πατήρ, καὶ πότνια μήτηρ
 415 δάκρυσι, καὶ στοναχῆσι, καὶ εὐχολῆσιν ἔτισαν,
 ἢ τινὰ τοι κτεάνων τυτθὴν ἀπὸ μοῖραν ἔνειμαν,
 ἢ θυσίαις καθαρῆσι καὶ εὐαγέεσσι γέρηραν
 (οὐ γὰρ ἐγὼ ποτε σεῖο ἐπάξιον οὐδὲ ἔρεξα),
 τῶν μνησαι, καὶ ἀλαλκε· κακὰς δ' ἀπόπεμπε μερίμας·
 420 μηδέ με συμπνίζειαν εἰς πτόρθοισιν ἄκανθαι,
 μηδ' ἄρ' ἐπειγόμενον θείην ὁδὸν ἄψ ἐρύσειαν,
 ἄλκαρ ἐμόν, πέμπους δὲ μ' ἀπήμονα. Σὺς γὰρ ἐγωγε
 λάτρις, σὸν δὲ λάχος. Σὺ δέ μοι Θεὸς οἶος ἄνωθεν.
 Σοὶ δέ μ' ἀπὸ σπλάγχων μήτηρ ἀνέθηκε φέρουσα,
 425 ἤματι τῷ, ὅτε κοῦρον εἰς ἐπὶ γούνασι θείναι
 παῖδα ποθεῖσ' ἱερῆς ἼΑνης ἐμιμῆσατο φωνῆν·
 «κοῦρον ἐγὼ μὲν ἴδοιμι, σὺ δ' ἔρκεος ἐντὸς ἐέργοις,
 Χριστὲ ἄναξ, ὠδίνος ἐμῆς ἐριθηλέα καρπόν».
 Εἶπε· Θεὸς δ' ἐπένευσας, ὁ δ' ἔσπετο θεῖος ὄνειρος
 430 οὐνομα μητρὶ φέρων, μετέπειτα δὲ κοῦρον ἔδωκας.
 Ἡ δέ με σοῖς ἱεροῖσι νέον ἀνέθηκε Σαμουήλ,
 εἴ ποτ' ἔην. Νῦν δ' αὖτ' ἐναρίθμιός εἰμι βεβήλοις
 Ἥλει σοῦ θεράποντος ἀγακλέος νίεσι μάργοις,
 οἱ θυσίαις καθαρῆσιν ἐπέχραον ἄφρονι θυμῷ,
 435 χερσὶν ἐφαπτόμενοι θεῖων λίχνησι λεβήτων·
 τοῦνεκα καὶ χαλεπῆς κύρσαν βιότοιο τελευτῆς.
 Ἄλλ' ἦγ' ἐλπωρῆσιν ἀμείνοσι μοῖραν ἔνειμε
 σοὶ τεκέων, βίβλοισι δ' ἐμὰς χέρας ἦγνισε θείαις,
 καὶ μ' ἀγαπαζομένη, τοίω προσεφώνεε μύθῳ·
 440 « Ἦδη τις φίλον νῖα θεόσδοτον ἦγαγε βωμῷ,
 σπεύδοντ' ἐς θυσίην ἱερῆιον, ἐσθλὸν ἀριστος,
 Σάρρας ὀπιτόκοιο γόνον, ρίζαν τε γενέθλης,
 ἦν ἐλπὶς ἐχάρασεν, ὑποσχεσίη τε Θεοῖο.
 Ἄβραμ ἦν ἱερεὺς, ἀμνὸς δέ τε κύδιμος Ἰσάκ·
 445 αὐτὰρ ἐγὼ ζῶν σε Θεῷ γέρας, ὡσπερ ὑπέστην,
 δωροῦμαι. Σὺ δέ μοι μητρὸς τελέσειας ἐέλδωρ,

- Ἔτσι εἶπαν κι ἄκουσε καὶ τοὺς δυὸ ὁ Θεὸς καὶ σπλαχνίστηκε
 110 ὅποιον ἐνώσε θλιμμένο καὶ περιφρόνησε τὸν ὑπερφίαλο.
 Ὅπως εἶδες, ἔτσι δίκασες, Θεέ μου, δίνοντάς μου θάρρος.
 Ὁ ἴδιος ἐκεῖνος ὁ πάγκακος εἶμαι τελώνης,
 καὶ ὄσο βαριά στεναίζω ἀνάλογη ἐλπίζω βοήθεια.
 Σὲ παρακαλῶ, ἀν κάποτε ὁ πατέρας καὶ ἡ σεβαστή μου μάνα
 115 μὲ δάκρυα καὶ στεναγμοὺς καὶ προσευχὲς σ' ἐτίμησαν
 ἢ σοῦ ἀφιέρωσαν κάποιο μικρὸ μέρος ἀπὸ τὴν περιουσία τους
 ἢ σὲ τίμησαν μὲ θυσίες καθαρὲς καὶ ἅγιες
 (Γιατὶ ἐγὼ μήτε πού ἐκανα ποτὲ κάτι πού νά σοῦ ἀξίζει)
 θυμήσου τα αὐτὰ καὶ βοήθησε· τίς κακὲς ἀπόδωξε μέριμνες
 120 κι ἄς μὴ μὲ πνίξουν τ' ἀγκάθια μὲ τὰ κλαδιά τους,
 μήτε νά μὲ κρατήσουν ἀπὸ τὸ θεῖο δρόμο πού πῆρα βιαστικά.
 Στεῖλε με ἀβλαβῆ ἀπὸ δῶ, ὦ ἐσύ στήριγμά μου. Εἶμαι δικός σου
 λατρευτής, δικό σου τυχερό. Καὶ σὺ γιὰ μένα ὁ μόνος Θεὸς ἀπὸ ψηλά.
 σ' ἐσένα μ' ἀφιέρωσε ἡ μητέρα ὅταν μὲ γέννησε,
 125 τὴ μέρα πού τὸ γιό της ν' ἀποθέσει στὰ γόνατά σου
 ποθώντας μιμήθηκε τὰ λόγια τῆς ἱερῆς Ἄνας·
 «Ν' ἀποχτήσω ἐγὼ ἀγόρι καὶ σὺ νά φυλάξεις στὴ μάντρα σου,
 Χριστὲ Βασιλιά, τὸ θαλερὸ καρπὸ τῆς γέννας μου».
 Αὐτὸ εἶπε καὶ σὺ, Θεέ μου, δέχτηκες· ἀκολούθησε τὸ θεϊκὸ ὄνειρο
 130 πού φανέρωσε στὴ μητέρα τὸ ὄνομα καὶ τῆς ἔδωσε καὶ τὸ γιό.
 Κι αὐτὴ στοὺς ναοὺς σου μ' ἀφιέρωσε νέο Σαμουήλ,
 μακάρι νά ἦμουν. Μά ἐγὼ συναριθμοῦμαι μὲ τοὺς βέβηλους
 τοῦ μεγαλόδοξου ὑπηρέτη σου Ἥλει τοὺς ἀσελγεῖς γιούς,
 πού τίς καθαρὲς θυσίες μ' ἀνόητη μόλυναν καρδιά,
 135 μὲ λάγνα χέρια ἀγγίζοντας τὰ ἅγια λεβέτια,
 γι' αὐτὸ κι ἦταν σκληρὸ τὸ τέλος τῆς ζωῆς τους.
 Μά ἐκείνη ἐλπίζοντας τὸ καλύτερο τὴν τύχη ἄφησε
 σὲ σένα τοῦ παιδιοῦ της καὶ μὲ τίς θεῖες Γραφὲς τὰ χέρια μου ἄγνισε
 καὶ μ' ἀγάπη ἀγκαλιάζοντάς με τέτοια μοῦ ἔλεγε·
 140 «Κι ἄλλος ἓνας ἔφερε στὸ βωμὸ τὸν ἀγαπητό του γιὸ τοῦ Θεοῦ δῶρο,
 σφάγιο γιὰ τὴ θυσία πρόθυμο, ἄψογο ὁ ἄριστος,
 παιδί τῆς Σάρρας τῆς ὀψιμογέννας καὶ ρίζα ὀλόκληρου ἔθνους·
 ἢ ἐλπίδα χάραξε τὰ σωθικά της καὶ τοῦ Θεοῦ ἢ ὑπόσχεση.
 Ὁ Ἀβραάμ ἦταν ὁ ἱερέας καὶ θῦμα ὁ ξακουστός Ἰσαάκ.
 145 Ἐγὼ ὁμως ζωντανὴ προσφορά στὸ Θεὸ ὅπως σὲ δέχτηκα
 σὲ δωρίζω. Σὺ ἐκπλήρωσε τὴν ἐλπίδα τῆς μητέρας

- ἡ τέκον εὐξαμένη σε, καὶ εὐχομαι εἶναι ἀριστον.
 Τοῦτον ἐγὼ σοι πλοῦτον, ἐμὸν τέκος, ἐσθλὸν ὀπάζω
 ἐνθάδε καὶ μετέπειτα. Τὰ ὑστατα πολλὸν ἀρείω».
- 450 Μητρὸς μὲν πόθος οὗτος. Ἐγὼ δ' ὑπόδειξα πόθοισι
 παῖς ἔτ' ἐών, ἀπαλῆ δὲ νέην ὑπεδέξατο μορφῆν
 εὐσεβίης ψυχῆ· σφρηγὶς δ' ἐφυλάσσετο Χριστοῦ
 νεύμασιν, ὃς ρ' ἀναφανδὸν ὁμίλεεν ᾧ θεράποντι,
 σωφροσύνη δὲ μ' ἔδησε φίλη, καὶ σάρκα πέδησε,
 455 καὶ θερμὸν σοφίης θείης ἐπέπνευσεν ἔρωτα,
 καὶ μοναχοῦ βιότιοιο, βίῳ μέλλοντος ἀπαρχῆν,
 πλευρᾶς οὐ χατέοντος ἐδὸν δέμας ἀμφαγαπώσης,
 ρήμασι θ' αἰμυλίοισι πικρῆν ἐπὶ γεῦσιν ἀγούσης,
 ἀλλὰ Θεῷ πέμποντος ἀγνὸν πόθον, οὐδὲ γυναικί
 460 καὶ Χριστῷ τέμνοντος ὄλον Θεοῦ ἐκγεγαῶτα.
 Ὅς με διὰ στεινῆς τε καὶ ἀργαλέης ἐπὶ λεπτῆν
 τείνων ἀτραπιτοῖο πύλην σὺν ἀρείονι πομπῇ,
 οὐτι βατῆν πολλοῖσι, Θεῷ θεὸν ἦγ' ἀπὸ γαίης
 τυκτὸν οὐ γεγαῶτι, καὶ ἀφθιτον ἐκ θανάτιοιο.
- 465 Εἰκόني σὺν μέγαλοιο Θεοῦ, καὶ σῶμ' ἐπαρωγὸν
 ἔλκων, οἷα μάγνησσα λίθος αἴθωνα σίδηρον.

- ὦ μοι ἐγών! ὦ λυγρὰ καὶ ἄντιτα ἔργα παθοῦσα
 ψυχῇ! ὦ θνητοὶ κενεαυχέες! ὡς ἐτέον γε
 λεπταλέαις ἀβρησιν εἰκότες, οἱ γενόμεσθα,
 470 ἢ καὶ Εὐρίποιο παλιμπλάγκτοισιν ἐρωαῖς
 στρωφώμεσθ' ἐπὶ γαῖαν ἐτώσια φυσιόωντες.
 Κουδὲν ἐν ἀνθρώποισιν ὁμοῖον ἐς τέλος ἐστίν,
 οὐ κακόν, οὐδὲ μὲν ἐσθλόν. Ὅδοι δ' ἀγχισταὶ ἔασιν.
 Οὐδ' ὁ κακὸς τό γε οἶδεν ἐς ὑστατον, ὅππότε λήξει,
 475 οὐτ' ἐσθλοῖς ἀρετῇ μένει ἔμπεδον, ἀλλὰ κολούει,
 ὡς τάρβος κακίην, ἀρετὴν φθόνος. Ἀμφοτέροις δὲ
 κάμπτεσθ' ἡμερίων Χριστὸς γ' ἐκέλευσε γενέθλην,
 ὡς κεν ἄνω νεύοιμεν ἐδὸν σθένης εἰσορόωντες.
 Κεῖνος δ' ἐστὶν ἀριστος ὃς ἰθείην ὁδὸν ἔλκει,
 480 οὐδὲ μεταστρέφεται Σοδόμων ἐπὶ τέφραν ἐρήμην,

452 Ἐννοεῖται ἡ μορφὴ τῆς εὐσέβειας ὄχι τὸ βάπτισμα.

460 Βλ. Α' Κορ. 7,33.

- πού με τις προσευχές μου σέ γέννησα και νά 'σαι ἐξαίρετος παρακαλώ.
 Αὐτὸν τὸ χρήσιμο πλοῦτο, παιδί μου, σοῦ χαρίζω
 γιά τώρα και γιά ἔπειτα. Καί τὰ στερνά πολὺ καλύτερα».
- 450 Αὐτὸς ἦταν τῆς μάνας ὁ πόθος. Ἔστερξα ἐγὼ τοὺς πόθους τῆς
 ἀπὸ παιδί και νέα μορφή εὐσέβειας δέχτηκε
 ἢ τρυφερὴ ψυχὴ μου. Ἀπειράχτη ἔμεινε ἡ σφραγίδα με τοῦ Χριστοῦ
 τις ὑποδείξεις, πού φανερά συνομιλοῦσε με τὸ δοῦλο του.
 Ἡ σωφροσύνη μ' ἔδесе ἡ ἀγαπητὴ και κράτησε τὴ σάρκα
- 455 και μοῦ ἔμπνευσε θερμὸ τῆς θείας σοφίας ἔρωτα
 και τῆς μοναχικῆς ζωῆς πού εἶναι ἀρχὴ τῆς μέλλουσας ζωῆς,
 μὴ ἔχοντας ἀνάγκη ἀπὸ τὴν πλευρὰ γιά ν' ἀγαπᾶ τὸ σῶμα τῆς
 και με λόγια γλυκὰ νά ὀδηγεῖ στὴν πικρὴ γεύση
 ἀλλὰ στὸ Θεὸ ἀναπέμποντας ἀγνὸ πόθο, κι οὔτε με τὴ γυναίκα
- 460 νά με χωρίζει ἀπ' τὸ Θεό, πού σ' αὐτὸν ἀκέραιος ἀνῆκα.
 Ἄπὸ στενόχωρο και τραχὺ μονοπάτι στὴ στενὴ
 μ' ὀδηγεῖ πύλη με πομπὴ ἐξαίρετη·
 δὲν εἶναι στοὺς πολλοὺς βατὸ και στὸ Θεὸ ἀπὸ τὴ γῆς με πηγαίνει θεό,
 πού ἔγινα χωρὶς νά εἶμαι και ἀχάλαστο ἀπ' τὸ θάνατο.
- 465 Μαζὶ με τὴν εἰκόνα τοῦ μεγάλου Θεοῦ και τὸ σῶμα βοηθό μου
 τραβοῦσα, καθὼς τραβᾷ ὁ μαγνήτης τὸ λαμπερὸ σίδηρο.
- Ἄλιμόνό μου! Ὡ σὺ πού θανάσιμες και σκληρὲς τιμωρίες ἔπαθες,
 ψυχὴ! Ὡ θνητοὶ ψευτοσπουδαῖοι! Πόσο εἶναι ἀληθινὸ
 ὅτι μοιάζομε με ἀδύναμες αἰρες, ὅσοι γεννηθήκαμε
- 470 ἢ και με ὀρητικὰ παλιδρομίσματα τοῦ Εὐριπύου
 στριφογυρίζουμε πάνω στὴ γῆ φουσκωμένοι ἀπὸ ματαιότητες.
 Τίποτε μέσα στοὺς ἀνθρώπους δὲ μένει ἴδιο ὡς τὸ τέλος,
 οὔτε τὸ κακὸ οὔτε τὸ καλὸ. Δίπλα-δίπλα πηγαίνουν οἱ δρόμοι.
 Οὔτε ὁ κακὸς γνωρίζει τὰ τελευταῖα, δταν ἔρθει τὸ τέλος,
- 475 οὔτε στοὺς καλοὺς ἡ ἀρετὴ παραμένει μόνιμα ἀλλὰ κολοβώνει,
 ὅπως ὁ φόβος τὴν κακία, ἔτσι κι ὁ φθόνος τὴν ἀρετὴ. Καί στα δύο
 νά ὑποχωρεῖ ἡ γενιὰ τῶν ἀνθρώπων ὄρισε ὁ Χριστός,
 ὥστε νά τείνομε στὸν οὐρανὸ ἀτενίζοντας τὴ δύναμή του
 κι ἀριστος εἶναι ἐκεῖνος πού τραβάει τὸ δρόμο του μπροστὰ
- 480 κι οὔτε γυρίζει πίσω στὴν ἔρημη στάχτη τῶν Σοδόμων,

462 Ὁ Γρηγόριος ἀναφέρεται στὸν κίνδυνο πού προμνημόνευσε και πού γεννιέ-
 ται ἀπὸ τις κολακεῖες τῆς γυναίκας.

ἦν διὰ μαργοσύνην ξείνω πυρὶ δηϊωθέντων.
 Φεύγει δ' ἔσσυμένως ἐς ὄρος, πάτρης δὲ λέλησται,
 μὴ μῦθος καὶ λᾶας ἀλὸς μετόπισθε λίπηται.

Μάρτυς ἐγὼ παθέεσσι ἐμοῖς βροτέης κακότητος.

485 Παῖς μὲν ἐὼν, ὅτε τυτθὸν ἐνὶ στήθεσσι νόημα,
 οἶφ' ἤδη σκιδέοντι λόγῳ, καὶ ἤθεσι κεδνοῖς
 ἐσπόμενος, προσέβαινον ἄνω λάμποντι θοῶκω,
 ἔχνεσιν ἀπλανέεσσι ἰὼν βασιλήϊον οἶμον.

Νῦν δ' ὅτε μῦθον ἀγειρα, βίου δ' ἐπὶ τέρμαθ' ἱκάνω,

490 οἶα μεθυπλανέεσσι τάλας ποσὶ δόχμια βαίνω.
 Καί με ταλαντεύει σκολιοῦ μόθος ἐρηπστηρός,
 λάθρα καὶ ἀμφαδίην κλέπτων φρένας ἐσθλὰ νοεύσας.

Ἄλλοτε μὲν τε Θεῷ τείνω νόον, ἄλλοτε δ' αὐτε
 ἔλκομαι ἐς κόσμοιο κακὴν χύσιν, οὐκ ὀλίγην δὲ
 495 μοῖραν ἐμῆς ψυχῆς λωβήσατο κόσμος ἀπείρων.

Αὐτὰρ ἐγὼν, εἰ καὶ με κάκη ἐκάλυψε μέλαινα,
 καὶ δνοφερὸν προπάροιθεν ἰὼν χέεν ἐχθρὸς ἐμεῖο,
 σηπήν ὡς ἐμόωσα καθ' ὕδατος, ἀλλὰ καὶ ἐμπης
 τόσσον ἔτ' εἰσορόω καὶ δέρκομαι, ὄσσον ἀριστα

500 ἰδμεναι, ὅστις ἐὼν, καὶ οἶ ποθέων ἀνοροῦσαι,
 οἶ κείμεναι δύστηνος, ὄσον τ' ἐπὶ γαῖαν δλισθὼν
 ἦ καὶ γῆς ὑπένερθεν ἐς εὐρυδόντα βέρεθρα.

Ὅτε παραιφασίησιν ἰαίνομαι, ὅτε λόγοισι
 κλέπτομαι, οἱ παθέεσσι ἀρηγόνες, ὅτε μέτροισιν
 505 ἀλλοτρίης κακίης ἐπιτέρπομαι, ὡς τις ἀριστός.

Τίς γὰρ τεμνομένοισι χάρις μογέουσι σιδήρω
 ἄλλων τεμνομένων ὄραν χαλεπώτερον ἄλλος;
 Ἦ τί κακοῖσιν δνειαρ ἀτασθαλίησι χερεῖων;

Ἐσθλοῦ μὲν γὰρ κέν τις ἀρείονος ἐσθλὸς ἐπαῦροι·
 510 ὡς δὲ κακός. Καὶ γὰρ τις ὄρων τυφλοῖσιν δνειαρ.

Τέρπεσθαι δὲ κακοῖσι, τελειοτέρης κακότητος.
 Εἰ δὲ τις ὄντα κάκιστον ὀφεται ἐμμεν ἀριστον,
 ἀχθος ἐμοί, καὶ κρυπτὸς ἐνὶ στήθεσσι δουρμός.

Κρεῖσσον ἀριστον ἐόντα δοκεῖν κακόν, ἢ ἐκάλιστον
 515 κῦδος ἔχοντ' ἀγαθοῖο, τάφον ψεύστην μερόπεσσι
 ἐμμεναι, ὅς μὲν δόωσι νεκροῖς ἐντοσθεν ὀδωδῶς,

πού από δική τους ασέλγεια καταστράφηκαν από παράξενη φωτιά.
Φεύγει γρήγορα στο βουνό ξεχνώντας την πατρίδα του
μην απομείνει πίσω μύθος και στήλη αλατιού.

Μαρτυρῶ ἐγὼ ἀπ' τὰ δικά μου παθήματα γιὰ τὴν ἀνθρώπινη κακία.

485 Παιδί ἀκόμα, ὅταν μέσα μου ἦταν ἀδύναμος ὁ νοῦς
καὶ μόνο τὸν ἀχνοῖσκιωτο λόγο καὶ τὶς σοφὲς συνήθειες
ἀκολουθοῦσα, πλησίαζα τὸ θρόνο πού ἄστραφτε ψηλά
μὲ σταθερὸ βῆμα βαδίζοντας τὸ βασιλικὸ δρόμο.

Καὶ τώρα πού τὴ γνώση μάζεψα καὶ στὸ τέρμα φτάνω τῆς ζωῆς
490 πηγαίνω τρεκλίζοντας ὁ δύστυχος μὲ πόδια μεθυσμένου.

Μὲ πηγαίνει μιὰ ἀπὸ δῶ καὶ μιὰ ἀπὸ κεῖ τοῦ ὑπουλοῦ φιδιοῦ ὁ πόλεμος,
κρυφὰ καὶ φανερὰ ἐξαπατᾷ τὸ νοῦ πού σκέφτεται σωστά.

Ἄλλοτε στὸ Θεὸ ὑψώνω τὸ νοῦ κι ἄλλοτε πάλι
σέρνομαι στὴν κακὴ σύγχυση τοῦ κόσμου κι ὄχι μικρὸ

495 κομματί τῆς ψυχῆς μου χάλασε ὁ ἀπέραντος κόσμος.

Μὰ ἐγὼ, ἂν καὶ μὲ σκέπασε ἡ μαύρη κακία
κι ἔχυσε μπροστά μου σκοτεινὸ δηλητήριο ὁ ἐχθρὸς μου,
καθὼς σουπιὰ πού ξερνᾷ στὸ νερό, ἀλλὰ ὁμως
τόσο διακρίνω καὶ βλέπω ἀκόμα ὅσο ἄριστα

500 νὰ γνωρίζω ποιὸς εἶμαι καὶ ποῦ ποθῶ ν' ἀνεβῶ,
πού ὁ δύστυχος κείτομαι, πόσο τὸ πέσιμό μου στὴ γῆ
ἦ καὶ κάτω στῆς γῆς τὰ πλατύτατα βάραθρα.

Οὔτε μὲ ἐνθαρρύνσεις θεραπεύομαι, οὔτε μὲ λόγια
ξεγελιέμαι πού τὰ πάθη βοηθοῦν, οὔτε μὲ τὰ μέτρα

505 τῆς ξένης κακίας χαίρομαι, σὰ νὰ εἶμαι ἐγὼ ἄριστος.

Σ' ὄσους ὑποφέρουν ὅταν τοὺς σκίζει τὸ μαχαίρι τί ἄλλο νὰ προσφέ-
ρεις,

παρὰ νὰ βλέπουν κάποιων ἄλλων πού σκίζονται τὸ βαρύτερο πόνος;

Ἦ τί ὄφελος γιὰ τοὺς κακοὺς ἀπὸ τὶς ἀνομίες τῶν χειρότερων;

Ὁ χρηστὸς ἀπὸ κάποιον καλύτερο θαβρεῖ τὸ καλὸ.

510 Ὅμοια κι ὁ κακός. Ὁφέλεια τῶν τυφλῶν εἶναι ὁποῖος βλέπει
κι ἡ εὐχαρίστηση ἀπ' τὰ κακὰ εἶναι χειρότερη κακία.

Κι ἂν κάποιος τὸν πάγκακο νομίζει πὼς εἶναι ἄριστος,
εἶναι πόνος γιὰ μένα καὶ κρυμμένος στὰ στήθη θρῆνος.

Καλύτερα νὰ εἶσαι ἄριστος καὶ νὰ σὲ θεωρῶ κακὸ παρὰ πάγκακος
515 καὶ νὰ 'χεις τὴ δόξα καλοῦ, μνήμα ψεύτικο γιὰ τοὺς θνητοὺς
νὰ εἶσαι, πού βγάζεις ἀποφορὰ ἀπὸ νεκροὺς πού μέσα σαπίζουν,

ἔκτοθεν ἀστράπτει κονίη καὶ χρώμασι τερπνοῖς.

Ὅμμα μέγα τρομέωμεν, ὃ καὶ γαίης ὑπένερθε
 λεύσσει, καὶ πόντοιο μέγαν βυθόν, ὅσσα τε κεύθει
 520 νοῦς μερόπων. Τέμνει δ' οὐδὲν χρόνος, ἀλλὰ πάρεστι
 πάντα Θεῷ. Πῶς κέν τις ἐόν κακὸν ἀμφικαλύπτει;

Ἥματι δ' ὕστατίω ποῦ κεύσομεν ἡμέας αὐτοῦς;
 Ἥ τις ἀλεξήσει; πῶς λήσομεν ὄμμα Θεοῦ,
 ἡνίκα πῶρ κρίνησι καθάρσιον ἔργματα πάντων,

525 βοσκομένον κακίης κούφην φύσιν ἀυαλέην τε.
 Τὴν μὲν ἐγὼ τρομέω καὶ δεῖδια νύκτα καὶ ἡμαρ,
 εἰσορόων ψυχὴν θεόθεν πίπτουσαν ἔραζε,
 καὶ χοῦς ἄσπον ἰούσαν, ὃν ἐκφυγέειν μενέαινον.

Ὡς δ' ὅτε χειμερίοιο παρ' ὄχθησιν ποταμοῖο,
 530 ἢ πῖτον ἢ πλατάνιστον ἐπηετανὸν κομόωσαν,
 ρηγνύμενος ρίζησι ρόος δηλήσατο γείτων·
 τῆς δὴ τοι πρῶτον μὲν ὑπέχματα πάντα τίναζε,
 καὶ κρημνῶ μιν ἔθηκεν ἐπήορον, αὐτὰρ ἔπειτα
 βαιῆσι ρίζησιν ἐρυκομένην προθέλυμον,
 535 κρημνοῦ ἀπορρήζας μεσάταις ἐνὶ κάββαλε δίναις,
 καὶ μιν ἄγων μεγάλω πατάγω πέτρησιν ἔδωκεν·
 ἔνθα δὲ μιν ὄμβρος καὶ ἀφυσγετὸς αἰὲν ἐρείδων
 σῆψαν, ἀτιμότατον δὲ τρύφος παρὰ χεῖλεσι κεῖται.

Ὡς καὶ ἐμὴν ψυχὴν Χριστῷ θαλέθουσαν ἀνακτι,
 540 λάβρος ἐπαΐσσων χαμάδις βάλεν ἐχθρὸς ἀτειρής,
 ἧς πλεῖστον μὲν ὄλεσσε, μικρὸν δέ τι λείψανον αὐτως
 πλάζεται ἔνθα καὶ ἔνθα. Θεοῦ γέ μιν αὐθις ἐγεῖραι,
 ὅς ρα καὶ οὐδὲν ἐόντας ἐπήξατο, καὶ μετέπειτα
 λυομένους πῆξει τε καὶ ἐς βίον ἄλλον ἐρύσσει,

545 ἢ πυρός, ἢ Θεοῦ φαεσφόρου ἀντιάσσοντας.
 Εἰ δὲ Θεοῦ, καὶ ἅπαντας ἐσύστερον; ἄλλοθι κείσθω.

Χριστὲ ἀναξ, εἰ καὶ με νεκρὸν καὶ ἀνάγκιδα φῶτες
 δυσμενεές καλέουσι, λάθρη δ' ἐπιμυχθίζουσι,
 κινυμέναις κεφαλῆσιν ἐμὴν γελῶντες οἴζυν,
 550 μὴ με λίπης χεῖρεσσιν ὑπ' ἀντιβίησι δαμῆναι·

ἐνῶ ἀπ' ἔξω ἀστράφτει ἀπ' τὸν ἀσβέστη καὶ τὰ χαρούμενα χρώματα.

- Τὸ μεγάλο μάτι ἄς τρέμομε, πού καὶ κάτω ἀπ' τὴ γῆ
 βλέπει καὶ τοῦ πελάγου τὸ μεγάλο βυθὸ κι ὄσα κρύβει
 520 ὁ νοῦς τῶν ἀνθρώπων. Τίποτε δὲν χωρίζει ὁ χρόνος ἀλλὰ παρόντα
 εἶναι ὄλα στὸ Θεό. Πῶς κάποιος τὴν κακότητά του θά σκεπάσει;
 Καὶ τὴν ὀλόστερνη ἡμέρα ποῦ θά κρύψομε τὸν ἑαυτὸ μας;
 Ποιὸς θά μᾶς βοηθήσει; Πῶς θά ξεφύγομε τὸ βλέμμα τοῦ Θεοῦ,
 ὅταν φωτιά ἐξαγνιστικὴ θά χωρίσει τίς πράξεις ὄλων,
 525 τῆς φακίας κατατρώγοντας τὴν ἔλαφριά καὶ ξερὴ ὕλη;
 Αὐτὴν ἐγὼ τρέμω καὶ φοβοῦμαι νύχτα καὶ μέρα,
 βλέποντας τὴν ψυχὴ νὰ πέφτει ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ στὴ γῆ
 καὶ ν' ἀνακατεῦεται μὲ τὸ χῶμα ποῦ ἐπιθυμοῦσε νὰ τὸ ξεφύγει.
 Κι ὅπως ὅταν στίς ὄχθες ποταμοῦ ποῦ τὸ χειμῶνα τρέχει
 530 ἢ πεῦκο ἢ πλατάνι μὲ φύλλωμα πλούσιο
 τὸ καταστρέφει τὸ ρεῦμα ποῦ ξεσπᾷ κοντὰ στίς ρίζες
 καὶ πρῶτα ξεριζώνει ὄλα τὰ ὑποστηρίγματα τοῦ
 καὶ στὸν γκρεμὸ τὸ κρατᾷ μετέωρο ἀλλὰ ἔπειτα,
 καθὼς τὸ συγκρατοῦν μικρὲς ρίζες, ἀπὸ τὴ ρίζα
 535 ἀποσπώντας το ἀπὸ τὸν γκρεμὸ τὸ ρίχνει μέσα στὰ κύματα
 καὶ μὲ μεγάλο θόρυβο σέρνοντάς το στίς πέτρες τὸ πετάει
 κι ἐκεῖ ἢ βροχὴ καὶ τὸ ρεῦμα πάντα δέρνοντάς το
 τὸ σάπισαν καὶ κείτεται στὴν ἄκρη ἀσχημισμένο κούτσουρο, [Χριστοῦ,
 ἔτσι καὶ τὴν ψυχὴ μου ποῦ φούντωνε σὰ δέντρο γιὰ χάρη τοῦ Βασιλιᾶ
 540 πηδώντας, πατώντας ὀρμητικὰ ὁ ἀκούραστος ἐχθρὸς τὴν πετᾷ κάτω
 τὴν κατάστρεψε ὄλη σχεδὸν καὶ μικρὸ ἀπομεινᾶρι τῆς μόνο
 ἐδῶ κι ἐκεῖ πλανιέται. Στὴ διάθεση τοῦ Θεοῦ εἶναι νὰ τὴ σηκώσει πάλι,
 τοῦ Θεοῦ ποῦ μᾶς ἐπλασε, ἐνῶ δὲν ἤμασταν τίποτα καὶ ἔπειτα
 ὅταν διαλυθοῦμε θά μᾶς ξαναπλάσει καὶ θά μᾶς φέρει σ' ἄλλη ζωὴ,
 545 γιὰ ν' ἀντικρύσομε ἢ τὴ φωτιά ἢ τὸ φωτοφόρο Θεό.
 Κι ἂν θ' ἀντικρύσομε τὸ Θεό ὄλοι ἀργότερα, ἄς τὸ ἀφήσομε ἄλλοῦ.
- Βασιλιᾶ Χριστέ, ἂν καὶ νεκρὸ κι ἀδύναμο ἀνθρώπο
 ἐχθρικό μ' ἀποκαλοῦν καὶ κρυφὰ μοῦ κάνουν μορφασμούς,
 καὶ κουνώντας τὰ κεφάλια τους γελοῦν τὴ δυστυχία μου,
 550 μὴ μὲ ἀφήσεις νὰ πέσω σὲ χέρια ἐχθρικά.

Πρῶτα μὲν οὐρανίησιν ἐν ἐλπίσιν αὐθις ἐρείδοις,
 Καί μοι σβεννυμένῳ τυτθὴν στάξειας ἐλαίου
 ἱκμάδα, διψαλέῳ λύχνῳ φωστήρος ἀρωγόν,
 ὡς κεν ἐγειρομένοιο πυρός, παλινάγρετον ἔλθη
 555 φῶς ἀναθηλῆσαν, ζωῆς δὲ τύχοιμι φαεινῆς.
 Δεύτερον ἄχθεα πάντα δίδοις ἀνέμοιο θυέλλαις,
 ρίψας ἐξ ἐμέθεν (πνοὴν δ' ὀπάσειας ἐλαφρῆν),
 οἷσιν ἄδην ἐδάμασσας ἐμὸν κέαρ· εἶτε με πικρῆς
 τινύμενος κακίης, εἴτ' ἄλγεσιν, οἷά τε πῶλον
 560 παντοίοισι δρόμοισι καὶ ἡλιβάτοισι δαμάζων·
 εἶτε τιν' ὄγκον ἐμῆς ἰσχῶν φρενός, ὅς ρα τάχιστα
 φύεται εὐσεβέεσσιν, ὅσοι νόον εἰσὶν ἐλαφροί,
 οἱ κακὸν ἐξ ἀγαθοῦ Θεοῦ τύπον ἀρπάζουσιν·
 εἶτε κακοῖς ἐθέλων, σῶτερ Λόγε, ἡμετέροισι
 565 παιδεῦσαι θνητούς, βιότου στυγέειν κακότητα
 ὡς οὐχ ἴσταμένου, πᾶσιν δ' ἐπὶ ἄλλον ἐπέγειν,
 ἐσθλοῖς ἢ δὲ κακοῖσι, βίον δ' ἐπὶ ἄλλον ἐπέγειν,
 ἔμπεδον, ἀστυφέλικτον, ἀρείονά τ' εὐσεβέεσσιν.

Ἄλλὰ τὰ μὲν σοφίης μεγάλοις ἐνὶ βένθεσι κεῖται,
 570 ὅσσα φέρει στρεπτοῦ βίου παιδεύματα θνητοῖς,
 ἐσθλά τε καὶ τὰ χερεῖα· Λόγῳ δέ τε πάντα φέριστα,
 κῆν πλείω φεύγησι νόου πάχος ἡμετέροιο.
 Νωμᾶς δ' ἐνθα σοφῶς οἰήϊα κόσμου,
 οἷσιν ἐλαννόμενοι τρηχὺν σπιλάδεσσι κακῆσι
 575 λαῖτμα μέγ' ἐκπερόωμεν ἀπιστοτάτου βιότοιο.
 Αὐτὰρ ἐγὼ μογέων, καὶ πῆμασι παντοδαποῖσι
 τειρόμενος, κάμπτω σοι γούνατα. Πέμψον ἔμοιγε
 δακτύλῳ ἱκμαλέῳ ξηρὴν φλογὶ Λάζαρον ὄκα
 γλῶσσαν ἀναψύξοντα, χάος δέ με μηκέτ' ἐρύκοι,
 580 μῆδ' Ἀβραὰμ μεγάλων κόλπων ἀποτηλόθι βάλλοι
 πλούσιον ἐν παθέεσσι. Τεῖν δ' ἐπὶ χεῖρα κραταίην
 πέμψεις, ἀχέων δὲ πόροις ἄκος, εἰς δέ με πάντα
 θαύματα καὶ τεράων δείξαις σθένος, ὡς τοπάροισιν.
 Εἶπέ, καὶ αἱματόεσσα ρύσις λήξειε τάχιστα.
 585 Εἶπέ, καὶ ἐκμήνιει συῶν ἀγέλην λεγεῶνος
 πνεῦμα, καὶ ἐν πελάγεσσι πέσοι, χάζοιτο δ' ἔμοιο.
 Καὶ λέπρην ἐλάσειας ἀτερπέα· καὶ φάος ἔλθοι

Στήριξέ με πρώτα μ' ἐλπίδες οὐράνιες πάλι,
 κι ἔτσι ὅπως τρεμοσβήνουν μικρὴ στάξε μου λαδιοῦ
 σταλιά, πού νά βοηθήσει τὸ φυτίλι τοῦ διψασμένου λύχνου.
 Κι ἔτσι ὅπως σηκώνεται ἡ φωτιά νά ἔρθει ὀρθοπέταχτο
 555 ξαναβλασταίνοντας τὸ φῶς καὶ νά μοῦ λάχει ἡ φωτεινὴ ζωή.
 Ἐπειτα δῶσε τοὺς πόνους ὅλους στὸν ἄνεμο καὶ στίς θύελλες,
 τινάζοντάς το ἀπὸ μένα (στεῖλε ἑλαφρὸ ἀεράκι)
 μ' αὐτὰ ἔχεις παιδέψει τὴν καρδιά μου· εἶτε γιὰ τὴν πικρὴ
 κακία τιμωρώντας με εἶτε γιὰ πόνους, ὅπως πουλᾶρι,
 560 σὲ κάθε λογῆς βουνησίους δρόμους κουράζοντας,
 εἶτε συγκρατώντας τὸ φούσκωμα τοῦ νοῦ μου, πού ἀμέσως
 μεγαλώνει στοὺς εὐσεβεῖς, ὅσοι ἔχουν νοῦ ἑλαφρό,
 καὶ κακὴ περηφάνεια ἀπὸ τὸν ἀγαθὸ Θεὸ ἀρπάζουν,
 εἶτε μὲ τίς συμφορὲς θέλοντας, Σωτήρα Λόγε, τίς δικές μου
 565 νά παιδέψεις τοὺς θνητοὺς νά μισοῦν τὴν κακία τῆς ζωῆς,
 πού δὲ σταματᾷ μὰ φέρνει σ' ὅλους συμφορὲς,
 καλοὺς καὶ κακοὺς, κι ὁδηγεῖ γρήγορα στὴν ἄλλη ζωὴ
 τὴ μόνιμη, τὴν ἀνίκητη καὶ ἀνώτερη γιὰ τοὺς εὐσεβεῖς.

Ἄλλὰ σὲ μεγάλα βάθη κατασταλάζουν τὰ διδάγματα τῆς σοφίας,
 570 πού προκαλοῦν οἱ παιδεῖες τῆς μεταβαλλόμενης ζωῆς στοὺς θνητοὺς
 καλὰ ἢ χειρότερα· γιὰ τὸ Λόγο ὅμως εἶναι ὅλα ἄριστα,
 κι ἂς ξεφεύγουν τὸ ὕλικὸ πάχος τοῦ νοῦ μας.
 Στρέφεις ἐδῶ ἢ ἐκεῖ μὲ σοφία τὰ δαιμόνια τοῦ κόσμου
 κι ὅπως αὐτὰ μᾶς πηγαίνουν τὸ τραχὺ ἀπὸ κακὲς σπιλάδες
 575 μεγάλο πέλαγο περνοῦμε τοῦ πανάπιστου βίου.
 Ἄλλὰ ἐγὼ ὑποφέροντας κι ἀπὸ κάθε λογῆς συμφορὲς
 βασανισμένος, λυγίζω σ' ἐσένα τὰ γόνατα. Στεῖλε καὶ σ' ἐμένα
 μὲ βρεγμένο δάχτυλο τὸ Λάζαρο γρήγορα τὴ στεγνὴ ἀπ' τὴν πύρα
 γλώσσα νά μοῦ δροσίσει κι ἂς μὴ μ' ἐμποδίσει τὸ χάος πού μᾶς χωρίζει
 580 Μῆτε ὁ Ἀβραάμ νά πετάξει μακριὰ ἀπ' τὴν πλατιά ἀγκαλιά
 τὸν πλούσιο στίς συμφορὲς. Τὸ δυνατό σου χέρι
 ἄπλωσέ μου, στὰ βάσανά μου δῶσε γιατριά, κι ὅλα σ' ἐμένα
 τὰ θαύματα νά δείξεις καὶ τὴ δύναμη τῶν σημείων, ὅπως πρῶτα.
 Πές μου ὅτι καὶ ἡ ροὴ τοῦ αἵματος θὰ σταματήσει γρήγορα.
 585 Πές μου, ὅτι καὶ τῶν χοίρων τὸ κοπάδι θὰ ξετρελλάνει
 τὸ πνεῦμα γιὰ νά πέσουν στὰ πέλαγα καὶ νά φύγουν ἀπὸ μένα.
 Καὶ τὴ φριχτὴ λέπρα διώξε· καὶ τὸ φῶς μακάρι νάρθει,

ὄμμασιν οὐχ ὀρώωσι, καὶ ὄδατα φθόγγον ἀκούοι·
 καὶ ξηρὴν τανύσειας ἐμὴν χέρα, δεσμὰ τε γλώσσης
 590 ρήξειας, στήσiais δὲ ποδῶν βάσιν ἀδρανέουσαν.
 Ἐκ δ' ἄρτου κορέσαις ὀλίγου· στορέσαις δὲ θάλασσαν
 δειμαλέην· στράψαις δὲ φαάντερον ἡλείοιο.
 Πήξειας δὲ μέλη βεβαρηότα, ἐκ νεκῶν δὲ
 αὐθις ἀναστήσειας ὀδωδότα· μηδέ μ' ἄκαρπον,
 595 οἷα συκὴν τοπάροιθεν, ἰδῶν, ξηρὸν τελέσειας.
 Ἄλλος μὲν τ' ἄλλοισιν ἀρηγόσι, Χριστέ, πέποιθεν,
 αἵματι, καὶ τέφρῃ, καὶ ὄφρυϊ σήμερον ὄσθη.
 Οἷ τ' ἄλλου χατέουσιν ἀρηγόνος οὐτιδανοῖο·
 σοὶ δ' ἄρ' ἐγὼ μούνῳ, Βασιλευτάτε, μούνος ἐλείφθην,
 600 ὃς πάντων κρατέεις, καὶ μοι σθένος ἐσσί μέγιστον.

Οὐ μ' ἄλοχος κομέουσα δυσαλθέα κήδεα λύσει.
 Ἦ τε καὶ ἀσχαλώωντα παρηγορήσιν ἰαίνει·
 οὐδὲ φίλοις παιδεσσιν ἀγάλλομαι, οἷς ὑπὸ γῆρας
 ὀρθοῦται, νεαροῖσιν ὑπ' ἴχνεσιν αὐθις ὀδεῦον·
 695 οὐδὲ κασιγνήτοις ἐπιτέρπομαι, οὐδ' ἐτάριοι.
 Τοὺς μὲν γὰρ στυγερὸς μόρος ἤρπασεν, οἱ δὲ φιλεῦντες
 νηνεμίην, ἐτάρων ὀλίγην φρῖκα τρομέουσι
 κείνην τερπωλῆν οἷην ἔχον, ὡς ὅτε πηγῆν
 διψαλή ψυχρὴν ἔλαφος σχεδόν, ἀνδρὰς ἀρίστους,
 610 χριστοφόρους, ζῶοντας ἐπὶ χθονί, σαρκὸς ὑπερθεν,
 Πνεύματος ἀνάοιο φίλους, καὶ λάτριας ἐσθλοῦς,
 ἀζυγάς, κόσμοιο περίφρονας. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ
 μαρνάμενοι περὶ σείο διακριδὸν ἔνθα καὶ ἔνθα
 ἴστανται, ζῆλος δὲ Θεοῦ λύσε θεσμόν ἀθέσμως,
 615 ἀρμονίηντ' ἀγάπης, ἧς ὀνομα μούνον ἐλείφθη.
 Ὡς δ' ὅτε τίς τε λέοντα λιπῶν ἄρκτω πελάσειε
 μαινομένη, καὶ τήνδε φυγῶν ἐς δῶμα πέσησιν
 ἀσπασίως, καὶ χειρα ἐὴν πρὸς τοῖχον ἐρείση,
 ἔνθεν δ' ἐκπροθορῶν μιν ὄφρις τύψησιν ἀέλπτως
 620 ὡς καὶ ἐμοὶ πολλοῖσιν ἐλαυνομένῳ παθέεσσιν,
 οὐδὲν ἄκος καμάτοιο, τὸ δ' ἄλγιον, ὃ τί κεν εἶρω.
 Πάντη δ' ἀθρήσας τε καὶ ἐν πάντεσσι μογήσας,
 ἐκ σέθεν, εἰς σέ, μάκαρ, λεύσσω πάλιν, ἄλλακ' ἐμοῖο,
 Παντοκράτωρ, ἀγένητε, καὶ ἀρχή, καὶ πάτερ ἀρχῆς.

στα μάτια πού δὲ βλέπουν καὶ τ' αὐτιά νὰ ξεχωρίζουν φωνές,
 τὸ νεκρὸ μου χέρι νὰ νευρώσεις καὶ τὰ δεσμὰ τῆς γλώσσας
 590 σπάσε, καὶ στήριξε τὸ ἀβέβαιο πάτημα τῶν ποδιῶν.
 Χόρτασε ἀπὸ λίγα ψωμιὰ καὶ γαλήνεψε τὴ θάλασσα
 τὴ φοβερὴ καὶ λάμπε λαμπρότερα ἀπ' τὸν ἥλιο.
 Τὰ βαριά μου μέλη δυνάμωσε κι ἀπ' τοὺς νεκροὺς
 ἀνάστησέ με πάλι παρ' ὄλη τὴν ἀποφορὰ· μήτε ἄκαρπο,
 595 ὅπως παλιά τὴ συκιά, βλέποντάς με θελήσεις νὰ με ξεράνεις.
 Οἱ ἄλλοι, Χριστέ μου, σὲ διάφορους βοηθοὺς πιστεύουν,
 στὴ γενιά καὶ στὴ στάχτη καὶ τὴν περηφάνεια πού σήμερα ὑπάρχει.
 Ἄλλοι ζητοῦν ἄλλο μηδαμινὸ βοηθό.
 Μὰ ἐγὼ σ' ἐσένα μόνο, μόνος ἔχω ἀπομείνει, Παμβασιλιά,
 600 πού τὰ πάντα ὀρίζεις κι εἶσαι γιὰ μένα δύναμη ἀνίκητη.

[ήσεις της,

Δὲ θὰ μὲ ἀπαλλάξει ἀπὸ τὶς βαριὲς λύπες σύζυγος μὲ τὶς περιποι-
 πού καὶ στενοχωρημένο σ' ἀλαφρώνει μὲ τὰ λόγια τῆς ἀγάπης της·
 οὔτε ἔχω χαρὰ μου ἀγαπητὰ παιδιά, πού τὰ γηρατεῖα
 στηρίζουν καὶ βαδίζουν πάλι μὲ βήματα νεανικά·
 605 οὔτε μοῦ δίνουν χαρὰ ἀδέλφια ἢ σύντροφοι·
 γιὰτὶ αὐτοὺς τοὺς ἄρπαξε ὁ μισητὸς θάνατος· κι ὅσοι ἀγαποῦν
 τὴ γαλήνη τρέμουν στὸν παραμικρὸ φόβο τῶν συμφορῶν τους.
 Ἐκείνη μόνο τὴν εὐχαρίστηση εἶχα, ὅπως σχεδὸν ἀπὸ πηγὴ
 δροσερὴ τὸ διψασμένο ἐλάφι, ἀπὸ ἄνδρες ἄριστους ἐγώ, [σάρκα,
 610 πού ἔχουν τὸ Χριστὸ μέσα τους, πού ζοῦνε στὴ γῆ μὰ πάνω ἀπ' τὴ
 τοῦ αἰώνιου Πνεύματος φίλοι καὶ προσκυνητὲς θερμούς,
 μοναχικούς, τοῦ κόσμου περιφρονητές. Ἀλλὰ κι αὐτοὶ
 πολεμώντας γιὰ σένα, χωρισμένοι ἀπὸ δῶ κι ἀπὸ κεῖ
 στέκονται κι ὁ ζῆλος διέλυσε τοῦ Θεοῦ τὸ νόμο ἄνομα
 615 καὶ τὴν ἁρμονία τῆς ἀγάπης, πού τ' ὀνομά της μόνο ἀπόμεινε.
 Κι ὅπως κάποιος ἀφήνοντας λιοντάρι πλησιάζει μιὰ ἀρκούδα
 φρενιασμένη καὶ ξεφεύγοντας κ' αὐτὴ σὲ σπίτι βρεθεῖ
 μὲ χαρὰ, κι ἀκουμπώντας τὸ χέρι στὸν τοῖχο
 ὀρμώντας ἀπὸ κεῖ ἓνα φίδι τὸν δαγκάσει ἀνεπάντεχα,
 620 ἔτσι καὶ γιὰ μένα, καθὼς μὲ καταδιώκουν πολλὰ πάθη,
 καμιὰ γιατρεία δὲ βρίσκω κι ὁ, τι ἔρχεται εἶναι πιὸ ὀδυνηρό.
 Ἄφοῦ κοίταξα ὀλόγυρα καὶ σ' ὄλα ἀφοῦ βασανίστηκα,
 ἀπὸ Ἐσένα, Μακάριε, σ' Ἐσένα πάλι ἀτενίζω, βοηθέ μου,
 Παντοκράτορα, Ἀγέννητε, Ἀρχὴ καὶ τῆς ἀρχῆς Πατέρα,

- 625 Υἱὸς ἀθανάτοιο, φάος μέγα φωτὸς ὁμοίου,
 ἐξ ἑνὸς εἰς ἓν ἰόντος ἀτεκμάρτοισι λόγοισιν·
 Υἱὲ Θεοῦ, σοφίη, βασιλεῦ, λόγε, ἀτρεκίη τε,
 εἰκὼν ἀρχετύποιο, φύσις γεννήτορος ἴση.
 Ποιμὴν, ἀμνέ, θύος τε, Θεέ, βροτέ, ἀρχιερεῦ τε·
- 630 Πνευμά θ' ὁ πατρόθεν εἶσι, νόου φάος ἡμετέροιο,
 Ἐρχόμενον καθαροῖσι, Θεὸν δέ τε φῶτα τίθησιν
 ἴλαθι, καὶ μοι δπασσον ἐπιπλομένοις ἐνιαυτοῖς,
 ἐνθάδε καὶ μετέπειτα δλη θεότητι μιγέντα,
 γηθόσυνον ὕμνοις σε διηνεκέεσσι γεραίρειν.

B'

ΟΡΚΟΙ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

- ᾠμοσα τὸν Λόγον αὐτόν, ὁ μοι Θεός ἐστι μέγιστος,
 ἐξ ἀρχῆς ἀρχή, Πατὴρ ἀπ' ἀθανάτου,
 εἰκὼν ἀρχετύποιο, φύσις γεννήτορος ἴση,
 ὃς φθάσε καὶ μερόπων ἐς βίον οὐρανόθεν·
- 5 ὠμοσα, μήτε νόω γε νόον μέγαν, ἐχθρὰ νοήσας,
 ρίψειν, μήτε λόγῳ τὸν Λόγον ἀλλοτρίῳ.
 Εἰ Τριάδος θεότητα διατμηξάμι φαεινῆς,
 ἐσπόμενος καιρῶν νεύμασιν ἀντιπάλων·
 εἰ δ' ἔδρη μεγάλη ποτ' ἐμὸν νόον οἰστρήσειεν,
- 10 ἢ ἐ πόθῳ δοίην ἀλλοτρίῳ παλάμην·
 εἰ δὲ Θεοῦ προπάροιθε βροτὸν θεῖμην ἐπίκουρον,
 πέτρης ἠπεδανῆς πείσματ' ἀναψάμενος·
 εἰ δὲ ποτ' ἐσθλὰ φέροντος ἀγήνορα θυμὸν ἔχοιμι,
 ἢ ἐ κακοῖς κύρσας, ἔμπαλιν ἀδρανέα·
- 15 Εἰ δὲ δίκην δικάσαιμι παρακλίνας τι θέμιστος,
 εἰ δὲ λάβοι τιμὴν ὀφρὺς ὑπερθ' ὀσίων·
 εἰ δὲ κακοῦς ὀρόων τι γαληνιόωντας ὁδοῖο
 σταίην δεξιτερῆς, ἢ ἀγαθῶν σκοπέλους·
 εἰ φθόνος ἐκτῆξειεν ἐμὴν φρένα· εἰ γελάσαιμι

* Ἄλλοι τίτλοι τοῦ ποιήματος: 1) ὄρος θεολογίας· 2) ὄροι βίου ἢ περὶ τῆς ἐαυτοῦ ἀρετῆς.

625 τοῦ Ἀθανάτου Γιέ, ὁμοια μεγάλου Φωτὸς Φῶς μέγα,
 πού ἀπ' τὸ ἓνα στὸ ἓνα πηγαίνει μ' ἀνεξιχνίαστους λόγους,
 τοῦ Θεοῦ Γιέ, Σοφία, Βασιλιά, Λόγε, Ἀλήθεια,
 τοῦ Ἀρχέτυπου εἰκόνα, φύση ἴδια μὲ τοῦ Πατέρα σου.
 Ποιμένα κι ἀρνί, προσφορὰ καὶ Θεέ, θνητὲ κι ἀρχιερέα·
 630 καὶ Πνεῦμα πού ἀπ' τὸν Πατέρα προέχεται, φῶς τοῦ νοῦ μας
 πού πηγαίνει σὲ καθαρὸς καὶ κάνει θεὸ τὸν ἄνθρωπο.
 Σπλαχνίσου με καὶ δῶσε μου μὲ τὸ γύρισμα τῶν χρόνων
 τώρα κι ἀργότερα ἀφοῦ ἐνωθῶ μὲ ὄλη τὴ θεότητα
 χαρούμενος νὰ σὲ δοξολογῶ μ' ἀδιάκοπους ὕμνους.

Β'

ΟΡΚΟΙ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

Ὁρκίστηκα στὸν ἴδιο τὸ Λόγο, πού εἶναι γιὰ μένα ὁ μέγιστος Θεός,
 ἀρχὴ ἀπὸ ἀρχή, ἀπὸ Πατέρα ἀθάνατο,
 εἰκόνα τοῦ Ἀρχέτυπου, φύση ἴδια μὲ τοῦ Πατέρα σου,
 πού ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ἤρθησ στη ζωὴ τῶν ἀνθρώπων.
 5 Ὁρκίστηκα ὅτι μῆτε ἀπὸ ἐχθρική σκέψη μὲ τὸ νοῦ μου τὸ μέγα Νοῦ
 θ' ἀπορρίψω, μῆτε τὸ Λόγο μὲ τὸ λόγο ἄλλων.
 Ἐὰν τῆς Τριάδας τῆς φωτεινῆς τῆ θεότητα διαιρέσω
 ἀκολουθώντας τις ἐπιταγὲς ἀντίθετων καιρῶν,
 κι ἂν ὁ μέγας θρόνος τρελάνει κάποτε τὸ νοῦ μου
 10 ἢ δώσω βοηθητικὸ χέρι σὲ πόθους ἄλλων γι' αὐτὸν,
 κι ἂν ἀντὶ τὸ Θεὸ καλοῦσα ἓνα θνητὸ γιὰ βοηθό μου,
 δένοντας τὰ σκοινιά τοῦ караβιοῦ μου σ' ἀδύναμη πέτρα,
 κι ἂν ὅταν μοῦ ἐρχονται δεξιὰ ψηλώνει περήφανη ἢ ψυχὴ,
 ἐνῶ ὅταν συναντήσω ἀναποδιὰς ξαναπέφτει στὴν ἀδυναμία της,
 15 κι ἂν ἀπ' τὸ δίκιο ξεκλίνοντας δικάσω δίκη,
 κι ἂν θρέψω τὴν περηφάνεια μου μὲ τιμὴ ἔξω ἀπὸ τ' ὄσιο,
 κι ἂν βλέποντας τοὺς κακοὺς νὰ προκόβουν τὸ δρόμο
 πάρω τὸ δεξιὸ κι εὐκόλο ἀφήνοντας τῶν δίκαιων τὰ κατσάβραχα,
 ἂν ὁ φθόνος καταφάγει τὴν καρδιά μου· ἂν γελάσω

- 20 πτώμα καὶ οὐχ ὀσίων, ὡς πόδα πηγὸν ἔχων·
 εἰ δὲ χόλω πλήθοντι πέσοι νόος, εἰ δ' ἀχάλινος
 γλῶσσα θεοῖ, μάχλον τ' ὄμμα φέροι κραδίη·
 εἰ δέ τιν' ἐχθαίρομι μάτην, εἰ δ' ἐχθρὸν ἐμεῖο
 τισαίμην δολίως, ἦε καὶ ἀμφοδίην·
- 25 εἰ κενεὴν πέμψαιμι δόμων ἀπο χεῖρα πένητος,
 εἰ φρένα διψαλέην οὐρανοῦ λόγου·
 ἄλλω Χριστὸς εἶ πλεον Ἰλαος, αὐτὰρ ἐμοῖο
 τοὺς ἄχρι καὶ πολιῆς αὔρα φέροι καμάτους.
 Τοῖσδε νόμοισιν ἔδησα ἐμὸν βίον. Εἰ δὲ πόθοιο
 30 ἐς τέλος ἰκοίμην, Ἔφθιτε, σείο χάρις.

Γ'

ΕΝΟΔΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ *

- Ἐν σοὶ μὲν ἡρεμοῦμεν, ὦ Θεοῦ Λόγε,
 μένοντες οἴκοι· σοὶ δ' ἀνάπτομεν σχολήν.
 Σὴ μὲν καθέδρα, σὴ δ' ἔγερσις, καὶ στάσις,
 σὴ δ' αὖ πορεία, σοῖς δὲ καὶ νῦν νεύμασιν
 5 εὐθυποροῦμεν. Ἄλλὰ μοὶ τιν' ἀγγέλων
 πέμποις ὁδηγόν, δεξιὸν παραστάτην,
 ὃς με στυλῶ πυρός τε καὶ νέφους ἄγοι,
 τέμνοι δὲ πόντον, ρεῖθρα δ' ἰστάη λόγῳ,
 τρέφοι δ' ἀνωθεν καὶ κάτωθεν πλουσίως.
- 10 Σταυρὸς δὲ χερσὶν ἐκτυπούμενος θράσος
 ἐχθροῦ κατείργοι· μηδ' ἐν ἡμέρᾳ μέση
 καύσων φλέγοι με, μηδὲ νύξ φόβον φέροι.
 Τὴν δὲ τραχεῖαν καὶ προσάντη μοι τρίβον
 λείαν τιθείης, εὐπορόν τε σῶ λάτρη,
 15 ὡς πολλάκις με καὶ τὸ πρὶν χειρὶ σκέπων
 γῆς καὶ θαλάσσης ἐξέωσας κινδύνων,
 νόσων τε δεινῶν, δυσμενῶν τε πραγμάτων.
 Ὡς δεξιῶς ἅπαντα, καὶ κατ' ἐλπίδας,
 πράξαντες, αἰσιόν τε τῆς ὁδοῦ τέλος

* Γράφτηκε ἐνῶ ὁ Γρηγόριος πορευόταν στὴν Κωνσταντινούπολη.

- 20 τὸ πέσιμο κι ἄδικων ἀκόμα, πὺ ἐγὼ ἔχω πόδι σταθερό,
 κι ἂν ξεχειλίσει ἀπ' τὸ θυμὸ ἢ ψυχὴ κι ἂν δίχως χαλινὸ
 ἢ γλώσσα τρέχει, κι ἂν κάνει ἀκόλαστο τὸ μάτι ἢ ἐπιθυμία,
 κι ἂν κάποιον ἄδικα ἐχθρευόμουν κι ἂν τὸν ἐχθρὸ μου
 μὲ κρυφὸ δόλο ἐκδικηθῶ ἢ καὶ φανερά,
- 25 κι ἂν μ' ἄδειο χέρι διώξω τὸ φτωχὸ ἀπ' τὸ σπίτι μου
 κι ἀπ' τὸν οὐράνιο λόγὸ ἀφήσω διψασμένη μιὰ ψυχὴ,
 γι' ἄλλον νὰ εἶναι σπλαχνικὸς πιά ὁ Χριστὸς καὶ τὰ δικά μου
 ἄς τὰ τραβήξει ὁ ἄνεμος ἴσα με καὶ τὰ γηραιά.
 Μ' αὐτοὺς τοὺς νόμους δέσμευσα τὴ ζωὴ μου. Κι ἂν στοῦ πόθου μοι
 φτάσω τὴν ἐκπλήρωση, Αἰώνιε, σ' εὐχαριστῶ.

Γ'

ΕΝΟΔΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

- Σ' ἐσένα βρίσκομε τὴν ἡρεμία μας, τοῦ Θεοῦ Λόγε,
 μένοντας στὸ σπίτι· σ' ἐσένα ἀφιερώνομε τὴ σχολὴ μας.
 Δικό σου τὸ κάθισμα καὶ τὸ σήκωμα καὶ ἡ στάση
 κι ἡ πορεία δική σου καὶ μὲ τὰ νεύματά σου τώρα
- 5 βαδίζομε ἴσα. Ἄλλὰ κάποιον ἀπ' τοὺς ἀγγέλους σου
 ὄδηγὸ στείλε μου καὶ παραστάτη δυνατό,
 πὺ μὲ στύλο φωτιᾶς καὶ σύννεφο νὰ μ' ὀδηγεῖ,
 τὸ πέλαγο νὰ σκίζει, νὰ σταματᾷ μὲ τὸ λόγο τὰ νερά
 καὶ νὰ τρέφει πλούσια μ' οὐράνιο καὶ γήινο ἄρτο.
- 10 κι ὁ σταυρὸς μὲ τὰ χέρια σχηματισμένος τὸ θράσος
 τοῦ ἐχθροῦ τσακίζει· κι οὔτε ἡ μεσημεριάτικη
 κάψα μὲ καίει μήτε μοῦ φέρνει φόβον ἢ νύχτα.
 Τὸν τραχὺ κι ἀνηφορικὸ δρόμον μου νὰ τὸν κάνεις
 ὁμαλὸ κι εὐκολοβάδιστον γιὰ τὸν λατρευτὴ σου,
- 15 γιὰτι πολλὰς φορὲς καὶ πρῶτα μὲ τὸ χέρι σου σκεπάζοντάς με
 μὲ γλίτωσες ἀπὸ τοὺς κινδύνους τῆς γῆς καὶ τῆς θάλασσας
 ἀπὸ φριχτὰς ἀρρώστιες καὶ πράγματα ἀντίθετα,
 ὥστε δεξιὰ ὄλα καὶ κατὰ τίς ἐλπίδες μου
 περνώντας κι εὐτυχισμένο τέλος τοῦ δρόμου μας

20 εὐρόντες, αἰθῆς πρὸς φίλους καὶ συγγενεῖς
 παλινδρομῶμεν, ἀσμένοισιν ἄσμενοι
 φανέντες οἴκοι, καὶ πόνων πεπαυμένοι.
 Σὲ προσκυνοῦμεν, τῆς τελευταίας ὁδοῦ
 χρήζοντες εὐμενοῦς τε καὶ ράστης τυχεῖν.

Δ'

ΕΙΣ ΑΥΤΟΝ

Τριάς λαλοῖτο, καὶ καταρτίζοι λόγον
 ἄλλος τις, ὅσπερ ἄξιος. Θρόνων δ' ἐγὼ
 εἶξω. Θεῶ γὰρ προσλαλῶν οὐ παύσομαι.

Ε'

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ ΛΑΟΝ

Ποθῶ, ποθῶ σε, φίλτατ', οὐκ ἀρνήσομαι
 ποθῶ λόγων γέννημα τῶν ἐμῶν τέκνων,
 Ἀναστασίας ὧ λαὲ τῆς ἐμοῦ φίλης,
 ἢ τὴν πάλαι θανοῦσαν ἐν νεκροῖς λόγοις
 5 πίστιν παλαιὰν ἐξανέστησεν νέοις·
 ὅθεν προελθὼν οὐμός, ὡς σπινθήρ, λόγος,
 πάσας κατέσχε φωτὶ τὰς Ἐκκλησίας.
 Τίς σου τὸ κάλλος, τίς θρόνους ἐμοῦς ἔχει;
 Πῶς εἴμ' ἄτεκνος, ζῶσι δ' οἱ παῖδες; Πάτερ,
 10 σοὶ δόξα, κἂν τι τοῦδε χεῖρον συμπέσοι.
 Ἴσως κολάζεις τὴν ἐμὴν παρρησίαν.
 Τίς ἐκβοήσει γνησίως τὸ σόν, Τριάς;

20 βρίσκοντας πίσω στους φίλους και στους συγγενείς
 να γυρίσομε πίσω και χαρούμενο χαρούμενοι
 να με δοῦν στό σπίτι, ἐλεύθερο ἀπό βάσανα.
 Σέ προσκυνῶ τὸν τελευταῖο μου δρόμο
 ἔχω ἀνάγκη γαλήνιο κι εὐκολο νὰ τὸν βρῶ.

Δ΄

ΕΙΣ ΕΑΥΤΟΝ

Ἦς ὑμνεῖται ἡ Τριάδα κι ἄς ταιριάζει τὸν ὕμνο
 κάποιος ἄλλος, ὅποιος εἶναι ἄξιος. Τοὺς θρόνους ἐγὼ
 τοὺς ἀφήνω. Στό Θεό ν' ἀπευθύνω τοὺς λόγους μου δὲ θὰ σταματήσι

Ε΄

ΣΤΟ ΛΑΟ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ

Σέ ποθῶ, σέ ποθῶ, ἀγαπημένε, δὲ θὰ τὸ ἀρνηθῶ
 σέ ποθῶ, γέννημα τῶν λόγων τῶν δικῶν μου,
 ὦ λαὲ τῆς Ἀναστασίας τῆς ἀγαπητῆς μου,
 πού τὴν πεθαμένη ἀπὸ παλιά ἀπὸ νεκροὺς λόγους
 5 πίστη, παλιά αὐτὴν γιὰ νέους τὴν ἀνάστησε.
 Ἄπ' αὐτὴν ἀναπήδησε, σὰ σπῖθα, ὁ δικός μου λόγος,
 ὅλες φώτισε τίς ἐκκλησίες μὲ τὸ φῶς του.
 Ποιός ἔχει τώρα τὴν ὁμορφιά σου καὶ τοὺς θρόνους μου;
 Πῶς εἶμαι ἄτεκνος ἀφοῦ τὰ παιδιά μου ζοῦν; Πατέρα,
 10 δόξα σ' ἐσένα, κι ἂν κάτι χειρότερο μοῦ τύχει.
 Ἦσως τιμωρεῖς τὸ ἀδέσμευτο θάρρος μου.
 Ποιός θὰ φωνάζει τὴν ἀλήθεια σου, Τριάδα;

ΣΤ'

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Σιών ὁδοὶ πενθοῦσι, τὸν νόμου λάτρην
 λαὸν ποθοῦσαι ἡμέραις ἑορτίοις.
 Πενθῶ δ' ἔγωγε λαὸν οὐχ ὀρώμενον
 ἔμοδς ρέοντα πρὸς λόγους, ὡς ἦν ποτε
 5 Κωνσταντινούπολις τε καὶ ξένων δσον
 ἐνδημον, οἷς ἤστραπτεν ἡ φίλη Τριάς.
 Ἐκαὶ νῦν ἐγὼ μὲν ὡς λέων βρυχώμενος
 μακρὰ στενάζω. Τῶν δ' ἐμῶν τέκνων τυχὸν
 ἄλλοι κατασκιρτῶσι, πιθανοῖς λόγοις
 10 συναρπάσαντες. Ἐἰ γὰρ ἔλθοι μοι σθένος,
 ὡς πρὶν, Τριάς, σόν, καὶ βρυχησαίμην πάλιν
 ἐν σοί, τάχ' ἄν τι θῆρες εἷξειαν πάλιν.

Ζ'

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΦΙΛΟΥΣ ΕΞΙΤΗΡΙΟΝ

Οἱ συνθύται, τέθνηκα τῷ φθόνῳ μόγις.
 Ἐφ' αὐτῷ λήξει καὶ δύσις, φθόνος τ' ἐμὸς
 ἐχθροῖς, φίλοις· ἀπῆλθον· εὐφημήσατε.
 Πλὴν ἐξιτηριὸν τι πᾶσι φθέγξομαι.
 5 Ἄν ἄλλον εἶρητ' ἀντ' ἐμοῦ, τιμήσατε.
 Τὸ σεπτὸν ἡμῖν Πνεῦμα, τῷ συνηγορῶ.
 Νῦν δ' οὐκέτ' εἰμὶ τῆς μάχης μεταίχμιον.

ΣΤ'

ΣΤΟΥΣ ΙΔΙΟΥΣ

Πενθοῦν τῆς Σιών οἱ δρόμοι, τοῦ νόμου τὸ λάτρη
 λαὸ ποθώντας τις γιορτινὲς ἡμέρες.
 Πενθῶ κι ἐγὼ τὸ λαὸ μὴ βλέποντας
 ποὺ ἔτρεχε στὶς ὀμιλίες μου, ὅπως ἦταν κάποτε
 5 ἡ Κωνσταντινούπολη καὶ οἱ ξένοι ὄσοι
 ἐνδημοῦσαν, ὀμιλίες ὅπου ἡ ἀγαπημένη Τριάδα ἔλαμπε.
 Κι ἐγὼ τώρα σὰ λιοντάρι ποὺ μουγκρίζει
 στενάζω ἀδιάκοπα, ἐνῶ ἀπ' τὰ δικά μου παιδιὰ ἴσως
 ἄλλοι κλέβουν τὴ χαρὰ μὲ πειστικὰ λόγια
 10 συναρπάζοντάς τα. Ἐάν βέβαια μοῦ ἔρθει ἡ δύναμη
 ὅπως πρῶτα, Τριάδα, ἡ δική σου καὶ βρυχηθῶ πάλι
 στ' ὄνομά σου, γρήγορα πάλι τὰ θηρία θὰ ὑποχωρήσουν.

Ζ'

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΗΣΤΗΡΙΟ ΠΡΟΣ ΜΗ ΑΓΑΠΗΤΟΥΣ

Συλλειτουργοί μου, πρὶν λίγο πέθανα ἀπ' τὸ φθόνο.
 Τέλος ὑπάρχει γιὰ τὴν αὐγὴ καὶ τὴ δύση καὶ γιὰ τὸ φθόνο σ' ἐμένα
 ἀπὸ ἐχθροὺς καὶ φίλους. Φεύγω καὶ χαρεῖτε.
 Θὰ πῶ ὅμως σ' ὄλους ἀποχαιρετηστήριο.
 5 Ἐάν ἄλλον βρεῖτε ἀντὶ ἐμένα, νὰ τὸν τιμῆσετε.
 Μοῦ φτάνει τὸ σεβαστὸ Πνεῦμα, ποὺ μὲ βοηθᾷ νὰ μιλῶ.
 Τώρα πὰρ δὲν εἶμαι στὴ μέση ὄσων ἀντιμάχονται.

Η'

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΘΟΝΟΥΝΤΑΣ

- Τριάς, σάου με· καὶ πάλιν καλῶ, Τριάς.
 Σὲ γὰρ προφαίνων ἠμπολησάμην φθόνον.
 Λαός, νόμοι, τράπεζα, βήματα, θρόνοι,
 λόγοι τ' ἀληθῶν δογμάτων συνήγοροι.
- 5 Πῶς ταῦτα, καὶ τί ταῦτα;· καὶ πόθεν ρέων
 ταῖς τοῦ Θεοῦ μου τοῦ κρατίστου Πνεύματος
 ροαῖς, ξένον τε λαὸν ἐντρέφων καλῶς,
 ἔπειτα σάρκας ἔκτακεις ἀθλήμασι
 πολλοῖς ἀπῆλθον; ὦ σκοποί, κροτήσατε.
- 10 Τέθνηχ' ὃ τ' ἄρδων, οἳ τε πεινῶντες λόγον.
 Εἰ μὲν τι τούτων ἀντιδώσεις, Χριστέ μου,
 μέγ' ἀντιδοίης· εἰ δὲ μή, καὶ τῶν χάρις.

Θ'

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

- Μετήλθον, ἤλθον, ἔρχομαι· μίξις μ' ἔχει
 τρόμου χαρᾶς τε· τοῦμὸν ἐτάζω βάθος,
 μήτι χρεωστῶ, Χριστέ μου· πλήν ἔρχομαι
 ζῶον διωχθὲν ἐν βίῳ, μάλιστα δὴ
- 5 ἐχθροῖς φίλοις τε, συνθύταις, ἀντιστάταις.
 Τὰς σὰς πεσεῖν εἰς χεῖρας αἰρετώτερον,
 ἢ τῆδε μοχθεῖν τοῖς φθόνου παλαιίσμασι.
 Τῶν μὲν καλῶν γὰρ οὐδὲν ἐλπίζειν ἔχω.
 Τοῖς δ' αὖ κακίστοις συνθανεῖν κέρδος μέγα
- 10 χαίροιτε, γαστριζοισθε, τοῖς ἐνυπνίοις
 Μεγαφρονεῖτε· μικρὰ γὰρ χαρῆσετε.
 Κάγῳ μετέσχον τῆς πλάνης· ἀλλ' οἶχομαι.

9 Ἀπευθύνεται στοὺς ἐπισκόπους ποὺ περιφρονοῦσαν τοὺς λόγους καὶ τὰ ἔργα του.

Η'

Σ' ΟΣΟΥΣ ΜΕ ΦΘΟΝΟΥΝ

Σῶσε με, Τριάδα· και πάλι, Τριάδα, σέ καλῶ.
 Ἐσένα προβάλλοντας κέρδισα τὸ φθόνο.
 Ὁ λαός, οἱ νόμοι, ἡ τράπεζα, τὰ βήματα, οἱ θρόνοι,
 οἱ λόγοι ποὺ ὑπερασπίζονται τὴ γνήσια διδασκαλία
 5 πῶς πᾶνε ὄλα αὐτὰ· και γιατί; κι ἀπὸ ποῦ ἐνῶ πότιζα
 μὲ τοῦ θεικοῦ, πανίσχυρου Πνεύματος
 τὰ ρεύματα, και τὸν ξένο λαὸ ἔτρεφα σωστά,
 ἔπειτα μὲ σκελετωμένο σῶμα ἀπ' τοὺς ἀγῶνες
 τοὺς πολλοὺς ἔφυγα; Παρατηρητὲς χειροκροτῆστε.
 10 Πέθανε ὁ ποτιστὴς κι οἱ πεινασμένοι τοῦ λόγου.
 Ἐν γι' αὐτὰ κάτι λίγο μοῦ ἀντιπροσφέρεις, Χριστέ μου,
 θά 'ναι μεγάλη ἀντιπροσφορά. Ἐν ὄχι και γι' αὐτὰ σ' εὐχαριστῶ.

Θ'

ΣΤΟΥΣ ΙΔΙΟΥΣ

Πέρασα, ἦρθα, ἔρχομαι. Ἀνάμικτα μὲ κατέχουν
 τρόμος και χαρά. Ἐξετάζω τὴν καρδιά μου
 μήπως ὀφείλω τίποτα, Χριστέ μου. Ἀλλὰ ἔρχομαι,
 ζωντανὸ κунηγημένο στὴ ζωὴ και πολὺ μάλιστα
 5 ἀπὸ ἐχθροὺς και φίλους, συλλειτουργοὺς και ἀντιπάλους·
 προτιμότερο νὰ πέσω στὰ δικά σου χέρια
 παρά νὰ βασανίζομαι ἀπ' τὰ χτυπήματα τοῦ φθόνου.
 Δὲν ἔχω νὰ ἐλπίζω κανένα καλὸ
 κι ἂν πεθάνω μέσα στὰ βάσανα μεγάλο τὸ κέρδος.
 10 Γειά και χαρά σας, τρωγοπίνετε, μὲ ὄνειρα
 μεγαλοφρονεῖτε, ἡ χαρά σας θά εἶναι λίγη.
 Κι ἐγὼ στὴν πλάνη μπλέχτηκα, μὰ φεύγω ὡστόσο.

Γ'

**ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΙΕΡΕΑΣ,
ΚΑΙ ΑΥΤΗΝ ΤΗΝ ΠΟΛΙΝ**

Ὡς θυσίας πέμποντες ἀναιμάκτους, ἱερῆς,
 καὶ μεγάλης μονάδος λάτριες ἐν Τριάδι·
 ὧ νόμοι, ὧ βασιλῆες, ἐπ' εὐσεβίῃ κομῶντες,
 ὧ Κωνσταντίνου κλεινὸν ἔδος μεγάλου,
 5 ὀπλοτέρα Ρώμη, τόσσον προφέρουσα πολήων,
 ὀσσάτιον γαίης οὐρανὸς ἀστερόεις·
 ὑμέας εὐγενέας ἐπιβώσομαι, οἳά μ' ἔοργεν
 ὁ φθόνος; ὡς ἱερῶν τῆλε βάλεν τεκέων,
 δηρὸν ἀεθλεύσαντα, φαεσφόρον οὐρανόισι
 10 δόγμασι, καὶ πέτρης ἐκπροχέοντα ρόον.
 Ποία δίκη, μόχθον μὲν ἔμοι καὶ δεῖμα γενέσθαι,
 ἄστεος εὐσεβίῃ πρῶτα χαρασσομένου,
 ἄλλον δ' αὖ μόχθοισιν ἔμοις ἐπι θυμὸν ἰαίνειν,
 ἀρθέντ' ἔξαπίνης θῶκον ἐπ' ἀλλότριον,
 15 οὐ με Θεὸς τ' ἐπέβησε, Θεοῦ τ' ἀγαθοὶ θεράποντες;
 Ταῦτα νόσος στυγερή, ταῦτα Θεοῦ θεραπείες,
 οἳ δῆριν στονόεσσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἔχοντες,
 Χριστὲ ἀναξ, οὐ μοι ταῦτα νοοῦσι φίλα.
 Οὐ γὰρ ἴης γενόμεν μοίρης θρασὺς ἀσπιδιώτης,
 20 οὐδ' ἔθελον Χριστοῦ ἄλλο τι πρόσθε φέρειν.
 Ἀμπλακίῃ δ' ὅτι μηδὲν ὁμοῖον ἤμπλακον ἄλλοις,
 μηδ' ὡς νηῦς ὀλίγη φορτίδι συμφέρομαι.
 Ὡς καὶ κουφονοίοισιν ἀπέχθομαι, οἳ ρ' ἀνέηκαν
 βῆμα τόδ' οὐχ ὅσῳ καιροθέοισι φίλοις.
 25 Ἀλλὰ τὰ μὲν λήθης κεύθοι βυθός. Αὐτὰρ ἔγωγε
 ἐνθεν ἀφορμηθεῖς, τέρψομαι, ἀτρεμίῃ,
 πάνθ' ἄμυδις, βασιλεία, καὶ ἄστεα, καὶ ἱερῆς
 ἀσπασίως προφυγών, ὡς πόθειον τοπάρος,
 εὔτε Θεὸς μ' ἐκάλεσσε καὶ ἐννουχίοισιν ὄνειροις,
 30 καὶ πόντου κρυεροῦ δειμάσιν ἀργαλείς.

Γ'

ΣΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΙΕΡΕΙΣ ΤΗΣ

- Ὡσεῖς ποῦ ἀναπέμπετε θυσίες ἀναίμακτες ἱερεῖς,
 καὶ λατρευτὲς τῆς μεγάλης Μονάδας τῆς τριαδικῆς.
 Ὡ νόμοι, ὦ βασιλιάδες, στὴν εὐσέβεια τρανοί.
 Κλεινὴ καθέδρα τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου,
 5 Ρώμη νεότερη ποῦ τόσο ξεπερνᾷς τὶς πόλεις
 ὅσο τὴ γῆ ὁ ἀστροστολισμένος οὐρανός.
 Σ' ἐσᾶς εὐγενεῖς θὰ φωνάζω, τί μοῦ ἔχει κάνει
 ὁ φθόνος· πῶς μὲ πῆγε μακριὰ ἀπ' τοὺς ἱεροὺς γονεῖς,
 ἀφοῦ γιὰ πολὺ ἀγωνίστηκα, φωτισμένος ἀπὸ τὴν οὐράνια
 10 διδασκαλία καὶ κάνοντας νὰ πηγᾶσει ἀπὸ τὴν πέτρα ρεῦμα.
 Μὲ ποιά δικαιοσύνη νὰ γίνει γιὰ μένα ὁ πόνος καὶ ὁ φόβος,
 ἐνῶ ἡ πολιτεία σφραγιζόταν πρώτη φορά ἀπὸ τὴν εὐσέβεια
 κι ἄλλος νὰ θεραπεύει τὴν ψυχῆ του μὲ τοὺς δικούς μου κόπους,
 ἀνεβαίνοντας ξαφνικὰ σὲ θρόνο ξένο,
 15 ὅπου μ' ἀνέβασε ὁ Θεὸς καὶ τοῦ Θεοῦ οἱ ἀγαθοὶ ὑπηρετές;
 Αὐτὰ ἢ μισητὴ ἀρρώστια, αὐτὰ τοῦ Θεοῦ οἱ ὑπηρετές
 ποῦ ἔχουν μεταξὺ τους φιλονικίες βαριές,
 Χριστέ βασιλιά, αὐτὰ φιλικὰ δὲν τὰ σκέφτονται γιὰ μένα.
 Γιατὶ δὲν ἤμουν μιᾶς μερίδας πολεμιστῆς θρασὺς
 20 οὔτε ἤθελα νὰ ἔχω τίποτ' ἄλλο πρὶν ἀπὸ τὸ Χριστό.
 Σφάλμα μου, ποῦ δὲν ἔκανα τὰ ἴδια σφάλματα μὲ τοὺς ἄλλους
 καὶ δὲν παραβγαίνω μικρὸ παραβάκι μὲ πλοῖο φορτηγό.
 Ἔτσι δὲ μ' ἀρέσουν κι οἱ ἐλαφρόμυαλοι ποῦ ἄφησαν
 τὸ βῆμα αὐτὸ ἀνέρα σὲ καιροσκόπους φίλους τους.
 25 Αὐτὰ ἄς τὰ κρύψει τῆς λήθης ὁ βυθός. Κι ἐγὼ
 ξεκινώντας ἀπ' αὐτά, θὰ χαρῶ τὴν ἡσυχὴ ζωῆ μου,
 ὅλα μαζί κι ἀνάκτορα καὶ πολιτείες καὶ ἱερεῖς
 χαρούμενα ἀποχαιρετώντας, ὅπως ἀπὸ παλιὰ ποθοῦσα,
 ὅταν μ' ἐκάλεσε ὁ Θεὸς καὶ μὲ νυκτερινὰ ὄνειρα
 30 καὶ μὲ τοῦ τρομεροῦ πελάγου τοὺς φρικτοὺς κινδύνους.

- Τοῦνεκα καρχαλόων φθόνον ἔκφυγον, ἐκ μεγάλου δὲ
 χείματος, ἐν σταθερῷ πείσμα βάλον λιμένι,
 ἐνθα νόου καθαροῖσι νοήμασι θυμὸν αἰείρων,
 θύσω καὶ σιγῇ, ὡς τοπάροιθε λόγον.
 35 Οὗτος Γρηγορίοιο λόγος, τὸν θρέψατο γαῖα
 Καππαδοκῶν, Χριστῷ πάντ' ἀποδυσάμενον.

ΙΑ'

ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΕΥΑΤΟΥ ΒΙΟΝ *

- Τὸ τοῦ λόγου βούλημα, τῶν ἐμῶν κακῶν
 ἐξιστορήσαι τὴν ὁδόν, εἴτ' οὖν δεξιῶν.
 Οἱ μὲν γὰρ οὕτως, οἱ δ' ἐκείνως φαῖεν ἄν,
 ὅπως ἄν, οἶμαι, τῆς ροπῆς ὥσιν τινες.
 1 Οὐ γὰρ τὸ βούλεσθ', ἀσφαλὲς κριτήριον.
 Παίζει δὲ μέτρον τῆς ἀνίας φάρμακον,
 παιδεύμα καὶ γλύκασμα τοῖς νέοις ἅμα,
 τερπνὸν παρηγόρημα, Πρὸς δ' ὑμᾶς λόγος,
 τοὺς ἦν ὀθ' ἡμῶν, ἀλλὰ νῦν ἀλλοτρίους,
 10 Ὅσοι θ' ὁμοδοξοῦντες, εἴτε τις νόθος.
 πάντες γὰρ ἡμῖν εὐμενεῖς μεμυκόσιν.
 Ἄνδρες, τὸ κλεινὸν ὄμμα τῆς οἰκουμένης,
 οἱ κόσμον οἰκεῖθ' ὡς ὄρων, τὸν δεῦτερον,
 γῆς καὶ θαλάττης κόσμον ἠμφισμένοι,
 15 Ρώμη νεουργῆς, εὐγενῶν ἄλλων ἕδος,
 Κωνσταντίνου πόλις τε καὶ στήλη κράτους·
 ἀκούσατ' ἄνδρες, ἀνδρὸς ἀψευδεστάτου,
 καὶ πολλὰ μοχθήσαντος ἐν πολλαῖς στροφαῖς,
 ἐξ ὧν ὑπάρχει καὶ τὸ γινώσκειν πλεόν.
 20 Κέκμηκε πάντα, καὶ τὰ καλὰ τῷ χρόνῳ,
 κέκμηκεν· οὐδὲν ἦ στενὸν τὸ λείψανον,
 ὡς γῆς συρείσης ὑετῶν λάβρων φορᾶ,

* Τὸ ποίημα γράφτηκε ἀφοῦ ὁ Γρηγόριος κατάθεσε τὸ ἀξίωμα του κι ἀναχ

- Γι' αὐτὸ ἀπὸ χαρὰ πηδώντας ξέφυγα τὸ φθόνο κι ἀπὸ μεγάλη
 φουρτούνα ξριζα ἄγκυρα σ' ἀπάνεμο λιμάνι,
 ὅπου ὑψώνοντας τὸ νοῦ μου μὲ καθαρὰ νοήματα,
 θυσία στὴ σιωπὴ μου θὰ προσφέρω, ὅπως πρῶτα τὸ λόγο μου.
- 35 Αὐτὸ εἶναι τὸ ποίημα τοῦ Γρηγορίου· τὸν ἀνέθρεψε ἡ χώρα
 τῶν Καππαδοκῶν καὶ ὅλα τ' ἄφησε γιὰ τὸ Χριστό.

ΙΑ'

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ

- Οἱ στίχοι αὐτοῖ μου νὰ ἱστορήσουν θέλουν
 ὅσα δεινὰ μὲ βρῆκαν εἴτε ἂν θές δεξιὰ.
 Ἄλλοι ἔτσι θὰ τὰ ποῦν κι ἄλλοι ἔτσι,
 ὅπως θαρρῶ ἡ ψυχὴ τους θέλει.
- 5 Σίγουρο μέτρο ἢ θέληση δὲν εἶναι
 μὰ παίζει ὁ στίχος φάρμακο τῆς λύπης,
 ἄσκηση καὶ χαρὰ μαζί στοὺς νέους,
 γλυκιὰ παρηγοριά. Σ' ἐσᾶς τὸ ποίημα,
 δικοί μου κάποι' εἴστε, τώρα ξένοι,
- 10 ὅποιοι εἴστε ὁμόδοξοί μου ἢ νόθος κάποιος.
 Ὅταν σιωπῶ σὲ μένα εἶναι ὅλοι φίλοι.
 Τῆς οἰκουμένης τὸ ἐνδοξον, ὦ ἄντρες, μάτι,
 τὸ δεῦτερο ποῦ ὡς βλέπω κόσμο κατοικεῖτε,
 γῆινα στολίδια καὶ θαλασσινὰ φορᾶτε,
- 15 νέα Ρώμη, νέων εὐγενῶν πατρίδα,
 πόλη τοῦ Κωνσταντίνου, στήριγμα τοῦ κράτους.
 Ἄκουστε, ὦ ἄντρες, κάποιον ποῦ δὲν εἶπε ψέμα
 καὶ τράβηξε πολλὰ σὲ πλῆθος περιπέτειες
 κι ἔχει περίσσεια τώρα πιά τὴ γνώση.
- 20 Μὲ τὸν καιρὸ κουράστηκαν καὶ τὰ καλά,
 κουράστηκαν. Ἀσήμαντον ὅ,τι ἔχει μένει
 ὅπως ἡ ὀρμητικὴ βροχὴ τὴ γῆ παράσυρε

- κάχληκές εἰσιν οἱ λελειμμένοι μόνον.
 Ὄπω μὲγ' οὐδέν, εἰ τὰ τῶν πολλῶν λέγω,
 25 οἱ μὴδὲ τὸ πρὶν ἦσαν ἐν τάξει καλῶν,
 βοσκηματώδεις καὶ κάτω νενευκότες.
 Ἡμεῖς δ' ὁ δεινὸς καὶ τραχὺς χαραδρεῶν·
 ἡμῶν τὸ σύστημα ἔκλυτον, θρηνηῶν λέγω,
 ὅσοι καθήμεθ' οὐ καλῶς ὑψίθρονοι,
 30 λαοῦ πρόεδροι, τοῦ καλοῦ διδάσκαλοι,
 ψυχὰς τρέφειν λαχόντες ἐνθέω τροφῆ,
 αὐτοὶ δὲ λιμώττοντες· ἰατροὶ παθῶν,
 νεκροὶ βρύοντες ἀφθόνοις νοσήμασι·
 τρίβων ὁδηγοὶ τῶν ἐπικρήμων ἴσως,
 35 ἃς οὐποθ' ὠδήγησαν, οὐδ' ὠδεύκασιν·
 οἷς μὴδ' ἐπεσθαι δόγμα συντομώτατον,
 σωτηρίας δίδαγμα τ' εὐστοχώτατον·
 ὅσων τὸ βῆμα τοῦ τρόπου κατήγορον,
 κιγκλῖς διείργουσ' οὐ βίους, ἀλλ' ὄφρυας.
- 40 Ἐξ ὧν δ' ὑπήχθην ταῦτα δοῦναι τῷ λόγῳ
 (οὐ γὰρ φίλον μοι πολλὰ ραψωδεῖν μάτην),
 ἀκουσάτω πᾶς, οἱ τε νῦν, οἱ θ' ὕστερον.
 Μικρὸν δ' ἄνωθεν τὰς ἐμὰς περιστάσεις
 εἰπεῖν ἀνάγκη, κἂν δέη μακρηγορεῖν,
 45 τοῦ μὴ καθ' ἡμῶν ἰσχύσαι ψευδεῖς λόγους.
 Οἱ γὰρ κακοὶ φιλοῦσιν, ὧν δρῶσιν κακῶς,
 εἰς τοὺς παθόντας ἐκτρέπειν τὰς αἰτίας,
 ὡς ἂν κακῶσι καὶ πλεον τοῖς ψεύσμασιν,
 αὐτοὺς δ' ὑπεκλύσωσι τῶν ἐγκλημάτων.
 50 Ἔστω δὲ τοῦτο τοῦ λόγου προοίμιον.
- Ἦν μοι πατὴρ καλὸς τε κάγαθός σφόδρα,
 γηραιός, ἀπλοῦς τὸν τρόπον, στάθμη βίου,
 πάτραρχος ὄντως Ἀβραάμ τις δεύτερος,
 ὧν, οὐ δοκῶν, ἀριστος, οὐ τὸν νῦν τρόπον·
 55 πλάνης τοπρόσθεν, ὕστερον Χριστοῦ φίλος,
 ἔπειτα ποιμὴν, ποιμένων ὃ τι κράτος.
 Μήτηρ θ' ἴν' εἶπω συντόμως, ὁμόζυγος
 ἀνδρὸς τοσοῦτου, καὶ τάλαντον ἀρρεπές.

- κι εἶναι ὅ,τι ἀπόμεινε χαλίκια μόνο.
 Σπουδαῖο δὲν εἶναι νὰ μιλῶ γιὰ τοὺς πολλούς,
 25 πού μῆτε πρῶτα δὲν ἀνῆκαν στοὺς καλοὺς,
 παρὰ σὰν ζωντανοὶ στὸ χῶμα ἐσκύβαν.
 Κι ἐμεῖς ὁ φοβερὸς κι ἀγριεμένος χεῖμαρρος
 κομματιασμένη ἢ τάξη μας, τὸ λέω θρηνώντας,
 ὅσοι σὲ θρόνους ἄπρεπα καθόμαστε ψηλοὺς
 30 τοῦ κόσμου πρωτολάτες, τοῦ καλοῦ διδάχοι
 μ' ἐνθεη τροφή ψυχῆς ὅπου μᾶς ἔλαχε νὰ τρέφομε
 οἱ ἴδιοι καταπεινασμένοι· τῶν παθῶν γιатροὶ
 μὰ καὶ νεκροὶ γεμάτοι ἀπὸ ἀφθονες ἀσθένειες,
 ἴσα ὁδηγοὶ στοὺς δρόμους τοὺς ἀπόγκρεμους,
 35 ὅπου οὔτε ὁδήγησαν ποτὲ κι οὔτε καὶ πάτησαν.
 Μῆτε νὰ τοὺς ἀκολουθεῖς αὐτοὺς, συμβουλή μονοσύλλαβη
 καὶ σωτηρίας ἀσφαλισμένο δίδαγμα.
 Ὁ θρόνος πού κατηγορεῖ τὸν τρόπο κάποιων
 φράχτης πού περηφάνειες κι ὄχι ζωὲς χωρίζει.
- 40 Τί μ' ἐσπρωξε ὄλα ποίημα αὐτὰ νὰ κάνω
 (νὰ λέω πολλὰ καὶ μάταια δὲ μ' ἀρέσει)
 καθένας ἄς ἀκούσει, οἱ τωρινοὶ καὶ οἱ ἔπειτα.
 Λίγο πιὸ πρὶν τίς περιπέτειές μου
 νὰ πῶ εἶναι ἀνάγκη καὶ πολυλογώντας,
 45 ψεύτικα λόγια νὰ μὴν πιστευτοῦν γιὰ μένα.
 Γιατὶ οἱ κακοὶ ἀγαποῦν γιὰ τίς κακίες τους
 στὰ θύματα νὰ ρίχνουν τίς αἰτίες
 μὲ τίς ψευτιές τους πιὸ πολὺ νὰ βλάψουν
 καὶ νὰ ξεφύγουν οἱ ἴδιοι τὴν κατηγορία.
 50 Τοῦ λόγου μου προοίμιο ἄς εἶναι τοῦτα.

Εἶχα πατέρα ἐνάρετο ὄλο καλοσύνη,
 γέροντα, ἀπλὸ στὸν τρόπο, τῆς ζωῆς κανόνα,
 πατριάρχης Ἀβραάμ στ' ἀλήθεια δευτέρος,
 καλὸς πραγματικὰ ὄχι ὅπως τώρα,
 55 στὴν πλάνη πρῶτα κι ὕστερα τοῦ Χριστοῦ φίλος,
 Ποιμένας ἔπειτα καὶ στοὺς ποιμένες πρῶτος.
 Στὴ ζυγαριὰ τὴν ἴδια ἢ μάνα μὲ δυὸ λόγια
 τέτοιου πατέρα, τάσι πού δὲ γέρνει.

ἐξ εὐσεβῶν τοπρόσθεν, εὐσεβεστέρα,
 60 θῆλως τὸ σῶμα, τὸν τρόπον δ' ἀνδρὸς πέρα.
 Ἄμφω λάλημα κοινὸν ἐξ ἴσου βίω.
 Τῷ τοῦτο δῆλον; πῶς τεκμηριῶ λόγον,
 αὐτὴν ἐπάξω, ὧν περ εἶπον, μάρτυρα
 ἐμὴν τεκοῦσαν, τῆς ἀληθείας στόμα,
 65 κρῦψαι τι μᾶλλον τῶν φανῶν εἰθισμένην,
 ἢ τῶν ἀδήλων κομπάσαι δόξης χάριν.
 Φόβος γάρ ἦγεν, ὃς μέγας διδάσκαλος.

Αὕτη ποθοῦσα παιδὸς ἄρρενος γόνον
 ἰδεῖν ἐν οἴκῳ, πρᾶγμα γ' ὃν πολλοῖς φίλον·
 70 Θεῷ προσωμίλησε, καὶ δεῖτε πόθου
 τυχεῖν· ἐπεὶ δ' ἦν δυσκάθεκτος τὴν φρένα,
 δῶρον δίδωσιν ὃν περ ἡξίου λαβεῖν,
 καὶ τὴν δόσιν φθάνουσα τῇ προθυμίᾳ·
 καὶ τοίνυν εὐχῆς οὐχ ἁμαρτάνει φίλης,
 75 ἀλλ' ἦκεν αὐτῇ δεξιὸν προοίμιον,
 ὄψις, σκιὰν φέρουσα τῶν αἰτουμένων.
 Ἐμὸν γὰρ εἶδος ἐμφανῶς παρίσταται,
 καὶ κλησις· ἡδ' ἦν ἔργον ἢ νυκτὸς χάρις.
 Ἐγὼ γὰρ αὐτοῖς γείνομ' εἰ μὲν ἄξιος
 80 εὐχῆς, τὸ δῶρον τοῦ δεδωκότος Θεοῦ·
 εἰ δ' ὧν ἀπενκτός, τῆς ἐμῆς ἁμαρτίας.

Οὕτω μὲν οὖν παρήλθον εἰς τοῦτον βίον,
 πληῶν κερασθεῖς, φεῦ τάλας! καὶ συνθέσει,
 ὑφ' ὧν κρατούμεθ', ἢ κρατοῦμεν ὧν μόγις·
 85 πλὴν παντὸς ἄρραβῶνα καλλίστου λαβῶν
 τὴν γένναν αὐτὴν· οὐ γὰρ ἀχαριστεῖν θέμις.
 Ὡς δ' ἦκον, εὐθὺς γίνομαι ἀλλότριος,
 ἀλλοτρίωσιν τὴν καλήν. Τῷ γὰρ Θεῷ
 παρίσταμ' ὡς ἀμνός τις ἢ μόσχος φίλος,
 90 θῦμ' εὐγενές τε καὶ λόγῳ τιμώμενον,
 ὀκνῶ γὰρ εἰπεῖν, ὡς Σαμουὴλ τις νέος,
 πλὴν εἰ βλέπομι πρὸς δεδωκότων.
 Τραφεῖς δ' ἐν ἅπασιν τοῖς καλοῖς ἐκ σπαργάνων

Ἄπο εὐσεβεῖς γενιά κι ἀκόμα πιὸ εὐσεβέστερη
 60 ἂν καὶ γυναίκα, ἦταν ἀνώτερη κι ἀπ' ἄντρα·
 καὶ γιὰ τῶν δυὸ τὸ βίο ἴσα μιλοῦσαν ὄλοι.
 Πῶς θὰ τὸ δεῖξω αὐτὸ τὸ λόγο νὰ στηριξῶ;
 Τὴν ἴδια φέρνω μάρτυρα γιὰ τὰ δσα λέγω,
 τὴ μάνα πού με γέννησε, τὸ στόμα τῆς ἀλήθειας.
 65 Συνήθειά της τὰ φανερά νὰ κρύβει
 ἢ νὰ κομπάζει γι' ἀδηλα δόξα ζητώντας·
 ὁ φόβος, μέγας δάσκαλος, τὴν ὀδηγοῦσε.

Ἄρσενικό παιδί θερμὰ ποθώντας
 στὸ σπίτι της νὰ δεῖ –πολλῶν κοινὴ λαχτάρα–
 70 προσεύχεται στὸ Θεὸ παρακαλώντας
 νὰ λάχει ὅ,τι ποθεῖ. Μὰ ὡς ἦταν ἀσυγκράτητη
 προσφέρει δῶρο αὐτὸν πού γύρευε νὰ λάβει
 ἴδια θερμὰ προσφέροντας ὄσο ζητοῦσε.
 Ἄπο τὴν προσευχὴ δὲ βγαίνει μ' ἄδεια χέρια
 75 καὶ νά, καλὸ τῆς ἔρχεται προμήνυμα,
 ἓνα ὄνειρο πού ἰχνογραφοῦσε ὅτι ἐπιθυμοῦσε.
 Ἐμένα εἶδε ὀλοφάνερα καὶ τ' ὄνομά μου
 ἀκούει καὶ ζωντανὴ τῆς νύχτας νάτη ἢ χάρη.
 Γεννιέμαι ἐγὼ κι ἂν ἀξίος εἶμαι
 80 τῆς προσευχῆς, δῶρο εἶμαι τοῦ Θεοῦ·
 μ' ἂν εἶμαι ἀνάξιος φταίει ἡ ἁμαρτία μου.

Ἔτσι ἦρθα στὴ ζωὴ λοιπὸν ἐτούτη
 σμιχτὸς μὲ λάσπη, ἀλίμονο, καὶ σύνθετος
 ἀπ' ὄσα μᾶς νικοῦν ἢ δύσκολα νικοῦμε.
 85 Μ' ἄρραβώνα κάθε καλοῦ ἔχω λάβει
 τὴ γέννα αὐτὴ, κι ἡ ἀχαριστία σωστὸ δὲν εἶναι,
 κι ὡς ἦρθα ἀμέσως ἄλλος γίνομαι
 μὲ τὴν καλὴ ἀλλαγὴ. Γιατὶ στὸ Θεὸ προσφέρομαι
 καθὼς ἄρνι γιὰ καὶ μοσχάρι εὐπρόσδεκτο,
 90 θύμα ἐκλεκτὸ καὶ μὲ τὸ λόγο προικισμένο,
 βέβαια τὸ λέω διστάζοντας, Σαμουὴλ καινούργιος,
 ἐκτὸς τὸν πόθο ἂν λογαριάσω ὀποιων μ' ἐπρόσφεραν.
 Θρεμμένος μ' ὄλα τὰ καλὰ ἀπ' τὰ σπάργανα

- (τύπους γὰρ εἶχον τοὺς ἀρίστους οἰκοθεν),
 95 ἤδη τίν' αἰδῶ τοῦ γέρωσ ἐλάμβανον,
 καί μοι τὸ μικρόν, ὥσπερ ἐκ νέφους νέφος,
 συνήγεθ' ἢ τοῦ κρείσσονος προθυμία.
 Πρόσω δ' ἔβαινον, συντρέχοντος καὶ λόγου,
 βιβλῶν τ' ἔχαιρον ταῖς Θεοῦ συνηγόροις,
 100 ἀνδρῶν δ' ὀμίλουν τοῖς ἀρίστοις τὸν τρόπον.
 Τοιαῦτα μὲν δὴ ταῦτα· τάπιλοιπα δὲ
 οὐκ οἶδ' ὅποιαν τοῦ λόγου τέμω τρίβον.
 Κρύψω τὰ θαύμαθ' οἷς με προὔτρεψεν Θεός,
 ἀρχὴν ἀρίστην τὴν προθυμίαν λαβὼν
 105 (οὕτω γὰρ ἔλκειν οἶδεν εἰς σωτηρίαν),
 ἢ θῶ προθύμως ἐκλαλήσας εἰς μέσον;
 Τὸ μὲν γὰρ ἀχάριστον, τὸ δ' οὐκ ἔξω τύφου.
 Σιγᾶν ἄμεινον. Ἀρκέσει τό μ' εἶδέναι,
 μὴ καὶ μάχεσθαι τῷ λόγῳ τὰ νῦν δοκῆ,
 110 πλεῖστον δέοντα τῆς τότε προθυμίας.
 ὁ δ' οὖν ἀνάγκη, γνωρίσω τοῖς πλείοσιν.
- Ἐχνοὺς παρειά, τῶν λόγων δ' ἔρωσ ἐμέ
 θερμός τις εἶχε. Καὶ γὰρ ἐζήτητον λόγους
 δοῦναι βοηθοὺς τοὺς νόθους τοῖς γνησίοις,
 115 ὡς μήτ' ἐπαίροινθ' οἱ μαθόντες οὐδὲ ἐν,
 πλὴν τῆς ματαίας καὶ κενῆς εὐγλωττίας,
 τῆς ἐν ψόφοις τε καὶ λάρυγγι κειμένης,
 μήτ' ἐνδοείμην πλεκτάναις σοφισμάτων.
 Ἐκεῖνο δὲ οὐποτ' εἰς ἐμὴν ἦλθε φρένα,
 120 πρόσω τι θεῖναι τῶν ἐμῶν παιδευμάτων.
 Ὅπερ δὲ πάσχει θερμότης αἰεὶ νέων,
 ὄρμαϊς ἀτάκτοις εὐκόλως ριπίζεται,
 ὡς πῶλος ἄττων εἰς δρόμους, θυμοῦ πλέως,
 πέπονθα τοῦτο. Τῆς γὰρ ὥρας παντελῶς
 125 ἔξω, θαλάσσης οὐκέθ' ἡμερομένης,
 ταῦρου τίν' οὐρὰν οὐκ ἀκίνδυνόν φασιν
 οἱ ταῦτα δεινοί, πλοῦν θράσους, ἀλλ' οὐ φρενός·
 τότε οὖν Ἀλεξάνδρειαν ἐκλιπῶν ἐγὼ

(είχα άπ' τὸ σπίτι παραδείγματα άριστα)
 95 τὸ σεβασμὸ άποχτοῦσα πιά τῶν γερατειῶν
 και λίγο-λίγο, ὅπως τὸ σύννεφο άπ' τὸ σύννεφο,
 μεγάλωνε ἢ λαχτάρα τοῦ καλύτερου
 Κι ὡς προχωροῦσα κι αὔξαινε κι ὁ λόγος,
 χαρὰ εἶχα τὰ βιβλία ποὺ μιλοῦν γιὰ τὸ Θεὸ
 100 και εἶχα γιὰ συντροφιά τοὺς άριστοὺς στὸν τρόπο.
 Ἔτσι ἦταν ὄλ' αὐτά. Και γιὰ ὅσα μένουν,
 τοῦ λόγου ποιὸ νὰ πάρω δρόμο δὲ γνωρίζω.
 Τὰ θαύματα νὰ κρύψω τοῦ Θεοῦ ποὺ μ' ένθαρρύνουν,
 άρχή τήν προθυμία μου άριστη άφοῦ λάβω
 105 (έτσι γνωρίζει νὰ τραβάει στὴ σωτηρία)
 ἢ νὰ τὰ διαλαλήσω σ' ὄλους πρόθυμα;
 Ἄχαριстіα τὸ πρῶτο, ὄχι χωρὶς άλαζονεία τὸ άλλο·
 καλύτερη ἢ σιωπή και νὰ τὰ ξέρω μόνος,
 νὰ μὴ φανῶ πῶς τώρα μάχομαι τὸ Λόγο
 110 κι ἡ προθυμία πολὺ μοῦ λείπει ἢ τότε.
 Κι ὄ,τι εἶναι άνάγκη στοὺς πολλοὺς θὰ τὸ γνωρίσω.

Ἄχνουδιαστή μου ἡ ὄψη και τῶν λόγων πόθος
 θερμὸς μ' εἶχε κυριέψει κι ἔψαχνα γιὰ λόγους
 νὰ δῶσω γιὰ βοηθοὺς τοὺς ψεύτικους στοὺς γνήσιους,
 115 νὰ μὴν καυχιοῦνται ὄσοι δὲν εἶχαν μάθει τίποτε
 άλλο άπ' τὴν εὐγλωττία τὴ μάταιη και τὴν κούφια,
 ποὺ σὲ θορύβους και λαρυγγισμοὺς ξοδεύεται,
 κι ἐγὼ οὔτε νὰ πιανόμεουν σὲ σοφίσματα περίπλοκα.
 Ποτὲ δὲν ἦρθε στὸ μυαλό μου ἡ σκέψη ὡστόσο
 120 νὰ βάλω κάτι πάνω άπ' τὴν κατάρτισή μου.
 Μὰ ὄ,τι παθαίνει πάντα ὁ νέος μὲ τὴ φλόγα του,
 καθὼς σάν άνεμοὶ τὸν παίρνουν οἱ άταχτες ὄρμές του,
 ἢ σάν πουλάρι ποὺ στοὺς δρόμους πιλαλαίει άράθυμο,
 αὐτὸ ἔπαθα. Γιατι χωρὶς καθόλου νὰ ἔναι
 125 καιρὸς και δίχως νὰ ἔχουνε τὰ πέλαγα ἡσυχάσει
 τοῦ ταύρου ἡ οὐρὰ δὲν εἶναι άκίνδυνη λέν ὄσοι ξέρουν
 κι εἶναι νὰ ταξιδεύεις πράξη άλόκοτη κι άλόγιστη.
 Τότε λοιπὸν τὴν Ἄλεξάνδρεια άφήνοντας

- (κάνθένδε γάρ τι τῶν λόγων ἐδρεψάμην),
 130 ἄρας ἔτεμονον πόντον εὐθύς Ἑλλάδος,
 Κύπρου τὰ πλευρά· καὶ στάσις τῶν πνευμάτων
 ἔβραζε τὴν ναῦν, καὶ τὰ πάντ' ἦν νῶξ μία,
 γῆ, πόντος, αἰθήρ, οὐρανὸς ζοφούμενος·
 βρονταὶ δ' ἐπήχουν ἀστραπῶν τινάγμασι.
 135 Κάλιοι δ' ἐρόχθουν ἰστίων πληρουμένων.
 Ἐκλινεν ἰστός, οἰάκων δ' οὐδὲν σθένος·
 βία γὰρ ἠρπάζοντο χειρὸς ἀυχένης.
 Πρῆρες δ' ὑπερτοιχοῦντος ὕδατος σκάφος.
 Βοή δὲ συμμιγῆς τε καὶ θρήνων πλέως
 140 ναυτῶν, κελευστῶν, δεσποτῶν, ἐπιβάτων,
 Χριστὸν καλούντων ἐκ μιᾶς συμφωνίας,
 καὶ τῶν, ὅσοι τοπρόσθεν ἠγνόουν Θεόν·
 ὁ γὰρ φόβος δίδαγμα καιριώτερον.
 Ὁ δ' ἦν ἀπάντων σχετικιώτατον κακῶν,
 145 ἀνδρὸς ἡ ναῦς· εὐθὺ γὰρ στροβουμένης
 νεώς, ραγεῖσα σπείρειτ' ἐν βυθῶ σκάφη,
 ἢ τὸν γλυκὴν θησαυρὸν εἶχεν ὕδατος.
 Λιμοῦ δ' ἀγῶν ἦν, καὶ ζάλης, καὶ πνευμάτων
 νεκρὸς γενέσθαι. Τοῦδε μὲν λύσιν Θεὸς
 150 πέμπει ταχεῖαν. Ἐμποροὶ γὰρ Φοινίκης
 ἄφνω φανέντες, καὶ περ ὄντες ἐν φόβῳ,
 λιταῖς μαθόντες τὸ σθενὸν τοῦ κινδύνου,
 κοντῶν ἐρεισμοῖς καὶ χερῶν ἀράγμασι
 νέων σφιγγόντες (καὶ γὰρ ἦσαν εὐσθενεῖς),
 155 σώζουσιν ἡμᾶς ποντίου ἤδη νεκροῦς,
 ὡς ἐκ θαλάσσης ἐκλιπόντας ἰχθύας,
 ἢ λαμπάδα θνήσκουσαν οὐκ οὔσης τροφῆς.

- Ὁ δ' ἠγριοῦτο καὶ πλέον βρυχώμενος
 πόντος καθ' ἡμῶν ἡμέραις ἐν πλείοσιν,
 160 οὐθ' οἱ πλέοιμεν εἰδόντων πολλαῖς στροφαῖς,
 οὔτε τίν' ὀρώντων ἐκ Θεοῦ σωτηρίαν.
 Πάντων δὲ τὸν κοινὸν θάνατον δεδοικότεων,
 ὃς κρυπτὸς ἦν, ἔμοιγε φρικωδέστερος.
 Καθαρσίων γάρ, οἷς θεοῦμεθ' ὕδατων
 165 ἠλλοτριούμην ὕδασι ζενοκτόνοις.

- (γιατί κι ἐδῶ γεύση μικρῆ πῆρα ἀπὸ γράμματα),
 130 σαλπάρω καὶ γραμμῆ τὸ πέλαγο γιὰ τὴν Ἑλλάδα σκίζω,
 δίπλα ἀπ' τὴν Κύπρο, οἱ ἄνεμοι μανιάζουν,
 τὸ πλοῖο νὰ σπάσει, μιὰ νυχτιὰ ὅλα γύρω,
 στεριὰ καὶ πέλαο κι οὐρανὸς ὅλα σκοτάδι·
 σὰ φίδια οἱ ἀστραπὲς μὲ τὶς βροντὲς ἐσμίγαν.
 135 στὰ ὀλόγεμα πανιά μας τὰ σκοινια βογγοῦσαν·
 ἔγειρε τὸ κατάρτι, ἀδύναμα τὰ δοιᾶκια,
 μὲ ὀρμὴ οἱ λαβὲς ξεφεύγουν ἀπ' τὰ χέρια·
 τεῖχος τὸ κύμα γέμιζε τὸ σκάφος μας.
 Ἄνάκατο βουητὸ κι ὀλοῦθε θρηῖνοι,
 140 θὲς ἀπὸ ναῦτες, κελευστὲς, ἀφέντες, σκλάβους,
 ποῦ τὸ Χριστὸ μὲ μιὰ φωνὴ καλοῦσαν,
 ἀκόμα κι ὄσοι τὸ Θεὸ πιδὸ πρὶν ἀγνοοῦσαν.
 Ὁ φόβος εἶναι ὁ πιδὸ καλὸς ὁ δάσκαλος.
 Τέτοιο κακὸ δὲν εἶχε ξαναγίνει.
 145 Δίχως νερὸ τὸ πλοῖο, γιατί μόλις παραδόθη
 στὶς δίνες, σπάζει ἢ σκάφη κι ἀφαντὴ στὰ βάθη
 μαζί μὲ τὸ γλυκὸ νερὸ ποῦ κουβαλοῦσε.
 Ἡ πείνα, ἡ ζάλη, ἡ θύελλα ὅλα μάχονταν
 νὰ μᾶς πεθάνουν. Ἄλλ' ὁ Θεὸς ἀπαλλαγὴ γοργὰ
 150 μᾶς δίνει ἀπ' τὸ κακὸ. Πραγματευτάδες Φοῖνικες
 φαίνονται ξαφνικὰ καὶ μ' ὄλο τους τὸ φόβο,
 ὡς ἐνωσαν ὁ κίνδυνος πόσο στενὰ μᾶς ἐσφιγγε,
 στηρίζοντας μὲ τὰ κουπιά καὶ μὲ χεριῶν τραβήγματα
 στερεώνοντας τὸ πλοῖο (γιατί ἦταν χεροδύναμοι)
 155 νεκροὺς σχεδὸν μᾶς βγάζουν ἀπ' τὸ πέλαγος,
 σὰν ψάρια ὅπου τὴ θάλασσα ἀφήνουν
 καὶ σὰ φωτιὰ ποῦ δίχως ξύλα σβήνει.

- Ἄγριεψε καὶ θρασομανοῦσε ὄλο καὶ πιδὸ πολὺ
 μέρα καὶ μέρες κατὰ πάνω μας τὸ κύμα,
 160 μὴν ξέροντας ποῦ πᾶμε ἀπ' τὰ πολλὰ στριψίματα
 κι οὔτε καὶ κάποια σωτηρία βλέποντας ἀπ' τὸ Θεό.
 Ἔτρεμαν ὄλοι τὸν κοινὸ μας θάνατο
 ποῦ παραμόνευε, φρικτότερος γιὰ μένα.
 Γιατί ἀπ' τὸ ἐξαγνιστικὸ νερὸ ποῦ μᾶς θεώνει
 165 ἀπὸ τὰ δολοφονικὰ κύματα ἐμποδιζόμουν.

Τοῦτ' ἦν ὄδυρμός, τοῦτ' ἔμοιγε συμφορά.
 τοῦτω βοᾶς ἐπεμπον, ἐκτείνων χέρας,
 ὑπερκτυπούσας κυμάτων πολὺν ρόθον,
 ρήξας χιτῶνα, κείμενος πρηνῆς τάλας.
 170 Ὁ δ' ἔστιν οὐ πιστὸν μὲν, ἀψευδές δ' ἄγαν,
 πάντες παρέντες τὴν ἑαυτῶν συμφορὰν,
 ἐμοὶ συνῆγον ἐκβοᾶς εὐητηρίους,
 πλωτῆρες εὐσεβοῦντες ἐν κοινοῖς κακοῖς,
 οὕτω συνήλγουν τοῖς ἐμοῖς παθήμασι.

- 175 Σὺ καὶ τότε ἦσθα, Χριστέ μου, σωτὴρ μέγας,
 καὶ νῦν ἐλευθερῶν με κυμάτων βίου.
 Ἐπεὶ γὰρ οὐδὲν ἐλπίδος χρηστῆς ὑπῆν,
 οὐ νῆσος, οὐκ ἠπειρος, οὐκ ὄρων ἄκρα,
 οὐ πυρσός, οὐ πλωτῆρσιν ἀστέρες σκοποί,
 180 οὐ μικρόν, οὐ μεῖζόν τι τῶν ὀρωμένων,
 τί μηχανῶμαι; τίς πόρος τῶν δυσχερῶν;
 Πάντων ἀπογνοῦς τῶν κάτω, πρὸς σὲ βλέπω,
 ζωή, πνοή μου, φῶς, κράτος, σωτηρία,
 φοβῶν, πατάσσων, μειδιῶν, ἰώμενος,
 185 πλέκων τὸ χρηστὸν τοῖς ἐναντίοις ἀεί.
 Πάντων δ' ὑπομνήσας σε τῶν πρὶν θαυμάτων,
 οἷς τὴν μεγίστην χεῖρά σου γνωρίζομεν,
 πόντου ραγέντος, Ἰσραὴλ ὠδευκότος,
 χειρῶν ἐπάρσει δυσμενῶν ἠττημένων,
 190 Αἴγυπτίων μᾶστιξιν ἐκτετριμμένων
 αὐτοῖς στρατάρχης, τῆς κτίσεως δουλουμένης,
 σάλπιγξι τειχῶν καὶ δρόμῳ πορθουμένων.
 Προσθεῖς τε τὰ μὰ τοῖς πάλαι βοωμένοις·
 Σός, εἶπον, εἰμὶ καὶ τοπρὶν καὶ νῦν ἔτι·
 195 σὺ δὲς με λήψη, κτῆμα τῶν σοὶ τιμίων,
 γῆς καὶ θαλάσσης δῶρον, ἐξηγνισμένον
 εὐχῆ τε μητρὸς καὶ φόβοις ἐξαισίοις.
 Σοὶ ζήσομ', εἰ φύγοιμι δισσοῦν κίνδυνον.
 Σὺ ζημιώσῃ λάτρην, εἰ προίοιό με.
 200 Καὶ νῦν μαθητῆς ἐν σάλῳ. Τίναςσέ μοι
 τὸν ὕπνον, ἢ πέζεε, καὶ στήτω φόβος.

- Αυτό γιά μένα ἦταν ἡ συμφορά κι ὁ θρήνος·
 γι' αὐτό τὰ χέρια ἀπλώνοντας ἐκραύγαζα
 κι ἐσκέπαζε τὸ βόγγο τῶν κυμάτων ἡ φωνή μου·
 μπρούμυτα ὁ δόλιος μὲ σκισμένο ροῦχο κείτομουν.
- 170 Καὶ θὰ φανεῖ γι' ἀπίστευτο μὰ εἶναι ἀλήθεια,
 τῆ συμφορά του ἀφήνοντας καθένας
 τὶς προσευχὲς τους ἔνωσαν ὅλοι μαζί μου,
 συνταξιδιώτες εὐσεβεῖς στὰ ἴδια δεινά.
 Ἔτσι τὸν πόνο μου εἶχαν κάνει πόνο τους.
- 175 Κι ἦσουν ἐσύ, Χριστέ μου, τότες ὁ σωτήρας μου ὁ μέγας,
 ὅπου καὶ τώρα ἀπ' τὶς φορτοῦνες μὲ γλυτώνεις τῆς ζωῆς.
 Κι ἴχνος ἐλπίδας σὰ δὲν εἶχε πιά ἀπομείνει,
 μήτε νησί, μήτε στεριά κι οὔτε ἀκρωτήρι
 οὔτ' ἓνας φάρος κι ἀστρα πού τοὺς ναῦτες ὀδηγοῦν,
- 180 οὔτε μικρὸ ἀπ' ὅσα φαίνονται οὔτε μεγαλύτερο,
 τί μηχανεύομαι γιὰ νὰ 'βγω ἀπ' τὰ δεινά;
 Σὰν ἀπελπίστηκα ἀπ' τὰ κάτω, στρέφω σὲ Σὲ τὸ βλέμμα,
 ζωὴ μου, πνοὴ καὶ φῶς καὶ δύναμη καὶ ἐλπίδα,
 σὺ πού φοβίζεις καὶ χτυπᾷς καὶ γελαστὰ γιατρεύεις,
- 185 καλὰ κι ἀντίθετα συμπλέκοντας πάντα μαζί.
 Τὰ θαυμαστὰ ὅλα τὰ παλιὰ σοῦ θύμισα,
 πού μᾶς γνωρίζουνε τὸ χέρι σου τὸ πανσθενές,
 ἡ θάλασσα ὅταν σκίστηκε στὸ διάβα τοῦ Ἰσραὴλ
 κι οἱ ἐχθροὶ νικῆθηκαν μὲ τῶν χειριῶν τὸ ἄπλωμα,
- 190 οἱ Αἰγύπτιοι ἀπὸ τὶς πληγὲς τσακίστηκαν,
 ἐνῶ τὴν κτίση εἶχαν σκλαβώσει αὐτοὶ ἀρχηγέτες
 καὶ μὲ σαλπύγων ἤχους κι ἐξοδο γκρεμίζονταν τὰ τεῖχη.
 Σ' ὅσα ἀπὸ παλαιὰ φημίζονταν πρόσθεσα τὰ δικά μου.
 Εἶπα δικός σου εἶμαι παλιὰ καὶ τῶρ' ἀκόμα.
- 195 Δυὸ ἐσὺ φορὲς θὰ μὲ δεχτεῖς, κτῆμα πολύτιμο,
 τῆς γῆς καὶ τοῦ πελάγου δῶρο, ἐξαγνισμένον
 ἀπ' τὴν εὐχὴ τῆς μάνας μου καὶ τοὺς μεγάλους φόβους.
 Γιὰ σὲ θὰ ζήσω, τὸ διπλὸ ἀν' ξεφύγω κίνδυνο.
 Θὰ ζημιωθεῖς ἓνα πιστό σου ἀν' μ' ἐγκαταλείψεις.
- 200 Καὶ τώρα ὁ μαθητὴς εἶναι στὸ σάλο. Διῶξε μου
 τὸν ὕπνο, εἴτε περπάτησε κι ὡς φύγει ὁ φόβος.

Τοῦτ' εἶπον· ἡ δ' ἔληξε πνευμάτων στάσις,
 πίπτει δὲ πόντος, ἡ δὲ ναῦς εὐθύπλοος.
 Καὶ τοῦτο δ' ἐστὶν ἐμπόρευμα τῆς ἐμῆς
 205 εὐχῆς. Τὸ γὰρ πλήρωμα τῆς νεῶς ἅπαν
 ἀπῆλθον εὐσεβοῦντες εἰς Χριστὸν μέγαν,
 διπλῆν λαβόντες ἐκ Θεοῦ σωτηρίαν.
 Ρόδον δ' ὑπερβαλόντες, μικρὸν ὕστερον
 εἰς Αἰγινίτην ὄρμον (Αἰγιναιαία γὰρ
 210 ἡ ναῦς) πλέοντες οὐρία κατήραμεν.
 Ἐπειτ' Ἀθῆναι, καὶ λόγοι. Τάκεϊσε δὲ
 ἄλλοι λεγόντων, ὡς μὲν ἐν φόβῳ Θεοῦ
 ἀνεστράφημεν, πρῶτα τὰ πρῶτ' εἰδόντων·
 ὡς δ' ἐν νέων ἀκμῇ τε καὶ φορᾷ θράσους
 215 ἄλλων σὺν ἄλλαις φρατρίαις οἰστρουμένων,
 οὕτω διεξήειμεν ἡσυχον βίον
 (πηγὴ τις, οἶμαι, πόντιος καθ' ὑδάτων
 γλυκεῖα πικρῶν, ὥσπερ οὖν πιστεύεται),
 οὕθ' ἐλκόμενοι πρὸς τῶν φερόντων εἰς βλάβην,
 220 ἔλκοντες αὐτοὶ τ' εἰς τὰ κρείσσω τοῦς φίλους.

Καὶ γὰρ με καὶ τοῦτ' εὐ̄πεποιήκει Θεός·
 συνῆψεν ἀνδρὶ τῷ σοφωτάτῳ φέρων,
 μόνῳ βίον τε καὶ λόγον πάντων ἄνω.
 Τίς οὗτος; ἡ γνώσεσθε ραδίως λίαν·
 225 Βασίλειος ἦν, τὸ μέγ' ὄφελος τοῦ νῦν βίου.
 Τοῦτον λόγου τε καὶ στέγης, καὶ σκευμάτων
 κοινωνὸν εἶχον, εἴ τι δεῖ καὶ κομπάσαι,
 ξυνωρὶς ἡμεν οὐκ ἄσημος Ἑλλάδι.
 Τὰ πάντα μὲν δὴ κοινά, καὶ ψυχὴ μία,
 230 δυοῖν δέουσα σωμάτων διάστασιν.
 Ὁ δ' εἰς ἐν ἡμᾶς διαφερόντως ἤγαγε,
 Τοῦτ' ἦν· Θεός τε καὶ πόθος τῶν κρεισσόνων.
 Ἐξ οὗ γὰρ εἰς τοσοῦτο θάρσους ἤλθομεν,
 ὥστ' ἐκλαλῆσαι καὶ τὰς καρδίας βάθη,
 235 πλέον συνεσφίγχθημεν ἀλλήλοις πόθῳ.
 Τὸ γὰρ ὁμόγνωμον πιστὸν εἰς συμφύϊαν.

213 Πρῶτοι τὰ πρῶτα: πρῶτοι μέσα σ' αὐτοὺς ποὺ τὰ πρῶτα ἤξεραν, δηλαδὴ τοὺς Χριστιανούς.

Αυτό είπα. Κι έπαψε ή άμάχη τῶν άνέμων,
 τὸ πέλαο γαληνεύει καί πρύμα πλέει τὸ πλοῖο.
 Κι εἶναι καί τοῦτο ὠφέλεια τῆς δικῆς μου
 205 εὐχῆς. Γιατί τὸ πλήρωμα ὄλο τοῦ καραβιοῦ
 φεύγουνε τὸ Χριστὸ τὸ μέγα προσκυνώντας,
 κι ἀπ' τὸ Θεὸ κερδίζουν σωτηρία διπλή.
 Τῆ Ρόδου ὡς καβατζάραμε σέ λίγο,
 τὸ πλοῖο μας ἦταν αἰγινήτικο, στὸν ὄρμου
 210 τῆς Αἰγίνας μὲ πρύμο προσορμιζόμαστε ταξίδι.
 "Υστερ' Ἀθήνα καὶ μαθήματα. " Ἄλλοι τὰ ἐκεῖ
 ἄς διηγηθοῦνε, πῶς μὲ φόβο ζήσαμε τοῦ Θεοῦ,
 κι ἤμαστε πρῶτοι σέ ὄσους γνώριζαν τὰ πρῶτα,
 καὶ πῶς στῆς νιότης τὴν ἀκμὴ καὶ τὴν ἀποκοτιά,
 215 ἐνῶ ἄλλοι σέ φατρίες μανιασμένοι μάχονταν,
 ἐμεῖς τέτοια ἤσυχη ζωὴ περνούσαμε
 (καθὼς πηγὴ γλυκοῦ νεροῦ στὰ μεσοπέλαγα
 ποὺ ἀπ' τὰ πικρὰ νερὰ ἀναβρῦζει ὡς λένε)
 κι ὄσα τῆ βλάβη φέρνουν δὲ μᾶς ἔσερναν,
 220 μὰ ἐμεῖς τραβούσαμε τοὺς φίλους στὰ καλύτερα.

Γιατί καὶ τοῦτο ὁ Θεὸς μου τὸ 'χε κάνει δῶρο,
 μ' ἔκανε φίλο μὲ τὸν πιὸ σοφὸ συμμαθητῆ,
 τὸ μόνου ἀπ' ὄλους πιὸ ψηλὰ στὸ λόγο καὶ στὸ βίον.
 Ποιὸς εἶναι αὐτός; Μὰ θὰ τὸ νιώσετε εὐκολα.
 225 Ναι, ὁ Βασίλειος ἦταν, τῆς ζωῆς μου αὐτῆς ἡ ὠφέλεια.
 Αὐτὸν καὶ τῆς σπουδῆς καὶ τοῦ σπιτιοῦ εἶχα καὶ τῶν σκέψεων
 σύντροφο, ἂν πρέπει καὶ κομπαστικὸ κάτι νὰ πῶ,
 ἤμαστε στὴν Ἑλλάδα ὄχι ἄγνωστο φίλων ζευγάρι,
 ὄλα κοινὰ καὶ μιὰ ἡ ψυχὴ στοὺς δύο μας,
 230 ποὺ σ' ἓνα τὰ δύο σώματα ἔνωσε.
 Κι ὄ, τι πιὸ πολὺ ἀπ' ὄλα ἓνα μᾶς ἔκανε
 νὰ ποιὸ ἦταν: ὁ Θεὸς καὶ ὁ πόθος τῶν καλύτερων.
 Κι ὄταν τόσο ξεθαρρευτήκαμε ὁ ἓνας στὸν ἄλλο,
 ὄστε καὶ τῆς καρδιάς νὰ φανερώσουμε τὰ βάθη,
 235 τὸν ἓνα μὲ τὸν ἄλλο ὁ πόθος πιὸ πολὺ μᾶς ἔδεσε.
 Ἡ συμφωνία στίς γνώμες ἡ ἐγγύηση γιὰ τὴν ἔνωση.

- Τί λοιπόν; ἢ πατρίς τε καὶ βίου τύποι.
 Καὶ γὰρ πολλὸς τέτριπτο τοῖς λόγοις χρόνος·
 ἦδη τριακοστὸν μοι σχεδὸν τοῦτ' ἦν ἔτος.
 240 Ἐνταῦθ' ἐπέγγων οἶον εἰς ἡμᾶς πόθον,
 οἶαν τε δόξαν εἶχον οἱ συμπαίστορες.
 Παρῆν ὁ καιρὸς, καὶ παρῆν πολλὸς πόνος.
 Ἔδει περιπλοκῶν τε καὶ στυγνῶν λόγων
 τῶν ἐξοδίων, μνήμης τ' ἐμπυρευμάτων.
 245 Τῷ μὲν βία τε καὶ μόγις, εἶξαν δ' ὄμωσ,
 εἰπόντι πολλὰς αἰτίας τῆς ἐξόδου.
 Ἐμοὶ δὲ καὶ νῦν προτρέχει τὸ δάκρυον
 τῆς τηνικαῦτα συγχύσεως μεμνημένῳ.
 Πάντες περιστάντες με σὺν πολλῷ τάχει,
 250 ζένοι, συνῆθεις, ἡλικες, διδάσκαλοι,
 ὄρκοις, ὄδυρμοῖς, καὶ τι μιγνύντες βίας
 (τὸ γὰρ φιλεῖν ἐπειθε τολμᾶν καὶ τότε),
 ἀπρίξ κατεῖχον· μηδ' ἂν εἰ γένοιτό τι,
 πέμψειν λέγοντες ἔνθεν· οὐδὲ γὰρ πρόπον
 255 ἡμῶν Ἀθήνας ἐκπεσεῖν τὰς τιμίας,
 ὡς δὴ λόγων δῶσοντες ἐκ ψήφου κράτος·
 ἕως ἔκαμψαν (καὶ γὰρ ἦν δρυὸς μόνης
 θρήνοις τοσοῦτοις ἀντιβῆναι καὶ λόγοις),
 οὐ μὴν τελείως· καὶ γὰρ ἀνθεῖλκεν πατρίς,
 260 πίστει κρατοῦσα τῶν ὑφ' ἡλίον σχεδόν,
 ἐν ἧ φιλοσοφεῖν τῶν καλῶν ἐφαίνετο,
 γονεῖς τε γῆρα καὶ χρόνῳ κεκμηκότες.
 Ἔτ' οὖν Ἀθηναῖς μικρὸν ἐμμείνας χρόνον
 ἔκλεψα μικροῦ λάθρα τὴν ἐκδημίαν·
 265 ἤλθον· λόγους ἔδειξα, τὴν τινῶν νόσον
 ἐπλησ' ἀπαιτούντων με τοῦθ', ὡς τι χρέος.
 Οὐ γὰρ κρότων ἔμοιγε καὶ ψόφων λόγος,
 οὐδὲ βλακευμάτων τε καὶ λυγισμάτων,
 οἷς οἱ σοφοὶ χαίρουσιν ἐν πλήθει νέων.
 270 Πρῶτον δὲ τοῦτο φιλοσοφῆσαι προυθέμην,

256 Δὲν τοῦ πρόσφεραν μόνο τὸ πρωτεῖο, γὰρ νὰ διδάξει ρητορικὴ, ἀλλὰ νὰ εἰ
 ναὶ ὁ πνευματικὸς ἀρχηγὸς τους.

- Και τί ἄλλο; Ἀπόμεινε ἡ πατρίδα κι οἱ γονεῖς, τοῦ βίου τὰ πρότυπα.
 Γιατί εἶχα στίς σπουδές πολὺ χρόνο ξοδέψει,
 ἦμουν πιά τότε μέσα στὰ τριάντα.
- 240 Τότε κατάλαβα πόσο μεγάλο πόθο εἶχαν
 γὰ μᾶς και πῶς μᾶς βλέπουν οἱ συμμαθητές μας.
 Ἦρθε ὁ καιρὸς τοῦ χωρισμοῦ, καὶ πόνος στὴν καρδιά βαρὺς·
 τώρα ἀγκαλιάσματα καὶ λόγια ποὺ ἔσφαζαν
 τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ τὴ θύμηση ν' ἀνάβουν.
- 245 Μόλις καὶ μετὰ βίας σ' ἐκείνον τέλος ὑποχώρησαν,
 δταν λόγους πολλοὺς τοὺς εἶπε γιὰ τὴν ἀναχώρησή.
 Μὰ ἐμένα ἀκόμα δάκρυα χύνονται θερμὰ
 στὸ νοῦ τὴν τότε σύγχυση σὰν φέρνω.
 Μὲ γρηγοράδα μὲ τριγύρισαν ὄλοι μὲ μᾶς,
 250 φίλοι, γνωστοί, συμμαθητές καὶ δάσκαλοι,
 μ' ὄρκους καὶ θρήνους καὶ μὲ βία ἀκόμα,
 (κι αὐτὸ τοὺς ἔκανε ἡ φιλία νὰ τὸ τολμήσουν),
 μὲ κρατοῦσαν γερά, κι ὅ,τι κι ἂν γίνονταν
 δὲ μ' ἄφηναν νὰ φύγω, ἐλέγαν, κι οὔτε ποὺ ἔπρεπε
 255 τὴν ἀκριβὴ μου Ἀθήνα ἐγὼ νὰ ἐγκαταλείψω,
 γιατί πρωτεῖο στὰ γράμματα μὲ ψῆφο θὰ μοῦ δώσουν.
 Ὡσπου μὲ λύγισαν (γιατί σκληρὴ μονάχα δρὺς
 σὲ θρήνους καὶ σὲ λόγους τόσους θ' ἀντιστέκονταν)
 μὰ ὀλότελα ὄχι, ἀφοῦ ἡ πατρίδα μὲ τραβοῦσε ἀπὸ τὴν ἄλλη,
 260 πρώτη σχεδὸν στὸν κόσμον ὄλον γιὰ τὴν πίστη της,
 ὅπου ὠραῖο μοῦ φαινόταν νὰ φιλοσοφῶ,
 καὶ μὲ τὰ γηρατεῖα οἱ γονεῖς βαριοὶ κι ἀπὸ τὰ χρόνια.
- Ἀφοῦ γιὰ λίγο ἀκόμα στὴν Ἀθήνα καθυστέρησα,
 σχεδὸν κρυφὰ τὴν ἀναχώρησή μου κλέβω.
- 265 Κι ἦρθα· τὰ γράμματα εἰδείξα καὶ τὴν ἀρρώστια
 κάποιων ποὺ τὰ ζητοῦσαν σὰ νὰ τοὺς τὰ χρωστοῦσα γιάτρεψα.
 Ἐπαίνους δὲν ψηφοῦσα καὶ χειροκροτήματα
 ἢ ἄλλες βλακειῖες καὶ λυγίσματα,
 παρὼς τοὺς σοφοὺς στίς συντροφιεῖς τῶν νέων εὐχαριστοῦν.
- 270 Ἀπόφαση εἶχα τοῦτο πρῶτο νὰ πράξω φιλοσοφώντας,

265 Ἡ ἐπιθυμία τῶν συμπολιτῶν νὰ πάει στὴν πατρίδα του καὶ νὰ δώσει δείγμα-
 τα τῶν σπουδῶν του ἀποκαλεῖται ἀπὸ τὸ Γρηγόριο «νόσος».

- ρῖψαι Θεῷ καὶ τᾶλλα, καὶ πόνους λόγων,
 ὡς οἱ παρέντες μηλοβότους τὰς οὐσίας,
 ἢ χρυσὸν ἀθροίσαντες εἰς ἄλμης βυθοῦς.
 Ἄλλ' ὥσπερ εἶπον, τοῖς φίλοις ὠρχησάμην.
 275 Ταῦτ' ἦν ἀγώνων ὡσπερ ἐγγυμνάσματα,
 ἢ καὶ προτέλεια μειζόνων μυστηρίων.
 Ἔδει δὲ λοιπὸν ἀνδρικῶν βουλευμάτων.
 Ἐνδον καθίζω τῶν φίλων κριτήριον,
 ἐμῶν λογισμῶν γνησίων παραινετῶν.
 280 Στρώμβος κατεῖχε τὴν ἐμὴν δεινὸς φρένα,
 τὸ κρεῖσσον ἐκζητοῦντος ἐν τοῖς κρεῖσσοσι.
 Τὸ μὲν τὰ σαρκὸς εἰς βυθοῦς ρῖψαι, πάλαι
 δεδογμένον τ' ἦν, καὶ τότε ἤρესκε πλέον.
 Αὐτῶν δὲ μοι σκοποῦντι τῶν θείων ὁδῶν.
 285 οὐ ρᾶστον εὐρεῖν τὴν ἀμείνω καὶ λειάν.
 Ἄλλων γὰρ εἶνεκ' ἄλλο καλὸν ἢ κακόν
 ἐφαίνεθ', ὡσπερ πολλαχοῦ τῶν πρακτέων.
 Τοιοῦτο τοῦμόν, ὡς τινι προσεικάσαι·
 μακράν τιν' οἷον ἐννοῶν ἐκδημίαν·
 290 πλοῦν μὲν πεφεύγειν, καὶ πόνους θαλασσίους,
 ὁδὸν δὲ ἀνίχνευον ἢ τις εὐπορωτέρα.

 Ἥλιαν εἶχον ἐν λόγῳ τὸν Θεσβίτην,
 καὶ τὸν μέγαν Κάρμηλον, ἢ ξένην τροφήν,
 τοῦ Προδρόμου τὸ κτήμα τὴν ἐρημίαν,
 295 παίδων Ἰωναδᾶβ τὸν ἄσκευον βίον·
 θείων τε Βίβλων αὖθις ἐκράτει πόθος,
 καὶ Πνεύματος φῶς ἐν Λόγου θεωρίᾳ,
 πρᾶγμ' οὐκ ἐρήμης ἔργον, οὐδ' ἡσυχίας·
 ἕως ἐπ' ἄμφω πολλάκις μετακλιθεῖς,
 300 τέλος διαιτῶ τοῖς πόθοις τοῦτον τρόπον,
 καὶ τὴν πλάνην ἔστησα τοῦ νοῦ μετρίως.
 Ὅρῶν γὰρ οὗς μὲν πρακτικὸς τέρπει βίος,
 ἄλλοις μὲν ὄντας χρησίμους τῶν ἐν μέσῳ,
 αὐτοῖς δ' ἀχρήστους καὶ κακοῖς στροβουμένους,
 305 Εξ ὧν τὸ λεῖον ἦθος ἐκκυμαίνεται·

για χάρη τοῦ Θεοῦ μου ὄλα ν' ἀφήσω καὶ τοὺς μόχθους τῆς σπουδῆς,
ὅπως αὐτοὶ ποὺ ἀφήνουν τὰ καλὰ τους νὰ ἐρημώσουν
ἢ τὸ χρυσὸ ποὺ κάλυψαν στῆς θάλασσας τὰ βάθη.

Μὰ ἔτσι, ὅπως εἶπα, γὰρ τοὺς φίλους χόρευα.

275 Αὐτὰ ἦταν σὰν προπόνηση σ' ἀγῶνες,

ἢ σὰν προοίμιο τελετῶν ἀνώτερων.

Ἦταν καιρὸς πιά γι' ἀποφάσεις ἀνδρικές.

Μέσα μου δικαστήριο συγκροτῶ ἀπὸ φίλους
τῶν λογισμῶν μου ἀληθινούς συμβούλους.

280 Σὲ σύγχυση δεινὴ εἶχε μπλέξει ὁ νοῦς μου,

καθὼς ἀναζητοῦσα τὸ καλύτερο ἀπ' τὰ πιὸ καλὰ.

Ὅσα τῆς σάρκας ἦταν ν' ἀπορρίψω ἀπὸ παλιὰ
τὸ 'χα ἀποφασισμένο καὶ καλύτερο τότε μοῦ φαίνονταν.

Κι αὐτοὺς τοὺς θεῖους τοὺς δρόμους ἐνῶ λόγιαζα,

285 δὲ μοῦ ἦταν εὐκολο νὰ βρῶ τὸν πιὸ σωστὸ καὶ πιὸ ἴσιο.

Γιὰ λόγους ἄλλους τὸ ἓνα καλὸ καὶ κακὸ τὸ ἄλλο

μοῦ φαινόταν σὰν ὄλα ποὺ νὰ πράξεις πρέπει.

Ὅ,τι μ' ἐμὲ γινόταν νὰ τὸ παρομοιάσεις

μπορεῖς μακρὸ ταξίδι βάζοντας στὸ νοῦ σου.

290 Εἶχα γλιτώσει ἀπ' τὸ ταξίδι καὶ τῆς θάλασσας τὸ μόχθο

καὶ δρόμο πιὸ εὐκολο νὰ περπατήσω ἀναζητοῦσα.

Εἶχα τὸ θαυμασμὸ μου στὸ θεσβίτη Ἥλια

καὶ τὸ μεγάλο Κάρμηλο καὶ τροφὴ παράξενη

τὴν ἐρημιά, βασιλείο τοῦ Προδρόμου,

295 τοῦ γιοῦ τοῦ Ἰωναδάβ τὸ βίο τὸν ἀπέριττο.

Ποθοῦσα ἀκόμα καὶ τὰ θεῖα βιβλία,

τὸ φῶς τοῦ Πνεύματος στὴ θεωρία τοῦ Λόγου,

ποὺ ἔργο τῆς ἐρημιάς δὲν εἶναι ἢ τῆς ἠσυχίας.

Πολὺ μιὰ στὸ ἓνα καὶ μιὰ στὸ ἄλλο ἀφοῦ ἔκλινα,

300 τέλος μ' αὐτὸ τὸν τρόπο χάρισα τοὺς πόθους μου

καὶ τὸν περισπασμὸ τοῦ νοῦ κάπως σταμάτησα.

Αὐτοὺς ποὺ ἢ πρακτικὴ ζωὴ εὐχαριστεῖ κοιτάζοντας

χρήσιμοι νὰ 'ναι σ' ἄλλους μὲς στὴ ζωὴν αὐτῆ,

μὰ στὸν ἑαυτὸ τους ἀχρηστοὶ καὶ στὰ δεινὰ μπλεγμένοι

305 καὶ ἢ ἠσυχία ἀπ' αὐτοὺς νὰ ἐξαφανίζεται·

τοὺς δ' ἐκτὸς ὄντας εὐσταθεῖς μὲν πως πλέον,
καὶ πρὸς Θεὸν βλέποντας ἡσυχῶ νοῖ,
αὐτοῖς μόνοις δὲ χρησίμους φίλτρῳ στενωῶ,
καὶ ζῶντας ἐξαλλόν τε καὶ τραχὺν βίον,
310 μέσην τὴν ἤλθον ἀζύγων καὶ μιγάδων,
τῶν μὲν τὸ σύννου, τῶν δὲ τὸ χρηστὸν φέρων.

Προσῆν δὲ μεῖζον καὶ χάρις τῶν τιμίων,
λέγω δὲ τοὺς φύσαντας, οἷς ὑπόχρεως.
Τούτων τὸ γῆρας (καὶ γὰρ εὐσεβέστατον,
315 γονεῦσι πρώτην ἐκ Θεοῦ τιμὴν νέμειν,
ἐξ ὧν ὑπάρχει καὶ τὸ γινώσκειν Θεόν)
ἐπαθλον, ἐστήριζον ἐκ παντὸς σθένους·
ἐχειραγώγουν, ὡς ἐμαυτῶ δεξιὸν
θεῖναι τὸ γῆρας, γῆρας ἰλεοῦμενος.
320 Θερίζομεν γὰρ οἶά περ καὶ σπείρομεν.
Τοῦτ' ἦν μέρος μοι φιλοσόφου παιδεύσεως,
τὸ μὴ δοκεῖν τὸν πρῶτον ἐκπονεῖν βίον,
εἶναι δὲ μᾶλλον, ἢ δοκεῖν, Θεῶ φίλον·
στέργειν μὲν οὖν δεῖν ᾧδμην καὶ πρακτικῶς,
325 ὅσοι λελόγγασ' ἐκ Θεοῦ τιμὴν τινα,
λαοὺς ἄγοντες ἐνθέοις τελέσμασι.
Πλείων δ' ἐμ' εἶχε τῶν μοναστικῶν πόθος,
καὶ περ δοκοῦντα συντετάχθαι πλείοσι·
τρόπων γὰρ εἶναι τὴν μονήν, οὐ σωματών.
330 Τὸ βῆμα δ' ἦν μοι σεπτόν, ἀλλ' ἐστηκότι
πόρρωθεν, ὡς φῶς ἡλίου τῶν ὄψεων
ταῖς ἀσθενούσαις. Πάντ' ἂν ἤλπισα πλέον
ἢ τοῦτο δέξασθ', ἐν πολλαῖς στροφαῖς βίου.
Μηδὲν μέγ' εἴπης συντόμως, ἄνθρωπος ὢν.
335 Ἄει κολουεῖ τὰς ἐπάρσεις ὁ φθόνος.
Μηδὲν λάβης ἐξωθεν, τάμα δὲ σκόπει.
Ὅττω φρονοῦντι δεινὸς ἐμπίπτει κλόνος.

Ὁ γὰρ πατήρ με, καὶ περ ἀκριβέστατα
γνώμην γινώσκων τὴν ἐμὴν, οὐκ οἶδ' ὄθεν,

κι δσους τὸ κόσμο πάλι ἀφήσουν πιδ γαλῆνιους βλέποντας
 καὶ στὸ Θεὸ νὰ στρέφουν ἤσυχο τὸ πνεῦμα τους,
 χρήσιμοι μόνο στὸν ἑαυτὸ τους μὲ σκληρὲς φροντίδες,
 καὶ μιὰ ζωὴ ἀσυνήθιστη νὰ ζοῦνε καὶ τραχιά,
 310 ἀνάμεσα στὸς ἀγαμούς βάδισα καὶ τοὺς ἐγγαμούς,
 παίρνοντας ἀπ' αὐτοὺς τὴ στόχαση, τὴν καλοσύνη ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Τῶν σεβαστῶν μου ἡ χάρη ἦταν τὸ πιδ μεγάλο,
 λέω τοὺς γονιούς μου πὸ σ' αὐτοὺς εἶμαι χρεώστης.
 Μέγιστη εὐσέβεια ἀπ' τὸ Θεὸ ὀρισμένη πρῶτα
 315 τοὺς γονιούς νὰ τιμᾶς πὸ σου ἔχουν βάλει
 τὴ γνώση τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ τὰ γηρατεῖά τους
 ἐλάφρηνα καὶ στήριζα μὲ κάθε τρόπο,
 ἀπ' τὸ χέρι τοὺς ἔπαιρνα, γεράματα γιὰ νὰ ἦω
 καλὰ κι ἐγὼ στοὺς γέρους δείχνοντας συμπάθεια.
 320 Γιατὶ ὁ, τι σπέρνομε, θερίζομε.
 Τοῦτο ἦτανε μέρος τῆς φιλοσοφίας μου
 νὰ μὴ μὲ βλέπουν ν' ἀγωνίζομαι στὴν πρώτη ζωὴ,
 μὰ νὰ εἶμαι μᾶλλον φίλος τοῦ Θεοῦ κι ὄχι νὰ φαίνομαι.
 Νόμιζα ὅτι ἔπρεπε νὰ στέργω καὶ τοὺς πρακτικούς,
 325 ὄσοι κάποια τιμὴ εἶχαν λάχει ἀπ' τὸ Θεὸ
 νὰ κατευθύνουν τὸ λαὸ μὲ θεῖα μυστήρια.
 Μὰ πιδ πολὺ ποθοῦσα τὴ ζωὴ τῆς μοναξιᾶς,
 κι ὡς φαινόταν πῶς μ' εἶχαν οἱ πολλοὶ κερδίσει
 στοὺς τρόπους εἶναι ἢ μοναξιὰ κι ὄχι στὰ σώματα.
 330 Σεβάσμιμο τὸ δεσποτικὸ γιὰ μένα, μὰ νὰ στέκω
 ἀπὸ μακριά, καθῶς τοῦ ἡλίου τὸ φῶς στὰ μάτια
 τ' ἀσθενικά. Καὶ θὰ περίμενα ὀτιδήποτε περισσότερο,
 μὰ ὄχι νὰ λάβω αὐτὸ στὴν τόση ταραχὴ τῆς ζωῆς μου.
 Ἄνθρωπος εἶσαι καὶ ἄσκεφτα μὴν πείς μεγάλο λόγο.
 335 Τὴν κάθε ἀλοζονεῖα ὁ φθόνος περιορίζει πάντα.
 Μὴν πάρεις τίποτ' ἀπ' ἄλλοῦ, κοίταξε ἐμένα.
 Τέτοια σκεφτόμουν καὶ δεινὸς μὲ βρίσκει κλονισμός.

Γιατὶ ὁ πατέρας μὸλο πὸ μὲ κάθε ἀκρίβεια,
 δὲν ξέρω πῶς μὰ ὡστόσο γνώριζε τὴ γνώμη μου,

314 Εὐσέβεια πὸ πρώτη ὄρισε ὁ Θεὸς ἢ εὐσέβεια ἀμέσως μετὰ τὴν τιμὴ τοῦ Θεοῦ.

- 340 Ἴσως δὲ φίλτρῳ πατρικῷ κινούμενος
 (δεινὸν δὲ φίλτρον ἐστὶ σὺν γ' ἐξουσίᾳ),
 ὡς ἂν κατάσχοι ταῖς πέδαις τοῦ Πνεύματος,
 ὧν τ' εἶχε τιμήσειε τοῖς ἀμείνοσι,
 κάμπει βιαίως εἰς θρόνων τοῦς δευτέρους.
- 345 Οὐτῷ μὲν οὖν ἤλγησα τῇ τυραννίδι
 (οὐπῶ γὰρ ἄλλως τοῦτο καλεῖν ἰσχύω,
 καὶ μοι τὸ θεῖον Πνεῦμα συγγινωσκέτω
 οὕτως ἔχοντι), ὥστε πάντων ἀθρόως,
 φίλων, φουσάντων, πατρίδος, γένους λυθεῖς,
- 350 ὡς οἱ μύωπι τῶν βοῶν πεπληγότες,
 εἰς Πόντον ἤλθον, τῆς ἀνίας φάρμακον
 θήσων ἐμαυτῷ τῶν φίλων τὸν ἔνθεον.
 Ἐκεῖ γὰρ ἤσκει τὴν Θεοῦ συνουσίαν
 νέφει καλυφθεῖς, ὡς σοφῶν τις τῶν πάλαι·
- 355 Βασίλειος οὗτος ἦν, ὁ νῦν μετ' ἀγγέλων.
 Τοῦτῳ τὸ λυποῦν ἐξεμάλθασσον φρενός.

- Ἐπεὶ δ' ὁ μὲν γῆρα τε κάμων καὶ πόθῳ
 ἐδεῖτο πολλὰ παιδὸς ὁ χρηστὸς πατήρ,
 τιμὴν παρασχεῖν ταῖς τελευταίαις πνοαῖς,
- 360 ἔμοι δ' ἐπεσσεν ὁ χρόνος τὴν συμφορὰν,
 ὡς μήποτ' ἐχρῆν, ἀθις ἐς βυθὸν τρέχω,
 δείσας στεναγμὸν πατρικῶν κινήματων,
 μή μοι τὸ φίλτρον εἰς κατάραν ἐκπέσῃ·
 τοιοῦτόν ἐστιν ἀπλότης ὠργισμένη.
- 365 Μικρὸν μέσον τι, καὶ ἄλιν τρικυμία,
 οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ὅσον ἀγριωτέρα.
 Οὐδὲν δὲ χεῖρον πάντα γνωρίσαι φίλοις.
 Ἄρχῃν τιν' ἐπραττ, οὐμὸς ἀδελφὸς κοσμικῆν·
 ἀδελφὸς οὐμὸς! ὦ κάκισθ, ὅσον σθένεις!
- 370 Ἦδ' ἦν ταμείων πίστις. Ἐν δ' ἀρχῇ μέση
 θνήσκει, κυνῶν δὲ πλῆθος ἐξανίσταται
 τοῖς τοῦ θανόντος χρήμασι καὶ λειψάνοις.
 Πάντ' ἐσπάρασσον οἰκέται, ξένοι, φίλοι.
 Τίς γὰρ πεσοῦσης οὐ ξυλευεταὶ δρυός;
- 375 Ἐγὼ δ' ὅσον μὲν ἤκεν εἰς ἐμὸν λόγον,
 οὐποτ' ἂν ἔδεισα πραγμάτων ἐπιδρομάς·

- 340 Ίσως τὸ πατρικὸ τοῦ φίλτρο νὰ τὸν ἐσπρωχνε
 (κι εἶναι δεινὸ ἢ ἀγάπη μ' ἐξουσία συντροφιασμένη),
 μὲ τὰ δεσμὰ τοῦ πνεύματος νὰ μὲ δεσμεύσει,
 νὰ μὲ τιμήσει μ' ὅ,τι πιὸ καλὸ εἶχε,
 στῆς δεύτερης τῆς θέσης τὸ ζυγὸ μὲ σπρώχνει μὲ τὸ ζόρι.
- 345 Τόσο μὲ πόνεσε τὸ αὐταρχικὸ τὸ φέρισμο,
 (ἀλλιώτικα πῶς νὰ τὸ πῶ δὲν ξέρω,
 καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα στὴν κατάστασή μου
 συμπάθεια νὰ μοῦ δείξει) ποῦ ἀπ' ὄλους μαζεμένους
 ἐλεύθερος, φίλους, γονεῖς, πατρίδα καὶ συγγένεια,
- 350 καθὼς μοσχάρι ποῦ τὸ τσίμπησεν ἡ μύγα,
 τρέχω στὸν Πόντο, φάρμακο τῆς λύπης μου
 νὰ δώσω στὸν ἑαυτὸ μου τὸ θεϊκὸ μου φίλο.
 Ἐκεῖ στὴ συντροφιά γυμνάζονταν μὲ τὸ Θεό,
 σὲ νέφος τυλιγμένος, ὅπως ὁ σοφὸς παλιά.
- 355 Ὁ Βασιλεῖος ἦταν αὐτός, ποῦ τῶρα ζεῖ μὲ τοὺς ἀγγέλους.
 Μ' αὐτὸν μαλάκωνα τὴ λύπη τῆς ψυχῆς μου.

Καὶ μιὰ κι ἀπὸ τὸ γῆρας βασανίζονταν κι ἀπὸ τὸν πόθο μου
 τὸ γιὸ θερμοπαρακαλοῦσε ὁ καλὸς πατέρας
 νὰ τὸν τιμήσει στὶς στερνὲς στιγμὲς του.

- 360 Γιὰ μένα ὠρίμασε ὁ καιρὸς τῆ συμφορᾶ,
 ποῦ νὰ μὴν ἔσωνε· κι ἀμέσως τρέχω στὸ βυθό,
 τρομάζοντας τὸ στεναγμὸ τῆς πατρικῆς ὀρμῆς,
 μήπως ἢ ἀγάπη μοῦ γενεῖ κατάρα.
 Τέτοια εἶναι σὰν θυμῶνει ἡ ἀπλότητα.
- 365 Μικρὸ ἐνδιάμεσο καὶ πάλι τρικυμία
 καὶ μοῦ εἶναι ἀδύνατο πόσο ἀγριότερη νὰ πῶ.
 Καὶ δὲν εἶναι κακὸ στοὺς φίλους ὅλα νὰ τὰ πείξ.
 Εἶχε ὁ ἀδερφός μου κάποιο ἀξίωμα κοσμικόν.
 Ὁ ἀδελφός μου! πόση ἢ δύναμή σου, πάγκακε!
- 370 Ὑπεύθυνος στὰ οἰκονομικά· καὶ στῆς ἀρχῆς τῆ μέση,
 πεθαίνει καὶ σηκώνεται τὸ σκυλολόι κι ὀρμᾶ
 στὰ πράγματα ὅσα εἶχε ἀφήσει ὁ νεκρός.
 Τ' ἄρπαζαν ὄλοι ὑπηρέτες, ξένοι, φίλοι.
 Ποιὸς εἶναι ποῦ δὲν κάνει ξύλα ἀπὸ τὴ δρυὶ ποῦ ξέπεσε;
- 375 Μὰ ὅσο γιὰ λογαριασμὸ μου δὲν ἐδείλιασα ποτὲ
 γιὰ ὅσα χτυπήματα δέχτηκα ἀπὸ τὰ πράγματα.

πτηνὸν γὰρ εἰμι ραδίως μετάρσιον.
 Ὅμως δ' ἀνάγκη πάντα τῷ καλῷ πατρὶ
 συνδιαφέρειν, καὶ χρηστὰ καὶ τάναντία,
 380 κοινωνὸν ὄντα πραγμάτων, οὐ χρημάτων.
 ὡς δ' οἱ βάσιν τοπρῶτον ἐμπεπηγότες,
 ἅπαξ ὀλισθήσαντες, εἰς κρημοῦ βάθος
 πίπτουσιν, οὐκέτ' ὄντες αὐτῶν ἐγκρατεῖς,
 οὕτως ἐμοίγε τῶν κακῶν γεγευμένῳ,
 385 ἄλλοις ἐπ' ἄλλο δεινὸν ἐξηγγείρετο.

Ἦκέν ποθ' ἡμῖν (τὰν μέσῳ σιγήσομαι,
 τοῦ μὴ δοκεῖν βλάσφημον ἐκφέρειν λόγον
 κατ' ἀνδρός, ὃν νῦν εὐλογῶν ἐπαυσάμην),
 ἀλλ' ἦκεν ἡμῖν τῶν φίλων ὁ φίλτατος
 390 Βασίλειος (οἱ μοι τῶν λόγων! ἐρῶ δ' ὅμως)
 ἄλλος πατήρ μοι φορτικώτερος πολὺ.
 Τὸν μὲν γὰρ ἐχρῆν καὶ τυραννοῦντα στέγειν·
 τὸν δ' οὐκ ἀνάγκη, τῆς ἐταιρίας χάριν
 βλάβην φερούσης, οὐκ ἀπαλλαγὴν κακῶν.
 395 Οὐκ οἶδ' ἐμαυτοῦ τὰς ἀμαρτίας πλέον,
 αἱ πολλὰ δὴ με πολλακίς δεδήχασι,
 μέμψομ', ὑπερζέοντος ὡς αἰεὶ νέου
 τοῦ συμπεσόντος, ἢ σε τῆς ἐπάρσεως,
 ἀνδρῶν ἄριστε, ἣν δέδωκεν ὁ θρόνος.
 400 Ὡς τῶν γε λοιπῶν εἶνεχ', ἠλίκων λόγων,
 τάχ' οὐδ' ἂν αὐτὸς ἠξίους ὑπερζυγεῖν·
 οὐκ οὖν τοπρόσθεν, ὧ φέριστ', οὐδ' ἠξίους·
 εἰ δ' ἠξίους, τυχόν σε τῶν εὐεϊδῶτων
 ἄμφω, κατέσχευεν ἂν τις εὐγνώμων κριτής.
 405 Τί οὖν πέπονθας· πῶς τοσοῦτον ἀθρώως
 ἐρριψας ἡμᾶς; ὡς ὄλοιτ' ἐκ τοῦ βίου
 νόμος φιλίας οὕτω σεβούσης τοὺς φίλους.
 Λέοντες ἦμεν ἐχθές, ἀλλὰ σήμερον
 πίθηξ ἔγωγε· σοὶ δὲ μικρὸν καὶ λέων.

388 Ἀπὸ τοὺς στίχους αὐτοὺς φαίνεται ὅτι τὸ ποίημα γράφηκε πρὶν ἀπὸ τὸν ἐπικήδειο τοῦ Βασιλείου.

398 Ὑπονοεῖται ἡ χειροτονία τοῦ σὲ ἐπίσκοπο Σασίμων, πληγὴ πάντα ἀνοιχτή.

Γιατί σάν τὸ πουλί εἶμαι κι εὐκολα πετῶ.
 Ἄλλὰ μὲ τὸν καλὸ πατέρα ἀνάγκη ἦταν τὰ πάντα
 μαζί του νὰ ὑποφέρω ὅσα καλὰ κι ἀντίθετά τους,
 380 συγκοινωνός στὶς δυσκολιές του ὄχι στὰ χρήματα.
 Καθὼς ὅσοι τὸ πρῶτο βάζουν θεμέλιο,
 μόλις γλιστρήσουν στοῦ γκρεμοῦ κυλοῦν τὰ βᾶθη,
 χωρὶς καὶ νάχουν ἀπὸ κάπου νὰ πιαστοῦν,
 ἔτσι κι ἐγὼ πολλὰ ἔχοντας δεινὰ γευτεῖ,
 385 ἄλλο καινούργιο πάνω στὰ παλιά ἐπεφτε.

Μᾶς ἦρθε κάποτε... Δὲ θὰ μιλήσω γιὰ τ' ἀνάμεσα,
 μὴ νομιστεῖ πὼς ξεστομίζω ἄπρεπο λόγο
 γιὰ κάποιον, πὺ ἐγκωμιάζα πρὶν λίγο.
 Μᾶς εἶχε ὡστόσο ἐρθεῖ ἀπὸ τοὺς φίλους μου ὁ πιὸ φίλος,
 390 ἦρθε ὁ Βασίλειος (τί εἶναι αὐτὰ πὺ λέω κι ὁμως τὰ λέω)
 Πατέρας δεῦτερος καὶ πειστικότερος.
 Σωστὸ τὸν πρῶτο καὶ σάν τύραννο νὰ στέργω,
 καμιὰ τὸν ἄλλο ἀνάγκη μὰ γιὰ χάρη
 φιλίας πὺ βλάφτει καὶ τὴ συμφορὰ δὲ διώχνει.
 395 Δὲν ξέρω ἂν πιὸ πολὺ τίς ἁμαρτίες μου,
 πὺ μ' ἔχουνε πολλὲς φορὲς πολὺ πονέσει,
 πρέπει νὰ ψέξω, γιὰτὶ πάντοτε μὲ σοῦβλιζε
 σάν νὰ 'ταν νέο ὅ,τι ἔπαθα, ἦ τὴν ἔπαρσή σου,
 πρῶτε ἀπ' τοὺς ἄντρες, ὅπὺ σοῦ 'χει ὁ θρόνος δώσει,
 400 γιὰτὶ γιὰ χάρη λόγων ἄλλων συνομηλικῶν
 ὁ ἴδιος μὴτε πὺ θὰ 'χες τὴν ἀξίωση νὰ νικήσεις.
 Βέβαια πρωτύτερ', ἄριστε, οὔτε πὺ θ' ἀξίωνες,
 κι ἂν ἐτολμοῦσες, ἀπ' αὐτοὺς καλὰ πὺ καὶ τοὺς δυὸ μας ἤξεραν
 κάποιος κριτὴς μ' εὐθυκρισία θὰ σ' ἐμπόδιζε.
 405 Μὰ τί ἔχεις πάθει; πὼς τόσο ἀναπάντεχα
 μ' ἔχεις πετάξει; Ἀπ' τὴ ζωὴ μακάρι νὰ 'σβηνε
 νόμος φιλίας πὺ ἔτσι τοὺς φίλους λογαριάζει.
 Λιοντάρια εἶμαστε ἔχτές, καὶ σήμερα
 πῖθηκος εἶμαι, ἐνῶ καὶ τὸ λιοντάρι λίγο εἶναι γιὰ σένα.

400 Δηλώνονται οἱ σπουδὲς πὺ φιλόπονα πραγματοποιήσαν ἀπὸ κοινοῦ μὲ τὸ Βασίλειο. Βλ. καὶ Β, Β, 1, στ. 297.

410 Εἴ τοί γε πάντα (φθέγγξομ' ὑψηλὸν λόγον)
οὕτως ἐώρας τοὺς φίλους, οὐ χρῆν γ' ἐμέ,
ὄν καὶ φίλων ἐμπροσθεν ἦγες ἦν δτε,
πρῖν ἢ ὑπερνεφῶν τὰ πάντ' ἔχειν κάτω.
Τί, θυμέ, βράζεις; εἶργε τὸν πῶλον βίᾳ.

415 Πρὸς νύσσαν αὐθις οἱ λόγοι. Ἐκεῖνος ἦν
ψεύστης ἔμοιγε, τᾶλλα δ' ἀψευδέστατος,
ὃς μου λέγοντος ταῦτ' ἀκούσας πολλάκις,
ὡς νῦν μὲν οἶστ' ἅπαντα, κἂν χεῖρω πέσῃ,
εἰ δ' ἐκλίποιν οἱ τεκόντες τὸν βίον,

420 κάμοι τὰ πράγματ' ἐκλιπεῖν ἅπας λόγος,
ὡς ἂν τι κερδάναιμι τῆς ἀνεστίου
ζωῆς, πολίτης ραστά γ' ὦν παντὸς τόπου.
Ταῦτ' οὖν ἀκούων καὶ συναινῶν τῷ λόγῳ,
ὁμῶς βιάζετ' εἰς ἐπισκοπῆς θρόνον

425 αὐτός, πατήρ τε, δίς με τοῦτο πτερνίσας.
Μή πω ταραχθῆς, πρῖν ἂν ἐκμάθῃς τὸ πᾶν.
Ἐἰ πλεῖστον ἐσκέψαντο δυσμενεῖς χρόνον,
ὅπως ἀτιμάσαιεν, οὐκ ἄλλον τινὰ
εὐρεῖν ἂν αὐτοὺς οἶομ' ἢ τὸν νῦν τρόπον.

430 Ποθεῖς ἀκοῦσαι; Πάντες ἂν ἐροῦσί σοι,
ὄσοις τὸ πρᾶγμ' ἔδοξε τῶν οὐκ αἰσίων.
Ἐγὼ μὲν οἶον ἐμπάρεσχον τῷ φίλῳ
ἐμαντόν, οἶδε Πόντος, οἶδε καὶ πόλις
Καισαρέων, καὶ πάντες οἱ κοινοὶ φίλοι.

435 Μικροπρεπὲς γὰρ ταῦτ' ὄνειδίζειν ἐμέ.
Τὸν μὲν γὰρ εὖ παθόντα μεμνήσθαι πρέπει
ὦν εὖ πέπονθε, τὸν δράσαντα δ' οὐδαμῶς
ὁ δ' οἶος ἡμῖν, πειθέτω τὰ πράγματα.

Σταθμός τις ἐστὶν ἐν μέσῃ λεωφόρῳ
440 τῆς Καππαδοκῶν, ὃς σχίζεται εἰς τρισσὴν ὁδόν,
ἄνδρος, ἀχλous, οὐδ' ὄλωσ ἐλεύθερος,
δεινῶς ἀπευκτὸν καὶ στενὸν κωμῦδριον.
Κόνις τὰ πάντα, καὶ ψόφοι, καὶ ἄρματα,
θρῆνοι, στεναγμοί, πράκτορες, στρέβλαι, πέδα,
445 λαδὸς δ' ὄσοι ξένοι τε καὶ πλανώμενοι.

- 410 Γιατί ἂν ὄλους (λόγο θά πῶ μεγάλο)
 ἔτσι τοὺς φίλους ἐβλεπες, ἐμένα δὲν ἦταν σωστό,
 πού ἀπὸ τοὺς φίλους ὄλους ἐβαζες πολὺ πρὶ ἐμπρός,
 πρὶν ἀπ' τὸν οὐρανὸ σου δεῖς τὰ πάντα κάτωθι σου.
 Γιατί βράζεις, ψυχὴ; Κράτησε τὸ πουλάρι.
- 415 Ὁ λόγος πρὸς τὸ τέρμα του ἄς τραβήξει. Βγῆκε
 σ' ἐμένα ψεύτης, σ' ὄλα τ' ἄλλα ἀληθινότατος
 αὐτὸς πού τ' ἄκουσε ἀπὸ μένα αὐτὰ πολλὰς φορές,
 πῶς νὰ ὑποφέρω τώρα ὄ,τι χειρότερο μπορῶ
 μ' ἂν οἱ γονεῖς μου τὴ ζωὴ ἀποχαιρετήσουν,
 420 κάθε φροντίδα εἶναι τὸ πρὶ καλὸ κι ἐγὼ ν' ἀφήσω,
 γιὰ νὰ πετύχω κάποια ὠφέλεια ἀπὸ τὴν ἀνέστια
 ζωῆ, τοῦ κάθε τόπου ἀμπόδιστος πολίτης.
 Τ' ἄκουγε αὐτὰ καὶ συμφωνοῦσε σ' ὄ,τι τοῦ ἴλεγα
 μὲ σπρώχνει ὡστόσο στοῦ ἐπισκόπου μὲ τὴ βία τὸ θρόνο,
 425 κι αὐτὸς καὶ δευτέρη φορὰ ὄ πατέρας σπηρουνίζοντας.
 Μὴν ταραχτεῖς προτοῦ τὰ πάντα μάθεις.
 Πολὺν καιρὸ οἱ ἐχθροὶ μου κι ἂν ἐσκέφτονταν
 νὰ μὲ προσβάλουν τρόπο ἄλλο κανένα
 δὲ θά ἴβρισκαν καλύτερο ἀπὸ τοῦτον.
- 430 Θέλεις νὰ μάθεις; Ὅλοι θά σοῦ ποῦνε
 ὄσοι τὸ πρᾶγμα μὲ καλὸ δὲν τὸ εἶδαν μάτι.
 Ἐγὼ πῶς παραδόθηκα στὸ φίλο
 τὸ ξέρει ὄ Πόντος μὰ κι ἡ πόλη τὸ γνωρίζει
 τῆς Καισάρειας κι ὄλοι οἱ κοινοὶ μας φίλοι.
- 435 Γι' αὐτὸ νὰ τὸν κατηγορῶ εἶναι μικροπρέπεια.
 Ὅ εὐεργετημένος πρέπει νὰ θυμάται
 ὄ,τι καλὸ τοῦ κάναν καὶ καθόλου ὄ δράστης.
 Τί ἴναι ὄ καθέννας μας, τὰ πρᾶγματα ἄς μιλήσουν.
- Ἐπάρχει ἄνας σταθμὸς καταμεσίς στὸ δρόμο
 440 τῆς Καππαδοκίας ἐν' ἄθλιο σταυροδρόμι,
 δίχως νερό, μὲ οὐτ' ἄνα δέντρο, ἡ ἴδια ἡ καθυστέρηση,
 χωριό, στενόχωρο, μὲ λίγα σπίτια, ξορκισμένο.
 Παντοῦ ὄλο σκόνη, φασαρία, ἀμάξια,
 βογγητά, θρῆνοι, φορατζῆδες, χειροπέδες, φάλαγγες,
 445 περαστικοὶ καὶ ξένοι οἱ κάτοικοὶ τῆς εἶναι.

Αὐτὴ Σασίμων τῶν ἐμῶν ἐκκλησία.
 Τοῦτοις μ' ὁ πεντήκοντα χωρεπισκόποις
 στενούμενος δέδωκε· τῆς εὐψυχίας!
 Καὶ ταῦτ', ἴν', ἀρπάζοντος ἄλλου πρὸς βίαν,
 450 περικρατήσῃ τὴν καθέδραν καινίσας.
 Ἡμεῖς γὰρ αὐτῶ τῶν ἀρηϊῶν φίλων
 τὰ πρῶτα· καὶ γὰρ ἤμεν ἄλκιμοί ποτε,
 καὶ δεινὸν οὐδὲν τραύματ' ἠύλογημένα.
 Πρὸς τοῖς γὰρ ἄλλοις οἷς ἀπρηριθμησάμην,
 455 οὐδ' ἦν ἀναιμωτί γε τοῦ θρόνου κρατεῖν·
 μεταίχμιον γὰρ ἀντεπισκόπων δύο
 τοῦτ' ἦν, συνερρώγει τε δεινός τις μῦθος,
 οὐ δημιουργὸς ἢ τομὴ τῆς πατρίδος,
 δύο πόλεις τάξασα μικρῶν μητέρας.
 460 Ψυχαὶ πρόφασις, τὸ δ' ἔστιν ἡ φιλαρχία·
 ὀκνῶ γὰρ εἰπεῖν, οἱ πόροι τε καὶ φόροι,
 ἐξ ὧν δονεῖται πᾶς ὁ κόσμος ἀθλίως.

Τί οὖν με ποιεῖν, πρὸς Θεοῦ, δίκαιον ἦν;
 στέργειν; Δέχεσθαι τῶν κακῶν τὰς ἐμβολάς,
 465 βάλλεσθ' ἁωρί; Συμπνίγεσθαι βορβόρω;
 Μηδ' ἔνθα θεῖην εὐπορεῖν γῆρας τόδε,
 αἰεὶ βιαίως ἐκ σκέπης ὠθούμενον;
 Μηδ' ἄρτον ἐξων τῷ ξένῳ διακλάσαι,
 πένης πένητα λαὸν εὐθύνειν λαχῶν,
 470 ὧν μὲν κατορθῶσαιμι μηδὲ ἐν βλέπων,
 ὧν δ' αἱ πόλεις ἔχουσιν εὐπορῶν κακῶν,
 τρυγῶν ἀκάνθας, οὐκ ἀπανθίζων ρόδα,
 Τὰ δεινὰ γυμνὰ τῶν καλῶν καρπούμενος;
 Ἄλλην ἀπαίτει μ', ἦν θέλῃς, εὐψυχίαν,
 475 τὴν δὲ πρότεινε τοῖς ἐμοῦ σοφωτέροις.
 Τοιαῦτ' Ἀθῆναι, καὶ πόνοι κοινοὶ λόγων,
 ὁμόστεγός τε καὶ συνέστιος βίος,
 νοῦς εἷς ἐν ἀμφοῖν, οὐ δύω, θαῦμ' Ἑλλάδος,
 καὶ δεξιαί, κόσμον μὲν ὡς πόρρω βαλεῖν,

449 Ὁ Γρηγόριος γίνεται τὸ μέσο γιὰ τὴν ὑπερίσχυση τοῦ Βασιλείου κι αὐτὸ εἶ-
 ναι πού τὸν ἐξοργίζει. Ὁ ἀντίπαλος τοῦ Βασιλείου εἶναι ὁ Ἄνθιμος.

Τῶν δικῶν μου Σασίμων εἶν' ἡ ἐκκλησία.
 Σ' αὐτοὺς μὲ χωρεπίσκοπους πενήντα ὥστοςο
 τριγυρισμένος μὲ παράδωσε. Ἄνοιχτοχεριά του.
 Κι αὐτὸ τὴν κατοχὴ του στὴν ἐπίσκοπὴ ν' ἀνανεώσει,
 450 πού ἄλλος μὲ τὸ ἔτσι θέλω πῆγε νὰ τὴν πάρει.
 Γιατὶ μέσα στοὺς φίλους του πού ρίχνονταν στὴ μάχη
 ἤμουν ὁ πρῶτος κι οὔτε πάντα ἀδύναμος
 κι οὔτε χτυπήματα ψηφοῦσα εὐλογημένα.
 Μὰ ἦταν κοντὰ στ' ἄλλα ὄσα ἀρίθμησα καὶ τοῦτο,
 455 πού ὁ θρόνος δὲν κρατιόταν δίχως αἷμα
 ἀνάμεσα σὲ δύο ἀνταγωνιστὲς ἐπίσκοπους.
 Αὐτὸ ἦταν κι εἶχε ἀνάψει μάχη τρομερή,
 κι αἰτία τῆς ἦταν τῆς πατρίδας ἡ διαίρεση,
 πού ὄρισε μητροπόλεις δύο στὶς ἄλλες πόλεις.
 460 Ἦταν πρόφαση οἱ ψυχές, ἀλήθεια ἢ φιλαρχία·
 καὶ —νὰ τὸ πῶ δὲ θέλω— τὰ ἔσοδα κι οἱ φόροι
 πού θλιβερὰ τὸν κόσμον ὄλο κλονίζουν.

Ποιὸ ἦταν, γιὰ τὸ Θεό, τὸ δίκαιο νὰ κάνω;
 Νὰ δεχτῶ; Στῶν κακῶν νὰ σκύψω τὶς ἐπιδρομές;
 465 Νὰ μὲ χτυποῦν παράκαιρα; Στὸν βοῦρκο νὰ πνιγῶ;
 Πού νὰ μὴν ἔχω τὰ γεράματά μου ν' ἀκουμπήσω;
 πάντα βγαλμένος μὲ τὸ ζόρι ἀπὸ τὸ σπίτι μου;
 Ψωμί σὲ ξένο νὰ μὴν ἔχω νὰ προσφέρω,
 σὰν μοῦ ἴλαχε φτωχὸ κοπάδι νὰ ποιμαίνω.
 470 Τί καλὸ θὰ μπορούσα ἐκεῖ νὰ ἐπιτύχω;
 Στὰ δεινὰ πλούσιος θὰ ἤμουν πού πλουτοῦν οἱ πόλεις,
 ἀγκάθια θὰ τρυγοῦσα μόνο, πού νὰ κόψω ρόδα·
 Κέρδος μου τὰ δεινὰ χωρὶς καλὸ κανένα.
 Ἄλλῃ εὐψυχία ζήτησέ μου ἂν θέλεις,
 475 πρόσφερε τούτῃ στοὺς σοφότεροὺς μου.
 Αὐτὴ λοιπὸν ἡ Ἀθήνα, τῆς σπουδῆς ὁ κοινὸς μόχθος,
 κι ἡ ζωὴ μας ἡ κοινὴ στὴν ἴδια στέγη,
 ἡ μιὰ ψυχὴ —ὄχι δύο— στοὺς δύο μας, τῆς Ἑλλάδας θαῦμα.
 Κι οἱ ὄρκοι μας ν' ἀφήσομε μακριὰ τὸν κόσμον,

480 αὐτοὺς δὲ κοινὸν τῷ Θεῷ ζῆσαι βίον,
 λόγους τε δοῦναι τῷ μόνῳ σοφῷ Λόγῳ.
 Διεσκέδασται πάντα, ἔρριπται χαμαί,
 αὔραι φέρουσι τὰς παλαιὰς ἐλπίδας.
 Ποῦ τις πλανηθῆ; Θῆρες, οὐ δέξεσθέ με;
 485 Παρ' οἷς τὸ πιστὸν πλεῖον, ὡς γ' ἐμοὶ δοκεῖ.

Ἔσχον μὲν οὕτω ταῦτα, συντόμως φράσαι.
 Ἐπεὶ δ' ἐκάμφθην, οὐ φρόνημ', ἀλλ' αὐχένα,
 τί φῶ; Πόθεν δὲ τὴν ἐμὴν ὠδινά σοι
 πᾶσαν παραστήσαιμι; Κέντρα μοι πάλιν,
 490 πάλιν φυγὰς τις καὶ δρομαῖος εἰς ὄρος,
 κλέπτων φίλην δίαιταν, ἐντρύφημ' ἐμόν.
 Τί μοι τὸ κέρδος; Οὐ γὰρ εὐτονος φυγὰς
 ἦν, ὡς ἔοικε. Πάντα δ' εἰδῶς καρτερεῖν.
 Ἐν τοῦτ' ἀγεννῆς, πατρὸς οὐ φέρω χόλον.
 495 Πρῶτον μὲν οὖν ἀγῶνα ποιεῖται πατήρ,
 ἐνιδρύσαι με Σασίμοις· ὡς δ' ἠσθένει,
 ὁ δεύτερος πλοῦς, ἀλλὰ μὴ κάτω μένειν,
 αὐτῷ δὲ συμπονοῦντα (καὶ γὰρ ἦν βαρὺς
 ταῖς σαρξίν ἤδη), συναλαφρίζειν τοὺς πόρους,
 500 χεῖρας προτείνων, τῆσδε τῆς γενειάδος
 ἀπτόμενος, οἷοις πρὸς μὲ χρώμενος λόγοις;

«Πατήρ σε λίσσεθ', υἱέων ὧ φίλτατε,
 πατήρ ὁ πρέσβυς τὸν νέον, τὸν οἰκέτην
 ὁ δεσπότης φύσει τε καὶ διπλῶ νόμῳ.
 505 Οὐ χρυσὸν αἰτῶ σ', οὐ λίθους, οὐδ' ἄργυρον,
 οὐ γῆς ἀρούρας, τέκνον, οὐδ' ὄσα τρυφῆς.
 Ζητῶ σ' Ἀαρὼν καὶ Σαμουὴλ πλησίον
 θεῖναι, Θεῷ τε τίμιον παραστάτην.
 Ὁ δοὺς ἔχει σε· τέκνον, μὴ μ' ἀτιμάσης,
 510 ὡς Ἰλεῶ γε τοῦ μόνου τύχης Πατρός.
 Καλὸν τὸ αἰτημ', εἰ δὲ μὴ γε, πατρικόν.
 Οὕτω τοσοῦτον ἐκμεμέτρηκας βίον,
 δσος διῆλθε θυσιῶν ἐμοὶ χρόνος.
 Δὸς τὴν χάριν, δός· ἢ τάφῳ μ' ἄλλος δότω·
 515 ταύτην ὀρίζω τῆς ἀπειθείας δίκην.

480 κοινή ἀφιέρωση τῆς ζωῆς μας στοῦ Θεοῦ νά κάνομε,
 καί προσφορά στοῦ μόνο σοφοῦ Λόγου τῆς σοφίας μας.
 Σκόρπισαν ὅλα κι ἔπεσαν στοῦ χῶμα.
 Οἱ ἄνεμοι πῆραν τίς παλιές ἐλπίδες μας.
 Τὸ βῆμα ποῦ νά πάω; θηρία, δὲ μὲ δέχεστε;
 485 Σ' αὐτὰ περισσότερη πίστη θὰ βρῶ, νομίζω.

Ἔτσι ἔγιναν τὰ πράγματα μὲ συντομία.
 Κι ὅταν πιά λύγισε, ὄχι ἡ ψυχῆ, ὁ αὐχένος
 –πῶς νά τὸ πῶ; Καὶ πῶς τὸν πόνο μου ὅλο
 νά σοῦ τὸν παραστήσω; – πάλι νά, τριβέλια,
 490 πάλι νά φεύγω στά ὄρη τρέχοντας
 κλέβοντας τῆ ζωῆ ποῦ μ' ἄρεσε, τὸ ἐντρυφήμά μου.
 Τί κέρδισα; Ἀποφασισμένος δὲν ἤμουν φαίνεται
 φυγάδας· κι ἐνῶ σ' ὅλα ἤξερα νά ὑπομονεύω
 σὲ τοῦτο ἤμουν ἀδύναμος ν' ἀντέξω τοῦ πατέρα τὸ θυμό.
 495 Πρῶτα ὁ πατέρας ἀρχίζει τὸν ἀγῶνα
 νά μὲ στήσει στά Σάσιμα· κι ὡς ἔχανε δυνάμεις,
 τὸ δεῦτερο ταξίδι, μὰ ὄχι γιὰ νά μείνω κάτω,
 παρὰ μ' ἐκεῖνον συγκοπιάζοντας (ἦτανε πιά βαρὺ
 τὸ σῶμα του) τὸ βάρος τῶν ἐτῶν ν' ἀνακουφίσω.
 500 Ἀπλώνοντας τὰ χέρια του καὶ τῆ γενειάδα αὐτῆ μου
 ἀγγίζοντας, τί λόγια ἦταν αὐτὰ ποῦ μοῦ ἔλεγε;

«Παρακαλοῦσε, ὦ ἀπὸ τοὺς γιοὺς ἀγαπητότατε, ὁ πατέρας
 τὸ νέο, πατέρας γέροντας, τὸν ὑπηρέτη
 ὁ κύριος ἀπὸ φύση καὶ διπλὸ νόμο·
 505 Χρυσάφι δὲ ζητῶ, γιέ μου, πετράδια ἢ ἀσήμι,
 οὔτε παχιά χωράφια κι ὄσα τρυφή φέρνουν.
 Δίπλα στὸν Ἄραων καὶ στοῦ Σαμουήλ νά σὲ θρονιάσω
 ποθῶ, παραστεκάμενο τοῦ Θεοῦ μου τιμημένο.
 Σ' ἔχει ὁποῖος σ' ἔδωκε, μὴ μ' ἀτιμάσεις, γιέ μου,
 510 τὸ μόνο, καλοδιάθετο νά βρεῖς, Πατέρα.
 Καλὸ τὸ παρακάλιο μου, κι ἂν ὄχι, εἶναι κὰν πατρικό.
 Τόσα χρόνια ζωῆς δὲ μέτρησες ἀκόμα
 ὄσα χρόνια θυσίας ἔχω ἐγὼ περάσει.
 Τῆ χάρη ξοφλήσέ μου· ἢ ἄλλος τὸν τάφο ἄς μοῦ δώσει.
 515 Αὐτὴν ὀρίζω τὴν τιμωρία τῆς ἀνυπακοῆς.

Δὸς τὰς βραχείας ἡμέρας τῷ λειψάνῳ.
Τὰ δ' εἰσέπειτα σοὶ φίλως βουλευτέα.

- Ἐπεὶ δ' ἤκουσα ταῦτα, καὶ ψυχὴ βάρους
μικρὸν διέσχεν, ὥσπερ ἥλιος νέφους,
520 τί γίνεται; ποῖ τὰμὰ καταστρέφει πάθη;
Ἐνουθέτησ' ἑμαυτόν, ὡς οὐδὲν βλάβος,
ἕως καθέδρας, πατρὸς ἐκπλήσαι πόθον.
Οὐ γὰρ καθέξει τοῦτ', ἔφην, ἄκοντά με,
ὄν οὔτε κήρυγμ', οὔθ' ὑπόσχεσις κρατεῖ.
525 Οὕτως ἀνήγαγέ με νικήσας φόβος.
| Ἐπεὶ δ' ὑπέξῃλθον μὲν οἱ γονεῖς βίου,
κλῆρον λαχόντες, εἰς ὃν ἔσπευδον πάλαι,
ἐγὼ δ' ἐλείφθην, οὐ καλῶς ἐλεύθερος,
τῆς μὲν δοθείσης οὐδ' ὄλωσ' Ἐκκλησίας
530 προσηψάμην, οὐδ' ὄσσον λατρείαν μίαν
θεῷ προσενεγκεῖν, ἢ συνεύξασθαι λαῶ,
ἢ χεῖρα θεῖναι κληρικῶν ἐνὶ γέ τῳ·
τῆς πατρικῆς δὲ (καὶ γὰρ οὐκ ἀνίεσαν,
ὀρκοῦντες, ἐμπίπτοντες εὐλαβῶν τινες,
535 πολλῶν ἀνάγων μνηνύοντες ἐξόδους),
χρόνον βραχὺν μὲν, ὡς ξένος ἀλλοτρίας,
ἔσχον τιν' ἐμμέλειαν, οὐκ ἀρνήσομαι·
τοῦτ' αὐτὸ φάσκων τοῖς ἐπισκόποις αἰεὶ,
αἰτῶν τε δῶρον ἐκ βάθους τῆς καρδίας,
540 στῆσαι τιν' ἄνδρα τῷ πτολίσματι σκοπόν,
λέγων ἀληθῶς, ἔν μὲν, ὡς οὐπω τινὰ
εἰληφῶς εἶην γνωρίμῳ κηρύγματι·
τὸ δεύτερον δ' αὖ, ὡς πάλαι δεδογμένον
εἶη, φυγεῖν με καὶ φίλους καὶ πράγματα.
- 545 Ὡς δ' οὐκ ἔπειθον, τοὺς μὲν ἐκ πολλοῦ πόθου
κρατεῖν θέλοντας, τοὺς δ' ἴσως ὑπέρφρονας,
πρῶτον μὲν ἤλθον εἰς Σελεύκειαν φυγὰς,
τὸν παρθενῶνα τῆς αἰοιδίου κόρης
Θέκλας. Τάχ' ἂν πεισθεῖεν ἀλλ' οὔτω, λέγων,
550 Χρόνῳ καμόντες ἡνίας δοῦναί τι·
καὶ μοι διῆλθεν οὐ βραχὺς τῆδε χρόνος.

Πεθαίνω, τὶς μέρες χάρισέ μου ὄσες μοῦ μένουν,
τὰ παραπέρα ρύθμισέ τα ὅπως σοῦ ἀρέσει».

- Αὐτὰ σὰν τ' ἄκουσα καὶ λίγο ἀπὸ τὸ βάρος
τινάχτηκε ἡ ψυχὴ, ὅπως ὁ ἥλιος ἀπ' τὰ νέφη,
520 τί γίνεται; τὰ βάσανά μου ποῦ τελειώνουν;
Σκέφτηκα κι εἶπα πὼς ζημιὰ δὲν ἔχω,
τὸν πατρικὸ τὸν πόθο γιὰ τὸ θρόνο ἂν ἐκπληρῶσω.
Εἶπα· τοῦτο ἀθελά μου δὲ θὰ μὲ κρατήσῃ,
ἀφοῦ οὔτε λόγος μὲ δεσμεύει κι οὔτε ὑπόσχεση.
525 Ἔτσι μὲ ἠσύχασε ὁ φόβος σὰν μὲ νίκησε.
Ἄ Κι ὅταν ἀπὸ τὸ βίο ἐφύγαν οἱ γονεῖς μου,
σύμφωνα μὲ τὸν κλῆρο ποῦ ἀπὸ πάντα κυνηγοῦσαν,
κι ὄχι σωστά ἔμεινα ἐλεύθερος ἐγὼ,
τὴν ἐκκλησία ποῦ μοῦ εἶχε προσφερθεῖ καθόλου
530 δὲν ἄγγιξα μῆτε ὅσο μιά μονάχα ἱεροτελεστία
στὸ Θεὸ νὰ κάνω ἢ μὲ τὸ λαὸ νὰ συμπροσευχηθῶ
ἢ να χειροτονήσω κληρικὸ κανένα.
Ἄλλὰ τὸ πατρικὸ μου βιὸς –ποῦ νὰ μ' ἀφήσουν;
κάποιοι εὐλαβεῖς μοῦ ἐρχόταν καὶ μ' ἐξόρκιζαν
534 φαύλων πολλῶν τὰ ὑπουλά ἔργα καταγγέλλοντάς μου–
γιὰ λίγο διάστημα, βιὸς σὰ νὰ ἦταν ξένο,
δὲ λέω κάπως τὸ φρόντισα καὶ δὲν ἀρνιέμαι.
Τὸ ἴδιο ζητοῦσα πάντα ἀπὸ τοὺς ἐπισκόπους
δῶρο ἀπ' τὰ βάθη μέσα τῆς καρδιάς μου
540 ἐπίσκοπο στὴν πολιτεία νὰ ὀρίσουν κάποιο.
Τὸ ἓνα αὐτὸ κι ἔλεγα ἀλήθεια, γιὰτὶ ἀκόμα
μὲ ἀνάθεση ὅλων τὸ θρόνο ἐγὼ δὲν εἶχα ἀναλάβει.
Καὶ τὸ ἄλλο πάλι ἀπόφαση παλιά μου,
ἀγαπητοὺς καὶ περιουσία νὰ ξεφύγω.
- 545 Καὶ σὰ δὲ μ' ἄκουαν, ἄλλοι ἀπὸ μεγάλο πόθο
νὰ μὲ κρατήσουν θέλοντας κι ἄλλοι ἴσως ὑπερόπτες,
φεύγω καὶ στὴ Σελεύκεια φτάνω πρῶτα,
στῆς ξακουστῆς τὸ μοναστήρι κόρης,
τῆς Θέκλας. Ἴσως λέω μὲ τὸν τρόπο αὐτὸν πειστοῦν
550 κι ἀπαυδημένοι ἀπὸ τὸ χρόνο δώσουν τὰ ἡνία σ' ἄλλον·
γι' αὐτὸ καιρὸ ὄχι λίγο πέρασα στῆς Θέκλας.

Ἐπει δ' ἐπιστὰς τοῖς ἐμοῖς αὐθις κακοῖς,
 ὧν μὲν ἐνόμιζον εὖρον οὐδὲ ἐν καλῶν,
 ὧν δ' ἐκπεφεύγειν πραγμάτων, πολὺ στίφος,
 555 ὑπερφανέντων ὡσπερ ἐκ προθεσμίας.
 Ἐνταῦθα δὴ μοι τοῦ λόγου τὸ σύντονον
 ἐρῶ δ' ἃ λέξω, καίπερ αὐτὸ ἐγνωκόσιν,
 Ἴν' ἡμᾶς οὐκ ἔχοντες, ἀλλὰ τὸν λόγον
 ἔχητε τοῦτον, τῆς ἀνίας φάρμακον,
 560 Ἐχθροῖς ὄνειδος, μαρτυρίαν δὲ τοῖς φίλοις
 ὧν ἡδίκημεθ' οὐδὲν ἡδικηκότες.

Ἄνω μὲν οὐ δέδωκεν ἡλίους φύσις,
 δισσὰς δὲ Ρώμας, τῆς ὄλης οἰκουμένης
 λαμπτήρας, ἀρχαῖόν τε καὶ νέον κράτος,
 565 τόσον διαφέροντας ἀλλήλων, ὅσον
 τὴν μὲν προλάμπειν ἡλίου, τὴν δ' ἐσπέρας
 κάλλει δὲ κάλλος ἀντανίσχειν συζύγως,
 Τούτων δὲ πίστις, ἢ μὲν ἦν ἐκ πλείονος,
 καὶ νῦν ἔτ' ἔστιν εὐδρομος, τὴν ἐσπέραν
 570 πᾶσαν δέουσα τῷ σωτηρίῳ λόγῳ,
 καθὼς δίκαιον τὴν πρόεδρον τῶν ὄλων,
 ὄλην σέβουσαν τὴν Θεοῦ συμφωνίαν·
 ἢ δ' ἦν τοπρόσθεν ὀρθόπους, νῦν δ' οὐκέτι
 (ταύτην λέγω δὴ τὴν ἐμήν, εἴτ' οὐκ ἐμήν),
 575 ἀλλ' ἐν βυθοῖς ἔκειτο τῆς ἀπωλείας.
 Ἐξ οὗ τὸ κοῦφον ἄστου καὶ πλήρες κακῶν
 πάντων Ἀλεξάνδρεια, θερμότης ἄνους,
 ἔπεμψ' Ἄρειον τὸ βδέλυγμ' ἐρημίας,
 ὃς πρῶτος εἶπεν· «Ἡ Τριάς οὐ σεπτέα».
 580 ὄρους δ' ἔθηκεν ἀζίας φύσει μιᾷ,
 τεμῶν ἀνίσως τὴν ἀμέριστον οὐσίαν,
 ἕως κατετημήθημεν εἰς πολλὰς ὁδοὺς.

Ὅμως δὲ καίπερ ἀθλιωτάτη πόλις
 οὕτως ἔχουσα, καὶ τὸν ἐκ χρόνου νόμον
 585 (ἔθος γὰρ ἐγχρονίζον εἰς νόμον τελεῖ),

572 Συμφωνία: ἀναφέρεται στὴ Δυτικὴ Ἐκκλησία, ποὺ κράτησε ὀρθὰ τὴν πίστ
 στὴν Τριάδα.

Κι ἀφοῦ ξανά ὅταν γύρισα στίς συμφορές μου,
 ἀπ' τὰ καλὰ πού νόμιζα δὲ βρῆκα οὐτ' ἓνα,
 κι ὅσων εἶχα ἀποφύγει ἦταν πολὺ τὸ πλῆθος
 555 πού εἶχαν φανεῖ σά νά ἦταν καλεσμένα,
 ἐδῶ τραχύτερος ὁ λόγος μου θά γίνει,
 κι ὅ,τι θά πῶ τὸ λέω ἂν καὶ σ' αὐτοὺς πού ξέρουν,
 ὥστε καὶ μένα ἂν δὲν ἔχετε, τὸ λόγο ὡστόσο
 νά 'χετε τοῦτον φάρμακο τῆς λύπης σας,
 560 ντροπὴ σ' ἐχθρούς, κι ἀπόδειξη στοὺς φίλους,
 ὅτι μ' ἀδίκησαν χωρὶς νά 'χω ἀδικήσει.

Δυὸ ἢ φύσις ἡλίους δὲ μᾶς ἔχει δώσει,
 ἀλλὰ δυὸ Ρῶμες πού τὴν οἰκουμένην ὄλη
 φωτίζουν, τὴν παλιὰ καὶ νέα αὐτοκρατορία,
 565 κι εἶναι τόσο ἢ μιὰ ἀπ' τὴν ἄλλη ἀλλιώτικες,
 ὅσο ἢ μιὰ προβάλλει ἀπ' τὴν ἀνατολή, ἢ ἄλλη στὴ δύση
 κι ἰσοζυγίζει ἢ ὁμορφιά τῆς μιᾶς τὴν ὁμορφιά τῆς ἄλλης.
 Στὴ μιὰ ἀπ' αὐτὲς τίς δυὸ περισσεύει ἢ πίστη
 κι εἶναι σωστὸς καὶ τώρα ὁ δρόμος τῆς, τὴ δύση
 570 δένοντας ὄλη μὲ τῆς σωτηρίας τὸ λόγο,
 ὅπως τὸ δίκαιο εἶναι ὡς προκαθήμενη τῶν ὄλων,
 πού ὄλη τιμᾶ τοῦ Θεοῦ τὴ συμφωνία.
 Σ' ὀρθὸ ἦταν δρόμο πρῶτα, μὰ ὄχι ἔπειτα, ἢ ἄλλη
 (τὴ Ρῶμη τὴ δική μου λέω κι ὄχι δική μου)
 575 πού σὲ ἀπωλείας βάθη ἦταν πεσμένη,
 ἀφότου ἢ πόλη ἢ ἀλαφρόμυαλη, ἀπὸ κάθε
 κακὸ γεμάτη ἢ Ἀλεξάνδρεια, φλόγα μὲ δίχως νοῦ,
 τὸν Ἄρειο ἔστειλε «τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημίας»,
 πού πρῶτος δίδαξε «Τριάδα δὲν πρέπει νά τιμοῦμε»,
 580 κι ἔβαλε τῆς ἀξίας βαθμοὺς σὲ μιὰ φύση,
 ἄνισα κόβοντας τὴν ἀκομμάτιαστην οὐσία,
 ὥσπου σὲ δρόμους χωριστήκαμε ἄμετρος.

'Αλλὰ μόλο πού ἢ πόλη ἢ κακορρίζικη σ' αὐτὴ τὴ θέση
 βρισκόταν μὲ κυρίαρχο νόμο ἀπὸ καιρὸ
 585 (συνήθεια πού χρονίζει, γίνεται πιά νόμος),

θανοῦσά τ' οἰκτρὸν ἐξ ἀπιστίας μόρον,
 εἶχέ τι μικρὸν ζωτικῆς σπέρμα πνοῆς,
 ψυχὰς τελείας τῷ λόγῳ τῆς πίστεως,
 λαὸν βραχὺν μὲν, τῷ Θεῷ δὲ πλείονα,
 590 ὃς οὐκ ἀριθμεῖ πλῆθος, ἀλλὰ καρδίας,
 πιστὸν φύτευμα, κλῆμα τιμιώτατον
 τούτοις (ἐδόξαμεν γὰρ ἐν Θεῷ τινες
 εἶναι βίῳ τε καὶ λόγῳ τῶν γνωρίμων,
 καίπερ ἀεὶ ζήσαντες ἀγροικὸν βίον)
 595 ἔπεμψεν ἡμᾶς ἡ χάρις τοῦ Πνεύματος,
 πολλῶν καλούντων ποιμένων καὶ θρεμμάτων
 λαοῦ βοηθοῦς καὶ λόγου συλλήπτορας,
 ὡς ἂν καταψύξαιμεν εὐσεβεῖ ροῇ
 ψυχὰς ἀνύδρους καὶ χλοαζούσας ἔτι,
 600 τροφῇ τ' ἐλαίου συγκραθῆ ἰλύχνῳ τὸ φῶς·
 Ἰ γλῶσσαι δὲ λάβροι καὶ πολύστροφοι πλοκαί,
 ἐξ ὧν τό γ' ἀπλοῦν οἴχεται τῆς πίστεως,
 ἴστοι τ' ἀράχνης, σαθρὰ δεσμωτήρια,
 τὰ κοῦφα συνδέοντες, ἰσχυροῖς γέλως,
 605 ραγοῖεν ἢ λυθεῖεν ἐν στερροῖς λόγοις,
 οἳ τ' ἐμπεσόντες ἐκφύγοιεν τοὺς βρόχους,

Οὕτω μὲν ἦλθον οὐχ ἐκόν, ἀλλ' ἀνδράσι
 κλαπεῖς βιαίσις, ὡς λόγου συνήγορος.
 Καὶ γάρ τις ἐθρυλλεῖτο καὶ συνήλυσις
 610 ἐπισκόπων, νέηλυν αἵρεσιν, λόγον
 ἐπεισαγόντων ταῖς φίλαις ἐκκλησίαις,
 ὃς τὴν πρὸς ἡμᾶς τοῦ Θεοῦ Λόγου κράσιν,
 ἦν οὐ τραπεῖς ἐδέξατ', ἀνθρωποῦ λαβῶν
 ἔμψυχον, ἔννον, ἐμπαθῆ τὰ σώματος,
 615 Ἀδὰμ ὄλον τὸν πρόσθε, πλὴν ἀμαρτίας,
 ταύτην τεμών, ἄνουν τιν' εἰσάγει Θεόν,
 ὡσπερ δεδοικῶς μὴ Θεῷ μάχηθ' ὁ νοῦς
 (οὕτω γὰρ ἂν δεῖσαιμι καὶ σαρκὸς φύσιν,
 μᾶλλον γὰρ αὐτῆ καὶ Θεοῦ πορρωτάτῳ)
 620 ἢ τῶν μὲν ἄλλων δεομένων σωτηρίας,
 τὸν νοῦν δ' ὀλέσθαι παντελῶς δεδογμένον,
 ὃς δὴ μάλιστα τῷ Θεῷ μου σωστέος,

κι ήταν νεκρές απ' τῆς ἀπιστίας τὸν οἰκτρὸ τὸ θάνατο,
 μικρὸ εἶχε ἀκόμα σπόρο ζωντανῆς πνοῆς,
 ψυχές πού τέλειο τῆς πίστης τὸ λόγο κρατοῦσαν,
 λίγο λαὸ ἀλλὰ πολὺ μπροστὰ στὸ Θεό,
 590 πού δὲ μετράει τὸ πλῆθος, μόνο τις καρδιές,
 πιστὴ φυτεία, κι ἀμπέλι πού τιμές δὲν ἔχει.
 Κι ἀφού μπροστὰ στὸ Θεὸ φανήκαμε πὼς εἴμαστε
 καὶ στὴ ζωὴ μὰ καὶ στὸ λόγο ἐπίσης ἀπ' τοὺς ἄξιους,
 μόνο πού ἔχω περάσει πάντα ζωὴ ξοχάρη,
 595 σ' αὐτοὺς τοῦ Πνεύματος ἡ χάρη μ' ἔστειλε,
 καθὼς πολλοὶ ποιμένες μὲ καλοῦσαν μὰ καὶ πρόβατα,
 τοῦ λαοῦ βοηθὸς νὰ γίνω καὶ τοῦ Λόγου συνεργάτης·
 μ' εὐσέβειας αὔρα νὰ δροσίσομε ψυχές,
 πού εἶχαν στεγνώσει μὰ εἶχαν ἀκόμη κάποια ζωὴ,
 600 καὶ νὰ ρουφήξει τροφὴ τὸ φῶς στὸ λύχνο ἀπὸ τὸ λάδι,
 καὶ σφοδρὲς γλῶσσες καὶ πολὺστροφα σοφίσματα
 πού διώξαν τὴν ἀπλότητα τῆς πίστης,
 τῆς ἀράχνης ἴστοι καὶ δεσμωτήρια σάπια,
 πού τ' ἀδύναμο δεσμεύουν μὰ τὸ ἰσχυρὸ τὰ περιφρονεῖ,
 605 νὰ σπάσουν καὶ νὰ διαλυθοῦν μ' ἀτράνταχτους λόγους
 καὶ νὰ ξεφύγουν ὅσοι πιάστηκαν στὰ δίχτυα.

Ἔτσι ἦρθα ὄχι μὲ θέλημά μου ἀλλὰ μ' ἀρπάζουν
 ἄνθρωποι μὲ τὸ ζόρι νὰ ὑπερασπιστῶ τὸ λόγο.
 Κι, γιὰ συνέλευση ἐπισκόπων κυκλοφοροῦσαν
 610 φῆμες, νεοερχομένη αἵρεση καὶ διδασκαλία
 στὶς ἐκκλησίες τὶς ἀγαπητὲς εἰσάγοντας:
 τὴν κράση σ' ἐμᾶς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ Λόγου
 δίχως τροπὴ πού δέχτηκε κι ἔγινε ἄνθρωπος,
 ψυχὴ ἔχοντας καὶ νοῦ κι ὅ,τι τὸ σῶμα πάσχει,
 615 ἀτόφιος ὁ παλιὸς Ἀδάμ, χωρὶς τὴν ἁμαρτία,
 τὴν κράση σπάζοντας αὐτὴ, Θεὸν εἰσάγει δίχως νοῦ.
 Λὲς καὶ φοβόταν μὴν πολεμήσει ὁ νοῦς τὸ Θεὸ
 (μὰ καὶ τῆς σάρκας τὴ φύση θὰ φοβόμουν ἔτσι
 πού εἶναι διάφορη ἀπὸ τὸ Θεὸν ὀλότελα)
 620 ἢ μήπως ἐνῶ ὅλα τ' ἄλλα σωτηρία χρειάζονταν,
 ὁ νοῦς ἦταν ἀπόφαση νὰ χαθεῖ ὀλότελα,
 πού αὐτὸς κυρίως ἔπρεπε γιὰ τὸ Θεὸ μου νὰ σωθεῖ,

δε καὶ μάλιστ' ὦλισθεν ἐν πρώτῳ πλάσει·
 νῶ γὰρ δέδεκτο καὶ παρῆδε τὸν νόμον.
 625 Ὅ δ' ἦν τὸ παριδόν, τοῦτο καὶ προσλήψιμον.
 Μὴ τοίνυν ἡμισύν με σωζέτω Λόγος,
 ὄλον παθόντα, μηδ' ἀτιμάσθω Θεός,
 ὡς οὐχ ὄλον λαβών με, πλὴν πηλὸν μόνον,
 ψυχὴν ἀνουν τε καὶ ἀλόγου ζώου τινός,
 630 ὃ καὶ σέσωσται δηλαδὴ τῷ σῶ λόγῳ.

Καὶ ληξάτω τοιαῦτα πᾶς τις εὐσεβῶν·
 ἴσον τι γὰρ πταίουσιν ἐξ ἐναντίας
 τοῖς εἰσάγουσιν ἀσκόπως υἱοῦς δύο,
 τὸν ἐκ Θεοῦ τε καὶ τὸν ἐκ τῆς Παρθένου·
 635 οἱ τὴν κάτω τέμνοντες εὐαρμοστίαν,
 οἱ μὲν ζέοντες, οἱ δὲ διπλοῦντες κακῶς.
 Εἰ γὰρ δύο, δέδοικα μὴ ἐν τῶν δύο,
 ἢ προσκυνῶμεν ἀνθ' ἑνὸς δύο θεοῦς,
 ἢ τοῦτο μὴ πάθωμεν εὐλαβοῦμενοι,
 640 πέμπωμεν ἔξω τοῦ Θεοῦ τὸ σύνθετον.
 Ὡν μὲν γὰρ ἡ σάρξ, οὐδὲν ἂν πάθοι Θεός.
 Θεοῦ δ' ὄλου μετέσχεν ἀνθρώπου φύσις,
 οὐχ ὡς προφήτης, ἢ τις ἄλλος ἐνθέων,
 δεσ οὐ Θεοῦ μετέσχε, τῶν Θεοῦ δέ γε·
 645 ἀλλ' οὐσιωθεῖς, ὡσπερ ἀύγαῖς ἥλιος.
 Οὗτοι μὲν οὖν ἔρροισιν ἐκ μέσου λόγου,
 εἰ μὴ σέβοισιν, ὡς ἐν, ἀνθρωπον Θεόν,
 τὸν προσλαβόντα σὺν γε τῷ προσλήμματι,
 τὸν ἄχρονόν τε καὶ τὸ συμμιγῆς χρόνῳ,
 650 τὸν ἐκ μόνου Πατρός τε καὶ μητρὸς μόνης
 δύο φύσεις εἰς Χριστὸν ἐλθούσας ἕνα.

Τὰ δ' ἡμέτερα πῶς τιν' ἔσχε τὸν τρόπον;
 Πολλοῖς συνηνέχθημεν ἐλθόντες κακοῖς.
 Πρῶτον μὲν ἐξέξεσε καθ' ἡμῶν ἡ πόλις,
 655 ὡς εἰσαγόντων ἀνθ' ἑνὸς πλείους θεοῦς.
 Θαυμαστὸν οὐδὲν ἦσαν οὕτως ἡγμένοι,

ἀφοῦ δικό του ἦταν καὶ στὸν πρωτόπλαστο τὸ γλίστρημα·
 γιατί συγκατατέθη ὁ νοῦς του καὶ τὸ νόμο πάτησε,
 625 κι αὐτὸ πού τὴν παράβαση ἔκανε, αὐτὸ ἔπρεπε νὰ προσληφθεῖ.
 Μισὸ λοιπὸν ἄς μὴ μὲ σώσει ὁ Λόγος,
 ἀφοῦ ὄλος ἔπαθα κι ἄς μὴν προσβάλομε τὸ Θεό,
 πού ἀκέραιο δὲ μὲ πῆρε τάχα παρὰ μονάχα τὸν πηλό,
 ψυχὴ μὲ δίχως νοῦ, ζωντανοῦ κάποιου δίχως λόγο,
 630 πού ὁ λόγος ὁ δικός σου τὸ ἔχει σώσει.

Ὅσοι πού εἶν' εὐσεβεῖς αὐτὰ ἄς τὰ σταματήσουν·
 ἴδια βαρὺ τὸ σφάλμα τους ἀπέναντι ἀπὸ ἐκείνους,
 πού γιὰ δύο ἀσυλλόγιστα μιᾶνε γιούς,
 ἓνα τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Παρθένου ὁ ἄλλος.
 635 Ἔτσι τὴν ἁρμονία πού στη γῆ ἐγινε τῆ σπάζουν,
 αὐτοὶ ἀποσπώντας, οἱ ἄλλοι διπλασιάζοντας, ὅπως δὲν πρέπει.
 Ἄν εἶναι δύο, ἓνα ἀπ' τοὺς δύο φοβοῦμαι,
 μήπως ἢ δύο ἀντὶ ἓνα προσκυνοῦμε Θεό,
 ἢ ἀπὸ φόβο μήπως τοῦτο πάθομε,
 640 τῆ σύνθεση στοῦ Θεοῦ ἀποκλείσομε τῆ φύση.
 Γιατὶ ὄσα ἢ σάρκα, καθόλου ὁ Θεὸς δὲν τὰ παθαίνει,
 κι ὄλο τὸ Θεὸ κοινώνησε τ' ἀνθρώπου ἢ φύση,
 ὄχι ὅπως οἱ προφῆτες ἢ ἐνθεος ἄλλος κάποιος,
 πού δὲν κοινώνησαν τὸ Θεὸ μὰ ὄσα τοῦ Θεοῦ εἶναι,
 645 ἀλλὰ τὸν πῆρε σὰν οὐσία του ὅπως ὁ ἥλιος τὸ φῶς.
 Μακριὰ λοιπὸν αὐτοὶ ἀπ' τὸ ποίημά μου,
 ἂν δὲ λατρεύουν τὸ Θεὸ ὡς Θεάνθρωπον, ἀκέραιο,
 αὐτὸν πού ἔχει προσλάβει καὶ τὸ πρόσλημμα,
 τὸν ἔξω ἀπὸ τὸ χρόνο καὶ τὸ χρόνο πού ἔσμιξε,
 650 πού μόνο ἀπ' τὸν Πατέρα κι ἀπ' τὴν μάνα μόνη γεννήθηκε,
 δύο φύσεις στὸ Χριστὸ πού ἐγιναν ἓνα.

Καὶ πῶς ἔχουνε γίνεῖ ὄσα ἀναφέρονται σ' ἐμένα;
 Βρέθηκα μέσα στὰ πολλὰ δεινὰ ὅταν ἦρθα.
 Φωτιὰ ὄλη ἢ πόλη στὴν ἀρχὴ ξέσπασε ἀπάνω μου,
 655 γιατί πολλοὺς τάχα ἔφερνα θεοὺς ἀντὶ ἓνα.
 Παράξενο καθόλου· ἔτσι εἶχαν μάθει

- ὥστ' ἀγνοεῖν παντάπασιν εὐσεβῆ λόγον,
 πῶς ἡ Μονὰς τριάξεθ', ἡ Τριάς πάλιν
 ἐνίζετ', ἀμφοῖν ἐνθέως νοουμένη.
- 660 Καὶ πρὸς γε τοῖς πάσχουσι δῆμος ἔλκεται.
 Ὡς τῷ τότε σφῶν προστάτῃ καὶ ποιμένι
 οἴκτον λαβόντι, τοῦ πάθους ὑπέρμαχον,
 δῆμος τοσοῦτος καὶ φρονήματος πλέως,
 ᾧ μὴ νικᾶν πάντ' ἔσχατος προσῆν ψόγος.
- 665 Αἰθους παρήσω τὴν ἐμὴν πανδαισίαν,
 ὧν ἐν τι μέμφοιμ'· οὐ γὰρ ἦσαν εὖστοχοι,
 τούτων τυχόντες, ὧν τυχεῖν κενὸς φόνος.
 Ἐπειθ' ὑπάρχοις, ὡς φονεὺς, εἰσηγόμεν,
 βλέπουσιν ὑψηλὸν τι καὶ μετάρσιον,
- 670 οἷς εἷς νόμος τὸν δῆλον ἴλεων ἔχειν,
 ὁ δεινὸν οὐδὲν πώποτ' οὐδ' εἰργασμένος.
 Οὐδ' ἐννοήσας, ὡς μαθητῆς τοῦ Λόγου.
 Καί μοι παρέστη τοῦ λόγου συνηγόρος
 Χριστὸς βοηθῶν τῷ συνηγόρῳ λόγῳ,
- 675 ὃς καὶ λεόντων οἶδεν ἐκσώζειν ξένους,
 καὶ πῦρ δροσίζειν εἰς ἀναψυχὴν νέων,
 κῆτος δὲ ποιεῖν εὐσεβῶν εὐκτῆριον.
 Οὗτός μ' ἐδόξασ' ἐν ξένῳ κριτηρίῳ.
- Ἐπειτα δεινὸς τῶν ἐμῶν οἶδεῖ φθόνος,
 680 εἰς Παῦλον ἐλκόντων με κ' Ἀπολλῶ τινά,
 τοὺς μήτε σαρκωθέντας ἡμῖν πώποτε,
 μήτ' ἐκχέαντας αἷμα τιμίου πάθους.
 Ἀφ' ὧν καλούμεθ', οὐχὶ τοῦ σεσωκότος;
 Οἷς συνδονεῖται πάντα καὶ συσσειεται,
- 685 ὡς εὐδρομούσης τᾶλλα τῆς Ἐκκλησίας.
 Πῶς δ' ἄν ποτ' ἦ ναῦς, ἢ πόλις, πῶς δ' ἄν στρατός,
 ἢ καὶ χοροῦ πλήρωμα, πῶς οἶκος φίλος
 σταίῃ, πλεόν τὸ βλάπτον, ἢ κρατοῦν ἔχων;
 Τοῦτ' οὖν ἔπασχε τηνίχ' ὁ Χριστοῦ λεώς.
- 690 Πρὶν γὰρ παγῆναι καὶ τυχεῖν παρρησίας,
 πρὶν ἐκλυθῆναι σπαργάνων τῶν παιδικῶν,

- καὶ τῇ διδασκαλίᾳ τῇ σωστῇ ἀγνοοῦσαν πέρα-πέρα,
 πῶς τριπλάζεται ἡ Μονάδα καὶ πῶς ἓνα ἢ Τριάδα
 γίνεται, καὶ τῇ βάσει ὁ νοῦς μὲ τις ἔννοιες καὶ τις δυό.
- 660 Τὸν κόσμον τὸν τραβοῦν ὅσοι ὑποφέρουν,
 ὅπως ὁ ὑπέρμαχος τοὺς τότε καὶ ποιμένας τοὺς
 ποὺ τὸν συμπάθησαν γιὰ ὅσα γι' αὐτοὺς εἶχε ὑποφέρει,
 κόσμος τόσο πολὺς καὶ τόσο ψυχὴ γεμάτος,
 ποὺ ἂν δὲ νικοῦσε σ' ὅλα θά 'ταν ἔσχατη ντροπὴ του.
- 665 Τὸ πετροβολητὸ τ' ἀφήνω τῆς φιλοξενίας μου,
 ποὺ ἡ ἀστοχία ἦταν τὸ μόνο τοὺς ψεγάδι,
 ἀλλὰ καὶ κούφιος θά 'ταν φόνος ἂν πετύχαιναν.
 Ἔπειτα σὰ φονιά στοὺς δικαστὲς μὲ πάνε,
 (ποὺ μόλις νὰ σὲ δοῦνε καταδέχονται ἀπ' τὸ ὕψος τοὺς,
- 670 κι ἓνας μονάχα ὁ νόμος τοὺς τὸ λαὸ νὰ 'χουν καλὸ μαζί τους),
 ἔμένα ποὺ ποτὲ κακὸ μῆτε εἶχα κάνει
 κι οὔτε στὸ νοῦ εἶχα βάλει ὡς μαθητῆς τοῦ Λόγου.
 Συνήγορος τοῦ λόγου ἦρθε καὶ μοῦ παραστάθη
 ὁ Χριστὸς τὸ λόγο ποὺ τὸν υπεράσπιζε βοηθώντας.
- 675 Κι αὐτὸς ποὺ ξέρει ἀπὸ λιοντάρια τοὺς ξένους νὰ γλιτώνει,
 καὶ στῆ φωτιὰ τοὺς νέους νὰ τοὺς δροσίξει καὶ τὸ κῆτος
 προσευχητήριον γιὰ τοὺς εὐσεβεῖς νὰ κάνει,
 στ' ἄγνωστο αὐτὸς μὲ δόξασε κριτήριο.
- Ἔπειτα τῶν δικῶν μου ὀγκώνεται φθόνος δεινὸς
- 680 κι αὐτοὶ στὸν Παῦλον μὲ τραβοῦν κι ἐκεῖνοι στὸν Ἀπολλῶ,
 ποὺ οὐδέποτε γιὰ μᾶς εἶχανε λάβει σάρκα,
 μῆτε ἔχυσαν τὸ τίμιον αἷμα τοὺς στὸ πάθος.
 Ἄπ' αὐτοὺς τ' ὄνομα νὰ πάρουμε κι ὄχι ἀπ' τὸ Σωτήρα;
 Κι ἄλλος στὴν Ἐκκλησίᾳ κλονισμὸς καὶ ταραχὴ
- 685 σὰ νὰ πῆγαινε πρῦμα σ' ὅλα τ' ἄλλα.
 Καὶ πῶς καράβι, πόλη ἢ καὶ στρατὸς
 ἢ καὶ χοροῦ ὀμάδα μὰ καὶ σπῖτι ἀγαπητὸ
 πῶς θὰ σταθεῖ ἂν ὅσα τὸ βλάπτουν ξεπερνοῦν τὰ ὅσα ὠφελοῦν;
 Αὐτὸ ὁ λαὸς τοῦ Χριστοῦ εἶχε πάθει τότε·
- 690 πρὶν νὰ σταθεῖ στὰ πόδια του μὲ φρόνημα σωστό,
 πρὶν ἀπ' τὰ σπάργανα ἐλευθερωθεῖ τὰ παιδικά,

οὐπω τελείως τὴν βάσιν ἐρηρυσμένος,
 ἐκόπτετ', ἐρριπτεῖτο, ἐσπαράσσετο
 ἐν ὄψεσι τεκόντων εὐγενῆς τόκος,
 695 ἀτεκνίαν πεινώσι τὴν ἐμὴν λύκοις·
 οὐ γὰρ φορητὸν ἄνδρα τὸν πενέστατον,
 ρικνόν, κάτω νεύοντα, καὶ δυσείμονα,
 γαστρὸς χαλινοῖς, δάκρυσι τετηκότα,
 φόβω τε τοῦ μέλλοντος, ὡς δ' ἄλλων κακοῖς,
 700 οὐδ' εὐφύως ἔχοντα τῆς προσόψεως,
 ξένον, πλανήτην, γῆς σκότῳ κεκρυμμένον,
 τῶν εὐσθενούντων καὶ καλῶν πλέον φέρειν.

Σχεδὸν γὰρ αὐτῶν ταῦτά γ' ἐξηκούετο:
 «Θωπεύομεν, σὺ δ' οὐχί· τιμῶμεν θρόνους,
 705 σὺ δ' εὐλάβειαν· ἀρτύσεις ἡμῖν φίλοι,
 σοὶ δ' εὐτέλεια, καὶ τρυφῆς ἔσθων ἄλας,
 τῆς ὄφρυώδους ἀλμυρὸν καταπτύεις.
 Δουλεύομεν καιροῖς τε καὶ λαῶν πόθοις,
 αἰεὶ διδόντες τῷ πνεόντι τὸ σκάφος,
 710 χαμαιλέοντων καὶ τρόπον πολυπόδων
 πολλὰς τιθέντες τοῖς λόγοις αἰεὶ χροῶς.
 Ἄκμων σὺ δ' ἦς ἀνήλατος, τῆς ὄφρυός!
 Ὡσπερ μῖς γε πίστεως οὐσης αἰεὶ,
 στενοῖς τὸ δόγμα τῆς ἀληθείας σφόδρα,
 715 σκαιὰν βαδίζων πάντοτε Λόγου τρίβον.
 Πόθεν δέ σοι, βέλτιστε, καὶ γλώσση λάλω
 τὸν λαὸν ἔλκειν, τοὺς δὲ βάλλειν εὐστόχως
 κακῶς φρονούντας ἐν πολυσχιδεῖ πλάνῃ,
 διπλοῦν τιν' ὄντα τοῖς φίλοις, καὶ τοῖς ξένοις,
 720 Τοῖς μὲν λίθον μάγνητα, τοῖς δὲ σφενδόνην;»

Ταῦτ' εἰ μὲν οὐκ ἔσθ', ὡσπερ οὐκ ἔστι, κακά,
 τί δυσχεραίνεις, ὧς τι πάσῳ ἐκτοπον;
 Εἰ δ' ἔστι, καὶ σοι τοῦτο φαίνεται μόνῳ,
 κρίνον δικαίως, ὡς Θεοῦ παραστάτης,
 725 ξαίνε με τὸν πταίοντα· τὸν λαὸν δ' ἔα,

κι ἐνῶ δὲν εἶχαν μπεῖ ὄσα ἔπρεπε θεμέλια,
κομματιαζόταν καὶ παράδερνε καὶ σπαραζόταν,
γέννημα εὐγενικὸ μπροστὰ στὰ μάτια τῶν γονιῶν του,
695 γιὰ τοὺς λύκους χαρὰ ποὺ ἄτεκνο μὲ ποθοῦσαν.

Ἄδύνατο, νὰ ὑποφέρουν ἄντρα πάμφτωχο
σκυφτό, ρυτιδιασμένο, μ' ἄθλια ρούχα
στὴν κοιλιά ποὺ 'χει φρένο κι ἀπ' τὸ δάκρυ λειώνει,
ποὺ τὸ μέλλον τρέμει γιὰ δεινὰ καινούργια,
700 κι οὔτε ἔχει καλοταιριασμένην ὄψη,
ξένο, περιπλανωμένο, στὸ σκότος τῆς γῆς κρυμμένο,
καὶ νὰ τιμᾶται πιὸ πολὺ ἀπ' ὅ,τι οἱ δυνατοὶ κι οἱ ὠραῖοι.

Κι ὅ,τι ἀκούγαμε ἀπ' αὐτοὺς νὰ λένε ἦταν ἐτοῦτα:
«Κολακεύομε κι ἐσὺ ὄχι· τοὺς θρόνους προσκυνοῦμε,
705 ἐσὺ τὴν πίστη· ἡ σκέψη μας τὰ φαγητά,
ἐσένα ἢ ἀπλότητα καὶ τ' ἄλμυρά σου τρώγοντας
τὴν ἀρμύρα τους στὴν αὐτάρεσκη τρυφή τους φτύνεις.
Τῶν καιρῶν δούλοι εἴμαστε καὶ στῶν λαῶν τοὺς πόθους
καὶ πάντα ἀφήνομε τὸ σκάφος στὸν καιρὸ ποὺ πνέει,
710 κι ὅπως οἱ χαμαιλέοντες καὶ τὰ χταπόδια
πολλὲς ὄψεις δίνοντας πάντοτε στοὺς λόγους μας.
Μὰ ἐσὺ 'σαι ἀμόνι ἀδάμαστο, τί περηφάνεια!
Σὰ νὰ εἶναι μιὰ μονάχα πάντα ἡ πίστη,
περιορίζεις ὑπερβολικὰ τὸ δόγμα τῆς ἀλήθειας,
715 βαδίζοντας τοῦ Λόγου πάντοτε δρόμο τραχύ.
Πῶς σὺ, καλέ μου, ποὺ εἶσαι φλύαρος στὴ γλῶσσα,
θὰ σύρεις τὸ λαὸ σ' ἐσὲ κι εὐστοχα θὰ χτυπήσεις
ὄσους κακοδοξοῦν σὲ πλάνη πολὺκλωνη,
διπλὴ ὄψη δείχνοντας, σὲ φίλους καὶ σὲ ξένους,
720 μαγνήτης γιὰ τοὺς πρώτους καὶ σφενδόνη γιὰ τοὺς ἄλλους;»

Αὐτὰ ἂν δὲν εἶναι ἄσχημα, ὅπως δὲν εἶναι,
γιατὶ ἀγανακτεῖς, ἐπειδὴ τάχα κάτι ἄτοπο παθαίνεις;
Μ' ἂν εἶναι, καὶ σὺ μόνο τὸ νομίζεις τοῦτο,
δίκαια κρίνε, ἀφοῦ τοῦ Θεοῦ παραστάτης εἶσαι,
725 τὸ φταιχτὴ ἐμένα ξέσκισε, τὸ λαὸ ἄφησέ τον

ὃς οὐδὲν ἠδίκηκεν ἢ στέργων ἐμέ,
 ἠττημένος τε τῶν ἐμῶν διδαγμάτων.
 Τὰ πρῶτα μὲν δὴ καὶ φέρειν οἶός τε ἦν.
 Εἰ γάρ με καὶ τὸ καινὸν ἐπτόει βραχύ,
 730 ὡς ἀθρώως τις ὡσὶν ἐμπεσῶν ψόφος,
 ἢ τοῖς ἀπείροις ἀστραπῆς αὐγῆς τάχος·
 ἀλλ' ἦν ἔτ' ἀπλήξ, καὶ φέρειν πάντα σθένων,
 ἢ τ' ἐλπίς οὕσα πραγμάτων ἐλευθέρων,
 τοῦ μὴ πάλιν μοι ταυτὸ συμπεσεῖν πάθος,
 735 ἔπειθε ῥᾶον διαφέρειν τὴν συμφορὰν·
 ἃ δ' ἦλθεν αὐθις ἐκ τούτων κακά,
 ὧ πῶς ἂν ἐκφράσαιμι τοὺς ἐμοὺς πόνους;
 Ὡ τῶν κακῶν ποριστά, δαῖμον βάσκανε,
 πῶς ἴσχυσας τοσοῦτον ἐκπλήσαι κακόν;
 740 Οὐχ αἰμά μ', οὐδὲ βάτραχος, οὐ σκνιπῶν νέφος,
 οὐδὲ κυνόμυια, οὔτε τις κτηνῶν φθορά,
 οὐ φλυκτίς, οὐ χάλαξ', οὐκ ἀκρίς, οὐ σκότος,
 οὐ πρωτοτόκων ὄλεθρος, ἔσχατον κακῶν,
 ἔκαμψαν ἡμᾶς (ταῦτα γὰρ τῶν ἀγρίων
 745 Αἰγυπτίων μάστιγες ἐκβοῶμεναι),
 καὶ πρὸς γ' Ἐρυθρᾶς κῦμα συγκλεῖσαν λεῶν.
 Τίς δ' ὥσεν ἡμᾶς; κουφότης Αἰγυπτίων.
 Ὡς δ' ὥσεν, εἰπεῖν ἄξιον· στήλη γὰρ ἂν
 αὐτὴ γένοιτο τῶν κακῶν αἰωνία.

750 Ἦν τίς ποθ' ἡμῖν ἐν πόλει θηλυδρίας,
 Αἰγυπτίον φάντασμα, λυσσωδὲς κακόν,
 κύων, κυνίσκος, ἀμφόδων ὑπηρέτης,
 Ἄρης, ἄφωνον πῆμα, κητῶδες τέρας,
 ζανθός, μελάνθριξ, οὐλός, ἀπλοῦς τὴν τρίχα·
 755 τὰ μὲν παλαιά, τὰ δ' ἀρτίως εὐρημένα·
 τέχνη γάρ ἐστι δημιουργὸς δευτέρα.
 Πλεῖστον γυναικῶν ἔργον, εἴτ' οὖν ἀρρένων,
 χρυσοῦν ἐλίσειν τὴν φιλόσοφον σισόην.
 Τὰ τῶν γυναικῶν ἐν προσώποις φάρμακα

- τὸ μόνο σφάλμα του ποῦ ὑπάκουσε σ' ἐμένα,
 κι ἀπ' τὰ ἐπιχειρήματά μου νικήθηκε.
 Τὰ πρῶτα πλήγματα μποροῦσα νὰ ὑποφέρω.
 Κι ἂν κάθε τι καινούργιο μὲ τρόμαζε μονάχα λίγο,
 730 ἕνας κρότος ἄς ποῦμε ποῦ χτύπησε τ' αὐτιά μου ξάφνου
 ἢ στοὺς ἀνίδεους τῆς ἀστραπῆς ἢ ἄξαφνη λάμψη,
 ἤμουν ὥστόσο ἀκόμη ἀπλήγωτος, τὰ πάντα μποροῦσα νὰ ὑποφέρω,
 κι ἡ ἐλπίδα ποῦ πιστεύει στὰ καλύτερα,
 τὴν ἴδια λέγοντάς μου δὲν παθαίνω συμφορά,
 735 τὴ συμφορά μου μ' ἐπειθε πιὸ εὐκολα νὰ σηκώνω.
 Μὰ τὰ δεινὰ ποῦ ἀπ' ὄλα αὐτὰ μὲ βρῆκαν,
 τὰ βάσανά μου πῶς νὰ ἐξιστορήσω;
 Ὡ τῶν κακῶν προμηθευτῆ, φθονερὲ δαίμονα,
 τέτοιο κακὸ πῶς μπόρεσες νὰ τὸ ὀλοκληρώσεις;
 740 Οὐτ' αἷμα, κι οὔτε βάτραχοι καὶ νέφος σκνίπες,
 οὔτε σκυλόμυγα, ἢ κάποια ἀρρώστια στὰ ζῶα,
 φλύκταινα ὄχι καὶ χαλάζι, ἀκρίδα μήτε κι οὔτε σκότος,
 τῶν πρωτοτόκων θάνατος, τὸ ἔσχατο κακὸ, ὄχι
 δὲ μὲ λυγίσαν (γιατὶ αὐτὰ εἶναι τῶν ἀγρίων
 745 Αἰγυπτίων οἱ μᾶστιγες ποῦ ἀκούονται παντοῦ),
 οὔτε καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς τὸ κύμα ποῦ ἀπόκλεισε τὸ λαό.
 Μὰ ποιὸς μᾶς ἐσπρωξε; τῶν Αἰγυπτίων ἡ ἐλαφράδα.
 Νὰ ποῦμε ἀξίζει πῶς μᾶς ἐσπρωξε· στήλη
 αὐτὸ θὰ γινόταν τῶν συμφορῶν μου αἰωνία.
- 750 Ὅπως γυναικωτὸς κάποτε ἦταν στὴν πόλη μας,
 φάντασμα ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, κακία καὶ λύσσα,
 ἀδιάντροπο σκυλί, στὰ τρίστρατα ὑπηρέτης,
 Ἄρης, βουβὴ καταστροφή, θαλάσσιο κῆτος,
 ξανθὸς καὶ μαυρομάλλης, σγουρὸς μὰ κι ἴσια τρίχα,
 755 ἄλλα εἶχε ἀπὸ παλιὰ κι ἄλλα ἔχει φτιάξει τώρα,
 γίνεται δημιουργὸς ἢ τέχνη δεύτερος·
 γυναικείο εἶναι ἔργο πιὸ πολὺ μὰ κι ἐπειτα ἀνδρικό,
 χρυσὴ νὰ μπλέκεις τὴ φιλοσοφικὴ πλεξοῦδα.
 Γυναίκεια φτιασιδώματα στὰ πρόσωπα

760 Σοφοὶ φερόντων· εἰς τί γὰρ μόναι σοφαὶ
 τὴν ἀπρεπῆ τε καὶ κακὴν εὐμορφίαν,
 ἢ πρόγραμμ' ἐστὶ καὶ σιωπῶν τοῦ τρόπου,
 ὡς οὐκ ἐχόντων Μαξίμους καὶ ἀρρένων;
 Ἡ κουρὰ τοῦτ' ἔδειξε λανθάνον τέως
 765 τοιαῦτα θαύμαθ' ἡμῖν ἐκ τῶν νῦν σοφῶν,
 διπλοῦν τιν' εἶναι τὴν φύσιν, τὸ σχῆμά τε,
 ἀμφοῖν μερίζειν τοῖν γενοῖν τρισαθλίως,
 κόμην γυναιξίν, ἀνδράσι βακτηρίαν.
 Ἐξ ὧν ἐκόμπαζ', ὡς τι τῇ πόλει δοκῶν,
 770 ὧμους σκιάζων βοστρύχοις δεῖ φίλοις,
 πέμπων λογισμοὺς σφενδονωμέναις κόμαις,
 πᾶσαν φέρων παιδευσιν ἐν τῷ σώματι.

Πολλὰς διελθὼν οὗτος, ὡς ἀκούομεν,
 ὁδοὺς πονηρὰς (ἅς τινὰς δ' ἄλλοις μέλοι,
 775 οὐ γὰρ τὰ πάντ' ἔμοιγε δὴ ζητεῖν σχολή·
 βιβλοὶ δ' ὁμῶς φέρουσιν ἀρχόντων ὄσοι),
 ταύτῃ τελευτῶν ἐγκαθέζεται πόλει.
 Οὐδὲν γὰρ εἶχε βρῶμα τῶν εἰωθότων·
 ὀξὺ βλέπων δέ, καὶ σοφῶς ὀσφρῶμενος
 780 (σοφὸν γὰρ ἔστω καὶ τὸ πικρῶς συντεθέν,
 τὸ δ' ἔστιν ἡμᾶς τῆς καθέδρας ἐκβαλεῖν,
 τοὺς οὐτ' ἔχοντας, οὐθ' ὄλωσ τιμωμένους,
 πλὴν τοῦ φυλάξαι καὶ καταρτίσαι λεῶν),
 σοφώτερον δέ. Καὶ γὰρ οὐ διὰ ξένων,
 785 αὐτῶν δ' ἀφ' ἡμῶν συμπλέκει τὸ δρᾶμ' ὄλον,
 ὡς ἂν σοφιστῆς τῶν κακῶν καὶ συνθέτης,
 τῶν ταῦτ' ἀήθων καὶ πλοκῆς πάντῃ ξένων,
 ἄλλην δὲ τιμᾶν δεινότητ' εἰθισμένων.
 Εἶπεῖν σοφόν τι, καὶ λέγοντα θαυμάσαι,
 790 βιβλῶν τε θείων ἐκλέγειν τὴν καρδίαν.

Καινόν τιν' εἶπεῖν ἐν κακοῖς λόγον θέλω.
 Ἐχρῆν γὰρ αὐτὸν πᾶσιν εἶναι δὴ τρόπον,
 ἢ τὸν κακῶν ἀπειρον, ἢ τὸν ποικίλον.
 Ἦττον γὰρ ἐβλάπτουτ' ἂν ἐκ τινῶν τινες,
 795 ἀντιζυγούντων ἢ συνεστώτων τρόπων.

- 760 ἄς ἔχουν οἱ σοφοί· γιατί οἱ σοφές μονάχα
 τὴν κακὴ κι ἄπρεπη ὁμορφιά νὰ φτιάχνουν,
 πού ἔστω καὶ σιωπηλὸς τοῦ τρόπου εἶναι μάρτυρας,
 γιατί τάχα δὲν ἔχουνε Μαξίμους καὶ οἱ ἄντρες;
 Αὐτὸ κρυμμένο πρῶτα τὸ φανέρωσε τὸ κούρεμα.
- 765 Ἔτσι θαυμάσιοι εἶναι οἱ τωρινοὶ σοφοί,
 διπλὴ κανένας νὰ ἔχει φύση καὶ μορφὴ,
 μερίδιο καὶ στὰ δυὸ γένη τρισάθλια νὰ ἔχει,
 τῶν γυναικῶν τὰ μαλλιά, τὴ βακτηρία τῶν ἀνδρῶν.
 Καὶ κόμπαζε πῶς γιὰ κάτι τὸν εἶχε ἡ πόλη,
- 770 μὲ πλεξοῦδες πού τοῦ ἄρσαν σκεπάζοντας πάντα τοὺς ὤμους
 καὶ μὲ τῶν μαλλιῶν τὸ τίναγμα σκορπώντας σκέψεις,
 στὸ σῶμα του ὀλη κι ὀλη τὴν παιδεία του δείχνοντας.

Πολλοὺς πέρασε τοῦτος, ὅπως λὲν οἱ φήμες,
 δρόμους πονηροῦς (πού ἔναι δουλειὰ ἄλλων,

- 775 καιρὸ δὲν ἔχω ἐγὼ νὰ ψάχνω γιὰ ὄλα·
 εἶναι ὅμως σὲ πολλῶν βιβλία γραμμένα ἀρχόντων),
 καὶ τελευταῖα θρονιαίζεται στὴν πόλη αὐτή.
 Φαῖ δὲν εἶχε ἀπ' τὰ συνηθισμένα του κανένα·
 τὸ βλέμμα του τρυποῦσε καὶ σοφὰ ὄσφραινόταν
- 780 (σοφὴ καὶ τὴν αἰσχρὴ του σκευωρία ἄς ποῦμε,
 κι αὐτὴ ἔναι ἀπὸ τὸ θρόνο μου νὰ μὲ πετάξει
 πού οὔτε τὸν κάτεχα οὔτε καὶ καμιὰ τιμὴ εἶχα,
 παρὰ μονάχα τὸ λαὸ νὰ φυλάξω καὶ νὰ καταρτίσω).
 Καὶ κάνει πῶς σοφά. Γιατί δὲ βάζει ξένους,
- 785 μ' ἀπὸ μένα τὸν ἴδιο τὸ ὄλο συνθέτει δρᾶμα,
 σὰν συμφορῶν ἐπινοητὴς καὶ δολοπλόκος,
 σ' αὐτὰ ἀσυνήθιστον ἐμένα κι ἀπὸ κάθε δολοπλοκία ξένο
 κι ἄλλη συνηθισμένο νὰ τιμῶ δεινότητα.
 Νὰ πῶ κι ἐξυπνο κάτι κι ἀκούοντας νὰ θαυμάσετε,
- 790 καὶ τὴν οὐσία τῶν θείων βιβλίων νὰ ἐπισημάνετε.

Μὲς στὰ δεινά μου λόγο θέλω νὰ πῶ καινούργιο.

Ὁ ἴδιος τρόπος σ' ὄλους ἔπρεπε νὰ ὑπάρχει
 ἢ ἀπὸ κάθε κακία νὰ ἔταν ἄπειρος ἢ ἀπὸ δόλο γεμάτος·
 ἔτσι λιγότερη ὁ ἕνας ἀπ' τὸν ἄλλο θὰ εἶχαμε ζημιὰ,

- 795 οἱ τρόποι ἂν ἀποκλείονταν κι ὄχι νὰ συνυπάρχουν.

Νῦν δ' εἰσὶ θήρα τῶν κακῶν οἱ βελτίους.
 Τίς ἢ τοσαύτη σύγχυσις τοῦ πλάσματος!
 Ὡς σφόδρ' ἀνίσως ἐζύγημεν ἐκ Θεοῦ!
 Τίς τὸν κάκιστον ὄψεται τῶν μετρίων
 800 δολοῦντα, συμπλέκοντα, μηχανώμενον,
 κλέπτονθ' ἑαυτὸν μυρίαῖς ἀεὶ στροφαῖς;
 Τὸ μὲν γὰρ εὐκίνητον εἰς μοχθηρίαν
 τηρεῖ τὰ πάντα, καὶ βλέπει τὰ καίρια·
 τὸ δ' εἰς καλὸν πρόχειρον, εἰς ὑποψίαν
 805 τῶν χειρόνων ἀργόν τε καὶ νωθὸς φύσει.
 Οὕτως ἀλίσκετ' εὐχερῶς ἡ χρηστότης.
 Πῶς τοῦτο ποιεῖ, καὶ σκοπεῖθ', ὡς ποικίλως.

Αἰγύπτιον τιν' ἄλλον ὄψει Πρωτέα.
 Τῶν εὐνοούντων γίνεται καὶ τῶν σφόδρα
 810 πιστῶν. Τίς οὕτως ὡς ἔμοιγε Μάξιμος,
 στέγης, τραπέζης, δογμάτων, βουλευμάτων
 κοινωνός; Οὐδὲν μέγα· καὶ γὰρ τις ἦν μέγας
 κύων ὑλακτῶν δῆθεν τοῖς κακόφρονας,
 καὶ τῶν ἐμῶν πρόθυμος αἰνέτης λόγων.
 815 Ὅμοῦ δὲ ταῦτα, καὶ τι τῶν ἐν βήματι
 λαβῶν νόσημα, λείμμα τῆς πρώτης νόσου.
 Τόδ' ἦν ἄπαστος ζῆλος, ἐμφυτον κακόν.
 Οὐ ραδίως γὰρ κάμπεται πονηρία.
 Τούτοις βραβεύων ἀνίσως, αὐτῷ φίλως,
 820 δυοῖσιν συνεργοῖς χρώμενος τῆς πικρίας,
 πρώτῳ τε δευτέρῳ τε ἀνθρωποκτόνοις,
 μόγις ποτ' ἐξέρρηξεν ἀσπίδος τόκον.
 Ὁ πρῶτος ἦν Βελίαρ, ἄγγελός ποτε·
 ὁ δεύτερος δέ, τοῦδε λαοῦ πρεσβύτης,
 825 τὸν νοῦν τι μᾶλλον, ἢ τὸ σῶμα βάρβαρος,
 ὃς οὐ παροφθείς, οὐδὲν ἐκμελὲς παθῶν,
 τὰ πρῶτ' ἔχων τιμῆς τε καὶ θρόνων ἀεὶ
 (ἄκουε, Χριστέ, καὶ δίκης ὄμμ' ἀπλανές,
 εἰ δὴ καλεῖν ἐνταῦθα Χριστὸν ἄξιον),
 830 μῖσος πονηρὸν καὶ κακότροπον ἀθρόως

- Τώρα όμως οἱ καλύτεροι εἶναι τῶν κακῶν κυνήγι.
 Γιατί τόσο μεγάλη σύγχυση στά πλάσματα;
 Ὡ πόσο σ' ἄνισο ὁ Θεὸς μᾶς ἔβαλε ζυγὸ!
 Ποιὸς ἄδολος τὸν πάγκακο θ' ἀντληφθεῖ,
 800 ὅταν δολιεύεται καὶ σκευωρεῖ καὶ μηχανορραφεῖ
 κι ἐξαπατᾷ τὸν ἴδιο του ἑαυτὸ μ' ἄπειρα σοφίσματα;
 Γιατί ὁ κακὸς εἶναι στὴ μοχθηρία εὐκίνητος,
 παρατηρεῖ τὰ πάντα καὶ τὰ καίρια ἐπισημαίνει.
 Ἐνῶ ὁ καλὸς ἀπλὸς καὶ σὲ ὑποψία τοῦ χειρότερου
 805 εἶναι ἀργὸς κι εἶν' ἀπ' τὴ φύση του νωθρός.
 Ἔτσι πέφτει εὐκόλα τὸ κάστρο τῆς χρηστότητας.
 Πῶς τὸ κάνει αὐτὸ καὶ πόσο εὐστροφα, κοιτάζτε.
- Ἐν' ἄλλο Αἰγύπτιο Πρωτέα θ' ἀντικρύσεις.
 Γίνεται ἀπὸ τοὺς φίλους ἕνας κι ἀπ' τοὺς πολὺ
 810 πιστοῦς. Ποιὸς ἔτσι, ὅπως ὁ Μάξιμος σ' ἐμένα,
 γίνεται στέγης, τραπεζιοῦ, διδασκαλίας καὶ σκέψεων
 κοινωνός; Σπουδαῖο καθόλου, γιατί σπουδαῖος ἦταν
 σκύλος πού τοὺς αἰρετικούς τάχα ἀλυχτοῦσε
 καὶ τὰ δικά μου πρόθυμα λόγια ἐπαινοῦσε.
 815 Μαζὶ μ' αὐτὰ κι ἀπὸ ὄσες ἔχει τὸ βῆμα
 παθαίνει ἀρρώστια, ἀπομεινάρη τῆς πρώτης,
 κι αὐτὸ ἦταν ζήλεια ἀλάγιαστη, κακὸ ἔμφυτο.
 Εὐκόλα ἢ πονηρία δὲ λυγίζει.
- Κρίνοντας ἄδικα γι' αὐτοὺς μὰ γιὰ τὸν ἴδιο εὐνοϊκά,
 820 στὴν ἐχθρα του ἔχοντας δυὸ συνεργάτες,
 πού ἀνθρωποκτόνοι ἦταν κι ὁ ἕνας κι ὁ ἄλλος,
 μόλις καὶ μετὰ βίας τ' αὐγὰ ἔσπασε τῆς ἀσπίδας.
 Ὁ πρῶτος ἦταν ὁ Βελίαρ, κάποτε ἄγγελος
 κι ὁ δεῦτερος, τοῦ λαοῦ τούτου πρεσβύτερος,
 825 στὸ νοῦ του πῶς πολὺ παρά στὸ σῶμα βάρβαρος
 δὲν εἶχε παραμεριστεῖ κι οὔτε κάτι ἀπρεπο εἶχε πάθει,
 ἀφοῦ τὴν πρώτη εἶχε τιμὴ τοῦ θρόνου πάντα
 (ἄκου, Χριστέ μου, μάτι ἀλάθητο δικαιοσύνης,
 ἂν τὸ Χριστὸν ἀξίζει ἐδῶ νὰ ἐπικαλοῦμαι),
 830 ἀνόσιο ξάφνου μίσος καὶ κακότροπο

- ὠδινεν . Οἱ μοι! πῶς ἀποκλαύσω; Σκότος
 αἰθρία λαμπρά, καὶ τὸ συντεθὲν κακῶν
 πόρρωθεν ἦλθεν ἡμῖν, Αἰγύπτου νέφος.
 Κατάσκοποι μὲν πρῶτον, οὗς τῆς ἐγκρίτου
 835 γῆς Ἰσραὴλ ποτ' ἐξέπεμψ' ὁ γεννάδας,
 πλὴν οὐκ Ἰησοῦς, οὐδὲ Κάλεβ οἱ σοφοί·
 ἀλλ' εἴ τις ὕβρις ἐν νέοις καὶ πρεσβύταις,
 Ἄμμων, Ἀπάμμων, Ἄρποκρᾶς, Στίππας, Ρόδων,
 Ἄνουβις, Ἐρμάνουβις, Αἰγύπτου θεοί,
 840 πιθηκόμορφοι καὶ κυνώδεις δαίμονες,
 δύστηνα ναυταρίδια καὶ παράφθορα,
 εἰδῶνα, μικροῦ κέρματος πολλοὺς θεοὺς
 ῥᾶσ' ἂν προθέντα, εἴπερ ἦσαν πλείονες.
 Ἐπειτα μικρὸν ὕστερον οἱ πεπομφότες
 845 τούτους, στρατηγοὶ τῆς φάλαγγος ἀξιοί,
 ἢ, τῶν κυνῶν εἰπεῖν τι προσφυσέστερον,
 οἱ ποιμένες. Πλέον γὰρ οὐδὲν φθέγγομαι
 (καίπερ σφαδάζων ἐνδοθεν πολλοῖς λόγοις,
 ὡσπερ τις ἀσκὸς δέσμιος, γλεύκους ζέων,
 850 ἢ καὶ φουσητῆρ χαλκέως γέμων πνοῆς),
 αἰδοῖ τε τοῦ πέμψαντος, εἰ καὶ κουφόνους,
 αὐτῶν τ' ἐκείνων, οἷς τι συγγνώμης τυχὸν
 μετῆν, ὑποσπασθεῖσιν ἐξ ἀγροικίας,
 ὅποι φέροισιν οἱ κακοὶ κινουμένοις,
 855 οὗς ἐνθάδ' ἡμῖν δημιουργήσῃ φθόνος.
 σοφοί, τὸ πρόβλημα εἶπατ' . Οὐκ ἔμοιγε γὰρ
 τοῦτ' εὐσύνοπτον, πλὴν τις εἰ φράζοι σοφῶν·
 ἢ πῶς Πέτρος αὐτός, ὁ βραβεὺς τῶν ποιμένων,
 πρῶτον μὲν ἡμᾶς ἐγκαθίστα γράμμασιν
 860, οὕτω προδήλως διπλῆς ἐλευθέρους,
 ὡς αὐτὰ πείσει τὰ πρὸς ἡμᾶς γράμματα,
 καὶ συμβόλοις ἐτίμα τῆς ἰδρύσεως;
 νῦν δ' ἦκεν ἡμῖν νεβρὸς ἀντὶ παρθένου·
 ταῦτ' οὐ πρόδηλα, ταῦτα δεῖθ' ἐρμηνέως.

834 Μὲ τοὺς κατασκόπους ποὺ ἔστειλε ὁ Μωυσῆς στὴν ἱερὴ γῆ (δὲν) παρομοιάζει ὁ Γρηγόριος τοὺς ἀπεσταλμένους στὴν Κωνσταντινούπολη τοῦ Πέτρου Ἀλεξανδρείας, ποὺ θέλησε νὰ ἐγκαταστήσει στὸ θρόνο τῆς Βασι

πιάνει μὲς στὴν ψυχὴ. Πῶς νὰ θρηνήσω; ἀλίμονο!
 Σκοτάδι τὸ λαμπρὸ φῶς ἔγινε καὶ τὸ κακὸ ποῦ πλάστηκε
 ἀπὸ μακριὰ μᾶς ἦρθε, σύννεφο ἀπ' τὴν Αἴγυπτο.
 Κατάσκοποι ἦρθαν πρῶτα ποῦ γιὰ τὴ γῆ τὴν ἐκλεγμένη
 835 τοῦ Ἰσραὴλ κάποτε ὁ μέγας εἶχε στείλει Μωυσῆς.
 Μὰ ὁ Ἰησοῦς κι ὁ Κάλεβ οἱ σοφοὶ δὲν ἦταν,
 παρὰ ὁ, τι κατακάθι σὲ παλιούς καὶ νέους,
 Ἄμμων, Ἀπάμμων, Ἀρποκρᾶς, Στίππας, Ρόδων.
 Ἄνουβις, Ἐρμάνουβος, θεοὶ τῆς Αἰγύπτου,
 840 δαίμονες μὲ μορφὲς πιθήκων καὶ σκυλιῶν,
 караβοτσακισμένοι ναῦτες δύστυχοι,
 φτηνοπληρωμένοι μὲ λίγα χρήματα πολλοὺς θεοὺς
 θά παρουσίαζε εὐκόλα, ἂν κι ἄλλοι ὑπῆρχαν.

Καὶ λίγο ἀργότερα ὅσοι τοὺς εἶχαν στείλει
 845 τῆς ἄθλιας φάλαγγας οἱ ἀξιοὶ στρατηγοί,
 ἢ, κάτι πιὸ κατάλληλο νὰ πῶ, οἱ βοσκοὶ
 τῶν σκυλιῶν. Κι οὔτε ἄλλο τίποτα θά πῶ
 (κι ἂς μὲ σπαράζουν χίλιοι λόγοι μέσα μου,
 σὰ νὰ εἶμαι ἀσκι δεμένο, ὅπου ὁ μοῦστος βράζει,
 850 ἢ τοῦ χαλκιᾶ γεμάτο ἀέρα φουσερὸ), δὲ θά μιλήσω
 ἀπὸ τιμὴ γιὰ ὅποιον τοὺς ἔστειλε, ἂν κι ἐλαφρόμυαλος,
 μὰ καὶ γι' αὐτοὺς τοὺς ἴδιους ποῦ ἴσως συγνώμη κάποια
 ἀξίζουνε, καθὼς μέσα ἀπὸ τὴν πηχτὴ τους ἄγνοια τοὺς ἄρπαζαν
 καὶ πηγαιναν ὅπου τοὺς ὀδηγοῦσαν οἱ κακοί,
 855 ποῦ ὁ φθόνος ἐδῶ γέννησε γιὰ μένα.
 Σοφοί, τὸ πρόβλημα ἐξηγήστε. Ὅσο γιὰ μένα
 δὲν εἶναι εὐκολοξήγητο, μόνο ἂν τὸ πεί κάποιος σοφός·
 πῶς ὁ ἴδιος ὁ Πέτρος, τῶν ποιμένων ὁ κριτής,
 πρῶτα μὲ γράμματά του μ' ἀναγνώριζε,
 860 ἔτσι ὀλοφάνερα δίχως καμιὰ ἐπιφύλαξη,
 ὅπως τὰ ἴδια μαρτυροῦν τὰ γράμματα,
 καὶ μὲ τιμοῦσε μὲ τῆς ἐγκατάστασης τὰ σύμβολα.
 Τώρα μᾶς ἦρθε τὸ ἐλαφάκι ἀντὶ ἡ παρθένα.
 Δὲν εἶναι αὐτὰ ὀλοφάνερα, χρειάζονται ἐξηγητές.

λεῦουσας τὸ Μάξιμο.

863 Ἡ παρθένα ποῦ ἀναφέρεται ἐδῶ εἶναι ἡ Ἴφιγένεια.

- 865 Ὡφθη τί τούτων σκηνικώτερόν ποτε,
πολλῶν πονηρῶς ἐν βίῳ πεπαισμένων;
Ὅφθήσεται δέ τ' ἄλλο παιγνικώτερον.
Οἶνόν τις εἶπε συμπότης πάντων κρατεῖν,
ἄλλος γυναῖκα, τὴν δ' ἀλήθειαν σοφός.
- 870 Ἐγὼ δ' ἂν εἶπον χρυσόν, ὡς ἔχει κράτος.
Τούτῳ τὰ πάντα ραδίως πεσσεύεται.
Οὐπω τὸ δεινόν, εἰ τὰ τοῦ κόσμου μόνα
πλέον παρ' ἡμῖν ἰσχύει τοῦ Πνεύματος.
Πόθεν δ' ὁ χρυσὸς τῷ κυνί; ζητητέον.
- 875 Πρεσβύτερον ἐκ Θάσσου τιν' ἤκουτ' ἐνθάδε
χρυσὸν φέροντα τῆς ἐκεῖσ' ἐκκλησίας,
ἐφ' ᾧ πρίασθαι Προκονησίας πλάκας,
τοῦτον δὲ σήνας καὶ λαβῶν συμπράκτορα,
πολλοῖς τε δήσας ἐλπίσιν τὸν ἄθλιον
- 880 (οἱ γὰρ κακοὶ τάχιστα μίγνυνται κακοῖς),
τὸν χρυσὸν εἶχεν εἰς ἄπανθ' ὑπηρέτην,
πιστὸν συνεργόν, γνήσιον συνέμπορον.
Τεκμήριον δέ· καὶ γὰρ οἱ πρόων ἐμὲ
σέβοντες, ὡς ἀχρηστον, ἀχρυσον φίλον
- 885 περιφρονοῦσι φίλτατοι, καὶ ραδίως
κλίνουσι πρὸς τὸ χειρόν, ὡς ροπή ζυγοῦ.

- Νῦξ ἦν· ἐγὼ δ' ἔκαμνον· οἱ δ', ὥσπερ λύκοι,
κλέπται φανέντες ἀθρόως μάνδρας ἔσω,
πολλοὺς ἔχοντες μισθίους ἐκ τοῦ στόλου,
- 890 ἐξ ὧν Ἀλεξάνδρεια ρᾶστ' ἀνάπτεται
(καὶ γὰρ συνεπίπτουσι τῷ στόλῳ σαφῶς),
κεῖραι προθυμοῦντ' εἰς καθέδραν τὸν κύνα,
πρὶν ἢ τι λαῶ, πρὶν κτίλοις Ἐκκλησίας,
πρὶν ἡμῖν αὐτοῖς, ὡς κυσι γοῦν, γνωρίσαι.
- 895 Οὕτω φασὶ καὶ ταῦτα προστεταγμένοι.
Οὕτως Ἀλεξάνδρεια τιμᾷ τοὺς πόνοους.
Οὕτω δικάσαι τις ὑμῖν ἄλλος εὐμενής.

Ἦν ὀρθρος. Ὁ κληρὸς δὲ (καὶ γὰρ ἐγγύθεν
ᾤκουν) ἀνήφθη καὶ τάχιστα τὸν λόγον
900 ἄλλῳ δίδωσιν ἄλλος. Εἶτ' ἐγείρεται

- 865 Δὲ φάνηκε ἄλλο πῖθ θεατρικότερο ἅπ' αὐτό,
 ἐνῶ πολλὰ στῆ ζωὴ ἔχει παίξει ἢ πονηρία θέατρα.
 Ἴδου κι ἓνα ἄλλο πῖθ θεατρικό.
 Ἔνας συμπότης εἶπε, «τὸ κρασι διευθύνει»,
 «ἢ γυναίκα» ἄλλος, «ἢ ἀλήθεια» ὁ σοφός.
- 870 Τῆ δύναμη ἐγὼ θά 'λεγα ἔχει ὁ χρυσός·
 γι' αὐτὸν ὄλα στὰ ζάρια παίζονται εὐκολα.
 Δεινὸ δὲν εἶναι ἂν ὄσα κοσμικὰ ἔχουν δύναμη
 στὸν κόσμον μεγαλύτερη ἅπ' τὸ πνεῦμα.
 Ἄλλὰ πὺ βρῆκε ὁ σκύλος τὸ χρυσό; Πρέπει νὰ πῶ.
- 875 Εἶχε ἔρθει ἐδῶ ἅπ' τῆ Θάσο κάποιος γέροντας,
 ἔχοντας χρήματα μαζί του τῆς ἐκεῖ Ἐκκλησίας,
 πλάκες προκονησιώτικες γιὰ ν' ἀγοράσει.
 Τὸν ἔγλειψε καὶ συνεργὸ τὸν ἔκανε,
 κι ἀφοῦ τὸν ἄθλιο μὲ πολλὰς ἐλπίδες ἔδεσε
- 880 (στὸ ἄψε σβῆσε σμίγουν οἱ κακοὶ μὲ τοὺς κακοὺς),
 κάνει τὰ χρήματά του ὑπηρέτη του,
 πιστό του συνεργάτη, συνεταῖρο γνήσιο.
 Κι ἢ ἀπόδειξη, ὄσοι πρῶτα μὲ τιμοῦσαν,
 ἄχρηστο τώρα, φίλο δίχως χρήματα,
- 885 οἱ φίλτατοί μου μὲ περιφρονοῦνε κι εὐκολα
 γέρνουνε στὸ χειρότερο ὄπως γέρνει ἢ ζυγαριά.

- Νύχτα ἦταν κι ἡμῶνα κατάκοπος μ' αὐτοὶ σὰ λύκοι,
 κλέφτες πηδοῦνε ξαφνικὰ στῆ μάντρα μέσα,
 ἔχοντας πληρωμένους ἅπ' τὰ πλοῖα ναυτικούς πολλούς,
- 890 πὺ στὸ λεπτὸ βάζουν φωτιὰ στὴν Ἀλεξάνδρεια,
 καθὼς μὲ τὰ καράβια τοὺς ὀρμοῦνε πάντα.
 Στήνουν τὸ σκύλο πρόθυμα στὸ θρόνον,
 πρὶν στὸ λαὸ ἢ στῆς Ἐκκλησίας τὶς κεφαλές,
 στὸν ἴδιο ἐμένα τίποτε νὰ ποῦν, σκυλιὰ σὰ νὰ ἡμῶν.
- 895 Τέτοιες γι' αὐτὰ λένε εἶχαν ἐντολές.
 Ἔτσι τιμὰ τοὺς κόπους μου ἢ Ἀλεξάνδρεια
 κι ἔτσι καλόβουλα ἄς μᾶς κρίνει κάποιος ἄλλος.

- Ἦταν ἀυγὴ. Κι ὄλοι τοῦ ἱερατείου (γιατὶ κοντὰ
 εἶχαν τὶς κατοικίες τους) ἀναψαν καὶ γοργὰ τὴν εἶδηση
 900 ὁ ἓνας στὸν ἄλλο δίνει. Καὶ ξεπετάγεται ὕστερα

φλόξ λαμπρά λίαν· ὦ πόσων τῶν ἐν τέλει,
 πόσων ξένων δὲ συρρυνέντων καὶ νόθων!
 Οὐκ ἦν γὰρ ὅστις οὐ μέμνηε τοῖς τότε,
 τοιαῦθ' ὄρωντες τὰπίχειρα τῶν πόνων.

- 905 Τί μακρὰ τείνω; ἐκ μὲν ἡμῶν αὐτίκα
 χωροῦσιν ὄργῃ, τὸδ σκοποῦ τῷ μὴ τυχεῖν
 ἀλγοῦντες. Ὡς δ' ἂν μὴ μάτην ὧσι κακοί,
 τὸ λοιπὸν ἐκπληροῦσι τῇ σκηνηῇ τέλος.
 Εἰς γὰρ χοραύλου λυπρὸν οἰκητήριον
 910 ἀχθέντες οἱ σεμνοὶ τε καὶ Θεῶ φίλοι,
 λαόν τ' ἔχοντες τῶν ἀποβλήτων τινάς,
 κυνῶν τυποῦσι τὸν κάκιστον ποιμένα
 κείραντες, οὐ δήσαντες, οὐδὲ σὺν βία.
 Κύων γὰρ ἦν πρόθυμος εἰς τὰ κρείσσωνα.
 915 Τομὴ δ' ὑπῆλθε βοστρύχους εὐφορβίους,
 λῦουσ' ἀμόχθως τὸν πολὺν χειρῶν πόνον,
 τοσοῦτον αὐτῷ καὶ μόνον δεδωκυῖα,
 ὅσον γυμῶσαι τὸ τριχῶν μυστήριον,
 τριχῶν ἐν αἷς ἔκετο τὸ σθένειν ἅπαν,
 920 ὥσπερ λέγουσι τῷ κριτῇ Σαμψῶν ποτε,
 ὃν ἡ κόμη προῦδωκεν ἐξυρημένη,
 τριχῶν ἀώρου κάνεμοφθόρου θέρους,
 ἃς τις γυνὴ τέτμηκεν εἰς ἐχθρῶν χάριν.

- Ποιμὴν δὲ δειχθεὶς ἐκ κυνῶν, ἐκ ποιμένων
 925 πάλιν κύων πέφηνε· τῆς ἀτιμίας!
 Κύων ἔρημος, μήτε τῆς κόμης ἔτι
 φέρων τὸ κάλλος, μήτε τὴν ποιμνὴν στρέφων·
 αὐθις μακέλλων ὀστέοις ἐπιτρέχων.
 Δράσεις δὲ δὴ τί τὴν καλὴν κόμην; πάλιν
 930 θρέψεις φιλεργῶν; ἢ μενεῖς τοῖον γέλως;
 Ἄμφω γὰρ αἰσχρά, καὶ τι τοῖν δυοῖν μέσον
 οὐκ ἔστιν εὐρεῖν οὐδὲ ἐν, πλὴν ἀγχόνης.
 Θῆσεις δὲ ποῦ μοι τὰς τρίχας, πέμψεις δὲ ποῦ;
 Σκηναῖς θεάτρων, εἰπέ μοι, ἢ παρθένους;
 935 Τίσι δὲ τούτων αὐθις; ἢ Κορινθίαις

- πυρκαγιά λαμπρή. Πόσοι και πόσοι επίσημοι,
 πόσοι ξένοι μαζεύτηκαν και νόθοι πόσοι!
 Δέν έμεινε ψυχή νά μήν ανάψει μ' δ,τι γινόταν,
 τέτοια σάν έβλεπαν τήν άμοιβή τών κόπων μου.
- 905 Μά τί πολυλογώ; Άπό μένα άμέσως
 φεύγουν με όρμη για τήν άποτυχία του σκοπού τους
 λυπημένοι. Μά για νά μη γινούν κακοί με δίχως κέρδος
 Βάζουν τó τέλος που έλειπε στο δράμα.
 Σε θλιβερό καλύβι κάποιου όργανοπαίχτη
- 910 μαζεύονται οι σεμνοί και του Θεού φίλοι κι είχαν
 κάποια τής κοινωνίας μαζί τους άποβράσματα,
 και τών σκυλιών έπίσκοπό τους φτιάχνουν τó χειρότερο
 δεμένο με τó ζόρι δέν τόν έσυραν για τήν κουρά,
 ήταν ό σκύλος πρόθυμος για τά καλύτερα.
- 915 Του κόβουν τις πλεξοϋδες τις καλοθρεμμένες
 και δίχως κόπο τών χειριών του καταλυούν τους κόπους,
 και τόσο μόνο ήταν που του έκανε,
 ν' άποκαλύψει τó μυστήριο τών μαλλιών του,
 τών μαλλιών του δπου ή δύναμή του όλη κρυβόταν,
- 920 όπως για τόν κριτή λένε Σαμψών στα περασμένα,
 που τά μαλλιά τά ξυρισμένα του τόν πρόδωσαν,
 από τριχών άνεμοσκόρπιστο και πρόωρο θέρισμα
 για χάρη τών έχθρών που του 'κανε ή γυναίκα.
- Και σάν τόν έκαναν ποιμένα τά σκυλιά, άπ' τούς ποιμένες
- 925 και πάλι σκύλος φανερώθηκε· ώ τί άτιμία!,
 Σκυλι παρατημένο πιά που μήτε τών μαλλιών του
 τήν όμορφιά δέν είχε, μήτε όδηγοϋσε τó κοπάδι,
 μονάχα στών σφαγείων έτρεχε τά κόκκαλα.
 Και τί θά κάνεις τά φανταχτερά μαλλιά; Με κόπο
- 930 και πάλι θά τά θρέψεις ή παρόμοιο ρεζίλι θ' άπομείνεις;
 Κι αυτό κι εκείνο είναι ντροπή κι άνάμεσά τους
 τίποτα δέν μπορείς νά βρεις έξω από τή θηλεία.
 Τis τρίχες σου που θά τις κρύψεις και που θά τις στείλεις;
 Στίς σκηνές τών θεάτρων πές μου ή στίς κοπέλλες;.
- 935 Και σε ποιές τάχα; ή μήπως στίς δικές σου

ταῖς σαῖς· μεθ' ὧν τὰ θεῖα ἐξησκοῦ ποτε
μόνος μόναίς τε πανσόφως κοινοῦμενος,
ἀνθ' ὧν σε θήσω μᾶλλον οὐρανοῦ κύνα.

Εὐθὺς μὲν οὖν τοσοῦτον ἤλγεσεν πόλις
940 τοῖς τηνικαῦτα συμβεβηκόσι κακοῖς,
ὥστ' ἐπρίοντο πάντες· ἐξέχυθ' ἅπας
λόγους ἀηδεῖς τοῦ βίου κατηγορούς,
θυμοῦ φέροντος ἃ φρένες συνεκρότουν.
Ἄλλος τι δ' ἄλλο ἠράνιζεν εἰς ἐνὸς
945 κακοῦ τελείου πάντοθεν συμφωνίαν.
Ὡσπερ γὰρ ἐν τοῖς σώμασι συνίσταται
πάθη τὰ μικρὰ ταῖς μεγάλαις ἀρρωστίαις,
κἂν ἡρεμοῦντα τῷ σθένειν τέως τύχη·
οὕτως ἐκείνου πάντα τὰ πρόσθεν κακὰ
950 ἐστηλίτευσεν ἢ τελευταία στάσις.
Ἄλλ' οὐκ ἐμοῦ γε ταῦτ' ἂν ἐξέλθοι ποτέ·
ἴσασιν οἱ λέγοντες. Ἐνδάκνω δ' ἐγώ,
τῶν πρόσθεν αἰδοῖ, καίπερ ἠδίκημένος.

Τί οὖν; σὺ τοῦτον οὐ χθὲς εἶχες ἐν φίλοις,
955 καὶ τῶν μεγίστων ἠξίους ἐγκωμίω;
Τάχ' ἂν τις ἀπαντήσῃε τῶν ταῦτ' εἰδότων,
καὶ τὴν τότε εὐχέρειαν αἰτιωμένων,
ὕφ' ἧς ἐτίμων καὶ κυνῶν τοὺς χείρονας.
Ἄγνοιαν ἠγνόησα μίσους ἀξίαν·
960 ἐξηπατήθην ὡς Ἀδὰμ γεύσει κακῆ.
Ὡραῖον ἦν τὸ πικρὸν εἰς ὄψιν ζύλον.
Τὸ σχῆμά μ' ἠπάτησε τῆς ὀρωμένης
ἄχρι προσώπου πίστεως καὶ ρημάτων.
Πιστοῦ γὰρ ἀνδρὸς οὐδὲν εὐπειθέστερον,
965 πρὸς εὐλάβειαν ραδίως ὀρωμμένου
ἦ οὐσαν, ἢ δοκοῦσαν. Ὡ χρηστοῦ πάθους!
Ὅ βούλεται γάρ, τοῦθ' ἕκαστος οἶεται.

Τί χρὴ με ποιεῖν; εἶπατ', ὦ σοφώτατοι.
Τί δ' ἂν τις ὑμῶν ἄλλο τι πράξαι δοκεῖ,
970 οὕτως ἔτι στενῆς τε τῆς Ἐκκλησίας

τις Κορίνθιες, πού μαζί τους τὰ θεῖα μυστήρια τελοῦσες,
 πάνσοφα ἴσως σὲ μονάχες μεταδίδοντας;
 γι' αὐτὸ καὶ πὸ καλὰ τ' οὐρανοῦ ἐγὼ σκύλο θὰ σὲ πῶ.

Τόσο δλη ἡ πόλη ἀμέσως πόνεσε
 940 γιὰ ὅσα δεινὰ συμβαῖναν τότε,
 ὧστ' ἦταν ὅλοι θυμωμένοι καὶ καθένας ἔλεγε
 λόγους ἀηδίας πού κατηγοροῦσαν τὴ ζωὴ,
 κι ἀνέβαζε ὁ θυμὸς ὁ νοῦς ὅ,τι σκεφτόταν.
 Καθένας ἔδινε συνεισφορά γιὰ τὸ ἕνα
 945 ἀπὸ παντοῦ τέλειο κακὸ νὰ συμφωνήσουν.
 Γιατὶ ὅπως συνυπάρχουν μὲς στὰ σώματα
 πάθη μικρὰ στὰ μεγάλα ἀπὸ κοντὰ ἀρρωστήματα,
 κι ἂν τύχει νὰ ἡρεμοῦσαν κάποτε σὲ ὑγεία σωματική,
 ἔτσι ὅλες τὶς παλιὲς φαυλότητές του
 950 ἢ τελευταία αὐτὴ στάση τὶς διαλάλησε.
 Ἄλλὰ ποτὲ ἐγὼ βέβαια δὲ θὰ ξεστόμιζα ὅλα αὐτά.
 Ὅσοι τὰ λὲν τὰ ξέρουν· μὰ τὰ δόντια σφίγγω ἐγὼ,
 τὰ παλιά ἐκτιμώντας ἂν καὶ ἀδικημένος.

Ἄλλὰ μὴ δὲν τὸν εἶχες χτέες μέσα στοὺς φίλους σου
 955 κι ἐγκώμια δὲν τοῦ ἔκανες τὰ πὸ μεγάλα;·
 θ' ἀντισκόψει ἴσως κάποιος ἀπ' ὄσους ξέρουν
 καὶ τὴν τότε εὐκολία μου κατηγοροῦνε,
 ὅπου καὶ τὰ χειρότερα σκυλιά τιμοῦσε.
 Ἄξιόμισσητη ἀγνοία χρεώθηκα,
 960 σὰν τὸν Ἀδὰμ μὲ γνώση πλανερὴ ἀπατήθηκα,
 ὠραῖο στὴν ὄψη ἦταν τὸ δέντρο τὸ φαρμακερὸ.
 Μὲ γέλασε τῆς πίστεως τὸ προπέτασμα,
 στὸ πρόσωπό του πού ἀπλωνόταν καὶ τὰ λόγια του.
 Ἄπ' τὸν πιστὸ τὸν ἀντρα τίποτα τὸ πὸ εὐπιστο,
 965 στὴν εὐλάβεια ὅταν εὐκολα ὀρμᾶ
 ἦ γνήσια εἶτε πλαστή. Ὡ πάθημα ἀγιο!
 Ὡ,τι ὁ καθεὶς ἐπιθυμεῖ, αὐτὸ φαντάζεται.

Τί πρέπει, πέστε μου, νὰ κάνω, ὦ πάνσοφοι;
 Τί ἄλλο νομίζετε πὼς θὰ ἔχατε σεῖς πράξει,
 970 ὅταν σὲ τέτοια δυσκολία ἡ Ἐκκλησία

ούσης τότε, ὡς τι καὶ τῆς καλάμης συλλέγειν;
 Ἐξουσίαν γὰρ οὐ τοσαύτην ὁ στενός,
 ὁσπιν δίδωσι καιρὸς ὁ πλάτους γέμων.
 Μέριστον ἦν μοι, καὶ πατῶν αὐλὴν κύων
 975 ἐμήν, σέβων τε Χριστὸν ἀνθ' Ἡρακλέος.
 Τοῦ δ' ἦν τι μεῖζον· τὴν ἐπ' αἰσχίστοις φυγῆν,
 πίστιν πεποίηχ', ὡς Θεοῦ πάσχων χάριν.
 Μαστιγίας ἦν, ἀλλ' ἐμοὶ νικηφόρος.
 Εἰ τοῦτο δεινόν, οἶδα πολλὰ πολλάκις
 980 τοιαῦθ' ἀμαρτῶν. ἼΑρα συγγνώσεσθέ μοι
 ἄνδρες δικασταί, τῆς καλῆς ἀμαρτίας.
 Ἦν μὲν κάκιστος, ἀλλ' ἐτίμων ὡς καλόν.

Ἦ φθέγξομαί τι καὶ νεανικώτερον.
 Ἴδὸν προτείνω τὴν ἀκαιρον καὶ λάλον
 985 γλῶσσαν· ὁ θέλων ἀνηλεῶς ἐκτεμνέτω.
 Τί δ' οὐχὶ τέτμητ'; ἢ δοκεῖ σοι καὶ σφόδρα,
 ἢ μακρὰ σιγῆ, καὶ πλέον σιγήσεται,
 ἴσως δίκας τίνουσα τῆς ἀκαιρίας,
 ὡς ἂν μάθη μὴ πᾶσιν εἶναι δεξιά.
 990 Κάκεῖνο δ' οἶον; προστεθήτω γὰρ μόνον·
 ὄντως ἀσυλλόγιστον ἢ πονηρία.
 Ὅν γὰρ τὸ χρηστὸν οὐκ ἐποίησ' ἡμερον,
 τί δ' ἂν δράσειεν ἄλλο τῶν πάντων ποτέ;
 Ὅντως γάρ, ὄντως ἐστὶν ἡ τιμὴ ψόγος.
 995 Τοῦτου τί φήσεις τὸν τρόπον; κακὸν μέγα.
 Ταῦτ' εἰ μὲν ἐστὶ πιστά, μὴ ζῆτει πλέον.
 Εἰ δ' οὐκ ἀηθῆ, μηδὲ τὰ πρόσθεν δέχου.
 Τοῦτων τί ἂν γένοιτο δυσμαχώτερον;
 Οὐτῶ μὲν ἐνθεν ἐλάθη κακὸς κακῶς,
 1000 εἰπεῖν δ' ἀληθὲς μᾶλλον, ὡς κακὸς καλῶς.

Ἐπεὶ δὲ φύλοις βαρβάρων κακὸν φέρων
 ἀναξ ἔφως, εἶχεν ὀρμητήριον
 Θεσσαλλονίκην, τηνικαῦτα τί πλέκει
 κύων ὁ παγκάκιστος, ἄθρει μοι πάλιν.

βρισκόταν τότε, πού και τὸ ἄχυρο ἦταν χρήσιμο;
 Δὲ δίνει δυνατότητες μεγάλες ὁ δύσκολος καιρὸς,
 ὅσες προσφέρει ὁ χρόνος ὁ γεμάτος ἀνεση.

Ἦταν γιὰ μένα μέγιστο ἔστω καὶ σκύλος τὴν αὐλή μου
 975 νὰ πατάει, πού νὰ λατρεύει τὸ Χριστὸ ἀντὶ τὸν Ἡρακλῆ.
 Ἦταν καὶ μεγαλύτερο ἀπ' αὐτὸ τὴ φυγὴ γιὰ τὰ αἴσχη του
 πίστη τὴν ἔκανε, τὴ χάρη σὰ νὰ δέχτηκε τοῦ Θεοῦ.
 Γιὰ ξυλοφόρτωμα ἦταν μὰ γιὰ μένα νικητῆς.
 Κι ἂν εἶναι φοβερό, πολλὰς φορὲς πολλὰ γνωρίζω
 980 τέτοια σφάλματά μου. Γιὰ τοῦτο, δικαστὲς μου,
 γιὰ τὴν καλὴ ἁμαρτία μου συχωρέστέ με.
 Κάκιστος ἦταν μὰ γιὰ καλὸ ἐγὼ τὸν τιμοῦσα.

Καὶ κάτι θὰ σᾶς πῶ πιὸ τολμηρό.

Τὴ γλώσσα μου τὴ βιαστικὴ καὶ φλύαρη
 985 προτείνω καὶ σκληρὰ ἄς τὴν κόψει ὁποῖος θέλει.
 Γιατὶ δὲν κόπηκε —τὸ θέλεις σίγουρα—
 αὐτὴ πού χρόνια σῶπασε καὶ θὰ σωπάσει ἀκόμα,
 ἴσως γιὰ τὴ βιασύνη της πληρώνοντας ποινή,
 νὰ μάθει νὰ μὴν εἶναι σ' ὄλους φιλική.

990 Καὶ τὸ ἄλλο ποιὸ εἶναι; Αὐτὸ μονάχα ἄς προστεθεῖ·
 στ' ἀλήθεια εἶναι ἢ κακία πράγμα δίχως σκέψη.

ἽΟποῖον ἢ καλοσύνη δὲν ἡμέρευε
 τί ἄλλο ἀπ' τ' ἄλλα θὰ τὸν μέρευε ποτέ;
 Ἐλήθεια, ἀλήθεια, νὰ σὲ τιμοῦν εἶναι ψεγάδι.

995 Κακὸ μεγάλο σίγουρα θὰ πεῖς τὸν τρόπο του.
 Ἐν πιστευτὰ δὲν εἶναι αὐτά, ἄλλα μὴ γυρεύεις·
 κι ἂν ὄχι ἀληθινά, μὴ δέχεσαι οὔτε τὰ προηγούμενα.

Πιὸ δυσκολοπολέμητο ἀπ' αὐτὰ ποιὸ θὰ 'ταν;
 Ἐτσι ἀπὸ δῶ τὸν ἐδιώξαν σὰν κάκιστο ἄσχημα,

1000 ὥραϊα τὸν διῶξαν ὡς κακὸ, νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια.

Κι ὅταν στὶς φυλὲς τῶν βαρβάρων τὴ συμφορὰ ἔφερνε
 τῆς Ἀνατολῆς ὁ ἄρχοντας, τὴ Θεσσαλονικὴ ἔχοντας
 ὀρμητήριό του, τί τότε σκευωρεῖ
 τὰ πάγκακο σκυλί, πρόσεξε πάλι.

- 1005 Ἄρας τὸ συρφετῶδες Αἰγύπτου στίφος,
 (λέγω δὲ τοὺς κείραντας αὐτὸν ἀπρεπῶς,)
 ὡς τὴν καθέδραν βασιλικῶ προστάγματι
 πήξων ἑαυτῶ, τῷ στρατοπέδῳ προστρέχει·
 κάκειθεν αὐθις, ὡς κύων, ἀπορριφθεὶς
- 1010 ὀργῇ τε πολλῇ καὶ ὄρκους φρικῶδеси
 (οὐπω γὰρ ἦν τὰ ὄτα διατεθεὶς κακῶς
 οὐδεὶς καθ' ἡμῶν, ἀλλ' εἴτ' εἶχον ὑγιῶς),
 εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν αὐθις φθείρεται·
 ὀρθῶς γε ποιῶν τοῦτο καὶ μόνον σοφῶς.
- 1015 Πέτρῳ γάρ, ᾧ δίσχιστος ἡ γραφίς πότε ἦν,
 πάντα γράφοντι ραδίως τάναντία,
 μισθοφορικόν τι τῶν ἀνεστίων ἔχων,
 ἐμφύεται, καὶ τὸν γέροντ' ἀποστενοῖ,
 ἢ τοῦτον αἰτῶν, ὄνπερ ἤλπισε θρόνον,
- 1020 ἢ τοῦ παρόντος μὴ μεθῆσεσθαι λέγων,
 ἕως ὑπάρχου τὴν κινουμένην φλόγα,
 μὴ ταῖς παλαιαῖς προστεθῆ τι συμφοραῖς,
 ὡς εἰκὸς ἦν, δεῖσαντος, ἐξω πέμπεται.
 Καὶ νῦν δοκεῖ μὲν ἡρεμεῖν, δέος δέ μοι
- 1025 μὴ που τὸ δεινὸν καὶ χαλάζης ἔγκυον
 νέφος, συνωσθὲν ἐκ βιαίου πνεύματος,
 τοῖς οὐ δοκοῦσι τὴν χάλαζαν ἐκχέη.
 Οὐ μὴ ποτ' ἡρεμον γὰρ ἡ μοχθηρία.
 Οὐδὲν φρονήσει, κἂν σχεθῆ παραυτικά.
- 1030 Τοιαῦτα φιλοσοφοῦσιν οἱ νυνὶ κύνες,
 κύνες δ' ὑλάκται, τοῦτο καὶ μόνον κύνες.
 Τί Διογένης τοιοῦτον, ἢ Ἀντισθένης;
 Τί δὲ πρὸς ὑμᾶς ὁ Κράτης; διάπτυε
 τοὺς Περιπάτους Πλάτωνος· οὐδὲν ἢ Στοά.
- 1035 Ὡς Σώκρατες, τὰ πρῶτα μέχρι νῦν φέρεις.
 Φθέγγομ' ἐγὼ τι πιστότερον τῆς Πυθίας.
 Ἄνδρῶν ἀπάντων Μάζιμος σοφώτατος.
 Ἐγὼ δὲ τληπαθῆς μὲν, εἰ καὶ τις βροτῶν,
 ἤμην τ' ἀπ' ἀρχῆς, εἰμί τε πλέον τανῦν,

- 1005 Τὸ συρφετό του πήρε τὸν αἰγυπτιακό
 (ἄπρεπα δσους τὸν κούρεψαν ἐννοῶ),
 ὥστε μὲ πρόσταγμα τοῦ βασιλιᾶ τὸ θρόνο του
 νὰ στήσει, καὶ τρέχει στὸ στρατόπεδο.
 Καὶ ὅταν καὶ πάλι σὰ σκυλι τὸν διῶξαν κι ἀπὸ κεῖ
- 1010 μὲ πλήθια ὀργή κι ὄρκους φρικτοῦς
 (γιατὶ κανεὶς ἀκόμα πρόθυμα δὲν εἶχε αὐτιά
 ν' ἀκούει ὅσα μὲ βρίζαν, μὰ ὡς τότε ἦταν σωστοί)
 στὴν Ἀλεξάνδρεια φέρνει πάλι τὴν καταστροφή·
 κι ἦταν τὸ μόνο ποῦ ἔκανε σωστό καὶ γνωστικό.
- 1015 Στὸν Πέτρο, ποῦ ἦ γραφίδα του κάποι' ἦταν δίβουλη
 κι ἔγραφε πάντοτε εὐκόλα τὰ ἀντίθετα,
 ἄστεγους μισθοφόρους σέρνοντας μαζί του
 στὸ γέροντα κολλάει στὰ δυὸ στενά ὀδηγώντας τον,
 τὸ θρόνο ποῦ εἶχε ὄνειρευτεῖ ἀπαιτεῖ
- 1020 ἢ ἀπ' ὅποιον εἶχε λέει δὲ φεύγει.
 Ὡσπου τὴν πυρκαγιὰ ποῦ προχωροῦσε ὁ ὑπαρχος
 τρέμοντας, ὅπως ἦταν φυσικό, μὴ στὶς παλιῆς
 συμφορῆς καινούργια προστεθεῖ, τὸν διώχνει ἀπ' τὴν πόλη.
 Καὶ τώρα νά, ἡσυχάζει φαίνεται μὰ τρέμω
- 1025 μήπως τὸ φοβερό κι ἀπὸ χαλάζι κατάβαρο
 σύννεφο πιεσμένο ἀπὸ ἀνεμο σφοδρὸ
 σ' αὐτοὺς ποῦ δὲν προσμένουν ρίξει τὸ χαλάζι του.
 Γιατὶ ποτὲ δὲν ἡσυχάζει ἢ μοχθηρία,
 γνώση δὲ βάζει κι ἂν γιὰ λίγο ἐμποδιστεῖ.
- 1030 Τέτοια οἱ τωρινοὶ φιλοσοφοῦν οἱ σκύλοι,
 σκυλιὰ ἀλυχτάρικα, σκυλιὰ καὶ μόνο.
 Σκύλος ὁ Διογένης ἢ ὁ Ἀντισθένης;
 Ὅμοιος μ' ἐσᾶς ὁ Κράτητας; Κατάπτυστες
 τοῦ Πλάτωνα οἱ σχολές, ἢ Στοᾶ μηδενικό.
- 1035 Ὡς ἐδῶ ἦταν τὸ πρωτεῖο σου, Σωκράτη.
 Θὰ πῶ ἓνα λόγο ἀπ' τῆς Πυθίας πρὸ ἀξιόπιστο.
 Ἄνδρῶν ἀπάντων Μάξιμος σοφώτατος.
 Κι ἐγὼ βασανισμένος σὰν κάθε θνητὸς
 ἀπ' τὴν ἀρχὴ ἦμουνα καὶ τώρα πρὸ πολυ·

- 1040 πόνους μὲν ἐκ γῆς, κινδύνοις δὲ ποντίοις
 ἐξ ὧν ἐσώθη, καὶ χάρις πολλὴ φόβοις.
 Οὗτοι δεδώκασί με τοῖς ἄνω σοφῶς,
 πάντων ὑπερκύψαντα τῶν πλανωμένων.
 Ὅμως δὲ τὴν τότε οὐ φέρων ἀτιμίαν,
 1045 καὶ τῆς ἀφορμῆς ἀσμένως δεδραγμένος,
 ὡς τὸν κάκιστον ἠσθόμην κεκαρμένον,
 πάντων μὲν ἡμῖν τῶν φίλων ἐγκειμένων,
 οἱ καὶ με φρουρᾶς εἶχον εἰσω λαθρίου,
 τηροῦντες ὀρμαῖς, ἐξόδοις, ἀναστροφαῖς·
 1050 πάντων δ' ὀρώντων τὴν πάλην τῶν δυσμενῶν,
 οἱ τὴν τομῆν ᾤοντο τοῦ λόγου λύσιν·
 ταῦτ' οὖν ὀρῶν τε καὶ φέρειν οὐ καρτερῶν,
 ἀνδρός τι πάσχω (καὶ γὰρ οὐκ ἀρνήσομαι),
 ἀπλουστέρου τι μᾶλλον, ἢ σοφωτέρου·
 1055 Πρῦμναν γάρ, ὡς λέγουσι, κροῦμ' αὐτίκα,
 οὐκ εὐμαθῶς μὲν. Οὐ γὰρ ἂν τις ἦσθετο.
 Νῦν δ' ἐξιτήριός τις ἐρράγη λόγος,
 (ὄν ἐξέπεμψα πατρικῶν σπλάγχων πόνω.

- « Ὅλην φυλάσσοιθ'· ἦν δέδωκα, Τριάδα,
 1060 τέκνοις ποθεινοῖς εὐπορώτατος πατῆρ,
 καὶ τῶν ἐμῶν μέμνησθε, φίλτατοι, πόνων»·
 Λαὸς δ' ἐπειδὴ τοῦτον ἤκουσεν λόγον,
 τῶν δυσκαθέκτων ἐκβοήσαντός τινος,
 ἀνίστατ' εὐθύς, ὡσπερ ἐκ καπνοῦ βίας
 1065 ἐσμός μελισσῶν, καὶ βοαῖς ἐκμαίνεται·
 ἄνδρες, γυναῖκες· παρθένοι, νεανίαί,
 παῖδες, γέροντες, εὐγενεῖς, οὐκ εὐγενεῖς,
 ἄρχοντες, ἠρεμοῦντες ἐκ στρατοῦ τινες.
 ζέων ἕκαστος ἴσον ὀργῇ καὶ πόθῳ,
 1070 ὀργῇ κατ' ἐχθρῶν, καὶ πόθῳ τοῦ ποιμένου.
 Ἄλλ' οὐκ ἐμὸν γὰρ τῇ βίᾳ κάμψαι γόνυ,
 οὐδ' ἀσπάσασθαι τὴν ἀθεσμον Ἰδρυσιν,
 ὃς οὐδὲ τὴν ἐνθεσμον ἠναγκασμένος.

- Ἄλλην τρέπονται τοῦ πόθου ταύτην ὁδόν.
 1075 Ὅρκους τε πολλοῖς καὶ λιταῖς κεκρημένοι,

- 1040 στη στεριά κόποι, κίνδυνοι στη θάλασσα,
 πού ξέφυγα κι εὐχαριστῶ πολὺ τοὺς φόβους.
 Αὐτοὶ στὰ θεῖα μὲ παράδωσαν σοφά,
 σηκῶνοντας κεφάλι ἀπ' τῆς ζωῆς τὴν πλάνη.
 Ἄλλὰ τὴν ἀτιμία τὴν τότε μὴ ὑποφέροντας,
 1045 τὴν εὐκαιρία πού μοῦ δόθη ἀδράχνω πρόθυμα,
 μόλις εἶδα πὼς εἶχε ὁ πάγκαλος καρεῖ.
 Ἄπο τὴ μιά ὄλοι οἱ ἀγαπητοὶ μὲ πῆζαν
 καὶ μ' εἶχαν μέσα κλείσει μὲ φρουρὰ κρυφῆ,
 παρατηρώντας κάθε κίνηση μου ἢ ἔξοδο ἢ συνάντηση·
 1050 κι οἱ ἐχθροὶ ἀπ' τὴν ἄλλη παρακολουθοῦσαν τὸν ἀγώνα,
 τὸ χωρισμὸ πιστεύοντας τῆς διδασκαλίας μου κατάλυση.
 Αὐτὰ κοιτάζοντας καὶ νὰ τὰ ὑποφέρω μὴ μπορώντας,
 παθαίνω κάτιτι –καὶ βέβαια δὲ θά τ' ἀρνηθῶ–
 ἄνθρωπος πού παθαίνει ἀπλός, ὄχι σοφός.
 1055 Γυρίζω ἀμέσως, ὅπως λένε, πρῦμη,
 ὄχι ἐπιδέξια, ναί –γιατί κανεὶς δὲ θά 'νωθε–.
 Μὰ τώρα ὁ ἀποχαιρετιστήριός μου ξέσπασε,
 πού ἀπ' τὸν πόνο τῶν πατρικῶν μου σπλάχνων ἐβγαλα.

- «Ἄκεραιοι τὴν Τριάδα φυλάξετε πού σᾶς παρέδωσα,
 1060 πλούσιος ἐγὼ πατέρας σὲ παιδιὰ μου ποθητὰ,
 καὶ νὰ θυμᾶστε, ἀγαπητοὶ μου, τοὺς ἀγῶνες μου».
 Τὸ λόγο αὐτὸν σάν ἄκουσε ὁ λαός,
 κάποιος ἀπ' τοὺς ἀκράτητους βάζει φωνή,
 πετιέται ἀπάνω, ὅπως πετιέται ἀπ' τὸν καπνὸ,
 1065 σμᾶρι ἀπὸ μέλισσες καὶ στὸ βουητὸ φρενιάζει·
 ἄντρες, γυναῖκες, κοπέλλες, παλικάρια,
 παιδιὰ, γερόντοι, ἐπίσημοι, ὄχι ἐπίσημοι,
 ἄρχοντες καὶ κάποιοι πού ἀναπαύονταν ἀπ' τὸ στρατό,
 καθένας βράζοντας ἐξίσου ἀπ' τὸ θυμὸ κι ἀπὸ τὸν πόθο,
 1070 θυμὸ γιὰ τοὺς ἐχθρούς, πόθο γιὰ τὸ βοσκό του.
 Ἄλλὰ στὴ βία νὰ γονατίσω, μακριὰ ἀπὸ μένα,
 οὔτε καὶ νὰ δεχτῶ τὸ θρόνο πέρα ἀπὸ τὸ νόμο,
 ἀφοῦ οὔτε μὲ τὸ νόμο τὸν δεχόμουν.

- Στὸν πόθο τοὺς κάποιο ἄλλο βρίσκουν δρόμο.
 1075 Μ' ἐξορκίζουν πολὺ καὶ μὲ θερμοπαρακαλοῦν

τὸ γοῦν παρεῖναι καὶ βοηθεῖν ἡξίουν,
καὶ μὴ προέσθαι τοῖς λύκοις τὸ ποιμνιον.
Πῶς ἂν δυναίμην καρτερεῖν τὸ δάκρυον;
Ἀναστασία, ναῶν ὁ τιμιώτατος,
1080 ἢ πίστιν ἐξήγειρας ἐν γῆ κειμένην,
κιβωτὲ Νῶε, τὴν ἐπὶ κλυσιν μόνῃ
κόσμου φυγοῦσα, καὶ φέρουσα δευτέρον
κόσμον τὸν ὀρθόδοξον ἐν τοῖς σπέρμασι·
σοὶ μὲν πολὺς καὶ πάντοθεν προσρεῖ λεώς,
1085 ὡς τοῦ μεγίστου κινδύνων ἐστηκότος,
ἡμῶν γενέσθαι τὸ κρατεῖν, ἢ τοῦ πόθου;

Ἐγὼ δ' ἄφωνος ἐν μέσῳ, σκότου γέμων,
οὐδ' ὡς καταστείλαιμι τὰς φωνὰς ἔχων,
οὐδ' ὡς ὑποσχοίμην τι τῶν αἰτουμένων.
1090 Τὸ μὲν γὰρ οὐχ οἶόν τε, τῷ δ' ὑπὴν φόβος.
Ἔθλιβεν αὐχμός, σώματ' ἦν διάβροχα.
Φωνὰς δ' ἔλειπον αἱ γυναῖκες ἐν φόβῳ,
καὶ τῶν, ὅσαι μάλιστα εἶεν μητέρες.
Παίδων ὀδυρμοὶ ἐνδεδώκει δ' ἡμέρα.
1095 Ὡμνυ δ' ἕκαστος μὴ πρὶν ἐνδώσειν πόνων,
κἂν ἐνταφῆναι τῷ νεῷ δέῃ καλῶς,
ἢ τῶν ποθομένων τιν' ἐκβαλεῖν λόγον,
οἶόν τις εἰπεῖν ἐξεβιάσθη τῷ πόνῳ.
Φεῦ τῆς ἀκοῆς! ἢ μὴ τότε εὐθὺς ἐφράγη;
1100 «Συνεκβαλεῖς γάρ, εἶπε, σαυτῷ Τριάδα»·
ἕως φοβηθεῖς μὴ τις ἐκβῆ κίνδυνος,
ὄρκον μὲν οὐδ' ὧς (καὶ γὰρ εἰμ' ἀνώμοτος,
ἴν' ἐν Θεῷ κάγώ τι κομπάσω μικρόν,
ἐξ οὗ λέλουμαι Πνεύματος χαρίσματι),
1105 λόγον δ' ἔδωκα τῷ τρόπῳ πιστούμενον,
μενεῖν ἕως φανῶσι τῶν σκοπῶν τινες
(καὶ γὰρ τότε ἠλπίζοντο), προσδοκῶν τότε
λύσειν ἑμαυτὸν φροντίδων ἀλλοτρίων.
Οὕτω διεκρίθημεν ἀλλήλων μόγις,
1110 νικῶντες ἄμφω τῇ σκιᾷ τῆς ἐλπίδος·
οἱ μὲν γάρ, ὡς ἔχοντες ἡμᾶς ἐφρόνουσαν,
ἐγὼ δὲ μικρὸν ὡς μενῶν ἔτι χρόνον.

καὶ μοῦ ζητοῦν νὰ τοὺς παρασταθῶ καὶ νὰ βοηθήσω,
καὶ στοὺς λύκους νὰ μὴν ἀφήσω τὸ κοπάδι.
Τὰ δάκρυα νὰ κρατήσω πῶςμποροῦσα;
ᾠ' Αναστασία, ἀπ' τοὺς ναοὺς ὁ πιὸ πολῦτιμος,
1080 πού σήκωσες τὴν πίστη πού στη γῆ κειτόταν,
τοῦ Νῶε σὺ κιβωτὸς πού μόνη ξέφυγες
τοῦ κόσμου τὸν κατακλυσμὸ καὶ φέρνεις κόσμο
νέο, τὸν ὀρθόδοξο, μέσα στοὺς σπόρους σου.
Τρέχει σ' ἐσένα ἀπὸ παντοῦ λαὸς πολὺς,
1085 γιατί ἀπειλοῦσε ὁ πιὸ μέγας κίνδυνος,
νὰ νικήσω ἐγὼ ἢ νὰ κερδίσει τοῦ λαοῦ ὁ πόθος.

Ἐγὼ χωρὶς φωνὴ στη μέση, κατασκοτισμένος,
δὲν εἶχα οὔτε πῶς τίς φωνές τους νὰ κατασιγάσω,
οὔτε καὶ νὰ τοὺς τάξω κάτι ἀπ' ὅσα μοῦ ζητοῦσαν.
1090 Τὸ πρῶτο ἦταν ἀδύνατο, τὸ ἄλλο μὲ φόβιζε.
Ἐλιωνε τὴν ψυχὴ τὸ πάθος της, τὰ σώματά τους μούσκεμα.
Φωνές ἐβγαζαν οἱ γυναῖκες ἐμφοβες,
καὶ πιὸ πολὺ ἀπ' αὐτὲς ὄσες μητέρες,
θρηνοῦσαν τὰ παιδιά κι ἡ μέρα ὑποχωροῦσε,
1095 κι ὀρκιζόταν καθένας νὰ μὴν ὑποχωρήσει ἀκόμα,
κι ἂν τοῦ ἔμελλε ὄραία μὲς στὸ ναὸ ταφῆ,
παρὰ ἓνα λόγο νὰ ξεστόμιζε γιὰ ὅσα ποθοῦσε,
λόγους πού λέν αὐτοὶ πού ὁ πόνος τοὺς στριμώχνει.
Ἄχ, ἡ ἀκοή μου! πῶς δὲν ἔφραξεν ἀμέσως τότε;
1100 Μοῦ λέει «παίρνεις μαζί μ' ἐσὲ καὶ τὴν Τριάδα».
ᾠσπου ἀπὸ φόβο μὴν ξεσπάσει κάποιος κίνδυνος,
οὔτε ἔτσι δὲν ὀρκίστηκα (κι ὄρκο ποτὲ δὲν ἔχω δώσει,
λίγο κι ἐγὼ ἂς κομπάσω εὐλαβικά,
ἀπ' τὸν καιρὸ πού μὲ τοῦ Πνεύματος βαπτίστηκα τῆ χάρη)
1105 δίνω ὁμῶς λόγο μὲ τὸν τρόπο βεβαιωμένο,
νὰ μείνω ὡσπου κάποιοι ἐπίσκοποι φανοῦν
(πού ὄλοι τοὺς περιμέναμε) κι ἔλπιζα τότε
ἀπὸ ξένες φροντίδες τὸν ἑαυτὸ μου ν' ἀπαλλάξω·
ἔτσι μόλις σταμάτησε ἡ διχογνωμία ἀνάμεσά μας
1110 κι οἱ δύο μας νικητὲς μὲ ἴσκιον ἐλπίδας·
ἐκεῖνοι πῶς θὰ μὲ κρατοῦσαν πιστευαν,
κι ἐγὼ πῶς λίγο ἀκόμα θὰ ἔμενα διάστημα.

- Ἦν ταῦτα. Θεῖος δ' αὖθις ἤστραπτε λόγος,
 τάχιστα πυκνωθέντος, ὡσπερ ἐρκίου,
 1115 ἦ καὶ φάλαγγος, τοῦ πεπονθότος μέρους,
 τάχει στρατηγίας τε καὶ πλήθει χερός.
 Οἱ γὰρ τοπρόσθεν δέσμοι τῶν δογμάτων,
 καὶ τοῦτ' ἔχοντες εἰς τὸ συγκεῖσθαι μόνον,
 ὀρῶντες οἱ ἔπασχον, ἔστεργον πλέον.
- 1120 Τοὺς μὲν γὰρ ἤγειν ἡ Τριάς λαλουμένη,
 μακρόν τιν' ἀποδημοῦσα τοῦ λόγου χρόνον
 (ὀκνῶ γὰρ εἰπεῖν, ὡς πάλαι τεθαμμένη),
 τὸ πατρικὸν κήρυγμα, καὶ προσήλυτον.
 Ἦν γὰρ ποτ', εἴτ' ἔληξεν, εἴτ' ἦλθεν πάλιν,
 1125 τὴν ἐκ τάφων ἀνάστασιν πιστουμένη.
 Τοῖς δ' ἦν λόγος τις τῶν ἐμῶν ἰσως λόγων·
 οἱ δ' ὡς ἀθλητῆ καρτερῶ προσέτρεχον,
 οἱ δ' ὡς ἑαυτῶν ἔργον εἶχον ἀσμένως.
 Οἱ μὲν, πύθεσθε ταῦτα τῶν εὐ εἰδότην.
- 1130 Οἱ δ', ἐκδιηγῆσασθε τοῖς οὐκ εἰδόσιν
 (εἶπερ τινὲς τοσοῦτον ὑμῶν μακρόθεν,
 ἢ τῆς κρατούσης νῦν Ἰταλῶν ἐξουσίας)
 ὡς ἂν λαληθῆ ταῦτα καὶ τοῖς ὕστερον,
 ὡς ἄλλο τῶν καινῶν τι τοῦ βίου κακῶν,
 1135 ὧν περ μάταιος ὀλκὸς ἡμερῶν φέρει,
 πλεῖον τὸ χειρὸν ἐμπλέκων τῷ κρείσσονι.

- Οὐπω λέγω τὸν ὀρθὸν ἐν πίστει λεῶν,
 τὸν τῆς ἐμῆς ὠδίνος εὐγενῆ τόκον·
 οὗς ἔστιν εἰπεῖν, οὐδενὸς πεφηνότος
 1140 τῶν συμφρονούντων, τῷ παρόντι προστρέχειν,
 ὡς τοὺς ἀνύδρους ταῖς φανείσαις ἰκμάσι,
 λιμοῦ βοηθὸν τὸν λόγον ποιουμένους,
 ἢ φωτὶ μικρῶ τοὺς ἄγαν σκοτουμένους.
 Τί δ' ἂν τις εἴποι τῶν ξένων τῆς πίστεως,
 1145 ὅπως ἔχαιρον τῷ λόγῳ, μεμνημένος;
 Πολλὰ μὲν εἰσὶν αἱ παρέξοδοι λίαν
 τῆς ἀπλανοῦς τε καὶ τεταγμένης ὁδοῦ,
 πᾶσαι φέρουσαι πρὸς βυθοὺς ἀπωλείας,
 εἰς ἃς διεῖλεν ὁ φθορεὺς τὴν εἰκόνα,

- Ἔτσι ἦταν. Καὶ ξανάστραψεν ὁ θεῖος ὁ λόγος,
καθὼς ἀμέσως πύκνωσε, ὅπως τειχίο,
1115 ἦ καὶ μιὰ φάλαγγα, τὸ μέρος ποῦ ἔχε πάθει τοῦ λαοῦ
ἀπὸ τῆ γρηγοράδα τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ τῶν βοηθῶν τὸ πλήθος.
Γιατὶ ὄσοι πρῶτα μὲ τὰ δόγματα ἦταν δεμένοι,
κι αὐτὴ ἦταν μόνη αἰτία μαζί μου νὰ ἴναι,
κοιτάζοντας τί πάθαινα πιὸ μ' ἀγαποῦσαν.
- 1120 Αὐτοὺς τοὺς ἔφερνε ἡ Τριάδα ποῦ κήρυττα,
καὶ διάστημα ἔλειπε πολὺ ἀπ' τὸ λόγο
(θαμμένη ἀπὸ παλιὰ πῶς ἦταν, δὲν τολμῶ νὰ πῶ)
καὶ πατρικὸ ἦταν κήρυγμα, ξαναφερμένο,
ποῦ κάποτε ἦταν, σῶπασε καὶ πάλι ἀκούστηκε,
- 1125 καὶ τὴν ἀνάσταση βεβαίωνε ἀπ' τοὺς τάφους.
Τοὺς ἄλλους κάποιος λόγος μου τοὺς τράβηξε,
ἄλλοι ἔτρεχαν σ' ἐμένα τὸν ἀνίκανο ἀθλητῆ,
κι ἄλλοι ὡς σὲ δικό τους ἔργο μὲ κρατοῦσαν μὲ χαρὰ.
Πιστέψτε ὁ, τι σᾶς λέω ἀπὸ ὁποιοὺς ξέρουν,
- 1130 καὶ σεῖς σ' ὁποιοὺς δὲν ξέρουν διηγηθεῖτε τα
(ὄν κάποιοι κατοικοῦν τόσο μακριὰ ἀπὸ σᾶς
ἢ ἀπ' τὴν ἀρχὴ ποῦ τώρα κυβερνᾷ τοὺς Ἰταλοὺς),
γιὰ ν' ἀκουστοῦν αὐτὰ καὶ στοὺς μετέπειτα,
σὰν ἄλλο ἀπ' τὰ καινούργια τῆς ζωῆς δεινὰ,
- 1135 ποῦ φέρνει ἡ μάταιη σειρὰ τῶν ἡμερῶν,
πιότερο μπλέκοντας κακὸ μὲς στὸ καλύτερο.

Δὲ μιλῶ ἀκόμα γιὰ τὸ λαὸ μὲ τὴν πίστη τὴν ὀρθή,
τὸ γέννημα τοῦ πόνου μου τὸ εὐγενικό.

- Αὐτοὶ μπορῶ νὰ πῶ, κανεῖς ἀφοῦ δὲ φάνηκε
1140 ἀπ' τοὺς ὁμόδοξους, σ' ἐμένα πρόστρεξαν ἐκεῖ,
σὰ διψασμένοι στοῦ νεροῦ ποῦ ἀνάβανε τὴ φλέβα,
—στὴ δίψα τοὺς βοηθὸ τοὺς κάνοντας τὸ λόγο μου—
ἢ σὰν κατασκοτεινιασμένοι σὲ μικρὴν ἀχτίνα.
Καὶ τί νὰ πῶ γιὰ τοὺς μακριὰ ἀπ' τὴν πίστη,
- 1145 θυμούμενος πῶς μὲ τὸ λόγο μου χαιρόνταν;
Πολλοὶ κι ἀμέτρητοι εἶν' οἱ δρόμοι ποῦ ἀπ' τὸ δρόμο
τὸν ἀλάθευτο βγάζουν καὶ καλοστρωμένο,
κι ὄλοι ὀδηγοῦνε στῆς ἀπώλειας τοὺς βυθοῦς.
Σ' αὐτοὺς ὁ ὀλέθριος τὴ θεία εἰκόνα μοίρασε,

1150 ὡς ἂν παρείδυσίν τιν' ἐντεῦθεν λάβη,
γνώμας τεμών, οὐ γλώσσας, ὡς πάλαι Θεός.

- Ἐντεῦθέν εἰσιν αἱ νόσοι τῶν δογμάτων·
οἱ θεῖον οὐδὲν εἰδότες ἢ φορὰν μόνην,
ὑφ' ἧς γενέσθαι καὶ φέρεσθαι πᾶν τόδε·
1155 οἱ πλήθος εἰσάγοντες, ἀνθ' ἑνός, θεῶν,
καὶ τοῖς ἑαυτῶν προσπεσόντες πλάσμασιν·
οἱ τὴν πρόνοιαν μὴ διδόντες τοῖς κάτω,
καὶ πάντα συντιθέντες ἀστέρων πλοκαῖς·
ἔσοι τε λαὸς ὄντες ἔκκριτος Θεοῦ
1160 τὸν Υἱὸν ἐσταύρωσαν εἰς τιμὴν Πατρός·
ἔσοι τε μικροῖς εὐσεβεῖς ἐντάλμασιν
οἱ τ' ἀγγέλους, καὶ πνεύματα, καὶ ἀνάστασιν,
οἱ τε προφητῶν γράμματ' ἐξαρνούμενοι·
Χριστὸν θ' ἔσοι σέβουσιν ἐν νόμου σκιαῖς·
1165 οἱ τὸν Βυθὸν Σιγὴν τε προχρόνους φύσεις
τιμῶντες, Αἰῶνάς τε τοὺς θηλάρσενας,
Σίμωνος υἱοὶ τοῦ μάγου· ὧν φύματα.
οἱ συντιθέντες τὴν θεότητα' ἐκ γραμμάτων
οἱ τὴν Παλαιὰν καὶ Νέαν δύο θεοὺς
1170 νεύμαντες, ἀσστηρῶ τε κάγαθωτάτῳ·
οἱ τρεῖς φύσεις τιθέντες οὐ κινουμένας,
τὴν πνεύματος, χόος τε, τὴν τ' ἀμφοῖν μέσσην·
οἱ τῷ Μανουὶ χαίροντες ἀρχικῶ σκότῳ·
οἱ Μωντανοῦ τὸ πνεῦμα τιμῶντες κακῶς·
1175 οἱ Ναυάτου κενὴν ἔπαρσιν ὀφρύος·
οἱ τῆς ἀρεύστου Τριάδος συναιρέται,
οἱ τῆς ἀτμήτου φύσεως διαιρέται·
αὐθις δὲ τούτων ὡσπερ ἐξ ὕδρας μιᾶς
πολλῶν φυνέντων δυσσεβείας ἀχένων,
1180 ὁ τῇ κτίσει τὸ Πνεῦμα συντιθεῖς μόνον,
ὁ καὶ τὸν Υἱὸν προστιθεῖς τῷ Πνεύματι·
οἱ τ' εἰσάγοντες ἡλικά Καίσαρος Θεόν·
οἱ τὴν δόκησιν εἰσάγοντες ἐκτόπως·

1173 Ὅσοι νομίζουσι ἀρχὴ τῶν ὄντων τὸ ἀρχικὸ σκοτάδι.

1180 Αὐτὸς εἶναι βέβαια ὁ πνευματομάχος Μακεδόνης.

1150 μικρὸ ἓνα πέρασμα ἀπὸ ἐκεῖ γιὰ νὰ πετύχει,
μοιράζοντας τὶς γνώμες, κι ὄχι ὅπως παλιὰ ὁ Θεὸς τὶς γλῶσσες.

Ἄπὸ δῶ βγαίνουν ὅσοι τὰ δόγματα διαστρέφουν.
Ὅσοι δὲ δέχονται τὸ Θεὸ παρὰ μονάχα ὡς μιὰ ἴφορᾶ'
ποὺ ἐφτιαξε ὄλ' αὐτὰ καὶ τὰ πηγαίνει·

1155 ὅσοι ἀντὶ ἓνα, πλῆθος δέχονται θεοῦς
καὶ προσκυνοῦν τὰ πλάσματά τους τὰ ἴδια.
Ὅσοι τὴν Πρόνοια ἀποκλείουν ἀπ' τὰ κάτω
κι ὄλα ἀπὸ τὶς κινήσεις μπλέκουνε τῶν ἀστεριῶν
κι ὅσοι λαὸς τοῦ Θεοῦ ξεχωριστὸς ἐνῶ ἦταν,

1160 τιμώντας τὸν Πατέρα σταύρωσαν τὸ Γιό·
κι ὅσοι, ἐνῶ τὶς μικρὲς ἐντολὲς σέβονται,
τοὺς ἀγγέλους καὶ τὰ πνεῦματα καὶ τὴν ἀνάσταση,
κι ὅ,τι οἱ προφῆτες εἶπαν τ' ἀπαρνιοῦνται·
καὶ τὸ Χριστὸ στοῦ νόμου ὅσοι τοὺς ἴσκιους σέβονται·

1165 ὅσοι τὸ Βυθὸ καὶ τὴ Σιγή, φύσεις πρὶν ἀπ' τὸ χρόνο
τιμοῦν, τοὺς Αἰῶνες τοὺς σερνικοθήλυκους,
οἱ γιοὶ τοῦ Σίμωνα τοῦ μάγου κι οἱ ἀποφυάδες τους,
ποὺ τὴ θεότητα μὲ γράμματα συναρμολογοῦν,
καὶ τὴν Παλιὰ Διαθήκη καὶ τὴ Νέα σὲ δυὸ θεοὺς

1170 τὴ μοίρασαν, σ' αὐστηρὸν ἓνα κι ἄλλον ἀγαθότατο·
ἀκίνητες τρεῖς ὅσοι φύσεις δέχονται,
πνεῦμα καὶ χῶμα καὶ μιὰ τρίτη ἀνάμεσά τους·
ὅσοι μὲ ἰσχυρὰ σκοτάδι τὸ ἀρχικὸ ἱκανοποιοῦνται τοῦ Μανοῦ·
ὅσοι τιμοῦν τοῦ Μοντανοῦ τὸ πνεῦμα ἀνόσια,

1175 κι ὅσοι τὴν κούφια τοῦ Ναυάτη ἐπαρση·
ὅσοι τὴν Τριάδα συναιροῦν τὴ δίχως ροή
καὶ τὴν ἀχώριστη χωρίζουν φύση της·
κι ὅσοι ἀπ' αὐτοὺς σὰν ἀπὸ ὕδρα λερναία
πολλὰ κεφάλια φύτρωσαν ἀσέβειας·

1180 ὅποιος συναριθμεῖ τὸ Πνεῦμα μόνο μὲ τὰ κτίσματα,
κι ὅποιος στὸ Πνεῦμα καὶ τὸ Γιὸ προσθέτει·
ὅσοι τὸ Θεὸν εἰσάγουν συνομήλικο τοῦ Καίσαρα·
κι ὅσοι τὴ γνώμη τὴν ἀπατηλὴ ἄτοπα εἰσάγουν

οἱ δευτερον λέγοντες Υἱὸν τὸν κάτω·
1185 οἱ μὴ τέλειον τὸν σεσωσμένον, ἀλλ' ἄνονν.

Αὐται γάρ εἰσιν, ὡς τύπῳ φράσαι, τομαὶ
τῆς ὀρθότητος, ἐκτόπων τε μητέρες.
Τούτων τις ἦν οὕτως ἀκίνητος τότε,
ὡς μὴ τὸ οὖς γε τοῖς ἐμοῖς κλίνειν λόγοις;
1190 Τοὺς μὲν γὰρ ἤρει τὸ κράτος τῶν δογμάτων,
οἱ δ' ἡμεροῦντο τῷ τρόπῳ τῆς λέξεως.
Οὐ γὰρ μετ' ἐχθρας οὐδὲ λοιδορίας πλέον
ἢ κηδεμονικῶς τοὺς λόγους προήγομεν,
ἀλγοῦντες, οὐ παίοντες, οὐδ' ἐπηρμένοι
1195 καιρῶ ρέοντι καὶ πλάνῳ, καθὼς τινες.
Τίς γὰρ λόγῳ τε καὶ κράτει κοινωνία;
Οὐδὲ πρόβλημα τὸ θράσος ποιούμενοι
τῆς ἀλογίας· δεινῶς γὰρ ἔντεχνον τόδε
καὶ σηπιῶδες, τὸ μέλαν ἐκ βάθους ἐμείν,
1200 ὡς τοὺς ἐλέγχους ἐκδιδράσκειν τῷ ζῳφῳ.
ἀλλ' ἡμέρως τε τοῖς λόγοις καὶ προσφόρως
ἐντυγχάνοντες, ὡς λόγου συνήγοροι
τοῦ συμπαθοῦς τε καὶ πράου, καὶ μηδένα
πλήσσοντος· ἐξ οὗ καὶ τὸ νικᾶσθαι λόγος,
1205 καὶ τὸ κρατεῖν δὲ τιμιώτερον πολὺ,
πειθοῖ βιαίᾳ τῷ Θεῷ προσκτώμενον.
Τοιαῦτα πλαξί ταῖς ἐμαῖς ἐνεγράφη.

Ἄλλος τις οὗτος τῆς ἐμῆς παιδεύσεως
νόμος, σοφῶς τε καὶ καλῶς γεγραμμένος.
1210 Μὴ μίαν ὁδὸν τῆς εὐσεβείας εἰδέναι,
τὴν εὐκόλῳν τε καὶ κακὴν γλωσσαλγίαν.
μηδ' ἐν θεάτροις, καὶ φόροις, καὶ συμπόταις
ὁμοῦ γελῶντας, ἄσμασι χαννουμένους,
πρὶν καὶ πλυθῆναι γλῶσσαν ἐξ αἰσχυρῶν λόγων,
1215 μηδ' ἐν βεβήλοις ὡσὶ καὶ Χριστοῦ ξένοις
πίπτειν ἀφειδῶς τῶν λόγων τοὺς μυστικούς,
παίζοντας ἐν τοῖς καὶ πόνῳ θηρωμένοις·

1185 Κατὰφέρεται κατὰ τῶν Ἀπολλινιαριστῶν ποῦ ἀρνοῦνταν ὅτι ὁ Χριστὸς εἶχε γίνεαι τέλειος ἀνθρώπος.

καὶ λένε δεύτερο τὸ Γιὸ πού 'ρθε στὴ γῆ μας·
 1185 κι ὄσοι ὀποιον σώζεται ὄχι τέλειο μὰ δίχως νοῦ τὸν λέν.

Αὐτὲς –γιὰ νὰ τὸ πῶ συνοπτικᾶ– εἶναι οἱ διαιρέσεις
 τῆς πίστεως τῆς ὀρθῆς πού τόσα ἀπίθανα γεννοῦν.
 Ποιὸς ἀπ' αὐτοὺς τόσο τότε ἦταν ἀσυγκίνητος,
 ὥστε στὰ λόγια μου τ' αὐτί του νὰ μὴ στρέψει;
 1190 Τῶν δογμάτων ἡ δύναμη ἄλλους ἄρπαζε,
 ἄλλους τῆς ὀμιλίας ἡμέρευεν ὁ τρόπος.
 Οἱ λόγοι μου δὲ λέγονταν μ' ἐχθρότητα,
 δὲν τοὺς κατηγοροῦσα οὔτε δεσποτικᾶ μιλοῦσα·
 πονοῦσα, δὲν τοὺς ἔδινα χτυπήματα οὔτε μὲ παρέσυρε
 1195 ἡ ἐπιτυχία ἡ φευγαλέα κι ἀπατηλὴ, ὅπως μερικούς.
 Τί κοινὸ ἔχει ὁ λόγος μὲ τὴν ἐξουσία;
 Οὔτε καὶ τὴ θρασύτητα ἔβαζα προπέτασμα
 τῆς ἀγνοιάς μου· ὑποῦλο φοβερὰ εἶναι τοῦτο,
 τῆς σουπιᾶς τέχνη, τὸ μελάνι τῶν σωθικῶν σου νὰ ξερνᾶς,
 1200 καὶ νὰ γλιστρᾶς μὲ τὴ θολοῦρα ἀπὸ τὸν ἔλεγχο.
 Ἦμερα καὶ μὲ λόγια πρόσφορα
 τοὺς μιλοῦσα, ἀφοῦ τὸ Λόγον ὑπεράσπιζα,
 τὸ σπλαχνικὸ καὶ πρᾶο καὶ πού κανένα
 δὲ χτυπᾶ· κι εἶναι γι' αὐτὸ τὸ νὰ νικίεσαι λογικὸ,
 1205 μὰ νὰ νικᾶς σημαίνει πιὸ πολὺ,
 τὸ Θεὸ νὰ κερδίζεις μὲ ἀκράτητη πειθῶ.
 Τέτοια εἶχα στίς δικές μου πλάκες γράψει ἐγώ.

Κι ἄλλος ἓνας τῆς σπουδῆς μου εἶναι νόμος
 τοῦτος, σοφὰ γραμμένος κι ὅπως πρέπει·
 1210 νὰ μὴ γνωρίζετε ἓνα μόνον δρομὸ τῆς εὐσέβειας,
 τὴν εὐκολὴ πολυλογία κι ἀχρηστὴ.
 Μῆτε στὰ θεάτρα καὶ στὴν ἀγορὰ καὶ στὰ συμπόσια,
 διαρκῶς γελώντας, ἀπὸ τὰ τραγούδια χαινωμένοι,
 προτοῦ πλυθεῖ ἀπὸ λόγια ἢ γλώσσα σας αἰσχρὰ,
 1215 μῆτε σ' αὐτιὰ βέβηλα μὰ καὶ ξένα ἀπ' τὸ Χριστὸ
 νὰ ρίχνετε τοὺς λόγους ἀλογάριαστα τοὺς μυστικούς,
 μ' ἐκεῖνα παίζοντας πού συλλαμβάνονται μὲ κόπο.

ἀλλ' ἐντολαῖς μὲν ὡς μάλιστα εὐσεβεῖν
 πτωχοτροφοῦντα, ξενοδοχεῖα, ταῖς νόσοις
 1220 ἀρκοῦντα, καρτεροῦντα καὶ ψαλμωδίαις,
 εὐχαῖς, στεναγμοῖς, δάκρυσι, χαμευνίαις,
 γαστρὸς πιεσμοῖς, ἀγχόναις αἰσθήσεων,
 θυμοῦ, γέλωτος, χειλέων εὐταξία,
 Τὴν σάρκα κοιμίζοντα πνεύματος κράτει.

- 1225 Πολλοὶ γὰρ εἰσιν αἱ σωτηρίας ὁδοί,
 πᾶσαι φέρουσαι πρὸς Θεοῦ κοινωνίαν·
 ἅς χρησ' ὀδεύειν, οὐ μόνην τὴν ἐν λόγῳ.
 Λόγος γὰρ ἀρκεῖ καὶ ψιλῆς τῆς πίστεως,
 μεθ' ἧς ἀτεχνῶς τὸ πλεόν σώζει Θεός.
- 1230 Εἰ δ' εἰς σοφοὺς ἐπιπτεν ἡ πίστις μόνον,
 Θεοῦ παρ' ἡμῖν οὐδὲν ἦν πενέστερον.
 Ἄλλ' εἰ φιλόλογοςσός τις, ἡ ζήλου πλέως,
 καὶ δεινὸν εἴ σοι μὴ ρυήσεται λόγος
 (ἀνθρώπινον γὰρ εὐχομαι κἀνταῦθά σοι),
- 1235 λάλει μὲν, ἐν φόβῳ δέ, μὴδὲ πάντοτε,
 μὴ πάντα, μὴδ' ἐν πᾶσι, μὴδὲ πανταχοῦ.
 Ἄλλ' ἔστιν οἷς, ὅσον τε, καὶ ποῦ, καὶ πότε.
 Καιρὸς δὲ παντός, ὡς ἀκούεις, πράγματος·
 μέτρον τ' ἀριστον, τῶν σοφῶν ἐνὸς λόγος.
- 1240 Χωρὶς τὰ Μυσῶν καὶ Φρυγῶν ὀρίσματα,
 χωρὶς τὰ τῶν ἐξωθεν, οἳ τ' ἐμοὶ λόγοι.
 Τῶν μὲν γὰρ εἰσιν εἰς ἐπίδειξιν οἱ λόγοι
 ἐν μειρακίσκων συλλόγοις, καὶ πλάσμασιν,
 ἐν οἷς μέγ' οὐδὲν ἀτυχεῖν ἢ τυγχάνειν.
- 1245 Σκιᾶς, σκιᾶς γὰρ οὐδὲν ἀσθενέστερον.
 Ἡμῖν δ' (ἀληθεύειν γὰρ ἐστὶν ὁ σκοπὸς)
 οὕτως ἔχειν, ἢ μὴ, περιδεῆς τὸν λόγον.
 Ὅδὸς γὰρ ἀμφίκριμνος, ἧς ἄδου πύλας.
- 1250 Ὅθεν μάλιστα τοὺς λόγους φυλακτέον,
 τὰ μὲν λέγοντας, τῶν δ' ἀκούοντας σοφῶς·
 ἔστι δ' ὅτ' ἐκχωροῦντας ἀμφοῖν ἐξίτητος,
 στάθμη δικαία, τῷ φόβῳ, κεκρημένους.

- Νά δείχνεις τὴν εὐσέβειά σου στὶς ἐντολές.
 Τρέφε φτωχοὺς, δέχου τοὺς ξένους, στὶς ἀρρώστιες
 1220 νὰ ὑπηρετεῖς, στὶς ψαλμωδίες νὰ ὑπομονεῖς,
 στὶς προσευχές, στοὺς στεναγμούς, στὰ δάκρυα, στὸ πλάγιασμα
 στὴ γῆ, στὴν πίεση τῆς κοιλιᾶς, στῶν αἰσθήσεων τὸ πνίξιμο,
 στοῦ θυμοῦ, στοῦ γέλιου, στῶν χειλιῶν τὸ κράτημα,
 τὴ σάρκα νὰ ἡρεμεῖς μὲ τοῦ νοῦ σου τὴ δύναμη.
- 1225 Πολλοὶ τῆς σωτηρίας εἶναι οἱ δρόμοι,
 κι ὄλοι στὴν ἔνωση μὲ τὸ Θεὸ ὁδηγοῦν·
 ὄλους νὰ τοὺς βαδίζεις πρέπει κι ὄχι μονάχα αὐτὸν τῶν λόγων·
 εἶναι ἀρκετὸς τῆς ἀπλῆς πίστεως ὁ λόγος,
 ποὺ θέλει ὁ Θεὸς γιὰ τῶν πολλῶν τὴ σωτηρία.
- 1230 Μ' ἂν στοὺς σοφοὺς μονάχα ἡ πίστη πήγαινε,
 τίποτα πρὸ φτωχὸ δὲ θὰ ἔταν μεταξύ μας ἀπὸ τὸ Θεό.
 Μ' ἂν τῆς ὁμιλίας εἶσαι φίλος ἢ καὶ ζῆλο γεμάτος,
 κι εἶναι γιὰ σένα φοβερό νὰ μὴν κυλήσει ὁ λόγος
 (παρακαλῶ γιὰ κάτι ἀνθρώπινο κι ἐδῶ γιὰ χάρη σου),
- 1235 μίλα, μὲ φόβο ὡστόσο κι ὄχι πάντοτε,
 ὄχι ὄλα, κι οὔτε σ' ὄλους, οὔτε καὶ παντοῦ,
 ἀλλὰ σὲ κάποιους, κι ὡς ἓνα βαθμό, κάπου καὶ κάποτε.
 Εἶναι καιρὸς, ὅπως ἀκοῦς, γιὰ κάθε πράγμα,
 κι εἶναι ἄριστο τὸ μέτρο, ἐνὸς σοφοῦ εἶναι λόγος.
- 1240 Χώρια οἱ περιοχὲς τῶν Μυσῶν καὶ τῶν Φρυγῶν,
 χώρια κι οἱ λόγοι τῶν ἀπέξω κι οἱ δικοὶ μου.
 Ἐκεῖνων εἶναι οἱ λόγοι γιὰ νὰ ἐπιδειχτοῦν
 σὲ συγκεντρώσεις νεαρῶν καὶ πράγματ' ἀνεμάρπαστα,
 ποὺ νὰ κερδίσεις ἢ νὰ χάσεις εἶναι ἀσήμαντο.
- 1245 Εἶναι ἴσκιος κι ἀπ' τὸν ἴσκιο τίποτα πρὸ ἀδύνατο.
 Γιὰ μᾶς ὅμως, ποὺ ἡ ἀλήθεια εἶναι ὁ στόχος μας,
 εἶναι φοβερό, νὰ ἔτσι ὁ λόγος εἶτε ἀλλιώτικος·
 δρόμος εἶναι σὲ δύο γκρεμοὺς ἀνάμεσα κι ὅταν ξεκλίνεις
 πέφτεις γραμμὴ στοῦ Ἄδη τὸ στόμα μέσα.
- 1250 Γι' αὐτὸ δεῖχνε στοὺς λόγους σου μεγάλη προσοχὴ
 καὶ λέγε αὐτοὺς κι ἄκουε τοὺς ἄλλους μὲ σοφία.
 Συχνὰ κι ἀπὸ τοὺς δύο ἀπέχοντας ἐξίσου,
 ἄς ἔχομε ἀπὸ φόβο δίκαιη ζυγαριά.

- Ἦττον γὰρ οὖς, ἢ γλῶσσα, κίνδυνον φέρει·
 1255 ἦττον δ' ἀκοῆς, τὸ καὶ φυγεῖν ἐκ τοῦ μέσου.
 Τί δεῖ σε νάρκης ἀψάμενον νεκροῦν φρένα;
 ἢ πλησιάζειν ἀσθματι λυσσῶντος κυνός;
 Οὕτω μαθόντες ἐκ γραφικῶν θεσπισμάτων,
 οἷς ἐτράφημεν πρὶν συναχθῆναι φρένα·
 1260 οὕτως ἀγοντες καὶ πολίτας καὶ ξένους,
 ἤδη γεωργῶν ἡμεν ἐν τοῖς πλουσίοις,
 εἰ καὶ συνακτὸν οὐχ ὁμοῦ τοῦμόν θέρος.
 Τοὺς μὲν γὰρ ἄρτι τῶν ἀκανθῶν ἠρέμουν·
 οἱ δ' ὠμαλίζονθ', οἷς δ' ἐβάλλετο σπόρος,
 1265 οἱ δ' ἐν γάλακτι, τῶν δ' ὑπὲρ γῆς ἡ φυή,
 οἱ δ' ἐχλόαζον, οἱ δ' ἐδεσμοῦντο στάχυς,
 οἱ δ' ἠδρύνοντο, οἱ δὲ λευκοὶ πρὸς θέρος·
 ἄλως τιν' εἶχε, τοὺς δὲ θημῶν τις φίλος·
 οἱ δ' ἐκκρίνοντο, οἱ δὲ τῶν σίτων ἔσω,
 1270 οἱ δ' ἦσαν ἄρτος, τῆς γεωργίας πέρας,
 ἄρτος γεωργὸν τὸν καμόντα μὴ τρέφων
 νῦν, τοὺς δὲ μηδὲν ἐκχέαντας ἰκμάδος.

- Ἐβουλόμην ἐνταῦθα στῆσαι τὸν λόγον,
 καὶ μηδὲν εἰπεῖν τῶν ἀναξίων λόγου.
 1275 Νῦν δ' οὐκ ἔῃ με τὰ πρόσω τῶν πραγμάτων,
 ὧν τὰ μὲν ἦλθε δεξιῶς, τὰ δ' ἀγνοῶ
 τί χρῆ λέγειν μοι, καὶ τί μοιρα προσέμειν,
 τίνας δ' ἐπαινεῖν. Τοῦτον ἐχόντων τρόπων
 ἡμῶν, ἐφίστατ' ἀθρόως αὐτοκράτωρ
 1280 ἐκ τῆς Μακεδνῆς, βαρβάρων στήσας νέφος,
 πλήθει τε πολλῶ καὶ θράσει τεθηγμένων,
 ἄνθρωπος οὐ κακὸς μὲν, εἰς πίστιν Θεοῦ
 ὅσον κρατῆσαι τὰς ἀπλουστέρας φύσεις,
 καὶ τῆς Τριάδος ὑπερφυῶς ἠττώμενος·
 1285 (σπλάχνων γὰρ οὗτός ἐστι καὶ πάντων λόγος,
 στερρᾶς ἐφ' ἑδρας ἀσφαλῶς βεβηκότων)
 οὐ μὴ τοσοῦτος τῇ ζέσει τοῦ πνεύματος,

1286 Ἐννοεῖ τοὺς καθολικοὺς, ἀφοῦ πέτρα εἶναι ὁ Πέτρος. Μπορεῖ νὰ ἐννοου-
 νται καὶ ὄσοι στηρίζουν τὴ σωτηρία τους σὲ ἰσχυρὸ θεμέλιο.

- Μικρότερος ὁ κίνδυνος τοῦ αὐτιοῦ ἢ τῆς γλώσσας;
 1255 καὶ πῶς μικρὸς παρὰ ν' ἀκούσεις ἂν φύγεις πέρα.
 Γιατί τὸ νοῦ σου νὰ νεκρώσεις νάρκη ἐγγίζοντας
 ἢ νὰ πλησιάσεις τὴν ὀργή λυσσασμένου σκύλου;
 Ἔτσι ἔχω μάθει ἀπ' τῆς Γραφῆς τοὺς ὀρισμούς,
 ποὺ μ' ἔθρεψαν πρὶν πῆξει τὸ μυαλό μου·
 1260 ἔτσι ὀδηγώντας τοὺς πολίτες καὶ τοὺς ξένους
 μετριόμουν πιά μέσα στοὺς πλούσιους γεωργούς,
 ἂν καὶ δὲν εἶχα τὴ συγκομιδὴ μου ὀλη μὲ μιᾶς.
 Γιατί ἀπὸ τούτους μὸλις ἔβγαζα τ' ἀγκάθια,
 σβάρνιζα ἐκείνους, σ' ἄλλους ἔσπερνα,
 1265 ἄλλους εἶχα στό θήλασμα, κι ἄλλοι ἀπ' τῆ γῆ φυτρῶναν·
 πρασίνιζαν αὐτοὶ κι ἄλλοῦ δεμάτιαζα τὰ στάχια,
 μέστωναν τοῦτοι κι ἄλλοι ξάνθιζαν γιὰ θερισμό·
 ἄλλοι στ' ἄλώνι εἶχαν ριχτεῖ, στὴ θημωνιά τὴ χαρωπὴ ἄλλοι,
 λιχνίζονταν αὐτοί, κι ἄλλοι στ' ἀμπάρι μέσα,
 1270 κι ἄλλοι ψωμί εἶχαν γίνει, τῆς γεωργίας τὸ τέλος·
 ψωμί ποὺ τὸ γεωργὸ ποὺ κόπιασε δὲν τρέφει τώρα,
 μὰ ἐκείνους ποὺ δὲν ἔχυσαν οὐτ' ἓνα κόμπο ἰδρώτα.

- Θά 'θελα ἐδῶ τὸ ποίημα νὰ διακόψω
 καὶ τίποτ' ἀπ' τ' ἀνάξια νὰ μὴν μνημονεύσω.
 1275 Μὰ ὅσα ἐγιναν κατόπι δὲ μ' ἀφήνουν,
 ὅσα δεξιὰ μοῦ βγῆκαν, κι ὅσα πῶς δὲν ξέρω·
 νὰ λέω τί πρέπει, καὶ σὲ τί νὰ τὸ ἀποδώσω,
 καὶ νὰ ἐπαινέσω ποιούς. Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο
 βρισκόμουνα καὶ ξάφνου φτάνει ὁ βασιλιάς
 1280 ἀπ' τὴ Μακεδονία σάν ἔστησε τῶν βαρβάρων τὸ σύννεφο,
 πλῆθος ἀμέτρητο, μὲ θράσος ὀπλισμένοι.
 Δὲν ἦταν ἄνθρωπος κακὸς ὅσο νὰ κρατήσῃ
 στοῦ Θεοῦ τὴν πίστη τίς ἀπλούστερες ψυχές,
 καὶ θαυμαστὸ πόσο ἦταν τῆς Τριάδας δοῦλος
 1285 (τῆς καρδιάς τοῦτος εἶναι ὁ λόγος κι ὄλων
 ὅσοι σὲ πέτρα στέρεη σίγουρα πατοῦνε).
 Ἄλλὰ δὲν εἶχε τόση φλόγα πνεύματος,

- ὡς ἀντισῶσαι τοῖς παρελθοῦσι τὰ νῦν,
 καιρῶ τὰ καιροῦ πταίσματ' ἐξιῶμενος·
 1290 ἢ τὴν ζέσιν μὲν ἴσος, οὐκ ἴσος δέ γε,
 τί φῶ; τὸ θάρσος, ἢ θράσος; διδάξατε.
 Ἴσως δ' ἄμεινον τὸ προμήθειαν καλεῖν.
 Οὐ γὰρ κατείργειν, ἀλλὰ πείθειν, ἔννομον
 εἶναι νομίζω, καὶ πρὸς ἡμῶν τι πλεόν,
 1295 αὐτῶν τ' ἐκείνων, οὐς Θεῶ προσάξομεν.
 Τὸ μὲν γὰρ ἀκούσιον, κρατούμενον βία,
 ὡσπερ βέλος νευρᾷ τε καὶ χερσὶ δεθέν,
 ἢ ρεῦμ' ἐν ὄλκῳ πάντοθεν στενούμενον,
 καιροῦ δοθέντος, τὴν βίαν περιφρονεῖ.
 1300 Τὸ δ' ἐκούσιον, βέβαιον εἰς πάντα χρόνον,
 δεσμοῖς ἀλύτοις τῶν πόθων ἐσφιγμένον.
 Ταῦτ' ἔννοῶν, ἔμοι γε τὸν φόβον δοκεῖ
 τέως κατασχών, πάντας ἔλκειν ἡμέρως,
 προθεῖς τὸ βούλεσθ', ἔγγραφον πειθοῦς νόμον.
- 1305 Ὡς δ' οὖν ἐπέστη ἄσμενος τρισασμένοις,
 ἃ μὲν τετιμήκει με, τῇ πρώτῃ θεῶ,
 οἷς τ' εἶπεν, οἷς τ' ἤκουσεν εὐμενέστατα.
 Τί χρῆ λέγειν με; καὶ γὰρ αἰσχύνῃς γέμον
 εἰ τηλίκος φρονεῖν δοκοῖν τηλίκους,
 1310 ᾧ τίμιον τοῦτ' ἔστι καὶ μόνον, Θεός.
 Τὸ δ' οὖν πέρας· «Δίδωσι», φησί, «τὸν νεῶν
 Θεὸς δι' ἡμῶν σοί τε καὶ τοῖς σοῖς πόνοις»·
 φωνὴν ἄπιστον πρὶν προελθεῖν εἰς τέλος.
 Οὕτως γὰρ ἦσαν ἢ πόλις κατακράτος
 1315 ἐστῶτες, ἢ πολλή τε καὶ δεινὴ ζέσις,
 ὡς μὴδ', ἂν εἴ τι τῶν ἀηδῶν συμπέσοι,
 εἰζοντες, ἀλλ' ἐζοντες ὧν περ ἐκράτουν·
 εἰ δὲ καὶ αὐτὸν βιάζοντ', ἀλλὰ τὸν τραχὺν χόλον
 ἡμῖν ἐπαφήσοντες, ὧν ῥᾶστον κρατεῖν.
- 1320 Ὁ μὲν τόδ' εἶπεν· ἐμὲ δὲ συμμιγῆς τρόμῳ
 παλμός τις εἶχεν ἡδονῆς. Ὡ Χριστέ μου,

- γιὰ νὰ ἐξισορροπήσει τὰ νέα μὲ τὰ περασμένα,
 καὶ τοῦ καιροῦ μὲ τὸν καιρὸ τὰ λάθη νὰ γιαιτρέψει,
 1290 Ἦταν ἡ φλόγα του ἴση ἢ καὶ δὲν ἦταν,
 τί πιά νὰ πῶ; Εἶναι θάρρος, πέστε μου, ἢ θρασύτητα;
 Ἴσως καλύτερο εἶναι πρόνοια νὰ τὴν πῶ.
 Σωστὸ δὲν εἶναι νὰ ἐπιβάλλεις μὰ νὰ πείθεις,
 νομίζω, καὶ γιὰ μᾶς πιὸ ὠφέλιμο εἶναι
 1295 καὶ γι' αὐτοὺς τοὺς ἴδιους ποὺ θὰ φέρομε στὸ Θεό.
 Ἀθέλητο τὸ πρῶτο, καὶ μὲ τὴ βία κρατιέται,
 σὰ βέλος στὴ νευρὰ δεμένο καὶ στὸ χέρι
 ἢ ρεῦμα μὲς στὴν κοίτη ἀπὸ παντοῦ περιορισμένο,
 καιρὸ σὰν βρεῖ τὴ βία περιφρονεῖ.
 1300 Τὸ θελημένο, σίγουρο κάθε στιγμῆ,
 τὸ σφίγγουν τ' ἄλτα δεσμὰ τῶν πόθων του.
 Αὐτὰ ἔχοντας στὸ νοῦ, τὸ φόβο-μου νομίζει
 τότε θὰ διαλύσει καὶ ἡμερα ὄλους θὰ τραβήξει,
 προβάλλοντας τὸ 'ὰν θέλει' τῆς πειθῶς νόμο γραπτό.
- 1305 Κι ὡς ἦρθε μὲ χαρὰ σὲ τρισηχαροῦμενους,
 τὸ πῶς μὲ τίμησε εὐθύς ποὺ μὲ πρωτόδε,
 ὅ,τι εἶπε κι ὅσα προθυμότερα ἄκουσε
 τί νὰ τὰ λέω; πολλὴ φέρνει ντροπή,
 ἀν τέτοια μὲ κολάκευαν σ' αὐτὴ τὴν ἡλικία,
 1310 ἐμένα ποὺ ἀκριβὸ καὶ μόνο μοῦ εἶναι ὁ Θεός.
 Καὶ νά, τὸ τέλος. Λέει· «τὸ ναὸ ὁ Θεὸς δίνει σ' ἐσένα
 καὶ στοὺς δικούς σου μόχθους μὲ τὸ χέρι μου».
 Χάρισμα ἀπίστευτο προτοῦ στὸ τέλος φτάσει.
 Γιατὶ στὴν πόλη ἔτσι οἱ πολῖτες ἐπιμένουν
 1315 ἀκλόνητοι, μὲ πάθος φοβερὸ καὶ μέγα,
 ποὺ κι ἀν γινόταν κάτι ἀπ' τὰ χειρότερα
 πίσω δὲ θὰ 'καναν, μὰ ὅ,τι εἶχαν θὰ κρατοῦσαν.
 Κι ἀν πάλι τοὺς ἀνάγκαζαν τὴν τραχεῖα ὀργή τους
 σ' ἐμένα θὰ 'στρεφαν ποὺ εἶναι εὐκόλο νὰ μὲ νικήσουν.
- 1320 Αὐτὸ εἶπε ἐκεῖνος κι ἐμένα σύμμικτο μὲ τρόπο
 μ' ἔπιασε καρδιοχτύπημα χαρᾶς. Χριστέ μου,

- δς οἷς πέπονθας εἰς τὸ πάσχειν ἐκκαλῆ,
 σὺ καὶ τότε ἦσθα τῶν ἐμῶν πόνων βραβεύς,
 καὶ νῦν γενοῦ μοι τῶν κακῶν παρήγορος.
 1325 Παρῆν ὁ καιρός. Τὸν νεῶν δ' εἶχε στρατὸς
 ζιφηφόρος, μελάθροισ ἐκτεταγμένος.
 Ὁ δ' ἀντεπῆει δῆμος οἰδαίνων ἅπας,
 ψάμμος θαλασσῶν, ἢ νιφάς, ἢ κυμάτων
 κινήματ', ὄργῃ καὶ λιταῖς μεμιγμένος,
 1330 ὄργῃ καθ' ἡμᾶς, πρὸς δὲ τὸ κράτος λιταῖς.
 Πλήρεις ὁδοί, δρόμοι, πλατεῖαι, πᾶς τόπος·
 διώροφα, τριώροφα νευόντων κάτω
 ἀνδρῶν, γυναικῶν, νηπίων, παλαιτάτων·
 πόνοι, στεναγμοί, δάκρυα, βρυχήματα,
 1335 εἰκῶν ἀλόντος ἄστεος κατακράτος.

- Ἐγὼ δ' ὁ γεννάδας τε καὶ στρατηλάτης,
 καὶ ταῦτ' ἐν ἀρρωστοῦντι καὶ λελυμένῳ,
 μικρὰ πνέοντι τῷδέ μου τῷ σαρκίῳ,
 μέσος στρατηγοῦ καὶ στρατοῦ, βλέπων ἄνω,
 1340 ἦειν βοηθῶ χρώμενος τῇ ἐλπίδι,
 ἕως κατέστην εἰς νεῶν, οὐκ οἶδ' ὅπως.
 Κάκεῖνο δ' εἰπεῖν ἄξιον· πολλοῖς τε γὰρ
 ἔδοξεν εἶναι τῶν τότε κρεῖσσον λόγου,
 οἷς οὐδὲν ἀπλοῦν ἔστι τῶν ὀρωμένων,
 1345 ἐν ταῖς μεγίσταις τὸ πλέον καιρῶν ροπαῖς.
 Ἐγὼ δ' ἀπιστῶν τοῖς λέγουσιν οὐκ ἔχω,
 καὶ τοι προσάντης τοῖς ξένοις, εἴπερ τις, ὦν.
 Τοῦ γὰρ προχείρως πάντα πιστεῦειν θέλειν,
 χεῖρον, τὸ πᾶσιν ἀντιτείνειν ἐξίσσης.
 1350 Τὸ μὲν γὰρ ἔστι κουφότης, τὸ δὲ θράσος.
 Τί γοῦν τὸ θαῦμα; Βίβλε, κηρύσσοις βίβι,
 τοῦ μὴ λαθεῖν τοὺς ὄστερον τόσην χάριν.

- Ἦν δρθρος, ἢ δ' ἐπεῖχε νῦξ ὄλην πόλιν,
 νέφους ὑποδραμόντος ἡλίου κύκλον,
 1355 ἥκιστα καιρῶ πρᾶγμα τῷ τότε πρέπον.
 Φιλαίθριον γὰρ οὐδέν, ὡς πανήγορις,
 δ καὶ παρεῖχε τοῖς μὲν ἐχθροῖς ἡδονήν,

- σὺ πού μὲ ὄσα ἐπαθες στὰ παθήματα προσκαλεῖς,
 σὺ ἦσουν καὶ τότε βραβευτῆς τῶν μόχθων μου,
 καὶ τώρα γίνε τῶν δεινῶν μου παρηγορητῆς.
 1325 Ἦρθε ὁ καιρός. Καὶ τὸ ναὸ στρατοῦ κρατοῦσε
 ἄρματωμένος, θέσεις στὸ κτήριο ἔχοντας.
 Φουσκωμένος ὁ λαὸς ὄλος ὄρμουσε καταπάνω τους,
 ἄμμος τῆς θάλασσας, χιονιοῦ νιφάδες, ἢ κυμάτων
 σάλος, θυμὸς ἀνάκατα καὶ παρακλήσεις·
 1330 θυμὸς σ' ἐμένα ἐνάντια, ἰκεσίες στὸ βασιλιά.
 Δρόμοι κι ἰππόδρομοι, πλατεῖες, ὄλοι γεμάτοι οἱ τόποι·
 διπλές καὶ τριδιπλές ξυλοδεσιές κόσμο γεμάτες πού ἐβλεπαν,
 ἄντρες, γυναῖκες, νήπια, γέροντες παμπάλαιοι.
 Ἄγῶνας, στεναγμοί, δάκρυα, μουγκρίσματα,
 1335 εἰκόνα πόλης πού στὰ χέρια ἐχθροῦ ἔχει πέσει.

- Κι ἐγὼ ὁ παλικαρῶς καὶ στρατηλάτης
 μὲ τ' ἄρρωστο καὶ τὸ ἐξασθενημένο
 σαρκίό μου τοῦτο, πού μόλις ἀναπνέει,
 στὸ στρατηγὸν ἀνάμεσα καὶ στὸ στρατό, βλέποντας ἄνω,
 1340 ἔτρεχα μὲ βοηθό μου τὴν ἐλπίδα,
 ὡσότου βρέθηκα στὸ ναὸ, τὸ πῶς δὲν ξέρω.
 Νὰ πῶ καὶ τὸ ἄλλο ἀξίζει· γιὰτι πολλοὶ
 ἀπὸ τοὺς τότε τὸ εἶδαν ἀπὸ λόγο ἀνώτερο,
 καὶ τίποτα γι' αὐτοὺς δὲν εἶναι ἀπλὸ ἀπ' ὄσα βλέπουν,
 1345 στίς πῶ μεγάλες τῶν καιρῶν μάλιστα ἀλλαγές.
 Δὲν μπορῶ ν' ἀμφιβάλω σ' ὁποιους τὸ λένε,
 ἂν κι εἶμαι στὰ παράξενά πῶ ἀντίθετος ἀπ' τὸν καθενά.
 Γιὰτι, ἀπ' τὸ νὰ θέλεις νὰ πιστεύεις εὐκολὰ τὰ πάντα,
 εἶναι χειρότερο ν' ἀντιλογεῖς ἐξίσου σ' ὄσα.
 1350 Τὸ πρῶτο εἶν' ἐπιπολαιότητα, μὰ τὸ ἄλλο θράσος.
 Καὶ ποιό τὸ θαῦμα; Ποίημά μου, πέστο στὴ ζωῆ,
 νὰ μὴν ξεφύγει τόση χάρη ἀπ' ὄσους θά ῥθουνε.

- Ἦταν πρῶι μὰ ἦταν στὸ σκότος ὄλη ἡ ὄλη βυθισμένη,
 γιὰτι ἓνα σύννεφο ἔκρυβε τοῦ ἡλίου τὸ δίσκο,
 1355 πράγμα στὴν ὥρα ἐκείνη πέρα-πέρα ἀταίριαστο.
 Γιὰτι ἡ μεγάλη σύναξη ἀγαπᾷ τὴν καλὴ μέρα.
 Γι' αὐτὸ κι ἔδινε τοῦτο στοὺς ἐχθροὺς χαρά,

- ὡς δυσφοροῦντος τοῦ Θεοῦ τοῖς δρωμένοις,
 ἡμῖν δ' ἀνίαν ἐν φρεσὶ κεκρυμμένην.
 1360 Ἐπεὶ δ' ἐγὼ τε καὶ τὸ πορφύρας κράτος
 κιγκλίδος ἤμεν τῆς σεβασμίας ἔσω,
 πάντων τ' ἐπήρθη συμμιγῆς αἴνος Θεοῦ
 καλουμένου, βοή τε καὶ χειρῶν τάσις,
 τοσοῦτον ἐξέλαμψεν ἡλίου σέλας,
 1365 νέφους ραγέντος τῷ Θεοῦ προστάγματι,
 ὡς πάντα μὲν τὸν οἶκον ἀστραπηφόρον
 εὐθὺς γενέσθαι, τὸν πρὶν ἐστυγνασμένον,
 καὶ τῆς παλαιᾶς εἰκόνα σκηνῆς λαβεῖν
 ἅπαντες, ἦν ἔκρυπτε λαμπρότης Θεοῦ,
 1370 εἶδος δὲ πᾶσιν αἰθριάσαι καὶ φρένας.

- Κάνταῦθα θάρσους ἐνδραμόντος τῇ θεᾷ,
 ἡμᾶς βοᾶσθαι πανσθενεὶ ζητούμενους,
 ὡς τοῖς παροῦσι τοῦδε λείποντος μόνου,
 πρῶτόν τε καὶ μέγιστον ἐκ πρώτου κράτους
 1375 τοῦτ' ἂν γενέσθαι πρὸ θρόνων πόλει γέρας,
 ἡμᾶς δοθῆναι τοῖς θρόνοις τοῦ ἄστεος
 ταῦτ' ἦν ἀπ' ἀνδρῶν ἐν τέλει, καὶ τῶν κάτω,
 πάντων ἀπ' ἴσου τοῦ λόγου ποθομένων.
 Ταῦτ' ἐκ γυναικῶν ὑπόθεν βοώμενα,
 1380 πέρα σχεδόν τι τοῦ γυναιξὶ κοσμίου.
 Βροντή τις ἦν ἀπιστος ἀντικλωμένη,
 ἕως ἐγὼ τιν' ἐξαναστήσας θρόνων
 σύνοδρον· οὐκ ἐμοὶ γὰρ ἦν φωνῆς τόνος,
 συνωσμένῳ τε καὶ δέει κεκμηκότι·
 1385 γλώσσης τὰδ' εἶπον ῥήματ' ἐξ ἄλλοτριᾶς:
 «Ἐπίσχεθ', οὗτοι, τὴν βοὴν ἐπίσχετε.
 Καιρὸς γάρ ἐστι πάντως εὐχαριστίας
 ὁ νῦν· ὁ δ' εἰσέπειτα καὶ τῶν μειζόνων».
 Λαὸς δ' ἐπερρόθησεν οἷς ἐφθεγξάμην.
 1390 Πᾶσι γάρ ἐστι προσφιλὲς τὸ μέτριον.
 Αὐτὸς δ' ἀπῆλθεν αἰνέσας αὐτοκράτωρ.

- γιατί μ' ὄ,τι γινόταν δυσφοροῦσε τάχα ὁ Θεός,
καὶ σ' ἐμᾶς λύπη στῆς καρδιάς τὸ βάθος.
- 1360 Μὰ ὅταν πιά ἐγὼ καὶ ὁ κύριος τῆς πορφύρας
μὲς στὸ σεβάσμιο τὸ κιγκλίδωμα βρεθήκαμε,
κι ὑψώθη ἀπ' ὄλους ὕμνος σύμφωνος πρὸς τὸ Θεό,
καλώντας τον μὲ φωνές καὶ σηκωμένα χέρια,
τόσον ἀπλώθηκε ἄξαφνα τοῦ ἡλίου φέγγος,
- 1365 ἀφοῦ μὲ πρόσταγμα τοῦ Θεοῦ τὸ σύννεφο διαλύθη,
ὥστε μὲ μιὰ τὸ σπίτι φεγγοβόλησε
ὀλόκληρο, σκοτεινιασμένο ὡς τότε,
καὶ πῆραν ὄλοι εἰκόνα τῆς παλιᾶς σκηνῆς,
ποῦ εἶχε σκεπάσει τοῦ Θεοῦ ἡ λαμπρότητα·
- 1370 κι ὅταν ἡ ὄψη κι ἡ ψυχὴ γαλήνεψε.

- Θάρρος ἀπὸ τὸ θέαμα οἱ καρδιὲς γεμίζουν,
φωνάζουν μ' ὄση δύναμη εἶχαν καὶ ζητοῦν ἐμένα,
γιατί μονάχα αὐτὸ ἔλειπεν ἀπ' ὄλα τοῦτα,
πρῶτο καὶ μέγιστο, ἀπ' τὴν ἐξουσία τὴν πρώτη,
- 1375 τοῦτο καλύτερο ἀπὸ θρόνους νὰ δοθεῖ βραβεῖο στὴν πόλη,
στὸ θρόνο ἐμὲ τῆς πόλης νὰ ἐγκαταστήσει.
Ἄρχοντες τὸ ζητοῦσαν τοῦτο κι ὁ ταπεινὸς λαός,
κι ὄλοι τὸν ἴδιο πόθο εἶχαν στὸ ἴδιο μέτρο.
Αὐτὸ οἱ γυναῖκες μὲ δυνατὲς φωνές ζητοῦν,
- 1380 ξεπερνώντας σχεδὸν τὸ μέτρο ποῦ ἀρμόζει στὶς γυναῖκες.
Ἦταν μι' ἀπίστευτη βροντὴ ποῦ ἀντιβοοῦσε,
ὥσπου ἐγὼ κάποιον ποῦ καθόταν σήκωσα
ἀπ' τοὺς συνέδρους· ἡ φωνὴ μου ἐμένα δύναμη δὲν εἶχε,
στριμωγμένος ὡς ἤμουν κι ἀπ' τὸ φόβο πεθαμένος.
- 1385 Εἶπα τὰ λόγια αὐτὰ μ' ἐνὸς ἄλλου τὸ στόμα.
«Σταματήστε, ἔ σεις, τίς φωνές πάψτε.
εὐχαριστίας εἶν' ὅπωςδὴποτε τοῦτες στιγμές·
ἀργότερα ἔρχεται καιρὸς καὶ γιὰ τὰ μεγαλύτερα».
Ἐπιδοκίμασε ὁ λαὸς ἐκεῖνα ποῦ εἶπα,
- 1390 γιατί τὸ μέτρο εἶναι σ' ὄλους προσφιλές.
Ἐφυγεν ἐπαινώντας ὁ αὐτοκράτορας,

1375 Ὁ Θεοδόσιος εἶχε παραχωρήσει τίς ἐκκλησίας στοὺς Ὁρθοδόξους ἀλλὰ ὁ λαὸς ζητοῦσε κάτι ἀκόμα· νὰ τοῦ δοθεῖ ὡς ἐπίσκοπος ὁ Γρηγόριος.

Οὕτω μὲν οὗτος σύλλογος καταστρέφει,
 τοσοῦτον ἡμᾶς ἐκφοβήσας καὶ μόνον,
 ὅσον γυμνωθὲν ἐν ζίφος, πάλιν ἔσω
 1395 πεσεῖν, θράσος τε συντεμεῖν θερμοῦ λεῶ.

Τὰ δ' ἐνθεν οὐκ' ὡς προσάξω τὸν λόγον,
 ἔχοντα καὶ τιν' ὄγκον ἐν τοῖς πράγμασι.
 Τίς συγγραφεὺς μοι τῷ λόγῳ δοίη πέρας;
 Αἰσχύνομαι γὰρ ταῖς ἐμαῖς εὐφημίαις,
 1400 κἂν ἄλλος εὐ λέγη με. Τοῦτ' ἐμὸς νόμος.
 Ὅμως δὲ λέξω μετριάζων ὡς σθένος.
 Ἦν ἔνδον· ἡ πόλις δὲ τὸ φρύαγμα μὲν
 κάτω βεβλήκει, τοῦ ναοῦ κρατουμένου·
 ὁμως δ' ὑπεστέναζεν, ὡς γίγας, φασί,
 1405 βληθεὶς κεραυνῷ πρόσθεν Αἰτναίῳ πάγῳ,
 καπνὸν τε καὶ πῦρ ἐκ βάθους ἠρεύγετο·
 Τί γοῦν με ποιεῖν, πρὸς Θεοῦ, δίκαιον ἦν;
 Διδάξαθ' ἡμᾶς, εἴπαθ', οἱ νῦν ἐντελεῖς,
 ὧ μειρακίσκων σύλλογος τῶν ἀθλίων,
 1410 οἷς τὸ πρῶτον μὲν ἀδρανὲς λογίζεται,
 τὸ δ' ἐμμανὲς τε καὶ κάκιστον, ἀνδρικόν·
 ὠθεῖν ἐλαύνειν, ἀγριοῦν, ἀναφλέγειν,
 καιρῷ τ' ἀπλήστως χρωμένους καὶ τῷ κράτει;
 Ἦ φαρμακεύειν φαρμάκοις σωτηρίας;
 1415 Δύω γὰρ οὕτω καλὰ κερδαίνειν παρῆν,
 αὐτοὺς τε ποιεῖν μετρίους τῷ μετρίῳ,
 ἡμᾶς τε δόξαν καὶ τὸ φίλτρον λαμβάνειν.
 Τοῦτ' ἦν δίκαιον, τοῦτο καὶ φανήσομαι
 ἀεὶ τε ποιῶν, καὶ τόθ', ὡς μάλιστ' ἐνήν.

1420 Πρῶτον μὲν, ὡς δεῖξαιμι μὴ καιροῦ φορᾶ
 νέμων τὸ πλεῖον, ἢ κράτει τῷ τοῦ Θεοῦ,
 τί νουθετοῦμαι τῷ καλῷ παραινέτη,
 ἔχων λόγον σύμβουλον ἀσφαλέστατον;
 Πάντων σεβόντων τὴν ὁφρὸν τῶν ἐν τέλει,

1394 Εἶτε θπαινιγμός γιὰ τὸ νέο πού ἔστειλαν οἱ Ἀρειανοὶ νὰ σκοτώσει τὸ Γρηγόριο, εἶτε ἀναφορὰ σὲ δορυφόρο τοῦ αὐτοκράτορα πού προσπαθοῦσι νὰ καταστεῖλει τὴ λαϊκὴ ὁρμή.

καὶ τέτοιο τέλος εἶχε ἡ σύναξη αὐτή,
καὶ τόσο μοναχὰ μ' εἶχε φοβίσει,
ὄσο ἓνα ξίφος ἀπ' τῆ θήκη του νὰ βγεῖ καὶ πάλι
1395 νὰ μπεῖ, τοῦ ξαναμμένου λαοῦ τὸ θράσος κόβοντας.

Τὰ ὄσα ἀκολούθησαν στὸ ποίημα πῶς νὰ βάλω,
ἀφοῦ καὶ κάποιαν ἐπαρση φέρνουν στ' ἀλήθεια;
Ποιὸς ποιητῆς στὸ ποίημα μου θὰ δώσει τέλος;
Γιατὶ ντροπὴ μοῦ φέρνουν οἱ ἐπαινοί μου,
1400 κι ἂν τοὺς ἀκούω ἀπ' ἄλλους. Νά, ὁ δικός μου νόμος.
Μὰ θὰ μιλήσω ὥστόσο ὄσο μπορῶ μετριάζοντας.

Ἦμουν μέσα. Κι εἶχε ἡ πόλη τὴν ὀργή της
καταθέσει, ἀφοῦ τὸ ναὸ κρατοῦσα·
ὅμως βογγοῦσε ὑπόκωφα, ὅπως ὁ γίγας λένε
1405 κεραυνοβολημένος στὸ βουνὸ παλιὰ τῆς Αἴτνας,
καπνὸ καὶ φλόγες ἀπ' τὰ σπλάχνα του ἐβγαζε·
γιὰ τὸ Θεό, τί ἦταν σωστὸ νὰ κάνω;
Πέστε μου, μάθετέ μου, οἱ τώρα αὐστηροὶ κριτές,
ὦ μάζωξη νεκρῶν ἀξιολύπητη,

1410 πού τὴν πραότητα τὴ λέτε ἀδράνεια,
κι ἀνδρεία τὴ μανία καὶ τὴν κακότητα·
νὰ σπρώχνεις καὶ νὰ σέρνεις, νὰ ἐξαγριώνεις καὶ φωτιές ν' ἀνάβεις,
στις εὐκαιρίες καὶ στὴν ἐξουσία ἀχόρταγος,
ἢ φάρμακα νὰ χρησιμοποιοεῖς σωτήρια;

415 Ἦτσι διπλὸ μποροῦσε κέρδος νὰ βγάλω·
αὐτοὺς πιδ μετρημένους μὲ τὸ μέτρο μου νὰ κάνω,
κι ὁ ἴδιος δόξα νὰ κερδίσω μὰ κι ἀγάπη.
Αὐτὸ εἶναι τὸ σωστὸ καὶ τοῦτο θὰ μὲ δεῖτε
νὰ κάνω πάντα, ὅπως καὶ τότε ὄσο μποροῦσα.

420 Καὶ πρῶτα γιὰ νὰ δεῖξω πῶς στοῦ χρόνου τὴ φορὰ
δὲν ἐριχνα τὸ βᾶρος μὰ στοῦ Θεοῦ τὴ δύναμη,
ποιὰ συμβουλὴ ἀπὸ τὸν καλὸ μου παίρνω συμβουλάτορα,
κι ἦταν ὁ λόγος σύμβουλός μου ἀσφαλισμένος;
Τὴν ἐπαρση ὄλοι τῶν ἀρχόντων προσκυνοῦν

1404 Ὁ γίγας· εἶναι ὁ Ἐγκέλαδος πού τὸν εἶχε ὁ Δίας καταπλακῶσει κάτω ἀπὸ τὴν Αἴτνα.

- 1425 τούτων μάλιστα τοὺς ἔσω παραστάτας,
οἳ πάντ' ἀνανδροὶ τᾶλλα, πλὴν εἰς χρήματα.
Τί δ' ἂν τις εἴποι, πῶς τε καὶ τέχναις ὄσαις,
αὐτοῖς πυλῶσι βασιλικοῖς προσκειμένων,
κατηγορούντων, λαμβανόντων ἐκτόπως,
1430 τῆς εὐσεβείας ἐμπορουμένων κακῶς,
ἀσχημονούντων, ὡς γε συντόμως φράσαι·
μόνος ποθεῖσθαι μᾶλλον, ἢ μισεῖσθ' ἔργων,
καὶ τῷ σπανίῳ τὸ σεμνὸν ἠμπολησάμην,
Θεῶ ταπολλὰ καὶ καθάρσει προσνέμων,
1435 τῶν δὲ κρατούντων τὰς θύρας ἄλλοις διδούς.

- Ἐπειτα τοὺς μὲν ἠπορημένους βλέπων
ἐφ' οἷς συνήδεσάν σφισιν ἠδικηκότες,
τοὺς δ' εὖ παθεῖν χρήζοντας, ὡς εἰκός, πάλιν,
τοῖς μὲν τ' ἀφῆκα τὸν φόβον, τοὺς δ' ὠφέλουν.
1440 Ἄλλοις κατ' ἄλλην χρεῖαν, ὡς ἦν μοι σθένος.
Ἐν δ' ἐξ ἀπάντων δείγματος λέξω χάριν.
Ἐνδον ποθ' ἠσύχαζον ἐξ ἀρρωστίας·
ἦρκετο γάρ, ἦρκετο συνδραμοῦσα τοῖς πόνοις.
Ταῦτ' ἐτρυφώμεν, ὡς δοκεῖ τοῖς βασκάνοις.
1445 Οὕτως ἔχοντος, ἀθρόως δήμου τινὲς
ἐπεισίασι, σὺν δὲ τοῖς νεανίας,
ὠχρός, κομήτης, πενθικῶς ἐσταλμένος.
Ἐμοῦ δ' ἐπιστρέψαντος ἐκ κλίνης πόδας
οὕτω τι μικρόν, οἶα τὰ πτοουμένων,
1450 οἱ μὲν Θεῶ τε καὶ βασιλεῖ, ἃς ἦν φίλον,
φωνὰς ἀφέντες εὐχαρίστους ἀφθόνως,
ὡς τὴν παροῦσαν ἡμέραν δεδωκόσιν,
ἡμᾶς τ' ἐπαιέσαντες ἔστιν οἷς λόγοις,
ἀπῆλθον. Ὅς δὲ τοῖς ἐμοῖς ἄφνω ποσὶ
1455 προσφύς, ἰκέτης, ἄφωνος, ἐκπληκτός τις ἦ.
Ἐμοῦ δέ, τίς τε καὶ πόθεν, χρήξεις δ' ὄτου
λέγοντος, οὐδέν τι πλεόν ἢ μείζους βοαί.
Ἔμοξεν, ἐστέναξεν, ἢ σφίγξις χεροῖν
πλείων. Ὑπεισῆι τι κάμοι δάκρυον.
1460 Βίᾳ δ' ἀποσπασθέντος (οὐ γὰρ ἦν λόγῳ),

- 1425 καὶ πῖο πολὺ δσοὺς μέσα τοὺς ὑπηρετοῦν
καὶ σ' ὄλα τ' ἄλλα εἶν' ἀνανδροὶ ἔξω ἀπ' τὰ χρήματα.
Τί νὰ πεῖ κανένας, πῶς καὶ μὲ ποιά τεχνάσματα,
παραφυλοῦν στὶς πόρτες τὶς βασιλικές,
κατηγοροῦν τοὺς πάντες, ἄνομα κερδίζουν,
- 1430 ἀνόσια ξεπουλᾶνε τὴν εὐσέβεια,
ἀσχημονοῦν, νὰ πῶ μὲ μιὰ μονάχα λέξη·
μόνος καλύτερο ἔκρινα νὰ μὲ ποθοῦν παρά νὰ μὲ μισοῦν,
καὶ μὲ τὸ σπάνιο αὐτὸ τὸ σέβας κέρδισα,
στὸ Θεὸ καὶ στὴν ἀγνότητα τὰ πῖο πολλὰ ἀποδίδοντας·
- 1435 τῶν ἰσχυρῶν τὶς πόρτες σ' ἄλλους τὶς παράτησα.
- Ἔπειτα ἀπορημένους ἄλλους καθὼς ἔβλεπα,
γιὰ δσα καλὰ γίνωρίζαν πῶς μ' ἀδίκησαν,
κι ἄλλους ζητώντας φυσικὰ καὶ πάλι νὰ ὠφελήσω,
τῶν πρώτων ἔδιωξα τὸ φόβο κι ὠφελούσα τοὺς ἄλλους,
- 1440 καθέναν στὴν ἀνάγκη κι ὄσο μπορούσα.
Ἔνα μονάχα γιὰ παράδειγμα σᾶς λέω ἀπ' ὄλα.
Στὸ σπίτι ἀπ' τὴν ἀρρώστια κάποτε ἠσύχαζα...
Ναί, ναί, εἶχε ἀρχίσει μὲ τὰ βάσανα νὰ συνεργάζεται.
Αὐτὲς οἱ ἀπολαύσεις μου, καθὼς οἱ φθονεροὶ νομίζουν.
- 1445 Ἔτσι ὡς ἤμουν ἄξαφνα κάποιοι ἀπ' τὸ λαὸ
ὄρμοῦνε μέσα καὶ μαζί ἕνας νεαρός,
ὠχρός, μαυρομάλλης, ντυμένος πένθιμα.
Κι ὅταν ἀπ' τὸ κρεβάτι γύρισα τὰ πόδια,
ἔτσι λίγο, ὅπως ὄσοι φοβοῦνται,
- 1450 στὸ Θεὸ καὶ στὸ βασιλιά ὄσες ἀρέσουν
ἄφθονες βγάζοντας εὐχαριστίας φωνές,
γιατὶ τὴ μέρα αὐτὴ μᾶς χάρισαν·
εἶπαν κάποιους ἐπαίνους καὶ γιὰ μένα
καὶ φύγαν· μ' ἄξαφνα ἐκεῖνος ποὺ τὰ δύο μου πόδια
- 1455 ἀγκαλιάζει, ἦταν ἕνας βουβὸς ἰκέτης, κατασαστισμένος.
Τὸν ρωτοῦσα ποιός ἦταν κι ἀπὸ ποῦ ἔχε ρθει
καὶ τί ἔθελε, φώναζε πῖο πολὺ καὶ τίποτ' ἄλλο.
Θρήνησε, στέναξε καὶ περισσότερο ἔσφιξε
τὰ χέρια του. Μαζί του δάκρυσα κι ἐγώ.
- 1460 Ἀδύνατο μὲ λόγο, μὲ βία τὸν ἀποσποῦν

- τῶν τις παρόντων· «Οὗτος», εἶπεν, «ὁ σφαγεὺς
 σοῦ, τοῦτο φῶς βλέποντος ἐκ Θεοῦ σκέπης,
 ἐκὼν πάρεστι, δῆμιος συνειδότης,
 φονεὺς εὐγνώμων, εὐγενὴς κατήγορος,
 1465 τὸ δάκρυον δίδωσι τιμὴν αἵματος».
 Ταῦτ' εἶπεν· ἐκλάσθη δὲ τοῖς λόγοις ἐγώ,
 φωνὴν δ' ἀφήκα τοῦ κακοῦ λυτήριον·
 «Θεὸς σε σώζοι· τὸν σεσωσμένον δ' ἐμὲ
 χρηστὸν φανῆναι τῷ σφαγεῖ γ' οὐδὲν μέγα.
 1470 Ἐμὸν πεποιήκέ σε τὸ θράσος. Σκόπει
 ὅπως ἐμοί τε καὶ Θεῷ γένη πρέπων».
 Ταῦτ' εἶπον· ἡ πόλις δὲ (οὐ γὰρ λανθάνει
 τί κρεῖττον οὐδὲν) εὐθὺς ἐκμαλάσσεται,
 ὥσπερ σίδηρος ἐμπύροις κινήμασι.
- 1475 Τὸ δ' ἐκ τοσοῦτων χρημάτων θρυλλομένων,
 ὧν οἱ μέγιστοι τῶν δλης οἴκουμένης
 ναῶν ἐθησαύριζον ἐκ παντὸς χρόνου,
 κειμηλίων τε καὶ πόρων τῶν πάντοθεν,
 οὐδ' ὄντινοῦν λογισμὸν ἐν τοῖς γράμμασιν
 1480 εὐρόντα τῶν πρὶν προστατῶν Ἐκκλησίας,
 οὐτ' ἐν ταμίαις τοῖς, ἐν οἷς τὰ πράγματα,
 στέρξαι, ζένον τε μηδόλως λαβεῖν τινα,
 ὡς μοι παρήνουν καὶ παρώξυνόν τινες,
 τούτων λογιστὴν ὕβριν εἰς μυστηρίου·
 1485 πόσον δοκεῖ σοι; ὧν γὰρ ἔσχε τις μόνων,
 οὐχ ὧν λαβεῖν δίκαιον, ἔσθ' ὑπεύθυνος.
 Ταῦθ' ὅστις ἤττων χρημάτων, καὶ μέμφεται·
 ὅστις δὲ κρείσσων, καὶ λίαν προσδέξεται.
 Πᾶσι γὰρ οὐσης τῆς ἀπληστίας κακῆς,
 1490 ἀπληστον εἶναι χεῖρον ἐν τοῖς πνεύματος.
 Εἰ πάντες οὕτως ἐφρόνουν εἰς χρήματα,
 οὐκ ἂν ποτ' οὐδὲν τοῖον ἐν ἐκκλησίαις
 πλήρωμ' ἀνευρεῖν (οὐ φρενὸς γὰρ τῆς ἐμῆς)·
 λέγω δ' ὅσον λειτουργόν, ἐγγίζον Θεῷ.
- 1495 Καὶ τοῦτο δ' ἦν θρύλλημα τῶν ἐναντίων,

- κι ένας απ' τούς παρόντες λέει· «ό φονιάς σου είναι,
 πού ό Θεός σε φύλαξε και τό φῶς βλέπεις·
 αὐθόρμητα ἤρθε, τῆς συνειδησίης του δήμιος,
 φονεάς μ' εὐγνωμοσύνη, εὐγενικός κατήγορος,
 1465 φέρνει τὰ δάκρυά του τιμῆ γιά τό αἷμα σου».
 Αὐτά εἶπε· μέ συγκίνησαν τὰ λόγια του
 κι εἶπα τό λόγο πού τήν τιμωρία του σβῆνει.
 «Ό Θεός νά σε σώσει· κι ἐγώ πού 'μαι σωσμένος
 νά φανῶ καλός στό φονιά μου δέν εἶναι σπουδαῖο.
 1470 Δικό μου σ' ἔκανε τό θράσος σου. Προσπάθησε
 πῶς νά γενεῖς σ' ἐμένα και στό Θεό ὅπως πρέπει».
 Αὐτά εἶπα ἐγώ –κι ἡ πόλη– βέβαια δέν ξεφεύγει
 ὅ,τι καλό εἶναι– μαλακώνει ἀμέσως,
 ὅπως τό πυρωμένο σίδερο στό ἀμόνι.
- 1475 Κι ὅτι ἐνῶ ἀπό τόσα πράγματα φημολογούμενα,
 πού οἱ μέγιστοι ναοί τῆς οἰκουμένης ὄλης
 ἀπό χρόνια πολλά εἶχαν και θησαύριζαν,
 κειμήλια κι ἔσοδα ἀπ' τόν κόσμον ὄλο,
 οὐτ' ἓνα στα βιβλία λογαριασμοῦ
- 1480 δέ βρῆκα τῶν παλιῶν τῆς Ἐκκλησίας πρωτοκάθεδρων,
 οὔτε σ' ὄσους ἀπ' τούς ταμίεις εἶχαν τὰ χρήματα,
 ὅμως ἔστερξα ξένο κανένα νά μή λάβω,
 ὅπως μέ πρότρεπαν και κάποιοι μ' ἐξερέθιζαν,
 λογιστή σε τοῦτα τήν πίστη νά μήν προσβάλω.
- 1485 Πῶς σοῦ φαίνεται; Γιά ὄσα κάποιος εἶχε μόνο,
 ὄχι γιά ὄσα δικαιούνταν, εἶναι ὑπεύθυνος.
 Γι' αὐτό ὄποιος νικεῖται ἀπό τὰ χρήματα, κατηγορεῖται,
 ἐνῶ ὄποιος εἶναι ἀνώτερός τους, θά δεχτεῖ κι ἄλλα.
 Για ὄλα εἶναι ἡ ἀπληστία κακή,
- 1490 μά εἶναι χειρότερη ἡ ἀπληστία στοὺς πνευματικούς.
 Ἐν ἔτσι ὄλοι σκέφτονταν γιά τὰ χρήματα
 ποτέ στίς ἐκκλησίες κανένα τέτοιο
 πλήρωμα δέ θά βρισκόταν (τοῦτο δέν εἶναι σκέψη μου)·
 μιῶ ὡς γιά τό λειτουργό πού πλησιάζει τό Θεό.
- 1495 Κι ὅ,τι θά πῶ εἶναι φήμη τῶν ἐχθρῶν μας,

μηδ' ἂν πωλῶσι τὸν λεῶν ἐξαρκέσαι,
τὸν πρὶν μερισθένθ', ἡνίκ' ἤμεν ἐνδεεῖς.
Τοσοῦτον ἤμεν πᾶσιν ἠὲ τελισμένοι,
ῶν νῦν νεώ τε καὶ νεῶν πληρώματα.

- 1500 Ταῦθ' ἡμῖν ἐσπουδάζεθ', ὡς ἂν μὴ λέγω
πτωχῶν, μοναστῶν, παρθένων τῶν ἐν νέοις,
ξένων, παροίκων, δεσμίων ἐπιστάτας,
ψαλμωδιῶν τε, δακρῦων τε παννύχων,
ἀνδρῶν, γυναικῶν σεμνότητ' ἀσκουμένων,
1505 ἄλλα· σὸν οἷς ἀγάλλετ' εὐτάκτοις Θεός.

Ἄλλ' οὐ γὰρ ἠσύχαζεν ὁ φθορεὺς φθόνος,
ᾧ πάνθ' ἀλίσκετ', ἢ φανῶς, ἢ λαθρίως·
ἀρχὴν κακῶν μοι τὸ κρατεῖν ἐπεισάγει.
ὅσον γὰρ ἦν ἔφον, Αἰγύπτου δίχα,

- 1510 λαῶν πρόεδρον, ἄχρι Ρώμης δευτέρας,
γῆς καὶ θαλάττης ἐκ μυχῶν ἐσωτάτων,
κινηθέν, οὐκ οἶδ' οἷς τισι Θεοῦ λόγοις,
συνέρχεθ', ὡς πῆζοντες εὐσεβῆ λόγον.
ἽΩν ἦν ἀνὴρ πρόεδρος εὐσεβέστατος,
1515 ἀπλοῦς, ἀτεχνος τὸν τρόπον, Θεοῦ γέμων,
βλέπων γαλήνην, θάρσος αἰδοῖ σύγκρατον
βάλλων ὀρώσι, Πνεύματος γεώργιον.
Τίς ἠγνόησε τοῦτον, ὃν δηλοῖ λόγος,
τῆς Ἀντιοχείων προστάτην Ἐκκλησίας,
1520 τὸν δὲνθ' ὅπερ κέκλητο, καὶ καλούμενον
ὃ ἦν; Μέλιτος γὰρ καὶ τρόπος καὶ τοῦνομα,
ὃς πόλλ' ἀνέτη Πνεύματος θείου χάριν
(εἰ καὶ ξένη τι μικρὸν ἐκλάπη χερὶ),
ἀγῶσι λαμπροῖς τὴν χάριν ἀποξέων.

- 1525 Οὗτοί μ' ἐνιδρύουσι τοῖς σεμνοῖς θρόνοις
βοῶντα καὶ στένοντα, πλὴν δι' ἓν μόνον
οὐ σφόδρ' ἄκοντα. Τοῦτο μαρτύρει, Λόγε.
Τί τοῦτο; τάληθές γὰρ οὐ κρύπτειν θέμις.
ἽΩμηνη ματαίοις καρδίας φαντάσματα .

- πῶς οὔτε τὰ προπύλαια θὰ γέμιζε ὁ λαὸς
 πὺν πρωτύτερα εἶχε μοιραστεῖ, ὅταν εἶμαστε φτωχοί.
 Τόσο εἶχαμε σ' ὄλους ἐξευτελιστεῖ,
 ἐμεῖς πὺν τὸ νόμο τώρα καὶ τοὺς ναοὺς γεμίζομε.
- 1500 Αὐτὴ ἦταν ἡ ἐγνοια μου, γιὰ νὰ μὴν ἀναφέρω
 αὐτοὺς πὺν τοὺς φτωχοὺς, τοὺς μοναχοὺς, τὶς νέες παρθένες,
 τοὺς ξένους καὶ τοὺς πάροικους καὶ τοὺς φυλακισμένους φρόντιζαν,
 τὶς ὀλονύκτιες ψαλμωδίες καὶ τὰ δάκρυα,
 ἄντρες γυναῖκες, πὺν εἶχαν στόχο τὴ σεμνότητα
- 1505 κι ἄλλα σωστὰ πὺν εὐφραίνουν τὸ Θεό.
- Ὡστόσο δὲν ἠσύχαζε ὁ ὀλέθριος φθόνος,
 πὺν ὀλα στὰ φανερά εἶτε στὰ κρυφὰ προσβάλλει.
 Στὰ δεινὰ μου ἀρχὴ κάνει τὸ θρόνο.
 Γιατὶ ὀσοι στὴν Ἀνατολῇ, ἐξω ἀπ' τὴν Αἴγυπτο,
- 1510 τοὺς λαοὺς ὀδηγοῦν ὀς τὴ δεύτερη Ρώμη,
 ἀπ' τῆς στεριᾶς τὶς ἄκρες καὶ τῆς θάλασσας,
 ὀ Θεὸς τοὺς λόγους ξέρει, ὀχι ἐγώ, πὺν ξεσηκώθηκαν
 καὶ γιὰ νὰ ὀρίσουν τὴ σωστὴ διδασκαλία μαζεύονται.
 Πρόεδρός τους ἦταν ἄντρας ὀλο εὐσέβεια,
- 1515 ἀπλός, ἴσιος στὸ τρόπο, πὺν ἔχε μέσα του τὸ Θεό,
 γαλήνια ἡ ὀψη του, θάρρος σμιχτὸ μὲ συστολὴ
 ἐνέπνεε σ' ὀσους τὸν κοιτοῦσαν, ἐργο τοῦ Πνεύματος.
 Ποιός δὲν γνωρίζει, αὐτὸν πὺν ὀ λόγος φανερώνει,
 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀντιόχειας τὸν πρόεδρο,
- 1520 πὺν ὀπως λεγόταν ἦταν κι ὀπως ἦταν
 λεγόταν; Μέλitos στὸν τρόπο ὀπως καὶ στ' ὀνομα,
 πὺν ἔπαθε πολλὰ γιὰ χάρη τοῦ θείου Πνεύματος
 (μόλο πὺν ξένο χέρι γιὰ ἔνα διάστημα τὸν ἄρπαξε),
 τὴ χάρη μὲ λαμπροὺς ἀγῶνες ξεπληρώνοντας.
- 1525 Αὐτοὶ στοὺς σεβαστοὺς τοὺς θρόνους μὲ θρονιαζοῦν
 καὶ φώναζα ἐγώ καὶ θρηνοῦσα καὶ γιὰ ἔνα μόνο
 σφοδρὰ δὲν ἀντιδροῦσα. Μαρτύρησέ το, Λόγε.
 Ποιὸ εἶναι αὐτό; Σωστὸ δὲν εἶναι ἡ ἀλήθεια νὰ σκεπάζεται.
 Μάταια μοῦ λέγαν τῆς καρδιᾶς κινήματα

- 1530 (τὸ γὰρ θέλειν πρόχειρον εἰς τὴν ἐλπίδα,
καὶ πάντα ρᾶστα τῇ ζέσει τοῦ πνεύματος,
κάγω τις ἄλλως εἰς τὰ τοιαῦθ' ὑψίνους)
εἰ τὸ κράτος λάβοιμι τοῦδε τοῦ θρόνου
(πολλὴν ροπὴν γὰρ καὶ τὸ φαίνεσθ' εἰσφέρει),
- 1535 ὡσπερ χορευτῆς ἐν μέσῳ δυοῖν χοροῖν,
ἄμφω πρὸς αὐτὸν συντιθεὶς τοὺς πλησίον,
τῇ μὲν τὸν ἔνθεν, τῇ δὲ τὸν, χοροῦ νόμῳ,
εἰς ἕν συναΐζειν τοὺς διεστῶτας κακῶς,
πῶς δ' οὐ κάκιστα, καὶ δακρῦων πλουσίῳν
- 1540 θρήνων τε πολλῶν καὶ σπαραγμῶν ἀξίῳν
οἶόν τις οὐπω τῶν πάλαι, ἢ τῶν νέων,
ἐπ' οὐδενός ποτ' ἀνιαρῶν ἐστήσατο,
πολλῶν κακῶν πολλοῖς τε συμπεπτωκότων,
οὐδ' ἦν ἅπαντες ἄδουσ' Ἰσραὴλ σποράν,
- 1545 ὃν Χριστοφόντης ἐξελίκεμῃσεν φθόνος.

- Οἱ γὰρ πρόεδροι καὶ λαοῦ διδάσκαλοι,
οἱ Πνεύματος δοτήρες, ὧν σωτήριος
θρόνων ἀπ' ἄκρων ἐξερεύγεται λόγος,
οἱ πᾶσι κηρύσσοντες εἰρήνην αἰεὶ,
- 1550 φωναῖς πλατεῖαις ἐν μέσαις ἐκκλησίαις,
τοσοῦτον ἐμμάνησαν ἀλλήλοις πικρῶς,
ὥστ' ἐκβοῶντες, συλλέγοντες συμμάχους,
κατηγοροῦντες καὶ κατηγορούμενοι,
πηδῶντες, ἐκδημοῦντες ἐν πηδήμασι,
- 1555 διαρπάζοντες οὐδὲς τύχοι τις προφθάσας,
λύσση φιλαρχίας τε καὶ μοναρχίας,
(πῶς ἐκβοήσω ταῦτα καὶ τίσι λόγοις;)
ἔρρηξαν ἤδη τὴν ὄλην οἰκουμένην,
ὃ πρόσθεν εἶπον, ἠνίκ' ἠρχόμην λόγου.
- 1560 Λῆξις δ' ἔφα καὶ δύσις λόγου πλέον
τομὴ νομίζετ', ἢ τόπων καὶ κλιμάτων.
Τὰ μὲν γὰρ ἦνωτ', οὐκ ἄκροις, ἀλλ' οὖν μέσοις·
οἱ δ' οὐδὲν ἐστίν, ᾧ δέοντ' ἔρρωγότες,
οὐκ εὐσέβειαν (τοῦτ' ἀνευρίσκει χόλος,

1536 Ὁ Παυλῖνος εὐνοοῦμενος τοῦ πάπα Δαμάσου καὶ ὁ Μελέτιος πού τὸν ὑποστήριζαν οἱ ἀνατολικοί.

- 1530 (εἶσαι, σὰν θέλεις κάτι, στὴν ἐλπίδα πρόθυμος,
 κι εὐκολα δείχνουν ὅλα στῆς καρδιάς τὸ βράσιμο,
 κι ἐμένα ἐξάλλου ὁ νοῦς σὲ ὑψηλὰ τέτοια ὀρμοῦσε),
 πῶς ἂν στὰ χέρια τοῦ θρόνου πάρω αὐτοῦ τὴν ἐξουσία
 (βάρος πολὺ καὶ τὸ λαμπρὸ ἔχει ἀξίωμα),
- 1535 σὰ χορευτὴς στοὺς δυὸ χοροὺς ἀνάμεσα,
 τοὺς κοντινοὺς τὸν ἓνα μὲ τὸν ἄλλο ἐνώνοντας,
 ἀπὸ δῶ αὐτοὺς κι ἐκείνους ἀπὸ κεῖ, μὲ τοῦ χοροῦ τὸ νόμο
 θὰ ἐνώσω σ' ἓνα τοὺς χωρισμένους ἄπρεπα·
 καὶ γιὰτὶ ὄχι ἀπρεπότητα κι ἄξια γιὰ δάκρυα
- 1540 ἄφθονα καὶ γιὰ θρήνους πολλοὺς καὶ σπαραγμοὺς,
 πὸ ἀπ' τοὺς παλιοὺς κανεὶς ἀκόμα οὐτ' ἀπ' τοὺς νέους
 γιὰ κανένα θλιβερὸ δὲν ἔβγαλε ποτὲ ὁμοίους·
 ἂν καὶ πολλὰ δεινὰ σὲ πολλοὺς ἔχουν συμβεῖ,
 ἀκόμα καὶ τοῦ Ἰσραὴλ ἢ διασπορὰ ἢ κοσμολόγητη,
- 1545 καὶ πὸ τὸν σκόρπισε ὁ φθόνος τοῦ Χριστοῦ ὁ φονιάς.

- Γιὰτὶ τοῦ λαοῦ οἱ πρωτοστάτες κι οἱ διδάχοι,
 τοῦ Πνεύματος οἱ χορηγοί, πὸ ἀπ' τοὺς ψηλοὺς τοὺς θρόνους
 ξεκινᾷ τῆς σωτηρίας ὁ λόγος,
 πὸ τὴν εἰρήνη πάντα σ' ὅλους διαλαλοῦνε
- 1550 μὲ φωνὲς πλατιῆς στῆς σύναξης τῆ μέση,
 μὲ τόσο μίσος φρένιασαν ὁ ἓνας στὸν ἄλλο,
 πὸ ξεφωνίζοντας, μαζεύοντας συμμάχους,
 κατηγορώντας καὶ κατηγορούμενοι,
 πηδώντας κι ἀπ' τὰ πηδήματα ἔξω πέφτοντας,
- 1555 ἀρπάζοντας ὅποιον καθεὶς προφτάσει,
 ἀπὸ μανία φιλαρχίας καὶ μονοκρατορίας
 (μὲ τρόπο ποιό καὶ λόγους νὰ τὰ διαλαλήσω;),
 κομμᾶτιασαν πιά ὀλόκληρη τὴν οἰκουμένη,
 πὸ εἶπα πῶς πρὶν σὰν ἄρχιζα τὸ ποίημα.
- 1560 Σ' Ἀνατολὴ καὶ Δύση ἢ διδασκαλία πιά λογιέται
 πῶς χωρίζεται, ὄχι οἱ τόποι καὶ τὰ κλίματα.
 Ἐνώνοντας αὐτὰ ὄχι ἀπὸ τὰ ἄκρα μ' ἀπ' τὰ μέσα.
 Μ' αὐτοὺς σὰ χώρισαν δὲν τοὺς ἐνώνει τίποτα,
 ὄχι ἢ εὐσέβεια (τοῦτο ὁ θυμὸς τὸ βρίσκει,

1565 ψεύστης ἔτοιμος), τὴν δ' ὑπὲρ θρόνων ἔριν.
 Τί τοῦτο φάσκω τοὺς σκοποῦς; οὐ τοὺς σκοποῦς
 τοσοῦτον (ἄμφω καὶ γὰρ οἶδα μετρίως),
 ὅσον περ ἄμφοῖν τοὺς κακοὺς σπουδαρχίδας
 αὔρας φυσῶσας τὴν ἀνημμένην φλόγα,
 1570 τὰ σφῶν τιθέντας εὖ καλῶς ἐν τοῖς φίλοις,
 εἶπερ καλῶς τοῦτ' ἔστιν, οὐ λίαν κακῶς.
 Τοῦτων τι κάγῳ τῶν κακῶν ἀπωνάμην.

Ἐπεὶ γάρ, ὄν μὲν ἀρτίως ἐπήνεσα
 τῆς Ἀντιοχέων προστάτην Ἐκκλησίας,
 1575 πλήρης μετρητῶν τῶν τ' ἀμετρήτων ἐτῶν,
 πόλλ', ὡς ἀκούω, συμβατικὰ παραινέσας,
 ἃ πρόσθεν ἐξηκούετ' ἐκλαλῶν φίλοις,
 ἐνθεν μετῆλθε πρὸς χορὸν τῶν ἀγγέλων,
 πομπῇ τε θείᾳ καὶ χύσει τοῦ ἄστεως
 1580 τόθ' ὡς μάλιστα δηχθέντος, ὡσπερ λόγος,
 πρὸς τὴν ἑαυτοῦ στέλλεται παροικίαν,
 καλόν τι θησαύρισμα τοῖς ἐγνωκόσι·
 βουλή δὲ προῦκειθ' ἡμῖν οὐ βουλευτέα,
 ἦν οἱ στασιώδεις καὶ κακοὶ συνεκρότου,
 1585 σπουδὴν ἔχοντες ἀνταναστῆσαί τινα
 πρόεδρον ἄλλον τῷ τέως μονοθρόνῳ.
 Πολλοὶ δ' ἐκινήθησαν ἐξ ἄμφοῖν λόγοι
 εἰρηνικοὶ τε καὶ φέροντες εἰς κακόν·
 τότ' εἶπον αὐτὸς οὗσπερ ῥόμην λόγου
 1590 εἶναι τ' ἀρίστους καὶ κακῶν λυτηρίους:

«Οὐ μοι δοκεῖτε ταυτὰ γινώσκειν, φίλοι,
 ἅπαντες, οὐθ', ὧν νῦν χάριν βουλευτέον,
 ταῦθ' ἡμῖν ἦκειν ἀξιόσοντες λόγου,
 πλείστῳ δὲ μέτρῳ τοῦ δέοντος ἐκπεσεῖν.
 1595 Ἵμῖν μὲν ἔστιν ἄστεως ἐνὸς λόγος,
 καὶ τοῦθ' ὅπως μάχοιτο νυνὶ καὶ πλέον·
 ὁ γὰρ σκοπὸς τοῦτ' ἔστιν, ὄν σπουδάζετε,
 χειρὸς τε δεῖσθε τῆς ἐμῆς συλλήπτουρος·
 ἐμοὶ δὲ μειζόνων τε καὶ πληρεστάτων.
 1600 Ὅρατε τοῦτον τὸν μέγαν τῆς γῆς κύκλον,

- 1565 ψεύτης πρόθυμος), μόνο ἡ μάχη γιὰ τοὺς θρόνους.
 Γιατί κατηγορῶ ἔτσι τοὺς ἐπισκόπους; ὄχι τόσο
 τοὺς ἐπισκόπους (γιατί τὰ ξέρω καὶ τὰ δυὸ ὄσο πρέπει),
 ὄσο καὶ τῶν δυὸ τοὺς κακοὺς ὑπερασπιστές, ἄ-
 ἄνεμοι ποὺ φυσοῦν τὴν ἀναμμένη φλόγα
 1570 καὶ ποὺ καλὰ βολεύονται μέσω τῶν φίλων,
 ἀνίσως καὶ καλὸ εἶναι τοῦτο κι ὄχι κακὸ μεγάλο.
 Κάτι κι ἐγὼ ἀπὸ τὰ δεινὰ ἔχω ἀπολαύσει.

- Γιατί αὐτὸς ποὺ ἐπαίνεσα προολίγου,
 ὁ πρωτοστάτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀντιόχειας
 1575 γεμάτος ἀπὸ χρόνια μετρητὰ κι ἀμέτρητα,
 ἀφοῦ πολλὰ ὅπως ἄκουσε συμφιλιωτικὰ συμβούλεψε,
 ποὺ πρῶτα ἀκούαμε νὰ λέει στοὺς φίλους του,
 ἀπὸ δῶ πέρασε στὸ χορὸ τῶν ἀγγέλων.
 Καὶ μ' ἱερὴ πομπὴ κι ἐνῶ στοὺς δρόμους εἶχε ἡ πόλη ξεχυθεῖ,
 1580 ποὺ τότε καίριο πλήγμα εἶχε δεχτεῖ, ποὺ λέει ὁ λόγος,
 τὸν στέλνουν στὴν Ἐκκλησία του,
 ἓνα πολύτιμο γιὰ ὄσους γνωρίζουν θησαυρὸ.
 Εἶχαμε τότε ἀπόφαση νὰ πάρομε ἀπευκαΐα,
 ποὺ ἄνθρωποι τοῦ ἀνωκάτω καὶ κακοὶ ἐτοιμάζαν,
 1585 καὶ βιάζονταν στὴ θέση του νὰ ὑψώσουν προκαθήμενο
 κάποιον ἄλλον ὅπου πρῶτα μόνο αὐτὸς καθόταν.
 Λόγοι πολλοὶ κι ἀπὸ τοὺς δυὸ σφεντονιστῆκαν,
 εἰρηνικοὶ ἄλλοι κι ἄλλοι σὲ κακὸ ὁδηγοῦσαν.
 Τότε κι ἐγὼ εἶπα τοὺς δικούς μου λόγους,
 1590 ἄριστοι ποὺ ἦταν, στὰ δεινὰ ἡ μόνη λύση.

- «Δὲ νομίζω, φίλοι, πῶς ἔχετε τὴν ἴδια γνώμη
 ὅλοι, κι οὔτε ὄσα πρέπει τώρα νὰ σκεφτοῦμε
 φτάσατε νὰ τὰ κρίνετε ἄξια λόγου,
 ἀλλὰ πολὺ μακριὰ ἀπ' τὸ πρέπον θὰ βρεθεῖτε.
 1595 Ἐσεῖς στὸ νοῦ σας ἔχετε μιὰ πόλη,
 κι αὐτὴν πῶς θὰ τὴν πολεμήσετε καλύτερα·
 αὐτὸς εἶναι ὁ σκοπὸς ποὺ σᾶς φλογίζει,
 κι ἐμένα μὲ γυρεύετε σ' αὐτὸ βοηθὸ σας.
 Μὰ ἐγὼ γιὰ πιδὸ μεγάλα καὶ σημαντικὰ φροντίζω.
 1600 Κοιτάξτε αὐτὸν τῆς γῆς τὸ μέγα δίσκο,

- δς ἐσφράγισται αἵματος τοῦ τιμίου
 ροαῖς, Θεοῦ παθόντος ἀνθρώπου τύπον,
 τιμὴν δ' ἑαυτὸν ρύσιον δεδωκότος,
 ἄλλοις τε πολλοῖς θύμασι καὶ δευτέροις·
 1605 οὗτος δονεῖται δυσι θῶμεν ἀγγέλοις·
 ἀλλ' οὐδ' ἐκεῖνοι (φθέγγομ' ἀλγοῦντος λόγον)
 τιμῆς τοσαύτης ἄξιοι. Τούναντίον
 ὄσω πέρ εἰσι ἀγγελοι, τόσω πλέον
 οὐκ ἄξιοι μάχης τε καὶ τῶν χειρόνων·
 1610 εἶπερ τὸ κρεῖσσον ἄξιον καὶ κρεισσόνων.
 Ἔως μὲν οὖν ἦν ἐν μέσῳ θεῖος σκοπός,
 οὐδ' ἦν σαφές που, πῶς ποθ' οἱ τῆς ἐσπέρας
 τὸν ἄνδρα δέξοντ', ἠγριωμένοι τέως,
 συγγνωστὸν ἦν πως καὶ τὸ λυπεῖν μετρίως
 1615 τοὺς, ὡς λέγουσι, τῶν νόμων ἀμύντορας.
 Ἀνὴρ τε γὰρ πρᾶός τις ὄργῆς φάρμακον·
 τό τ' ἀγνοεῖν μέγιστον εἰς παρρησίαν.

- »Νῦν δ' (οὐ γάρ ἐστιν οὐδὲ εἰς σάλος, Θεοῦ
 δόντος γαλήνην τοῖς ἑαυτοῦ πράγμασι)
 1620 τί φημι χρῆναι; καὶ δέξασθ' ἐμοῦ λόγον,
 λόγον προμηθεῖ, τῶν νέων σοφώτερον.
 Οἱ γὰρ γέροντες τὸ ζέον γ' οὐ πείσομεν·
 κενῆς γὰρ ἐστὶν ἦττον εὐκλείας ἀεὶ.
 Θρόνος κρατεῖσθω τῷ κρατοῦντι νῦν τέως.
 1625 Τί δεινόν, ἂν τι καὶ μικρὸν πλείω χρόνον
 τὸν ἄνδρα πενήσωμεν, ὡς πάλαι νόμος;
 Ἔπειτα δώσει τὴν λύσιν τοῦ πράγματος
 τὸ γῆρας, ἢ κοινὴ τε παντὸς τοῦ γένους
 ἀναγκαία τε καὶ καλὴ προθεσμία.
 1630 Ὁ μὲν θανῶν οἰχήσεθ' οἷ ποθεῖ πάλαι,
 δώσων Θεῷ τὸ πνεῦμα τῷ δεδωκότι.
 Ἡμεῖς δὲ τηνικαῦτα ἐκ συμψυχίας
 λαοῦ τε παντὸς καὶ σοφῶν ἐπισκόπων,
 θρόνον τιν' ἄλλον δώσομεν σὺν Πνεύματι.
 1635 » Ὡδ' ἂν γένοιτο τῶν κακῶν λύσις μία

- πού τοῦ ἀκριβοῦ οἱ ροές ἔχουν αἵματος σφραγίσει,
 τοῦ Θεοῦ πού ἀνθρώπου πῆρε μορφή
 κι ἔδωσε τὸν ἑαυτό του τίμημα ἐλευθερίας,
 καθῶς καὶ πλῆθος ἄλλα θύματα κατώτερα.
- 1605 Αὐτὸς κλονίζεται ἀπὸ δύο ἄς ποῦμε ἀγγέλους·
 ἀλλὰ οὔτε αὐτοὶ (ὁ λόγος μου εἶναι ἀνθρώπου πού πονάει)
 τόσης τιμῆς ἄξιοι δὲν εἶναι. 'Ἄλλ' ἀντίθετα,
 καθόσον ἀγγελοι εἶναι τόσο περισσότερο
 δὲν τοὺς ἀξίζει πόλεμος ἢ πράγματα χειρότερα.
- 1610 Ἐν βέβαια τὸ ἀνώτερο γι' ἀνώτερα εἶναι ἄξιο. .
 Ὅσο λοιπὸν στὴ μέση ἦταν ὁ θεῖος ἐπίσκοπος
 κι ἄγνωστο ἀκόμα πῶς τὸν ἄνδρα θὰ τὸν δέχονταν
 στὴ Δύση πού ἐξαγριωμένη ἦταν ὡς τότε,
 δὲν πείραζε καὶ νὰ λυπήσεις μέτρια
- 1615 ὄσους τοῦ νόμου λέγονται ὑπερασπιστές.
 Γιατί ὁ πρᾶος φάρμακο εἶναι τῆς ὀργῆς·
 καὶ ἡ ἄγνοια πολὺ στὴν τόλμη συντελεῖ.

- «Μὰ τώρα (πού ἓνα κυματάκι δὲν ὑπάρχει
 σὰν ἄπλωσε στὸν κόσμον τὴ γαλήνη του ὁ Θεός)
- 1620 τί λέω πῶς πρέπει; Καὶ τὸ λόγο μου δεχτεῖτε,
 λόγο φρόνιμο ἀπ' τῶν νέων σοφότερο.
 Βέβαια οἱ γέροι πῶς νὰ πείσομε τοὺς νέους πού βράζουν;
 Πάντα τοὺς σέρνει ἡ κούφια δόξα πίσω της.
 Σ' ὁποῖον τὸν εἶχε ὡς τώρα ἄς μείνει ὁ θρόνος.
- 1625 Τί φοβερο ἂν πενήσομε γιὰ λίγο ἀκόμα
 τὸν ἄντρα σύμφωνα μὲ τὴν παλιά συνθήεια;
 Κι ἔπειτα λύση σ' ὅ,τι μᾶς παιδεύει θὰ ἔβρουν
 τὰ γηρατειά, τοῦ γένους μας ὀλόκληρου
 τ' ὄριο τὸ καλὸ καὶ τ' ἀναπόφευκτο.
- 1630 Πέθανε αὐτὸς καὶ θὰ πάει ὅπου ποθοῦσε ἀνέκαθεν,
 τὴν πνοὴ στὸ Θεὸ ἐπιστρέφοντας πού τοῦ τὴν ἔδωσε.
 Καὶ τότε ἐμεῖς μὲ ὁμοψυχία
 τοῦ λαοῦ ὄλου καὶ τῶν σοφῶν ἐπισκόπων
 στὸ θρόνο ἄς βάλομε ἄλλον μὲ τοῦ Πνεύματος τὴ χάρη.
- 1635 Ἐτσι ἄς γίνει τῶν κακῶν ἡ λύση ἢ μόνη.

- ἢ γάρ, τὸ μείζον, προσλαβεῖν καὶ τὸ ξένον
(ξένον γάρ ἐστιν, ὡς ὀρώ, νῦν ἢ δύσις),
ἢ δεύτερος πλοῦς, συμφρονῆσαι τὴν πόλιν,
λαὸν τοσοῦτον καὶ χρόνῳ κεκμηκότα.
- 1640 Στήτω ποτ' ὀψέ, κοσμικὸς στήτω σάλος.
Οἶκτον λάβωμεν τῶν τε νῦν ἐσχισμένων,
τῶν τ' ἐγγὺς ὄντων τοῦ πάθους, τῶν θ' ὕστερον.
Μή τις θελήσῃ, ποῖ προβήσεται, μαθεῖν,
εἰ ταῦτα νικήσειεν ἐν μακρῷ χρόνῳ.
- 1645 Ἐπὶ ξυροῦ βέβηκεν, ἢ σώζεσθ' ἔτι
τὸ σεμνὸν ἡμῶν δόγμα καὶ σεβάσμιον,
ἢ μηκέτ' εἶναι τῇ στάσει διαρρυνέν.
Ὡσπερ γάρ ἡ τῶν χρωμάτων μοχθηρία
τοῦ ζωγράφου νομίζετ', οὐκ ὀρθῶ λόγῳ,
1650 ἢ τῶν μαθητῶν ὁ τρόπος, διδασκάλων·
οὕτως ὁ μύστης ὦν κακός, πόσω πλεόν
ὁ μυσταγωγὸς ὕβρις εἰς μυστήριον;
Μικρόν τι νικηθῶμεν, ὥστε προλαβεῖν
νίκην τε μείζω, καὶ τὸ σωθῆναι Θεῷ,
- 1655 Κόσμον τε σῶσαι τὸν κακῶς ὀλωλότα.
Οὔτοι τὸ νικᾶν δόξαν ἐν πᾶσι φέρει.
Καλῶς στέρεσθαι κρεῖσσον, ἢ κακῶς ἔχειν.
Ταῦτ' οἶδεν ἡ Τριάς τε, καὶ τὸ σὺν λίθοις
κήρυγμα λαμπρὸν τῆς ἐμῆς παρρησίας,
- 1660 ὃ καὶ μ' ἔθηκε τοῖς κακοῖς ἐπίφθονον.
- » Εἶρηθ' ἀπλῶς τε καὶ δικαίως σήμερον,
ἅπερ συνοίσειν οἶδα τοῖς σκοποῦμένοις.
Εἰ δ' οἶεται τις τῶν κακῶν ἢ πρὸς χάριν
λέγειν τάδ' ἡμᾶς, αὐτὸς ἡγορασμένος
- 1665 (εἰσὶ γάρ, εἰσὶν ἔμποροι τῶν ἐγκρίτων
χρυσοῦ γέμοντες, καὶ προθυμίας ἴσης),
ἢ τι σκοπεῖν οἰκεῖον, ὡς πολλοῖς νόμος,
αὐτὸς τεχνάζων λανθάνειν ἐν τοῖς κακοῖς,
ἢ τὸ κρατεῖν ἐντεῦθεν αὐτῷ μνώμενος,
- 1670 δότω τὸ κρίνειν τῷ τελευταίῳ πυρί.

Ἦ δὴ λαδὴ νὰ πάρομε μαζί μας καὶ τοὺς ξένους
(κι εἶναι, ὅπως βλέπω, τώρα ξένη ἡ Δύση),
ἢ, δεύτερο ταξίδι, νὰ ὁμοφρονήσει ἡ πόλη,
λαὸς πολὺς ἀπὸ τὸ χρόνο ἐξαντλημένος.

1640 Ἄς σταματήσει τέλος τοῦ λαοῦ ἡ φορτοῦνα.

Ὅσους τώρα ἐπесαν στὸ σχίσμα ἄς λυπηθοῦμε,
κι ὅσους κοντὰ τὸ ἴδιο νὰ πάθουν εἶναι καὶ τοὺς ἔπειτα.
Νὰ μάθει ἄς μὴ θελήσει κάποιος ποιό θά 'ναι τὸ τέλος,
ἂν ἔρθει ἡ νίκη ἔπειτ' ἀπὸ καιρὸ πολὺ.

1645 Στεκόμαστε στοῦ ξυραφιοῦ τὴν κόψη· ἢ νὰ κρατήθει

ἀκόμα ἡ ἄγια καὶ σεβάσμια πίστη μας,
ἢ νὰ χαθεῖ ἀπὸ τὴ διχόνοια σκορπισμένη.
Γιατὶ καθὼς ἡ ἀσχήμια τῶν χρωμάτων
τοῦ ζωγράφου λογιέται, καὶ δὲν εἶναι σωστὴ σκέψη,

1650 ἢ ἀντανακλᾶ στὸ δάσκαλο τῶν μαθητῶν ὁ τρόπος,

ἔτσι ἂν κακὸς ὁ μύστης εἶναι, πόσο πλειότερη
εἶναι ὁ μνητὴς του στὸ μυστήριον προσβολή;

Ἦττα μικρὴ ἄς δεχτοῦμε, ὥστε μεγαλύτερη
νίκη νὰ προετοιμάσομε καὶ σωτηρία ἀπ' τὸ Θεὸ

1655 γιὰ μᾶς καὶ γιὰ τὸν κόσμον ποὺ ἄθλια χάνεται.

Σίγουρα δόξα ἡ νίκη πάντοτε δὲν φέρνει.

Ἦ ἐντιμὴ στέρηση εἶναι πιὸ καλὸ ἢ ἄνομα νὰ 'χεις.

Τὰ ξέρει αὐτὰ ἡ Τριάδα, ξέρει καὶ τὸ κήρυγμα
τῆς παρρησίας μου τὸ λαμπρὸ ποὺ ἐδέχθη πέτρες

1660 καὶ μ' ἔκανε ἀξιοφθόνητο γιὰ τοὺς κακοῦς.

«Μὲ ἀπλότητα εἶπα σήμερα καὶ δίκαια
ὅ,τι βοηθᾶ νομίζω ὅσα μᾶς μέλουν.

Κι ἂν κακὸς κάποιος πῶς γιὰ χάρη μιλῶ
νομίζει, ἐνῶ ὁ ἀγορασμένος εἶναι αὐτὸς

1665 (ὑπάρχουν βέβαια, ὑπάρχουν ἀξιωματοῦχοι ἔμποροι,
γεμάτοι ἀπὸ χρυσάφι κι ἴση προθυμία),

ἢ σὲ προσωπικὸ ἀποβλέπω κέρδος – νόμος τοῦτο τῶν πολλῶν –
καὶ ὁ ἴδιος μεθοδεύω στὶς μηχανορραφίες μου νὰ κρύβομαι,

ἢ ἐξασφαλίζω τὴν ἐξουσία μου ἀπ' αὐτά,

1670 ἄς ἀφήσει νὰ κρίνει ἡ τελευταία φωτιά.

Ἡμῖν δὲ συγχωρήσατ' ἄθρονον βίον,
 τὸν ἀκλεῆ μὲν, ἀλλ' ὅμως ἀκίνδυνον.
 Καθήσομ' ἐλθὼν, οἱ κακῶν ἐρημία.
 Κρεῖσσον γὰρ ἢ τοῖς πλησίον μεμιγμένον,
 1675 Μῆτ' ἄλλον ἔλκειν πρὸς τὸ βούλημα ἰσχυεῖν,
 μῆτ' αὐτὸν ἄλλοις συμφέρεσθ', οὐ μὴ λόγος.
 Δεῦρ', ὅστις οἶδε τὸν θρόνον, προσβαινέτω·
 πολλοὺς ἀμείψει δ' ἀγίους τε καὶ κακοὺς.
 Πρὸς ταῦτα βουλευέσθε. Εἰρηται λόγος».

1680 Ταῦτ' εἶπον· οἱ δ' ἐκρωζον ἄλλος ἄλλοθεν,
 δῆμος κολοιῶν εἰς ἓν ἐσκευασμένος,
 τύρβη νέων τις, καινὸν ἐργαστήριον,
 λαίλαψ κόνιν σύρουσα, πνευμάτων στάσις,
 οἷς οὐδ' ἂν ἤξιωσε τῶν τις ἐντελῶν

1685 φόβω τε θεῖῳ καὶ θρόνω δοῦναι λόγον
 ἄτακτα παφλάζουσιν, ἢ σφηκῶν δίκην
 ἄττουσιν ἐνθὸ τῶν προσώπων ἀθρόως·
 τοῖς δ' ἠκολούθουν ἢ σεμνὴ γερουσία·
 τοσαῦτ' ἀπειχον σωφρονίζειν τοὺς νέους.

1690 Καὶ τὸν λογισμὸν, ὡς ἐπαινετός, σκόπει,
 δεῖν γὰρ συνάλλεσθ' ἠλίψ τὰ πράγματα,
 ἐντεῦθεν ἀρχὴν λαμβάνονθ', ὅθεν Θεὸς
 ἔλαμψεν ἡμῖν σαρκικῶ προβλήματι.

Τί γοῦν; Μάθωμεν μὴ σέβειν περιτροπάς,
 1695 Χριστοῦ δὲ σάρκα παντὸς ἡμῶν τοῦ γένους
 οἶεσθ' ἀπαρχήν. Εἰ δ' ἐντεῦθεν ἤρξατο,
 εἶποι τάχ' ἂν τις, ἐνθα πλεῖον τὸ θράσος,
 ὡς ραδίως ἐνταῦθα καὶ θανούμενος,
 ἐκ τοῦδ' ἔγερσις, ἐκ δὲ τοῦ σωτηρία.

1700 Τοὺς ταῦτα δοξάζοντας οὐκ εἴκειν ἐχρήν
 τοῖς, ὡσπερ εἶπον, εὐμαθῶς ἐγνωκόσιν;
 Ἐξ οὐδὲ τἄλλα δῆλον ὡς ὑψίφρονες.

Κάκεινο δ' οἶον; τὴν γλυκεῖαν καὶ καλὴν

1691 Εἰρωνεύεται τῇ γνώμῃ ν' ἀκολουθοῦν οἱ δυτικοὶ τοὺς ἀνατολικούς, γιατί αὐτὴ ἦταν ἡ πορεία τοῦ ἡλίου καὶ ὁ Χριστὸς γεννήθηκε σάν ἄνθρωπος

- Σ' ἐμένα ἀφήσετε ζωὴ με δίχως θρόνο,
 πού δὲν ἔχει δόξα μὰ οὔτε καὶ κίνδυνο.
 Θὰ πάω νὰ μείνω ὅπου ἀπουσιάζουν οἱ κακοί,
 καλύτερα παρὰ ν' ἀνακατεύομαι μὲ γείτονες,
 1675 χωρὶς μὲ τὰ νερά μου νὰ μπορῶ κάποιον νὰ φέρω,
 μήτε ἄλλους, ὅταν δὲν ὑπάρχει λόγος, νὰ συναναστρέφομαι.
 Στὸ θρόνο ἕς πλησιάσει ὁποῖος γνωρίζει τί εἶναι.
 Ἐξιους πολλοὺς ἀλλάζει μὰ κι ἀνάξιους.
 Γι' αὐτὰ ν' ἀποφασίστε. Ἐχω τελειώσω».
- 1680 Αὐτὰ εἶπα κι ἐκραζαν ἄλλος ἀπὸ δῶ κι ἄλλος ἀπὸ κεῖ,
 σὲ σύναξη κοινὴ λαὸς-κουροῦνες,
 νέων συρφετός, καινούργιο ἐργαστήρι,
 λαίλαπα πού σηκώνει κουρνιαχτό, ἀνέμων πόλεμος.
 Ἐξιους ποῦ νὰ τοὺς κρίνει κάποιος ἀπ' τοὺς ὑπεύθυνους
 1685 ἀπὸ φόβο τοῦ Θεοῦ μὰ καὶ τῆς νιότης τους τὸ λόγο νὰ τοὺς δώσει,
 καθὼς παφλάζαν ἄτακτα ἢ ὅπως οἱ σφήκες
 πηδοῦν ἴσια στὸ πρόσωπο ὅλο τὸ σμάρι.
 Ἡ γερουσία τοὺς ἀκολουθεῖ ἢ σεβάσμια,
 γιατί ἦτανε μακριὰ τοὺς νέους νὰ σωφρονίσει.
 1690 Πόσο γιὰ ζήτω ἄξια, ἄκου, ἦταν ἢ σκέψη τους.
 Πρέπει τὰ πράγματα ν' ἀκολουθοῦν τὸν ἥλιο,
 κι ἀπὸ κεῖ τὴν ἀρχὴ τους νὰ ἔχουν ὅπου ὁ Θεὸς
 στὸν ἄνθρωπο ἔλαμψε ντυμένος μὲ τὴ σάρκα'.
 Κι ἐπειτα; Ἐς μάθομε ν' ἀψηφοῦμε τίς τροχιές,
 1695 μὰ τοῦ Χριστοῦ τὴ σάρκα ὄλου τοῦ γένους μας
 ἀρχὴ ἕς πιστεύομε. Κι ἂν ἀπὸ δῶ ἔχει ἀρχίσει,
 ἴσως θὰ πεῖ κανεὶς μὲ θράσος περισσό,
 πόσο εὐκόλα ἐδῶ καὶ θὰ πεθάνει,
 κι ἀπὸ ὅπου ἡ ἀνάσταση ἐδῶ κι ἡ σωτηρία.
 1700 Ὅποιοι τέτοια δοξάζουν νὰ ὑποχωροῦν δὲν ἐπρεπε
 σ' αὐτοὺς μ' ἀκρίβεια πού γνωρίζουν ὅπως εἶπα;
 Τοῦτο τὴν περηφάνεια τους καὶ στ' ἄλλα δείχνει.

Κι ἐκεῖνο τὸ ἄλλο; Τὴ γλυκιὰ καὶ γάργαρη

πηγὴν παλαιᾶς πίστεως, ἡ Τριάδος
 1705 εἰς ἓν συνῆγε τὴν σεβάσμιον φύσιν,
 ἧς ἦν ποθ' ἡ Νίκαια φροντιστήριον,
 ταύτην ἐώρων ἀλμυραῖς ἐπιρροαῖς
 τῶν ἀμφιδόξων ἀθλίως θολομένην,
 οἱ ταῦτα δοξάζουσιν, οἷς χαίρει κράτος,
 1710 μέσοι μὲν ὄντες, ἀσμενιστὸν δ' εἰ μέσοι,
 καὶ μὴ προδήλως κλήσεως ἐναντίας,
 ἐπίσκοποι νῦν μανθάνοντες τὸν Θεόν,
 διδάσκαλοι χθές, καὶ μαθηταὶ σήμερον,
 τελειοποιοί, καὶ τέλειοι δεύτερον,
 1715 λαὸν καταρτίζοντες, οἱ τὰ σφῶν κακά,
 οὐκ οἷδ' ὅπως μὲν, ἐκλαλοῦσι δ' οὖν ὁμῶς,
 καὶ ταῦτα χωρὶς δακρύων· ὃ καὶ ξένον,
 ἄδακρυς ἐκλάλησις ἀρρωστημάτων!

Οὗτοι μὲν οὕτω. Δοῦλα καιρῷ γάρ φασι
 1720 τὰ πάντα. Τοῦ παίζειν δὲ τίς μείζων τρυφή;
 Ὅ μὴ πόνω τε κτητόν, ὡς τὰ πόλλ' ἔχει,
 μήτ' ἄλλοθεν ποριστόν, ἀλλ' οὐδ' ὄνιον.
 Ἡμεῖς δὲ πῶς ποθ' οἱ φιλόανθρωποι λίαν;
 Προυθήκαμεν κήρυγμα πρόσθεν βημάτων·
 1725 πᾶσι βοῶμεν· «Ὅς θέλει, δεῦρ' εἰσίτω,
 κἂν δίστροφός τις ἢ πολύστροφος τύχη·
 Πανήγυρις ἔστηκεν. Ἀπίτω μηδεὶς
 ἀπραγμάτευτος· ἂν μεταστραφῆ κύβος
 (καιροῦ γὰρ οὐδέν ἐστιν εὐστροφώτερον),
 1730 ἔχεις τὸ τεχνύδριον, ἀνάδραμε πάλιν·
 Οὐκ εὐμαθὲς πίστει τὸ προσκεῖσθαι μιᾶ,
 βίων δὲ πολλὰς εἰδέναι διεξόδους.
 Ἐξ οὗ τί γίνεσθ'; Ἡ πολὺπλοκος πάλαι
 εἰκῶν ἐν ὕπνοις· χρυσός, ἐξῆς ἀργυρος,
 1735 χαλκός, σίδηρος, ὄστρακον τὰ πρὸς πόδας.
 Δέδοικα μὴ τὰ πάντα λικμήσῃ λίθος.
 Μωαβίταις κ' Ἀμμωνίταις, οἷς οὐ πάλαι,
 νῦν εἰσιτητόν ἐστιν εἰς Ἐκκλησίαν.

τῆς παλιᾶς πίστεως πηγῆ, —πὸ τῆς Τριάδας
 1705 τῆ φύση τῆ σεβάσμια τὴν ἔκανε ἐνιαία,
 κι ἦταν ἡ Νίκαια κάποτε ἐργαστήρι τῆς—
 τὴν ἐβλεπα μὲ ρεύματα ἄλμυρὰ
 νὰ τῆ θολώνουν θλιβερὰ ὄσοι ἐπαμφοτερίζαν,
 κι αὐτὰ πιστεύουν πὸ τὸς δυνατοὺς εὐχαριστοῦν
 1710 πὸ εἶναι στὴ μέση κι εἶναι εὐχάριστο,
 μὰ ὄχι ὀλοφάνερα νὰ παίρνουν τὴν ἀντίθετη πλευρά,
 ἐπίσκοποι πὸ τὸ Θεὸ τῶρα μαθαίνουν,
 δάσκαλοι χτές, σήμερα μαθητές,
 ἄλλων μυσταγωγοὶ κι ὕστερα μύστες οἱ ἴδιοι,
 1715 τὸ λαὸ διορθώνουν κι εἶναι τὰ δικά τους ἄσχημα,
 καὶ βέβαια τὸ πῶς δὲν ξέρω, μὰ τὰ ὁμολογοῦν
 καὶ δίχως δάκρυα μάλιστα πού 'ναι καὶ τὸ παράξενο,
 ὁμολογία ἁμαρτημάτων χωρὶς δάκρυα.

Ἔτσι αὐτοὶ σκέφτονται. Δοῦλα εἶναι, λένε, στὸν καιρὸ
 1720 τὰ πάντα. Ἄπ' τὸ παιγνίδι ποιά χαρὰ εἶναι μεγαλύτερη;
 Ὅ,τι μὲ κόπο δὲν ἀπόκτησες, ὅπως γίνεται μὲ ὄλα,
 ἢ ἀλλιῶς δὲν ἔχεις ποριστεῖ κι οὔτε ἀγοράσει.
 Κι ἐμεῖς τί κάνομε οἱ πολὺ φιλόανθρωποι;
 Κάναμε κήρυγμα ψηλὰ ἀπ' τὰ βήματα.
 1725 Σ' ὄλους φωνάζομε· Ἄς μπεῖ ὁποῖος θέλει μέσα
 κι ἂν ἔχεις μιὰ ἢ πολλὰς φορὲς μεταστραφεῖ.
 Τὸ ἀνηγύρι ἔχει στρωθεῖ. Κανένας ἂς μὴ φύγει
 χωρὶς νὰ τὸ γευτεῖ· ἂν γυρίσουν τὰ ζάρια
 (τί ἀλλάζει πῶς εὐκολὰ ἀπὸ τὸν καιρὸ;)
 1730 ἔχεις τὴν τέχνη σου, ξαναγυρίζεις πάλι.
 Δὲν εἶναι γνωστικὸ νὰ μένεις σὲ μιὰ πίστη,
 τὰ μονοπάτια μάθε τὰ πολλὰ τῆς ζωῆς.
 Καὶ τί βγαίνει ἀπ' αὐτό; ἢ παλιά, πολὺπλοκῆ
 εἰκόνα τοῦ ὕπνου· χρυσάφι, ἀσήμι πῶς ἐπειτα
 1735 χαλκὸς καὶ σίδερο κι ὄστρακα ὄσα πατοῦμε.
 Μήπως τὰ πάντα τὰ συντρίψει ἡ πέτρα, τρέμω
 Μωαβίτες κι Ἀμμωνίτες, ἐνῶ παλιὰ ὄχι,
 τῶρα μποροῦν νὰ μποῦν στὴν Ἐκκλησίᾳ.

- Σὺ δ' οὐκ ἐπήνεις ταῦτα τοπρόσθεν; λέγε.
 1740 Τῶν συλλόγων δὲ τίς ποτ' εἶχε τὸ κράτος;
 Οἱ σύλλογοι μὲν ἦσαν, ὧν ἦσαν τότε;
 (ὀκνῶ γὰρ εἰπεῖν αὐθις, οἷς αἰσχύνομαι).
 Ἦσαν δὲ πάντων, ἴσον εἰπεῖν οὐδενός.
 Ἄναρχία γάρ ἐστιν ἢ πλεισταρχία.
- 1745 Ἐμοῦ δὲ καλῶς ἡ νόσος προεστάτη,
 ἢ μ' εἴργεν οἴκοι πολλὰ δὴ καὶ πολλάκις,
 πρὸς ἓν μόνον βλέποντα, τὴν ἐκδημίαν,
 ἢ πᾶσαν εἶχε τῶν κακῶν ἀπαλλαγὴν.
 Ὅ δ' οὖν παρέστη, τοῦτο καὶ κείσθω νόμος.
- 1750 Τινὲς μὲν ἦσαν, οἱ βία μὲν καὶ μόγις,
 ἀλλ' οὖν συνῆλθον, οἷς τι μετῆν παρρησίας,
 ὅτοις ἄγνοια τοῦ κακοῦ συνήγορος,
 τῇ διπλῇ κλαπεῖσι τῶν διδαγμάτων,
 τό τ' ἐν μέσῳ κήρυγμα εὐσεβῶς ἔχον,
- 1755 τόκος τεκόντων παντελῶς ἀλλότριος.
 Τὸν συρφετὸν δὲ τὸν πολλὸν Χριστεμπόρων
 τότε προσήσομ' ἡνίκ' ἂν καὶ βόρβορον
 εὐωδία μίξῃ τις ἀχράντου μύρου.
 Ρᾶων κακοῦ γὰρ ἢ καλοῦ μετουσία.
- 1760 Τοῦτοις ὁ καινόδοξος οὐκ ἠρέσκετο
 (οὕτω καλοῦσι τοὺς προμηθεῖς οἱ θρασεῖς),
 ἀλλ' οὐδ' ἐκεῖνοι τῷ προμηθεῖ. Γίνετ' οὖν
 ὁ Λὼτ ἐκεῖνος, χ' ὁ πατριάρχης Ἀβραάμ·
 ὁ μὲν βαδίζει τὴν, ἐναντίαν δ' ὄδε,
- 1765 ὡς μὴ στενοῦσθαι τῷ πλάτει τῆς κτήσεως.
- Τί δεῖ λέγειν, ὅσοις τε καὶ οἷοις λόγοις
 ταύτην ἐπέιρων τὴν πολιὰν οἱ φίλτατοι
 τὰ πρῶτα μὲν διδόντες, αἰτοῦντες δέ γε
 τί γνήσιον, φεῦ! Γρηγόριον τὸν γνήσιον,
 1770 οἱ γνήσιοι μὲν, εἰς δὲ σύμπνοιαν κακῶν·
 τόδ' ἐστιν, εἰς ἅπαντα συνεργοῦντ' ἔχειν.
 Πῶς εἰς ἅπαντα; τίς δ' ἐφαντάσθη τόσον,

- Μ' αὐτὰ δὲν τὰ ἐπαινοῦσες πρῶτα; Πές μου.
 1740 Στις συνάξεις τὴν ἐξουσία ποιός εἶχε;
 Σέ ποιούς ἀνῆκαν οἱ συνάξεις, ὄσες γίνονταν;
 (Νὰ ξαναπῶ διστάζω γιὰ ὄσα ντρέπομαι).
 Ἄνῆκαν σ' ὄλους σὰ νὰ λέμε σέ κανέναν.
 Γιατὶ τῶν πολλῶν ἡ ἀρχὴ εἶναι ἀναρχία.
- 1745 Μὰ ἐμένα μὲ προστάτευε ἡ ἀρρώστια μου καλὰ,
 ποὺ γιὰ πολὺ συχνὰ στὸ σπῆτι μὲ κρατοῦσε,
 κι εἶχα στὰ μάτια μου ἓνα μόνο, τὸ στερνὸ ταξίδι,
 ποὺ τὴν ἀπαλλαγὴ ἀπ' τὰ δεινὰ ὄλα κρύβει.
 Ὅ,τι μπροστά μου ἐστάθη, τοῦτο ἄς μᾶς γίνει νόμος.
- 1750 Ἦτανε κάποιοι ποὺ μὲ βία καὶ δυσκολία,
 ἀλλὰ ὁμως ἦρθαν ὄσοι κάποιο θάρρος εἶχαν,
 ὄποιων ἡ ἄγνοια μόνο στὸ κακὸ συνηγοροῦσε,
 κι εἶχαν ξεγελαστῆ ἀπὸ τὰ διπλονόητα δόγματα,
 καὶ τὸ σύμφωνο μὲ τὴν πίστη φανερὸ κήρυγμα,
- 1755 γέννημα ἀπ' τοὺς γονεῖς τοῦ ἄσχετο ἐντελῶς.
 Τὸ συρφετὸ τῶν χριστεμπόρων τὸν ἀμέτρητο
 θὰ τὸν δεχτῶ μονάχα, ὄταν τὸ βόρβορο
 ἀνακατώσει κάποιος μὲ τὴ μυρωδιὰ τοῦ ἄσπιλου μύρου.
 Τοῦ κακοῦ ἡ κοινωνία εἶναι εὐκολότερη ἀπὸ τοῦ καλοῦ.
- 1760 Δὲν ἦταν ἀρεστὸς σ' αὐτοὺς ὁ καινοτόμος'
 (ἔτσι οἱ θρασεῖς ἀποκαλοῦν τοὺς συνετούς),
 καὶ βέβαια μῆτε αὐτοὶ στὸ συνετό· καὶ γίνεται λοιπὸν
 ὁ ἓνας ὁ Λῶτ καὶ ὁ ἄλλος ὁ πατριάρχης Ἀβραάμ,
 αὐτὸν βαδίζει ὁ ἓνας κι ὁ ἄλλος τὸ δρόμο τὸν ἀντίθετο,
- 1765 ὥστε νὰ μὴν τοὺς πνίγει τῆς περιουσίας ὁ πλοῦτος.
- Καὶ τί νὰ λέω μὲ πόσους λόγους καὶ μὲ ποιούς
 τὰ γηρατεῖά μου αὐτὰ δοκίμαζαν οἱ φίλτατοι;
 Ναί, τὰ πρωτεῖα τοῦ δίνουν μὰ ζητοῦσαν κάτι
 γνήσιο, ἀλίμονό ἀπ' τὸ γνήσιο τὸ Γρηγόριο,
 1770 οἱ γνήσιοι αὐτοὶ μὰ στὴν κοινὴ ἐπιδίωξη τῶν κακῶν
 καὶ μ' ἓνα λόγο, συνεργὸ νὰ μ' ἔχουν σ' ὄλα.
 Πῶς σέ ὄλα; Καὶ ποιός τόλμησε νὰ φανταστῆ

- ὡς πλῆθος ἄξει πρὸς τί μ', οὐ Θεὸς Λόγος;
 Πρόσθεν ρυήσεται εἰς ἄνω πηγῶν φύσις,
 1775 καὶ πῦρ ὀδεύσει τὴν ἐναντίαν φορὰν,
 ἧ τι προδώσω τῆς ἐμῆς σωτηρίας.
 Ἐντεῦθεν ἐξέκλεπτον ἐκ μέσου πόδα.
 Δῆλον δέ· καὶ γὰρ οἶκον ἀντηλλαζάμην,
 ἔλκων ἐμαυτὸν ἐκ βυθῶν ἐκκλησίας,
 1780 Πόρρω κακῶν τε καὶ λόγων καὶ συλλόγων.
 Πλὴν ὅσα κατεστέναζον οἱ προσκείμενοι!
 Λαοῦ μάλιστα, ὡς τὰ πάντων μὴ λέγω
 βοῶντες ἰκέτεον, εἰς Θεὸν χέρας
 Αἶφροντες, ὀρκίζοντες, ὡς τεθηκότα
 1785 πενθοῦντες ἤδη. Τοῦ πάθους! τῶν δακρῦων!
 Πῶς ἦν ἐνεγκεῖν ταῦτα; καὶ τίνος φρενός;
 Ἡμᾶς ἀφήσεις τὸν σὸν, ὡς ἠκούομεν,
 στάχυν, στενὸν ποτ', εὐκομον δὲ νῦν θέρος·
 λαὸν δὲ τὸν προσήλυτον, τὸν μὲν θύραις
 1790 ταῖς σαῖς προσεσιῶθ', οἷς ἀνοῖξαι δεῖ μόνον
 τὸνδ' ἔνδον ἤδη, τὸν δὲ θηρευτὴν ξένων,
 τίσι προήσῃ; τίς σὸν ἐκθρέψει τόκον;
 Τοὺς σοὺς πόνους τίμησον, οἷς προσερρῦης·
 δὸς τῆς πνοῆς τὸ λείπον ἡμῖν καὶ Θεῷ.
 1795 Ναὸς γενέσθω σοῦ βίου πεμπτήριος.

- Ταῦτ' ἦν κλάσις μὲν, ἀλλ' ὅμως ἐκαρτέρουν.
 Μικρὸν τι καὶ δίδωσι τὴν λύσιν Θεός.
 Ἦλθον γάρ, ἦλθον ἐξαπίνης κεκλημένοι,
 ὡς δὴ τι συνοῖσοντες εἰρήνης σκοπῶ,
 1800 Αἰγύπτιοί τε καὶ Μακεδόνας, ἐργάται
 τῶν τοῦ Θεοῦ νόμων τε καὶ μυστηρίων,
 φουσῶντες ἡμῖν ἐσπέριον τε καὶ τραχύ.
 Τοῖς δ' ἀντεπῆει δῆμος ἡλιοφρόνων·
 κάπροι δ' ὅπως θήγοντες ἀγρίαν γένυν
 1805 (ὡς ἂν μιμήσομαι τι τῆς τραγωδίας),
 λοξὸν βλέποντες, ἐμπύροις τοῖς ὄμμασι,
 συνῆπτον. Ἐν πολλοῖς δὲ τοῖς κινουμένοις

- ὅτι τὸ πλῆθος θά μου γίνει ὁδηγὸς κι ὄχι ὁ θεῖος Λόγος;
 Πρῶτα πρὸς τίς πηγές τους θά κυλήσουν τὰ νερά,
 1775 καὶ θά πάρει ἡ φωτιά τὸν κάτω δρόμο,
 παρὰ ἀπ' τῆ σωτηρία μου κάτι νὰ προδώσω.
 Καὶ φρόντιζα ἀπ' ἀνάμεσά τους νὰ πάρω πόδι.
 Κι ἦτανε φανερό· γιατί σὲ σπίτι μετακόμισα ἄλλο,
 τραβώντας τὸν ἑαυτό μου ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας τοὺς βυθούς,
 1780 μακριὰ ἀπ' τοὺς λόγους τοὺς κακοὺς καὶ τίς συνάξεις.
 Μὰ ὅσοι ἦταν φιλικοὶ σ' ἐμένα πόσο ἐστέναξαν!
 Ξεχωριστὰ ἀπὸ τὸ λαό, γιὰ νὰ μὴ λέγω γιὰ ὄλους.
 Παρακαλοῦσαν μὲ φωνές, τὰ χέρια στὸ Θεὸ
 ὑψώνοντας, μ' ἐξόρκιζαν, σὰν πεθαμένο κιόλας
 1785 μὲ πενθοῦσαν. ὦ, τί πόνος καὶ τί δάκρυα!
 Πῶς νὰ τ' ἀντέξεις καὶ μὲ τί καρδιά;
 "Ἐμᾶς θ' ἀφήσεις τὰ δικά σου —ἀκούαμε νὰ λένε—
 τὰ στάχθα ἀδύναμα πρὶν λίγο καὶ τώρα πλούσιο θέρος,
 καὶ τὸ λαὸ πὸν τράβηξες, στὶς θύρες σου αὐτὸν
 1790 πὸν στέκεται κοντὰ καὶ μόνο χρειάζεται ν' ἀνοίξεις,
 κι αὐτὸν πὸν εἶναι πιά μέσα μὰ καὶ ξένους αὐτὸν πὸν τραβᾷ
 σὲ ποιούς θά τὸν ἀφήσεις; Τὰ παιδιὰ σου καὶ ποιός θά τ' ἀναθρέψῃ
 Τίμησε τὸν ἀγώνα σου πὸν σ' ἔχει λιώσει·
 πνοὴ ὄση σοῦ 'μεινε σ' ἐμᾶς καὶ στὸ Θεο δῶσε,
 1795 κι ἄς γίνει αὐτὸ ναὸς τῆ ζωῆ σου νὰ σφραγίσει'.

- Μὲ συντρίβαν αὐτὰ μὰ καρτεροῦσα.
 Ἄκόμα λίγο, καὶ ὁ Θεὸς δίνει τῆ λύση.
 Γιατὶ νά, κι ἦρθαν καλεσμένοι ξαφνικὰ
 γιὰ νὰ βοηθήσουν στῆς εἰρήνης τὸν ἀγώνα,
 1800 ἀπ' τῆ Μακεδονία καὶ τὴν Αἴγυπτον, ἐργάτες
 τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν μυστηρίων,
 μὲ περηφάνεια δυτικὴ καὶ ἀγρια.
 Τοὺς ἀντιπαρατάχτηκε ὁ λαὸς τῶν ἡλιογέννητων.
 Καὶ σὰν κάπροι μ' ἀκονισμένα δόντια κοφτερά,
 1805 (γιὰ ν' ἀντιγράψω ἀπὸ τὴν τραγωδία κάτι),
 λοξά, μὲ φλογισμένα μάτια βλέποντας,
 συγκρούονται. Κι ὅπως ἀνακάτευαν πολλὰ,

- θυμοῦ τὸ πλεῖον, ἢ λόγου κινήμασι,
 καὶ τῶν ἐμῶν τι πικρότατον ἐσκόπουν,
 1810 νόμους στρέφοντες τοῖς πάλαι τεθνηκότας,
 ὧν πλεῖστον ἤμεν καὶ σαφῶς ἐλεύθεροι·
 οὐ μὴ πρὸς ἐχθραν τὴν ἐμὴν, οὐδὲ θρόνον
 σπεύδοντες ἄλλοις, οὐδαμῶς· ὅσον πόνω
 τῶν ἐνθρονιστῶν τῶν ἐμῶν, ὡς γοῦν ἐμέ
 1815 σαφῶς ἐπειθον λαθρίοις δηλώμασι.
 Οὐ γὰρ φορητὸν τὴν ὕβριν σφῶν εἰδέναί,
 ὅση παλαιά, καὶ νέοις ἐν πράγμασιν.
 Ἐγὼ τέως μὲν, ὡσπερ ἵππος δέσμιος,
 καίπερ κακοῖς τε καὶ νόσω τετρυμμένος,
 1820 ἐνδον κροαίνων οὐκ ἐπαυσάμην πόδας,
 καὶ δοῦλον ἐχρεμέτιζον ἐκ δεσμῶν βίας,
 ποθῶν νομάς τε τὴν τ' ἐμὴν ἐρημίαν.
 Ἐπεὶ δὲ κινεῖν, ἃ προεῖπον, ἠξίου
 ἐρρηξα δεσμά, τὴν τ' ἀφορμὴν ἀσμένως
 1825 (οὐκ ἂν πείσαιμι τοῖς φιλάρχους οὐποτε,
 εὐδηλὸν ἐστί, πλὴν ἀληθές) ἤρπασα.
 Καιρὸς γὰρ ἦν μοι, καὶ παρελθῶν εἰς μέσους,
 τὰδ' εἶπον· « Ἄνδρες, οὗς συνήγαγεν Θεός,
 ὡς ἂν τι βουλευσῆσθε τῶν Θεῶ φίλων,
 1830 τὸ μὲν καθ' ἡμᾶς δευτέρου κείσθω λόγος
 (μικρὸν γάρ, ὡς γε πρὸς τοσοῦτον σύλλογον,
 ὅπως ποθ' ἔξει, κἂν μάτην αἰρώμεθα)·
 ὑμεῖς δὲ πρὸς τι μεῖζον ὑψοῦτε φρένα.
 Εἰς ἐν γένεσθε, συνδέθητε ὀψὲ γοῦν.
 1835 Ἔως τίνος γελώμεθ' ὡς ἀνήμεροι,
 καὶ τοῦτο μανθάνοντες ἐν, πνέειν μάχην;
 Δότε προθύμως δεξιὰς κοινωνίας.
 Ἐγὼ δ' Ἰωανᾶς ὁ προφήτης γίνομαι.
 Δίδωμ' ἔμαυτὸν τῆς νεῶς σωτηρίαν,
 1840 καίπερ κλύδωνος τυγχάνων ἀναίτιος.
 Ἄραντες ἡμᾶς ρίψατε κλήρου φορᾶ.
 Κῆτός με δέξεται' ἐκ βυθῶν φιλόξενον.
 Ἐντεῦθεν ἄρξασθ' ὁμονοεῖν· ὀδεύετε

- κινήμενοι ὄχι ἀπ' τὸ λόγο, πῶς πολὺ ἀπὸ τὴν ὀργή,
 καὶ πικρότατο κάτι ἀπ' τὰ δικά μου βάζουν στόχο,
 1810 χτυπώντας με μὲ νόμους πού ἀπὸ καιρὸ νεκροὶ ἔταν
 καὶ πὰ καμιά σ' ἐμένα δύναμη δὲν εἶχαν.
 Δὲν ἦταν ἀπὸ ἐχθρα σ' ἐμένα οὔτε πὼς τὸ θρόνο μου
 τὸν κυνηγοῦσαν γι' ἄλλους, οὔτε λόγος· μὰ νὰ τσιγγλήσουν
 ὄσους εἶχαν βάλει στὸ θρόνο ἐμένα, ὅπως σέ κρυφές
 1815 ἐκμυστηρεύσεις μοῦ ἐξηγοῦσαν καθαρὰ.
 Γιατὶ πὼς ν' ἀνεχτοῦν τίς προσβολές τους ν' ἀντικρίζουν,
 ὄσες παλιὰ τοὺς εἶχαν κάνει κι ὄσες πρόσφατα;
 Κι ὡς τότε ἐγώ, σὰν ἄλογο δεμένο στὸ σκοινὶ
 σακατεμένος ἀπὸ τὰ δεινὰ καὶ τὴν ἀρρώστια,
 1820 ἐνῶ μέσα δὲν ἔπαυα τὰ πόδια νὰ χτυπῶ,
 καὶ μέσα ἀπ' τὰ δεσμὰ μου σκλάβου ἔβγαζα χρεμέτισμα,
 τὰ λιβάδια ποθώντας καὶ τὴ μοναξιά μου.
 Κι ἐπειδὴ νὰ ἐνεργήσω ἀξίωνα ὄσα προεῖπα,
 σπάω τὰ δεσμὰ μου μὲ χαρὰ (ὄσους τὴν ἐξουσία ποθοῦν
 1825 ποτὲ δὲ θὰ τοὺς πείσω, εἶν' ὀλοφάνερο
 κ' ἀλήθεια) ἀδράχνοντας τὴν ἀφορμή.
 Γιὰ μένα ἦταν καιρός· ἀνάμεσά τους παρουσιάζομαι
 καὶ τοὺς μιλῶ. «Ἀδελφοί, τοὺς λέω, πού ὁ Θεὸς σᾶς ἔφερε
 κάτι ἀπ' ὄσα στὸ Θεὸ εἶναι ἀρεστὰ ν' ἀποφασίσετε.
 1830 Σὲ θέση ἐμένα βάλτε με πολὺ πῶς πίσω
 (μπροστά σέ τόση σὺνάξη εἶναι ἀσήμαντο,
 καὶ μάταια βέβαια ἐπαρση, τί θ' ἀπογίνω ἐγώ),
 καὶ σεῖς ὑψῶστε τὴν ψυχὴ σέ κάτι πῶς ψηλὸ.
 Μονοιάστε καὶ δεθεῖτε σ' ἓνα ἔστω κι ἀργά.
 1835 Ὡς πότε σὰν ἀνήμερα θηρία θὰ μᾶς γελοῦν,
 πού ἓνα μονάχα ξέρουν, νὰ λυσοῦν γιὰ μάχες;
 Τὰ χέρια δῶστε πρόθυμα γιὰ συμφιλίωση.
 Γίνομαι ἐγὼ ὁ προφήτης Ἰωνᾶς.
 Δίνω γιὰ σωτηρία τοῦ πλοίου τὸν ἑαυτό μου,
 1840 κι ἄς μὴν εἶμαι ἡ αἰτία τῆς τρικυμίας.
 Σηκῶστε με καὶ ρίξτε με, σὰν βγῆκε ὁ κλῆρος·
 θὰ μὲ δεχτεῖ φιλόξενο τὸ κῆτος τοῦ βυθοῦ.
 Ἄς γίνεῖ τοῦτο τῆς ὁμόνοιας σας ἀρχή, καὶ προχωρεῖτε

- πρὸς πάντ' ἐφεξῆς. Οὗτος εὐρυχωρίας
 1845 τόπος καλείσθω. Τοῦμὸν οὕτως εὐκλεές.
 Ἄν μέχρις ἡμῶν στήτε, τοῦτ' ἐπιτιμίαν
 μόνον τίθημι, καὶ θρόνων ὑπερμαχεῖν.
 Ἄν οὕτω φρονῆτ', οὐδὲν ἔσται δυσχερές.
 Οὐδ' ἐθρονίσθην ἄσμενος, καὶ νῦν ἐκῶν
 1850 ἄπειμι, πείθει καὶ τὸ σῶμ' οὕτως ἔχον.
 Μίαν χρεωστῶ νεκρότητ' ἔχει Θεός.
 Ἄλλ', ὦ Τριάς μου, σοῦ προκῆδομαι μόνης·
 γλῶσσαν τίν' ἔξεις εὐμαθῆ συνήγορον,
 εἰ δ' οὖν ἐλευθέραν τε καὶ ζήλου πλέαν;
 1855 Ἐρρωσθε καὶ μέμνησθε τῶν ἐμῶν πόνων».

- Ταῦτ' εἶπον· οἱ δ' ὠκλαζον· ἐξήγειν δ' ἐγὼ
 μέσος χαρᾶς τε καὶ τινος κατηφείας·
 χαρᾶς, τὸ παῦλαν τῶν πόνων λαβεῖν τινα·
 λύπης, τὸ λαὸν ἀγνοεῖν ἢ κείσεται.
 1860 Τίς δ' οὐ σπαράσσει ὄρφανούμενος τέκνων;
 Ἐγὼ μὲν οὕτως· οἱ δ' ἴσασι καὶ Θεός,
 εἰ μή τι πλεῖον τοῦ μέσου τὸ λάθριον,
 νέων δλεθρος, καὶ σπιλάδες, λόχοι βάθους·
 ἄλλοι λέγουσι ταῦτα, σιγήσω δ' ἐγὼ.
 1865 Οὐ γὰρ σχολή μοι πλεκτὰ γινώσκειν κακά,
 τὴν ἀπλότητα καρδίας ἀσκουμένῳ,
 ἐξ ἧς τὸ σώζεσθ', οὐδ' ἴσως μοι λόγος.
 Ὅμως τόδ' οἶδα· πλεῖον, ἢ καλῶς ἔχει,
 ἄμφω τετίμημ'· εὐκόλῳ συναινέσει.
 1870 Τοιαῦτα πατρὶς τοῖς φίλοις χαρίζεται.

- Οὕτως ἔχοντα ταῦτα. Πῶς δὲ τὰ κράτους;
 Ἐκυψ'; ἐκλίθην; ἠψάμην τῆς δεξιᾶς;
 ἰκεσίους προσήγαγόν τινας λόγους;
 Ἄλλους δὲ πρέσβεις ἐκ φίλων προυστησάμην,
 1875 τῶν ἐν τέλει μάλιστα, τοὺς μοι φιλτέρους;
 Χρυσὸν δ' ἔρευσα, τὸν δυνάστην τὸν μέγαν,
 χρήζων τοσοῦτου μὴ πεσεῖν ἐξω θρόνου;
 Ἄλλων τὰδ' ἔστω τῶν λίαν πολυστρόφων.

σ' ὄλα στή συνέχεια. Αὐτὸς 'εὐρυχωρίας
 1845 τόπος' νὰ ὀνομαστεῖ. Κι ἄς εἶναι τούτη ἡ δόξα μου.
 Ἄν ἄς ἐμένα σταματήσετε, τοῦτο θαρρῶ μονάχα
 τιμῆ· πῶς εἶναι καὶ τῶν θρόνων ὑπεράσπιση.
 Μὲ τέτοια γνῶμη τίποτα δὲν εἶναι δύσκολο.
 Δὲν κάθισα στὸ θρόνο μὲ χαρὰ καὶ τῶρα θέλοντας,
 1850 τὸν χαιρετῶ· κι αὐτὸ μοῦ λέει καὶ τὸ ἄθλιο σῶμα.
 Χρωστῶ ἓνα θάνατο ποῦ ὁ Θεὸς ὀρίζει.
 Ἄλλ', ὦ Τριάδα μου, σ' ἐσένα μόνο ἡ σκέψη μου ὀλη·
 θά 'χεις μιὰ γλώσσα νὰ σὲ ὑπερασπίζεται εὐστροφα
 κι ἂν εἶναι ἐλεύθερη κι ὁ ζῆλος της περίσσιος;
 1855 Γειά σας καὶ νὰ θυμᾶστε τοὺς ἀγῶνες μου».

Ἔτσι εἶπα κι ὄλοι τὰ 'χασαν. Ἐβγήκα
 κι ἤμουν σὲ μιὰ χαρὰ καὶ σὲ μιὰ λύπη ἀνάμεσα·
 χαρὰ γιὰ τὴν μικρὴν ἀνάπαυλα ἀπὸ τὰ δεινά,
 λύπη, μὴ ξέροντας ποῦ θά 'πεφτε ὁ λαός.
 1860 Ποιὸς δὲ σπαράζει ἀπ' τὰ παιδιὰ του ἂν ὀρφανεύει;
 Ἔτσι ἔκανα· ξέρουν ἐκεῖνοι κι ὁ Θεός,
 ἂν ἀπ' τὸ φανερό εἶναι πιὸ πολὺ ὄ,τι κρύβεται
 τῶν πλοίων καταστροφή καὶ σκόπελοι, τοῦ βυθοῦ ἐνέδρες.
 Ἄλλοι τὰ λένε αὐτά, μὰ ἐγὼ ἄς σωπάσω.
 1865 Μὲ μηχανορραφίης καιρὸ δὲν ἔχω ν' ἀσχολοῦμαι,
 στῆς καρδιάς τὴν ἀπλότητα ἐξασκοῦμαι,
 τὴ σωτηρία ποῦ δίνει καὶ ποῦ μόνο λογαριάζω.
 Τοῦτο δμως τὸ γνωρίζω ἀπ' τὸ καλὸ καλύτερα·
 τιμῆθηκα ἐξαφνα μ' εὐκολη ὀμοφωνία.
 1870 Τέτοια ἡ πατρίδα σ' ὄσους τὴν ἀγαποῦν χαρίζει.

Ἔτσι εἶναι αὐτά. Καὶ πῶς στὴν ἐξουσία φέρθηκα;
 Ἔσκυσα; λύγισα τὴ μέση; τὸ δεξί του χέρι τὸ ἀγγιξα;
 μὲ λόγια μὴν τοῦ μίλησα ἱκετευτικά;
 ἄλλους φίλους μεσάζοντες μὴν ἔβαλα,
 1875 ἀξίωματούχους μάλιστα, τοὺς πιὸ μου ἀγαπητούς;
 Μὴ σκόρπισα χρυσάφι, τὸ μεγάλο ἀφέντη,
 ἀπὸ ἀνάγκη τὸ θρόνο μήπως χάσω;
 Γι' ἄλλους ἄς εἶναι αὐτά τοὺς πολὺ ἐξυπνους.

- Ἐγὼ δ', ὡς εἶχον, προστρέχων ἀλουργίδι,
 1880 πολλῶν παρόντων καὶ τάδε σκοπουμένων:
 «Κάγώ τιν', εἶπον, ὦ Βασιλεῦ, αἰτῶ χάριν
 τὴν σὴν, μεγαλόδωρε, παντεξουσίαν.
 Οὐ χρυσὸν αἰτῶ σ', οὐ πλάκας περιχρόους,
 οὐδὲ τραπέζης μουσικῆς σκεπάσματα,
 1885 οὐ πρὸς γένους τιν' ὕψος ἀρχικὸν λαβεῖν
 ἢ σοί γ', ἀριστε, πλησίον παραστατεῖν.
 Ταῦτ' ἐστὶν ἄλλων, οἷς μικρὰ σπουδάζεταιται.
 Ἐγὼ δ' ἔμαυτὸν ἀξιῶ καὶ μειζόνων.
 Ἐν μοι δοθήτω, μικρὸν εἴξαι τῷ φθόνῳ.
 1890 Θρόνους ποθῶμεν, ἀλλὰ πόρρωθεν, σέβειν.
 Κέκμηκα πᾶσι καὶ φίλοις μισούμενος,
 τῷ μὴ δύνασθαι πρὸς τι, πλὴν Θεοῦ, βλέπειν.
 Τούτους ἀπαίτει τὴν φίλην συμφωνίαν,
 τὰ δ' ὄπλα ριψάτωσαν, ἀλλὰ σὴν χάριν,
 1895 εἰ μὴ φόβῳ Θεοῦ τε καὶ τιμωρίας.
 Στήσον τρόπαιον τῆς ἀναιμάκτου μάχης,
 ὃς βαρβάρων ἔστησας ἀτρεπτον θράσος.
 Ταύτην δ' ἀπαίτει (τὴν πολιὰν δεικνὺς θ' ἄμα,
 καὶ τοὺς ἰδρῶτας, οὃς ἐρεύσαμεν Θεῷ),
 1900 τὸ καρτερεῖν πάσχουσαν εἰς κόσμου χάριν.
 Οἴσθ' ὡς ἄκοντα καὶ θρόνῳ μ' ἐνίδρυσαν».
 Ταῦτ' ἐκρότει μὲν ἐν μέσοις Αὐτοκράτωρ,
 κροτοῦσι δ' ἄλλοι, καὶ λαμβάνω τὴν χάριν,
 μόγις μὲν, ὡς λέγουσι, λαμβάνω δ' ὁμῶς.
 1905 Τί δεύτερόν μοι τῷ κακῷ φροντίζεται;
 Πείθειν ἅπαντας πρὸς τὰδ' εὐφόρως ἔχειν,
 μηδ' ἐκτράχηλον μηδὲν ἐννοεῖν ὄλωσ
 φίλτρῳ τε τοῦμῳ καὶ χόλω μοχθηρίας.
 Ἐθαλπον, ἦνουν, τοῖς κακοῖς συνεκρότου
 1910 τὸ βῆμα, τοὺς ἐξωθι, τοὺς ποιμένης κτίλους,
 ὃσον παλαιὸν καὶ ὃσον προσήλυτον,
 τοῦ πατρὸς οὐ φέρον γε τὴν ἐρημίαν,
 ἐπισκόπων τε τοὺς λίαν πεπληγότας.
 Πολλοὶ γὰρ ὡς ἦσθοντο τοῦ βουλευμάτος,
 1915 φεύγοντες ὤχονθ' ὡς κεραυνίους βολάς,

- Ἐγὼ ὅπως ἤμουν στὸ βασιλιά πηγαίνω·
 1880 Πολλοὶ ἦταν γύρω του καὶ γιὰ ὅλα αὐτὰ συσκέπτονταν.
 Κι εἶπα· «κι ἐγὼ ζητῶ μιὰ χάρη, βασιλιά μου,
 ἀπ' τὴν πανεξουσία σου, μεγαλόδωρε.
 Χρυσάφι δὲ ζητῶ, πλάκες ποὺ ἀστράφτουν,
 οὔτε σκεπάσματα τῆς τράπεζας τῆς μυστικῆς,
 1885 οὔτε ἀξίωμα κάποιος συγγενῆς νὰ πάρει,
 ἢ δίπλα σου, ἄριστε, νὰ παραστέκεται.
 Εἶναι γι' ἄλλους αὐτά, ποὺ γιὰ μικρὰ πασχίζουν.
 Τὸν ἑαυτό μου ἀξιο τὸν κάνω καὶ γι' ἀνώτερα.
 Κι ἄς μοῦ δοθεῖ μόνο νὰ κάνω τόπο στὴ ζήλεια.
 1890 Ποθῶ τὸ θρόνο ἀλλὰ ἀπὸ μακριὰ νὰ τὸν τιμῶ.
 Κουράστηκα ὅλοι νὰ με μισοῦν κι οἱ φίλοι,
 με τὸ νὰ μὴν μπορῶ τὰ δῶ ἄλλο ἀπ' τὸ Θεό.
 Ζήτα ἀπ' αὐτοὺς τὴν ποθητὴ ὁμόνοια·
 ἄς καταθέσουν τὰ ὅπλα γιὰ τὴ δικὴ σου χάρη κάν,
 1895 ἂν ὄχι ἀπὸ φόβο Θεοῦ καὶ τιμωρίας.
 Τῆς ἀναίμακτης μάχης στήσε τὸ τρόπαιο,
 ἐσὺ ποὺ τὴν ἀδάμαστη ἔστησες βαρβαρικὴ ἔπαρση.
 Κι ἀπ' αὐτὰ ζήτα (τ' ἄσπρα τοῦ ὄρειου μαλλιὰ συνάμα
 καὶ τοὺς ἰδρωτὲς ποὺ γιὰ χάρη τοῦ Θεοῦ ἔχυσα),
 1900 καρτερικὰ γιὰ χάρη τοῦ κόσμου νὰ ὑποφέρει.
 Ξέρεις πὼς ἄθελά μου μ' ἔστησαν στὸ θρόνο».
 Τὰ ἐδέχτη ἀνάμεσά τους ὁ αὐτοκράτορας
 κι ἄλλοι κάποιοι ἐπικροτοῦν κι ἡ χάρη γίνεται,
 ἂν καὶ ὄχι μ' εὐκολία, ὡς λένε, ὅμως κερδίζω.
- 1905 Μὲς στὸ κακὸ ποιά ἡ δευτέρη φροντίδα μου ἦταν;
 Ὅλους νὰ πείσω νὰ δεχτοῦν καρτερικὰ ὅσα ἐγίναν,
 κι οὔτε ἐκραχηλισμοὺς καθόλου νὰ σκεφτοῦν,
 ἀπὸ ἀγάπη δικὴ μου καὶ γιὰ τὴ μοχθηρία μίσος·
 ἐνίσχυσσα, ἐπαινοῦσα, συμφιλίωνα μὲ τοὺς κακοὺς
 1910 τὸ ἱερατεῖο, τοὺς ἀπ' ἔξω, τοὺς προέδρους τοῦ ποιμνίου,
 ὅσοι ἦτανε παλαιοὶ κι ὅσοι καινούργιοι,
 ν' ἀνεχτοῦν δὲν μποροῦν τοῦ πατρός τους τὴ στέρηση,
 κι ὅσοι ἀπ' τοὺς ἐπισκόπους εἶχαν πιδὸ πολὺ πονέσει.
 Γιατὶ πολλοὶ τὴν ἀπόφασή μου ὅταν κατάλαβαν,
 1915 φεύγουν σὰ νὰ τοὺς καταδίωκε κεραυνός·

Βύσαντες ὦτα καὶ κροτήσαντες χέρας,
ὡς τὴν γε ὄψιν μήποτ' εἰσιδεῖν τόδε,
ἄλλον τιν' ὑψωθέντα τοῖς ἑμοῖς θρόνοις.
Πέρασ λόγου· πάρειμι νεκρὸς ἔμπνοος.
1920 Ἡττημένος (τοῦ θαύματος!) στεφηφόρος,
ἔχων Θεόν τε καὶ φίλους τοὺς ἐνθέους
ἀντὶ θρόνου τε καὶ κενοῦ φρυάγματος.

Ἵβρίζετ', εὐθυμεῖτε, πᾶλλεσθ', ὦ σοφοί,
ὧδὴν τίθεσθε τὰς ἐμὰς δυσπραξίας
1925 ἐν συλλόγοις τε, καὶ πότοις, καὶ βήμασι.
Κοκκύζετ' ἀλεκτόρειον, ὡς νικηφόροι,
ἀγκῶσι πλευρὰς ἐγκροτοῦντες, ὄρθιοι,
ὑψαυχενοῦντες ἐν μέσοις τοῖς ἄφροσιν.
Ἐνὸς θέλοντος πάντες ἐκρατήσατε·
1930 εἰ μὲν θέλοντος, τοῦ φθόνου! καὶ τοῦδέ με
στερεῖτε κομπᾶζοντες, ὡς ἀπωσμένου·
εἰ δ' οὐ θέλοντος, ἐντρέπεσθε τοῖς κακοῖς,
χθὲς ἐνθρονισταὶ καὶ διώκται σήμερον.
Ταῦτ' ἐκφυγῶν, τί; στήσομαι σὺν ἀγγέλοις.
1935 Ἐμοῦ δ', ὅπως ἔχει, τίς οὐ βλάψει βίον.
Ἄλλ' οὐδ' ὀνήσει. Συσταλήσομαι Θεῷ.
Γλῶσσαι δέ μοι ρεῖτωσαν, ὡς αἰῶναι κεναί.
Καὶ τῶν κόρος μοι, πολλὰ μὲν δυσφημίαις
βληθέντι, πολλὰ δ' ἐξόχοις εὐφημίαις.
1940 Ζητῶ τιν' οἰκεῖν ἐκ κακῶν ἐρημίαν,
οὐ μοι τὸ θεῖον νῶ μόνῳ ζητούμενον,
ἐλπίς τε κούφη τῶν ἄνω, γηροτρόφος.
Ἐκκλησίαις δὲ τί δώσομεν; τὸ δᾶκρυον.
εἰς τοῦτο γάρ με καὶ συνήγαγεν Θεός,
1945 πολλαῖς ἐλίσσωσιν τὴν ἐμὴν ζωὴν στροφαῖς.
Ἦ ποῖ προβήσεται; Εἶπέ μοι, Θεοῦ Λόγε·
εἰς τὴν ἄσειστον εἶδομαι κατοικίαν,
ἐνθα Τριάς μου καὶ τὸ σύγκρατον σέλας,
ἧς νῦν ἀμυδραῖς ταῖς σκιαῖς ὑψοῦμεθα.

κλείνουν τ' αὐτιά, χτυποῦν τὰ χέρια,
 τὰ μάτια τους ποτέ μὴν ἀतिकρῦσουν
 στὴ θέση κάποιον ἄλλο ἀνεβασμένο.
 Τὸ ποίημα τέλος κι εἶμαι ζωντανὸς νεκρὸς ἐδῶ·
 1920 νικημένος, ἀλλὰ στεφανηφόρος, τί παράξενο!
 τὸ Θεὸ ἔχοντας φίλο καὶ τοὺς ἔνθεους
 ἀντὶ γιὰ θρόνο καὶ περηφάνεια κούφια

Προσβάλλετε, χαίρεστε, σκιρτήστε, σοφοί,
 τραγούδι κάνετε τίς δυστυχίες μου
 1925 σὲ συνάξεις, συμπόσια καὶ βήματα·
 πετεινοῦ κράξιμο βγάλετε σὰν νικητές,
 μὲ τοὺς ἀγκῶνες τὰ πλευρὰ χτυπώντας, ὄρθιοι,
 μὲ κεφάλι ψηλὰ ἀνάμεσα σ' ἀνοήτους,
 μὲ τὴ θέληση ἑνὸς νικήσατε ὄλοι·
 1930 'μὲ τὴ θέληση', ὦ ὀ φθόνος! κι ἀπὸ τοῦτο
 μὲ στερεῖτε κομπάζοντας πὼς μ' ἔχουν διώξει·
 ἂν ἄθελά μου, γιὰ τὴν κακία νὰ ντρέπεστε,
 χτῆς μ' ἐνθρονίζατε καὶ σήμερα μὲ διώχνετε.
 Καὶ τί ἂν ἀπ' αὐτὰ ξεφύγω; Μὲ τοὺς ἀγγέλους θὰ σταθῶ.
 1935 Τὴ ζωὴ μου ὅποια καὶ νὰ 'ναι κανένας δὲν τὴ βλάφτει,
 οὔτε τὴν ὠφελεῖ. Συστέλλομαι μπροστὰ στὸ Θεό.
 Ἄς πᾶν τὰ λόγια μου ἀέρας κούφιος.
 Κι ἀπ' αὐτὰ χόρτασα χτυπημένος πολὺ,
 κι ἀπ' τίς κακολογίες καὶ πολὺ ἀπὸ ἐξοχους ἐπαίνους.
 1940 Τόπο ζητῶ νὰ κατοικῶ κάπου μακριὰ ἀπὸ κακοῦς,
 ὅπου τὸ Θεὸ μόνο μὲ τὸ νοῦ θ' ἀναζητῶ,
 καὶ τὴν ἐλπίδα γιὰ τὰ οὐράνια ποὺ φτερώνει τὰ γηρατεῖα.
 Καὶ τί στίς ἐκκλησίες θὰ προσφέρομε ἄλλο ἀπ' τὸ δάκρυ;
 Γιατί, ὡς ἐδῶ μ' ὀδήγησε ὁ Θεός,
 1945 πολλὰς στροφές στὴ ζωὴ μου δίνοντας ἐδῶ κι ἐκεῖ.
 Καὶ ποῦ θὰ φτάσει αὐτή; Τοῦ Θεοῦ Λόγε πές μου.
 Στὴν κατοικία τὴν ἀκατάσειστη εὐχομαι,
 ὅπου ἡ Τριάς μου εἶναι καὶ τὸ φῶς τὸ σύμφυτο,
 ποὺ τώρα μᾶς ὑψώνουν οἱ θαμπὲς σκιές της.

ΙΒ'

ΕΙΣ ΕΥΑΤΟΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ

- Ἴσως μὲν ἐχρήν, ὡς κακούμενον φέρειν
ταῖς τοῦ παθόντος ἐντολαῖς τυπούμενον,
οὕτω παθόντα καρτερεῖν καὶ τὸν λόγον,
ὡς, ἂν πλείως ὤμεν ἠγωνισμένοι,
5 καὶ μισθὸν ἐλπίζωμεν ἐντελέστερον.
Ἵν γὰρ τέλειος μόχθος, ἐντελέστερος·
ὦν δ' οὐ τέλειος, καὶ τὸ ἄθλον ἐλλιπές.
Ἵως ἂν δὲ μὴ δόξαιεν οἱ κακοὶ κρατεῖν
τὰ πάντα, μηδ' ἢ λεῖος αὐτοῖς ὁ δρόμος,
10 ἀντιστατοῦντος οὐδενός, τὸ μὲν πέρας
τούτων παρήσω τῷ τελευταίῳ πυρί,
ὃ πάντ' ἐλέγχει καὶ καθαίρει σὺν δίκῃ,
κἂν λανθάνωμεν ἐνθάδε πλοκαῖς τισιν.
Αὐτὸς δὲ μικρῶ τοὺς ἐμοὺς λόγῳ πλήξω
15 φονεῖς· φονεῖς γὰρ οἱ κρίνοντες ἑκτοπα,
ψυχῶν ἀθῶων ἐκχέοντες αἵματα,
πάντων, ὅσους ἐπλαττον, οὗς ὠκονόμων.
Ἐρῶ δ' ἃ λέξω, μηδὲν εὐλαβοῦμενος
τὸ λοιδορεῖσθαι, πρᾶγμ' ἀπηγορευμένον
20 πᾶσιν μὲν, ἐμοὶ δὲ καὶ πλεόν μισοῦμενον.
Οὐ γὰρ ὄνομαστί τοὺς λόγους ποιήσομαι,
τῷ μὴ δοκεῖν ἐλέγχειν, ἃ κρύπτειν χρεῶν.
Ἄλλ' οὐδὲ πάντων ἐξ ἴσης μεμνήσομαι,
μή μοι τοσοῦτον ἐκδρομήσειε στόμα.
25 Πολλοὺς γὰρ οἶδα καὶ λόγου τοῦ κρείσσονος.
Ἄλλ' ὅστις ἐν κακοῖς τε, καὶ κακῶν πέρα,
αὐτὸς κρατεῖσθω, καὶ δαμαζέσθω τὰ νῦν.
Τεμεῖ τὸ χειρόν ἢ μάχαιρα τοῦ λόγου.
Τί τοῦτο; δείξεις· ἂν μάχῃ πρὸς τὸν λόγον,

ΙΒ'

ΣΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ

- Ἴσως ἔπρεπε ὅταν μοῦ ἔκαναν κακὸ νὰ τὸ ἀνέχομαι,
 ἀκολουθώντας τις ἐντολὲς ἐκείνου ποῦ ἔπαθε,
 κι ἔτσι ἔχοντας πάθει νὰ ὑπομένω καὶ τὸ λόγο,
 ὥστε, ἔχοντας ἀγωνιστεῖ περισσότερο,
 5 νὰ ἐλπίζω καὶ ἀμοιβὴ τελειότερη.
 Γιατὶ εἶναι τελειότερη ὁποιων ὁ ἀγώνας εἶναι τέλειος,
 καὶ ἡ ἀμοιβὴ λειψὴ ὁποιων δὲν εἶναι τέλειος.
 Καὶ γιὰ νὰ μὴ φανοῦν οἱ κακοὶ πῶς νικοῦνε
 σ' ὄλα καὶ γιὰ νὰ μὴν εἶναι ὀμαλὸς ὁ δρόμος τους,
 10 χωρὶς κανέναν σ' ἀντιστέκεται, τὸ τέλος
 αὐτῶν τ' ἀφήνω στὸ ἔσχατο πῦρ,
 ποῦ δίκαια ἐλέγχει καὶ καθαρίζει τὰ πάντα,
 ἀκόμα κι ἂν ἐδῶ ξεφύγομε μὲ κάποιον τέχνασμα.
 Ὁ ἴδιος μὲ ἤσυχο λόγο θὰ χτυπήσω
 15 τοὺς φονιάδες μου. Γιατὶ φονιάδες εἶναι ὅσοι κρίνουν ἄνομα
 καὶ χύνουν τὸ αἷμα τῶν ἀθῶων ψυχῶν,
 ὄλων ὅσους διέπλαθα καὶ κυβερνοῦσα.
 Θὰ πῶ ὅσα ἔχω χωρὶς νὰ φοβοῦμαι
 τίς προσβολές, πρᾶγμα ποῦ ἀπαγορεύεται
 20 σ' ὄλους καὶ σ' ἐμένα εἶναι περισσότερο μισητό.
 Δὲ θὰ κατηγορήσω λέγοντας τὸ ὄνομα,
 γιὰ νὰ μὴ νομιστεῖ ὅτι φανερώνω ὅσα πρέπει νὰ κρύβω.
 Ἄλλὰ οὔτε καὶ θ' ἀναφέρω ὄλα ἐξίσου,
 μήπως καὶ ξεστρατίσει ὁ λόγος μου τόσο πολὺ.
 25 Ξέρω πολλοὺς ἀξιους γιὰ τὸν καλύτερο ἔπαινο.
 Μὰ ὁποιος ἀνάμεσα εἶναι στοὺς κακοὺς καὶ πέρα ἀπ' αὐτοὺς,
 αὐτὸς ὅς συγκρατεῖται κι ὅς παιδεύεται τῶρα.
 Τὸ νωστέρι τοῦ λόγου θὰ κόψει τὸ πιδ ἄρρωστο.
 Τί εἶναι αὐτό; Θὰ δείξεις ἂν πολεμᾷς τὸ λόγο,

30 αὐτοῦ προδήλως ἐκφανῆς κατήγορος.

Τὸ δ' οὖν ἐμὸν τοιοῦτο· βαλλέτω με πᾶς·
πόρρωθέν εἰμι τοῖς λίθοις ἠρμωσμένος.
Θάρρει λέοντι. Πάρδαλις τῶν ἡμέρων.
'Ἀσπίς τάχ' ἄν σε καὶ φύγοι δεδοικότα.

35 Ἐν ἐκτρέπου μοι, τοὺς κακοὺς ἐπισκόπους,
μηδὲν φοβηθεῖς τοῦ θρόνου τὴν ἀξίαν.
Πάντων τὸ ὕψος, οὐχὶ πάντων δ' ἡ χάρις.
Τὸ κώδιον πάρελθε, τὸν λύκον βλέπε.
Μὴ τοῖς λόγοις με πείθε, τοῖς δὲ πράγμασι.

40 Μισῶ διδάγμαθ', οἷς ἐναντίος βίος.
Τὰ χρώματ' αἰνῶν τοῦ τάφου, βδελύττομαι
τὴν ἔνδον ὁδμήν τῶν σεσηπότην μελῶν.
Πῶς ταῦτα; καὶ τί ταῦτα; πῶς λόγους αἰεὶ
κινῶν ἀμείνους, οὐχὶ καὶ νῦν εὐστομεῖς;

45 Ἄλγοῦντός ἐστιν, ἐξερεῦγεσθαι πάθος
Θεῶ, φίλοις, γονεῦσι, γείτοσι, ξένοις,
εἰ δ' οὖν, χρόνῳ τε καὶ βίῳ τοῖς ὕστερον.

Μικρὸν δ' ἀνοίσω τὸν λόγον πορρωτέρω.
Μηδεὶς ποτ' εἶπη τοῖς πονοῦσί τι πλεόν

50 ἐντεῦθεν εἶναι. Παιζεθ', ὅς φρονεῖ τάδε.

Ἄπαντ' ἐν νυκτὶ καὶ ζῶφῳ πορεύεται.
Τοὺς μὲν πυροὶ γάρ, τοὺς δ' ἐπιζοφοὶ Θεός,
ἕως τὸ πῦρ ἅπαντα φωτίζοι τάδε.

Ἄλλος μὲν ἐξήντησε μοχθηρὸν βίον,
55 στένων, αὐπνῶν, δάκρυσιν τήκων μέλη,
χαμευνία τε καὶ τροφῆ στενοῦμενος,
καὶ νοῦ μερίμναις, ἐν θεοπνεύστοις Γραφαῖς,
μάστιξι θ' αὐτὸν ταῖς ἔσω ξαίνων αἰεὶ.

Τί μοι παρῆται; μὴ δέον τί τ' ἔδρασα;
60 Ἄλλος τὰ τερπνὰ τῶν νέων ἐδρέψατο,
ἐπαιξεν, ἦδε, γαστροῦς ἐπλησεν νόσον,
πάσαις ἐφήκεν ἡδοναῖς, αἰσθήσεσι
κλειῖθρ' οὐκ ἔθηκε, πῶλος ἡνίας ἄτερ.

30 ὅτι εἶσαι φανερά κατήγορος τοῦ ἑαυτοῦ σου.

Ἡ δική μου θέση εἶναι τέτοια· ἄς μὲ χτυπᾷ ὁ καθένας·
ἀπὸ παλιά εἶμαι κατάλληλος γιὰ τὶς πέτρες.

Ἐμπιστέψου τὸ λιοντάρι. Ἡ πάρδαλη ἐξημερώνεται.

Ἡ ἀσπίδα μπορεῖ καὶ νὰ σ' ἀποφύγει ἂν τρομάξεις.

35 Νὰ φυλάγῃς ἀπὸ ἓνα, τοὺς κακοὺς ἐπισκόπους,
χωρὶς νὰ φοβηθεῖς τὴν ἀξία τοῦ θρόνου.

Τὸ ὕψος εἶναι γιὰ ὄλους, δὲν εἶναι γιὰ ὄλους ἢ χάρη.
παραμέρισε τὴν προβειὰ καὶ κοίταξε τὸ λύκο.

Μὴ θέλεις νὰ μὲ πείσεις μὲ λόγια ἀλλὰ μὲ τὰ ἔργα.

40 Μισῶ τὴ διδασκαλία πού εἶναι ἀντίθετη στὸ βίο.

Ἐπαινῶ τὰ χρώματα τοῦ τάφου, ἀλλὰ ἀηδιάζω
τὴν ὁσμὴ μέσα τῶν σαπισμένων μελῶν.

Πῶς καὶ γιατί τὰ λές; πῶς λόγους ἐνῶ πάντοτε
διατυπώνεις καλύτερους, δὲν κάνεις τὸ ἴδιο καὶ τώρα;

45 Ὅποιος πονᾷ εἶναι πού ξεχύνει τὸν πόνο του

στὸ Θεό, στοὺς φίλους, τοὺς γονεῖς, τοὺς γείτονες, τοὺς ξένους,
ἀλλὰ καὶ σ' ὄσους ἀκολουθοῦν στὸ χρόνο καὶ στὴ ζωῆ.

Θὰ πάω τὸ λόγο μου λίγο μακρύτερα.

Ποτὲ ἄς μὴν πεῖ κάνεις σ' ὄσους πονοῦνε,

50 πῶς ἐδῶ ἀπὸ αὐτὸ θὰ βγάλουν κάποιο κέρδος. Γελιέται
ὄποιος τὸ νομίζει. Ὅλα στὴ νύχτα βαδίζουν καὶ στὸ ζόφο.

Ἄλλους στὴ φωτιὰ κι ἄλλους στὸ σκοτάδι ὁ Θεὸς παραδίνει,
ὄσο ἢ φωτιὰ φωτίζει ὄλα τὰ ἐδῶ.

Ἄλλος πέρασε τὴν κοπιασμένη ζωὴ του

55 στενάζοντας, ἀγρυπνώντας, λιώνοντας ἀπ' τὰ δάκρυα,
πλαγιάζοντας στὸ χῶμα, ταλαιπωρημένος ἀπὸ τὴν τροφή,

τὸ νοῦ γυμνάζοντας στὶς θεόπνευστες Γραφές,

σκίζοντας τὸν ἑαυτό του πάντα μὲ τὰ μέσα του μαστίγια.

Τί παρέλειψα; τί ἔπραξα πού δὲν ἔπρεπε;

60 Ἄλλος θέρισε τὶς χαρὲς τῆς ζωῆς,

ἔπαιξε, τραγούδησε, τῆς κοιλιᾶς τὴ νόσο ἱκανοποίησε,

σ' ὄλες δόθηκε τὶς ἡδονές, στὶς αἰσθήσεις

δὲν ἔβαλε κλειδιά, ἦταν πουλάρι ἀχαλίνωτο.

58 Ἡ συνείδηση καὶ ὁ γνωστός αὐτοέλεγχος τῶν πυθαγορείων, «τί τ' ἔρεξα, ποῖ παρέβην, τί δέ μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη».

Κάπειτα τὸν μὲν συμφοραὶ κατέδραμον
 65 οὐ συμφοραὶ μὲν· οὐ γὰρ ἄπτεται σοφῶν
 τῶνδ' ἐνθάδ' οὐδέν, ὡς δοκεῖ τοῖς πλείοσιν
 ὑφ' ὧν ὀλεῖται καὶ τὸ φαίνεσθαι σοφόν.
 Ὁ δ' εὐδρομῶν ἅπαντα, καὶ τὸδ' εὐδρομεῖ,
 κράτιστος εἶναι τὴν ἀρετὴν νομίζεται.
 70 Λόγου δὲ μάρτυς αὐτός, ὃς λέγει τάδε.

Ἄνω καθήμενόν με τῶν ὀρωμένων,
 καὶ νοῦν μόνοις μιγνύντα τοῖς νοουμένοις,
 ρίψαντα δόξαν, κτήσιν, ἐλπίδας, λόγους,
 τὸ μὴ τρυφᾶν τρυφῶντα, καὶ μάζη στενῆ
 75 βίον γλυκαίνονθ', ὕβρεως ἐλεύθερον,
 (ἢ πάντα δεῖ σε προσδοκᾶν, κἂν ἦς σοφός),
 παρ' ἐλπίδας τις τῶν καλῶν ἀποσπάσας
 ἐκδημον ἤγαγε· ὅστις, οὐκ ἔχω λέγειν.
 Εἴτ' οὖν τὸ θεῖον Πνεῦμα, εἴθ' ἁμαρτάδες,
 80 ὡς ἂν δίκας τίσαιμι τῆς ἐπάρσεως;
 Τὸ δ' οὖν πρόδηλον, σύλλογοι τε ποιμένων
 καὶ λαὸς ὀρθόδοξος, ἀλλ' ὀθπω πλατύς,
 ἄρτι πρὸς αὐγᾶς ἡλίου μικρὸν βλέπων
 ὡς ἂν τις ἔλθοι τῷ λόγῳ παρρησίᾳ,
 85 μικρὸν τ' ἀναπνεύσωσι τῶν κύκλῳ κακῶν,
 λάλων τε γλωσσῶν, καὶ πολυσχιδοῦς πλάνης,
 ὑφ' ὧν ἔκαμνον οὐκ ἔχοντές τι σκέπης,
 οἷόν τι τερπνὸν ἐν μέσῳ βάτων ρόδον,
 ἢ τις μέλαινα ρᾶξ ἐν ἀώρῳ βότρυϊ,
 90 οὕτω μεν οὖν ἐπῆλθον εὐσεβῆς ξένος,
 Ὅρκους τε καμφθεῖς καὶ λιταῖς πολυτρόποις,
 αἷς ἀντιβῆναι τῶν λῖαν καταφρόνων.

Ἐπεὶ δ' ἐπῆλθον, Καππάδοσσαν γῆν λιπῶν,
 ἢ πίστεως ἔρεισμα τοῖς πᾶσιν δοκεῖ,
 95 οὐ λαόν, οὐδὲν τῶν ἀναγκαίων ἐμοὶ
 (ταῦτ' ἐστὶν ἐχθρῶν πλάσματα, ψευδεῖς λόγοι,
 φθόνου καλύμματ' ἀστόχως εὐρημένα),

Και στή συνέχεια τὸν ἕνα τὸν χτύπησαν συμφορές,
 65 συμφορές ὄχι· τοὺς σοφοὺς δὲν τοὺς ἀγγίζει
 τίποτε ἀπ' τὰ ἐδῶ, ὅπως οἱ πολλοὶ νομίζουν,
 ὥστε νὰ χάσουν καὶ τὸ νὰ φαίνονται σοφοί.
 Ὅποιος ἔχει σ' ὅλα καλὸ δρόμο, κι ἔχει καὶ σ' αὐτό,
 θεωρεῖται ἐξαιρεση στήν ἀρετή.
 70 Μάρτυρας τοῦ λόγου εἶναι αὐτὸς ποὺ τὰ λέει αὐτά.

Ἐνῶ στεκόμουν πάνω ἀπ' ὅσα βλέπομε
 καὶ τὸ πνεῦμα μου ἦταν στραμμένο στὰ νοητὰ μόνο,
 κι εἶχα ἀπορρίψει δόξα, περιουσία, ἐλπίδες, σπουδές,
 τρυφή μου ἔχοντας τῆς τρυφῆς τὴ στέρηση καὶ μὲ λίγο ψωμί
 75 γλυκαίνοντας τὴ ζωὴ μου, κι ἐλεύθερος ἀπὸ ὕβρη
 (ὅλα πρέπει νὰ τὰ περιμένεις ἀκόμα κι ἂν εἶσαι σοφός),
 ἀπροσδόκητα μ' ἀποσπᾶ κάποιος ἀπὸ αὐτὰ τὰ καλὰ
 καὶ μ' ἀπομακρύνει ἀπὸ τὴν πατρίδα· δὲν μπορῶ νὰ πῶ ποιός.
 Μήπως ἦταν τὸ θεῖο Πνεῦμα ἢ οἱ ἁμαρτίες μου,
 80 γιὰ νὰ τιμωρηθῶ γιὰ τὴν ἐπαρσή μου;
 Μὰ εἶναι φανερό· τὰ συμβούλια τῶν ποιμένων
 κι ὁ λαὸς ὁ ὀρθόδοξος—ὄχι ἀκόμα πολὺς—
 ποὺ τῶρα κάπως ἀντίκρυζε τοῦ ἡλίου τὴ λάμψη,
 μὲ ζητοῦν γιὰ νὰ βροῦν κάποια ἀπελευθέρωση στὸ λόγο
 85 καὶ μικρὴ ἀνάσα·στὰ δεινὰ ποὺ τοὺς κύκλωναν,
 ἀπὸ τίς φλύαρες διδασκαλίες καὶ τὴν πολυποίκιλη πλάνη,
 ποὺ τοὺς ταλαιπωροῦσαν καὶ δὲν ἔβρισκαν ἀποφυγὴ,
 δὲν ἔβρισκαν ἕνα ὠραῖο ρόδο μέσα στ' ἀγκάθια,
 ἢ μιὰ μαύρη ρόγα στὸ ἄγουρο τσαμπί.
 90 Ἔτσι λοιπὸν πῆγα σ' αὐτοὺς ξένους τους εὐλαβικούς,
 λυγίζοντας σὲ ὄρκους καὶ ἱκεσίες κάθε εἶδους,
 ποὺ ν' ἀντισταθοῦν μόνο οἱ πολὺ περήφανοι μποροῦν.

Κι ὅταν πῆγα ἐγκαταλείποντας τὴ γῆ τῆς Καππαδοκίας,
 ποὺ ὅλοι τὴ θεωροῦν ὄχυρὸ τῆς πίστης,
 95 τὸ λαὸ ὄχι, χωρὶς νὰ ἔχω ἀνάγκη ἀπὸ τίποτα
 (αὐτὰ εἶναι πλάσματα τῶν ἐχθρῶν, ψεύτικοι λόγοι,
 προκαλύμματα τοῦ φθόνου ποὺ ἐφευρέθηκαν ἄστοχα),

- ὑμᾶς ἔρεσθαι τάπιλοιπα βούλομαι
 ὑμεῖς γάρ ἐστε μάρτυρες μόχθων ἐμῶν.
 100 Τί σκαιόν, ἢ πρόσαντες, ἢ βλάβην φέρον,
 ἢ εἶπον, ἢ ἔπραξα τοῦτ' ἔτος τρίτον;
 Πλὴν ἔν γε τοῦτο, τῶν κακῶν ἐφεισάμην,
 ὑφ' ὧν λιθασθεὶς εἰσόδου προοίμιον
 ἐκαρτέρησα. Καὶ γὰρ εὐσεβέστερον
 105 παθόντα τὰ Χριστοῦ με οὕτω καὶ φέρειν.
 Ὅρᾳς, πένητες οἷα δωροῦνται Θεῷ.
 Καὶ τοῦτο δ' ἔγκλημ', εἰ δοκεῖ, ποιώμεθα.
 Σῆς μὲν, τίς εἶπεν, ὀστέων, αἰσθητικαὶ
 φρένες. Τόδ' ἔργοις τοῖς ἐμοῖς ἐγνώρισα.
 110 Τὸ χάλκεόν μοι σῶμα φροντίσιν τακὲν
 ἤδη νένευκεν· ἄλλο δοῦναι δ' οὐκ ἔχω,
 πλείω χρεωστῶν, κἂν τὰ πάντων εἰσφέρω.
 Τί ἂν πάθοι τις συζυγεὶς σαθρῶ φίλω;

 Ἄλλ' ἀνιτέον μοι πρὸς τὸν ἐξ ἀρχῆς λόγον.
 115 Κέκλημ', ἔπραξα λαὸν ἐν μέσῳ λύκων,
 ποιμνην ἀνυδρον τοῖς λόγοις ἐπήγασα,
 ἔσπειρα πίστιν τῷ Θεῷ ριζουμένην,
 Τριάδ' ἔλαμψα τοῖς πρὶν ἐσκοτισμένοις.
 Ὅπως τις ἤμην ἐν γάλακτι, φάρμακον
 120 πειθοῦς βίᾳ· καὶ τοὺς μὲν ἤδη δεσμίους,
 τοὺς δ' ἐγγὺς εἶχον, οἱ δ' ἐμελλον αὐτίκα.
 Πᾶσιν δὲ θυμὸς ἐκλίθη, τὸ πρὶν ζέων,
 καὶ φίλτρον ἦδη τῷ λόγῳ συνεκράθη·
 ἐλπὶς δὲ παντός, καὶ ροπή τις μετρία.
 125 Ρώμης τόδ' οἶδεν ἄστυ τῆς εὐδαίμονος,
 καὶ τῆς μάλιστά φημι τὸ πρῶτον γένος,
 οἱ μ' ἠξίωσαν καὶ λόγου τυχόν τινος,
 παρ' οἷς πλέον, καὶ μικρὸν εὐκλείας ἔχειν,
 ἢ πρῶτ' ἐν ἄλλοις τιμίῳ παντός φέρειν·
 130 Καὶ γὰρ τοσοῦτόν εἰσι πάντων κρείσσονες!
 Οὗτοι με καὶ παρόντα εἶχον ἐν λόγῳ,
 καὶ νῦν ἀπόντος αἰτιῶνται τοὺς κακοὺς.
 Πλέον γὰρ οὐδὲν εἶχον, ἢ τοῦτο, δρᾶσαι,
 οὐδ' αὐτὸς ἤττουγ οὐδέν. Ὡ πόλις, πόλις,

- τώρα ἐσᾶς θέλω νὰ ρωτήσω τὰ ὑπόλοιπα·
 μάρτυρες τῶν ἀγώνων μου εἶστε.
 100 Τί αὐταρχικό, τί ἀντίθετο ἢ θλιβερό
 εἶπα ἢ ἐπραξα στὰ τρία αὐτὰ χρόνια;
 Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἓνα τοῦτο, λυπήθηκα τοὺς κακοὺς
 πὺ μὲ λιθοβόλησαν –τοῦ ἐρχομοῦ μου προοίμιο–
 καὶ ἔκανα καρτερία. Πιὸ μεγάλη εὐσέβεια θὰ ἦταν
 105 νὰ κάνω τέτοια ὑπομονὴ τοῦ Χριστοῦ παθαίνοντας τὰ πάθη.
 Βλέπεις τί χαρίζουν οἱ φτωχοὶ στὸ Θεό;
 Θέλεις καὶ τοῦτο νὰ τὸ κάνῃμε ἀξιοποῖνο;
 Εἶπε κάποιος· ἴσκόρος τῶν ὄστων εἶναι ὁ νοῦς πὺ ἀσχολεῖται
 μὲ τὰ αἰσθητά'. Τὸ ἔμαθα ἀπὸ τὰ δικά μου.
 110 Τὸ χάλκινο σῶμα μου ἐξαντλημένο ἀπὸ τὶς φροντίδες
 σκύβει τώρα στὸ χῶμα· ἄλλο νὰ δώσω δὲν ἔχω.
 Χρεωστῶ περισσότερα, κι ἂν πληρώσω τὶς ὀφειλὲς ὅλων.
 Τί θὰ πάθαινε κανένας ὅταν συνδεόταν μὲ κιβδηλο φίλο;

- Ἄς ἐπιστρέψω σ' ὅ,τι ἔλεγα ἀπὸ τὴν ἀρχή.
 115 Μὲ κάλεσαν, στερέωσα τὸ λαὸ ἀνάμεσα στοὺς λύκους,
 πότισα μὲ τοὺς λόγους μου τὸ κοπάδι πὺ διψοῦσε,
 ἔσπειρα τὴν πίστη πὺ ριζώθηκε στὸ Θεό,
 ἔκανα νὰ λάμπει ἡ Τριάδα σ' αὐτοὺς πὺ ζοῦσαν στὸ σκοτάδι.
 Ἦμουν χυμὸς ἀπὸ γάλα, φάρμακο
 120 πὺ πείθει βίαια· κι ἄλλους ἤδη τοὺς εἶχα δέσει,
 ἄλλους ἐτοιμαζόμενους καὶ ἄλλους τοὺς περίμενα γρηγόρα.
 Μαλάκωσε ἡ ψυχὴ ὅλων, πὺ ἔκαιγε πρῶτα,
 καὶ στὸ λόγο ἀνακατεύτηκε ἡ ἀγάπη·
 ἐλπίδα ἦμουν καθενὸς κι ἀποκούμπι μικρό.
 125 Τὸ γνώριζε ἡ πόλη τῆς εὐτυχισμένης Ρώμης
 καὶ μάλιστα οἱ πρῶτοι λέω πολίτες τῆς,
 πὺ μ' ἔκριναν ἀξιο καὶ νὰ μὲ ὑπολογίζουν,
 καὶ σ' αὐτοὺς ἔστω καὶ μικρὴ ὑπόληψη νὰ ἔχεις,
 καλύτερο παρὰ σὲ ἄλλους νὰ ἴσαι πρῶτος σὲ ὅλα.
 130 Τόσο πολὺ καλύτεροι εἶναι ἀπὸ ὅλους.
 Αὐτοὶ κι ὅταν ἦμουν κοντὰ τους μὲ λογάριαζαν,
 καὶ τώρα πὺ λείπω κατηγοροῦν τοὺς κακοὺς.
 Περισσότερο ἀπὸ αὐτὸ δὲν μποροῦσα νὰ κάνω,
 οὔτε ζητοῦσα τίποτα γιὰ μένα. Ἄ, πόλη, πόλη!

135 Ἐν' ἐκβοήσω καί τι καὶ τραγωδικόν.

Ἄλλ' οἱ καλοὶ τε κάγαθοὶ συμποίμενες
 φθόνῳ ραγέντες (ἴστε τοὺς Θρασωνίδας·
 οὐ γὰρ φέρει παιδευσιν ἢ ἀγροικία),
 καὶ τὴν ἐμὴν λαβόντες ἔκγονον πόνων
 140 ἀρρωστίαν συνεργόν, ἣν αἰδεῖσθ' ἔδει
 τοὺς καί τι μικρὸν τῷ Θεῷ κεκμηκότας,
 τό τε θρόνου τοσοῦτου μὴ στέργειν κράτος,
 κόσμου ραγέντος ἐν μάχῃς μεταιχμῶ.
 Ταῦτ' οὖν λαβόντες σὺν ροπή τοῦ δαίμονος
 145 προύπεμψαν ἔνθεν ἀσμένως οἱ φίλτατοι,
 ὡσπερ τιν' ὄγκον ἐκ νεῶς βαρουμένης
 ρίψαντες. Ἦν γὰρ φόρτος εὐφρονῶν κακοῖς.
 Ἐπειτ' ἀροῦσι χεῖρας, ὡς ἀγνοί, Θεῶ,
 καὶ δῶρα πέμψουσ' ἐκ φρενὸς καθάρσια,
 150 καὶ λαὸν ἀγνίσουσι μυστικοῖς λόγοις,
 οἱ κἄμ' ἐπεμψαν ἔνθεν ἐκ πονηρίας,
 οὐ σφόδρ' ἄκοντα. Καὶ γὰρ ἦν αἴσχος μέγα,
 τούτων τιν' εἶναι τῶν καπήλων πίστεως.
 Ὡν οἱ μὲν ὄντες ἔκγονοι φορογράφων,
 155 οὐδὲν φρονοῦντες τοῦ παρεγγράφειν πλέον,
 οἱ δ' ἐκ τραπέζης, τῶν τ' ἐκεῖσ' ἀγαλμάτων,
 οἱ δ' ἐξ ἀρότρων, ἡλίῳ κεκαυμένοι,
 οἱ δ' ἐκ δικέλλης καὶ σμινύης πανημέρου·
 ἄλλοι δὲ κώπην, ἢ στρατὸν λελοιπότες,
 160 ἀντλον πνέοντες, ἢ τὸ σῶμ' ἐστιγμένοι,
 λαοῦ κυβερνήται τε, καὶ στρατηλάται
 πεφίησ' οὐκ εἴξουσι καὶ μικρὸν ποτε·
 ἄλλοι δὲ τεχνῶν ἐμπύρων τὴν ἀσβόλην
 οὐπω τελείως σαρκὸς ἐκνευμιμένοι
 165 μαστιγίαί τε, καὶ μυλῶνων ἀξιοί,
 πρὶν καὶ τὸ τίμημ' εἰσενεγκεῖν δεσπότηαι,
 μικρὰν τιν' ἂν εὐρωσι παῦλαν τῶν πόνων,
 ἔπειθ' ὑπερμαζῶσι καὶ δήμου τινὰς
 κλέψατες, ἢ πείσαντες, ἢ τυραννικῶς,

135 γιὰ νὰ φωνάξω ὅπως στὶς τραγωδίες.

Μὰ οἱ καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ συνειπίσκοποι
 σκασμένοι ἀπὸ τὸ φθόνο (ξέρετε τοὺς Θρασωνίδες·
 ἡ χωριατιά μὲρψωση δὲ σηκώνει)
 καὶ χρησιμοποιοῦντας συνεργάτη τὴν ἀρρώστια μου,
 140 τῶν ἀγῶνων μου γέννημα, ποὺ ἔπρεπε νὰ τὴ σεβαστοῦν,
 καὶ ποὺ τὴν ἀπόκτησα κοπιάζοντας λίγο γιὰ τὸ Θεό,
 καὶ τὸ ὅτι δὲν ἀγαποῦσα τὴ δύναμη τόσο μεγάλου θρόνου,
 ποὺ χάρισε τὸν κόσμον σ' ἀντιμαχόμενα μέρη,
 αὐτὰ χρησιμοποιοῦντας μὲ τὴ βοήθεια τοῦ δαίμονα
 145 μὲ κατευόδωσαν ἀπὸ δῶ πρόθυμα οἱ φίλοι,
 σὰν φορτίο ἀπὸ πλοῖο βαρυφορτωμένο πετώντας με.
 Γιατὶ μὲ τὴν ὀρθή μου κρίση φορτίο ἤμουν γιὰ τοὺς κακοὺς.
 Κι ἔπειτα θὰ ὑψώσουν τὰ χέρια στὸ Θεό, ὡς καθαροὶ
 καὶ θὰ προσφέρουν νοερὰ δῶρα ἐξαγνιστικά,
 150 καὶ μὲ εὐχὲς μυστικὲς θὰ ἐξαγνίσουν τὸ λαό,
 ποὺ καὶ μένα μ' ἐξαπόστειλαν ἀπὸ δῶ ἀπὸ κακία,
 ὅχι καὶ πολὺ χωρὶς νὰ θέλω. Γιατὶ ἦταν αἴσχος μεγάλο
 νὰ λογαριάζεσαι μαζί μὲ τούτους τοὺς καπήλους τῆς πίστεως,
 ποὺ ἄλλοι εἶναι ἀπόγονοι φορατζήδων,
 155 ποὺ δὲν ἔχουν στὸ νοῦ ἄλλο ἀπὸ ψεύτικες ἐγγραφές,
 ἄλλοι ἀπὸ τράπεζα κι ἀπὸ τίς ἐκεῖ τέρψεις,
 ἄλλοι ἀπὸ τὸ ἀλέτρι, ποὺ τοὺς ἔχει κάψει ὁ ἥλιος,
 ἄλλοι ἀπὸ δικέλλι καὶ ξινάρι ὀλοήμερο,
 ἄλλοι τοῦ κουπιοῦ καὶ τοῦ στρατοῦ λιποτάχτες,
 160 ποὺ βρομοῦν караβόνερα ἢ εἶναι σημαδεμένοι ἀπὸ πληγές,
 κυβερνήτες τῶν λαῶν καὶ ἀρχηγοὶ τοῦ στρατοῦ
 σὰν ἀναδείχτηκαν δὲ θεὸ ὑποχωρήσουν ποτὲ ἔστω καὶ γιὰ λίγο·
 ἄλλοι ποὺ τὴν κάπνα ἀπὸ τίς τέχνες τῆς φωτιᾶς
 δὲν ἔχουν ἀκόμα τέλεια πλύνει ἀπὸ τὸ σῶμα τους,
 165 καὶ δοῦλοι ἀξιοὶ γιὰ νὰ μαστιγώνονται καὶ νὰ δουλεύουν στὸ μύλο,
 πρὶν καταβάλουν τὴν ὀφειλή τους στ' ἀφεντικό,
 ἂν βροῦν μικρὴ ἀνάπαυλα στοὺς κόπους τους·
 ἔπειτα πέφτουν στὸ φαῖ κι ἀφοῦ κάποιους ἀπ' τὸ λαὸ
 ἀπατήσουν εἴτε πείθοντάς τους εἴτε μὲ τὸ στανιό,

- 170 ἄνω τρέχουσι, κάνθαροι πρὸς οὐρανόν,
 πόλον στρέφοντες, οὐ τὸν ἐκ κόπρων ἔτι,
 οὐδ' ἐξόπισθεν, ὡς τὸ πρὶν, νενευκότες,
 αὐτῶν δ' ἔχειν δοκοῦντες τῶν ἄνω κράτος,
 ἀριστερὰ λαλοῦντες, οὐδὲ τοὺς πόδας
 175 αὐτῶν ἀριθμεῖν εἰδότες, ἢ τὰς χέρας,
 ἀλλ' οὐ κάκιστα ταῦτα, οὐδ' ἐπισκοπῆς,
 ὧ ὡστε; μὴ τοσοῦτον ἀρχαίως φρονεῖν,
 ὡς τηλικοῦτο πρᾶγμα τιμᾶσθαι κακῶς,
 μηδ' εἰ λίαν μοι τὸ χθαμαλὸν σπουδάζεται·
 180 οὐ γὰρ κάκιστον ἢ ἐπισκοπή. Χρεῶν
 πάντως τιν' εἶναι τῶν δ' ἀρίστων, ἐκλέγω
 τὸν πρῶτον· εἰ δ' οὖν, ἀλλὰ μὴ τὸν ἔσχατον·
 εἴπερ νομίζεσθαι τι δεῖ μου τὸν λόγον,
 καὶ νῦν μάλιστα ἐν ζᾶλῃ γλωσσαλγίας,
 185 καὶ τῶν μεγίστων ἀστέων, καὶ συλλόγων,
 ὧν καὶ μενόντων ἀσφαλῶς, κέρδος πλεόν,
 καὶ μὴ μενόντων, ἢ βλάβη πληρεστέρα·
 ὧν δὴ χάριν σοι τοὺς καλοὺς ἐκλεκτέον.
 Μόλις γὰρ ἂν τις τῶν μέσων οὕτω τύχοι,
 190 εἰ σφόδρ' ἀγωνίζοιτο, τοὺς καλοὺς κρατεῖν.
 Οὕτω γινώσκειν, γνώμονος ἀψευδεστάτου.
 Ἄλλ' οἱ τελῶναι, χ' ἀλιεῖς, ἤξουσί μοι
 εὐαγγελισταί, καὶ πένητες ἐν λόγῳ,
 κόσμον σαγηνεύσαντες εὐτελεῖ λόγῳ,
 195 καὶ τοὺς σοφοὺς λαβόντες εἰσω δικτύων,
 ὡς ἂν τὸ θαῦμα μεῖζον ἢ τὸ τοῦ λόγου,
 καὶ γὰρ πρόχειρον τοῦτο τοῖς πολλοῖς λέγειν,
 πρὸς οὐς βραχύς μοι καὶ σαφὴς ἄγαν λόγος.
 Δός μοι τὸ πιστὸν τῶν ἀποστόλων ἐνός,
 200 ἄχαλκον εἶναι, πῆραν οὐκ ἐξημμένον,
 ἀραβδον, ἡμίγυμνον, ὡς δ' ἀσάνδαλον,
 ἐφήμερον, πλουτοῦντα ἐλπίδας μόνας,
 μηδ' εὐπροσήγορον τιν' εἰς δόξαν λόγου,
 τοῦ μὴ δοκεῖν θωπεῖαν ἰσχύειν πλεόν,

170 Ἔχομε ἀναφορὰ στὸ μῦθο τοῦ σκαρabaίου ποῦ καταφεύγει στὸν κόρφο
 * τοῦ Δία.

- 170 ἀνεβαίνουν ἐπάνω, σκαθάρια πρὸς τὸν οὐρανὸν,
 κυλώντας τὴν ὄχι πιά ἀπὸ κοπριά μάλα τους,
 σκύβοντας καὶ σπρώχνοντας ὅπως πρῶτα ἀπὸ πίσω,
 ἀλλὰ νομίζοντας πὼς ἔχουν τὴν ἐξουσία τῶν οὐράνιων,
 μιλώντας ἀνάποδα, πού οὔτε τὰ πόδια τους
- 175 δὲν ξέρουν νὰ μετρήσουν ἢ τὰ χέρια τους.
 Πάγκακα αὐτὰ δὲν εἶναι κι οὔτε πού στὴν ἐπισκοπὴ ταιριάζουν,
 ὦ φίλε; Μὴν εἶμαστε τόσο παλιοὶ στὸ μυαλό,
 ὥστε τόσο σπουδαῖο λειτούργημα νὰ τὸ τιμοῦμε ἄσχημα.
 Μ' ὄλο πού ἐγὼ τιμῶ πολὺ τὰ ταπεινά.
- 180 Ἡ ἐπισκοπὴ δὲν εἶναι κάκιστο. Τῆς χρειάζεται
 ὅπωςδῆποτε κάποιος ἀπὸ τοὺς ἄριστους, ἐκλέγω
 τὸν πρῶτο· κι ἂν ὄχι, τοῦλάχιστο ὄχι τὸ κατακάθι·
 Ἐάν πρέπει νὰ λογαριαστεῖ κάπως ὁ λόγος μου,
 καὶ μάλιστα τώρα σ' αὐτὴ τὴν ταραγμένη φλυαρία
- 185 δῶρο γιὰ τίς πιὸ μεγάλες πόλεις καὶ συνάξεις,
 πού ὅταν διατηροῦνται σὲ ἀσφάλεια βγαίνει μεγαλύτερο κέρδος,
 κι ὅταν δὲ διατηροῦνται, ἡ ζημιὰ εἶναι πιὸ πλήρης,
 γιὰ χάρη αὐτῶν πρέπει νὰ ἐκλέξεις τοὺς καλοὺς
 μόλις μπορεῖς νὰ πετύχεις ἔτσι τοὺς μεσαίους,
- 190 ἂν ἀγωνίζεται νὰ κρατήσεις τοὺς καλοὺς.
 Ἐτσι πρέπει νὰ κρίνει ὁ ἀληθινὸς κριτής.
 Ἄλλὰ οἱ τελῶνες καὶ οἱ ψαράδες θὰ μοῦ ἔρθουν
 εὐαγγελιστὲς πού ἐνῶ ἦταν φτωχοὶ στίς γνώσεις
 ψάρεψαν τὸν κόσμον με τὸ ἀπλὸ κήρυμά τους,
- 195 καὶ πιάνοντας τοὺς σοφοὺς μέσα στά δίχτυα τους,
 γιὰ νὰ γίνει μεγαλύτερο τὸ θαῦμα τοῦ λόγου τους.
 Τὸ ἔχουν τοῦτο πρόχειρο στὸ στόμα τους οἱ πολλοί.
 Σ' αὐτοὺς θὰ μιλήσω σύντομα καὶ μὲ πολλὴ σαφήνεια.
 Δῶσε μου τὴν πίστη ἐνὸς ἀπὸ τοὺς ἀποστόλους:
- 200 νὰ μὴν ἔχει χρήματα, νὰ μὴν ἔχει κρεμάσει σακκίδιο,
 νὰ ἔναι χωρὶς ραβδί, λειψὰ ντυμένος καὶ ξυπόλυτος,
 νὰ μὴν τοῦ μέλει τὸ αὔριο, πλούσιος σ' ἐλπίδες μονάχα,
 μήτε πρόθυμος σ' ὁμιλία κυνηγὸς δόξας ἀπὸ λόγους,
 νὰ μὴν πιστεύει ὅτι ἰσχύει ἡ κολακεία,

177 Ἡ ἀρχαία ἀρετὴ καὶ πίστη βρίσκεται στοὺς ἀπλούστερους παλαιοὺς ἀνθρώπους.

- 205 μηδ' ἀσχολεῖσθαι πρὸς λόγους ἀλλοτρίους.
 Τούτων τις ἔστω, καὶ τὰ πάντα δέξομαι,
 ἀφθογγον, αἰσχρόν, δυσγενῆ, βοηλάτην.
 Ὁ γὰρ τρόπος κάλυμμα τῆς μοχθηρίας.
 Τούτων τις εἶη, χ' ἄλιεῦσις βατράχου,
 210 ἔπειτα δώσομέν σε ἀγγέλων χοροῖς.
 Ἐν οὖν τι δός μοι· μὴ καθήρης δαιμόνων;
 μὴ λεπρὸν ἐξέλοις, μὴ νεκρὸν τάφου;
 Μελῶν τε πῆξιν μὴ λάβοι παρειμένος;
 Θεὸς τῷ κάμνοντι χεῖρα, καὶ στήτω νόσος.
 215 Οὕτω με πείσεις τοῦ λόγου καταφρονεῖν.

- Εἰ δ' ἐκ δυοῖν σοι τοῦ ἐνὸς συγκειμένου,
 ἐπαινετοῦ τε, καὶ κατηγορουμένου,
 τὸ μὲν λογίζῃ, τὸ δὲ παρατρέχεις ἐκῶν,
 κλέπτεις κακούργως τὴν ὁμοίωσιν σφόδρα.
 220 Ματθαῖος ἦν τελώνης, ἀλλὰ τίμιος,
 οὐχ ὡς τελώνης, ὡς δὲ Πνεύματος γέμων.
 Πέτρος μαθητῶν ἄκρος, ἀλλὰ Πέτρος ἦν,
 οὐχ ὡς σαγηνεύς, ἀλλ' ὅτι ζήλου πλέως.
 Πείθει με τιμᾶν καὶ τὸ δίκτυον ὁ τρόπος.
 225 Σοῦ δ' ἐκτρέπομαι, κἄν τι τῶν σεμνῶν φέρης,
 τοῦτ' ἔστιν ἢ πάγῃ τε, καὶ τὸ θήρατρον.
 Γραφεὺς τις εἰς ὁ τὰς καλὰς μιμούμενος
 μορφᾶς ἐν ἄλλοις καὶ σπαράγμασιν μόνοις.
 Ἦ πᾶν τὸ κάλλος γράψον, ἢ τὸ πᾶν πάρες.
 230 Κάκεῖνο δ' εἶπέ, πῶς ἀπαιδεύτους καλεῖς,
 τοιοῦτοι ὦν λόγοι τε, καὶ συγγράμματα,
 ὦν κάμνομεν νοῆσαι καὶ μικρὸν λάθος,
 οἱ τοῖς λόγοις ἄνωθεν ἐντεθραμμένοι·
 εἰς οὓς λόγος τοσοῦτος αἰθῆς καὶ πόνος,
 235 ὡς μεστὰ πάντα τυγχάνειν πονημάτων
 γλώσσης τε πάσης, καὶ φρενὸς εὐμαθεστέρας,
 καρπὸν φερούσης, ὕψος ἐξηγήσεων;
 Πόθεν βασιλεῖς, καὶ πόλεις, καὶ συλλόγους,
 κατηγοροῦντες, εὐθύνοντες ἐν λόγοις,

209 Τὸ ψαρεῖσις (ἀλιεῦσις) δείχνει ὅτι αὐτοὶ γιὰ τοὺς ὁποίους ὁ λόγος συγκρίνουν τὸν ἑαυτὸν τοὺς μὲ τοὺς ἀποστόλους. Βέβαια οἱ ἀγρότες ποὺ πιάνουν βατράχους δὲν διεκδικοῦν ἰδιότητα ψαρά. Τί ἐπαφῆ μὲ τῆ ζωῇ!

205 μήτε ν' ἀσχολεῖται μὲ γνώσεις ἀσχετες.

Ἄς εἶναι ἓνας ἀπ' αὐτοῦς καὶ θὰ δεχτῶ τὰ πάντα,
τὸν ἀσυνάρτητο στὴ γλώσσα, τὸν ἀσχημο, τὸν ταπεινῆς γενιᾶς,
τὸ βοῖδολάτη· ὁ τρόπος σκεπάζει ὅλα αὐτὰ τὰ ψεγάδια.

Ἄς εἶσαι ἓνας ἀπ' αὐτοῦς κι ἄς ψαρεύεις βατράχους.

210 ἔπειτα θὰ σὲ παραδώσομε στοὺς χοροὺς τῶν ἀγγέλων.

Ἔνα λοιπὸν δῶσε μου· θέλεις νὰ καθαρῖσεις ἀπὸ δαιμόνια;
Θέλεις ν' ἀπαλλάξεις ἀπὸ λέπρα, ν' ἀναστήσεις ἀπὸ τὸν τάφο;
νὰ λάβει ὁ παράλυτος τὸ στέριωμα τῶν μελῶν του;
Βάλε τὸ χέρι σου στὸν ἄρρωστο καὶ πάει ἡ ἀρρώστια.

215 Ἔτσι θὰ μὲ πείσεις ὅτι καταδικάζω τὴ διδασκαλία.

Ἦταν ὁμοῦς ἔχεις τὸ ἓνα ἀπὸ τὰ δύο,

ὁ,τι εἶναι γιὰ ἔπαινο ἄξιο κι ὁ,τι γιὰ κατηγορία,
καὶ προβάλλεις τὸ ἓνα, ἐνῶ τὸ ἄλλο τὸ ἀποσιωπᾶς,
κλέβεις ἄγρια καὶ ὑπουλα τὴν ὁμοιότητα.

220 Ὁ Ματθαῖος ἦταν τελώνης ἀλλὰ ἐντιμος,
ὄχι σὰν τελώνης, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἦταν πνευματοφόρος,
ὁ Πέτρος ἦταν ὁ κορυφαῖος ἀλλὰ ἦταν Πέτρος,
ὄχι σὰν ψαράς, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἦταν γεμάτος ζῆλο.
Ὁ τρόπος μὲ πείθει νὰ τιμῶ καὶ τὰ δίχτια.

225 Ἀλλὰ ἀπομακρύνομαι ἀπὸ σένα· ἀκόμα κι ἂν φορεῖς κάτι σεβαστό,
ποῦ γίνεται ἡ παγίδα καὶ τὸ δόλωμα.

Εἶσαι ἓνας ζωγράφος ποῦ τῶν ὠραίων ἀποδίδεις
μορφῶν τὰ λευκὰ μόνο σημεῖα καὶ τίς οὐλές.

Ἦ ζωγράφισε ὅλη τὴν ὁμορφιὰ ἢ ὅλη ἀφῆσέ την.

230 Πές μου κι ἐκεῖνο· πῶς ἀποκαλεῖς ἀπαιδευτοὺς
αὐτοῦς ποῦ εἶναι τέτοιοι οἱ λόγοι καὶ τὰ συγγράμματα τους,
ὥστε ἀποκάνομε νὰ βροῦμε ἀκόμα καὶ μιὰ μικρὴ παράλειψη,
ἐμεῖς ποῦ ἀπὸ παλιὰ ἔχομε μεγαλώσει μέσα στοὺς λόγους,
αὐτοῦς, ποῦ τόσο πολὺ κήρυξαν καὶ κοπίασαν,

235 ὥστε νὰ εἶναι ὅλα γεμάτα ἀπὸ τὰ κοπιάσματα
κάθε γλώσσας καὶ νοῦ γεμάτου μάθησι,
ποῦ καρποφορεῖ τὸ ὕψος τῶν ἐξηγήσεων;
Πῶς βασιλιάδες, πολιτείες καὶ συνάξεις
κατηφορώντας, διορθώνοντας μὲ τὴ διδαχὴ

225 Ἐξωτερικὰ γνωρίσματα ἱεροῦ ἀξιώματος.

228 Οὐλές· ἐλαττώματα κυρίως σωματικά.

- 240 *πρὸ βημάτων τε, καὶ θεάτροις ἐν μέσοις,
σοφούς, νομικούς, Ἑλληνας ὠφρωμένους,
δημηγοροῦντες, εὐστομοῦντες καίρια,
ἐπειθον, ἐξήλεγχον ἐν παρρησίᾳ,
εἰ μὴ λόγου μετεῖχον, οὐδὲ σὺ μὴ δίδως;*
- 245 *Ἴσως ἂν εἶπης, ἐν ροῇ τοῦ Πνεύματος,
λέγων ἀληθῶς· ἀλλὰ τὸν τεῦθεν σκοπέι.
Σοὶ δ' οὐ μέτεστι Πνεύματος; καὶ μὴν φρονεῖς
τούτῳ μάλιστα. Πῶς φθονεῖς οὖν τοῦ λόγου
τοῖς τούτον ἐκζητοῦσιν; ἀλλ' ἦτοι μάτην*
- 250 *δίδως σὺ τοῦτο τῇ φύσει τοῦ Πνεύματος,
καὶ τοῖς δικαίοις· τῷ μὲν, ἐμπνεῖν τὸν λόγον,
τοῖς δ' ἐμπνέεσθαι, ἢ πεφῆνασιν σοφοί.
Οὕτως ἀφύκτως ἐνδέη τοῖς σοῖς λόγοις,
ὡ ταῦτα λαλῶν σύγε προθύμως, καὶ μόνον,*
- 255 *ἢ μὴ λαλεῖσθαι κρεῖσσον, ἀλλ' ἐνδον μένειν.
Ἄφωνον οἶδα πνεῦμα τῶν ἐναντίων·
καὶ τοῦτο σιγᾶν κρεῖσσον, ἢ λαλεῖν κακῶς.
Τῶν μὲν λύοις τὴν γλῶσσαν, ὡ Θεοῦ Λόγε,
ἴσοι λαλοῦσιν ἐνδικα, τῶν δὲ καὶ βάρει,*
- 260 *ἴσοι φυσῶσιν ἀσπίδων συρίγματα,
πέμπουσί τ' ἴον ἐνδοθεν ἀδελφοκτόνον.*
- Οὕτω μὲν οὖν σύ· τίς δ' ἀπαιδεύτου λόγος
ἄλλος γένοιτ' ἂν; ὡς δὲ τ' ἀληθὲς ἔχει,
φρονεῖν τ' ἄμεινον, συντόμως ἐγὼ φράσω.*
- 265 *Ἦσαν ποτ', ἦσαν εὐμαθεῖς, εἶπερ τινες,
οὐκ εὐμαθεῖς δὲ τὸν εὐπρεπῆ πάντως λόγον.
Ἔχει γὰρ οὕτω· διττὸς ἡμῖν πᾶς λόγος,
λέξεις τε, καὶ νοῦς· αἱ μὲν, οἷον ἐκτοθεν
ἔσθημ', ὁ δ' ἐνδον σῶμα ἡμφιεσμένον.*
- 270 *Καὶ τοῖς μὲν ἄμφω καλά, τοῖς δὲ θάτερον·
ἢ αἰσχρὸν αὐθις, ὡς μάθησις, ἢ φύσις.
Ἡμῖν δέ, τοῦ μὲν ἐκτὸς οὐ πολὺς λόγος,
ὅπως ποθ' ἐξεῖ· τοῦ δ' ἔσω λίαν πολὺς.
Ἐν νῶ γάρ ἐστιν ἡμῖν ἡ σωτηρία,*

- 240 μπροστά στα βήματα και μέσα στη μέση τῶν θεάτρων,
σοφούς, νομομαθεῖς, Ἑλληνες φαντασμένους,
δημηγορῶντας, μ' εὐστροφία καίρια
ἐπειθαν, φανέρωναν τὸ ἀδικό τους μπροστά σὲ τόσο κόσμο,
ἀν δὲν κάτεχαν τὴ γνῶση πού τοὺς ἀρνίεσαι;
- 245 Ἴσως θὰ πεῖς, τὸ ἔκαναν μὲ τὴν ἐμπνοὴ τοῦ Πνεύματος,
καὶ θὰ εἶναι σωστό· πρόσεξε ὁμως τί βγαίνει ἀπ' αὐτό.
Ἐσὺ δὲν ἔχεις τὸ Πνεῦμα· κι ὁμως περηφανεύεσαι
γι' αὐτὸ πάρα πολὺ. Πῶς λοιπὸν ἀρνίεσαι τὸ λόγο
σ' αὐτοὺς πού τὸν ἀναζητοῦν; Ἀλλὰ ἴσως μάταια
- 250 τὸ ἀποδίδεις αὐτὸ στὴ φύση τοῦ Πνεύματος
καὶ στοὺς δικαίους· στὸ Πνεῦμα νὰ ἐμπνέει λόγο
καὶ στοὺς δίκαιους νὰ ἐμπνέονται κι ἔτσι νὰ γίνονται σοφοί.
Ἔτσι ἀναπόδραστα δένεσαι μὲ τὰ λόγια σου,
ἐσὺ πού πρόθυμα τέτοια φλυαρεῖς καὶ μόνο,
- 255 πού καλύτερα νὰ μὴ λέγονται ἀλλὰ νὰ τὰ κρατοῦμε μέσα μας.
Ξέρω ὅτι εἶναι ἀλαλο τὸ πνεῦμα τῶν ἐχθρῶν
κι αὐτὸ εἶναι καλύτερα νὰ σωπαίνει παρὰ νὰ μιλά.
Αὐτῶν τὴ γλώσσα νὰ ἐλευθερώνεις, Λόγε τοῦ Θεοῦ,
ὅσοι μιλοῦν τὴ δικαιοσύνη, τῶν ἄλλων ὁμως νὰ τὴ βαραίνεις,
- 260 ὅσοι σφυρίζουν σὰ θυμωμένα φίδια καὶ βγάζουν
ἀπὸ τὰ σπλάχνα τους δηλητήριο ἀδελφοκτόνο.
- Ἔτσι λοιπὸν ἐσύ. Ἀλλὰ ἐνὸς ἀπαίδευτου ποιός
ἄλλος λόγος μπορεῖ νὰ ὑπάρχει; Ποιὸ εἶναι τὸ ἀληθινό,
καὶ ποιά εἶναι ἡ σωστὴ γνῶμη, θὰ σοῦ τὸ πῶ σύντομα.
- 265 Ἦταν κάποτε ἄνθρωποι μὲ μάθηση πάνω ἀπ' τῶν ἄλλων,
δὲν ἤξεραν ὁμως τὴ λαμπρὴ ρῆτορεία.
Τὸ πράγμα εἶναι ἔτσι· κάθε λόγος εἶναι διπλός,
λέξεις καὶ νόημα· οἱ λέξεις ὅπως ἓνα ἐξωτερικὸ
φόρεμα· ὁ νοῦς ἀπὸ μέσα ὅπως ντυμένο σῶμα.
- 270 Καὶ σ' ἄλλους καὶ τὰ δύο τέλεια, σ' ἄλλους τὸ ἓνα
ἢ λειψὰ πάλι εἴτε ὡς μάθηση εἴτε ἀπὸ τὴ φύση.
Γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ ἐγὼ δὲ θὰ μιλήσω πολὺ
γιὰ τὸ πῶς θὰ εἶναι· γιὰ τὸ μέσα θὰ κάνω πολὺ λόγο.
Γιατὶ ἡ σωτηρία μας βρίσκεται στὸ νόημα,

275 πλὴν ἐκλαλουμένῳ τε, καὶ δηλουμένῳ.
 Πηγῆς τί κέρδος ἐστὶν ἐμπεφραγμένης;
 Τί δ' ἠλιακῆς ἀκτίνος, ἣν κρύπτει νέφος;
 Τοιοῦτόν ἐστι νοῦς σοφὸς σιγῶμενος,
 οἷον ῥόδου τὸ κάλλος, ὃ κάλυξ σκέπει
 280 οὐκ εὐπρεπῆς· τὸ τερπνὸν ἐκφαίνει δ', ὅταν
 αἰθραὶ ραγεῖσα τὸν τόκον θεατρίσῃ.
 Εἰ δ' ἦν δεῖ τὸ κάλλος ἐσκεπασμένον,
 οὐδ' ἂν τις ἦρος ἦν χάρις τοῦ τιμίου.

Οὐδὲν πλεον ζητοῦμεν, ὡς οὕτω λαλεῖν,
 285 ὡς οἱ δοκοῦσιν εὐτελεῖς τὰ τοῦ λόγου.
 Εἰ δ' οὖν, παρίστη τὰς ἐκείνων ἐμφάσεις.
 Αὐγῆς ποθῶ τι καὶ μέρος τῆς σῆς λαβεῖν.
 Εἰ μὲν γὰρ οὐδὲν εἰσὶν οἱ γεγραμμένοι
 λόγοι, τοσοῦτον πῶς ἐπαιζόμεν χρόνον
 290 ἢ πῶς θαλάσσης ψάμμον ἠρίθμουν μάτην,
 νύκτας συνάπτων ἡμέραις ἐν τοῖς πόνοις,
 ὡς ἂν τις ἔλθοι εἰς γε ρυτίδας λόγος;
 Εἰ δ' εἰσὶν, ὥσπερ εἰσὶν, εὖ γεγραμμένοι,
 μὴ δῶς ἀράχλαις τῶν δικαίων τοὺς πόνους.
 295 Πέζευέ μοι τὴν λέξιν, ἀγροικοστόμει,
 οὐδὲν διοίσοιμ'· οἶδα καὶ βαίνειν κάτω.
 Αἰτὴ τράπεζα πολλάκις μοι φιλτέρα
 τῆς ὀψοποιῶν χερσὶν ἐξησκημένης.
 Ἐσθῆς δ' ὁμοίως· ὡς δὲ κάλλος εὐπρεπές,
 300 οὐχ ὃ γράφουσι χεῖρες, ἢ φύσις δ' ἔχει.
 Ὁ νοῦς ἀνεῖτω, καὶ τόδ' ἡμῖν ἀρκέσει.
 Οὐδὲν τὸ κομψόν, τοῖς θέλουσι δώσομεν.
 Μὴ μοι τὰ Σέξτου, μηδὲ Πύρρωνος πλέκε·
 Χρυσίππος ἔρρει, μακρὰν ὃ Σταγειρίτης.
 305 Μηδὲ Πλάτωνος στέργε τὴν εὐγλωττίαν.
 Ρίψον τὸ κάλλος, ὦν τὰ δόγματ' ἀποστρέφῃ.
 Ἐμφιλοσόφει τῇ εὐτελείᾳ τοῦ λόγου·
 ἡμῖν ἀρέσκεις, κὰν ἀπαιδεύτως λαλῆς.

- 275 ἀλλὰ βέβαια δταν μιληθεῖ και δηλωθεῖ.
 Τί ὠφελεῖ μιὰ πηγὴ ποὺ τὴν ἔχουν φράξει;
 ἢ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ποὺ τὸ σκεπάζει σύννεφο;
 Κατι τέτοιο εἶναι ἡ σκέψη ποὺ σωπαίνει,
 σὰν τὸ ὠραῖο τραντάφυλλο ποὺ τὸ τυλίγει ὁ κάλυκας
 280 ὁ δχι ὠραῖος· φανερώνει ὁμως τὴν ὁμορφιά,
 δταν σκάζοντας ἀπὸ τις αὔρες παρουσιάσει τὸ γέννημα.
 Ἐνῶ ἂν ἡ ὁμορφιά ἔμενε πάντα σκεπασμένη,
 δέ θὰ εἶχε καμιὰ χάρη ἢ ἀκριβὴ ἀνοιξη.

- Τίποτα παραπάνω δὲν ζητοῦμε ὄσο νὰ μιλοῦμε ἔτσι,
 285 ὄπως ὄσοι νομίζονται ἀδόκιμοι στὸ λόγο·
 ἀλλιῶς, νὰ δείχνεις τις λάμπες ἐκείνων.
 Ἄπ' τὴ δικὴ σου λάμπη ποθῶ νὰ λάβω ἀκόμη και μικρὸ μέρος.
 Ἄν δὲν ἀξίζουσι τίποτα οἱ γραμμένοι λόγοι
 πῶς ξεγελιόμουν τόσον καιρό;
 290 Ἡ πῶς μετροῦσα μάταια τὴν ἄμμο τῆς θάλασσας,
 ἐνώνοντας τις νύχτες μὲ τις μέρες στοὺς κόπους μου,
 γιὰ νὰ διατυπωθεῖ κάποιος λόγος στὰ γηρατειά;
 Ἄν ὁμως εἶναι—ὄπως και εἶναι—καλογραμμένα,
 μὴν πετᾶς τοὺς κόπους τῶν δικαίων στις ἀράχνες.
 295 Κράτα τὸ λόγο σου χαμηλά, μίλα σὰν ἄξεστος,
 δέ θὰ μαλλώσω· ξέρω και χαμηλὰ νὰ περπατῶ.
 Τὸ λιτὸ τραπέζι συχνὰ πιὸ ἀγαπητὸ μοῦ εἶναι
 ἀπὸ αὐτὸ ποὺ ἐτοιμάζουν ἔμπειρα χέρια μαγειρῶν.
 Ὅμοια και τὸ φόρεμα· ἔτσι και ἡ σεμνὴ ὁμορφιά,
 300 δχι αὐτὴ ποὺ τὰ χέρια πλάθουν ἀλλὰ ὄποια ἔχει ἡ φύση.
 Ἄς ὑψώνεται ὁ νοῦς κι αὐτὸ μᾶς ἀρκεῖ.
 Τίποτα ἐπιτηδευμένο δέ θὰ δώσομε σ' ὄσους τὸ θέλουν. [ῥωνα·
 Μὴν κάνεις τοὺς περίπλοκους συλλογισμοὺς τοῦ Σέξτου, και τοῦ Πύρ-
 ἄς πάει ὁ Χρῦσιππος, πέρα κι ὁ Σταγειρίτης.
 305 Μῆτε τοῦ Πλάτωνα τὴν εὐγλωττία ν' ἀγαπᾶς.
 Ἄπόρριψε τὴν ὁμορφιά αὐτὴν ποὺ ἀποστρέφεται
 τὴ διδασκαλία· νὰ φιλοσοφεῖς μὲ ἀπλὸ λόγο·
 εἶσαι ἀρεστὸς σ' ἐμᾶς κι ἂν μιᾶς σὰν ἀπαιίδευτος.

303 Ὁ Γρηγόριος εἶναι δριμύς γι' αὐτοὺς προὺ θέλουν μέσα στὴν Ἐκκλησία τις τέχνες τῆς λεπτὸλόγης συζήτησης.

Δίδαξον ἡμᾶς, ὡς θέλεις, δίδασκε δέ,
 310 τίς ἡ Τριάς μοι, πῶς ἐνίζεται Θεός,
 καὶ τέμνεται αὐθις, Ἐν σέβας, φύσις μία,
 Μονάς, Τριάς τε, ἀγγέλων δὲ τίς φύσις,
 κόσμου τε δισσοῦ, καὶ προνοίας ἐνδίκου,
 315 ψυχῆς τε, σώματός τε τίς λόγος, νόμων
 πρώτου τε, δευτέρου τε· σάρκωσις δὲ τίς
 τοῦ καὶ νοητῶν πλεῖστον ἐξεστηκότος·
 καὶ τῶν ἀνίσων μίξις εἰς δόξαν μίαν,
 νέκρωσις εἰς ἔγερσιν, οὐρανὸς πάλιν,
 320 ἀνάστασις δέ, καὶ κρίσις τίνος λόγου,
 ἢ τίς δικαίσις, τίς δ' ἁμαρτωλοῖς βίος·
 πῶς ρεῖ τὰ πάντα, φᾶσκε μοι, ποῦ δ' ἴσταται,
 εἴ σοί τι τούτων ἐτρανώθη Πνεύματι,
 τὸ σύμπαν, εἴτε καὶ μέσως, εἴτ' ἐνδεῶς,
 325 ὅσον κεχώρηχ' ἡ κάθαρσις σῆς φρενός.
 Μὴ με στερηήσης· εἰ δὲ πάντη τυφλὸς εἴ
 τί χειραγωγεῖς μὴ βλέπων; Ὡς τοῦ σκότους
 τῶ μὴ βλέποντι χρωμένων διδασκάλω,
 ὡς εἰς βόθρον πέσωσι ἀγνοίας ἄμα!

330 Οὗτοι μὲν οὕτως· οἱ δὲ καὶ ἦσσαν κακόν·
 ἀγνοία γὰρ κακὸν μὲν, ἀλλ' ἦσσαν κακόν.
 Τί δ' ἂν τις εἴποι, καὶ κακῶν μεμνημένος;
 Εἰσὶν γάρ, εἰσὶν ἀθλιώτεροί τινες,
 δύστην', ἀπευκτὰ τοῦ βίου κυβεύματα,
 335 τὴν πίστιν ἀμφιδέξιοι, καιρῶν νόμοις,
 οὐ τοὺς Θεοῦ σέβοντας, Εὐριποὶ λόγων
 παλιπροοῦντες, ἢ κλάδων μετακλίσεις,
 θῶπες γυναικῶν, τερπνὰ δηλητήρια,
 μικροῖς λέοντες, τοῖς κρατοῦσι δ' αὐτὴ κύνες,
 340 πάσης τραπέζης εὐφρεῖς ἰχνεύμονες,
 θύρας κρατούντων ἐκτρίβοντες, οὐ σοφῶν,
 τὸ πρὸς χάριν τιμῶντες, οὐ τὸ συμφέρον,
 ὡς ἂν κακοῦς ποιῶσι καὶ τοὺς πλησίον.

Εἶπω τι τούτων καὶ σοφόν, κελεύετε;

- Δίδαξέ μας ὅπως σοῦ ἀρέσει, ἀλλὰ δίδαξε μας
 310 τί εἶναι ἡ Τριάδα, πῶς γίνεται ἕνας ὁ Θεός
 καὶ πάλι κόβεται, ἐνῶ εἶναι ἕνα σεβαστό ὄν, μιὰ φύση,
 Μονάδα καὶ Τριάδα· ποιά εἶναι ἡ φύση τῶν ἀγγέλων,
 τοῦ διπλοῦ κόσμου καὶ τῆς δίκαιης πρόνοιας,
 κι ἂς μὴ φαίνονται σωστὰ στοὺς πιὸ πολλοὺς πολλὰ ἀπ' αὐτά·
 315 ποιός ὁ λόγος τῆς ψυχῆς, ποιός τοῦ σώματος, τῶν νόμων,
 τοῦ πρώτου καὶ τοῦ δευτέρου· τί σημαίνει ἡ σάρκωση
 αὐτοῦ ποὺ κι ἀπ' τὰ νοητὰ εἶναι πολὺ πιὸ πέρα·
 καὶ τί ἡ μείξη τῶν ἀνισων στὴν ἴδια δόξα,
 τί νὰ πεθάνει γιὰ ν' ἀναστηθεῖ καὶ νὰ γυρίσει στὸν οὐρανό,
 320 καὶ τί σημαίνει ἀνάσταση καὶ κρίση;
 Ἦ τί εἶναι ἡ ζωὴ γιὰ τοὺς δίκαιους καὶ τί γιὰ τοὺς ἄδικους;
 πῶς τὰ πάντα ρέουν, λέγε μου, καὶ ποῦ σταματοῦν.
 Ἦ ἂν κάτι ἀπὸ αὐτὰ σοῦ φανέρωσε τὸ Πνεῦμα
 εἴτε ὀλότελα, εἴτε μέτρια, εἴτε καὶ λιγοστά,
 325 ὅσο μπόρεσε νὰ χωρέσει ἡ κάθαρση τοῦ νοῦ σου,
 μὴ στερήσεις κι ἐμένα· μ' ἂν εἴσαι ὀλότελα τυφλὸς [τους,
 γιὰτί μὲ τραβᾷς ἀπὸ τὸ χέρι ἐνῶ δέ βλέπεις; Πόσο εἶναι τὸ σκοτάδι
 νὰ χρησιμοποιοῦν ὡς δάσκαλο αὐτὸν ποὺ δὲ βλέπει·
 πῶς θὰ πέσουν μαζί στὸ λάκκο τῆς ἀγνοίας!
- 330 Ἦ εἶσαι εἶναι αὐτοί· οἱ ἄλλοι εἶναι μικρότερο κακό·
 εἶναι ἡ ἀγνοια κακὸ ἀλλὰ μικρότερο.
 Καὶ τί νὰ πεῖ κανεὶς ἂν θυμᾶται τὰ κακά;
 Ὑπάρχουν ναί, καὶ κάποιοι πιὸ ἀξιολύπητοι,
 ἄθλιες, ποὺ ἀπευχόμαστε ζαριές τῆς ζωῆς,
 335 ποὺ ἐπαμφοτερίζουν στὴν πίστη, τοὺς νόμους τῶν καιρῶν
 ποὺ σὲ σέβονται κι ὄχι τοῦ Θεοῦ, κι εἶναι Εὐριπὸι λόγων,
 ποὺ πισωγυρίζουν ἢ κλαδιά ποὺ ὑποχωροῦν,
 κόλακες τῶν γυναικῶν, εὐχάριστα δηλητήρια,
 στοὺς ἀδύνατους λιοντάρια, στοὺς δυνατοὺς σκυλιὰ ποὺ γλείφουν,
 340 κάθε λογῆς τραπεζιοῦ τετραπέρατοι κυνηγοί,
 στῶν δυνατῶν τίς πόρτες ποὺ ξημεροβραδιάζονται ὄχι τῶν σοφῶν,
 τιμοῦν ὅ,τι εὐχαριστεῖ τοὺς ἄλλους ὄχι ὅ,τι συμφέρει,
 γιὰ νὰ κάνουν κακοὺς καὶ τοὺς κοντινοὺς τοὺς.

Θὰ μοῦ πεῖτε νὰ ἀναφέρω κι ἕνα δεῖγμα τῆς σοφίας τους;

- 345 Ὅς μὲν τις εὐγένειαν, ὃς δ' εὐγλωττίαν,
 πλουτόν τις ἄλλος, ὃς δὲ κομπάζει γένος.
 Οἱ δ' οὐκ ἔχοντες, ἐξ ὄτου δόξουσί τι,
 ποιοῦσιν αὐτοὺς γνωρίμους πονηρία.
 Σοφὸν δὲ καὶ τό· οὐ γὰρ εἰδότες λόγων,
 350 γλῶσσαν ἔδησαν τῶν λαλιστέρων ὁμῶς.
 Εἰ δ' ἦν τις ὀφθαλμῶν καὶ χερῶν ἔρις,
 καὶ ταῦτ' ἂν ἡμῶν ἐξεκόψατ', ὦ σοφοί!
 Ταῦτ' οὐ πρόδηλος ὕβρις; οὐ βλάβη σαφής;
 Τούτων ἀνέξεται τίς; ὦ μυστήριον!
- 355 Ἦδη σχεδόν τι τῆς ὄλης οἰκουμένης,
 οἷαν λαβόντες ἐκ Θεοῦ σωτηρίαν,
 ὡς σφόδρα χρώμεθ' ἀναξίοις τοῖς προστάταις!
 Βοήσομ' οὐ ψευδῆ μὲν, οὐχ ἥδιστα δέ.
 Σκηνή τις (οἴμοι!) παίζειτ' εὐπρεπεστέρα·
 360 νῦν τὰ προσωπεῖα, τὰ πρόσωπα δ' ὕστερον.
 Αἰσχρὸν μὲν εἰπεῖν, ὡς ἔχει, φράσω δ' ὁμῶς.
 • Ταχθέντες εἶναι τοῦ καλοῦ διδάσκαλοι,
 κακῶν ἀπάντων ἐσμέν ἐργαστήριον,
 σιγῇ βοῶντες, κἂν δοκῶμεν μὴ λέγειν·
- 365 «Πρόεδρος ἢ κακία· πονεῖτω μηδὲ εἰς·
 κακοὶ γίνεσθε, τοῦτο συντομώτατον,
 καὶ λῶν· ἢ δὲ πρᾶξις ἴσταται νόμος.
 Μόλις γὰρ ἂν τις ἐκ βίας διδασκάλων
 νεύσειεν εἰς τὸ κρεῖσσον· εἰ δ' ἔχοι τύπον
 370 μοχθηρόν, ἤλω. Ροῦς κατὰ πρανοῦς τρέχων.

Τὸ δ' αἴτιον. Βολαῖς μὲν ἡλίου φασὶ
 κρίνειν νεοττῶν ὄσιν ἀετὸν πανσόφως·
 ἐξ ὧν νόθον μὲν, καὶ τὸ μή, γινώσκεται·
 καὶ τὸν μὲν ἐξέρριψε, τοῦδ' ἔστι πατήρ.

- 375 Ἡμεῖς δὲ πάντας ραδίως καθίζομεν,
 εἰάν μόνον θέλωσι, λαοῦ προστάτας,
 οὐδὲν σκοποῦντες τῶν νέων, ἢ τῶν πάλαι,
 οὐ πρᾶξιν, οὐ λόγον τιν', οὐ συνουσίαν,
 οὐδ' ὅσον ἤχον γινώρισαι νομίσματος,
 380 οὐδὲ χρόνου πύρωσιν ἐνδεδειγμένους,

- 345 Γιὰ τὴν καταγωγὴ τοῦ ὁ ἕνας, κι ὁ ἄλλος γιὰ τὴν εὐγλωττία τοῦ,
γιὰ τὸν πλοῦτο ὁ τρίτος κομπάζει κι ὁ ἄλλος γιὰ τὴ γενιά τοῦ.
Οἱ στερημένοι ἀπ' αὐτά, ἀπὸ ὅποιο νομίζουν πὼς μποροῦν
κάνουν γνωστὸ τὸν ἑαυτὸ τους μὲ πονηρία.
Σοφὸ εἶναι καὶ τοῦτο· ἀνίδεοι ἀπὸ μὀρφωση
- 350 δεσμεύουν ἐπίσης καὶ τὴ γλώσσα τῶν πιὸ εὐγλωττων,
κι ἂν γινόταν καὶ φιλονικία μὲ τὰ μάτια ἢ τὰ χέρια
κι αὐτά, ὦ σοφοί, θὰ μᾶς τὰ κόβανε.
Δὲν εἶναι αὐτὰ φανερὴ ὕβρη; δὲν εἶναι βλάβη καθαρὴ;
Ποιὸς τ' ἀνέχεται αὐτά; Ὡ μυστήριο!
- 355 Τώρα ποὺ σ' ὄλη σχεδὸν τὴν οἰκουμένη
δεχτήκαμε τέτοια σωτηρία ἀπὸ τὸ Θεό,
ἔχομε ὀλότελα ἀνάξιους ἐπισκόπους.
Θ' ἀφήσω κραυγὴ ὄχι ψεύτικη ἀλλὰ ὄχι κι εὐχάριστη.
Θὰ διαδραματιστεῖ (ἀλίμονο!) σκηνὴ κοσμιότερη.
- 360 Τώρα εἶναι τὰ προσωπεῖα, τὰ πρόσωπα θ' ἀκολουθήσουν.
Εἶναι ντροπὴ νὰ πῶ πῶς εἶναι, ὅμως θὰ μιλήσω.
Ἐνῶ ἔχομε ταχθεῖ νὰ εἴμαστε δάσκαλοι τοῦ καλοῦ,
εἴμαστε ἐργαστήρι ὄλων τῶν κακῶν.
Φωνάζομε μὲ τὴ σιωπὴ μας, κι ἂς δείχνομε ὅτι δὲ μιλοῦμε.
- 365 «Ἡ κακία ἔχει τὰ πρωτεῖα· ἂς μὴν κοπιάζει κανένας·
Γίνετε κακοί, τοῦτο εἶναι τὸ πιὸ εὐκόλο
καὶ πιὸ ὠφέλιμο· κι ὅ,τι πράξεις εἶναι ὁ νόμος.
·Μόλις ποὺ μπορεῖ κάποιος μὲ τὸν ἐξαναγκασμὸ τοῦ δασκάλου
νὰ κλίνει στὸ καλύτερο· ἂν ἔχει ἓνα παράδειγμα
- 370 κακίας, πάει πιάστηκε. Ρεῦμα ποὺ πῆρε τὴν κατηφοριά».

- Νά, ἡ αἰτία. Μὲ τίς ἀκτίνες τοῦ ἡλίου, λένε,
κρίνει ἀλάθητα ὁ ἀετός τὴν ὄψη τῶν νεοσσῶν·
ἀπὸ αὐτὲς γνωρίζει ποιὸ εἶναι νόθο καὶ ποιὸ ὄχι
καὶ τὸ πρῶτο τὸ πετᾶ, ἐνῶ τοῦ ἄλλου εἶναι ὁ πατέρας.
- 375 Ἐμεῖς ὄλους τοὺς θρονιαζομε εὐκόλα,
φτάνει νὰ θέλουν, τοῦ λαοῦ ὀδηγούς,
χωρὶς νὰ ἐξετάζομε περασμένα καὶ τωρινά,
οὔτε ἔργα οὔτε λόγους οὔτε συναναστροφή,
οὔτε τὸν ἦχο ν' ἀκούσομε τοῦ νομίσματος,
- 380 οὔτε νὰ ἔχουν δοκιμαστεῖ ἀπὸ τὸ πύρωμα τοῦ χρόνου,

- Ἄλλ' αὐτόθεν φανέντας ἀξίους θρόνων.
 Εἰ γὰρ τόδ' ἴσμεν, ὡς τὸν ἐξειλεγμένον
 χεῖρω τίθησιν, ὡς τὰ πόλλ', ἐξουσία,
 τίς ἂν προβάλοιτ' εὖ φρονῶν, ὃν ἀγνοεῖ;
 385 Καὶ εἰ τοσοῦτο τὴν ἐμὴν ἔργον μόνην
 ψυχὴν κυβερνᾷ ἐν βίου τρικυμίαις,
 πῶς παντὶ δώσεις ἀυχένας λαοῦ τόσου,
 πλὴν εἰ καταδῶσαι τὸ σκάφος σπουδῆν ἔχεις;
 Πόθεν λίθοι μὲν δυσπόριστοι τῶν καλῶν,
 390 καὶ γῆς ἀρώματ' οὐ τόπον παντὸς φέρειν,
 ἵππος δ' ὁ μὲν κάκιστος ἐν μέσῳ πολὺς,
 τὸν δ' εὐγενῆ τρέφουσιν οἴκοι πλουσίων·
 ὁ δὲ πρόεδρος ραδίως εὐρίσκεται,
 μηδὲν πονηθεῖς, πρόσφατος τὴν ἀξίαν;
 395 Ὡ τῆς ταχείας τῶν τρόπων μεταστροφῆς!
 Πεσσῶν κυλίσματ' ἐν κύβοις τὰ τοῦ Θεοῦ·
 ἢ κωμικὸν πρόσωπον, ἀθρόως τεθὲν
 τῶν εὐτελεστάτων τε καὶ μικρῶν ἐνί,
 πέφηνεν ἡμῖν οὗτος εὐσεβῆς νέος.
 400 Πολλὴ τις ὄντως ἢ χάρις τοῦ Πνεύματος,
 εἶγ' ἐν προφήταις καὶ Σαοῦλ ὁ φίλτατος.
 Χθὲς ἦσθα μίμων καὶ θεάτρων ἐν μέσῳ
 (τὰ δ' ἐκ θεάτρων ἄλλος ἐξεταζέτω),
 νῦν αὐτὸς ἡμῖν ἢ ξένη θεωρία.
 405 Πρώην φίλιππος, καὶ Θεῶ πέμπων κόνιν,
 ὡς ἄλλος εὐχάς, ἢ νοήματ' εὐσεβῆ.
 Τὸ δ' αἴτιον, πίπτων τις ἀρματηλάτης,
 ἢ τις τὰ δευτέρ' ἵππος ἐν δρόμοις φέρων·
 ἵππων δ' ἀήρ σοι κοῦφος ἀντετύπτετο,
 410 ὡς ἐκ φρενῶν πεσόντι καὶ μεμνηότι
 νῦν εὐσταλῆς τις καὶ βλέπων αἰδῶ μόνην,
 πλὴν εἰ λαθῶν που πρὸς τὸ ἀρχαῖον δράμοις,
 ὡς λοξός, οἶμαι, πτόρθος ἐκφυγῶν βίαν
 χειρὸς κατευθύνουσαν εἰς ταυτὸν τρέχει.
 415 Χθὲς ρητορευῶν τὰς δίκας ἀπημπόλεις,
 στρέφων ἄνω τε καὶ κάτω τὰ τῶν νόμων,

- ἀλλὰ ξαφνικὰ φανερώθηκαν ἄξιοι γιὰ τὸ θρόνο.
 Γιατί, ἂν γνωρίζομε ὅτι ὅποιον ἐκλέξαμε
 τὶς πῶ πολλὰς φορὰς ἢ ἐξουσία τὸν κάνει χειρότερο,
 ποιὸς φρόνιμος θὰ πρότεινε αὐτὸν πού δὲν τὸν γνωρίζει;
 385 Κι ἂν εἶναι τόσο δύσκολο ἔργο τῆ δικῆ μου μόνο
 ψυχὴ νὰ κυβερνᾷ στὶς τρικυμίες τοῦ βίου,
 πῶς θὰ δώσεις στὴ διάθεση τοῦ καθενὸς τοὺς ἀυχένας τόσο λαοῦ,
 ἐκτὸς κι ἂν βιάζεσαι νὰ βουλιάξεις τὸ πλοῖο;
 Γιατί νὰ εἶναι δυσκολόβρετες οἱ πολυτίμες πέτρες,
 390 καὶ κάθε τόπος νὰ μὴ μᾶς δίνει ἀρώματα,
 καὶ γιατί τὰ δεύτερα ἄλογα νὰ εἶναι μπρὸς καὶ πίσω,
 ἐνῶ ὅσα εἶναι ράτσας καλῆς τρέφονται στὰ πλουσιόσπιτα,
 ὁ προκαθήμενος ὁμῶς βρίσκεται πολὺ εὐκόλα
 χωρὶς νὰ ᾿χει σφυρηλατηθεῖ ἀπὸ κόπους, ἀλλὰ ἄξιος ξαφνικὰ;
 395 Ὡ γρηγορῆ μεταβολὴ τῶν συνηθειῶν!
 ὅπως τὸ ρίζιμο τῶν ζαριῶν· ναί, τὰ θεῖα στὰ ζάρια·
 ἢ κωμικὸ πρόσωπο πού κάθισε ξαφνικὰ
 στὸ σβέρκο καθενὸς ἀπὸ τοὺς μηδαμινούς κι ἐλάχιστους
 μᾶς φανερώθηκε αὐτὸς ἐδῶ εὐσεβῆς νέος.
 400 Στ' ἀλήθεια εἶναι μεγάλη ἡ χάρη τοῦ Πνεύματος,
 ἂν ἀνάμεσα στοὺς προφῆτες εἶναι κι ὁ φίλιτατος Σαοῦλ.
 Χτὲς ἤσουν θεατῆς μέσα σὲ μίμους καὶ θέατρα
 (ἄλλος ἄς ἐξετάζει τὰ ἐπακόλουθα τῶν θεάτρων),
 σήμερα εἶσαι ὁ ἴδιος γιὰ μᾶς τὸ παράξενο θέαμα.
 405 Πρῶτα ἕνας ἀπ' τοὺς φιλίππους, στέλνεις σκόνη καὶ στὸ Θεό,
 ὅπως ἄλλος προσευχὴς ἢ εὐσεβεῖς διαλογισμοῦς.
 Καὶ νὰ, ἡ αἰτία· ἢ ἐπειδὴ πέφτει ἕνας ἀναβάτης
 ἢ ἕνα ἄλογο πού βγήκε δεύτερο στὸ τρέξιμο·
 μὰ ἐσένα σὲ χτυποῦσε ἐλαφρὸς ὁ ἄνεμος ἀπὸ τ' ἄλογα
 410 σὰ νὰ ἔχεις βγεῖ ἀπ' τὰ συλλοϊκά σου καὶ φρενιάξεις,
 τώρα ὁμῶς εἶσαι καλοζωσμένος κι ἔχεις τὴν ντροπὴ στὴν ὄψη,
 ἐκτὸς ἂν κατὰ λάθος ἀνατρέξεις στὰ παλιά,
 καθὼς λοξό, νομίζω, κλωνάρι πού ξέφυγε τὸ ζόρι
 τοῦ χεριοῦ πού τὸ κατευθύνει καὶ συνεχίζει τὸ δρόμο του.
 415 Χτὲς μὲ τὴ ρητορεία σου πουλοῦσες κι ἀγόραζες τὶς δίκες,
 στρέφοντας ἄνω καὶ κάτω τὶς διατάξεις τοῦ νόμου,
 410 Ὁ ἀέρας ἀπὸ τὸ ἄλογο πού τρέχει κάνει ὅποιον χτυπᾷ νὰ χάνει τὸ νοῦ του,
 ὅπως καὶ ἡ αὔρα ἀπὸ τὸν Πύθιο Ἀπόλλωνα.

- ἐξ ὧν ἀπώλλυς, οὐδ' ἔσωζεν ἡ δίκη,
 στάθμη δικαία χρώμενος τῷ πλείονι·
 νῦν μοι δικαστής, καὶ Δανιήλ τις ἀθρόως.
 420 Χθές μοι δικάζων σὺν ξίφει γυμνουμένω,
 τὸ βῆμ' ἐποίεις ἔννομον ληστήριον,
 κλέπτων, τυραννῶν, καὶ πρὸ πάντων τοῦ νόμου·
 ὡς ἡμέρος μοι σήμερον! Οὐδ' ἐσθῆτά τις
 οὕτως ἀμείβει ραδίως, ὡς σὺ τρόπον.
 425 Χθές ἐν χορευταῖς ἐστρέφου θηλυδρίαῖς,
 Γάμων δὲ κήρυξ ἦσθα Λυδαῖς ἐν μέσαις,
 ᾧδας λυγίζων, καὶ πότοις γαυρούμενος·
 νῦν σωφρονιστὴς παρθένων καὶ συζύγων·
 ὡς σου τὸ καλὸν ὑποπτον ἐκ τοῦ πρὶν τρόπου!
 430 Σίμων Μάγος χθές, σήμερον Πέτρος Σίμων.
 Φεῦ τοῦ τάχους! φεῦ, ἀντ' ἀλώπεκος λέων!

- Σὺ δ' εἶπέ μοι, βέλτιστε, καὶ πράκτωρ φόρων,
 ἢ καὶ στρατοῦ τιν' ἐκλελοιπῶς ἀξίαν,
 πόθεν πένης ὦν, εἴθ' ὑπερβαλὼν Κύρον
 435 Τὸν Μῆδον, ἢ τὸν Κροῖσον, ἢ Μίδα πόροις,
 πλήρη τὸν οἶκον δακρῶν κεκτημένος,
 μετῆλθες εἰς τὸ βῆμα, καὶ κρατεῖς θρόνου,
 ἔπειτα πάντα συλλαβὼν ἔχεις βία,
 τέλος, τυραννῶν καὶ Θεοῦ μυστήριον·
 440 οἷς οὐδὲ θαρρεῖν προσβλέπει ἐχρῆν ἴσως·
 τοὺς μὴ λίαν πόρρωθεν ἠντρεπισμένους;
 Τὸ λουτρόν, ἢ κάθαρσις ἐξήμευσέ σε;
 Μεῖνον· φανήτω· καὶ τί σοι φθονήσωμεν;
 Ἐμὸν τὸ κέρδος· τῷ χρόνῳ τι δὸς μόνον·
 445 αἰτῶ σε μικρὰν τοῦ πόθου προθεσμίαν.
 Εἰ δὲ καθαρθεὶς σήμερον δώρω Θεοῦ,
 βρύεις τὸν αὐτὸν βόρβορον ἐκ ραθυμίας,
 πηγῆς μενούσης, ἢ βρύει τὰ πρὶν κακὰ
 (ἢ γὰρ πλύσις κάθαρσις οὐ πάντως τρόπου,
 450 τῶν δ' ἐκφυέντων ἐκ τρόπου βλαστημάτων),
 σαφῶς τόδ' ἴσθι, πένθιμος ἢ σωτηρία.
 Ὅσω τὸ πρὶν μὲν δεξιαὶ γοῦν ἐλπίδες·

καί μ' αὐτὰ ὀδηγοῦσες στοὺ χαμό, ὄσους ἔσωζε ἡ δικαιοσύνη,
καὶ τὸ δίκαιο μέτρο σου ἦταν ποιός θά 'δινε τὸ περισσότερο.
Τώρα μοῦ 'γινε δικαστῆς ξαφνικά κι ἕνας Δανιήλ.

- 420 Χτές δικάζεις μέ γυμνὸ ξίφος
κι ἔκανες τὸ βῆμα ληστοσυμμορία νόμιμη·
ἐκλεβες, καταπατοῦσες, κυρίως τοὺς νόμους·
πόσο ἡμερος μοῦ εἶσαι σήμερα! Μήτε τὸ ρούχο του
δὲν ἀλλάζει κανεὶς τόσο εὐκολα, ὅπως ἐστὸν τὸν τρόπο σου.
- 425 Στριφογυρνοῦσες χτές μέσα σὲ γυναικωτοὺς χορευτῆς
κι ἤσουνα μέσα στίς Λυδῆς τῶν γάμων κήρυκας·
τὰ τραγούδια ἄργότερνες φαπλατώντας στὰ μεθύσια,
τώρα εἶσαι σύμβουλος ἀγαμων κι ἐγγαμων γυναικῶν.
Πόσο ὁ καλὸς αὐτὸς ρόλος σου γίνεται ὑποπτος ἀπὸ τὸν πρὶν τρόπο!
- 430 Σίμωνας Μάγος χτές, σήμερα Σίμων Πέτρος.
'Αλίμονο, ταχύτητα! 'Αντὶ ἀλεπού, ἀλίμονο! λιοντάρι.

Πές μου ἐσύ, ἄριστε, καὶ τῶν φόρων εἰσπράκτορα,
ἢ καὶ λιποτάχτη ἀπὸ κάποιον ἀξίωμα τοῦ στρατοῦ.

- Ἦσουν φτωχὸς πῶς ἔπειτα ξεπέρασες τὸ Μῆδο
- 435 Κύρο, ἢ τὸν Κροῖσο, ἢ τὸ Μίδα στὰ πλοῦτη;
Τὸ σπῆτι σου ἦταν δάκρυα γεμάτο, ὅμως
πῶς ἀνέβηκες στοὺ βῆμα; Κρατᾶς θρόνο
κι ὕστερα ἄρπαξες τὰ πάντα καὶ τὰ κατέχεις μέ τῆ βία;
Τέλος ἐγινε κύριος καὶ στὰ μυστήρια τοῦ Θεοῦ,
- 440 ποῦ δὲ θά 'πρεπε μήτε νὰ τ' ἀτενίζουν ἴσως,
ὄσοι ἀπὸ πολὺ παλιὰ δὲν ἐτοιμάζονταν;
Σὲ ἀλλάξε μήπως τὸ βάπτισμα κι ὁ ἐξαγνισμός;
Περίμενε· θά φανεῖ τὸ πράγμα· καὶ γιατί νὰ σὲ ζηλοφθονήσω;
Τὸ κέρδος θά εἶναι δικό μου· ἄς μεσολαβῆσει λίγος χρόνος.
- 445 Σοῦ ζητῶ μιὰ μικρὴ προθεσμία γιὰ τὸν πόθο σου.
Μ' ἂν ἐξαγνιστεῖς σήμερα ἀπὸ δωρεὰ τοῦ Θεοῦ,
κι ὅμως ἀναβλύζεις τὸν ἴδιο βόρβορο ἀπὸ ὀκνηρία,
ἀφοῦ ἡ πηγὴ ἔμεινε ποῦ ἀναβλύζει τίς πρὶν κακίες
(γιατὶ τὸ βάπτισμα δὲν εἶναι ἐξαγνισμὸς τοῦ τρόπου,
- 450 παρὰ γιὰ ὅσα ἀπὸ τὸν τρόπο φύτρωσαν βλαστάρια),
τότε καλὰ νὰ ξέρεις τοῦτο, ἢ σωτηρία θά 'ναι ὀδυνηρή.
"Ὅσο γιὰ πρῶτα ὑπῆρχαν καλῆς ἐλπίδες·

νῦν δ' οὐδὲ τοῦτο. Ἐν χάρισμ' ἐνὸς Θεοῦ.

Ἔστω δὲ μὴ κακός τις ἀρκέσει τόδε;
 455 Καὶ κηρὸν οὖν στέργομεν, δς τύπους πάλαι
 τοὺς πρὶν λεανθείς, τοὺς καλοὺς μετεγγραφῆ.
 Γενοῦ Ζαχαῖος· τοῖς μὲν ἡδικοημένοις
 μὴ πλεῖον, αὐτὸ τὸ κεφάλαιον, εἰ δοκεῖ,
 μόνον κατάθετες· οὐ γὰρ φέρεις τὸ τοῦ νόμου·
 460 τοῖς δ' αὖ πένησιν εἰσένεγχε', ὄσον θέλεις,
 καὶ τότε Χριστὸν ἐστιάσεις ἀξίως.
 Εἰ δ' ἔνδον ὄντων τῶν σκύλων, ἦν μικρὰ δοῦς
 πένησιν, οἶει τυγχάνειν ἐλεύθερος,
 τὸ θεῖον ἡμῖν πέπρατ', εἰ θέμις λέγειν·
 465 πῶς γὰρ δίκαιον, τὴν βλάβην μὲν τὴν ἐμὴν
 ἄλλοτον εἶναι, σοὶ δὲ τὸ χάρισμ' ἔχειν,
 τὸ μὴ δίκας δοῦναί σε τῶν τολμημάτων;
 Ἐχεις χάρισμα; τῶν δ' ἀλλοτρίων γενοῦ
 πόρρωθεν· οὕτως ἢ κάθαρσις παντελής.
 470 Εἰ δ', ἠνίκ' ἤσθα τοῦ χαρίσματος μέσος,
 εἶχες τὰ μὴ σά, μηδὲ πάντ' ἐξεπλύνου,
 ὅκνω τὸ ἐξῆς, παντὶ δ' οἴομαι σαφές.

Ζήτηι χάρισμα· νῦν γὰρ οἶδ' ὀφειλέτην,
 κἂν ὁ θρόνος σε λίαν ὑψηλὸν φέρῃ.
 475 Ὡν ἡδικήκαμεν γάρ, οὐχ ὧν πταίομεν,
 τὸ λουτρὸν ἐξάλειψις. Ὡστε παντελῶς
 σαυτὸν καθαίροις, ἀλλὰ νυνὶ μὴ γελῶ,
 ἄλλους καθαίρων αὐτὸς ἐσπιλωμένος·
 εἰ μὴ μόνω σοι τοῦτο ἐκ Θεοῦ γέρας,
 480 ὡς ἃ γράφει χεῖρ βασιλέως πρὸς χάριν,
 τὸ καὶ προσεπαινεῖσθαί σε τῆς τυραννίδος·
 εἰ δ' οὐδὲ τὸ λουτρὸν ἐκκαθαίρει παντελῶς
 τοὺς, ὡσπερ εἶπον, τὴν χάριν δεδεγμένους
 (Θεὸν γὰρ οὐποτ' οὐδὲ εἰς σοφίζεται,
 485 τὸν συνδέοντα καὶ σοφοὺς σοφωτέροις),
 τίς ἂν καθῆραι τῶν μετὰ κρίσιν κακῶν

μά τώρα οὔτε αὐτό. Ἔνα τὸ χάρισμα τοῦ ἐνὸς Θεοῦ.

Ἔστω ὅτι ἕνας δὲν εἶναι κακός· φτάνει αὐτό;

455 Δεχόμαστε καὶ τὴν πλάκα ὅπου τὰ πρῶτα γράμματα
ἀφοῦ σβήσομε, γράφομε τὰ σωστά.

Γίνε Ζακχαῖος· στοὺς ἀδικημένους
ὄχι παραπάνω, ἀλλὰ τὸ κεφάλαιό τους, ἂν θέλεις,
κατάθεσε μόνο· γιατί δὲν ἀντέχεις ὅ,τι ὀρίζει ὁ νόμος.

460 Στοὺς φτωχοὺς πρόσφερε ὅσο θέλεις,
καὶ τότε θὰ δεχτεῖς ἄξια στὸ τραπέζι σου τὸ Χριστό.

Ἄν ὁμως, ἐνῶ εἶναι μέσα ὅσα ἔχεις ἀρπάξει, ἂν λίγα
δώσεις στοὺς φτωχοὺς, νομίζεις πῶς εἶσαι ἐλεύθερος,
ἔχομε πούλησει τὸ θεῖο, ἂν μπορούμε νὰ ποῦμε·

465 γιατί πῶς εἶναι δίκαιο, ἢ δική μου ζημία
νὰ εἶναι ἀνεπανόρθωτη, ἐνῶ ἐσὺ νὰ ἔχεις τὸ χάρισμα
νὰ μὴν τιμωρηθεῖς γιὰ τ' ἀνομήματά σου;

Ἔχεις ἕνα χάρισμα; Ἀπὸ τὰ ξένα κρατήσου
μακριά· ἔτσι εἶναι τέλεια ἢ ἀποκάθαρση.

470 Ἄν ὁμως, ὅταν ἦσουν ἀκόμα στὰ μισὰ τοῦ χαρίσματος,
εἶχες ὄχι τὰ δικά σου, οὔτε εἶχες καθαρθεῖ τέλεια,
φοβοῦμαι ὅ,τι ἀπομένει, πού εἶναι σ' ὅλους ξεκάθαρο.

Ζήτη μιὰ χάρη· γιατί τώρα σὲ γνωρίζω χρεώστη,
ἀκόμα κι ἂν ὁ θρόνος σὲ πάει πολὺ ψηλά.

→ 475 Γιατί ὅσα ἀδικήσαμε, ὄχι ὅσα ἀδικοῦμε,
ἐξαφανίζει τὸ βάπτισμα. Ὡστε τέλεια
νὰ καθαίρεις τὸν ἑαυτό σου· μά τώρα μὴ γελιέσαι,
ἐπειδὴ καθαρίζεις ἄλλους, ἐνῶ εἶσαι ὁ ἴδιος μέσα στὸ ρύπο.

Ἄν δὲν εἶναι τοῦτο μόνο δικό σου βραβεῖο ἀπὸ τὸ Θεό,

480 ὅπως ὅσα γράφει τὸ χέρι τοῦ βασιλιᾶ ἀπὸ εὐνοια,
νὰ δέχεσαι ἀπὸ πάνω κι ἐπαινο γιὰ τὴν τυραννίδα σου.

Κι ἂν οὔτε τὸ βάπτισμα δὲν καθαρίζει τέλεια
ὄσους, ὅπως εἶναι, ἔχουν δεχτεῖ τὴ χάρη
(γιατί τὸ Θεὸ ποτέ κανένας δὲν τὸν ἐξαπατᾷ

485 αὐτὸν πού ἐνώνει καὶ τοὺς σοφοὺς μὲ τοὺς σοφότερους τους),
ποιός θὰ μπορούσε νὰ καθαρῖσει ἀπὸ τίς ἁμαρτίες

464 Πούλησαμε τὸ Θεὸ κι ἐπομένως χάσαμε κάθε ἐλπίδα γι' αὐτὸν καὶ τὴ δι-
καισύνη του.

τοὺς αὐθις ἐγγρωσθέντας ἰλύος βάθει,
 καὶ τῆς ἀνωθεν εἰκόνοσ τὴν ἀξίαν
 καθυβρίσαντας ἐρπετῶν ἢ θηρίων
 490 μορφαῖς, ἀφ' ὧν ποιούμεθα ζηλουμένων;
 Πλάστης γὰρ ἄλλοσ ὁ τρόποσ καθίσταται,
 ὄν ἔργον ἐκρίψαι τε καὶ πόρρω βαλεῖν.
 Οὐδὲν γὰρ ἐστί δευτέρον καθάρσιον.
 Ἐπαξ γεγέννημ', εἴτ' ἀνεπλάσθην Θεῶ·
 495 τυχόν τιν' ἄλλην ὄστερον πλασθήσομαι
 πλάσιν, καθαρθεῖσ τῷ φιλοτρόπῳ πυρί.
 Νῦν δ' οὐδὲν οἶδα φάρμακον, πλὴν δακρύων,
 ἐξ ὧν συνούλωσισ μὲν ἔρχεται μόγισ,
 οὐλαὶ δ' ὄμως μένουσιν, ὡσ ἐμὸσ λόγοσ,
 500 τῶν πρὶν κακίστων τραυμάτων κατήγοροι.
 Εἰ δ' ἔστιν, ὄστισ καὶ πλέον θαρρεῖ Θεῶ,
 ἐμὸν τὸ κέρδοσ· πειθέτω μόνον λέγων.
 Εἶποι τάχ' ἂν τισ, ὡσ ἐπισκόπων χέρεσ,
 τό τ' ἐν μέσῳ κήρυγμα, λουτροῦ τισ χάρισ,
 505 ἃσ τ' ἐκβοῶμεν, ὡσ ἀνάξιοι, μέσασ
 φωνάσ, διδόντεσ τὴν κάθαρσιν τῇ κλίσει,
 καὶ τῷ τυραννήσαντι δῆθεν Πνεύματι,
 κρίσει δικαίων καὶ σοφῶν ἐπισκόπων·
 ὄδσ θᾶπτον οἶμαι τοῦ μύσουσ τι λαμβάνειν,
 510 ἢ τῆσ ἑαυτῶν λαμπρότητοσ προσνέμειν.
 ῥᾶον κακοῦ γὰρ ἢ καλοῦ μετουσί·
 γνώση δ' ἐκεῖθεν, ὡσ ἀληθεύει λόγοσ.
 Κρέασ γὰρ εἰ ψαύσειεν ἠγιασμένον
 ποτοῦ, Μιχαΐάσ φησίν, ἢ βρωτοῦ τινοσ,
 515 οὐκ ἂν ποθ' ἀγνίσειεν, οὐ ψαύσαν τύχοι·
 ἐκ τῶν δ' ἀνάγνων ἀγνὰ κοινωθήσεται.
 Ταῦτ' οὖν ὁ θεῖοσ Παῦλοσ εὐ πεπεισμένοσ,
 ἐν οἷσ τυποῖ Τιμόθεον ἐξ Ἐπιστολῆσ,
 νόμον τίθησι, μὴ προχειρώσ τὰσ χέρασ
 520 ἀγειν ἐπ' ἄλλον, μηδὲ κοινοῦσθαι τρόπον·
 ἀρκεῖν γὰρ ἡμῖν φόρτον οἰκείων κακῶν.

494 Ἡ δευτέρα πλάση εἶναι τὸ Βάπτισμα.

514 Τὰ λόγια τοῦ Ἀγγαίου 2,13·14.

μετὰ τὸ χρίσμα, ὅποιους ἔχουν κυλιστεῖ πάλι στὸ βάθος τῆς λάσπης
 καὶ τὴν τιμὴ τῆς οὐράνιας εἰκόνας
 ἔχουν καταπροσβάλει μὲ τῶν ἔρπετων ἢ τῶν θηρίων
 490 τίς μορφές, ποῦ κατὰ τὸ παράδειγμά τους δημιουργοῦμαστε;
 Γιατί ὁ τρόπος γίνεται ἕνας ἄλλος δημιουργός,
 ποῦ εἶναι δύσκολα νὰ τὸν ἐξοντώσεις καὶ νὰ τὸν πετάξεις μακριά.
 Γιατί δὲν ὑπάρχει δεύτερο καθαρτήριο λουτρό.
 Μιὰ φορὰ γεννήθηκα, κι ἔπειτα μὲ ξανάπλασε ὁ Θεός.
 495 Ἴσως ἔπειτα δεχτῶ ἕνα ἄλλο πλάσιμο,
 ἀφοῦ καθαρθῶ ἀπὸ τὴν πολύτροπη φωτιά.
 Τώρα δὲ γνωρίζω ἄλλο φάρμακο ἔξω ἀπ' τὰ δάκρυα,
 ἀπὸ τὰ ὁποῖα μόλις ἔρχεται ἡ ἐπούλωση,
 ἀλλὰ οἱ οὐλές μένουν, ὅπως λέει ὁ λόγος μου,
 500 γιὰ νὰ κατηγοροῦν τὰ πρὶν κάκιστα τραύματα.
 Ἄν ὅμως ὑπάρχει κάποιος, ποῦ ἔχει μέγας θάρρος στὸ Θεό,
 δικό μου τ' ὄφελος· ἄς πείσει λέγοντας μόνο.
 Θὰ ἔλεγε κανένας, ὅτι τὰ χέρια τῶν ἐπισκόπων
 καὶ τὸ κήρυγμα στὴ μέση τοῦ λαοῦ, εἶναι δωρεὰ λουτροῦ,
 505 ὅπως κι οἱ φωνές ποῦ βγάζομε ἀπὸ μέσα μας,
 ὡς ἀνάξιοι, δίνοντας τὴν κάθαρση στὰ γονατίσματα
 καὶ στὸ Πνεῦμα ποῦ τάχα μᾶς φέρθηκε τυραννικὰ
 κατὰ τὴν κρίση δίκαιων καὶ σοφῶν ἐπισκόπων·
 αὐτοὶ νομίζω γρηγορότερα παίρνουν κάποια ἀκαθαρσία
 510 παρὰ ποῦ ἀποδίδουν κάτι ἀπὸ τὴ λάμψη τους.
 Εἶναι εὐκολότερο νὰ γίνεις κακὸς παρὰ καλός,
 κι ἀπ' αὐτὸ θὰ καταλάβεις ὅτι ὁ λόγος ἀληθεύει.
 Γιατί, ἂν ἀγγίζει κρέας ἁγιασμένο,
 λέει ὁ Μιχαίας, ποτὸ ἢ ἕνα φαγητό,
 515 ὅ,τι κι ἂν ἀγγίζει δὲ θὰ τὸ ἐξαγνίσει·
 ὅσα ὅμως εἶναι ἀγνὰ θὰ βεβηλωθοῦν ἀπ' τοὺς ἀναγνους.
 Πιστεύοντας ἀκράδαντα σ' αὐτὰ ὁ θεῖος Παῦλος
 μὲ ὅσα συμβουλεύει τὸν Τιμόθεο στὴν ἐπιστολὴ
 νομοθετεῖ, τὰ χέρια πρόχειρα νὰ μὴ βάζομε
 520 σ' ἄλλον μῆτε νὰ μετέχομε στ' ἁμαρτήματά του.
 Μᾶς φτάνει τὸ φορτίο τῶν δικῶν μας κακῶν.

Ἔστω δὲ λουτρόν, εἰ δοκεῖ, καὶ τοῦτό σοι.
 Τίς ἐγγυᾶται τὸν τρόπον, χρόνου δίχα,
 δεικνύντος, ὡς ἔσμηξε καὶ βάθος χάρις,
 525 ἀλλ' οὐκ ἐπιπολῆς, ὡς βαφή τις ἐκ πόας
 ἢ λαμπρότης, ἧς καὶ τὸ καλὸν ἐκπλυτον;
 Ἔστω δὲ καὶ τοῦθ' ἢ κάθαρσις παντελής·
 ὁ βαθμὸς ἡμειψέν σε· ἄγγελον βλέπω.
 Τοῦτ' οὖν ὁ πιστός, καὶ σέβων ἐμοὺς νόμους,
 530 δώσει προθύμως, ἐνδιδὸς τῷ δόγματι.
 Ὅ δ' ἐκτὸς οὐδέν' οἶδε, πλὴν εὐδοξίας,
 ὄρον τίθεσθαι τοῦ καλοῦ τῆς πίστεως·
 ὃς τῶν μὲν αὐτοῦ μηδὲ ἐν λογίζεται,
 τῶν σῶν δὲ πικρὸς ἴσταται κατήγορος·
 535 πῶς τοῦτον, εἶπέ, πείσομεν δόξαν λαβεῖν
 ἄλλην, παρ' ἣν δεδώκαμεν τῷ πρὶν βίῳ;
 Πῶς γλῶσσαν ἐμφράζομεν, ἢ τίσιν λόγοις;
 Περιφρονεῖν γὰρ οὐδὲ τοῦτ' ἐμῶν νόμων,
 οἳ πάντοθεν ζέουσιν, ὡς ἀγαμά τι,
 540 τὸν προστάτην, ὡς μὴ τι τοῦ λαοῦ βλαβῆ.

Καὶ τοῦτ' ἀφήσω, τὴν χάριν δόξη κρατεῖν.
 Πάντες τεθήπασί σ', οὐδ' ὁ μῶμος ἄπτεται.
 Εὐθὺς μετ' Ἥλιαν σὺ τῷ σεμνῷ λόγῳ.
 Πῶς ὦν ἄπειρος κάμαθῆς ἄνω κάθη
 545 τῶν ἐκπονουμένων τε καὶ ποθουμένων
 πολλοῖς; τέθηπά γ', εἶγε σοι ποθουμένων.
 Τὸ γὰρ φρόνημα οὐδὲ μὲν μαθεῖν ἐᾷ,
 πεῖθον τὰ μὴ προσόντα ραδίως ἔχειν.
 Ἄλλ' οὐχὶ τοῦτο· ἀλλ' ἐκεῖνο πῶς φύγης,
 550 ὁμοῦ μαθητῆς καὶ διδάσκαλος δοκεῖν,
 θήγοντα θήγων, ὡς ὀδόντες τῶν συῶν,
 δέον διδάσκειν ἐκμαθόντα τοὺς νόμους·
 τίς ἢ τοσαύτη σύγχυσις τοῦ πράγματος;
 Πόθεν τὸ δόγμ' εὖωνον οὕτω γίνεται;
 555 Πύκτης μὲν οὐδεὶς, ὅστις οὐ τὸ πρὶν χέρα
 προῦβάλλετ', οὐδ' ἐσκέπατ' εὐκαιρον στήσιν.
 Οὐδὲ σταδιεὺς μὴ τῷ πόδε προγυμνάσας.
 Αὐλοὺς δὲ τίς ποτ' εὐφρονῶν αὐθήμερον

Μ' ἂν νομίζεις ὡς εἶναι καὶ τοῦτο λουτρὸ γιὰ σένα.
 Ποιὸς ἐγγυᾶται τὴ διαγωγή, ἂν δὲν περάσει λίγος χρόνος,
 πού ν' ἀποδείξει ὅτι ἡ χάρη προχώρησε στὸ βάθος
 525 καὶ δὲν εἶναι ἐπιφανειακὴ, σὰν βαφὴ ἀπὸ χόρτο,
 ἢ λαμπρότητα, πού ἡ ὠραιότητά της ξεπλύνεται;
 Ἄλλὰ ὡς δεχτοῦμε καὶ τοῦτο· ὅτι ἡ κάθαρση εἶναι πλήρης.
 Τὸ ἀνέβασμά σου σὲ ἄλλαξε· σὲ βλέπω ἄγγελο.
 Αὐτὸ λοιπὸν ὁ πιστὸς κι ὁποῖος σέβεται τοὺς νόμους μου
 530 θὰ τὸ δώσει πρόθυμα ὑπακούοντας στὸν κανόνα.
 Ὅποιος ὅμως δὲν εἶναι πιστὸς δὲν ξέρει τίποτε ἔξω ἀπὸ
 τὴν καλὴ φήμη, νὰ θέτει σὰν ὄρο τῆς ὠφέλειας ἀπὸ τὴν πίστη,
 αὐτὸς πού τὰ δικά του σφάλματα θεωρεῖ ἀσήμαντα,
 κατηγορεῖ ὅμως σκληρὰ τὰ δικά σου,
 535 πές μου, πῶς θὰ τὸν πείσομε ν' ἀλλάξει τὴ γνώμη
 πού σχημάτισε ἀπὸ τὴν προηγούμενη ζωὴ μας;
 Μὲ ποιὸ τρόπο θὰ δέσομε τὴ γλώσσα ἢ μὲ ποιούς λόγους;
 Νὰ δεῖξομε περιφρόνηση, δὲ συμφωνεῖ μὲ τοὺς νόμους μου,
 πού ὀλόγυρα γλύφουν, σὰν κάποιο ἀγαλμα,
 540 τὸν προκαθήμενο, γιὰ νὰ μὴ ζημιωθεῖ σὲ κἀτὶ ὁ λαός.

Τὸ ἀφήνω καὶ τοῦτο· ὅτι ἡ χάρη νικᾷ τὴ φήμη·
 σὲ θαυμάζουν ὅλοι, δὲ σ' ἀγγίζει μῆτε ὁ Μῶμος.
 Εἶσαι εὐθύς μετὰ τὸν Ἥλιον ὡς πρὸς τὴ μεγαλοπρέπεια τῶν λόγων σου
 Πῶς ἂν κι εἶσαι ἄπειρος καὶ ἀνήξερος κάθεσαι ψηλὰ
 545 ὅπου ἐπιδιώκουν μὲ κόπο καὶ ποθοῦν νὰ φτάσουν
 πολλοί; Ἀπορῶ ἂν τὰ ποθεῖς κι ἐσύ.
 Γιατὶ ἡ ἐπαρσή σου δὲν ἀφήνει οὔτε νὰ μάθεις,
 πείθοντάς σε εὐκολὰ ὅτι ἔχεις αὐτὰ πού σοῦ λείπουν.
 Ὅχι αὐτὸ ὅμως. Ἐκεῖνο πῶς θ' ἀποφύγεις.
 550 Νὰ φαίνεσαι ταυτόχρονα μαθητῆς καὶ δάσκαλος,
 ἀκονίζοντας ὅποιον σ' ἀκονίζει, ὅπως τὰ δόντια τῶν χοίρων,
 ἐνῶ πρέπει νὰ διδάσκεις ἀφοῦ μάθεις τοὺς νόμους.
 Τί σημαίνει αὐτὴ ἡ σύγχυση στὸ ζήτημα αὐτό;
 Πῶς ἡ διδασκαλία γίνεται τόσο φτηνὴ;
 555 Κανένας δὲν εἶναι πυγμάχος ἂν προηγουμένως τὰ χέρια
 δὲν πρόταξε καὶ δὲ μελέτησε μιὰ κατάλληλη στάση·
 οὔτε δρομέας ἂν δὲν ἔχει προπονηθεῖ στὸ τρέξιμο.
 Ἄλλὰ ποιὸς φρόνιμος κάποτε τὴν ἴδια μέρα

τέτμηκεν, ἐξήσκησεν, ἠγωνίσατο;
 560 Γραφεὺς δὲ τίς ποτ' ἄκρος ἠκούσθη ποτέ,
 μὴ πολλὰ μίξας χρωμάτων μορφώματα;
 Ἐρρητόρευσεν δ', ἥ νόσους τίς ἤλασε,
 πρὸ πλειόνων λόγων τε καὶ νοσημάτων;
 Μικροῦ γ' ἂν ἦσαν αἱ τέχναι τιμήματος,
 565 εἰ τῷ θέλειν ὑπῆρχε τὸ κτῆσθαι μόνον.

Τὸν δὲ πρόεδρον δεῖ κελευσθῆναι μόνον
 εἶναι καλὸν τε κάγαθὸν παραυτίκα.
 Καὶ τοῦτ' ἐκεῖνο· «Πρᾶξις ἐστὶν ἡ φάσις».
 Χριστὸς κελεύει, καὶ κτίσις παρίσταται.
 570 Καὶ τοῦτο σιγῶ. Πῶς δὲ σὺ βλέπων κάτω
 τοῦτον μένοντα τοῦ Θεοῦ παραστάτην,
 ὑψαυχενεῖς τε καὶ θρόνων στέργεις κράτος,
 ἀλλ' οὐχὶ φρίσσεις, οὐδ' ἐπιτρέμεις θρόνοις,
 μὴ βοῦς ἐλαύνης κρείσσονας βοηλάτου;
 575 Σκόπει γὰρ οὕτως, εἰ σχολή σοι καὶ βλέπειν.
 Οὗτος χαμεύνης, καὶ κόνει βεβρωμένος,
 καὶ σάρκας ἐξέτηξεν ἀγρυπνίαις,
 ψαλμωδίαις τε καὶ στάσει νυχθημέρω,
 καὶ νοῦ πρὸς ὕψος ἐκ πάχους ἐκδημίαις.
 580 Τί γὰρ τάφοις δεῖν εἰσφέρειν τε χοῦν ὄλον,
 Σκώληξί τ' εἶναι δαψιλεστέραν τροφήν,
 γεννῶντα, καὶ τρέφοντα τοὺς γεννωμένους;
 Καὶ δακρῶν ἐσμηξε πηγαῖς τοὺς σπίλους,
 εἴ ποῦ τιν' εἶχε καὶ βραχὺν ραντίσμασιν,
 585 οἷς βάλλεθ' ὄστις καὶ σοφὸς πηλῶ βίου·
 τύποις τε σαρκῶν ἐσφράγισται τιμίαις
 ἐσκληκότων εὐχῆ τε καὶ πολλοῖς πόνοις,
 οἷς ἡ παλαιὰ γεῦσις ἐτύχωσέ με
 εἰς γῆν στραφέντα τὴν ταπεινὴν μητέρα,
 590 ρίγει τε, πείνη, καὶ στενοῖς ρακώμασι,
 Ποθῶν λαβεῖν ἐνδύμα τὴν ἀφθαρσίαν,
 καὶ γαστρὸς ὕβριν ἐνδεεῖ καθύβρισε
 τροφῆ, τὸ θνήσκειν μνώμενος καθ' ἡμέραν.
 Τροφήν γὰρ οἶδεν ἀγγέλων ἀπλῆν Θεόν.
 595 Οὗτος πένης νῦν, ἧ δ' ὅτε ζᾶπλουτος ἦν·

ἔφτιαξε τὸν αὐλό, ἐξασκήθηκε καὶ κατέβηκε στὸν ἀγῶνα;
 560 Καὶ ποιός ἀκούστηκε ποτὲ σὰ μεγάλος ζωγράφος,
 ἂν δὲν ἀνάμιξε πολλὰ χρώματα γιὰ διάφορες μορφές;
 Καὶ ποιός ἔγινε ρήτορας ἢ θεράπευσε ἀρρώστιες
 πρὶν ἐκφωνήσει πολλοὺς λόγους καὶ θεραπεύσει πολλὰ νοσήματα;
 Μικρὴ ἀξία θὰ εἶχαν οἱ τέχνες,
 565 ἂν ἡ ἀπόχτησή τους χρειαζόταν μόνο τὴ θέληση.

Κι ὁ ἐπίσκοπος πρέπει μόνο νὰ λάβει προτροπὴ
 καὶ θὰ γίνει ἀμέσως καλὸς καὶ τέλειος;
 Εἶναι ὁμοιο μ' ἐκεῖνο· «Πράξη εἶν' ὁ λόγος».
 Διατάζει ὁ Χριστὸς καὶ τὸ δημιούργημα ἔτοιμο.
 570 Τὸ ἀποσιωπῶ καὶ τοῦτο. Πῶς ὁμως ἐσὺ νὰ μένει κάτω
 βλέποντας αὐτὸς ποὺ παραστέκεται στὸ Θεὸ
 ὑψώνεις τὸ κεφάλι κι ἐπιζητεῖς τὴ δύναμη τῶν θρόνων,
 χωρὶς νὰ νιώθεις φρίκη καὶ τρόμο γιὰ τὸ ἀξίωμα,
 μήπως ὀδηγεῖς βόδια ἀπὸ τὸ βοῖδολάτη ἀνώτερα;
 575 Ἔτσι κοίταξε τὸ πράγμα, ἂν ἔχεις καιρὸ γιὰ κοίταγμα.
 Ὁ ἓνας πλαγιάζει στὸ χῶμα καὶ τὸν ἔχει φάει ἡ σκόνη·
 ἔλιωσε τις σάρκες του ἀπὸ τις ἀγρύπνιες
 μὲ τις νυχτοήμερες ψαλμωδίες κι ὀρθοστασίες
 καὶ μὲ τοῦ νοῦ τὰ πετάγματα στὰ ὕψη ἀπὸ τὰ γήινα.
 580 Τί χρειάζεται νὰ δίνεται στοὺς τάφους ὄλος χῶμα
 καὶ νὰ ἔχουν τὰ σκουλήκια ἀφθονότερη τροφή,
 νὰ γεννᾶ καὶ νὰ τρέφει τοὺς ἀπογόνους τους;
 Μὲ τῶν δακρῶν τις πηγὲς ἔπλυνε τοὺς λεκέδες,
 ἂν εἶχε κανέναν καὶ μικρὸν ἔστω ἀπὸ τὰ ραντίσματα
 585 τῆς λάσπης τοῦ βίου ποὺ χτυποῦν ἀκόμα καὶ τὸ σοφὸ·
 κι ἔχουν σφραγιστεῖ οἱ σάρκες του μὲ τίμια σημάδια,
 τῶν σκελετωμένων ἀπὸ τὴν προσευχὴ καὶ τοὺς πολλοὺς κόπους
 (ποῦ μ' αὐτοὺς μᾶς καταβασάνισε ἡ παλιὰ γνώση,
 ἀφοῦ στραφήκαμε στὴ γῆ τὴν ταπεινὴ μητέρα μας),
 590 μὲ τὸ κρῦο, τὴν πείνα καὶ λιγοστὰ κουρέλια,
 ποθώντας νὰ λάβει τὸ φόρεμα τῆς ἀφθαρσίας·
 καὶ τῆς κοιλιᾶς τὴν ὕβρη μὲ πενιχρὴ ἐξουδετέρωσε
 τροφή, θυμούμενος καθημερινὰ τὸ θάνατο.
 Γιατὶ ξέρει ὅτι ἡ ἀπλὴ τροφή τῶν ἀγγέλων εἶναι ὁ Θεός.
 595 Φτωχὸς εἶναι τώρα, κάποτε ἦταν ζάπλουτος.

- ἀλλ' ἐκβολὴν ἔστερξε, καὶ κοῦφος πλέει,
 ρίψας πένησιν, οὐ βυθῶ, τὸ φορτίον.
 Οὗτος φυγῶν πόλεις τε καὶ δήμου κράτους,
 καὶ τὴν ζάλην, ἥ πάντα τὰν μέσῳ στρέφει,
 600 τοῦ νοῦ τὸ κάλλος τῷ Θεῷ συνήρμοσε,
 μόνος τὰ θεῖα καὶ μόνῳ κοινούμενος.
 Οὗτος τὸ καλὸν σῶμα (πῶς γὰρ οὐ καλὸν
 τὸ τῶν ἀρίστων) μαργάροις συνέκλεισε,
 δεσμοῖς σιδηροῖς, λαθρίῳ κοσμήματι,
 605 σφίγγας ἑαυτὸν οὐδὲν ἡδίκηκότα,
 ὡς μήποθ' ὑβρίσειεν ὧν ἐλεύθερος,
 καὶ συνδέων αἰσθησιν αὐτῷ τὴν πλάνην.
 Τούτῳ τὸ Πνεῦμ' ἔδειξε γράμματος βάθη,
 λῦσαν τὰ πολλῶν ἐσφραγισμένα φρεσὶ.
- 610 Τοιαῦτα κάλλη καὶ σύ μοι φράζειν τὰ σά·
 οἶκος, γυνὴ σφριγῶσα, τεκνίων ὁδός,
 κτήσις, κελευσταί, πράκτορες, βοαί, δίκαι,
 ἅπαντα μεστὰ φροντίδων καὶ πραγμάτων.
 Τράπεζα φλεγμαίνουσα τῶν ἀοιδίμων
 615 ταῖς ὀψοποιῶν καὶ κερασμάτων πλοκαῖς,
 γῆς καὶ θαλάσσης καρποφορούντων ἐντέροις
 (ἐξ ὧν ὁ νοῦς βαπτίζεται, οὐδ' ἔχει πλάτος),
 μύροις, γέλωσι, ψαλμάτων συνουλίαις,
 οἷς κυβάλων δεῖ καὶ ποδὸς ψοφημάτων.
- 620 Ἄλλοι δὲ λύσεως ἐμπλεοὶ τῆς συμφύτου,
 νοσοῦντες, οἰδαίνοντες, ἐστιλβωμένοι
 γυναιξίν, ἄρτι νυμφίοι, τὸ μέτριον,
 οὐπω λύσαντες παστάδας γαμηλίους,
 ἥ καὶ πόθοις συζῶντες ἀζύγοις ἔτι,
 625 πρὶν καὶ παρειάν, ἀνδρικῶν κοσμήματι,
 θριξίν καλύψαι, παντελῶς ἀρτίχνοοι,
 νέοι τὸ σῶμα, τὸν τρόπον νεώτεροι,
 ἥ καὶ παλαιῶν ἡμερῶν, πλήρεις κακῶν·
 ἔπειτ' ἀσάρκων εἰσὶ τέκνων προστάται,
 630 ἢ πνεῦμα τίκτει σαρκὸς ἐξενωμένον.

- Ἄλλα θέλησε νὰ κάνει ἄβαρα καὶ πλέει τώρα ἑλαφρὺς,
 πετώντας στοὺς φτωχοὺς κι ὄχι στὴ θάλασσα τὸ φορτίο.
 Ξεφεύγοντας αὐτὸς τὶς πόλεις καὶ τοὺς κρότους τοῦ λαοῦ
 καὶ τὴ ζάλη ποὺ στριφογυρίζει τὰ πάντα μπροστά μας,
 600 ἔστρεψε τὴν ὁμορφιὰ τοῦ νοῦ στοῦ Θεοῦ,
 μόνος μὲ μόνο συμμεριζόμενος τὰ θεῖα.
 Ὁ ἄλλος τὸ ὠραῖο σῶμα (πῶς δὲν εἶναι ὠραῖο
 τὸ σῶμα τῶν ἀρίστων) τὸ τύλιξε στὰ μαργαριτάρια,
 σιδερένια δεσμά, στόλισμα κρυφό,
 605 σφιχτοδένοντας τὸν ἑαυτό του ἐνῶ δὲν ἦταν ἔνοχος ἀδικίας,
 ὥστε νὰ μὴν ἀδικήσει ποτὲ ὅταν εἶναι ἐλεύθερος,
 καὶ δεσμεύοντας τὶς πλανερὲς γι' αὐτὸν αἰσθήσεις.
 Σ' αὐτὸν τὸ Πνεῦμα ἔδειξε τί κρύβει τὸ γράμμα,
 ἐξηγώντας ὅσα ἦταν σφραγισμένα γιὰ τὸ νοῦ τῶν πολλῶν
- 610 Πές μου κι ἐσὺ τὰ παρόμοια δικά σου στολίδια:
 τὸ σπῖτι, ἡ ὄλο ζωὴ γυναῖκα, ἡ ἀνατροφή τῶν παιδιῶν,
 τὰ κτήματα, οἱ ἐπιστάτες, οἱ εἰσπράκτορες, οἱ φωνές, οἱ δίκες,
 ὅλα γεμάτα φροντίδες καὶ ἐνοχλήσεις.
 Τραπεζὶ ποὺ εἶναι γεμάτο ἀπὸ τὰ φαγητὰ
- 615 καὶ τὰ προσφερόμενα ἀπὸ τὶς τέχνες τῶν μαγείρων,
 κι ἀπὸ ὅσα ἡ γῆ κι ἡ θάλασσα καρποφοροῦν γιὰ τὸ στομάχι
 (ποὺ ἐξαιτίας τοὺς βουλιάζει ὁ νοῦς καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιπλεύσει),
 μὲ ἀρώματα καὶ γέλια καὶ συμφωνίες ἀπὸ τραγοῦδια,
 τὰ ὅποια θέλουν τύμπανα καὶ ποδοκροτήματα.
- 620 Ἄλλοι ξεχειλίζουντας ἀπὸ τὴν ἐμφυτὴ λύσσα,
 ἄρρωστοι ἀπ' αὐτὴν, φουσκωμένοι, καλλωπισμένοι
 γιὰ τὶς γυναῖκες, πρόσφατοι γαμπροὶ—νὰ μὴν πῶ μεγάλο λόγο-
 ποὺ ἀκόμα δὲν ἀνοιξαν παστάδα τοῦ γάμου,
 ἢ ποὺ συζοῦν ἀκόμα μὲ τοὺς ἀζευγάρωτους πόθους τους,
 625 πρὶν τὸ μάγουλό τους, μὲ ἀνδρικό στολίδι,
 νὰ τὸ σκεπάσουν τρίχες, πρωτόχνουδοι ὀλότελα,
 νέοι στοῦ σῶμα καὶ στὴ συμπεριφορὰ ἀκόμα νεώτεροι,
 ἢ καὶ γέροι παλιοὶ γεμάτοι ἀπὸ κακίες·
 ἔπειτα εἶναι προστάτες ὄχι σαρκικῶν παιδιῶν,
 630 ποὺ τὸ πνεῦμα γεννᾷ χωρὶς σχέση μὲ τὴ σάρκα,

Τιμᾶν πάθη μαθόντες, οἷς πεπόνθασι,
 συνήγοροι σφῶν ἐν κακοῖς ἀλλοτρίοις.
 Διδόντες, ὥσπερ λαμβάνουσ', ἐξουσίαν.

Οὗτοι μὲν οὕτως· καὶ τάχ' ἂν καὶ βελτίους
 635 αὐτῶν γενόμενοι, κωλύονται τοῖς θρόνοις.
 Τὸ γὰρ κρατεῖν τὸν ἄφρονα ποιεῖ χεῖρονα.
 Ὁ δ' ἐγκρατῆς ἔστηκεν ἠτιμωμένος,
 κάτω νενευκῶς, πρὸς Θεὸν μόνον βλέπων,
 στέργων μαθητοῦ χώραν, οὐ μῆδ' ἄξιος
 640 ἴσως μαθητῆς, οὗτος ὁ νῦν διδάσκαλος.
 Εἶπερ τὸ κρατεῖν οὐ τόπω γνωρίζεται.
 Τοιαῦτ' ἐν ἡμῖν ἰσχύειν τὸ βάσκανον!
 Οὕτω σοφίζετ' εὐστόχοις πονηρίαίς,
 ὅταν δῆμόν τιν', ἢ πόλιν πλῆξαι θέλῃ
 645 πρὸς οἷς ἐκάστου πειρᾶται, καὶ σύντομον
 νόμον δίδωσι πονηρίας τὸν προστάτην·
 ἔπειτα χαλκὸς χρυσὸν ἠμφιεσμένος,
 ἢ καὶ χαμαιλέοντος ἔκστασις χρῶας,
 πῶγων, κατηφῆς ἦθος, ἀχένος κλάσις,
 650 φωνὴ βραχεῖα, πιστὸς ἔσκευασμένος,
 νωθρὸν βάδισμα, πάντα, πλὴν φρενός, σοφός,
 τὸ πρῶτον ἐν πρώτοις τε τῶν νυνὶ καλῶν,
 ἐφοῦδ τὸ σεπτόν, ἢ Σαμουὴλ διπλοῖς,
 σκίμπους ταπεινός, οὐδ' ὄλως δεσμούμενος,
 655 τὰ πρὸς κάρηνον παρθένων κοσμήματι
 λίνῳ περισφίγγων τε καὶ σακκούμενος,
 τὰ πρόσθεν εὐχῆς σύμβολα προκειμένα.
 Πῶς μὴ τι ρήξω τῶν ἐμοὶ ξένων;
 Οὐκ ἂν δυναίμην μὴ τι καὶ θυμοῦ φέρειν
 660 κύβευμ'. Ἐπίσχες, ἢ τρυφὴν, ἢ τὰς τρίχας,
 τί καὶ τὰ μὴ σά, καὶ τὰ σὰ ζητεῖς ἔχειν;
 Χωρὶς τὰ Μυσῶν καὶ Φρυγῶν ὀρίσματα.
 Χωρὶς τὰ Μερρᾶς καὶ Σιλῶν ῥεύματα.
 Τὰ μὲν γὰρ οὐδὲ γευστά· τῶν δὲ καὶ νόσοι

652 Ἡ ἐποχὴ τιμοῦσε ὅποιον εἶχε τὰ ἐξωτερικὰ γνωρίσματα κι ὄχι τὴν ἀληθινὴ σοφία.

ἔχουν μάθει νὰ τιμοῦν τὰ πάθη ποὺ δοκίμασαν,
συνήγοροί τους σὲ δεινά ἄλλων.

᾽Ὅπως παίρνουν, ἔτσι καὶ δίνουν ἐξουσία

- ᾽Ἔτσι εἶναι αὐτοὶ καὶ ἴσως καὶ καλύτεροι
635 ἀκόμα ἂν γίνουν ἐμποδίζονται ἀπὸ τοὺς θρόνους.
Ἡ ἐξουσία κάνει τὸν ἀνόητο χειρότερο.
Ἐνῶ ὁ συνετὸς στέκεται στερημένος ἀπὸ τιμές,
σκυμμένος κάτω, ἔχοντας τὸ βλέμμα του στὸ Θεὸ μόνο,
εὐχαριστημένος μὲ τὴ θέση τοῦ μαθητῆ, ποὺ ἀξίος μῆτε
640 γιὰ μαθητὲς του δὲν εἶναι ὁ τωρινὸς δάσκαλος.
Ἄν ἡ ἐξουσία δὲν ἀναγνωρίζεται ἀπὸ τὴ θέση.
Τόση ἰσχὺ ἔχει ἀνάμεσά μας ὁ βάσκανος!
Τέτοια σοφίζεται μ' εὐστοχες πονηρίες,
ὅταν θέλει νὰ χτυπήσει ἓνα λαὸ ἢ μιὰ πόλη.
645 Ἐκτὸς τοὺς πειρασμοὺς αὐτοὺς γιὰ τὸν καθένα, σύντομο
νόμο πονηρίας δείχνει τὸν προκαθήμενο·
ἔπειτα νάτος, χαλκὸς ἐπιχρυσωμένος
ἢ μεταβολὴ τοῦ χαμαιλέοντα στὸ χρῶμα,
γενειάδα, πρόσωπο λυπημένο, λύγισμα τοῦ τραχήλου,
650 χαμηλωμένη φωνή, πιστὸς προσποιημένος,
βάδισμα ἀργό, σ' ὅλα σοφὸς ἔξω ἀπ' τὸ νοῦ,
ποὺ εἶναι τὸ πρῶτο ἀπὸ τὰ πρῶτα προσόντα τῆς ἐποχῆς,
τὸ σεβαστὸ ἐφοῦδ, ἢ ὁ μανδύας τοῦ Σαμουήλ,
κλινάρι ταπεινό, ὀλότελα χωρὶς δεσμεύσεις,
655 τὸ κεφάλι μὲ τῶν κοριτσιῶν τὸ στολίδι
ἀπὸ λινὸ δένοντάς το σὲ σχῆμα σάκκου,
ποὺ πρῶτα χρησιμοποιοῦνταν σὰν σύμβολα τῆς προσευχῆς.
Πῶς νὰ μὴν ξεστομίσω λέξη ἀπ' ὄσες δὲ συνηθίζω;
Δὲ θὰ μπορούσα νὰ μὴν ἀνεχτῶ καὶ τῆς ὀργῆς
660 τὸ παιγνίδι. Σταμάτησε ἢ τὴν τρυφὴ ἢ τὴν κόμμωση.
Γιατὶ ζητᾶς νὰ ἔχεις καὶ τὰ ξένα καὶ τὰ δικά σου;
Εἶναι χωριστὲς οἱ περιοχὲς τῶν Μυσῶν καὶ τῶν Φρυγῶν.
Χωριστὰ τὰ νάματα τῆς Μερρᾶς καὶ τοῦ Σιλῳάμ·
τῆς Μερρᾶς μῆτε νὰ τὰ γευτεῖς. Τὰ ἄλλα καὶ τίς ἀρρώστιες

653 Ἐφοῦδ: τὰ διάσημα τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος.

663 Ἡ Μερρὰ ἦταν πηγὴ μὲ πικρὸ νερό. ᾽Εξ. 15,23.

665 ἤττωντο πρῶτον ἀγγέλω κινουμένων.
 Διπλοῦν φυτεύεις ἀμπελῶνα, δισσὰ δὲ
 σπείρεις· τὸ δ' ἔνδυμ' ἐκ δυοῖν ὑφασμένον·
 τὰ δ' οὐχ ὁμοζυγοῦντα συζυγῇ τιθεῖς.
 Ἀπηγόρευτο δ', εἴπερ οἶσθα, τῷ νόμῳ
 670 τὸ πλεκτόν, ἐκκλίναντι τὸν δισσοῦν τρόπον
 ἄλλος γυναικῶν κόσμος, ἄλλος ἀρρένων.
 Ἄλλο κολοιῶν ὕψος, ἄλλο δ' αἰετῶν·
 αἰσχροὺς μεγάλων μίμησις ἐν μικροῖς λίαν·
 μικροπρεπὲς γάρ. Οἱ Φαραῶν φαρμακοὶ
 675 σαφῶς σε πειθέτωσαν ἱστορούμενοι.

Ἄλλ' εἴ τις εἶναι τῶν σοφῶν ἐσπούδακας,
 μὴ μοι μόνην τὴν ράβδον εἰς ὄφιν τρέπειν·
 ζητῶ τὰ πάντα, κ' εἶναι τὸν μέγαν Ἀαρῶν·
 εἰ δ' ἐντέταξαι σοὶ μάγοις Αἰγυπτίων,
 680 εἰ καλόν, ἐξάσκησον εὐθέως ὄλον·
 οὐδεὶς φθόνος σοι τῆς καλῆς μιμήσεως·
 εἰ φαῦλον, ἐκτὸς στῆθι· φεῖσαι τῶν ἐμῶν·
 ἐμὸν γὰρ ἴσθι, κἂν ὑποκρίνη σοφῶς.
 Ἀποστερεῖς με καὶ σὺ τὴν μίαν ἀμνάδα.
 685 Μοιχεύεται τὸ σχῆμα. Τίς Νάθαν φράσει;
 Ρῆξω τὸ φαιὸν προσδραμῶν χιτώνιον,
 εἰ που λαβοίμην· καὶ γὰρ ἐν τούτοις ποτὲ
 τρυφᾶτε, ὡσπερ βρωμάτων ἐν χείροσιν,
 ὅταν πάθητε πλησμονὴν ἐν τιμίῳ.
 690 Ρῆξόν τι καὶ σὺ τῶν ἐμῶν, ἄν του λάβῃ
 τῶν μαλθακωτέρων τε καὶ νόθων ἐμοί.
 Τούτων τί ἂν γένοιτο ἐνδικώτερον;
 Ἔστω Λάβαν τὰ λευκά· τάπισημα δὲ
 τοῦ πολλὰ μοχθήσαντός ἐστι ποιμένος,
 695 νυξίν παγέντος, ἠλίῳ κεκαυμένου.
 Αἰσχροῦν μὲν οὖν αἰσχιστον ἢ τρόπου πλάσις.
 Ὅμως φύλασσε, καί μ' ἐπαινέτην ἔχεις.

Νῦν δ' οἷόν ἐστι τοῦτο, καὶ τῷ προσφερές;
 Ἄρ' ἐστι καὶ παιζαί τι τερπνῶ πλάσματι

- 665 νικοῦν ὅταν τὰ πρωτοταράξει ὁ ἄγγελος.
 Φυτεύεις διπλὸ ἀμπέλι καὶ διπλὰ χωράφια
 σπέρνεις· καὶ τὸ ροῦχο σου ἀπὸ δύο εἶναι ὑφασμένο·
 στὸν ἴδιο ζυγὸ βάζεις ὄσα ὁμόζυγα δὲν εἶναι.
 Ἄπαγορεύει ὁμοῦ, ἂν ξέρεις, ὁ νόμος ὅ,τι εἶναι
 670 διπλὸ, διαχωρίζοντας τὸ διπλὸ τρόπο.
 Ἄλλος ὁ στολισμὸς τῶν γυναικῶν καὶ τῶν ἀντρῶν ἄλλος.
 Σ' ἄλλο ὕψος φτάνουν τὰ κοράκια, σ' ἄλλο οἱ ἀετοί.
 Εἶναι ντροπὴ τὰ πολὺ μικρὰ νὰ ἀπομιμοῦνται τὰ μεγάλα·
 αὐτὸ εἶναι μικροπρέπεια· οἱ φαρμακευτὲς τῶν Φαραῶν
 675 ποῦ ἀναφέρουν οἱ ἱστορίες ἄς σὲ πείσουν ξεκάθαρα.

- Ἄλλὰ ἂν θέλησες νὰ λογαριαστεῖς σὰν ἓνας ἀπὸ τοὺς σοφοὺς,
 μὴ μοῦ μεταβάλλεις μόνο σὲ φίδι τὸ ραβδί·
 ζητῶ τὰ πάντα καὶ νὰ εἶσαι σὲ ὄλα ὁ μέγας Ἰακώβ·
 Ἄν ὁμοῦ ἔχεις θέση μὲ τοὺς Αἰγύπτιους μάγους,
 680 ἂν εἶναι γιὰ καλὸ, ἐξάσκησε ἴσια ὅλη τὴν τέχνη·
 καθόλου δὲ σὲ ζηλεύουμε γιὰ τὴν καλὴ μίμηση·
 μ' ἂν εἶναι κακό, στάσου μακριά· σεβάσου τὰ δικά μου·
 γιὰ τὸ ξέρεις σὰ δικό μου κι ἂν ὑποκρίνεσαι τέλεια.
 Μοῦ στερεῖς κι ἐσὺ τὴ μόνη ἀμνάδα.
 685 Τὸ σχῆμα πέφτει σὲ μοιχεία. Ποιὸς Νάθαν θὰ τὸ ἐλέγξει;
 Θὰ τρέξω κοντὰ σου καὶ θὰ σκίσω τὸ σκοῦρο φόρεμα,
 ἂν σᾶς πετύχω κάπου· γιὰ τὸ καὶ σ' αὐτὸ κάποτε
 βρίσκετε τὴν τρυφή, ὅπως στὶς χειρότερες τροφές,
 ὅταν σᾶς πιάσει κόρος ἀπὸ τίς καλές·
 690 Σκίσε καὶ σὺ κάτι ἀπὸ τὰ δικά μου, ἂν πετύχεις κάτι
 ἀπὸ ὄσα ἔχω κι εἶναι μαλθακὸ καὶ νόθο.
 Τί πιὸ δίκαιο ἀπὸ αὐτὰ θὰ γινόταν;
 Ἄς ἔχει ὁ Λάβαν τὰ ἄσπρα· τὰ στικτὰ φορέματα
 εἶναι τοῦ ποιμένα ποῦ μόχθησε πολὺ,
 695 ποῦ τίς νύχτες πάγωσε καὶ κήκε στὸ λιοπύρι.
 Τὸ αἰσχροτέρου ἀπὸ ὄλα τὰ αἰσχροῦ εἶναι ὁ πλαστὸς τρόπος.
 Φυλάξου ὁμοῦ ἀπ' αὐτὸ κι εἶμαι ὑμνητὴς σου.

Τώρα ὁμοῦ τί εἶναι τοῦτο καὶ μὲ τί μοιάζει;
 Ἄραγε μποροῦμε νὰ παίξουμε μ' ἓνα εὐχάριστο μῦθο

- 700 σπουδῆς μεταξύ· καὶ γέλως ἐν δακρυῖος
γαλῆν καθίζει μῦθος εἰσω παστάδος·
νύμφη γὰρ εἶκε, νυμφικῶς ἐσταλμένη·
ἔδνα, κρότοι, γέλωτες, ἦν λαμπρὸς γάμος.
Ἡ δ' ὡς ἴδεν μῦν διατρέχοντ' ἐν τῷ μέσῳ,
705 νύμφη μὲν ἦν, γαλῆ δέ· τῷ φανέντι γὰρ
ἐπιδραμοῦσα δεῖπνον εἶχεν, οὐ γάμον.
Τοιοῦτός ἐστι πᾶς νόθος διδάσκαλος.
Τὸ γὰρ πεφυκὸς οὐ ταχέως μεθίσταται.
Ἄλλ' εὐστροφὸς τις οὗτος ἐν τοῖς πράγμασιν,
710 ὃν οὐκ ἐπαινεῖς, ἐντελής τε προστάτης
τρίβων παλαιῶν καὶ νέων κινήματων·
ὁ δ' εὐσεβῆς μὲν, χρήσιμος δ' αὐτῷ μόνῳ.
Τίς ταῦτά φησιν; ὡς λίαν κακὸς τροπος!
Οὐδεὶς γὰρ ἐστίν, ὅστις αὐτῷ ζῆ μόνῳ,
715 οὔτ' οὖν καλῶν τις, οὔτε μὴν τῶν χειρόνων.
Ἄλλ' ὡσπερ οὗτος, οὐ τῦχοι σπάσας, ἀήρ
εὐωδίας μετέσχεν, ἢ δυσωδίας,
οὕτω τάχιστα τοῖς πέλας ποιούμεθα,
καλοῖς μὲν ἤττον, τοῖς κακοῖς δὲ καὶ λίαν.
720 Μᾶλλον γὰρ εὐμίμητον ἢ πονηρία.

- Εἰ δ' οὗτος ἡμῖν καὶ πρόεδρος ὢν τῦχοι,
εἰ μὲν κάκιστος καὶ πονηρίας πλέως,
τοῦτ' ἔσθ' ὃ καὶ νῦν, ράμνον ἀρχεῖν τῶν ξύλων·
εἰ δὲ κράτιστος, αἰθῆς ἐν στύλῳ πυρὸς
725 ἡγουμένῳ πορευέτ' Ἰσραὴλ μέγας
πρὸς ἦν ἅπαντες σπεύδομεν γῆν ἐλπίδος,
κἂν μὴ κυκλῶν τις, μηδ' ἀγοραῖος ὢν τῦχοι,
Πρωτεὺς σοφιστῆς εἰς κλοπὰς μορφωμάτων,
ἢ καὶ Μελάμπους, ἢ τις ἄλλος ἄστατος,
730 πᾶσιν τὰ πάντα ραδίως τυπούμενος,
πρὸς τὴν ἀπάντων ἀθρόαν καταστροφὴν.
Πῶς οὖν ἀχρηστον, εἰπέ μοι, τοῦτον καλεῖς,

711 Εἰρωνικά.

723 Ὁ ράμνος, μικρὸς θάμνος με ἀγκάθια, μπορεῖ, ὅταν πάρει φωτιά, νὰ κάψει τοὺς πελώριους κέδρους τοῦ Λιβάνου (Ἰουδ. 9, 15).

- 700 ἀνάμεσα στὰ σοβαρὰ καὶ νὰ γελάσομε μέσα στὰ δάκρυα;
 Ὁ μύθος μας βάζει μιὰ γάτα σὲ νυφικὸ θάλαμο·
 ἔμοιαζε μὲ νύφη, ὅπως ἦταν ντυμένη μὲ νυφικά·
 προικιά, κρότοι, γέλια, ὁ γάμος ἦταν λαμπρός.
 Ἡ γάτα λοιπὸν ὅταν εἶδε ἓνα ποντίκι νὰ τρέχει στὴ μέση,
 705 ἦταν νύφη ἀλλὰ γάτα· μόλις εἶδε τὸν ποντικὸ
 ὄρμᾶ κατὰ πάνω κι ἀντὶ γάμο εἶχε φαγητό.
 Τέτοιος εἶναι κάθε νόθος δάσκαλος.
 Ὅ,τι εἶναι ἔμφυτο δὲ μεταβάλλεται γρήγορα.
 «Ἀλλὰ εἶναι εὐστροφος στίς διάφορες ὑποθέσεις
 710 αὐτὸς ποὺ δὲν ἐπαινεῖς καὶ τέλειος ἀρχηγὸς
 σὲ παλιούς δρόμους καὶ σὲ καινούργιες ἐξορμήσεις.
 Ἐνῶ ὁ ἄλλος εἶναι εὐσεβῆς ἀλλὰ στὸν ἑαυτὸ του μόνο χρήσιμος».
 Ποιὸς τὰ λέει αὐτά; Τί κακοῦθρα μεγάλη!
 Δὲν ὑπάρχει κανένας νὰ ζεῖ μόνο γιὰ τὸν ἑαυτὸ του,
 715 οὔτε ἀπὸ τοὺς καλοὺς οὔτε ἀπὸ τοὺς χειρότερους.
 Ἀλλὰ ὅπως αὐτὸς ὁ ἀέρας παίρνει τὴν εὐωδιά
 ἢ τὴ δυσωδιά ποὺ θὰ τραβήξει ἀπὸ κάτι,
 ἔτσι πολὺ γρήγορα παίρνομε τὸ ποῖο τῶν φίλων μας,
 λιγότερο τῶν καλῶν καὶ περισσότερο τῶν κακῶν.
 720 Γιατὶ εὐκολότερα προσφέρεται γιὰ μίμηση ἢ πονηρία.
- Ἄν αὐτὸς τύχει νὰ εἶναι καὶ προκαθήμενός μας,
 ἂν εἶναι πάγκακος καὶ γεμάτος ἀπὸ πονηρία,
 εἶναι ὅ,τι γίνεται τώρα, νὰ βασιλεύει στὰ δέντρα τὸ παλιούρι.
 Μ' ἂν εἶναι ἄριστος, πάλι μὲ τὸν πύρινο στύλο
 725 νὰ προηγεῖται, προχωρεῖ ὁ μέγας Ἰσραὴλ
 στὴ γῆ τῆς ἐλπίδας ὅπου τρέχομε ὅλοι·
 καὶ δὲν εἶναι ἓνας ποὺ περιφέρεται ἢ τῆς ἀγορᾶς κάποιος,
 Πρωτέας ποὺ σόφίζεται διάφορες μορφές γιὰ νὰ ξεγελᾷ,
 ἢ καὶ Μελάμπους ἢ κάποιος ἄλλος ποὺ μεταβάλλεται,
 730 ποὺ παίρνει γιὰ ὄλους εὐκολὰ κάθε μορφῆ.
 γιὰ τὴ γενικὴ καταστροφὴ ὄλων,
 Πές μου λοιπὸν, πῶς ἀποκαλεῖς ἄχρηστο αὐτόν,

728 Πρωτέας, ὁ θαλασσινὸς θεὸς ποὺ ἄλλαζε μορφές (Ὁμ. Ὀδύσσ. δ,387 κ.ἑ).

729 Μελάμπους: γιατρός καὶ μάντης, γνωστὸς κυρίως ἀπὸ τὴ θεραπεία τῶν κοριτσιῶν τοῦ βασιλιᾶ τῆς Τίρυνθας Προΐτου.

πρὸς ὃν βλέποντες βελτίους γενοίμεθ' ἄν;
 Ἦ πῶς ἄριστον προστάτην καὶ δεξιόν,
 735 πρὸς ὃν βλέπων σύ, τοὺς ἐμοὺς διαπτύεις;
 Τό τοι περιττὸν καὶ πρόσαντες τοῖς σοφοῖς·
 τὸ δ' εὐγενὲς μάλιστα πιθανώτατον.
 Ἐκεῖνος εἴης, ὡς σου φρήν, οὗτος δ' ἐγώ.
 Ἦ καὶ γραφέων ἄριστος οὗτός σοι δοκεῖ,
 740 οὐχ ὃς γράφει κινούμεν' ἀπλοῖς χρώμασι,
 Ζεῦξίς τις, ἢ Πολύκλειτος, ἢ τις Εὐφράνωρ,
 ἀλλ' ὃς μὲν ἀνθηραῖς τε καὶ παντασκήϊος
 βαφαῖς ἄμορφα σώματ' ἐξεργάζεται,
 ὧν Καλλιμάχος, καὶ Κάλαις ἦστην, ὡς δοκῶ,
 745 μόγις γράφοντες εἰκόνας τῶν εἰκόνων;
 Τοιοῦτός ἐστι πᾶς ἀνὴρ πολῦτροπος.

Ταῦτ' οὖν ὀρῶν ἔκαμνες εὐρεῖν ποιμένα.
 Ὡς μικρὸν ἐσπούδασας! ἐγκαλύπτομαι.
 Ὡσπερ λογιστὴν ἐσκόπεις τὸν προστάτην.
 750 Κόπρων μέλει σοι, μειζόνων δ' ἐμοὶ λόγος.
 Ἐν ἔστω τοῦδ' ἔργον ἱερέως, καὶ μόνον,
 ψυχᾶς καθαίρειν ἐν βίῳ τε καὶ λόγῳ,
 ἄνω φέροντα ἐνθεοῖς κινήμασι,
 γαληνόν, ὑψίνουν τε, τὰς θείας μόνας
 755 ἀκηλιδώτους ἐμφάσεις τυποῦμενον,
 ὥσπερ κάτοπτρον ἐνδοθεν μορφούμενον·
 ἀγνάς τε πέμπειν προσφορὰς ὑπὲρ τέκνων,
 ἕως ἂν αὐτοὺς προσφορὰν καταρτίσῃ.
 Τὰ δ' ἄλλ' ἀφείσθω τοῖς τάδ' ἐντελεστέροις.
 760 Οὕτως ἂν ἡμῖν ἀσφαλῶς ἔχοι βίος.

Ἐπεὶ δέ σοι μέγιστον ἡ παρρησία,
 ἔστω μὲν· οὐδ' ἔμοιγε φαίνεται βραχύ,
 εἰ σὸν λόγῳ τε χρώμεθα, καὶ μετρίως.
 Ὅμως ἄκουσον, ὡς ἔχει· τοῦ γὰρ σοφοῦ
 765 πλεόν τὸ σιγᾶν, ἢ τὸ σὸν περιτρέχειν.
 Καὶ σοῦ μὲν ἔστι καὶ τὸ θάρσος, ὡς θράσος·
 τοῦ δ' εὐγένεια καὶ τὸ συντελεῖν λόγον.
 Εἴ που δὲ καιρὸς ἐμπέσοι παρρησίας,

- πού ἀτενίζοντάς τον μποροῦμε νὰ γίνομε καλύτεροι;
 Ἦ πῶς καλεῖς ἄριστο καὶ ἰκανὸ ὁδηγὸ αὐτὸν
 735 πού βλέποντάς τον, ὡστόσο περιφρονεῖς τοὺς δικούς μου;
 Τὸ ὑπέρμετρο εἶναι καὶ μισητὸ στοὺς σοφοὺς,
 ἐνῶ τὸ εἰλικρινὲς εἶναι ἐξαιρετικὰ πιστευτό.
 Νὰ εἶσαι ἐκεῖνος, ὅπως σοῦ λέει ἡ ψυχὴ σου, κι ἐγὼ αὐτός.
 Στ' ἀλήθεια σοῦ φαίνεται κι ἀπ' τοὺς ζωγράφους ἄριστος
 740 ὄχι ὅποιος ζωγραφίζει ζωντανὰ μὲ ἀπλὰ χρώματα,
 ἕνας Ζεῦξις ἢ Πολύκλειτος ἢ ἕνας Εὐφράνωρ,
 παρὰ ὅποιος μὲ λαμπερὰ κι ὀλοσκίαστα
 χρώματα ζωγραφίζει ἄμορφα σώματα.
 Ἄπ' αὐτοὺς εἶναι ὁ Καλλιμάχος καὶ ὁ Κάλαις, νομίζω,
 745 πού μόλις ζωγραφίζουν εἰκόνες τῶν εἰκόνων.
 Ἔτσι εἶναι κάθε ἄνθρωπος πολυμετάβολος.

- Αὐτὰ βλέποντας κοπιάζεις νὰ βρεῖς ποιμένα.
 Πόσο λίγο ἔτρεξες! Κρύβω τὸ πρόσωπο ἀπὸ ντροπῆ.
 Σὰν λογιστὴ θεωροῦσες τὸν πρωτοκάθεδρο.
 750 Ἐνδιαφέρεσαι γιὰ κοπριά· ἐγὼ λογαριάζω τ' ἀνώτερα.
 Ἔνα ἄς εἶναι αὐτὸ τὸ ἔργο τοῦ ἱερέα καὶ μόνο,
 νὰ καθαίρει τίς ψυχὲς μὲ τὸ βίο καὶ τὸ λόγο του,
 νὰ ὀδηγεῖ πρὸς τὰ ἄνω μὲ θεϊκὲς ἀνυψώσεις,
 γαλήνιος, ἀψηλοστόχαστος, πού νὰ δέχεται μόνο
 755 τίς ἀποτυπώσεις ἀπὸ τοὺς θεῖους, ἀκηλίδωτους φωτισμούς,
 σὰν ἕνας καθρέφτης πού μέσα του δέχεται μορφές·
 νὰ στέλνει προσφορὲς ἄγνες γιὰ χάρη τῶν παιδιῶν,
 ὥσπου νὰ κάνει προσφορὰ αὐτοὺς τοὺς ἴδιους.
 Τ' ἄλλα ἄς τ' ἀφήσει στοὺς τελειότερους σ' αὐτὰ.
 760 Ἔτσι ἀποχτᾶ ἀσφαλισμένα θεμέλια ἢ ζωή.

- Κι ἀφοῦ γιὰ σένα τὸ σπουδαιότερο εἶναι ἡ παρρησία,
 ἄς εἶναι· κι ἐγὼ δὲν τὴ θεωρῶ ἀσήμαντο κάτι·
 ἂν τὴν ἀσκοῦμε λογικὰ καὶ μὲ μέτρο.
 Ἄκουσε ὁμως πῶς εἶναι τὸ πράγμα· ἀξίζει πιὸ πολὺ
 765 ἡ σιγὴ τοῦ σοφοῦ ἀπὸ τὸ δικό σου ἀγῶνα λόγου.
 Σ' ἐσένα καὶ τὸ θάρρος γίνεται θράσος·
 ἐνῶ σ' ἐκεῖνον εὐγένεια εἶναι καὶ ἡ ὀλοκλήρωση τοῦ λόγου.
 Κι ἂν κάπου παρουσιαστεῖ εὐκαιρία γιὰ παρρησία,

- ὄψει μαχητὴν τὸν πρᾶον, καὶ πηλίκος
 770 ἔστι κατορθῶν, τηνικαῦτα γνωρίσεις.
 Γνώση, τί κέρκωψ, καὶ τί βρυχᾶται λέων,
 ὅταν τὸ μὲν σὸν ἐκπύητ' ἀνθρώπινον,
 κάμπτοντος εἰς γῆν τοῦ κακοῦ συνειδότος,
 ὁ δ' ὦν ἄληπτος λαμβάνηται ραδίως.
 775 Τρόπου γὰρ οὐδέν ἐστι πιθανώτερον.
 Οὕτως ἔλαττον κἀνθάδ' ὁ τρίβων ἔχει·
 ὁμως δὲ λαμπρὸς ἐν μέσοις καθέζεται,
 ἄλλοτρίαν τράπεζαν ἐκκαρπούμενος,
 περιφρονῶν ἅπαντας, ὡς ἀμβλώματα
 780 τοσοῦτον, ὅσον αὐτὸς περιφρονητέος,
 ἐν τοῦτ' ἔχων φρύαγμα λαμπρὰν τὴν πόλιν,
 ἐφ' ᾧ σε δεῖ καὶ μᾶλλον δλλυσθαι κακῶς.
 Πλείους γὰρ οὕτω δημιουργεῖς τοὺς κακοῦς.
 Κάνθων δὲ τίς ποτ' ἀστικῶν ἄλλου πλέον
 785 κἀνθωνος ἐζήτησεν ἀγροίκου φέρειν.
 Ἄλλ' ἔστιν, ὡσπερ ἔστι, κἂν οἰκῆ πόλιν.
 Τί ταῦτα; πῶς μὴ ταῦτα συμπράττη κακοῖς;
 Πῶς δ' εὐδρομοῦσι μὴ σαφῆς δλισθος ἦν;
 Πάσχουσι γὰρ τι καὶ σοφοὶ τῶν οὐ σοφῶν,
 790 Ὅταν κακοῖς μὲν εὐροῇ τὰ πράγματα,
 λυπρὸν δ' ἔχωσιν οἱ κατορθοῦντες βίον.
 Ἦ τοῦτ' ἄριστον, ὡσπερ ἐν ζάλη τινὶ
 πάντα στρεφούση, μικρὸν ἐκκλίναντά τι,
 πάντων ἄνω τε καὶ κάτω δονουμένων,
 795 ἐν ἀσφαλείᾳ τὰς βραχείας ἡμέρας
 θέσθαι, τὸ γῆρας δ' ἐν καλῷ στήσαι τέλει.
 Θρόνους μὲν οὖν ἔχοιτε, καὶ τυραννίδας,
 ὑμεῖς, ἐπεὶ καὶ πρῶτα ταῦθ' ὑμῖν δοκεῖ
 χαίροιτε, ὑβρίζοιτε, πατριαρχίας
 800 κληροῦσθε, κόσμος ὑμῖν εἰκέτω μέγας·
 τόπους ἀμείβοιτ' ἐκ τόπων· τοὺς μὲν κάτω
 βάλλοιτε, τοὺς δ' ὑψοῦτε· ταῦθ' ὑμῖν φίλα.
 Χωρεῖτ'· ἐγὼ δὲ συστραφήσομαι Θεῷ,
 ᾧ ζῶ, πνέω τε καὶ πρὸς ὃν βλέπω μόνον,
 805 ᾧ πρὶν γενέσθαι μ' ἢ τεκοῦσ' ὑπέσχετο,
 ᾧ κίνδυνοί τε συνῆψαν, καὶ νυκτῶν χάρις.

θά δεῖς πολεμιστὴ τὸν πρᾶο καὶ πόσο δυνατὸς εἶναι,
770 κατορθώνοντας θὰ τὸ ἀντιληφθεῖς τότε.

Θὰ καταλάβεις τὴ φωνὴ τοῦ κερκοπίθηκου καὶ τὸ βρυχηθμὸ
τοῦ λιονταριοῦ, ὅταν ἀποπτύεται ἡ ἀνθρώπινη εὐγλωττία σου,
καθὼς σὲ λυγίζει στὴ γῆ ἢ κακὴ συνείδηση
καὶ συλλαμβάνεται εὐκόλα αὐτὸς ποὺ ἦταν ἀσύλληπτος.

775 Γιατὶ ἀπὸ τὸν τρόπο τίποτα πῶ ἀξιοπίστευτο.

Ἔτσι κι ἐδῶ τὸ φόρεμα τοῦ ρήτορα ὑστερεῖ.

Κάθεται ὡστόσο μὲς στὴ μέση λαμπρός,
τρώγοντας ἀπὸ ξένο τραπέζι,

περιφρονώντας τοὺς πάντες σὰν ἀποβάσματα,

780 στὸ βαθμὸ ποὺ εἶναι ἀξίος γιὰ περιφρόνηση ὁ ἴδιος,
ἔχοντας τοῦτο μόνον παιγνίδι τῆς τύχης, τὴ λαμπρὴ πόλη,
καὶ ποὺ γι' αὐτὸ πρέπει νὰ ἔχει ἀκόμα χειρότερο χαμὸ.

Γιατὶ ἔτσι πολλαπλασιάζει τοὺς κακοὺς.

Ἔνας γαῖδαρος ἀπὸ ὄσους ἔχουν στὶς πόλεις ζήτησε
785 ἀπὸ ἄλλο γαῖδαρο χωριάτη νὰ ὑπολογίζεται περισσότερο.

Εἶναι ὡστόσο αὐτὸ ποὺ εἶναι κι ἄς ζεῖ στὴν πόλη.

Πρὸς τί αὐτά; Πῶς δὲ θὰ βοηθήσουν τοὺς κακοὺς;

Πῶς γιὰ χρηστοὺς ἀνθρώπους δὲν εἶναι καθαρὴ καταστροφή;

790 ὅταν κυλοῦν εὐνοϊκὰ γιὰ τοὺς κακοὺς τὰ πράγματα,
ἔχουν ὁμῶς ζωὴ λυπηρὴ ὅσοι καταχτοῦν τὴν ἀρετὴ.
Στ' ἀλήθεια εἶναι τοῦτο ἄριστο, ὅπως σὲ μιὰ ζάλη,
ποὺ συνταράζει τὰ πάντα λίγο μονάχα ξεκλίνοντας,

καθὼς ὅλα κλονίζονται ἀνάκατα,

795 σὲ ἀσφάλεια τὶς σύντομες ἡμέρες
νὰ σιγουρέψουμε καὶ τὰ γηρατειὰ νὰ φέρομε σὲ καλὸ τέλος.

Ἔχετε τοὺς θρόνους καὶ τὶς ἐξουσίες σας

ἐσεῖς, ἀφοῦ καὶ πρῶτα αὐτὰ πιστεύατε·

χαίρετε, βρίζετε, τὰ πατριαρχικὰ ἀξιώματα

800 βάζετε τα στὸν κλῆρο, ἄς σκύψει σ' ἐσᾶς ὁ μέγας κόσμος·

ἀλλάζετε τόπο μὲ τόπο· ἄλλους ρίχνετε τοὺς κάτω

κι ἄλλους σηκώνετε τοὺς· αὐτὰ σᾶς ἀρέσουν.

Προχωρεῖτε. Ἐγὼ θὰ στραφῶ στὸ Θεό,

ποὺ γι' αὐτὸν ζῶ κι ἀναπνέω καὶ σ' αὐτὸν στρέφω τὸ βλέμμα,

805 ποὺ πρὶν γεννηθῶ σ' αὐτὸν μὲ ὑποσχέθηκε ἡ μητέρα μου,

ποὺ μ' ἔνωσαν μαζί του οἱ κίνδυνοι καὶ ἡ χάρη τῶν νυχιῶν. -

Τούτω τε θύσω νοῦ καθαρὰ κινήματα,
 ὡς γοῶν ἐφικτόν, προσλαλῶν μόνῳ μόνος.
 Ταῦτα πρὸς ὑμᾶς τοὺς κακοὺς ὑπὲρ, καλῶν,
 810 οἷς εἴ τις ἀχθεθ', εὔρεν, ὃν ζητεῖ, λόγος.

Τὰ δ' ἄλλα ἐκεῖθεν, ὧ φίλοι, λελέξεται·
 πλὴν ἐξιτήριόν τιν', εἰ δοκεῖ, λόγον,
 βραχὺν μὲν, ἀλλὰ χρήσιμον, δέξασθέ μου,
 ὡς οἱ πατρῶας λαμβάνοντες ἐν τέλει
 815 φωνάς, ἐπισκήψεις τε μνήμης ἀξίας·
 μεθ' ἧς λόγος τις οὐκέτ' ἐξακουέται,
 ᾧ καὶ πλέον μένουσιν ἐν βάθει φρενός.

Ἄλλον τιν' εἰ λάβοιτε Γρηγόριον, φίλοι,
 φειδοῖσθε μᾶλλον· εἰ δὲ μή, τὸ δευτέρον,
 820 εἴητε καλοὶ κάραθοι τοῖς πλησίον,
 ὑμῖν τε αὐτοῖς, οἱ τέως ὁμόφρονες,
 ἕως κρατεῖσθε τοῖς ἴσοις παθήμασιν.

Ἦν τ' αὐτὸς ἐσπούδαζον εἰρήνην, δεῖ
 στέργειτ', ἀφέντες τὰς ἰδίας ἀρρωστίας,
 825 ὑφ' ὧν τὸ κοινὸν ἐκταράσσειτ' ἀθλίως.

Κάγῳ παρήσω τοῦμόν, εἴτε τι πλέον
 ἄλλων φρονουῦμεν, εἴτε μ' ὁ μακρὸς χρόνος
 ποιεῖ τραχύν τε καὶ τὰ πλείω δύστροπον,
 εἴτ' οὖν πεπληγῶς ἐκ μέθης τὸν νοῦν μόνος
 830 μέθῃ τετρῶσθαι τοὺς δαίνουσι οἶομαι.

Νομίξεσθ', ὡς βούλεσθε. Πλὴν μέμνησθέ μου
 τοῦ πολλὰ μοχθήσαντος ἐν φίλων τρόποις,
 καλὸν δ' ἔχοντος τὸν λογισμὸν προστάτην,
 τό τ' ἐκλύον με τῶν κακῶν γῆρας τόδε·

835 οὕτω τάχ' ἄν μοι τῶν φίλων σπείσαιτό τις,
 πάλης θανούσης, ἧ φθόνος συνέρχεται.

Σ' αὐτὸν θὰ θυσιάσω τὰ καθαρὰ κινήματα τοῦ νοῦ μου,
 ὄσο εἶναι δυνατό, μιλώντας του μόνος πρὸς μόνο.
 Αὐτὰ ἀπευθύνω στοὺς κακοὺς ἐσᾶς γιὰ χάρη τῶν καλῶν,
 810 κι ἂν ἀγανακτεῖ κάποιος μ' αὐτὰ, ὁ λόγος βρῆκε ὅποιον ζητεῖ.

Τὰ ὑπόλοιπα, φίλοι, θὰ τὰ ποῦμε ἐκεῖ.
 Ἄλλὰ ἂν θέλετε ἓνα ἀποχαιρετιστήριο λόγο,
 σύντομο ἀλλὰ χρήσιμο, δεχτεῖτε ἀπὸ μένα,
 ὅπως ἐκεῖνοι ποὺ δέχονται τὶς τελευταῖες πατρικὲς
 815 λέξεις καὶ τὶς συμβουλὲς ἀξίες νὰ τὶς θυμούνται·
 καὶ ποὺ ἔπειτ' ἀπ' αὐτὰ δὲν ἀκούγεται ἄλλος λόγος,
 γι' αὐτὸ παραμένουν περισσότερο στὰ βάθη τῆς ψυχῆς.
 Ἄν πετύχετε, ἀγαπητοί μου, ἓνα ἄλλο Γρηγόριο,
 λυπηθῆτε τον περισσότερο· ἂν ὄχι, κάνετε τὸ ἄλλο,
 820 γίνετε καλοὶ κι ἐντιμοὶ μὲ τοὺς διπλανοὺς σας
 καὶ μὲ τὸν ἴδιο ἑαυτὸ σας, οἱ ὡς τώρα ὁμόγνωνοι,
 ὥσπου σᾶς κρατοῦν τὰ ἴδια πάθη.
 Κι αὐτὴν ποὺ ἐγὼ πάντοτε ἐπιδίωκα, τὴν εἰρήνην, πάντα
 ἀγαπᾶτε, ἀφήνοντας τὶς ἴδιες σας ἀδυναμίες,
 825 ποὺ ἔφεραν ἄνω κάτω μὲ τρόπο ἄθλιο τὴν Ἐκκλησία.
 Κι ἐγὼ θὰ παραμερίσω τὸν ἑαυτὸ μου, εἴτε λίγη παραπάνω
 ἀπὸ ἄλλους γνώση ἔχω εἴτε τὰ πολλὰ μου χρόνια
 μὲ κάνουν τραχὺ καὶ στὰ περισσότερα δύστροπο,
 εἴτε μόνο ἐμένα ἔχει βαρέσει στὸ μυαλὸ τὸ κρασί,
 830 νομίζω ὅτι βάρεσε τὸ μεθύσι ὄσους δὲν ἤπιαν.
 Ἀποφασίσετε ὅπως θέλετε. Νὰ μὲ θυμᾶστε ὅμως
 ἐμένα ποὺ πολὺ ὑπέφερα ἀπὸ τὸ φέρσιμο τῶν φίλων
 καὶ ποὺ ἔχω τὸ λογισμὸ καλὸ προστάτη μου
 καὶ τὰ γηρατεῖά μου αὐτὰ ποὺ μὲ γλιτώνουν ἀπ' τὰ δεινά.
 835 Ἔτσι ἴσως συνδιαλλαγεῖ μαζί μου καθένας ἀπ' τοὺς φίλους,
 ἀφοῦ σταμάτησε ἢ πάλι ποὺ συνοδεύεται ἀπὸ τὸ φθόνον.

ΙΓ'

ΕΙΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥΣ

- ὦ θυσίας πέμποντες ἀναιμάκτους, ἱερῆς!
 ὦ ψυχῶν ταμίαι μεγακύδεες! ὦ μέγαλοιο
 πλάσμα Θεοῦ χεῖρεσσιν ἐν ὑμετέρησι φέροντες!
 ὦ Θεὸν ἀνθρώποισι μέγ' ἔξοχον εἰς ἐν ἄγοντες!
 5 ὦ κόσμοιο θέμεθλα, βίου φάος, ἔρμα λόγιοιο,
 μυστοπόλοιο ζωῆς ἀτελευτήτοιο φαεινῆς,
 χριστοφόροιο, θώκοισιν ἐνεδριόωντες ἀρίστοις,
 ὑψηλοῖ, θεάτροισι γεγηθότες εὐπρεπέεσσι,
 σκηνοβάται, κώλοισιν ἐφισταότες ζυλίνοισιν,
 10 ἀδρανέως χάσκοντες ἐν ἄλλοτρίοισι προσώποις,
 εὐσεβίης ὄσα δ' ἐντός, ὁμοῖα πᾶσιν ἔχοντες!
 Ὑμεῖς μὲν παίζετε, τὰ περ καὶ παίζειτ' ἀεικῶς,
 καὶ σοβαρὸν φθέγγοισθε, τὰ δ' ἔρδετε ὡς μάλ' ἔλαφρά.
 Αὐτὰρ ἐγὼν, εἰ καὶ με κακὸν καὶ ἀνάρισον ἄνδρα
 15 πάντες ὁμοῦ θείητε, χοροῦ δ' ἄπο τῆλε δίοισθε
 ὑμετέρου, βάλλοντες ἐπασσύτεροισιν οἴστοις,
 ἀμφιδίοις, κρυπτοῖς τε, τό περ καὶ φίλτερον ὑμῖν·
 ἀλλ' ἔμπης τὰ με θυμὸς ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει,
 φθέγγομαι, οὐκ ἐθέλων μὲν, ἀτὰρ λόγον ἔκτοθε ρήξω
 20 ψυχῆς, ὡς ὅτε κῦμα βιώμενον ἐνδοθι λάβρω
 Πνεύματι, καὶ σήραγγας ὑποτρέχον, οὐ ἐπίοπτα
 καγγλάζει, καὶ πού τι διεκπίπτει δαπέδοιο,
 ρηγνυμένης ὠδίνος ἀνὰ στόμα. Τοῖα πέπονθα.
 Οὐ δύναμαι χαδέειν ἐντὸς χόλον· ἀλλὰ δέχεσθε,
 25 εἴ τινα καὶ δακέθυμον ἐρῶ λόγον, υἶδν ἀνίης.
 Φάρμακον ἄλγεός ἐστι καὶ ἡέρι μῦθον ἐνισπεῖν.

ΙΓ'

ΣΤΟΥΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥΣ

Ἦ ἱερεῖς πού προσφέρετε τὶς ἀναίμακτες θυσίες!
Μεγαλόδοξοι φύλακες τῶν ψυχῶν. Ἦ ἐσεῖς πού τοῦ μεγάλου
Θεοῦ τὸ πλάσμα κρατᾶτε στὰ χέρια σας!

Ἦ σεῖς πού ἐνώνετε μὲ τοὺς ἀνθρώπους τὸν πανύψιστο Θεό.
5 Ἦ τὰ θεμέλια τοῦ κόσμου, φῶς τῆς ζωῆς, τὸ ἔρμα τοῦ λόγου.
Διδάσκαλοι τῆς μυστικῆς, ἀτελείωτης, ὀλόφωτης ζωῆς,
μὲ τὸ Χριστὸ μέσα σας, θρονιασμένοι σὲ ἐξαίρετους θρόνους,
ύψηλοί, ὀλόχαροι μὲ τὰ πανώρια θεάματά σας,
σκηνοβάτες, πού ἰσορροπεῖτε σὲ ξυλοπόδαρα,

10 χάσκοντες ἤρεμα σὲ ξένα πρόσωπα,
κι ὄσο γιὰ τὴν ἐσωτερικὴ εὐσέβεια εἶστε ἴδιοι μὲ ὄλους!
Μπορεῖτε νὰ παίζετε, ἔτσι ὅπως παίζετε ἄπρεπα,
καὶ νὰ μιᾶτε σοβαρὰ ἐνῶ πράττετε ἐπιπόλαια.

Ἄλλὰ ἐγὼ μόλο πού κακὸ καὶ δυσάρεστο ἄνθρωπο
15 ὄλοι μαζί θὰ μὲ χαρακτηρίζατε, καὶ θὰ μ' ἀπομακρύνατε
ἀπὸ τὸ χορὸ σας χτυπώντας με μ' ἄλλεπάλληλα βέλη
φανερὰ καὶ κρυφὰ πού προτιμᾶτε κιόλας,
ὥστόσο ὄσα ἡ ψυχὴ μου μοῦ λέει καὶ μὲ παρακινεῖ

20 θὰ φανερώσω, χωρὶς νὰ θέλω βέβαια, ἀλλὰ θ' ἀφήσω τὸ λόγο
σφοδρὸς ἀέρας καὶ πού περνώντας ἀπὸ σήραγγες δὲν ἀφήνει νὰ φανεῖ
ὁ παφλασμὸς του καὶ ἀπὸ κάπου ξεφεύγει ἀπ' τὸ ἔδαφος
καὶ ξεσπᾷ τῆς γέννας ὁ πόνος στὴν ἀκτῆ. Τέτοια ἐχω πάθει.

Δὲ δύναμαι νὰ κρύψω μέσα μου τὴν ὀργή· δεχτεῖτε
25 ἂν πῶ καὶ κανένα λόγο πού δαγκώνει, τέκνο τῆς λύπης.

Τοῦ πόνου φάρμακο εἶναι νὰ μιλήσεις ἀκόμα καὶ στὸν ἀέρα.

Σῶμα μέγα Χριστοῦ, τὸ τίμιον εὐχος ἀνακτος,
 λαὸς ὅλης γαίης βασιλῆϊος, ἔθνος ἀπιστον,
 ἦν ὄτ' ἔην. Νῦν αὖτε Θεοῦ κτέαρ ἔνθα καὶ ἔνθα
 30 σείεται, οἷά τε κῦμα πολυσμαράγοιο θαλάσσης,
 ἢ ἐφυτὸν ζαμενέσσι τινασσόμενον ἀνέμοισι.
 Λαὸς δὲ, ᾧ Θεὸς ἤλθεν ἀπ' οὐρανόιο θωόκου,
 κῦδος ἔδον θνητοῖσιν ἐνὶ σπλάγχθοισι κενώσας,
 καὶ μίχθη μερόπεσσι, Θεὸς βροτὸς εἰς ἔν ἀγερθεῖς,
 35 καὶ μέγαν ὄνον ἔδωκε παθῶν δέμας, αἷμά τε θεῖον
 ρύσιον ἡμετέρης κακίης χέεν, ἄλλα τε πολλὰ
 θύματα, τοὺς μετέπειτα λόγον σπείραντας ἀπασι.
 Καὶ γλυκεροῦ θανάτοιο πικρῆς χερὸς ἀντιάσαντας,
 ὡς κε λόγῳ τίσωσι Λόγον Θεόν, αἵματι δ' αἷμα.
 40 Τίς δονεῖ τόδε σῶμα; πόθεν τόσον ἀχθος ἐμοιγε;
 Πῶς δέ τε σὺς μονόφορβος ἐμὴν δηλήσασθ' ἀλώην;
 Πῶς μήνη σκοτέεσσα τόσον κλέος ἀμφεκάλυψε;
 Λυσσῆεις, κακοεργός, ἐπεὶ, μερόπεσσι μεγαίρων,
 ἐξέτι τοῦ ὄτε πρῶτον Ἀδὰμ βάλεν ἐκ παραδείσου,
 45 ζωῆς τ' ἀθανάτου, κλέψας δηλήμονι καρπῷ,
 Καὶ πολλοῖς κρατεροῖς τε τινάγμασιν αἰὲν ἀτάζων,
 οὐ σθένεν, ὡς ποθέεσκεν, ὄλον γένος, οἷσι δόλοισι
 γνῶξ βαλέειν (σπινθήρ δὲ λόγου, καὶ πυρσὸς ἀερθεῖς,
 πᾶσαν ἐπέδραμε γαῖαν ἀοίδιμος, οἱ δὲ διῶκται
 50 καὶ πλέον ἐστήριζαν ἀεθλοφόροισι παγέντας),
 δευτέρον εὖρατο μῆχος ἐπίκλοπον. Ὡς στρατὸν ἔγνω
 καρτερόν, ἠγητῆρσιν ὀλοῖον ἐμβαλεν ἔχθος.
 Καὶ γάρ, ἀγοῦ πίπτοντος, ὄλος στρατὸς ἐς χθόνα νεύει.
 Ποντοπόρον δέ τε νῆα κακὸς πρήνιζεν ἀήτης,
 55 ἢ σκοπέλοισιν ἔαζε, κυβερνητῆρος ἀτερθεν.
 Ὡς δὲ δόμους τε, πόλεις τε, χώρους, βόας, ἄρματα, πῶϋ
 βλάψεν αἰδρεΐη σημάντορος. Εἰδόσι μῦθος
 ἡμετέρην κακίην, ὅποσοι λαοῖο πρόεδροι.

Πρόσθε μὲν ἀνδροφόνοισι φυγῆς πτολίεθρα τέτακτο,
 60 καὶ χῶρός τις ἔην ἀποπομπαίοις θυέεσσι,
 καὶ τις καὶ πικρῆς καὶ αἵματος ὑστατίοισιν
 ἡμασιν, οἱ Χριστοῦ κακόφρονες ἐξεκένωσαν
 μισθὸν ἀτιμήτοιο κακὸν καὶ τυτθὸν ἔχοντες,

- Τὸ μέγα σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἡ μεγάλη δόξα τοῦ Βασιλιᾶ,
ὁ βασιλικὸς λαὸς ὅλης τῆς γῆς, ἦταν ἔθνος ἀπίστευτο
κάποτε. Τώρα ὁμοῦ κτῆμα τοῦ Θεοῦ πέρα ὡς πέρα
30 σιεῖται, σὰν κύμα τῆς πολυτάραχης θάλασσας,
ἢ σὰ δέντρο πού τὸ τινάζουν μανιασμένοι ἄνεμοι.
Τοῦτος ὁ λαὸς πού γιὰ χάρη του ἦρθε ὁ Θεὸς ἀπ' τὸν οὐράνιο
θρόνο του, ἀδειάζοντας τὴ δόξα του σὲ θνητὰ σπλάχνα,
κι ἔσμιξε μὲ τοὺς ἀνθρώπους, Θεὸς καὶ θνητὸς σ' ἔνωση μία,
35 ἔδωσε μεγάλο ἀντίτιμο μὲ τὰ πάθη του καὶ τὸ θεϊκὸ του αἷμα
ἔχυσε ἐξαγνισμό τῆς κακίας μας καὶ ἔδωσε κι ἄλλα πολλὰ
θύματα, ὅσους ἔσπειραν ἀργότερα τὴ διδασκαλία
καὶ δέχτηκαν γλυκὺ θάνατο ἀπὸ σκληρὸ χέρι,
γιὰ νὰ τιμήσουν τὸ Θεὸ Λόγο μὲ λόγο καὶ μ' αἷμα τὸ αἷμα του.
40 Ποιὸς ταλανίζει τοῦτο τὸ σῶμα; Γιατί τόσοσ πόνος σ' ἔμένα;
Καὶ ὁ μοναχικὸς κάπρος κατάστρεψε τ' ἁλώνι μου;
Πῶς νύχτα δίχως σελήνη σκέπασε τόση λαμπρότητα;
Ὁ λυσσάρης καὶ κακοπράχτης, φθονώντας τοὺς ἀνθρώπους
ἀπὸ τότε πού τὸν πρῶτο Ἀδὰμ ἔβγαλε ἀπ' τὸν παράδεισο
45 καὶ τὴν ἀθάνατη ζωὴ, ξεγελώντας τους μὲ τὸν κακὸ καρπὸ,
καὶ χτυπώντας τους πάντα μὲ πολλὰ, δυνατὰ τραντάγματα, ἐπειδὴ
δὲν μποροῦσε, ὅπως ἐπιθυμοῦσε, ὅλο τὸ γένος μας μὲ τοὺς δόλους
νὰ τὸ γονατίσει (γιατὶ τοῦ λόγου ἡ σπιθα τινάχτηκε πυρσὸς [του
κι ἀπλώθηκε σ' ὅλη τὴ γῆ θαυμαστή, ἐνῶ οἱ διῶκτες της
50 δυνάμωσαν πρὸ πολὺ αὐτοὺς πού εἶχαν στερεωθεῖ ἀπὸ τὶς νίκες
τῶν μαρτύρων), δεῦτερο βρῆκε τρόπο ἀπάτης. Ὅταν εἶδε
στρατὸ ἰσχυρὸ, ἔβαλε στοὺς ἡγέτες μίσος καταστροφῆς.
Γιατὶ ὅταν πέσει ὁ ἀρχηγὸς πέφτει κι ὁ στρατὸς ὅλος.
Τὸ ποντοπόρο πάλι πλοῖο τὸ βύθισε κακὸς ἄνεμος
55 ἢ τὸ ἔσπασε στοὺς σκοπέλους, δίχως κυβερνήτη.
Ἔτσι σπιτία καὶ πόλεις καὶ χωράφια, βόδια, ἄρματα, κοπάδια
τὰ κατάστρεψε ἢ ἀπειρία τοῦ ὁδηγοῦ τους. Μιλῶ γιὰ ὅσους ξέρουν
τὴν κακία μας, γιὰ ὅσους εἶναι πρωτοστάτες τῶν λαῶν.

- Παλιὰ γιὰ ὅσους σκότωναν εἶχαν ὀριστεῖ πόλεις καταφυγῆς,
60 κι ἦταν καὶ ἓνας ἀγρὸς γιὰ τ' ἀποδιοπομπαῖα θύματα,
καὶ ἓνας ἄλλος τῆς πίκρας καὶ τοῦ αἵματος τὶς τελευταῖες
ἡμέρες, ὅπου οἱ ἐπιβουλευτὲς τοῦ Χριστοῦ ἄδειασαν
τὴν τιμὴ τοῦ ἀτίμητου πού τὴν ὑπολόγισαν σὲ κακὴ καὶ μικρῆ·

οὐ τι μὲν ἐξ ἀέκοντος, ἐπεὶ Θεός ἐστιν ἀληπτος
 65 χεῖρεσιν, εὐτ' ἐθέλησιν· ἀτάρ γε μὲν ἐξέκένωσαν.
 Νῦν δ' ἕνα χῶρον ἴσασιν ἀτασθαλῆς τε μόρου τε
 πάντες, ὅσοι ξεῖνοί τε καὶ ἔρκεος ἡμετέριοι,
 τὸ σεπτὸν τοπάροιθε σοφῶν ἔδος, ἔρκος ἀρίστων,
 βῆμα τὸδ' ἀγγελικῆσι χοροστασίησι τεθηλὸς,
 70 κιγκλίδα τὴν μεσάτην κόσμων δύο, τοῦδε μένοντος,
 τοῦ τε παριπταμένιοι, θεῶν ὄρον, ἡμερίων τε.
 Ἦν δτε ἦν. Νῦν αὖτε γελοῖον, ἡνίκα πᾶσιν
 ἐντὸς ἀκληῖστοιο θύρης δρόμος, ὡς δοκέω μοι
 κήρυκος βοδῶντος ἐνὶ μεσάτοισιν ἀκούειν:

75 «Δεῦρ' ἴθ' ὅσοι κακίης ἐπιβήτορες, αἰσχεα φωτῶν,
 γάστορες, εὐρυτένοντες, ἀναιδέες, ὄφρυόεντες,
 ζωροπόται, πλάγκται, φιλοκέρτομοι, ἀβροχίτωνες,
 ψευσταί θ' ὕβρισται τε, θεῶς ἐπίορκον ὁμοῦντες,
 δημοβόροι, κτεάτεσσιν ἐπ' ἄλλοτρίοισιν ἀάπτους
 80 βάλλοντες παλάμας, φθονεροί, δολόεντες, ἀπιστοι,
 θῶπες ἐρισθενέων χθαμαλοῖσι λέοντες,
 ἀμφίθετοι, καιροῖο πολυτρέπτου θεράποντες,
 πουλύποδες πέτρησιν ἀειδόμενοι χροά μύθω,
 ἀρτίγαμοι, ζεῖοντες, ἔτι χνοάοντες Ἰουλον,
 85 ἢ κλέπται φυσικοῖο πυρός, φαέεσσιν ἔχοντες
 ἡερίην φιλότητα, δτ' ἀμφαδίην ἀλέησθε,
 νῆϊδες οὐρανίων, νεολαμπέες, αἶθαλόεντες,
 πνεύματι αἰγλήεντι συνερχομένης κακότητος.
 Δεῦρ' ἴτε θαρσαλέοι, πᾶσι θρόνος εὐρὸς ἔτοιμος,
 90 δεῦρ' ἴτε, δεξιτερῆσι νέους κλίνετε τένοντας
 πᾶσι προφρονέως, καὶ μὴ ποθέουσι τέτανται.
 Μάννα πάλιν, ξένος ὄμβρος· ἀπᾶς κόλλποισι λέγοιτε,
 ὃς πλέον, ὃς τ' ἐπίδευές, ἴην χάριν. Εἰ δ' ἐθέλοιτε,
 μηδ' ἀγίου φεῖδεσθε θεουδέος ἡματος ἀργοῦ.
 95 Ἦ τάχα καὶ παλάμησιν ἐν ἀπλήστοισι πύθοιτο.
 Ξυνὸς μὲν πάντεσσιν ἀήρ, ξυνὴ δέ τε γαῖα,
 ξυνὸς δ' οὐρανὸς εὐρὸς, ἃ τ' οὐρανὸς ὄμμασι φαίνει,
 ξυνὴ δ' αὖ πόντοιο χάρις, ξυνοί τε θόωκοι.
 Θαῦμα μέγ', οὐδὲ Σαοὺλ χάριτος ξένος, ἀλλ' ὑποφήτης.
 100 Μὴ τέ τις οὖν ἀροτήρ, μὴ τέκνων, μὴ σκυτοεργός,

- δὲν ἦταν βέβαια χωρὶς τὸ θέλημά του, γιατί τὸ Θεὸ χέρια
 65 δὲν μποροῦν νὰ τὸν πιάσουν, ἀν δὲ θέλει· ὥστόσο πλήρωσαν.
 Τώρα ὁμως ἓνα ἀγρὸ γνωρίζουν ἀνομίας καὶ θανάτου
 ὄλοι, ὅσοι εἶναι ξένοι κι ὅσοι τῆς μάντρας τῆς δικῆς μου,
 τῆ σεβαστῆ πρὶν καθέδρα τῶν σοφῶν, τῶν ἀριστῶν τῆ μάντρα,
 αὐτὸ τὸ βῆμα ποὺ χαίρεται ἀπὸ τοὺς ἀγγελικοὺς χορούς,
 70 τὸ κάγκελλο ἀνάμεσα στοὺς δύο κόσμους—αὐτὸν ποὺ μένει
 κι αὐτὸν ποὺ περνᾷ— σὺν ὄρο θεῶν καὶ προσωρινῶν.
 Αὐτὰ κάποτε. Τώρα ὁμως εἶναι γελοῖο, ὅταν γιὰ ὄλους
 ὑπάρχει δρόμος κι εἶναι ἀκλειδωτὴ ἡ πόρτα, ὅπως νομίζω,
 κι ὁ κήρυκας στὴ μέση φωνάζει γιὰ ν' ἀκούσομε:
- 75 «Ἐμπρός, προχωρεῖτε, ὅσοι καβαλλικεύετε τὴν κακία, ντροπὲς
 τοῦ κόσμου, κοιλιές, φαρδιόστηθοι, αἰσχροί, σηκωμένα φρύδια,
 ποτήρια γερά, ξεγελαστές, ξομπλιαστές, ἀβροντυμένοι,
 ψευῆτες καὶ ὑβριστές, ἐπίορκοι μὸλις ὀρκίζεστε,
 λαοφάγοι, ποὺ σὲ ξένα κτήματα ἀπλώνετε χέρια
 80 ἀρπακτικοί, φθονεροί, γεμάτοι δόλο, ἄπιστοι,
 ταπεινοὶ κόλακες τῶν δυνατῶν, στοὺς ταπεινοὺς λιοντάρια,
 ἀμφίβουλοι, ὑπηρέτες τοῦ πολυγύριστου καιροῦ,
 χταπόδια ποὺ ἀλλάζουν τὸ χρῶμα τους στὶς πέτρες κατὰ τὸ λόγο, [λα
 στὸ ἀξίωμα νιόπαντροι, ὄλοι φλόγα, μὸλις ποὺ χνουδίζουν στὰ μάγου
 85 κλέφτες τῆς φυσικῆς φωτιᾶς ποὺ ἔχετε στὰ μάτια σας,
 ἀγάπη σκοτεινὴ σὰν χάσατε τὴ φωτεινὴ, ἀγνωστοὶ
 τῶν οὐρανίων πλασμάτων, νιόλαμπροι, καπνισμένοι,
 μὲ πνεῦμα ποὺ ἀστράφτει καὶ τὸ ἀκολουθεῖ ἡ κακία.
 Προχωρεῖτε θαρραλέοι, γιὰ ὄλους ὑπάρχει θρόνος ἑτοιμος.
 90 Προχωρεῖτε, μὲ τὸ δεξιὸ σας χέρι κλίνετε τοὺς νεαροὺς τραχήλους
 ὄλων πρόθυμα· κι ἐκλιναν κι ὄσων δὲ θέλουν. Τὸ μάννα
 πάλι, ἢ παράξενη βροχή· ἄς τὸ μαζεῦει καθένας στὸν κόρφο του,
 ἄλλος περισσότερο, ἄλλος λιγότερο, ἴδια χάρη. Κι ἂν θέλετε
 μὴ λογαριάσετε μήτε τὴν ἄγια, θεϊκὴ ἡμέρα τῆς ἀργίας,
 95 ἀνίσως θέλετε μέσα στὶς ἀπληστες φοῦχτες νὰ σαπίζει.
 Κοινὸς σ' ὄλους ὁ ἀέρας, κοινὴ κι ἡ γῆ,
 κοινὸς ὁ πλατὺς οὐρανός, κι ὄσα στὰ μάτια δείχνει,
 κοινὴ πάλι τοῦ πόντου ἡ χάρη, κοινοὶ καὶ οἱ θρόνοι.
 Θαῦμα μέγα, οὔτε ὁ Σαοὺλ εἶναι ξένος τῆς χάρης ἀλλὰ προφήτης.
 100 Μήτε ὁ ζευγάς λοιπόν, μήτε ὁ ξυλουργὸς ἢ ὁ σκυτοτόμος,

μὴ θήρην μεθέπων, μήτ' ἔμπυρον ἔργον ἐλαύνων,
 τῆλε μένοι, μὴ δ' ἄλλον ἔχοι σημάντορα θεῖον.
 Κρεῖσσον γὰρ κρατέειν, ἢ ἐκρατέοντι πιθέσθαι.
 Ἄλλ' ὁ μὲν ἐκ χειρῶν πέλεκυν μέγαν, ὃς δ' ἄρ' ἐχέτλην
 105 ρίψας, ὃς δὲ δορήν, ὃς δούρεα, ὃς δὲ πυράγρην,
 ἐνθάδ' ἴοι, θεῖην δὲ περιθλίβοισθε τράπεζαν,
 στεινόμενοι, στεينوῦντες. Ὁ δ' ἄλκιμος ἄλλον ἐλαύνοι,
 πολλάκι καὶ τ' ἄριστον, ἐνιδρώσαντα θρόνοισι,
 γηραιόν, σάρκεσι τετρυμένον, οὐρανοφοίτην,
 110 κόσμον ἀτιμάζοντα, Θεοῦ μετὰ μοῖραν ἔχοντα,
 καὶ νέκυν ἐν ζωοῖσι, θυηπόλον ἐσθλὸν Ἄνακτος.
 Εἰκὼ μὲν τις ἔγραψεν ἀπ' εἰκόνοσ ἀρχετύποιο,
 στησάμενος προπάροικε, πίναξ δ' ὑπεδέξατο μορφῆν·
 ὑμᾶς δ' εἰσορόων τις, ἐναντίον οἴμον ὀδεύοι.
 115 Καὶ τόδε μῦθον ὄνειρα ἀφ' ὑμετέρης κακότητος».

Κήρυξ μὲν δὴ τοῖα βριῆπυος. Αὐτὰρ ἔγωγε
 δεῖδια μὲν Μωσῆος ἀγακλέος οἶον ἄκουσα,
 ὃς μῦθος νεφέλης εἴσω Θεὸν ἔδρακεν ἄντην,
 τοὺς δ' ἄλλους ἐκέλευσεν ὑπὸ προπόδεσσι μένοντας,
 120 ἀγνωτάτους ἀγνωῖσιν ἐν εἵμασι καὶ τρομέοντας
 μούνης εἰσαΐειν θεῖης ὀπός. Οὐ γὰρ ἄμεινον
 οὐδ' αὐτοῖς θῆρεσσι πατεῖν πέδον οὐρανόιο,
 μὴ καὶ ρηγνυμένοισιν ὑπὸ σκοπέλοισι δαμειῖν.
 Δεῖδια δ' αὖ παίδων Ἀαρῶν μόρον, οἳ ῥα θυηλὰς
 125 θέντες ἐπὶ ξείνοιο πυρός, ξείνως καὶ ὄλοντο
 αὐτίκα, καὶ θυέων χώρος θανάτοιο τελέσθη,
 καὶ παῖδές περ ἐόντες Ἀρῶν μέγαλοιο, δάμασθεν.
 Ὡς δὲ καὶ Ἡλείδῃσιν ἐπέχραε λυγρὸς δλεθρος,
 Ἡλείδαις, ὅτι μάργον ἔχον νόον. Ἥ γὰρ ἔβαλλον
 130 οὐχ ἱερὰς παλάμας ἱερῶν καθύπερθε λεβήτων.
 Οὐδὲ μὲν οὐδ' Ἥλει χόλον ἐκφυγεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν
 οὐχ ὅση γαστήρ παιδῶν ἐχάλεψε δίκαιον,
 καὶ περ αἰεὶ βρῖσαντα ὄνειδείοις ἐπέεσσιν.

Εἰ δὲ τόση τοίησιν ἁμαρτάσι μῆνις ἔπεστιν,

- μήτε τοῦ κυνηγιοῦ ὁ φίλος, μήτε ὅποιος πυροτεχνουργὸς
 νὰ στέκεται μακριὰ κι οὔτε νὰ ἔχει ἄλλο θεῖο ὁδηγό.
 Καλύτερα νὰ κυβερνᾷς, παρὰ σ' αὐτὸν ποὺ κυβερνᾷ νὰ ἀκοῦς.
 Ἄλλὰ ὁ ἕνας τὸ μεγάλο τσεκούρι ἀπὸ τὰ χέρια κι ὁ ἄλλος τ' ἀλέτρι
 105 πετώντας, τὴν προβειὰ ὁ ἄλλος, τὰ κοντάρια, τὴν πυράγρα αὐτός,
 ἢ τρέχει ἐδῶ καὶ στριμώχνεστε γύρω στὸ θεῖο τραπέζι,
 στριμωγμένοι καὶ στριμώχνοντας. Ὁ δυνατὸς ἄς διώχνει τὸν ἄλλο,
 συχνὰ ἄς εἶναι καὶ τὸν ἄριστο ποὺ ἔχει ἰδρώσει στὸ θρόνο,
 γηραλέο, λιπόσαρκο, στραμμένο στὸν οὐρανό,
 110 ποὺ δὲν τιμᾷ τὸν κόσμο κι ἔχει μέρος στὸ Θεό,
 νεκρὸ μέσα στοὺς ζωντανούς, ἄξιο ἱερέα τοῦ βασιλιᾶ.
 Κάποιος εἰκόνα ζωγράφισε ἀπὸ τὴν εἰκόνα πρότυπο,
 στήνοντάς τὴν μπροστά του κι ὁ πίνακας του δέχτηκε τὴ μορφή
 ἐσᾶς βλέποντας κάποιος, ἄς βαδίζει τὸν ἀντίθετο δρόμο.
 115 Κι αὐτὸ εἶναι τὸ μόνο ὄφελος ἀπὸ τὴν κακία σας».

- Τέτοια λέει ὁ μεγαλόφωνος κήρυκας. Μὰ ἐγὼ
 φοβοῦμαι ὅ,τι ἄκουσα ἀπὸ τὸν πολυδόξαστο Μωυσῆ,
 ποὺ μόνος εἶδε ἀπέναντί του τὸ Θεὸ μέσα στὸ νέφος,
 ἐνῶ εἶχε διατάξει τοὺς ἄλλους μένοντας στὰ ριζὰ τοῦ βουνοῦ,
 120 ὀλοκάθαροι μὲ καθαρὰ φορέματα καὶ τρέμοντας
 ν' ἀκοῦνε μόνο τὴ θεϊκὴ φωνή. Δὲν εἶναι τὸ καλύτερο
 οὔτε γιὰ τὰ θηρία τὰ ἴδια νὰ πατοῦν τὸ στερέωμα τ' οὐρανοῦ,
 μήπως συντριβοῦν κάτω ἀπὸ σκοπέλους ποὺ σπάζουν.
 Φοβοῦμαι καὶ τὴν τύχη τῶν παιδιῶν τοῦ Ἄαρων, ποὺ προσφορὲς
 125 ἀπιθώνοντας σὲ παράξενη φωτιά, παράξενα καὶ χάθηκαν
 ἀμέσως καὶ τῆς θυσίας ὁ χῶρος ἐγινε θανάτου,
 καὶ μόλο ποὺ ἦταν παιδιὰ τοῦ μεγάλου Ἄαρων συντρίφθηκαν.
 Ἔτσι καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ Ἥλει τὰ χτύπησε τρομερὸς ὄλεθρος,
 τοῦ Ἥλει ἐπειδὴ εἶχαν ἀκόλαστη διάνοια. Γιατὶ ἄπλωσαν
 130 ὄχι ἱερὰ χέρια πάνω ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς λέβητες.
 Καὶ μήτε ὁ Ἥλει δὲν ξέφυγε τὴν ὀργὴν παρὰ καὶ στὸν ἴδιο
 τὸ δίκαιο ἔκανε κακὸ ἢ ἀνόσια κοιλιά τῶν παιδιῶν,
 μόλο ποὺ πάντοτε τοὺς γέμιζε μὲ λόγια ὄνειδιστικά.

Ἄν τῶρα σὲ τέτοιες ἀμαρτίες ἀκολούθησε τόση ὀργή,

Π14 Τοὺς χαρακτηρίζει «παραδείγματα πρὸς ἀποφυγὴν» δὲν ὑπάρχει χειρότερη καταδίκη.

- 135 ὄσσατίης δέος ἐστὶν ἐπὶ πλεόνεσσι κακοῖσι!
καὶ σέ, κιβωτὸν ἀνασσαν, δς ἤδρασε χειρὶ βεβήλω
κλινομένην, θάνεν αἴψα. Θεοῦ δέ τε νηὸν ἔθηκεν
ἀμαρστων παλάμῃσιν, ἐρείσματα τᾶκτοθι τοίχων.
Τοῦνεκεν αἰάζω, πίπτω δ' ὑπὸ σείῳ πόδεσσι,
- 140 Χριστέ ἀναξ, μὴ μοί τις ἀπαντήσειεν ἀνίη
χαζομένῳ. Κέκμηκα λύκοις δηλήμοσι ποιμνης,
ποιμέσι μαρνάμενος δηρὸν χρόνον. Ἐκ μελέων δὲ
ρικνῶν ἔπτατο θυμός, ἀναπνεῖω δ' ὀλίγον τι
τειρόμενος καμάτοισι, καὶ ἀσχεσιν ἡμετέροισιν.
- 145 Ὡν, οἱ μὲν θώκων ἱερῶν πέρι δῆριν ἔχοντες,
ἀντία κυμαίνοντες, ἐπασσντέροισι κακοῖσι
βαλλόμενοι, βάλλοντες, ἀτειρέες εἰσὶ μαχηταί,
εἰρήνην βοδῶντες, ἐφ' αἵμασι κυδιόωντες.
Ὡς ὄφελον Γετθαῖαν ἀναπλήσαιεν ἀνίην,
- 150 ἔνδικον ἐδρήεσαν, ἐφ' ἔδρη τίσιν ἔχοντες.
Οἱ δ' ἄρα τοῖς ἐκάτερθε μεριζόμενοι, κλονέουσιν
ἀντολίην τε δύσιν τε, Θεὸς δ' ἐς σάρκας ἔλξηεν,
ὦν ἄπο μαρναμένων καὶ οὐνομα καὶ μόθος ἄλλοις·
Παῦλος ἐμός, Πέτρος δὲ τεός, κείνου δέ τ' Ἀπολλῶς
- 155 εἰσὶ θεοί. Χριστὸς δὲ μάτην ἤλοισι πέπαρται.
Οὐ γὰρ ἀπὸ Χριστοῦ καλεύμεθα, ἐκ μερόπων δέ,
κείνου καὶ χεῖρεσσι καὶ αἵματι κῦδος ἔχοντες.
Τόσσοις ἔρωι φαέεσσιν ἐπήχλυσεν ἡμετέροισιν,
ἢ δόξης κενεῆς, ἢ κτήσιος, ἢ φθόνος αἰνός,
- 160 τηκεδανός, κακόχαρτος, ἐναίσιμον ἄλγος ἔχουσι!
Καὶ πρόφασις Τριάς ἐστι, τὸ δ' ἀτρεκές, ἐχθος ἀπιστων.
Διπλός ἐστὶν ἕκαστος, οἷς λύκον ἀμφικαλύπτων,
καὶ χαλκὸς λοχῶων πικρὴν νεπόδεσιν ἐδωδὴν.

Τοῖα μὲν ἡγητῆρες· ὁ δ' ἔσπεται ἐγγύθι λαός,
165 πρόφρονες ἐς κακίην, καὶ ἡγητῆρος ἀνευθεν.
οὐδέ τις ἐστ' ἀγαθοῦ διάκρισις, οὐδὲ κακοῦ,
οὐ πιτυτῆς πολιτῆς, οὐκ ἀφραδέος νεότητος,
οὐ μογεροῦ βιότιο θεουδέος, οὐ μαλακοῦ.
Εἷς νόμος ἐστί, κάκιστον ἔχειν πλέον. Ὡς ἀπόλοιτο

- 135 πόση πρέπει νὰ φοβόμαστε ὅτι θά 'ρθει γιὰ περισσότερα σφάλματα!
 Κι ἐσένα, τῆ βασίλισσα κιβωτό, πού σ' ἐπιασε μὲ βέβηλο χέρι
 ὅταν ἐγειρες, πέθανε ἀμέσως. Καὶ τοῦ Θεοῦ τὸ ναὸ τὸν ἔκανε
 ἀνέγγιχτο γιὰ χέρι, τὰ ἐξωτερικὰ ἐρείσματα τῶν τοίχων.
 Γι' αὐτὸ θρηνηῶ καὶ πέφτω στὰ πόδια σου,
- 140 Χριστέ βασιλιά, νὰ μὴ μὲ βρεῖ καμιά συμφορὰ
 ἀποχωρώντας. Μὲ κούρασαν οἱ λύκοι πού τὸ κοπάδι βλάφτουν,
 πολεμώντας πολὺν καιρὸ μὲ τοὺς ποιμένες. Ἐπὶ τὰ μέλη μου
 τὰ ρυτιδιασμένα πέταξε ἡ ψυχὴ, λίγη μοῦ 'μεινε πνοή,
 καθὼς μὲ βασανίζουν οἱ κόποι καὶ τὰ δικά μας αἴσχη.
- 145 Ἄλλοι μαλλώνουν γύρω ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς θρόνους,
 ἀντίθετα ὀρμώντας σὰν κύματα, ἀπὸ ἀπανωτὰ δεινὰ
 χτυπημένοι, χτυπώντας, εἶναι μαχητὲς ἀκατάβλητοι,
 φωνάζοντας γιὰ τὴν εἰρήνη, περήφανοι γιὰ τὰ αἵματα.
 Μακάρι νὰ δοκίμαζαν τὴν ὀδύνη τῶν Γετθαίων,
- 150 δίκαιη, ὅπου ἐγινε τὸ ἀμάρτημα ἐκεῖ ἔχοντας καὶ τὴν τιμωρία.
 Οἱ ἄλλοι πηγαίνοντας μὲ τὴ μία καὶ τὴν ἄλλη μερίδα, ταραίζουν
 τὴν ἀνατολὴ καὶ τὴ δύση, κι ὁ Θεὸς κατὰλξε στὶς σάρκες, [ἄλλοις
 κι ἀπ' αὐτοὺς πού πολεμοῦσαν ἦταν καὶ τὸ ὄνομα καὶ ὁ πόλεμος σ'
 ὁ Παῦλος δικός μου, ὁ Πέτρος δικός σου, ἐκείνου ὁ Ἀπολλῶς,
- 155 εἶναι θεοί. Ὁ Χριστὸς ἄδικα τρυπήθηκε μὲ τὰ καρφιά.
 Γιατὶ δὲν μᾶς δίνει ὁ Χριστὸς τὸ ὄνομά του ἀλλὰ θνητοί,
 πού ἔλαβαν δόξα ἀπὸ τὰ χέρια ἐκείνου καὶ τὸ αἷμα.
 Τόσος ἔρωτας θόλωσε τὰ μάτια μας,
 ἔρωτας κούφιας δόξας ἢ κτήσης ἢ φθόνος τρομερός,
- 160 πού σὲ λιώνει, εἶναι χαιρέκακος, γιὰ ὅσους ἔχουν πόνου εὐλογοί!
 Ἡ Τριάδα εἶναι προκάλυμμα, στ' ἀλήθεια μίσος ἀπίστευτο.
 Καθένας εἶναι διπλός, πρόβατο πού περιβάλλει λύκο,
 καὶ ἀγκίστρι πού κρύβει πικρὸ γιὰ τὰ ψάρια φαγητό.

Τέτοι οἱ ἡγήτορες· ἀκολουθεῖ ἀπὸ κοντὰ ὁ λαός,
 165 πρόθυμοι ὅλοι στὴν κακία χωρὶς νὰ τοὺς ὀδηγεῖ κανεὶς·
 καμιά διάκριση δὲ γίνεται ἀνάμεσα στὸ καλὸ καὶ στὸ κακὸ,
 στὰ φρόνιμα γεράματα καὶ στὰ ἀνόητα νιάτα,
 στὸ δύσκολο, θεϊκὸ βίο καὶ στὸν τρυφηλὸ.
 Ἕνας νόμος ἰσχύει, ὁ κάκιστος νὰ ἔχει παραπάνω. Στὰ κομμάτια

- 170 κείνος ἀνὴρ, ὃς πρῶτος ἀνήγαγεν ἐνθάδ' ἀλιτρούς.
 Αὐτῶν κόσμος εἶσι, αὐτῶν Θεός, ὅσσα τ' ἀρίστοις
 ἔσπεται ὑστατίοισιν ἐν ἡμασιν ἀμφιτάλαντα·
 οἱ δ' ἀγαθοὶ μογέοιεν ἐτώσια. Τοῖα δικασταῖς
 εὐδαδεν ἡμετέροισι. Δίκη φυγὰς ἐνθεν ἀπέλθοι.
- 175 Ἐν δ' ἄρα πάντα πέλοι, Χριστός, βροτός, ἥλιος, ἀστήρ,
 φῶς, σκότος, ἀγγελος ἐσθλός, Ἐωσφόρος οὐκέτι λάμπων.
 Πέτρῳ δ' ἴσα φέροίτο θεοκτόνος Ἰσκαριώτης,
 καὶ Σολύμοις ἱεροῖσιν ἀλιτροτάτῃ Σαμάρεια.
 Ἴσα δ' ἔχει χρυσός τε καὶ ἀργυρος, ἠδὲ σίδηρος,
- 180 μάργαρας ὀκρυνέοντι λίθῳ, πηγαῖς δὲ χαράδραι·
 πάντα δ' ἄμ' ἀλλήλοισι πεφυρμένα εἰς ἐν ἄγοιτο.
 Ὅς ποτ' ἔην, ὅτ' ἀκοσμος ἔην πρωτόκτιστος ὕλη,
 κόσμον ἔτ' ὠδίνουσα διακριδὸν οὐ βεβαῶτα.

- Ἦν δ' ὅτε Μωαβίταις νηὸς μέγας οὐ βατὸς ἦεν,
 185 οὐδὲ μὲν Ἀμμανίτησιν, ἐπεὶ στρατὸν ἠκαχὸν ἦδυν.
 Ἄλλους δ' ὕδροφόροισιν ἐνηρίθμησεν Ἰησοῦς,
 καὶ ξυλοφορτηγοῖσιν, ἐπεὶ ρά μιν ἐξαπάφησαν.
 Ταῦτα κακοῖς. Λεὺτὶ δὲ γόνον μεγάλοιο γέρηραν.
 Σκηνῆς γάρ μιν ἔθηκαν ἐπουρανίης θεράποντα·
- 190 κἀνθάδ' ὄροι θυέων τε καὶ οὐδεος, ἠδὲ πόνοιο.
 Ἄλλος γάρ τ' ἄλλοισιν ἀνὴρ χέρας εἶχον ἐπ' ἔργοις,
 ὅσσα τ' ἔην νηοῦ καὶ ἔκτοθεν ἐγκονέοντες.
 Κεῖνοι μὲν τοίοισι νόμοις ἀρετῆς προμάχιζον·
 ἡμεῖς δ' αὖ κακίῃ γέρα θήκαμεν ὧ θανάτοιο!
- 195 Τίς τάδε θρηνήσειε γόνων πολυῖδρις αἰοδός;
 Σχέσθε, φίλοι· λήξωμεν ἀτασθαλίῃ μογέοντες·
 ὅψε ποτ' εὐαγέεσσι Θεὸς τίοιτο θυηλαῖς.

- Εἰ μὲν δὴ πεπίθοιμεν, ὀνησόμεθ'· εἰ δὲ καλύπτει
 μῦθον ἐμὸν πολιὴν τε νέων θράσος, ἠὲ κολοιῶν
 200 οὐλλον ἐπικρῶζοντες ἐμοὶ νέφος ἀφραδίησι,
 μαρτύρομ' ἀθανάτοιο Θεοῦ χέρα, καὶ τὸ κελαινὸν
 ἡμᾶρ, ὃ τὴν κούφην πυρὶ βόσκεται ὑστατον ὕλην,
 οὐ μὲν ἐγὼ κείνοισιν ὁμόθρονος, οὐχ ὁμοεργός,
 οὐδὲ τι συμφράδμων, οὐ σύμπλοος, οὐ συνοδίτης.
- 205 Ἄλλ' οἱ μὲν περόων ἐὼν ὁδὸν· αὐτὰρ ἔγωγε

- 170 ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος πού πρῶτος ἔφερε ἐδῶ τοὺς ἄνομους,
 Δικός τους ἄς εἶναι ὁ κόσμος, δικός τους ὁ Θεός καὶ ὄσα
 ἀκολουθοῦν στὶς ἐσχάτες μέρες ἀπὸ τὸ ἄλλο τάσι τῆς ζυγαριᾶς.
 Οἱ ἀγαθοὶ ἄς κοπιᾶζουν μάταια. Τέτοια στοὺς δικαστὲς
 ἄρσαν τοὺς δικούς μας. Ἐξόριστη ἀπὸ δῶ ἄς φύγει ἡ Δίκη.
- 175 Ὅλα ἄς γίνουν ἓνα, ὁ Χριστός, ὁ θνητός, ὁ ἥλιος, τὸ ἀστέρι,
 τὸ φῶς, τὸ σκότος, ὁ καλὸς ἄγγελος, ὁ Ἐωσφόρος πού δὲ λάμπει πιά.
 Ἰσος μὲ τὸν Πέτρο ἄς γίνει ὁ θεοκτόνος Ἰσκαριώτης,
 καὶ μὲ τὰ ἱερά Σόλυμα ἢ ἀμαρτωλῆ Σαμάρεια.
 Ἄς ἔχουν τὴν ἴδια ἀξία τὸ χρυσάφι καὶ τὸ ἀσήμι καὶ τὸ σίδηρο,
- 180 τὸ μαργαριτάρι κι ἡ τραχιὰ πέτρα, οἱ πηγὲς κι οἱ χαράδρες·
 ὅλα μαζί τὸ ἓνα μὲ τ' ἄλλο ἄς φτάσουν στὸ ἴδιο ἀνακάτωμα,
 ὅπως κάποτε, ὅταν ἦταν ἀδιαμόρφωτη ἢ πρωτόχτιστη ὕλη,
 καὶ ἐγκυμονοῦσε ἀκόμα τὸν κόσμο πού τοῦ ἔλειπε, ἢ σταθερῆ διάκριση

- Τότε στὸ μεγάλο ναὸ δὲν εἶχαν εἰσοδο οἱ Μωαβίτες,
 185 οὔτε οἱ Ἀμμανίτες, ἐπειδὴ πικράθηκαν γιὰ τὸ μεγάλο στρατό.
 Ἄλλους ὁ Ἰησοῦς τοὺς περιλάβε στοὺς κουβαλητὲς τοῦ νεροῦ
 καὶ τῶν ξύλων, ἐπειδὴ τὸν εἶχαν ἐξαπατήσει.
 Αὐτὰ γιὰ τοὺς κακοὺς. Δόξασαν ὁμῶς τοὺς ἀπόγονους τοῦ μεγάλου
 Λευῖ, ἐπειδὴ τὸν ἐβαλαν ὑπηρέτη στὴν ἐπουράνια σκηνή.
- 190 Κι ἐδῶ ἔχομε ὀρισμένες θυσίες καὶ τόπους καὶ κόπους,
 γιὰτὶ κάθε ἄνθρωπος ἄπλωνε χέρια σὲ διάφορο ἔργο,
 ὄσα πρόθυμα ἐκτελοῦσαν μέσα στὸ ναὸ κι ὄσα ἔξω.
 Ἐκεῖνοι μὲ τέτοιους νόμους προμαχοῦσαν γιὰ τὴν ἀρετὴ·
 ἐμεῖς βάλαμε βραβεῖα γιὰ τὴν κακία. ὦ, θάνατος ἀλίμονο!
- 195 Ποιὸς πολυξερὸς στοὺς στεναγμούς ποιητῆς θὰ τὰ θρηνησεῖ αὐτά;
 Σταματήστε, φίλοι· ἄς πάψουμε νὰ μοχθοῦμε στὸ κακό·
 ἀργὰ τέλος ἄς τιμήσουμε τὸ Θεὸ μὲ θυσίες ἱερές.

- Ἄν τὸν πείσω, θὰ ἔχω κέρδος· ἂν ὁμῶς σκεπάζει τὸ λόγο μου
 καὶ τὰ γεράματά μου τὸ θράσος τῶν νέων καὶ τῶν κορακιῶν
- 200 τὸ δυσοίωνο σηῆνος πού κράζουν ἀνόητα ἐναντίον μου,
 φέρνω μάρτυρα τοῦ ἀθάνατου Θεοῦ τὸ χέρι καὶ τὴ σκοτεινὴ
 μέρα, πού κατατρῶει τέλος μὲ τὴ φωτιὰ τὴν κούφια ὕλη,
 ὅτι δὲν εἶμ' ἐγὼ ὁμόθρονος μ' ἐκείνους, οὔτε συνεργός,
 οὔτε ὁμοσύμβουλος, συνταξιδιώτης, οὔτε καὶ συνοδοιπόρος
- 205 Αὐτοὶ ἄς τελειώνουν τὸ δρόμο τους· μὰ ἐγὼ

ζητῶ Νῶε κιβωτόν, ὅπως μόρον αἰνὸν ἀλύξω.
 Αὐτὰρ ἔπειτα φύγοιμι, κακῶν ἀπο τηλόθι μίμων,
 καὶ Σοδόμων πυρόεντα πικρὸν καὶ ἀθέσφατον ὄμβρον,
 ὧν ὄδε δεσμὸς ἔχει πλάγκτην νόον ἔνδον ἀγείρας,
 210 εἴσω πᾶς ὀρόων, γελῶν βιότοι θυέλλας,
 αἶρά τε καὶ πινυῶν αἰσχρῶς κονίουσι πρόσωπα,
 αἰεὶ τε πραπίδεςσι νοήματα θεῖα χαράσσων,
 χεῖροσιν οὐκ ἐπίμικτα, διαυγέα, φωτὶ πελάζων
 τρισσοφαοῦς θεότητος, ἐπειγομένοισι πόθοισιν
 215 ἴλαον ἀθανάτοιο Θεοῦ πρὸς θῶκον ἰκοίμην·
 ἔνθα τε πάντ' ἀναφανδά, τὸ δὲ πλεόν ἰσοτάλαντον
 τῆμος δτ' ἐν χεῖρεςσι Θεοῦ ζυγὸν ὀρθοδίκοιο.

ΙΑ'

ΕΙΣ ΕΑΥΤΟΝ, ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΘΟΝΟΥΝΤΑΣ

Ἡ δὲ ἀκροστιχὶς οὕτως:

Γρηγορίου ἱερῆος ἀθύρματά τε στοναχαὶ τε.

Τέρπεσθ', οἷσι φίλον, πῆμασιν ἡμετέροις.

Ἔχει τι κομψὸν ἡμῖν ἢ ληρωδία.

Ἐκ τῶν ἰάμβων ἄλλο μέτρον τίκτεται.

Ἀκροστίχοις πρόσελθε, καὶ γνώση σαφῶς.

Γέρων μὲν εἰμι, καὶ κακῶν πολλῶν ἴδρις.
 Ρυτὶς γάρ ἐστι πραγμάτων ἐμπειρία,
 ἢ δὴ φρόνησιν ὡς τὰ πόλλ' ἐργάζεται.
 Γῆρας δὲ τοῦμὸν οὐδέπω τόσον κακόν,
 5 ὅσον τονῦν, εἰσεῖδεν ἐν μακρῷ χρόνῳ.
 Ρᾶστον δ' ἂν εἴη καὶ μαθεῖν βραχεῖ λόγῳ.
 Ἴσταντ' ἀθέσμως ἀντίοι λαοῦ πρόμοι,
 ὄπλοισι χόλῳ τε καὶ φθόνῳ πεφραγμένοι,

ἀναζητῶ τὴν κιβωτὸ τοῦ Νῶε, γιὰ ν' ἀποφύγω τὸν τρομερὸ θάνατο.
 Καὶ νὰ ξεφύγω στὸ ἐξῆς, μένοντας μακριὰ ἀπ' τὰ δεινὰ,
 καὶ τῶν Σοδόμων τὴν πύρινη, πικρὴ κι ἀνείπωτη βροχή,
 ποὺ τὰ δεσμά τοὺς συγκρατοῦν μαζεύοντας τὸν ἀλήτη νοῦ,
 210 μέσα νὰ περιορίζεται ὄλος, γελώντας μὲ τὶς θύελλες τῆς ζωῆς,
 ποὺ καὶ τῶν συνετῶν τὰ πρόσωπα τὰ σκονίζουσι ἄσχημα
 καὶ πάντοτε γράφοντας στὴν καρδιά τὰ θεϊκὰ νοήματα,
 ποὺ δὲν ἀνακατώνονται μὲ τὰ κατώτερα ἀλλὰ εἶναι καθαρά,
 πλησιάζοντας τῆς τρίλαμπης θεότητος τὸ φῶς μὲ βιαστικὸ πόθο
 215 νὰ φτάσω στὸν ἰλαρὸ θρόνο τοῦ ἀθανάτου Θεοῦ,
 ὅπου ὄλα εἶναι ξέσκεπα καὶ τὸ παραπάνω ἀντιζύγι θὰ λάβω
 τότε, ὅταν ὁ ἀκριβοδίκαιος Θεὸς πάρει στὰ χέρια τὴ ζυγαριά.

ΙΑ'

ΣΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΟΥ ΚΑΙ Σ' ΟΣΟΥΣ ΤΟΝ ΦΘΟΝΟΥΝ

Ἡ ἀκροστιχίδα ἔχει ὡς ἐξῆς:

Τοῦ Γρηγορίου τοῦ ἱερέα τὰ παιγνίδια κι οἱ στεναγμοί·
 διασκεδάστε, ὅσοι ἀγαπᾶτε, μὲ τὰ δικά μου πάθη.

Ἡ φλυαρία μου ἔχει μιὰ κομψότητα.

Γεννιέται ἀπ' τοὺς ἰάμβους ἄλλο μέτρο.

Τ' ἀκρόστιχά μου πρόσεξε· θὰ καταλάβεις.

Γέροντας εἶμαι καὶ πολλὰ δεινὰ ἔχω πάθει·
 τῶν πραγμάτων τὸ χάραγμα εἶναι ἡ ρυτίδα,
 ποὺ τὶς φορὲς τὶς πιὸ πολλὲς φρόνηση φέρνει.
 Τόσο κακὸ ποτὲ τὰ γηρατειά μου ἀκόμα,
 5 ὅπως αὐτὸ δὲν εἶδαν σὲ σειρὰ ἀπὸ χρόνια.
 Εὐκόλο νὰ τὸ μάθεις μὲ δυὸ λόγια μόνο.
 Ἐνάντιοι στέκαν ἄνομα τοῦ λαοῦ οἱ πρῶτοι,
 μ' ὄπλα κατάφραχτοι ἀπὸ ὀργὴ καὶ φθόνο,

* Ἡ ἀκροστιχίδα δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ τηρηθεῖ στὴ μετάφραση.

- ὕβρει ζέοντες, ἀγρίου πυρὸς δίκην,
 10 Ἰστανθ', ὀλη δὲ συσχιδῆς οἴκουμένη.
 Ἐγὼ δ' ὁ κομπῶς (οὐ γὰρ ἐφρόνου μικρά),
 ράβδῳ μὲν εἶχον οὐδαμῶς πλήσσειν κακοῦς·
 (ἢ παντὸς ἂν τόδ', ἴστε, καὶ νῦν ἐπριάμην)
 ὁ δ' ἦν, ἔπραττον· εἰχόμεν ἀμφοῖν λίθιν,
 15 Σωτήρα τὸν ἀκρόγωνον ἐκμιμούμενος.
 Ἄλλ', ὡς λέουσιν ἢ συσι πεφρικόσι
 θυμὸν διαιτῶν, ἐν μέσῳ συρρήξεως,
 ὕβριν τε οὐκ ἔπαυσα, καὶ συνετρίβην.
 Ρᾶον παθεῖν γάρ, ἢ τι τῶν καλῶν δράσαι.
 20 Μάρτυς μὲν, ἀκμὴ τοῦ παθεῖν κάμνων πλέον
 ἀπηλλάγην τάχιστα δισσοῦ κινδύνου.
 Τὴν δ' ὕβριν οὐκ ἔνεστιν εὐπετῶς φέρειν,
 ἀεὶ παροῦσαν ἡμέραν μηκιστάτην.
 Ταῦθ' ὅστις οὐκ ἐπίστατ', οὐδ' ἡμῶν πέλας.
- 25 Ἐν ἔργον αὐτοῖς, αἱ καθ' ἡμῶν διπλόαι
 στήτωσαν εἰς ἓν. Εἰ μὲν ἐξέστην θρόνων,
 τούτου τί μείζον; εἰ δ' ἀπερρίφην ἄκων,
 οἱ ταῦτα τολμήσαντες οἴων ἄξιοι;
 Νῦν ἐνθρονίζομ', ἀθριον δ' ἀπόθρονος.
- 30 Ἀρ' ἂν τις εὔροι τοῦδε καὶ ψευδῆ λόγον;
 Χριστέ, φράσαι τολμῶ τι τῶν ἐν καρδίᾳ.
 Ἄγῳσι βασκαίνουσι καὶ λίθοις ἑμοῖς·
 ἴσως τὸ Πνεῦμα βάλλεται, φέρω σαφῶς,
 τὸ Πνεῦμ' (ἀκούσαθ'), ὡς Θεός, πάλιν λέγω.
- 35 Ἐμοὶ Θεὸς σύ, καὶ τρίτον βοῶ, Θεὸς
 τοῦτ' ἔστι. Βάλλετ', εὐστοχεῖτε τοῖς λίθοις.
 Ἔστηκ' ἄτρεπτος τῆς ἀληθείας σκοπός,
 ροῖζον λόγων τε καὶ βελῶν διαπτύων.
 Πατὴρ μὲν ἡμῖν ρίζα καὶ πηγὴ καλῶν·
- 40 ἐκ τοῦδε φῶς γεννητόν, Υἱὸς καὶ Λόγος,
 σφράγισμ' ἀνάρχου· Πνεῦμά τ' ἄχρονος φύσις·
 Θεός, Θεός μου, καὶ Θεός, τρισσῆ μονάς.
 Οὐκ ἔστιν ὅς με ταῦτα κωλύσει λέγειν.

- ἀπὸ ἔπαρση ἀναμμένοι, ἄγρια φωτιά πού καίει,
 10 στέκονταν καὶ μαζί τους σκισμένη ἢ οἰκουμένη.
 Κι ἐγὼ ὁ σοφὸς –δὲ σκέφτομουν ἀσήμαντα–
 μὲ ραβδί τοὺς κακοὺς νὰ χτυπήσω δὲν μπορούσα
 (τὸ ἴδιο καὶ τώρα ὄσα–ὄσα θὰ τὸ πλήρωνα),
 μὰ ἔκανα ὅ,τι μπορούσα· σὲ δυὸ πέτρες κρατιόμουν
 15 ἀνάμεσα, μιμητῆς τοῦ ἀκρογωνιαίου, τοῦ Σωτήρα.
 Ἄλλὰ ὅπως λιονταριῶν ἢ κάπρων μ' ὀρθωμένες
 τρίχες τὴν ὀργὴν πραδνοντας στῆς σύγκρουσης τῆ μέση
 καὶ τὸ κακὸ δὲν ἔπασα κι ὁ ἴδιος συντρίμμι.
 Νὰ πάθεις πιὸ εὐκολο παρὰ καλὸ νὰ κάνεις κάτι.
 20 Καὶ μάρτυρας, στοῦ πάθους τὴν ἀκμὴν κατάκοπος
 ξέφυγα πιά γοργὰ ἀπὸ τὸ διπλὸ τὸν κίνδυνο.
 Μὰ δὲν εἶναι εὐκολο τὴν ὕβρη νὰ ὑποφέρω
 δίπλα μου πάντοτε γι' ἀτέλειωτες ἡμέρες.
 Αὐτὰ ὅποιος δὲ γνωρίζει μῆτε φίλος εἶναι.
- 25 Ἐνα τὸ ἔργο τους, οἱ διπροσωπίες ἐναντίον μου
 ἄς σταματήσουν σὲ ἓνα. Ἄν ἄφησα τὸ θρόνο,
 τί μεγαλύτερο ἀπ' αὐτό; κι ἀθέλητά μου ἂν μ' ἔβγαλαν,
 γιὰ ποιά ποινὴ εἶναι ἄξιοι αὐτοὶ πού τόλμησαν;
 Τώρα ψηλὰ στὸ θρόνο, κι αὐριο μακριὰ ἀπ' αὐτόν.
- 30 Μπορεῖ γι' αὐτὸ κανένας καὶ λόγο ψεύτικο νὰ βρεῖ;
 Χριστέ μου, κάτι ἀπ' τὴν καρδιά τολμῶ νὰ πῶ.
 Τοὺς ἀγῶνες φθονοῦν, τὸ πετροβολητὸ μου
 τὸ Πνεῦμα ἴσως χτυπιέται καθαρὰ τὸ βλέπω,
 τὸ ποίημα (ἀκοῦστε) ξαναλέω, Θεὸς πῶς εἶναι.
- 35 Θεὸς γιὰ μένα ἐσύ, φωνάζω τρίτη φορά, Θεός.
 Αὐτὸ εἶναι. Πέτρες ρίχνετε, εὐστοχεῖτε.
 Τῆς ἀλήθειας φρουρὸς στέκομαι ἀκίνητος,
 θόρυβο λόγων καὶ βελῶν περιφρονώντας.
 Ρίζα ὁ πατέρας καὶ πηγὴ ὄλων τῶν καλῶν·
- 40 Φῶς πού γεννήθηκε ἀπ' αὐτόν ὁ Γιὸς καὶ Λόγος,
 σφραγίδα τοῦ ἀναρχοῦ. Κι ἄχρονη τὸ Πνεῦμα φύση.
 Θεός, Θεός μου καὶ Θεός, τριπλὴ μονάδα.
 Ποιὸς εἶναι αὐτὸς πού νὰ τὸ λέω θὰ μ' ἐμποδίσει;

Ἴστω Τριάς μου· καιρὸς οὐ τρέψει λόγον.
 45 Σείοιτο πάντα· μὴ τρέποιτ' ἐμοὶ Θεός.
 Ἴσον γὰρ ἔν τι, καὶ τὸ πᾶν ἀτιμάσαι.
 Φωνὴν ἔχω, πόλεις σὺ καὶ λαμπροὺς θρόνους.

Ἴστημι γλῶσσαν· (ὦ καλῆς τυραννίδος!)
 Λάμπουμι λύχνος λυχνίας ὑπερτεθεῖς.
 50 Ὅλην καταστράπτουμι τὴν οἰκουμένην.
 Νῦν ταῦτα· μικρὸν ὕστερον καινοὶ θρόνοι,
 πρώτων τε δευτέρων τε τάξις ἔννομος.
 Ἦ δεινὸν ἦν ἂν ἢ τῆδε δυσπραξία,
 μὴ τοῦ Θεοῦ στρέφοντος ὕστερον κύβους.
 55 Ἀπαξιῶ τοῖς τῆδε προσκειῖσθαι καλοῖς,
 σπένδη σὺ κόσμῳ τῷδε, τῷ Θεῷ δ' ἐγὼ,
 ἵν' εὐκόλως φέροιμι τὰς ἀηδίας.
 Νῦξ πάντα κρύπτει, ἡμέρα φωτίζεται.
 Ἦ πόλλ' ἐμόχθησ', ἀλλ' ὁμως οὐκ ἄξια
 60 μισθῶν, ὅσοι μένουσι τοὺς Θεῶ φίλους.
 Ἐπρίζεθ' Ἡσαΐας, ἀλλ' ἐκαρτέρει.
 Τὸ πῦρ ἐδεξιούτο τοὺς τρεῖς ἐν ζένη.
 Ἐρριπτο θηρσὶν ὁ Δανιὴλ ὡσπερ φίλοις.
 Ρώμη δὲ Παῦλος καὶ Πέτρος νικηφόροι.
 65 Ὁ Πρόδρομος δ' οὐ θῦμα τῆς παρρησίας;
 Ἴσασιν, ὡς τέθνηκα. Ὡς δ' ἐγὼ, Πάτερ,
 Σὸς εἰμι, κἂν με χεῖροσι στροβεῖν θέλοις.

ΙΕ'

ΕΙΣ ΕΑΥΤΟΝ

Μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς Κωνσταντίνου πόλεως ἐπάνοδον

Ἐρχομαι ἐκ βιότοιο λιπῶν μέγα λαῖτμα θαλάσσης,
 τῇ καὶ τῇ χαλεποῖς πνεύμασι βρασσόμενον.
 Ἐρχομ' ἔχων ὄσ' ἔρεξα, καὶ ὄσ' ἐμόγησ' ἀπολείψας,
 τοῖς μὲν ὑποτρομέων, τοῖσι δὲ γηθόσυνος.
 5 Οὐδὲν τερπνὸν ἔλειψα, τό κεν ποθέων ἀκαχοίμην·

Ἡ Τριάδα μάρτυράς μου· δὲν ἀλλάζει τὸ λόγο μου ὁ καιρός.
 45 Τὰ πάντα ἄς σειοῦνται· μὰ ὁ Θεὸς μου ἀκίνητος.
 Ἴδιο τὸ ἓνα τῆς μέλος νὰ προσβάλω ἦ κι ὄλη.
 Τῆ φωνή μου ἔχω κι ἔχε ἐσὺ πόλεις καὶ θρόνους.

Τῆ γλώσσα σταματῶ (ὠραία αὐταρχικότητα!)
 Λύχνος ἄς λάμπω πάνω ἀπὸ τὸ λυχνοστάτη.
 50 Τὴν οἰκουμένη ὡς πέρα ἄς καταλάμπω.
 Αὐτὰ γιὰ τὴν ὥρα, καὶ σὲ λίγο ὀλάδειοι οἱ θρόνοι.
 Τῶν πρώτων καὶ τῶν δευτέρων νόμιμη ἡ τάξις.
 Ἦ θὰ ἔταν φοβερὴ ἡ δυστυχία στὴ γῆ μας,
 ἂν ὕστερα ὁ Θεὸς δὲν ἔριχνε ἄλλους κύβους.
 55 Ἄξιο δὲν κρίνω τῆς ζωῆς αὐτῆς νὰ κυνηγῶ τὰ πλούτη.
 Στὸν κόσμον αὐτὸν θυσιάζεις, στὸ Θεὸ ἐγώ,
 εὐκόλα νὰ ὑπομένω κάθε θλίψη.
 Ἡ νύχτα ὄλα τὰ κρύβει, τὰ φωτίζει ἡμέρα.
 Οἱ ἀγῶνες μου πολλοὶ μὰ γι' ἀμοιβὴν ὄχι ἄξιοι,
 60 ὅποια τοὺς φίλους τοῦ Θεοῦ προσμένει.
 Τὸν Ἡσαΐα τὸν πριόνιζαν μὰ ὑπόμενε.
 Στὴν ξένη γῆ ἡ φωτιά τοὺς τρεῖς δεχόταν.
 Στα θηρία τὸ Δανιὴλ σὰ νὰ ἔταν φίλοι του πετοῦσαν.
 Στὴ Ρώμη ὁ Παῦλος νικητὴς κι ὁ Πέτρος.
 65 Τῆς παρησίας τοῦ θύμα ὁ Πρόδρομος δὲν ἦταν;
 Νεκρὸς ὅτι εἶμαι τὸ γνωρίζουν. Ἄλλὰ ἐγώ, Πατέρα,
 κι ἂν μὲ στρουφιξεῖς σὲ χειρότερα, δικὸς σου θὰ εἶμαι.

ΙΕ'

ΣΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΟΥ

Μετὰ τὴν ἐπιστροφή του ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη

Ἔρχομαι τὴ μεγάλη ἀφήνοντας θάλασσα τῆς ζωῆς,
 ποὺ πέρα ὡς πέρα ἀπ' τοὺς σφοδροὺς κοχλάζει τοὺς ἀνέμους.
 Ἔρχομαι κι ἔχω ὅσα ἐπραξα μ' ἀφήνω ὅσα προσπάθησα·
 γιὰ τοῦτα τρέμοντας βαθιά, χαρούμενος γιὰ κεῖνα.
 5 Οὐτ' ἓνα ἐγώ δὲν ἄφησα γλυκό, νὰ τὸ ποθῶ μὲ λύπη,

- τοῖσι μὲν οὐκ ἐθέλων, τοῖς δ' ἐθέλων ἐδάμην.
 Οἶον ἐμοὶ κτέαρ ἔσκεν ἐράσμιον, οἶος ἀπ' ἄλλων
 πλοῦτος, θαλπωρὴ λησιμοσύνη καμάτων,
 τῆς μεγάλης Τριάδος ξυγὸν σέλας, ἦν ἀναφαίνων,
 10 ἄχρι καὶ ἀλλοδαπῶν ἤλυθον εὐπατριδῶν·
 οὐ μὴν πάμπαν ἄτρωτος, ἐπὶν λάεσσιν ἐδέχθην,
 ὡς τις ἀλιτήμων. Σὴ, Τριάς, ἦδε χάρις.
 Ἐμπαγε μὴν ἐνέφηνα, καὶ ὡς κύκλον περὶ κέντρῳ
 πάντας ἐτορνύμην ρήμασιν εὐσεβίης.
- 15 Ἦν δρόμος, ἀλλὰ μ' ἐπεμψε φθόνος καὶ νοῦσος ὀπίσσω,
 πολλὰ μάλα φθονερῶ δαίμονι μεμφόμενον,
 ὅστις ἐμῆς ὠδίνος ἀγνὸν τόκον ἐξετίναξεν,
 ἀρτιπαγῆ, ζωῆς ἔσταότ' ἐν προθύροις.
 Ἦ δ' ἄρ' ἐμῇ Τριάς αὐθις ἀπὸ στομάτων ἀθεμίστων
 20 τέμνεται, ἐν τ' ἀγοραῖς, ἐν τε χοροστασίαις,
 καὶ πόρνοι κραταίουσι λόγοι. Τὸ δὲ φάσανον, αἶ αἶ!
 Τίς πῆξει Φινεὲς πορνοφόνῳ παλάμη
 ζηλήμων ψυχὴν τε καὶ οὖνομα, ἢ τίς ἀρήξει
 δόγμασιν Ἑβραίοις πλησσομένοις ἀδίκως
 25 Μωσῆς, ἐκ δ' ὀλέσας Αἰγύπτιον αὐτίκα μῦθον,
 λαῶ πάρ μεγάλῳ κῶδος ἔχησι μέγα;
 Τίς μὲν δλην θεότητα μετὰ φρεσὶν ἦσι βάληται,
 μηδὲν ὑποστέλλων τῆς μεγάλης Τριάδος
 ἢ ἐνόῳ πυκινῶ τε καὶ εὐσθενέεσσι λόγοισιν,
 30 ἀντιπάλων ἐπέων θυμὸν ἀποσκεδάσει;
 Τίς δὲ βελῶν καιροῖσιν ἀκαμπέα πίστιν ἐρύξει,
 ἄτροπος ἐν τρεπτοῖς κάρτεσιν ἰστάμενος;
 Μῆ δ' ὡς εὐρίποιο πολυπλάγκτιο ρέεθρον,
 τήνδε μετακλίνοι ἔνθα καὶ ἔνθα ρέων;
- 35 Τίς δὲ μόθον κρυόνετ' ἀ' ἐρισθενέων ἱερέων
 στήσιε, τοὺς φιλήεις εἰς ἔν ἄγων προμάχους;
 Τοῦ μὲν ἐμοὶ πόθος ἦεν, ἐπεὶ Θεὸς ὡδε κελεύει,
 Χριστὸς ἄκος μερόπων οἴσι νόμοις παθέων,
 οἷς σταυρῶ συνέδησεν ὁμῶς ἀγαθοὺς τε κακοὺς τε,
 40 ὅστις ἀνακτορίης τηλόθεν, ὅς τε πέλας.
 Τοῦνεκα καὶ λίθος ἐστὶν ἐπ' ἀμφοτέροις ἀκρόγωνος,
 λαοὺς εἰς ἔν ἄγων ἀρμονίῃ φιλήεις.
 Ἦν πόθος· οἱ δὲ με πρόσθεν ἀπεχθήραντες ἄτισαν,

- θέλοντας σ' άλλους ὑποτάχτηκα, χωρὶς νὰ θέλω σ' άλλους.
 Καὶ μόνο κτῆμα ἀγαπητὸ σ' ἐμένα μόνο πλοῦτος
 ἀπ' τ' ἄλλα, θαλπωρὴ γλυκιὰ καὶ μόχθων λησιμοσύνη,
 τῆς Τριάδας τῆς μεγάλης ἢ κοινὴ λάμψη ποὺ τὴν κηρύχνω,
 10 κὶ ἀκόμα καὶ σ' ἄλλοδαποὺς πατρίκιους ἔχω φτάσει·
 ὄχι χωρὶς πληγὴ καμιάν, ἀφοῦ μοῦ ρίξαν πέτρες
 ἐγκληματίας σὰ νὰ 'μωνα. Χάρη κι αὐτὴ σου, Τριάδα.
 Τὴν κήρυξα ὁμως καὶ μ' αὐτὴν κέντρο ὀλοτρόγυρά της
 κύκλο τοὺς πάντες μάζεψα μὲ κήρυγμα ὀρθῆς πίστεως.
 15 Εἶχα δουλειὰ ἀλλὰ μ' ἔστειλαν φθόνος κι ἀρρώστια πίσω,
 ἐνῶ πολὺ τὸ φθονερὸ κατηγοροῦσα δαίμονα,
 ποὺ τῶν ἀγώνων μου τ' ἀγνὸ φύτρο εἶχε συγκλονίσει,
 μόλις ποὺ ἐφάνη καὶ στῆς ζωῆς πρόβαλε τὸ κατώφλι.
 Καὶ πάλι νά, ἡ Τριάδα μου ἀπὸ ἀνομες γλῶσσες
 20 χωρίζεται στὶς ἀγορὲς μὰ καὶ στὰ χοροστάσια
 καὶ δυναμώνουν πορνικοὶ λόγοι. Καὶ τὸ μαχαίρι
 ὠμίε! στὸ χέρι τοῦ Φινεὲς γιὰ ἐκδίκηση ποιὸς βάζει;
 Ποιὸς ζηλωτῆς καὶ στὴν ψυχὴ καὶ στ' ὄνομα ποὺ νὰ 'ναὶ
 καὶ ποιὸς Μωυσεῆς θὰ 'ρθεῖ βοηθὸς στ' ἀδικοχτυπημένα
 25 ἐβραϊκὰ διδάγματα καὶ τὸν Αἰγύπτιο μῦθο
 σβῆνοντας δόξα ἀπ' τὸ λαὸ τρανὴ θὰ πάρει;
 Τὴ θεότῃτα ὀλη ποιὸς στὸ νοῦ θὰ βάλει,
 χωρὶς νὰ περιορίζει τὴ μεγάλη Τριάδα,
 ἢ μὲ σκέψη πυκνὴ καὶ λόγους δυνατοὺς
 30 τῶν ἀντιπάλων λόγων τὴ λύσσα θὰ διαλύσει;
 Στὸν πόλεμο ποιὸς ἀλύγιστη τὴν πίστη θὰ κρατήσῃ,
 μὲς σὲ δυνάμεις ποὺ ὄλο ἀλλάζουν ἀμετάθετος;
 Καὶ σὰν τὸ πολυγύριστο τοῦ Εὐρίπου κύμα
 κυλώντας μιὰ ἀπὸ δῶ καὶ μι' ἀπὸ κεῖ δὲ θὰ τὴ μεταλλάξῃ;
 35 Καὶ τὴν ἀπαίσια ἀμάχη ποιὸς ἱερέων φιλόνικων
 θὰ σταματήσει τῆς φιλίας τοὺς πρόμαχους ἐνώνοντας;
 Αὐτὸ ποθοῦσα, ἀφοῦ κι ὁ Θεὸς ἔτσι διατάζει,
 ὁ Χριστὸς, τῶν θνητῶν γιατρὸς, μὲ τῶν παθῶν του
 τοὺς νόμους, στὸ σταυρὸ του ἐνώνοντας καλοῦς-κακοῦς
 40 τὸν ἀπ' τὴ βασιλεία μακριὰ κι ὀποιον κοντὰ της.
 Γι' αὐτὸ καὶ θεμελιόπετρα εἶναι καὶ στοὺς δύο,
 σ' ἓνα ὀδηγώντας τοὺς λαοὺς δεσμὸ φιλίας.
 Ποθοῦσα. Μὰ ὄσοι μὲ μισοῦσαν ἀπὸ πρὶν μὲ πρόσβαλαν

- οὐ τιν' ἐμῆς αἰδῶ θέντο παραιφασίης.
 45 Αἶθε δέ μοι Τριάς ἦεν ἀδήριτος, ἦν βελέεσσι
 βάλλουσιν πυκνοῖς! ὦ Τριάς, ἴσχε μόθον·
 μηδέ μ' ἀθρήσειε κακὸς φθόνος, ἀλλὰ μόγοισι
 δὸς τέλος ἡμετέροις ἐσθλόν, ἀεζομένη.
 Κλεινὸν Ἀναστασίας χαίροις ἔδος, ἦ ρα θανοῦσαν
 50 πίστιν ἔθηκας ἄνω αὐθις ἐμοῖσι λόγοις.
 Σεῖο μὲν οὐδὲ θανὼν ἐπιλήσομαι, ἀλλ' ἄμ' ἀρίστοις
 στήσομ', ὑπὲρ τεκέων λισσόμενος Τριάδα.

ΙΣΤ

ΕΝΥΠΝΙΟΝ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,

Ἦν ἐπῆξατο ἐν Κωνσταντίνου πόλει

- Εὐδὸν δῆ γλυκὴν ὕπνον· Ἀναστασίαν δέ τ' ὄνειρος
 στήσεν ἐμοῖσι φέρων ἡματίοισι πόθοις·
 ἦ πρώτη λόγον αἰπῶν ἐνὶ προπόδεσσι μένοντα
 ἦγαγεν ἐς κορυφὴν οὖρεος ἀκροτάτην·
 5 τοῦνεκ' Ἀναστασίαν μιν ἐπέκλησιν καλέουσι
 νηόν, ἐμῆς παλάμης ἔργον ἀριστοπόνου.
 Ἔζεσθαι δοκέεσκον ὑπέρθρονος, οὐχ ὑπέροφρυς,
 οὐδὲ γὰρ οὐδὲ θναρ τῖον ἀγνηορίην
 οἱ δέ μοι ἀμφοτέρωθεν ὑφεδριόωντο γεραιοί,
 10 ποίμνης ἡγεμόνες, ἔγκριτος ἡλικίη.
 Οἱ δ' ἄρ' ὑποδρησῆτες ἐν εἵμασι παμφανόωσιν
 ἔστασαν, ἀγγελικῆς εἰκόνες ἀγλαΐης.
 Λαοὶ δ' οἱ μὲν ἔχυντο περισταδόν, ὥστε μέλισσαι,
 κιγκλίδος· ἦν γὰρ ἀγῶν ἀσσοτέρω πελάσαι.
 15 Οἱ δ' ἱεροῖς προθύροισι περιστείνοντο ρέοντες,
 οὖσασιν ἠδὲ ποσὶν ἴσον ἐπειγόμενοι.
 Ἄλλους δ' αὐτ' ἀγοραὶ τε πολυσχιδέες θ' ἄμ' ἀγυαί,
 ποσσι κροαινόμεναι, πέμπον ἐμοῖσι λόγοις.
 Αἱ δ' ἄρ' ἀφ' ὑψηλῶν τεγέων εὐκοσμον ἀκοῦήν

καὶ τὴν παραίνεσή μου διόλου δὲ σεβάστηκαν.
 45 Ἄμποτε ἢ Τριάδα νὰ ἔταν ἀπολέμητη, μὲ βέλη
 πυκνὰ ὅταν τὴ χτυποῦν! τὴ μάχη, Τριάδα, πάψε·
 φθόνος κακὸς μὴ μὲ κοιτάξει, ἀλλὰ στοὺς κόπους μου
 δῶσε τέλος καλὸ τὸ κοπάδι πληθαίνοντας.
 Χαῖρε, ἐνδοξε θρόνε τῆς Ἀναστασίας, ποῦ πεθαμένη
 50 τὴν πίστη πάλι μὲ τοὺς λόγους μου ἀνόρθωσε.
 Δὲ θὰ σὲ λησμονήσω οὔτε νεκρὸς μὰ θὰ σὲ βάλω
 μὲ τὰ πιὸ τίμια, τὴν Τριάδα παρακαλώντας γιὰ τὰ παιδιὰ μου.

ΙΣΤ'

ΟΝΕΙΡΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ

Ποὺ στερέωσε στὴν Κωνσταντινούπολη

Ἦγνο γλυκὸ κοιμῶμουνα καὶ τὴν Ἀναστασία
 μοῦ φέρνουν μέσα στ' ὄνειρο οἱ ἐπιθυμίες τῆς μέρας.
 Πρώτη τὸ λόγο τὸν ψηλὸ ποὺ στὰ ριζὰ εἶχε μείνει
 τὸν φέρνει ἐπάνω στοῦ βουνὸ στὴν πιὸ ψηλὴ κορφὴ του.
 5 Γι' αὐτὸ τοῦ δίνουν τ' ὄνομα κι Ἀναστασία τὸν λένε
 τὸ ναὸ ποὺ τοῦ χεριοῦ μου αὐτοῦ τὸ ἀριστούργημα εἶναι.
 Σὲ θρόνο κάθομον ψηλὸ μὲ δίχως περηφάνεια,
 γιὰτὶ μήτε καὶ στ' ὄνειρον ἢ ἐπαρση δὲ μ' ἀρέσει.
 Οἱ γέροντες ἀπὸ τὴ μιὰ κάθονταν κι ἀπ' τὴν ἄλλη,
 10 οἱ ὁδηγοὶ τοῦ κοπαδιοῦ, ἢ διαλεχτὴ ἡλικία.
 Κι ὄλοι οἱ ὑπηρετές στὴ σειρὰν ἀστραφτερὰ ντυμένοι
 στέκονταν τῆς ἀγγελικῆς τῆς φωταυγῆς εἰκόνες.
 Κι ὁ κόσμος εἶχε ξεχυθεῖ στοῦ κάγκελλο τριγύρω
 σὰν μέλισσες· κοντύτερα νὰ πᾶς, ἀγῶνας μέγας.
 15 Ἀγκομαχοῦσαν κι ἔτρεχαν στὰ ἱερὰ πρόθυρα ἄλλοι,
 κι ἦτανε βιαστικοὶ στ' αὐτιὰ παρόμοια καὶ στὰ πόδια.
 Κι ἄλλους πάλι ἀπ' τὶς ἀγορὲς καὶ τοὺς πολλοὺς τοὺς δρόμους
 ποὺ γέμιζε ἢ χλαπαταγὴ τὰ λόγια μου τραβοῦσαν,
 κι ἀπ' τὰ ψηλὰ τὰ δώματα σκύβαν σεμνὰ ν' ἀκούσουν

14 Ἀπὸ αὐτὰ τὰ κάγκελλα ἐμποδιζόταν ὁ λαὸς νὰ πλησιάζει ὑπερβολικὰ τὸν
 ὁμιλητὴ ἢ τὸ χορὸ τῶν ἱερῶν.

- 20 ἀγναὶ παρθενικαὶ κλῖνον ἄμ' ἐσθλογάμοις.
 Καὶ τότε νυκτὸς ἄθυρμα· διακριδὸν ἱστατο λαὸς
 μύθων ἡμετέρων εἰσαΐειν ποθέων.
 Ὅς μὲν δὴ χθαμαλὸν καὶ ἐπίδρομον ἦτεε μῦθον·
 οὐ γὰρ ἄνω νεύειν ἤθελεν, οὐδ' ἐδάη·
- 25 αὐτὰρ δ' ὄψιθέοντα καὶ εὐστροφον, οἷσι μεμῆλει
 βέμβη' ἀνιχνεύειν ἀμφοτέρης σοφίης,
 ξείνης θ' ἡμετέρης τε. Βοῆ δ' ἑκατέρθεν ὀρώρει
 ἔλκομένοιο λόγου μαρναμένοισι πόθοις.
 Αὐτὰρ ἐμοὶ στομάτων Τριάς ἔρρεεν ἡ μονόσεπτος
- 30 λαμπομένη τρισσοῖς κάλλεσιν οἴγομένοις,
 φωνῇ τε στιβαρῇ, καὶ πνεύματος αἰθομένοιο
 οἴδατι, καὶ μύθων ἄλμασιν ἀντιπάλων.
 Καί ρ' οἱ μὲν πάλλοντο, καὶ ἦνεον, οἱ δὲ σιωπῇ
 θάμβεον, οἱ δὲ λόγῳ τρύζον ἔθ', οἱ δὲ νόῳ,
- 35 θνησκούσης ὠδίνος ἀναυδέος, οἱ δὲ μάχοντο
 οἶα καθισταμένου κύματος ἐξ ἀνέμων.
 Πάντας δ' εὐεπίη κατακῆλεεν, εὐφραδέας τε
 καὶ μύθων ἱερῶν ἴδονας εὐσεβέων,
 ἡμετέρους τε νόθους τε, καὶ οἱ μάλα τηλόθι μάνδρης
- 40 τλήμονες εἰδώλων λάτριες ἀδρανέων.
 Ὡς δὲ βότρυς λιαρῆσιν ὑπ' ἀκτίνεσσι μελαγχθεῖς,
 οὐτ' ὄμφαξ καθαρῶς ἠρέμα λυόμενος,
 οὐθ' ὄλος ὠριός ἐστι, τὸ μὲν μέλας, ἄλλο δ' ἐρυθρός,
 ἄλλο δ' ἄρ' αἰθαλόεις, ὄμφακα δ' ἄλλο ἔχει·
- 45 ὣς οἱ δηριόωντο πεπαινομένης κακότητος,
 ἤδη καὶ ληνοῖς γήθεον εὐρυτέραις.
 Ταῦτ' ἔχον· ἐκ δέ μοι ὕπνον ἀπὸ βλεφάρων ἐτίναξε
 γῆρας ἀλεκτρούνων, τῷ δ' ἄμ' Ἀναστασίαν.
 Φάσμα δὲ φάσματος εἶχον ἐπὶ χρόνον, αὐτὰρ ἔπειτα
- 50 καὶ τὸ φύγε κραδίην ἦκα μαραινόμενον,
 μοῦνον δ' ἄλγος ἔμεινεν ἐμοί, καὶ γῆρας ἀνιγρόν.
 Ὡ μοι ἐμῆς Τριάδος! ὦ μοι ἐμῶν τεκέων!
 Ὡ φθόνε, τίπτε μ' ἔοργας; ἔχεις τόσον· ἄλλο χέρειον
 μῆ τι βάλῃς ἐπ' ἐμῷ δυσθανεῖ βιότῳ.
- 55 Ἡ μὲν δὴ πολλοῖσιν ἀγαλλομένη μεγάλοις τε

- 20 οί κοπελλιές οί ἐλεύτερες μὲ τὶς καλοκυράδες.
 Κι αὐτὸ παιγνίδι τῆς νυχτιᾶς· χῶρια ὁ λαὸς στεκόταν,
 βαθιὰ ποθώντας στὴν ψυχὴ τὰ λόγια μου νὰ βάλουν,
 κι ἄλλοι ζητοῦσαν χαμηλὸς κι εὐκόλος νὰ 'ναί ὁ λόγος·
 τὸ νοῦ νὰ στρέψουν στὰ ψηλὰ δὲ θέλαν κι οὔτε ἐμάθαν.
- 25 Ἄλλοι ψηλὸ καὶ δυνατὸ ζητοῦσαν, ὅσοι θέλαν
 κι αὐτῆς κι ἐκείνης τῆς σοφίας τὰ βάθη ν' ἀντικρῦσουν,
 δικῆς καὶ ξένης. Καὶ βοή σηκώθη ἀπ' τὰ δυὸ μέρη
 καὶ πόθοι ποὺ πολέμαγαν τὸ λόγο ἀντιτραβοῦσαν.
 Κι ἔτρεχε ἀπὸ τὸ στόμα μου ἡ μονόσεπτη Τριάδα
- 30 μ' ὄλη τὴ λάμψη ἀπὸ τὰ τρία ποὺ τὴ φωτίζαν φῶτα·
 εἶχε ἡ φωνή μου δύναμη κι ἡ φλόγα τῆς ψυχῆς μου
 ὁρμοῦσε καὶ στ' ἀντίπαλα διδάγματα πηδοῦσε.
 Ἄλλοι φωνάζαν ξέφρενοι κι ἄλλοι χειροκροτοῦσαν,
 ἀκόμα ἄλλοι μουρμουρίζαν κι ἄλλοι βουβὰ θαυμάζαν,
- 35 κι ἔτσι ἄπραχτος ὁ πόθος τους ἔμενε· πολεμοῦσαν
 ἄλλοι καθὼς τὰ κύματα ποὺ τὰ κινοῦν οἱ ἀνέμοι.
 Ὁ λόγος μου ὄλους γοήτευεν, ὁμιλητὲς ὅσοι ἦταν
 καὶ ὅσοι γνωρίζαν τοὺς ἱεροὺς τῆς πίστεως μας τοὺς λόγους,
 ξένοι, δικοί, κι ὅσοι πολὺ μακριὰ ἦταν ἀπ' τὴ μάντρα,
- 40 προσκυνητὲς ταλαίπωροι ἀδύναμων εἰδώλων.
 Κι ὅπως τσαμπὶ ἀπ' τὶς θαλπερὲς μαυρίζει ἀργὰ ἠλιαχτίδες
 καὶ πιά ἀγουρίδα δὲν εἶναι ἀγάλια ὡς μαλακώνει
 κι οὔτε παντοῦ εἶναι ὄριμο· μαύρισε ἐδῶ, παρέκει
 κοκκίνισε, ἀλλοῦ γιάλισε κι ἀλλοῦ ἀγουρίδα μένει,
- 45 ὅμοια κι αὐτοὶ ὡς ὠρίμαζε ἡ κακία τους πολεμοῦσαν
 καὶ χαιρόνταν τὰ πιὸ πλατιά τώρα πιά πατητήρια.
 Αὐτὸ εἶδα. Καὶ τῶν πετεινῶν τὸ κράξιμο ἀπ' τὰ μάτια
 διῶχνει τὸν ὕπνο καὶ μαζὶ κι ἡ Ἀναστασία ἐχάθη.
 Ὡρα στὰ μάτια μου ἔμεναν τοῦ ὄνειρου μου οἱ εἰκόνες,
- 50 ὥσπου ξεθώριασαν κι αὐτὲς κι ἐσβησαν λίγο-λίγο,
 κι ἔμεινε ὁ πόνος στὴν καρδιά καὶ τ' ἄθλια γηρατεία μου.
 Τριάδα δική μου, ἀλίμονο! παιδιὰ μου ἀγαπημένα!
 Φθόνε, σοῦ φτάνει ὅ,τι ἔκανες· ἄλλο πιά μὴ μοῦ ρίχνεις
 δεῖνὸ χειρότερο στὴ ζωὴ μὲ πόνους ποὺ τελειώνει.
- 55 Χαίρεται μ' ἀναρίθμητα. ἔργα τρανὰ στ' ἀλήθεια

κάλλεσι δαιδαλέοις ἢ βασιλεία πόλις,
 νηοῖς οὐρανόισιν ἀγάλλεται ἔξοχον ἄλλων,
 νηοῖς, τοῖς ποτ' ἐμοῖς, νῦν γε μὲν ἀλλοτρίοις·
 σὺν τοῖς καὶ μεγάλανχον ἔδος Χριστοῦ μαθητῶν,
 60 πλευραῖς σταυροτύποις, τέτραχα τεμνόμενον.
 Ἄλλ' οὐ τόσσοις ἔμοιγε πόθος καὶ ἄλγος ἐκείνων,
 ὄσσοις Ἀναστασίης, Βηθλεὲμ ὑστατίης.
 Ἦ μὴν πόλλ' ἐμόγησα καὶ εἰν ἄλλί, καὶ κατὰ γαῖαν
 ἐχθροῖς, καὶ φίλοις, ποιμέσιν, ἠδὲ λύκοις,
 65 νούσῳ τε στυγερῇ, καὶ γήραϊ καμπυλόεντι·
 οὔτι δὲ πρόσθεν ἐμοὶ τοῖον ἐπῆλθεν ἄχος.
 Οὐ τόσον Ἀσσυρίοισιν ὅτ' ἤγετο τηλόθι πατρὸς
 λαὸς δουριαλῆς, νηὸν ἔκλαυσε μέγαν,
 οὐδὲ μὲν οὐδὲ κιβωτόν, ὅτ' ἀλλοφύλοισιν ἐμίχθη·
 70 ὅτ' Ἰακώβ τοπάρως νῖα κλαπέντα φίλον·
 οὐδὲ λῖς ἠϋγένειος ἐπακτήρεσσι δαμέντας
 σκύμνους, οὐδ' ἀγέλην βουκόλος ὄλλυμένην·
 οὐδὲ φιλοξείνοιο φυτοῦ καθύπερθε καλιῆν
 ὄρνις ἀφείς ἀέκων, οὐ πολύπους θαλάμην,
 75 ὄσσον ἐγὼ νεόπηκτον ὀδύρομαι εἰσέτι καὶ νῦν
 νηόν, ὃν ἄλλος ἔχει καρπὸν ἐμῶν καμάτων.
 Εἴ ποτε σεῖο λάθοιτο ἐμὸν κέαρ, εἴτε τι γλῶσσα
 πρόσθε φέροι παρ' ἐμοί, Χριστὸς ἐμοῖο λάθοι.
 Πολλάκι καὶ μεγάλων θυέων δίχα, ἠδὲ τραπέζης
 80 λαὸν Ἀναστασίης ἤγνισα τῆλε μένων,
 στήσας ἐν πραπίδεσσι ἀσώματον ἔνδοθι νηόν,
 δάκρυ ἐπισπένδων φάσμασι θειοτέροις.
 Ἄζυγες, ὕμνοπόλοι τε χοροστασίαι τ' ἐρατειναὶ
 ξείνων, ἡμεδαπῶν, ἐξ ὁπὸς ἀντιθέτου,
 85 χῆραί τ' ὀρφανικοὶ τε, ἀλήμονες, ἀδρανέοντες,
 λεύσσοντες πρὸς ἐμᾶς, ὥστε Θεοῦ, παλάμας,
 οἴκοί τε γλυκεροί, γηροτρόφοι, οὐ ποτ' ἔγωγε
 λήσομαι, οὐδ' ἐθέλων, ὑμετέρης φιλήης.
 Εἰ δέ τι πού καὶ ἐμεῖο πολυτλήτοιο λέλειπται
 90 μνηστῆς ἐν ὑμετέροις, ἦδε χάρις Τριάδος.
 Πολλοὶ γὰρ καιροῖσιν ἐπίρροπον ἤτορ ἔχουσιν,

ἡ πόλις ἢ βασιλικὴ καὶ μ' ὁμορφιᾶς περισσιες,
 μ' ἀπ' ὄλα τ' ἄλλα πιὸ πολὺ χαίρεται τοὺς ναοὺς τῆς,
 ναοὺς δικοὺς μου κάποτε, ποὺ ἄλλοι τοὺς ἔχουν τώρα·
 μ' αὐτοὺς κι ὁ πολυδόξαστος ναὸς τῶν Ἀποστόλων,
 60 μὲ τίς πλευρὲς τίς τέσσερις σταυρὸ ποὺ σχηματίζουν
 μὰ τόσο αὐτοὺς δὲν τοὺς ποθῶ κι οὔτε πονῶ γιὰ κείνους,
 ὅσο γιὰ τὴν Ἀναστασία στερνὴ Βηθλεὲμ ποὺ φανερώθη.
 Στὴ θάλασσα πολλὰ γι' αὐτὴν καὶ στὴ στεριά ἔχω πάθει,
 θὲς ἀπὸ φίλους κι ἀπὸ ἐχθροὺς, ποιμένες γιὰ καὶ λύκους,
 65 ἀπ' τὴν βαριὰν ἀρρώστια μου, τὰ γηρατεῖα ποὺ σκύβουν.
 Κι οὔτε παλιὰ ἐνίωσε κανεὶς τόσο μεγάλῃ λύπη.
 Οὐδ' ὅταν ἐπαιρναν μακριὰ οἱ Ἀσσύριοι ἀπ' τὴν πατρίδα
 θρῆνησε ὁ αἰχμάλωτος λαὸς τὸ μέγα τὸ ναὸ του·
 κι ἀκόμα οὔτε τὴν κιβωτὸν οἱ ἀλλόφυλοι ὅταν πῆραν·
 70 οὔτε παλιὰ κι ὁ Ἰακώβ σὰν ἔκλεψαν τὸ γιό του·
 οὔτε καὶ λέαινα ἀδείλιαστη ποὺ κυνηγοὶ τῆς πῆραν
 τὰ λιονταράκια, οὔτε βοσκὸς ποὺ ἔχασε τὸ κοπάδι·
 καὶ τὸ πουλι ποὺ τό ἔδιωξαν ψηλὰ ἀπὸ τὴ φωλιά του
 ἀπ' τὸ φιλόξενο δεντρί· οὔτε καὶ τὸ χαπαῶδι
 75 ἔκλαψε τῇ θαλάμῃ του, ὅσο θρηνῶ καὶ κλαίω
 τὸ ναὸ ποὺ σήκωσα ἐγὼ καὶ σ' ἄλλους πᾶνε οἱ κόποι.
 Ἄπ' τὴν καρδιά μου ἂν κάποτε σβηστεῖς κι ὅταν ἡ γλώσσα
 πρὶν ἀπὸ σέ κάτι ἄλλο πεῖ ὁ Χριστὸς ἄς μὲ ξεχάσει.
 Χωρὶς θυσίεσ τρανὲς συχνὰ καὶ τράπεζα ὅπως δίχως
 80 ζώντας μακριὰ σ' ἐξάγνισα, λαὲ τῆς Ἀναστασίας,
 μέσα στὸ νοῦ μου στήνοντας αὐλο ναὸν ἀκέριο,
 καὶ δάκρυα ἔχυσα γι' αὐτὴν τῇ θεῖα φαντασίᾳ.
 Μοναχοὶ κι ὑμνολογητὲς, χοροστασίεσ ἐξαισίεσ,
 εἴτε ἀπὸ ξένους ἢ δικοὺς μὲ τίς πολλὲς φωνὲς τους,
 85 οἱ χῆρες, τὰ ὄρφανὰ παιδιὰ, οἱ φτωχοί, οἱ ἀδύναμοι ὅσοι
 στὰ χέρια μου ὄλοι βλέποντας, χέρια τοῦ Θεοῦ σὰ νὰ ἦταν.
 Θαλπερὸ σπίτι ποὺ ἐθρεφεσ τὰ γηρατεῖά μου ἐγὼ ποτὲ
 δὲν ξεχνῶ τὴν ἀγάπη σου οὔτε μὲ θέλημά μου.
 Κι ἀπ' τὸν πολυβασάνιστον ἐμένα ἂν ἔχει μείνει
 90 δική μου θύμησις σ' ἐσᾶς, χάρη εἶναι τῆς Τριάδα.
 Γιατὶ πολλοὶ ἔχουν τὴν καρδιά μὲ τοὺς καιροὺς δεμένη

ἐν δὲ μόνοις αἰδῶς ὄμμασι κουφοτέρων.

Κεῖνό γε μὴν ποθέω, σεπτὴ Τριάς, αἰὲν ἄληστος
ψυχαῖς ἀρτιφύτοις σείθω μένοι θεότης.

95 Χαίρετε, ὦ βασιλῆες, ἐμῶν παθέων ἐπαρωγοί·
χαῖρέ μοι, ἀντολίη καὶ δύσι μαρνάμεναι·

χαίρετέ μοι, ἱερῆς, ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες·

χαῖρε, πρόεδρε τύφε· χαῖρε, πόλις μεγάλη.

Αὐτὰρ ἐγὼ χθονίων μὲν ὑπέρτερός εἰμι θοώκων,

100 ἱμείρω δὲ μόνου κύδεος ἀθανάτου.

Ἄλλὰ σάω με, σάω με, φίλη Τριάς· ὑστάτιον δὲ
ὀψόμεθ', οὐπὲρ ἀγνῆς θῶκος Ἀναστασίας.

Γρηγορίου γόος οὗτος Ἀναστασίην ποθέοντος,
τῆς ποτέ μιν φθονερῆ νόσφισεν ἀδρανίη.

ΙΖ'

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΔΙΑΦΟΡΩΝ, ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΨΕΥΔΙΕΡΕΩΝ

Ζωγράφος ἐστὶν ἄριστος, ὃς ἐν πινάκεσσι χαράσσει
μορφὰς ἀτρεκέας, ἔμπνοα δερκομένας·

οὐ ὃς χρώματα πολλὰ καὶ εὐχρῶα μὰς ἐπιμίξας,
λειμῶνα γραπτὸν δείκνυσιν ἐκ πινάκων.

5 Νῆα δὲ ποντοπόρειαν ἐπήνεσα, οὐ παρασήμοις
κάλλεσιν, οὐ πρύμνης ἀνθεσι λαμπομένην·

ἀλλ' ἦν ναυπηγοῖο χέρες γόμφοισιν ἄριστα

δῶκαν πηξάμεναι κύμασι θαρσαλέην.

Καὶ στρατός ἐστὶν ἄριστος, ἀρήϊος ἀντὶ καλοῖο,

10 καὶ δόμος αἰγλήεις δεύτερος εὐπαγέος.

Ἵως δὲ βίων βροτέων. Ὁ μὲν ἄμβροτος, ὃν τινα Χριστῷ
τάρβος ἄγει, πλεκτῆς ἀλλότριον κακίης,

ἔμπεδον, ἀστυφέλικτον, ἀπενθέα. Ἵως δὲ κάκιστος,

ἐνδοθεν ἀδρανέων, ἔκτοθε κάρτος ἔχων,

15 ὠκύμορον, φρενοπλῆξιν ὁμοῖον, οἷσιν ἅπαντα
δινῆεντα πέλει ἀστατέουσι νόον.

Τοῖος καὶ Χριστοῖο μεγακλέος ἀρητῆρσι
θυμός. Ὁ μὲν βροτέου λάτρις ἀεισθενέος,

κι εἶναι στὰ μάτια μοναχὰ ἢ ντροπὴ τῶν πιὸ ἐπιπόλαιων.
 Μ' αὐτό, σεπτὴ Τριάδα, ποθῶ, ἀξέχαστη νὰ μείνει
 ἡ θεότητά σου στὶς ψυχὲς στὶς νεογεννημένες.
 95 Ὡ βασιλιάδες, χαίρετε, βοηθοὶ στὰ βάσανά μου·
 χαρὰ σας, δύση ἀνατολή, πού ἀλληλοπολεμάτε,
 κι ὧ ἱερεῖς γειά σας κι ἐσᾶς, πού ἕνας στὸν ἄλλο ὀρμάτε.
 Γειά σου, ἐπαρση πού κυβερνᾷς, πόλη μεγάλη, γειά σου.
 Ἐγὼ καθόλου δὲν ψηφῶ θρόνους στὴ γῆ ἐδῶ κάτω,
 100 καὶ μόνο τὴν ἀθάνατη πάντα ποθῶ τὴ δόξα.
 Μόν' ἔλα σῶσε, σῶσε με, Τριάδα ἀγαπημένη.
 Στὰ στερνὰ πού ἔναι τῆς ἀγίας Ἀναστασίας ὁ θρόνος
 θὰ δοῦμε. Τοῦ Γρηγορίου αὐτὸς γιὰ τὴν Ἀναστασία
 ὁ θρῆνος· τὴν ποθοῦσε ἀλλὰ μοῖρα κακὴ τὴν πῆρε.

ΙΖ'

ΟΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ. ΕΛΕΓΧΟΣ ΨΕΥΤΟΪΕΡΕΩΝ

Ζωγράφος ἄριστος εἶναι ὁποῖος στοὺς πίνακες εἰκονίζει
 μορφὲς ἀληθινὲς πού κοιτᾶζουν σὰν ἔμψυχες·
 ὄχι ὁποῖος ἀνακατεύοντας χωρὶς λόγο πολλὰ καὶ λαμπρὰ χρώματα
 δείχνει ἀπ' τοὺς πίνακές του ζωγραφιστὸ περιβόλι.
 5 Δὲν ἐπαίνεσα τὸ ποντοπόρο πλοῖο γιὰ τὴν ὀμορφιὰ
 τῶν στολιδῶν του καὶ γιὰ τ' ἄνθη πού κοσμοῦν τὴν πρύμη του,
 ἀλλὰ αὐτὸ πού τοῦ ναυπηγοῦ τὰ χέρια στερέωσαν ἄριστα
 μὲ τὰ καρφιά καὶ τὸ ἔριξαν θαρραλέο στὸ κύμα.
 Καὶ στρατὸς ἄριστος εἶναι ὁ πολεμικὸς κι ὄχι ὁ ὠραῖος,
 10 καὶ τὸ λαμπρὸ σπῆτι ἐρχεται δεύτερο ἀπ' τὸ γεροχτισμένο.
 Ἔτσι καὶ τῶν θνητῶν οἱ βίοι. Ἀθάνατος ὁ ἕνας, πού στὸ Χριστὸ
 ὁ φόβος ὀδηγεῖ ἄσχετο ἀπὸ τὴ σύνθετη κακία,
 σταθερό, ἀτάραχο, δίχως πένθος. Ὁ ἄλλος κάκιτος
 δίχως δύναμη μέσα του, ἐνῶ φαίνεται δυνατός,
 15 γρηγοροδιάβατος, ὁμοῖος μὲ φρενοπαρμένους, πού δλα γι' αὐτοὺς
 στριφογυρίζουν, ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ τους εἶναι παραγμένη.
 Τέτοια εἶναι καὶ τῶν ἱερέων τοῦ μεγαλόδοξου Χριστοῦ
 ἡ ψυχὴ. Ὁ ἕνας εἶναι λάτρης τῆς ἀνθρώπινης δυνάμεις,

- κλινόμενος καιροῖσι, δόναξ πολύκαμπτος ἀήταις,
 20 παντοίης κακίης οὐκ ἄκος, ἀλλὰ τύπος
 αὐτὰρ ὃ γε τρομερῆσι καὶ εὐγέσιν παλάμησι
 δῶρον ἄγει, Χριστοῦ σαρκὶ χαριζόμενος,
 καὶ μεγάλοις παθέεσσι, ἅπερ Θεὸς ἐνθάδ' ἀνέτλη,
 ῥύσιον ἀρχεγόνων ἡμετέρων παθέων·
 25 ᾧ ζῶει μούνῳ καὶ τέρπεται· ᾧ ρα κεάζει
 θυμὸν ἀπὸ χθονίων ἐνθεν ἀνιστάμενος.
 Ἀνθρώπων δ' ἀγαθοῖσι διδοῖ φρένα, τοῖς δὲ κακοῖσι
 κάμπτεται, ὅσσα λίθος ὀκρυδεῖς ἀδάμας·
 οὐδ' ὃ γ' ἐπιστρέφεται πλούτου μεγάλων τε θούκων,
 30 οὐ δόξης βροτέης ἐνθάδε συρομένης·
 οὐδὲ δορὴν βασιλῆος ἔχων βριαροῖο λέοντος,
 κεύθει κερδῶν ἐνδοθὶ δουλοσύνην,
 νεκροβόρος, δολόμητις, ἀτάσθαλος, ἄλλος ἐν ἄλλοις
 παντοδαποῖς κακίης εἶδεσι κλεπτόμενος.
 35 Ἀλλὰ νόον καθαροῖσι νοήμασιν αἰὲν ἀέξων,
 ἤδη καὶ Τριάδος ἄπτεται οὐρανόθεν,
 ἧς τύπον ἐστήριζεν ἐνὶ πραπίδεσσι ἐῆσι,
 κῦδος ἐν ἐν τρισσοῖς κάλλεσι δερκόμενος,
 καὶ λαὸν θυέεσσι ἀγνοῖς θεοειδέα τεύχων,
 40 ὕστατιον ψυχῆς θύματ' ἀναιμα φέρει.
 Τῶν μὲν ἐγὼ ποθέων εἰς ἔμμεναι (οὐκ ἐπικεύσω),
 ἤδη καὶ προθύρων ἐνδοθὶ ταρσὸν ἔχων,
 ὡς ἴδον αἴσυλα ἔργα, κακορραφίην τ' ἀλεγεινήν,
 ἅψ ἀναχασσάμενος ἐκτὸς ἔθηκα πόδα.
 45 Ἥ μὴν πόλλ' ἐμόγησα καὶ εἰν ἄλλοισιν ἀπίστοις,
 οἷσιν ἐνὶ γλώσσης ἦχος ἔθ' ἡμετέρης.
 Λᾶες ἐμοί, κείνων δὲ Τριάς, θεότης νεόπηκτος·
 τοίοις ἀλλήλους ζεινίσασμεν ζεινίοις.
 Ἀλλὰ καὶ ὡς ὑπόειξα, λιπὼν λόγον οὐκέτ' ἀπιστον,
 50 πάντοθεν ἡμετέροις κύμασι βαλλόμενος.
 Κεῖμ' ἐπίβαιν', ἐπίβαινε, κακὲ φθόνε. Ἥ τάχα δὴ σε
 σχήσω, καὶ πυμάτοις πείρασι κευθόμενος,
 καὶ θηρὸς ζοφεροῖσιν ἐνὶ σπλάχνοισιν ἐερχθεῖς,
 κήτεος θινάλιου, ὡς ποτ' Ἰωῆς ἔδν.
 55 Σῶμα μὲν ἐν σπλάγχνοισι νόος δ' ἀδέτοισιν ἐρωαῖς
 βῆσεται, οἷ κ' ἐθέλει, καὶ περ ἐεργόμενος.

- πάει με τις περιστάσεις, καλάμι πού σαλεύει στὸν ἄνεμο,
 20 ὄχι φάρμακο κάθε κακίας, ἀλλὰ παράδειγμά της.
 Ἐνῶ ὁ ἄλλος με ἀγνά χέρια πού τρέμουν
 φέρνει δῶρο, εὐχαριστήριο γιὰ τὴ σάρκωση τοῦ Χριστοῦ
 καὶ τὰ μεγάλα παθήματα πού ὁ Θεὸς ὑπέφερε στὴ γῆ,
 γιὰ νὰ ἐλευθερωθοῦμε ἐμεῖς ἀπὸ τ' ἀρχέγονα πάθη μας·
 25 γιὰτὶ γιὰ τὸ Χριστὸ μόνο ζεῖ καὶ χαίρεται καὶ χωρίζει
 τὴν ψυχὴ, ἀπὸ τὰ γήινα με τὴν ἀνάστασή του ἀπὸ αὐτά.
 Στους ἀγαθοὺς ἀνθρώπους δίνει τὴν ψυχὴ του ἀλλὰ στους κακοὺς
 ὑποχωρεῖ, ὅσο ὑποχωρεῖ ἡ σκληρὴ διαμαντόπετρα,
 οὔτε ἐνδιαφέρεται γιὰ πλοῦτο καὶ μεγάλες θέσεις,
 30 οὔτε γι' ἀνθρώπινη δόξα πού τελειώνει ἐδῶ.
 Οὔτε ἐνῶ φοράει δέρμα λέοντος τοῦ δικοῦ του βασιλιᾶ,
 κρύβει ἀπὸ μέσα πανουργία δούλου, κι εἶν' ἀπ' αὐτοὺς
 πού γδύνουν τοὺς νεκροὺς, ὑπουλος, ἀσεβῆς, πού κρύβεται
 τώρα ἔτσι τώρα ἀλλιῶς σ' ἀπειρα εἶδη κακίας.
 35 Δυναμώνει ὁμως ὁ νοῦς του ὀλοένα με ἀγνές σκέψεις
 καὶ ἀγγίζει σχεδὸν τὴν εἰκόνα της στὴν ψυχὴ του,
 θεωρώντας τὴν ὡς μιὰ δόξα σὲ τρία φῶτα
 καὶ με τὶς ἀγνές θυσίες του κάνοντας τὸ λαὸ θεόμοιαστο
 40 προσφέρει τέλος ἀναίμακτες θυσίες ψυχικές.
 Ἄπ' αὐτοὺς κι ἐγὼ ποθοῦσα ἕνας νὰ εἶμαι (δὲ θὰ τὸ κρύψω)
 καὶ ἔχοντας πατήσει ἤδη τὸ πόδι μου στὰ πρόθυρα,
 μόλις εἶδα τ' ἀνόσια ἔργα καὶ τὶς θλιβερὲς μηχανορραφίες,
 ὀπισθοχωρώντας τραβήχτηκα ἀπὸ αὐτά.
 45 Ἀλήθεια πολλὰ ὑπόφεραν κι ἀπὸ ἄλλους ἀπιστους,
 πού τ' αὐτιά τους ἀντηχοῦν ἀκόμα ἀπὸ τὸν ἦχο τῆς φωνῆς μου.
 Γιὰ μένα πετροβολητό, γι' αὐτοὺς ἡ Τριάδα, θεότητα νέα·
 μ' αὐτὰ τὰ δῶρα φιλοδωρήσαμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον,
 καὶ πάλι ὑποχώρησα, ἀφήνοντας λόγο πού ἀποδέχονταν.
 50 Ἀπὸ παντοῦ με χτυποῦσαν κύματα ξεσηκωμένα ἀπὸ δικούς.
 Ἔχω πέσει· πάτα με, πάτα με, φθάνει κακὲ. Ἴσως
 σὲ κρατήσω, κρυμμένος στῶν περάτων τὰ πέρατα,
 καὶ στοῦ τέρατος τὰ σκοτεινὰ σπλάχνα φυλακισμένος,
 τοῦ θαλάσσιου κήτους, ὅπως χώθηκε κάποτε ὁ Ἴωνᾶς.
 55 Μέσα στὰ σπλάχνα ἦταν τὸ σῶμα· μὰ ὁ νοῦς μ' ἀδέσμευτην ὀρμὴ
 θὰ πάει ὅπου θέλει, ἂν κι ἐμποδιζόμενος.

- Τοῦτ' ἀγαθῶν μόνον ἔσται ἐλεύθερον, οὔτε καθεκτόν,
 οὔθ' ἔλετόν, Χριστῶ νοῦς ἀναειρόμενος.
 Οὐ θνητοῦ βασιλῆος ὁμέστιος, ὡς τοπάροιθεν,
 60 Γρηγόριος, θυλάκῳ ἦρα φέρων ὀλίγην,
 κείμενος ἐν μέσσοισι, κατηφιόων καὶ ἀναυδος,
 ἄπνοον ἄσθμα φέρων, δούλια δαινύμενος.
 Οὐχ ἔδρη τίσει με δικασπόλος, ἢ συνέδρω,
 ἢ χαμαιπετεῖ, πνεύματι μέτρα νέμων.
 65 Οὐδὲ χέρας φονίους προσπτύξομαι, οὐδὲ γενείου
 δράξομαι, ὡστ' ὀλίγης ἀντιτυχεῖν χάριτος·
 οὐδ' ἱερὴν ἐπὶ δαῖτα, γενέθλιον, ἢ θανόντος,
 ἢ τινα νυμφιδίην σὺν πλεόνεσσι θέων,
 πάντα τὰ μὲν γναθμοῖσιν ἐλώρια, τὰ δ' ἄρ' ὀπηδοῖς
 70 θήσομαι, ἀρπαλέαις Βριαρέω παλάμαις·
 ὄψε δὲ φορτίδ' ἄγων, τάφον ἔμπνον, ἄψ, ἐπὶ δῶμα
 ἔλξω, τὴν μογερὴν γαστέρα τειρόμενος,
 ἄσθμα κόροιο φέρων, ἄλλην ἐπὶ δαῖτα παχεῖην
 σπεύδων, πρὶν προτέρην ὕβριν ἀποσκεδάσαι.
 75 Οὐδὲ μὲν οὐδὲ πρόεδρος ἐὼν ἱεροῖς ἐνὶ χώροις,
 ἢ μόνος, ἢ πλεόνων εἰς ἓν ἀγειρομένων,
 φθέγξομαι οὐδασι τερπνά, τὰ Πνεύματος ἔκτοθι ρίψας,
 ὡς κεν ἔοιμι πρόφρων, φίλτρον ἔχων πλεόνων,
 τερπόμενός τε κρότοισι, καὶ ἐν θεάτροισι χορευῶν,
 80 κρημνοβάτης ἐπέων ἀντικορουσσομένων,
 ἀθλοφόροισιν ὁμοῖα, πολυγνάμπτοισί τε λώβαις,
 ἢ καὶ μαινομένοις ἀντιπαλ' ἠνιόχοις·
 οὐ χόλον αἰχμάσας, οὐ σώματος αἰθομένοιο
 λύσσαν ἐπιμύξας, οὐ χερα μαινομένην
 85 πᾶσιν ἐπ' ἄλλοτρίοισι, λόγον δεσμοῖσι πεδήσας,
 οὐ ψευδῆ κραδίης δόξαν ἀποσκεδάσας,
 οὐ τύφον οἰδαίνοντα διδάγμασιν ἐς χθόνα ρίψας,
 οὐ πηγαῖς δακρῶν δάκρυον ἐκκαλέσας,
 ἀλλ' ἐν φάρμακον αἰνὸν ἔχων, θηρήτορα τιμῆς
 90 θυμόν, καὶ θανάτου φάρμακον ἀτρεκέως.
 Οὐδέ τί που συνόδοισιν ὁμόθρονος ἔσομ' ἔγωγε
 χηνῶν ἢ γεράνων ἄκριτα μαρναμένων·

60 Ὁ σάκκος, θυλάκος, ποῦ ἀναφέρει ὁ Γρηγόριος, φέρνει στὸ νοῦ τὸ φιλόσοφο Ἀνάξαρχο, ποῦ δταν τὸν ἐπίασαν καὶ τὸν χτυποῦσαν εἶχε τὴ διάθεση νὰ

- Τοῦτο μόνο ἀπό τ' ἀγαθὰ θὰ εἶναι ἐλεύθερο, ἀκάθεκτο
 κι ἀσύλληπτο, ὁ νοῦς πού ὑψώνεται στοῦ Χριστοῦ.
- Ὁμόστεγος τοῦ θνητοῦ βασιλιᾶ, ὅπως πρῶτα, δὲ θὰ εἶναι
 60 ὁ Γρηγόριος, κουβαλώντας εὐχάριστα λίγα στοῦ σάκκο μου,
 περιτριγυρισμένος ἀπὸ πολλούς, κατσοῦφης κι ἀμίλητος
 δίχως πνοή ἀναπνέοντας, τρωγοπίνοντας σά δοῦλος.
 Δὲ θὰ μὲ τιμήσει ὁ δικαστὴς μὲ κάθισμα εἶτε ὁμότιμο
 εἶτε ταπεινότερο, χρησιμοποιώντας τὰ μέτρα τοῦ Πνεύματος.
- 65 Οὔτε θὰ φιλήσω χέρια φονικά, οὔτε γένεια
 θὰ ἀγγίζω, ὥστε νὰ ἐπιτύχω κάποια ἀντίχαρη,
 οὔτε σὲ τραπέζι γενεθλίων ἢ ἐπικήδειο
 ἢ σὲ γαμήλιο κάποιο τρέχοντας μαζί μὲ πολλούς,
 ὅλα λεία στὰ σαγόνια μου κι ἄλλα στοὺς ἀκολουθούς μου
- 70 νὰ τὰ κάνω, μ' ἀρπαχτικὲς φοῦχτες τοῦ Βριάρεω
 κι ἀργὰ κουβαλώντας τὸ φορτίο, τὸ ζωντανὸ τάφο πίσω στοῦ σπίτι
 νὰ σύρω, ταλαιπωρημένος ἀπὸ τὴν ἀνυπόφορη κοιλιά,
 ἀγκομαχώντας ἀπὸ τὸν κόρο, σ' ἄλλο τραπέζι χλιδῆς
 τρέχοντας, πρὶν ἀπαλλαγῶ ἀπὸ τὴν προηγούμενη κραιπάλη.
- 75 Καὶ πρωτοκάθεδρος νὰ ἦμουν σὲ ἱεροὺς χώρους
 ἢ μόνος ἢ σὲ πολλούς πού κάνουν μιὰ συγκέντρωση
 πάλι δὲ θὰ πῶ εὐχάριστα στ' αὐτιά, τὰ πνευματικὰ περιφρονώντας,
 γιὰ νὰ γίνω ἀγαπητός, ἔχοντας τὴν ἀγάπη τῶν πολλῶν,
 διασκεδάζοντας μὲ τοὺς κρότους καὶ χορεύοντας στὰ θέατρα,
- 80 ἀκροβάτης ἀνάμεσα σὲ λόγους ἀντικρουόμενους,
 ὅμοια μὲ πρωταθλητὲς κι ἀπατεῶνες πολυμήχανους
 ἢ καὶ μὲ κυβερνήτες πού μὲ ἀντίπαλη μανία μανιάζουν
 χωρὶς νὰ χτυπήσω τὴν ὀργή, τοῦ φλογισμένου σώματος
 τὴ λύσσα χωρὶς νὰ σβήσω, τὸ μανιασμένο χέρι πού σηκώνεται
- 85 σ' ὄλους τοὺς ξένους χωρὶς νὰ τὸ δεσμεύσω μὲ τὸ λόγο,
 χωρὶς νὰ διαλύσω ἀπὸ τὴν καρδιά τὴ ψεύτικη γνώμη,
 χωρὶς νὰ πετάξω κάτω μὲ τι διδασκαλία τὴ φουσκωμένη ἐπαρση,
 χωρὶς νὰ προκαλέσω δάκρυα ἀπὸ τίς πηγὲς τῶν δακρῶν,
 ἔχοντας ὅμως ἓνα φοβερὸ φάρμακο, τὴν ψυχὴ πού κυνηγᾷ
- 90 τὴν τιμὴ κι ἀληθινὰ φάρμακο θανατερό.
 Οὔτε βέβαια θὰ γίνω σύνεδρος σὲ συνόδους [πόλεμος
 χηνῶν ἢ γερανῶν πού φιλονικοῦν ἄκριτα. Ἐκεῖ εἶναι φιλονικία,

πεῖ: τύπτε Ἀναξάρχου θύλακον= σάκκο) Ἀναξάρχον γὰρ οὐ τίπτεις.

65 Οἱ γνωστοὶ τρόποι παράκλησης στοὺς ἀρχαίους.

- ἔνθ' ἔρις, ἔνθα μόθος τε καὶ αἰσχεα κρυπτὰ πάροιθεν
 εἰς ἓνα δυσμενέων χῶρον ἀγειρόμενα.
 95 Τῶνδε γὰρ εἶνεκ' ἔγωγε μέσος χθαμαλοῖσι κάθημαι
 ἰητρὸς παθέων, αὐτὸς ἄνουσος ἑὼν.
 Οὐ γὰρ ἐμῆς πολιῆς παίζειν, καὶ λάτρην ἀεικῶς
 ἔμεναι ἀντὶ θρόνων, ὧν περὶ μαρνάμενοι
 σχίζονται, καὶ κόσμον ὄλον τέμνουσιν ἀθέσμως.
 100 Αἶ αἶ τῶν μεγάλων ἡμετέρων ἀχέων!
 Ταῦτα μὲν, οἷσι φίλον, καὶ κερκώπων κράτος εἴη·
 αὐτὰρ ἐγὼ Χριστοῦ πλήσομαι ἀτρεμέων.
 Εἰ δὲ κακὸν λαοῖο θεόφρονος ἡνία ρῖψαι,
 ἴστωσαν κεφαλαὶ τῶν ἀποσεισαμένων,
 105 ὄφρα κεν, ὡς θοὸν ἵππον, ἀποπτυστήρα χαλινῶν,
 θυμὸς ἄγοι κρημοῖς, ἢ σκοπέλοισι φέρων.
 Εὐχομαι, ὡς κεν ἅπαντα Θεῶ φίλα τοῖσδε μεμήλοι,
 εἰ δὲ χειριότερα, τηλόθεν οὐατ' ἔχειν.

ΙΗ'

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΘΟΝΟΥΝΤΑΣ

- Ἐξ οὐ Θεῶ προσῆλθον ἐκλιπῶν βίον,
 πολλαῖς στροβοῦμαι καὶ κακαῖς τρικυμίαις·
 ἀντιπνέει γὰρ ὁ φθόνος, πόρρω Θεοῦ
 βαλεῖν θέλων με, καὶ λαβεῖν ὀμόσκοτον.
 5 Πόθεν φίλοι μοι δυσμενεῖς, καλοὶ κακοί;
 Ἐν εἰσι πάντες ἐξ ἴσου δρῶντες κακῶς.
 Πόθεν λόγον τοσοῦτον ἐκδημον φέρων
 πόλει τοσαύτη, καὶ τί πλεῖον κερδάνας,
 ἣν οἶδα πρώτην τῶν ἀφ' ἡλίου βολῶν,
 10 ὡσθην νόσῳ τε καὶ κακοῖς παραστάταις;
 Πύρωσις, οἶμαι, τοῦτο, καὶ στέργω· μόνον
 δόξης τύχοιμι, Χριστέ, σῆς τῆς ἀφθόνου.

καὶ αἴσχη κρυμμένα πρῶτα,
 ποὺ μαζεύτηκαν σ' ἓνα χῶρο ἐχθρῶν.

95 Γι' αὐτὰ ἐγὼ κάθομαι ἀνάμεσα σὲ ταπεινούς·
 γιατρὸς τῶν παθῶν, ὁ ἴδιος χωρὶς ἀρρώστια.
 Δὲν ταιριάζει στὰ γηρατεία μου νὰ παίζω καὶ ἄπρεπα δούλος
 νὰ γίνομαι γιὰ θρόνους, ποὺ γιὰ χάρη τους πολεμώντας
 χωρίζονται καὶ χωρίζουν ἄνομα τὸν κόσμον ὅλο.

100 Ἀλίμονο, οἱ μεγάλες λύπες μου!

Ἔσοι τ' ἀρέσουν αὐτὰ, ἄς ἀρέσουν καὶ κράτος πιθήκων.

Ἐγὼ θὰ γεμίσω γαλήνιος ἀπὸ τὸ Χριστό.

Κι ἂν εἶναι κακὸ νὰ πετάξεις τὴν κυβέρνηση τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ,
 ἄς τὸ σκεφτοῦν ὁ ἀρχηγὸς ἐκείνων ποὺ μᾶς ἐκθρόνισαν,

105 γιὰ νὰ τοὺς ὀδηγήσει στὰ γρήγορα ἄλογα ποὺ ἐφτυσαν τοὺς χαλινούς
 ἢ μανία τους σὲ γκρεμοὺς ἢ νὰ τοὺς χτυπήσει πάνω σὲ σκοπέλους.
 Εὐχομαι ἢ φροντίδα τους νὰ εἶναι ὅσα ἀγαπᾷ ὁ Θεός·
 ἂν ὁμως τὰ χειρότερα, μακριὰ νὰ εἶναι τὰ αὐτιά μου.

ΙΗ'

ΓΙΑ ΟΣΟΥΣ ΦΘΟΝΟΥΝ

Ἀφότου πλησίασα στὸ Θεὸ ἀφήνοντας τὴ ζωὴ,
 μὲ χτυποῦν πολλὲς καὶ κακὲς τρικυμίες.

Γιατὶ φυσάει ἀντίθετα ὁ φθόνος, μακριὰ ἀπὸ τὸ Θεό,
 θέλοντας νὰ μὲ πετάξει καὶ νὰ μὲ πάρει στὸ σκοτάδι του.

5 Γιατὶ οἱ φίλοι μου ἔγιναν ἐχθροί, οἱ καλοὶ κακοί;

Ἔνα εἶναι ὅλοι καὶ ἐξίσου κάνουν τὸ κακὸ.

Γιατὶ ἔφερα τόσο λόγο σὲ τόσο μεγάλη πόλη
 ἀπὸ πολὺ μεγάλη ἀπόσταση ἀπὸ αὐτὴν ποὺ τὴν ξέρουν πρώτη,
 κάτω ἀπ' τὶς ἀκτίνες τοῦ ἡλίου καὶ τί κέρδισα περισσότερο;

10 Ἐκδιώχθηκα ἀπὸ τὴ νόσο κι ἀπὸ κακοὺς συμπαραστάτες,
 κάθαρση μὲ τὴ φωτιά, τὸ θεωρῶ καὶ τὸ δέχομαι· φτάνει
 νὰ κερδίσω, Χριστέ μου, ἄφθονη τὴ δική σου δόξα.

101 Κερκοπιθηκοὶ ὀνομάζονται ἀπὸ τὸ Γρηγόριο κάποιοι ἐπίσκοποι πανοῦργοι
 ποὺ γέρασαν στὸ δόλο καὶ στὴν ἀπάτη καὶ μὲ τὶς μηχανορραφίες τους διέ-
 λυσαν τὰ συνέδρια.

ΙΘ'

ΣΧΕΤΑΙΑΣΤΙΚΟΝ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΑΥΤΟΥ ΠΑΘΩΝ

Πολλάκι Χριστὸν ἀνακτα κακοῖς μογέων μέγαλοισιν
 ὠνοσάμην· καὶ γὰρ τις ἀναξ θεράπωντος ἔνεικε
 δούλιον ἐν στομάτεσσι λαλεύμενον ἡρέμα τρυσμόν,
 ὡς δὲ πατήρ ἀγαθὸς καὶ ἀφρονος υἱὸς εἶδο
 5 πολλακίς ἀμφοδίων ἐπέων θράσος ἤχ' ὑπέδεκτο,
 τούνεκα καὶ σὺ λόγοισιν ἐμοῖς, Θεός, Ἰλαος εἶης,
 οὓς τοι ἀκηχεμένη κραδίη, ἀγανώτατε, πέμπει.
 Βαῖὸν ἄκος παθέσσι ἐρευγομένη φρενὸς ὠδὶς.

Χριστέ ἀναξ, τί τόσοις με κακοῖς διέπερσας ἀνωθεν,
 10 ἐξότε μητρὸς δλισθὸν ἐμῆς ἐπὶ μητέρα γαῖαν;
 Εἰ μὴ καὶ λαγόνεσσι ἐνὶ σκοτίησι πέδησας,
 τίπτε τόσοις ἀχέεσσι, καὶ εἰν ἀλί, καὶ κατὰ γαῖαν.
 Ἐχθροῖσιν τε φίλοις τε καὶ ἡγεμόνεσσι κακίστοις,
 ζείνοις, ἡμεδαποῖς τε καὶ ἀμφοδόν, ἢ λοχώωσι,
 15 μύθοις τ' ἀντιθέτοις, καὶ λαϊνέαις νιφάδεσσι
 βέβλημαι; τίς ἅπαντα διακριδὸν ἐξαγορεύσει;
 Μοῦνος ἐγὼ πάντεσιν ἀοίδιμος, οὐδ' ἐπὶ μύθοις,
 οὐτ' ἐπὶ κάρτει χειρὸς ἔχων περιώσιον ἄλλων,
 ἄλγεα δὲ στοναχάς τε περισταδόν, ὥστε λέοντα
 20 πάντοθεν ἀμφυλάουσι κακοὶ κύνες, οἰκτρὸν ἄεσιμα,
 ἀντολίη τε δύσει τε. Τάχ' ἂν ποτε καὶ τὸ γένοιτο,
 ἢ τις ἀνῆρ θαλίησι λύων φρένα, ἢ τις ὀδίτης,
 ἢ τις εὐκρέκτω κιθάρῃ ἐπὶ δάκτυλα βάλλων,
 φθόγγοις οὐ λαλέουσιν, ἐμῶν ἀχέων ὀαριστής,
 25 Γρηγορίου μνήσαιτο, τὸν ἔτρεφε Καππαδόκεσσι
 ἢ Διοκαισαρέων ὀλίγη πτόλις. Ἄλλ' ἐπίμοχθον
 ἄλλοις πλοῦτον ὄπασσας ἀπείριτον· υἱέας ἄλλοις
 ἐσθλοῦς· κάλλιμος ἄλλος, ὁ δ' ἄλκιμος, ὃς δ' ἀγορητής.
 Αὐτὰρ ἐμοὶ κλέος ἐστὶν ἐπ' ἄλγεσιν· εἰς δέ με πάντας
 30 σῆς γλυκερῆς παλάμης πικροῦς ἐκένωσας ὀιστούς.
 Ἄλλος Ἰὼβ νέος εἰμί· τὸ δ' αἴτιον οὐκ ἐθ' ὁμοῖον.
 Οὐ γὰρ ἀεθλεύσοντά μ' ἄγεις, μάκαρ, ὡς τιν' ἄριστον

ΙΘ'

ΠΑΡΑΠΟΝΑ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΘΗ ΤΟΥ

Πολλές φορές τὸ βασιλιά Χριστὸ ὑποφέροντας ἀπὸ βαριές συμφορές
κατηγόρησα· γιατί ἕνας βασιλιάς ἀνέχτηκε δουλικὸ
μουρμούρισμα τού ὑπηρετῆ του διατυπωμένο ἥρεμα·
ὁμοια καὶ καλὸς πατέρας καὶ τοῦ ἄμναλου γιοῦ του
5 συχνὰ δέχτηκε ἥρεμα τὸ φανερὸ θράσος τῶν λόγων του.
Γι' αὐτὸ κι ἐσύ, Θεέ μου, νὰ εἶσαι σπλαχνικὸς μὲ τὰ λόγια μου,
ποῦ ἡ λυπημένη καρδιά μου, πανεύσπλαχνε, θὰ σοῦ στείλει.
Μικρὴ γιατρεία στὰ πάθη εἶν' ἡ λύπη ποῦ ἀνακοινώνεται.

Χριστέ βασιλιά μου, γιατί μὲ τόσα δεινὰ ἀπὸ παλιὰ μὲ βασανίζεις,
10 ἀφότου ἢ μητέρα μου μ' ἔφερε πάνω στὴ μητέρα γῆ;
Ἄφοῦ δὲ μὲ δέσμευσες μέσα στὶς σκοτεινὲς λαγόνες,
γιατί μὲ τόσες λύπες στὴ θάλασσα καὶ στὴν ξηρὰ
ἀπὸ ἐχθροὺς καὶ φίλους καὶ πάγκακους ἡγεμόνες,
ἀπὸ ξένους καὶ δικοὺς στὰ φανερὰ ἢ στὰ κρυφὰ
15 μὲ λόγους ἐνάντιους καὶ βροχὴ ἀπὸ πέτρες
γιατί χτυπιέμαι; Ποιὸς θὰ τὰ πεῖ ὅλα ἕνα ἕνα;
Μόνος ἐγὼ ὀνομαστός σ' ὄλους οὔτε μὲ τὴν εὐγλωττία
οὔτε μὲ τὴ δύναμη τῶν χειρῶν ὑπερέχοντας τοὺς ἄλλους·
ἀλλὰ πόνου καὶ στεναγμοὶ μὲ περικυκλώνουν κι ὅπως λιοντάρη
20 ἀπὸ παντοῦ γύρω μοῦ ἀλυχτοῦν κακὰ σκυλιά, θλιβερὸ θέμα
σ' ἀνατολὴ καὶ δύση. Ἴσως καὶ τοῦτο γίνεϊ κάποτε·
ἢ σὲ συμπόσιο κάποιος τὴν καρδιά του ἀνοίγοντας ἢ ἕνας ὁδοιπόρος
ἢ κάποιος ἀγγίζοντας μὲ τὰ δάχτυλά του τὴν καλλίφωνη κιθάρα
μὲ φθόγγους ἀλάλητους τῶν συμφορῶν μου φίλος,
25 Ἴσως θυμηθεῖ τὸ Γρηγόριο, ποῦ τὸν μεγάλωσε γιὰ τοὺς Καππαδόκες,
ἡ μικρὴ πόλη Διοκαισάρεια. Ἄλλὰ πολύμοχθα
πλούτη ἀμέτρητα σ' ἄλλους ἔδωσες· γιουὺς σ' ἄλλους
καλοῦς· ὠραῖος ὁ ἕνας, ὁ ἄλλος δυνατός, ὁ τρίτος ὁμιλητής.
Ἡ δική μου δόξα εἶναι οἱ πόνου μου· σ' ἐμένα ὅλα
30 ἀπὸ τὴ γλυκεῖα παλάμη σου ἄδειασες τὰ πικρὰ βέλη.
Ἄλλος εἶμαι νέος Ἰώβ, ἐνῶ ἡ αἰτία δὲν εἶναι ἴδια.
Εἶναι, ὦ μακάριε, ποῦ δὲ μὲ ρίχνεις στὸν ἀγῶνα, σὰν ἕνα ἐξαίρετο

- ἀντίον ἀθλητῆρος ἀπήνεος, ἀλκὴ πεποιθώς,
ὡς κεν ἀριστεύσαντι γέρας καὶ κῦδος ὀπάσσης.
- 35 Ὀδῶ τόσσοις ἔγωγ', οὐδ' ἄλγεσι κῦδος ἔπεστι.
Ποιῆν δ' ἀμπλακίης τίνω τάδε. Τίς δέ θ' ἄμαρτάς
δίξῃμ' ἐν πλεόνεσσιν, ὃ σοι πλεόν ἄχθεται ἄλλων.
Ἐξερῶ πάντεσσιν, ὃ μοι νόος ἐντὸς ἔεργε·
ἢ τάχα κεν δρύψειεν ἄμαρτάδα μῦθος ἀναυδος.
- 40 Ὠϊόμην, ὅτε δὴ σε φίλον λάχος οἶον ἐδέγμην,
πάντ' ἄμυδις βιότοιο ἀφυσγετὸν εἰς ἄλα ρίμας,
καὶ νόον ὑψιβιβάντα τεῆ θεότητι πελάζων,
σαρκὸς νόσφιν ἔθηκα, νόμος δέ μοι ἠγεμόνευε·
πάντων μὲν κρατέειν, πάντων δ' ὕπερ αἰθέρα τέμνειν
- 45 χρυσεΐαις πτερύγεσσι· τό μοι φθόνον αἰνὸν ἄγειρε,
καὶ με κακοῖς ἐπέδησεν, ἀφυκτοτάτησι τ' ἀνίαις.
Σὸν κλέος ὑπόσ' ἄειρε, κλέος δὲ σὸν ἐς χθὸν' ἔθηκεν.
Αἰὲν ἀγνηορήσιν, ἀναξ, κοτέεις μεγάλῃσι.
Κεῖνὸ γε μὴν αἴοιτε, καὶ ἔσσομένοισι γράφοιτε,
- 50 λαοὶ θ' ἠγεμόνες τε, ἀπεχθέες, εὐμενέες τε,
Πατρὸς ἐμοῦ μέγαλοιο φίλον θρόνον οὐκ ἀθήριζα·
οὐκ ἔστ', οὐδ' ἐπέοικε, Θεοῦ θεσμοῖσι παλαίειν.
- Κεῖνῳ θεσμὸς ἔδωκεν· ἐγὼ δέ τε χειρὶ γεραῖῃ
χεῖρα νέην ὑπέρεισα, πατρὸς δ' ὑπόειζα λιτῆσι,
- 55 πατρὸς ἐμοῦ, τὸν ἔτισε, καὶ ὅς μάλα τηλόθι μάνδρης
ἀζόμενος πολιὴν τε καὶ ἡλικά πνεύματος αἴγλην.
Αὐτὰρ ἐπεὶ ζωῆς σημάντορι καὶ τόδ' ἔαδεν
ἡμετέρης, ἄλλοις με Λόγον καὶ Πνεῦμ' ἀναφῆναι,
ξείνοις, τρηχαλέοισιν, ἀκανθοφόροισιν ἀρούραις,
- 60 βαιῆ μὲν ψεκὰς εἰμι, πολὺν δέ τε λαὸν ἐπῆρσα.
Καὶ τόδε γ' αὖθις ἔαδε παλίμπορον ἐνθάδε πέμψαι
νοῦσῳ τε στυγερῆ, καὶ ἀργαλαίαις μελεδῶναις
τηχθέντ' ἔξαπίνης. Ἴδὸς δέ τε ἀνδρὶ μέριμνα.
Βαιὸν δὲ χρόνον ἔσκον ἐμοῖς μελέεσσιν ἀρηγῶν,
- 65 ποιμενικὴν σύριγγα, βοηθὸν ἐσθλὸν ὀπάσσας,
μὴ τις ἐμοῖς μήλοισιν ἀσημάντοισιν ἐπελθὼν
ἐχθρὸς, ἐὴν πλήσειεν ἀναιδέα γαστέρα φορβῆς.

64 Τὰ πνευματικὰ παιδιὰ εἶναι μέλη τοῦ σώματος τοῦ Γρηγορίου, ἂν ἡ λέξις μελέσει δὲν ἀντικαθιστῆ τῇ λέξει τεκέσει.

- ἀντίπαλο στο σκληρὸ ἀθλητῆ, ἔχοντας ἐμπιστοσύνη στη δύναμή μου,
 ὥστε, ἀφοῦ ἀριστεύσω, νὰ μοῦ δώσεις βραβεῖο καὶ δόξα.
- 35 Δὲν εἶμαι τόσο δυνατὸς ἐγώ, οὔτε στοὺς πόνους ἀκολουθεῖ δόξα.
 Τιμωρία τῆς ἀμαρτίας μου εἶναι αὐτά. Καὶ ποιὰ ἀμαρτία
 ἀναρωτιέμαι μέσα στὶς πολλὲς ἐσὺ μισεῖς περισσότερο.
 Θὰ φανερώσω σ' ὄλους ὅ,τι κρατοῦσα μέσα στὴν ψυχὴ μου·
 γιὰτὶ ἀναξέει τὴν ἀμαρτία ὁ λόγος ποὺ δὲν εἰπώθηκε.
- 40 Φανταζόμουν, ὅταν σὲ δέχτηκα μοναδικό, ἀγαπητὸ κληρο,
 ἀφοῦ ἔριξα στὴ θάλασσα ὄλο τὸ συρφετὸ τῶν βιοτικῶν
 καὶ οὐρανοδρόμο τὸ νοῦ φέρνοντάς τον στὴ θεότητά σου,
 ποὺ ἀπομάκρυνα ἀπὸ τὴ σάρκα καὶ μὲ κυβερνοῦσε ὁ νόμος,
 ὅτι κυριαρχοῦσα σ' ὄλα καὶ πάνω ἀπ' ὄλους ἔσκιζα τὸν αἰθέρα
- 45 μὲ χρυσὰ φτερά· αὐτὸ σήκωσε ἐναντίον μου φθόνο δεινὸ
 μὲ ἔδесе μὲ συμφορὲς καὶ μὲ λύπες ἀξέφευγες.
 Ἡ δόξα σου μὲ σήκωσε ψηλά, ἡ δόξα σου μὲ πέταξε στὴ γῆ.
 Πάντα μὲ τίς μεγάλες τόλμες, βασιλιά, ὀργίζεσαι.
 Ἄκουστε ὁμως τοῦτο καὶ γράψτετὸ το στοὺς μεταγενέστερους,
- 50 λαοὶ καὶ ἡγεμόνες, ἐχθροὶ καὶ φίλοι·
 τοῦ μεγάλου πατέρα μου τὸν ἀγαπητὸ θρόνο δὲν περιφρόνησα·
 δὲ γίνεται, οὔτε ἀρμόζει νὰ ἀντιπαλεύεις τοὺς θεῖους νόμους.
 Σ' ἐκεῖνον ἔδωσε ὁ νόμος τὸ θρόνο· κι ἐγὼ τὸ γεροντικὸ τοῦ χέρι
 τὸ στήριξα μὲ τὸ νέο χέρι μου κι ὑποχώρησα στὰ παρακάλια [τοι
- 55 τοῦ πατέρα, τοῦ πατέρα μου ποὺ τίμησε κι ὅποιος μακριὰ ἀπ' τὴ μάντρα
 σεβόμενος τὰ γερατειὰ καὶ τὴν ὄριμη λάμψη τοῦ πνεύματός του.
 Ἄλλὰ ἐπειδὴ κι αὐτὸ ἦταν ἀρεστὸ στοὺς ρυθμιστὴ τῆς ζωῆς μας,
 σ' ἄλλους νὰ φανερώσω ἐγὼ τὸ Λόγο καὶ τὸ Πνεῦμα,
 σὲ ξένα, χέρσα, ὄλο ἀγκάθια χωράφια,
- 60 ἂν καὶ μικρὴ ψυχάλα εἶμαι, πολὺ λαὸ πότισα ὡστόσο.
 Καὶ τοῦτο τοῦ ἄρεσε πάλι, νὰ μὲ γυρίσει ἐδῶ πίσω
 ἀπὸ ἀνυπόφορη ἀρρώστια καὶ μέριμνες ὀδυνηρὲς
 λιωμένο ξαφνικά. Ἡ φροντίδα εἶναι σαράκι.
 Λίγο χρόνο στάθηκα βοηθὸς τῶν παιδιῶν μου,
- 65 τὴν ποιμενικὴ φλογέρα ἀφήνοντάς τους βοηθὸ ἐξαίρετο,
 μήπως ἐπιτεθεῖ στὰ χωρὶς ὄδηγὸ πρόβατά μου κανένας
 ἐχθρὸς καὶ γεμίσει ἀπὸ φαῖ τὴν ἀδιάντροπη κοιλιά του.
- 65 Ἡ ποιμενικὴ φλογέρα, ἡ κηρυκτικὴ καὶ διδακτικὴ δύναμη τοῦ λόγου στοὺς
 Γρηγόριο.

- Αὐτὰρ ἐπεὶ δονέοντο ἀγοί, δονέοντο δὲ λαοὶ
 ἡγεμόνος τε ποθῆ, καὶ θήρεσιν οὐλομένοισιν,
 70 οἱ Θεὸν ἀνδρομέοισιν ἐνὶ σπλάγχνοισι παγέντα,
 ἔκνοον ἦτορ ἔχουσι νόου δίχα μορφώσαντες,
 πολλοὶ μὲν τρύζεσκον ἑμοῖς παθέεσσι ἀπιστοί,
 καὶ μ' ὑπεροπλήσει θεουδέα λαὸν ἀτίζειν,
 ἢ φάσαν, ἢ νόος εἶχε. Θεῶ γ' ἑμὸν ἄλγος ἔφαινον.
- 75 Πολλοὶ δ' αὖ νυχίοισιν ἑμὲ κρίνεσκον ὄνειροις,
 ζωγράφος ὦν πόθος ἦεν, ἀθύρματα πολλὰ χαράσσω·
 ἢ Θεὸς ἐξεκάλυπτεν, ἑμοὶ τέλος ἐσθλὸν ὀπάζων,
 ὄφρα κε μὴ χαλεπήσι σὺν ἔλπωρῆσι δαμείην,
 ἐξοδίην κακότητα ἐφροσάμενος βίοτιοι.
- 80 Τοῦνεκεν αὐχέν' ἔκαμψα, τεὴν δ' ὑπὸ χεῖρα κραταιήν
 δέσμιος ἔρχομ' ἔγωγε· δίκη δ' ἄλλοισι μεμήλοι.
 Οὐδὲν ὄνειρα ἔμοιγε δικαζομένης βιότητος.
 Τῆ νῦν, Χριστέ, φέροις με, ὅποι φίλον. Ἔλγεις κάμφθην.
 Κητείαις λαγόεσσι τετρυνέμενος εἰμὶ προφήτης.
- 85 Σοὶ παρέχω ζωῆς τόδε λείψανον. Ἄλλ' ἐλέαιρε
 μικρὸν ἔτι πνειόντα. Τί μ' ἄλγεις τόσσον ἐλαύνεις;
 Οὐτ' ἀγαθοῖσι μόνοισι θᾶνες, Θεός, εὐτ' ἐπὶ γαῖαν
 ἤλυθες (ἢ μέγα θαῦμα, Θεὸς βροτὸς αἵματι ραίνων
 ψυχᾶς ἡμετέρας καὶ σώματα), οὔτε κάκιστος
- 90 μῶνος ἐγώ. Πολλοῖσι χερεῖοισι κῦδος ὄπασσας.
 Τρεῖς βίβλοισι τεῆσι μεγακλέες εἰσὶ τελῶναι,
 Ματθαῖός τε μέγας, νηϞ τ' ἔτι δάκρυα λείψας,
 Ζακχαῖός τ' ἐπὶ τοῖσιν· ὁ τέτρατος αὐτὸς ἔοιμι.
 Τρεῖς δ' ἄρα λυσιμελεῖς, ὃ τε λέκτριος, ὃς τ' ἐπὶ πηγῆ,
- 95 ἦν τε πνεῦμ' ἐπέδησεν· ὁ τέτρατος αὐτὸς ἔοιμι.
 Τρεῖς δέ σοι ἐκ νεκῶν φάος ἔδρακον, ὡς γὰρ ἄνωγας·
 ἄρχοντος θυγάτηρ, χήρης παῖς, ἐκ δὲ τάφοιο
 Λάζαρος ἡμιδαΐκτος· ὁ τέτρατος αὐτὸς ἔοιμι.
 Καὶ νῦν φάρμακ' ἔχοιμ' ὀδυνήφατα, καὶ μετέπειτα
- 100 ζωὴν ἄτροπον, ἐσθλέ, τεῶ μέγα κύδει γαίων.
 Ποίμνης ἡγεμόνευσα θεόφρονος. Εἰ δὲ λυθείην,
 ποιμένος οἶδε τύχοιεν ἀρείονος· εἰ δ' ἄρ' ὁμοίου,
 ἦσσανος ἐν παθέεσσι, μακάρτατε· οὐ γὰρ ἔοικε
 τὸν νούσων ἐλατῆρα κακοῖς ἀχέεσσι παλαίειν.

- 'Αλλά ἐπειδὴ ταραζόνταν οἱ ἀρχηγοί, καὶ ταραζόνταν οἱ λαοὶ
 ἀπὸ τὸν πόθο τοῦ ἡγεμόνα τους κι ἀπὸ τὰ ἄγρια θηρία,
 70 πού γιὰ τὸ Θεὸ πού ἐπηξε στ' ἀνθρώπινα σπλάχνα,
 ἔχουν παράφρονη ψυχὴ πού τὴν διέπλασαν χωρὶς νοῦ,
 πολλοὶ μουρμουρίζαν μὴν πιστεύοντας τὰ πάθη μου,
 κι ὅτι μὲ τίς ὑπεροψίες μου περιφρονοῦσα τὸ θεόμορφο λαὸ
 ἔλεγαν ἢ σκέφτονταν. Φανέρωναν βέβαια τὸν πόνο μου στὸ Θεό.
- 75 Πολλοὶ πάλι μ' ἔκριναν ἀπὸ νυχτερινὰ δνεῖρα
 πού ζωγράφος τους ἦταν ὁ πόθος, σχεδιάζοντας πολλὰ παιγνίδια.
 Ἦ τούς τ' ἀποκάλυπτε ὁ Θεός, δίνοντάς μου τέλος καλὸ,
 γιὰ νὰ μὴ συντριβῶ ἀπὸ δυσάρεστες προσδοκίες,
 ἀφοῦ ντυθῶ τὴν ἐξόδια κακία τῆς ζωῆς.
- 80 Γι' αὐτὸ ἔσκυψα τὸ κεφάλι καὶ κάτω ἀπὸ τὸ κραταιὸ χέρι σου
 ἔρχομαι δέσμιος· γιὰ κρίση ἄς ἐνδιαφερθοῦν ἄλλοι.
 Κανένα ὄφελος σ' ἐμένα ἂν γίνεῖ κρίση τοῦ βίου μου.
 Τώρα, Χριστέ μου, ὀδήγησέ με ὅπου ἀγαπᾷς. Μὲ λύγισαν οἱ πόνοι.
 Εἶμαι προφήτης καταπονεμένος στὴν κοιλιά τοῦ κήτους.
- 85 Φέρνω σ' ἐσένα τὸ ἀπομεινάρι αὐτὸ τῆς ζωῆς. Σπλαχνίσου με·
 γιὰ λίγο ἀκόμα θὰ ζῶ . Γιατί τόσο μὲ κυνηγᾷς μὲ πόνους;
 Δὲν πέθανες, Θεέ μου, γιὰ τοὺς δίκαιους μόνο, ὅταν στή γῆ
 ἦρθες (μεγάλο θαῦμα ἀλήθεια, θνητὸς Θεὸς νὰ ραντίζει μ' αἷμα
 τίς ψυχὲς τίς δικές μας ἢ τὰ σώματά μας), οὔτε ὁ κάκιστος
- 90 εἶμαι ἐγὼ μονάχα. Σὲ πολλοὺς χειρότερος ἔδωσες δόξα.
 Μέσα στὰ βιβλία σου εἶναι τρεῖς ἐνδοξοὶ τελῶνες,
 ὁ μέγας Ματθαῖος, ὁ πού ἔχυνε δάκρυα στὸ ναό,
 καὶ κοντὰ τους κι ὁ Ζακχαῖος· ἐγὼ ἄς εἶμαι ὁ τέταρτος.
 Τρεῖς ἦταν κι οἱ παραλυτικοί· στὸ κρεβάτι, στὴν πηγῆ,
- 95 κι αὐτὴν πού εἶχε δεσμεύσει τὸ δαιμόνιο· ἐγὼ ἄς εἶμαι ὁ τέταρτος.
 Καὶ τρεῖς ἀπὸ τοὺς νεκροὺς μὲ τὴν προσταγὴ σου εἶδαν τὸ φῶς·
 ἡ κόρη τοῦ ἀρχοντα, ὁ γιὸς τῆς χήρας, κι ἀπὸ τὸν τάφο
 ὁ Λάζαρος ὁ τετραήμερος· ἐγὼ ἄς εἶμαι ὁ τέταρτος.
 Καὶ τώρα μακάρι νὰ ἔχω φάρμακα παυσίπονα
- 100 κι ἔπειτα ζωὴ ἀμετάβλητη, ἀγαθὴ, χαίροντας γιὰ τὴ δόξα σου.
 Ὅδηγησα τὸ θεϊκὸ κοπάδι· ἂν ἀφήσω τὴ ζωὴ
 μακάρι νὰ βρῶ καλύτερο ποιμένα· ἂν βρῶ ὁμοιο,
 ἄς μὴν εἶναι τόσο πολὺπαθος, γιατί, παμμακάριε, δὲν πρέπει
 αὐτὸς πού διώχνει τὰ νοσήματα νὰ πολεμεῖ βαριεὲς λύπες.

Κ'

ΝΟΣΟΥΝΤΟΣ ΕΥΧΗ ΠΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΝ

Πήξόν με, Χριστέ· πῶς ἐλύθη σὸς λάτρις;
 Ὑμνωδὸς ἀργεῖ γλωῶσσα. Πῶς φέρεις τόδε;
 Ἄλλ' ἄρμωσόν με, μὴ πρόη τὸν σὸν θύτην.
 Ποθῶ πάλιν στήναί τε καὶ σωτηρίας
 5 κῆρυξ γενέσθαι, καὶ λαὸν καθαγνίσαι.
 Σὺ τὸ σθένος μου, λίσσομαι, μή μ' ἐκλίπῃς.
 Εἶσ' ἐν ζάλη προὔδωκα, βαλοίμην ἔτι.

ΚΑ'

ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΟΝΗΡΟΝ

Ἄρπασον, ἄρπασον, ἄφθιτέ, με
 χειρὸς ἀπ' ἄλλοτρίης·
 μήδ' ἔργοις μογέοιμι κακοῖς,
 καὶ Φαραῶ με τρυχοῖ,
 5 μηδέ με δουριαλῆ κατέχοι,
 Χριστέ, σὸς ἀντίπαλος,
 εἰς Βαβυλῶνά τ' ἄγοι κραναήν,
 ἄγεσι τειρόμενον.
 Ἐν νηῶ δὲ μένοιμι τεῶ
 10 ἔμπεδος, ὕμνοπόλος·
 Μηδέ μέ τις πυρῶεις Σοδόμων
 δμβρος ὑπερθε βάλοι.
 Χειρὶ δ' ἐπισκιάοις κρατερῇ
 πῆματα πάντ' ἐλάων.

Κ'

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΑΡΡΩΣΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟ ΧΡΙΣΤΟ

Στήριξέ με, Χριστέ· πῶς παράλυσε ὀλάτρης σου;
 Σωπαίνει ἡ γλῶσσα ποῦ ὕμνωδοῦσε. Πῶς τὸ δέχεσαι;
 Σύνδεσέ με, μὴν ἐγκαταλείπεις τὸν ἱερέα σου.
 Ποθῶ πάλι νὰ σταθῶ ὀρθίος καὶ τῆς σωτηρίας
 5 κήρυκας νὰ γίνω καὶ τὸ λαὸ νὰ ἐξαγνίσω.
 Σὺ εἶσαι ἡ δύναμή μου, ἱκετεύω μὴ μ' ἀφήσεις.
 Ἐάν σε πρόδωσα ὅταν βρέθηκα στὴν τρικυμία, ἄς βρεθῶ καὶ πάλι.

ΚΑ'

ΣΤΟΝ ΠΟΝΗΡΟ

Ἐρπαξε μ' αἰώνιε, ἄρπαξέ με
 ἀπ' τὰ ξένα χέρια·
 γιὰ ἔργα ἄς μὴ μοχθῶ φαῦλα,
 κι ἄς μὴ μὲ σφίγγει ὁ Φαραῶ.
 5 Κι ἄς μὴ μ' ἔχει αἰχμάλωτό του,
 Χριστέ, ὁ ἀντίπαλός σου,
 γιὰ νὰ μὲ πάει στὴν τραχιὰ Βαβυλώνα
 ὄλο πόνο ἀπὸ τὶς πληγές.
 Ἐς μένω στὸ ναὸ τὸ δικό σου
 10 ἀμετακίνητος, ὕμνητής σου·
 μήτε καμιὰ πύρινη τῶν Σοδόμων
 ἄς μὴ μὲ χτυπήσει βροχή.
 Κάνε μου ἴσκιό με τὸ κραταιὸ χέρι σου
 διώχνοντας κάθε πόνο.

ΚΒ'

ΙΚΕΤΗΡΙΟΝ

Χριστέ, φάος μερόπων, πυρόει στύλε Γρηγορίοιο
 ψυχῆ, πλαζομένη πικρῆς βιότου δι' ἐρήμης,
 σχῆς Φαραῶ κακόμητιν, ἀναιδέας ἐργοδιώκτας·
 καὶ πηλοῦ μ' ἀδέτοιο, καὶ Αἰγύπτιο βαρείης
 5 ἐξερύσαις, πληγῆσιν ἀεικελίησι δαμάσσας
 δυσμενέας, λείην δὲ πόροις ὁδόν. Ἦν δὲ κίχησιν
 ἐχθρὸς ἐπισπέρχων, σύ δέ μοι καὶ πόντον ἐρυθρὸν
 τμηξείας, στερεὴν δὲ διεκπεράοιμι θάλασσαν
 σπεύδων ἐς χθόνα δῖαν, ἐμὸν λάχος, ὥσπερ ὑπέστης·
 10 καὶ ποταμοὺς στήσειας ἀπείρονας, ἄλλοφύλων τε
 κλίναις θούριον ἔγχος, ἀγάστονον. Εἰ δ' ἐπιβαίην
 γῆς ἱερῆς, μέλψω σε διηνεκέεσσιν ἐν ὕμνοις.

Χριστὲ ἀναξ, τί με σαρκὸς ἐν ἄρκυσι ταῖσδ' ἐνέδησας;
 Τίπτε βίῳ κρυόνετι, καὶ ἰλυόνετι βαρέθρῳ,
 15 εἰ ἐτεὸν θεὸς εἰμι, λάχος δὲ σόν, ὥσπερ ἄκουσα;
 Ἐκ μὲν μοι μελέων σθένος ὤλετο, οὐ δέ τι γούνα
 ἔσπεται· ἀλλὰ μ' ἔλυσε χρόνος, καὶ νοῦσος ἀνιγρή,
 τηκεδανῆ τε μέριμνα, φίλοι τ' ἀφιλά φρονέοντες.
 Εἴκειν δ' οὐκ ἐθέλουσιν ἀμαρτάδες, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον
 20 στείβουσ' ἀδρανέοντα, κύνες δ' ὡς πτώκα λαγῶν,
 ἢ κεμάδ' ἀμφὶς ἔχουσι, λιλαιόμενοι κορέσασθαι.
 Ἦ στήσον κακότητα καὶ ἴλαθι, ἢ μ' ὑποδέξει
 δηρὸν ἀεθλεύοντα, καὶ ἄλγεσι μέτρον ἐπέστω,
 ἢ λήθης νέφος ἐσθλὸν ἐμὰς φρένας ἀμφικαλύπτοι.

ΚΒ'

ΙΚΕΣΙΑ

- Χριστέ, φῶς τῶν θνητῶν, πύρινη σύλε γιὰ τοῦ Γρηγόριου
 τὴν ψυχὴ πού πλανιέται στὴν ἔρημο τῆς πικρῆς ζωῆς.
 Κράτησε τὸν ἐχθρικό Φαραῶ, τοὺς ἀναιδεῖς διῶκτες τῶν ἔργων
 ἀπ' τὸν πηλὸ τὸ δυσκολοσυμβίβαστο καὶ τὴ βαριὰ Αἴγυπτο
 5 σῶσε με, μὲ χτυπήματα ἀπαρόμοιαστα συντριβοντας
 τοὺς ἐχθροὺς καὶ κάνε μου ὁμαλὸ τὸ δρόμο. Κι ἂν μὲ συλλάβει
 κνηγώντας με ὁ ἐχθρὸς ἐσὺ τότε καὶ τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα
 χώρισέ μου, νὰ περάσω θάλασσα-στεριά
 τρέχοντας στὴ θεία γῆ, τὸν κλῆρο μου, ὅπως ὑποσχέθηκες.
 10 Σταμάτησε τοὺς πελώριους ποταμοὺς καὶ τῶν ἀλλοφύλων
 τσάκισε τὸ κοφτερὸ σπαθί, τὸ πολυστέναχτο. Κι ἂν πατήσω
 τὴν ἱερὴ γῆ, θὰ σὲ δοξολογήσω μὲ ἀτελείωτους ὕμνους.
 Χριστέ βασιλιά, γιατί μ' ἔμπλεξες σ' αὐτὰ τὰ δίχτυα τῆς σάρκας;
 Γιατί μ' ἔριξες στὴν ἀπαίσια ζωὴ καὶ στὸ λασπερὸ βάραθρο,
 15 ἂν στ' ἀλήθεια εἶμαι θεός, κληρονόμος σου, ὅπως ἄκουσα;
 Χάθηκε ἡ δύναμη ἀπὸ τὰ μέλη μου καὶ τὰ γόνατά μου
 δὲ μὲ ἀκοῦνε· μὲ παρέλυσε ὁ χρόνος καὶ ἡ σκληρὴ ἀρρώστια,
 καὶ ἡ φροντίδα πού τρώει, φίλοι πού δὲ σκέφτονται σὰ φίλοι.
 Οἱ ἁμαρτίες ἀπ' τὴν ἄλλη δὲ θέλουν νὰ ὑποχωρήσουν, ἀλλὰ ὄλο
 20 καὶ πιὸ πολὺ μὲ πιέζουν ἀδύναμο, καὶ τὰ σκυλιὰ σὰ δειλὸ λαγὸ
 ἢ ζαρκάδι μὲ περικυκλώνουν, ἐπιθυμώντας νὰ μὲ σπαράξουν,
 ἢ σταμάτησε τὴν κακία καὶ σπλαχνίσου με ἢ δέξου με
 ἀπ' τοὺς μακροὺς ἀγῶνες μου κι ἄς μπεῖ μέτρο στοὺς πόνους μου,
 ἢ λήθης σύννεφο ἀγαθὸ ἄς τυλίξει τὴν ψυχὴ μου.

ΚΓ'

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΑΧΩΡΗΣΙΝ

Ἄλλοι μὲν εὐπλοοῦσι τῶν Θεῶ φίλων,
 ἄλλοι δὲ δυσπλοοῦσιν οὐδὲν χείρονες.
 Τίς οἶδε τούτων τοὺς λόγους, πλὴν σου, Λόγε;
 Μὴ τοῦ βαδίζειν εὐκολωτέραν τρίβον,
 5 τὸ τὴν προσάντη καὶ τραχεῖαν ἢ πλέον;
 Ὅμως δ' ἔγωγε τοῦμόν, ὡς ἔχω, φράσω.
 Κρεῖσσον μὲν ἄμφω, καὶ τρέχειν, καὶ πρὸς καλόν.
 Εἰ δ' οὐκ ἔνεστι, τοὺς πόνους ἀσπάζομαι
 πρὸ τῆς ἀδόξου καὶ κακῆς σωτηρίας.
 10 Ὡς πολλὰ δὴ δεῖ καί με πρὸς Θεὸν φέρειν,
 κάμνοντα σαρκί, πραγμάτων τ' ἐπιδρομαῖς.
 Τί χρὴ παθεῖν με μὴ τυχόντ' ἄμφοϊν φίλοι;
 Σκεύαζε σαυτὸν ὡς τάχος, πρὸς οὐρανὸν
 ψυχὴν πτερώσας τῷ λόγῳ τὴν τιμίαν·
 15 μὴδὲν περισσόν, ἀλλὰ πᾶν ρίψας βάρος
 βίου ματαίου, καὶ κακῶν τῶν ἐνθάδε.
 Ἐγὼ τραπέζης μυστικῆς παραστάτης·
 ἐγὼ καθαίρω λαόν, ὃν σοι προσφέρω,
 ἐν τοῖς ἀναίμοις καὶ τελείοις δόγμασιν
 20 ᾧ λαμπρότης βλύζουσα, καὶ πηγὴ φάους,
 ὡς αὐτὸς οἶδα, δεόμενος καθαρσίῳν,
 δεινὸν καθαίρειν βορβόρου μολύσματα.
 Σκοπεῖτε καὶ τρέμοιτε, λαῶν ποιμένες.

ΚΓ'

ΑΝΑΧΩΡΗΣΗ

- Ἄλλοι ἀπὸ τοὺς φίλους τοῦ Θεοῦ ἔχουν καλὸ ταξίδι,
 ἄλλοι καθόλου χειρότεροι κάνουν ταξίδι ἄσχημο.
 Ποιὸς ἐκτὸς ἀπὸ σένα, Λόγε, γνωρίζει τοὺς λόγους γι' αὐτό;
 Μήπως ἀπὸ τὸ νὰ βαδίζεις εὐκολότερο δρόμο εἶναι
 5 ὠφελιμότερο νὰ βαδίζεις τὸν ἀνηφορικὸ καὶ τραχύ;
 Ὡστόσο ἐγὼ θὰ πῶ τῇ γνώμῃ ποῦ ἔχω. [ἀνετα.
 Ἔχουν πλεονεκτήματα καὶ τὰ δύο· καὶ νὰ τρέχεις καὶ νὰ τρέχεις
 Ἄν δὲν εἶναι δυνατὸ κανένα, προτιμῶ τὴν ὄλο ἀγῶνα,
 ἀντὶ τὴν ἄδοξη καὶ κακὴ σωτηρία.
- 10 Πάρα πολλὰ πρέπει κι ἐγὼ νὰ φέρω μπροστὰ στοῦ Θεοῦ,
 ταλαιπωρία τῆς σάρκας καὶ χτυπήματα τῆς ζωῆς.
 Τί πρέπει νὰ πάθω ἂν δὲν τὰ ἐπιτύχω φιλικὰ καὶ τὰ δύο;
 Ἐτοίμαζε τὸ γρηγορότερο τὸν ἑαυτὸ σου, πρὸς τὸν οὐρανὸ
 φτερώνοντας μὲ τὸ λόγο τὴν πολύτιμη ψυχὴ.
- 15 Τίποτα περιττὸ μὴν κρατεῖς, ἀλλὰ πέταξε κάθε βάρος
 τῆς μάταιης ζωῆς καὶ τῶν συμφορῶν της.
 Ἐγὼ εἶμαι παραστάτης τῆς μυστικῆς τράπεζας.
 Ἐγὼ ἐξαγνίζω τὸ λαὸ ποῦ σοῦ προσφέρω
 μὲ τις δίχως αἵματα καὶ τέλειες θυσίες.
- 20 Ὡ λαμπρότητα ποῦ ἀναβλύζει, καὶ πηγὴ τοῦ φωτὸς
 ὅπως γνωρίζω ὁ ἴδιος, ἔχοντας ἀνάγκη ἀπὸ καθαρισμό,
 εἶναι φοβερὸ νὰ καθαίρεις μολύσματα ἀπὸ βόρβορο.
 Προσέχετε καὶ τρέμετε, ποιμένες τῶν λαῶν.

ΚΔ'

ΕΥΧΗ ΕΩΘΙΝΗ

Ὁρθρος δίδωμι τῷ Θεῷ μου δεξιὰς,
 μηδὲν σκοτῶδες ἢ δράσειν ἢ αἰνέσειν,
 ἀλλ' ὡς μάλιστά σοι θύσειν τὴν ἡμέραν,
 μένων ἄσειστος, καὶ παθῶν αὐτοκράτωρ.
 5 Αἰσχύνομαι τὸ γῆρας, ἂν κάκιστος ᾶ,
 καὶ τὴν τράπεζαν ἧς παραστάτης ἐγώ.
 Ὅρμη μὲν αὕτη, Χριστέ μου· σὺ δ' εὐόδου.

ΚΕ'

ΠΡΟΣ ΕΣΠΕΡΑΝ ΘΡΗΝΟΣ

Ἐψευσάμην σε, τὴν ἀλήθειαν, Λόγε,
 σοὶ τὴν παροῦσαν ἡμέραν καθαρνίσας.
 Οὐ πάντα φωτεινόν με νύξ ἐδέξατο.
 Ἦ μὴν προσηυξάμην τε καὶ τοῦτ' ὠόμην·
 5 ἀλλ' ἔστιν οὐ μοι καὶ προσέπταισαν πόδες.
 Ζόφος γὰρ ἦλθε βάσκανος σωτηρίας,
 λάμπους τὸ φῶς μοι, Χριστέ, καὶ πάλιν φανείς.

ΚΔ'

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΠΡΩΙΝΗ

Εἶναι πρωὶ καὶ δίνω ὑπόσχεση στὸ Θεό,
 τίποτα σκοτεινὸ οὔτε νὰ πράξω οὔτε νὰ ἐπικροτήσω,
 μὰ ὅσο μπορῶ καλύτερα θὰ σοῦ ἀφιερῶσω τὴ μέρα,
 μένοντας ἀκλόνητος καὶ κυριαρχῶντας στὰ πάθη μου.
 5 Ντρέπομαι τὰ γηρατειά, ἂν εἶμαι κακός,
 καὶ τὴν τράπεζα ποὺ ἐγὼ εἶμαι παραστάτης της.
 Πόθος μου εἶναι αὐτά, Χριστέ μου. Σὺ εὐόδωσέ τα.

ΚΕ'

ΘΡΗΝΟΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ

Σὲ γέλασα, Λόγε, ἐσένα τὴν ἀλήθεια,
 ἐνῶ σοῦ εἶχα τάξει ἀγνή τὴ σημερινὴ μέρα.
 Ἡ νύχτα δὲ μὲ ὑποδέχτηκε ὀλοφῶτεινο.
 Προσευχῆθηκα ὥστόσο κι αὐτὸ περίμενα.
 5 Εἶναι ὁμως ποὺ κάπου σκόνταψαν τὰ πόδια μου,
 γιὰτὶ ἦρθε τὸ σκοτάδι ποὺ φθονεῖ τὴ σωτηρία.
 Φάνου καὶ πάλι, Χριστέ μου, καὶ λάμψε φῶς γιὰ μένα.

ΚΣΤ'

ΔΕΗΣΙΣ ΠΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΥΡΙΟΝ

Ἐζημίωνμαι, Χριστέ, τὴν χθὲς ἡμέραν.
 Χόλος προσῆλθε, καί μ' ἔκλεπεν ἀθρόον.
 Τὴν σήμερον λάβοιμι φωτὸς ἡμέραν.
 Μέμνησο σαυτοῦ· μὴ λάθης Θεὸν βλέπων.
 5 Ὁμώμοκας· μέμνησο τῆς σωτηρίας.

ΚΖ'

ΘΡΗΝΟΣ

Αἶ αἶ τῶν παθέων! Τίπτ' ἤλιτον; ἢ ἄρα μοῦνος
 σῶν καθαρῶν θυέων ἄπτομαι οὐχ ὀσίως;
 Ἦ με πυροῖς παθέεσσι, καθάρσιε, ἢ τύφον ἄλλων
 ἴσχεις, ἢ με φέρεις γυμνὸν ἐπ' ἀντιπάλῳ;
 5 Ταῦτα μὲν αὐτός, ἀναξ, νωμᾶς, Ἀόγε. Αὐτὰρ ἐγωγε
 βαιὸν ὑπὲρ γαίης ἄσθμα φέρω πύματον.
 Δάκρυα πάντ' ἐκένωσα, γόος δέ μοι ἔργον ἐτύχθη.
 Μέχρι τίνος παλάμαις κείμεθ' ἐν ἀσεβέων;
 Ἄλλά, μάκαρ, στῆσόν με, καὶ εἰ κακόν, ἀλλ' ἱερῆα,
 10 μὴ τις ὀλισθήσῃ πῆμασιν ἡμετέροις.
 ὦλετο εὐχος ἔμοιγε, καὶ ἄλγεα σαρκὸς ὄλοιτο.
 Οἶχετ' Ἀναστασίη, λῆγε καί, ἀμπλακίη.
 Αἶ αἶ δάκρυά μοι καταλείβεται, ἐνδοθεν ἦτορ
 παχνοῦται· διπλῆν νοῦσον ἐπίσχες, ἀναξ·
 15 νοῦσον ἐπίσχες, ἀναξ, διολώλαμεν. Ἦ ἄρα μούνω
 οἶκτος ἀπεκλείσθη σῶ λάτρι Γρηγορίω;
 Τέτρωμαι πολλοῖσι κακοῖς καὶ ἄλγεσι σαρκός·
 σοὶ δέ, Χριστέ, χάρις, ὅς με πυροῖς πάθεισιν.
 Ἦ στῆσον κακότητα, καὶ ἴλαθι σῶ θεράποντι,
 20 ἢ τὸ δίδου θυμῶ τλήμονι πάντα φέρειν.

ΚΣΤ'

ΤΗΝ ΑΛΛΗ ΜΕΡΑ ΣΤΟ ΧΡΙΣΤΟ

Ἔχω ζημιωθεί, Χριστέ μου, τὴ χτεσινὴ μέρα·
 ὄρμησε πάνω μου ὁ θυμὸς καὶ μ' αἰφνιδίασε.
 Δῶσε μου τὴ σημερινὴ μέρα μέρα φωτός.
 Πρόσεχε τὸν ἑαυτὸ σου· μὴν ξεχάσεις νὰ βλέπεις τὸ Θεό.
 5 Ὅρκιστηκες· ἔχε στὸ νοῦ σου τὴ σωτηρία σου.

ΚΖ'

ΘΡΗΝΟΣ

Ἄλιμονο τὰ πάθη μου! Γιατί ἀμάρτησα; Ἄραγε μόνος
 ἐγὼ ἀγγίζω τὶς καθαρὲς θυσιᾶς σου ἀνόσια;
 Ἦ μὲ ἐξαγνίζεις μὲ τὴ φωτιὰ τῶν παθῶν, Ἄγνέ, ἢ περιορίζεις
 τὴν ὑπεροψία τῶν ἄλλων, ἢ μὲ ρίχνεις γυμνὸ στὸν ἐχθρό;
 5 Αὐτὰ ὁ ἴδιος τὰ κυβερνᾷς, Λόγε βασιλιά. Ἀλλὰ ἐγὼ
 σύντομη ἀφήνω τὴν τελευταία πνοή μου στὴ γῆ.
 Ἐξάντλησα ὅλα τὰ δάκρυά μου, ὁ θρῆνος μου ἔγινε συνήθεια.
 Ὡς πότε θὰ βρισκόμαστε μέσα στὰ χέρια τῶν ἀσεβῶν;
 Μακάριε, ἀνόρθωσε με· ἂν καὶ κακός, εἶμαι ἱερέας,
 10 μήπως παρασυρθεῖ κανένας ἀπὸ τὶς συμφορὲς μου.
 Μὲ παράτησε ἢ καύχηση· ἂς μὲ παρατήσουν κι οἱ σωματικοὶ πόνοι.
 Χάθηκε ἡ Ἀναστασία, τέλειωνε καὶ σύ, ἀμαρτία.
 Ἄλιμονο! τὰ δάκρυά μου τρέχουν, μέσα ἡ ψυχὴ μου
 μουντώνει· σταμάτησε, βασιλιά, τὴ διπλὴ ἀρρώστια.
 15 Σταμάτησε τὴ νόσο, βασιλιά, χαθήκαμε. Ἦ μήπως μόνο
 γιὰ τὸ λάτρη σου Γρηγόριο ἀποκλείστηκε ὁ οἶκτος;
 Μὲ λάβωσαν πολλὰ δεινὰ καὶ πόνοι τῆς σάρκας.
 Ἀλλὰ ἐσένα, Χριστέ μου, σ' εὐχαριστῶ πού μὲ καίεις μὲ τὰ πάθη.
 Ἦ τὴν κακία σταμάτησε καὶ λυπήσου τὸν ὑπηρέτη σου,
 20 ἢ δῶσε στὴν ταλαίπωρη ψυχὴ νὰ ὑποφέρει τὰ πάντα.

ΚΗ'

ΕΛΕΓΓΙΑΚΟΝ

Ὁλβιος ὅστις ἄσαρκον ἔχει βίον, οὐδ' ἐπίμικτον
 εἰκόνι τῇ μεγάλῃ βόρβορον ἀμφέθετο.
 Παῦρα μὲν οὐρανόισι ἔσπετ' ἀνάγκη
 πλείονα δ' ἀντιάει, καὶ ζόφος ἐστὶ νόου.
 5 Εἰροίης γένος εἰμί, τί μ' ἀθανάτοισιν εἴσκεις,
 εἰ πνεύσθην θεόθεν, τίπτε με πηλόδετον,
 Χριστέ, φέρεις; γῆρας μὲν ἔβη, καὶ ἄψε' ἀκιδνά·
 ἦ δ' ἔτι λύσσαν ἔχει σὰρξ ἐπανισταμένη
 ἀμφοδόν, ἢ λοχώωσα· τὸ δ' ἄλγιον, ὅπποτε μύστην
 10 οὐρανίων θεῶν μὴ καθαρὸν παρέχει.
 Ὅρκίζω σε Θεοῖο μέγα κράτος, ἠδὲ κελαινὸν
 ἦμαρ ἀλιτροβίων, ἴσχεο μαργοσύνης.

ΚΘ'

ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΟΜΟΝΗΝ

Ἐπεὶ με βάλλεις τῇ νόσῳ πονούμενον,
 μικροῖς λόγοις ἄκουε, καὶ παίδευμ' ἔχε.
 Ἐμοὶ τὸ κάμνειν κρεῖσσον, ἢ σοὶ τὸ σθένειν.
 Ἐγὼ μὲν οἶδα τῇ νόσῳ πυρούμενος,
 5 καίπερ καθαίρειν τοὺς κακοὺς τεταγμένους,
 κὰν ἢ τι μεῖζον τοῦ πάθους μυστήριον.
 Φρονεῖν γὰρ οὕτω λῶον, ἢ ρυπῶντά τι
 βλάπτειν ἑμαυτὸν ἐν κενῷ φρυγάματι.
 Σὺ δ' ὦν κάκιστος, οὐδ' ἐπίστη τὴν νόσον·
 10 ἢ πόλλ' ἔδει σε δάκρυα σπεῖσαι Θεῶ,
 ἴν' ἐκτέμης σου τὴν νόσον, πρὶν ἂν θάνης.
 Εἰ γὰρ τὸ φῶς τοιοῦτο, τὸ σκότος πόσον;

ΚΗ'

ΕΛΕΓΕΙΟ

Καλότυχος ὅποιος ζεῖ τὴ δίχως σάρκα ζωὴ κι ἀνάκατο
 βόρβορο δὲν ἀπόθεσε γύρω στὴ μεγάλη εἰκόνα·
 ἀλλιῶς σπάνια ὑπάκουσε κι ἀθέλητα στὶς θεῖες ἐντολές,
 καὶ τὶς περισσότερες ἀντιστέκεται κι ἔχει σκοτάδι ὁ νοῦς του·
 5 Ἐάν εἶμαι παιδί τῆς ροῆς, γιατί μὲ παρομοιάζεις μὲ τοὺς ἀθάνατους;
 Ἐάν ἔλαβα τὴν πνοὴ τοῦ Θεοῦ, γιατί μὲ τὸν πηλὸ δεμένο
 μὲ ἀνέχεσαι, Χριστέ; Τὰ γηρατειὰ ἦρθαν, τὰ πόδια τρέμουν.
 Λυσσᾶ ὁμως ἀκόμα ἢ σάρκα ἐπαναστατώντας
 φανερά ἢ στὰ ὑπουλά. Τὸ πιὸ ὀδυνηρὸ εἶναι ὅταν ἱερέα
 10 ὄχι καθαρὸ μὲ κάνει τῶν οὐράνιων προσφορῶν.
 Σ' ἔξορκίζω στὸ μεγαλοδύναμο Θεὸ καὶ στὴ σκοτεινὴ
 μέρα τῶν ἀσεβῶν, πάψε τὴ λύσσα σου.

ΚΘ'

ΥΠΟΜΟΝΗ

Ἐπειδὴ μὲ χτυπᾶς ἐνῶ ὑποφέρω ἀπὸ τὴν ἀρρώστια,
 ἄκου λίγα λόγια γιὰ νὰ διδαχτεῖς.
 Γιὰ μένα καλύτερα νὰ ὑποφέρω ἀπὸ ὅ,τι γιὰ σένα ἢ ὑγεία.
 Ἐγὼ ξέρω ὅτι μὲ καίει ἡ φωτιὰ τῆς ἀρρώστιας,
 5 ἂν καὶ εἶμαι ταγμένος νὰ ἐξαγνίζω τοὺς κακοὺς,
 κι ἂν ὑπάρχει κάποιο μυστήριον μεγαλύτερον γιὰ τὰ πάθη μου.
 Καλύτερα νὰ σκέφτομαι ἔτσι ἢ γεμάτος ρύπους
 νὰ ζημιῶνῶ τὸν ἑαυτὸ μου μὲ κενὴ ἀλαζονεία.
 Ἐσὺ ἐπειδὴ εἶσαι πάγκακος, οὐτε κἀν νιώθεις τὴν ἀρρώστια.
 10 Στ' ἀλήθεια ἔπρεπε νὰ χύσεις πολλὰ δάκρυα στὸ Θεό,
 γιὰ νὰ ξεριζώσεις τὴ νόσο, πρὶν πεθάνεις.
 Ἐάν εἶναι τέτοιο τὸ φῶς, πόσο εἶναι τὸ σκοτάδι;

Α'

ΕΙΣ ΕΑΥΤΟΝ

Ἦ πολλά, πολλὰ γίνεται
μακρῶ βίῳ βροτοῖς.
Τλητὸν δ' ἅπαν, ὃ κεν φέροι
βίον στρέφων Θεός.

5 Ἐγὼ γάρ, ἅς μὲν ἔσχον ἐν
ξένη πόλει πάλας,
λόγῳ πεσόντι σύμμαχον
γλῶσσαν φέρων ἐμήν,
ἄλλους λέγοντας αἰνέσω.

10 Πολλοὶ λέγουσι δέ,
ξένοι, φίλοι τε πίστεως
ἐμοὶ σεβασμίας.
Οὐδὲν γὰρ οὕτως οὐποτε
ὄλην ἔσεισε γῆν

15 ὡς Πνεύματος παρρησία
Θεοῦ βρωμένον·
ὃ καὶ προσάντη τοῖς φίλοις
τέθεικεν, οἶδαμεν.

Καὶ σοί, Μάκαρ, πλείστη χάρις
20 καλῆς ἀτιμίας.

Ταύτης γὰρ εὐκλεέστερον
τί ἂν πάθοι βροτός;

Ἦ δ' ἐνθάδ' εὐρον οὐ δοκῶν,
αὐτὸς φράσω φίλοις,

25 ὡς ἂν μάθωσιν εὐκόλως
φέρειν φθόνου πάλας.
Θεοῦ μὲν ἦν λόγος πάλαι

Α'

ΣΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΟΥ

Ἀλήθεια πολλά, πολλά συμβαίνουν
 στους θνητούς κατὰ τὴ μακριὰ ζωὴ τους.
 Καὶ ὑποφέρεται κάθε τι ποὺ στέλνει
 τὴ ζωὴ στρέφοντας ὁ Θεός.
 5 Γιατὶ ἐγὼ τοὺς ἀγῶνες ποὺ ἔκανα
 σὲ ξένη πόλη,
 στὴν πίστη ποὺ κλονίστη σύμμαχο
 κομίζοντας τὴ διδασκαλία μου,
 θὰ ἐπαινέσω τοὺς ἄλλους ποὺ θὰ τοὺς λένε.

10 Καὶ πολλοὶ τοὺς λένε
 ξένοι, φίλοι τῆς πίστεως
 σ' ἐμένα σεβάσμιαι.
 Γιατὶ ποτὲ καμιὰ φορὰ τίποτα
 δὲν ἔσεισε ὀλόκληρη τὴ γῆ,

15 ὅπως ἡ παρρησία νὰ φωνάζεις
 Πνεῦμα τὸ Θεό.
 Κι αὐτὸ ἀντίθετο στοὺς φίλους
 μ' ἔκανε, τὸ γνωρίζω.
 Κι ἐσένα, Μακάριε, πολὺ σ' εὐχαριστῶ

20 γιὰ τόσο καλὴ ἀτιμία.
 Ἀπὸ αὐτὴ πὶδ ὠραῖο
 τί μπορεῖ νὰ πάθει ὁ θνητός;
 Κι ὅσα βρῆκα ἐδῶ ποὺ δὲν τὰ περίμενα,
 ὁ ἴδιος θὰ τὰ πῶ στοὺς φίλους,

25 γιὰ νὰ μάθουν εὐκολὰ
 νὰ ὑπομένουν τὴν πάλῃ μὲ τὸ φθόνο.
 Τοῦ Θεοῦ ἦταν παλιὰ λόγος

- κάλλιστος, ὡς Θεοῦ,
 πάντα προφήτην τίμιον
 30 ξένοις μόνοις δοκεῖν,
 τὸ γνώριμον δὲ ἄτιμον
 ὡς πολλὰ τυγχάνειν.
 Ἐγὼ δὲ τοῦτο, καὶ πλεον,
 πέπονθα νῦν σαφῶς.
 35 Ἐπεὶ γὰρ ἠκόμην, ξένης
 λιπῶν ἔδος χθονός,
 καὶ γῆν πατρώαν ἀσμένως
 λαόν τε τὸν γλυκὸν
 ὡς εἶδον, ὧχ' ὑπέδραμε
 40 κιβωτός, ἡ μόνη
 κόσμου φυγοῦσ' ἐπίκλυσιν
 καλῶς ὀλωλότος.
 Καὶ τὸν γάρ, ἐκλελοιπότης
 ὀρθοῦ λόγου σχεδόν,
 45 ὑπεξέκλεψε τῷ ζύλῳ
 μέγας πατὴρ ἐμός,
 ὀλης ὄλον τῆς Τριάδος
 λάτρην καταστήσας.
 Τοῦτον κάμνοντ' ἀναρχία,
 50 ναῦν ὡς τιν' ἐν βυθοῖς
 ἔρημον οἰακοστρόφου,
 στρεβλούμενον ζάλη
 κακῶν μεγίστων, ἤθελον
 (λιθαζέτω με πᾶς,
 55 ὡς ἐκ παλαιοῦ τοῖς λίθοις
 ἄριστ' ἠρμοσμένον),
 ὡσαι βυθοῦ γὰρ ἤθελον
 κυβερνήτου χερί,
 ὄν ταῖς πνοαῖς ἠπιστάμην
 60 μάλιστ' ἀντιστάτην,
 καίπερ νεωστὶ χρημάτων
 κράτος δεδεγμένον.

ἐξαιρετικὸς ὅτι τοῦ Θεοῦ
 κάθε προφήτης ἐντιμος
 30 μόνο στοὺς ξένους φαίνεται,
 ἐνῶ ὁ,τι γνωρίζομε τυχαίνει
 τὶς πὶο πολλὰς φορὲς νὰ μὴν τιμοῦμε.
 Ἐγὼ τοῦτο μὲ τὸ παραπάνω
 τὸ ἔπαθα τῶρα ὀλοκάθαρα.
 35 Γιατὶ ὅταν ἔφτασα, τῆς ξένης
 χώρας τὸ θρόνο ἀφήνοντας,
 καὶ τὴν πατρικὴ γῆ μὲ χαρὰ
 καὶ τὸ λαὸ τὸν ἡμερο
 μόλις εἶδα, εὐθύς σκέφτηκα
 40 τὴν κιβωτό, τὴ μόνη πού ξέφυγε
 τοῦ κόσμου τὸν καταποντισμό,
 πού δίκαια χάθηκε.
 Γιατὶ κι αὐτόν, σὰν εἶχε χαθεῖ
 σχεδὸν ὁ ὀρθὸς λόγος,
 45 τὸν γλύτωσε μὲ τὸ πλοῖο
 ὁ μέγας πατέρας μου
 ὀλόκληρο τῆς Τριάδας ὀλης
 λάτρη κατασταίνοντάς τον.
 Αὐτόν ταλαιπωρημένο ἀπὸ τὴν ἀναρχία,
 50 σὰν καράβι στὸ βυθὸ
 δίχως πηδαλιούχο,
 δαρμένο ἀπὸ τὴν ταραχὴ
 τῶν πὶο μεγάλων δεινῶν ἤθελα
 (ὅς μὲ λιθοβολῆσει ὁ καθένας,
 55 γιατί ἀπὸ παλιὰ μὲ τὶς πέτρες
 εἶμαι θαυμάσια συνηθισμένος),
 ἤθελα βέβαια νὰ τὸν τραβήξω
 ἀπ' τὸ βυθὸ μὲ χέρι κυβερνήτη,
 πού στοὺς ἀνέμους γνώριζα
 60 ὅτι ἀντιστέκεται σθεναρά,
 ἀν καὶ πρόσφατα τῶν οἰκονομικῶν
 τὴ διαχειρίση εἶχα ἀναλάβει.

- Τάδ' ἤθελον μὲν· ὁ φθόνος
 δ' ἀντίξοος καλοῖς,
 65 ὃς ἀντέπνευσε τοῖς καλῶς
 ἄγαν δεδογμένοις.
 Πρῶτον μὲν οἱ τὰ δεύτερα
 θρόνων λελογχότες,
 λαοῦ πρόεδροι πρεσβύται,
 70 σεμνὴ γερουσία,
 πεφήνας' ἡμῖν οὐ καλοί.
 Τίς ἤλπισε τόδε;
 Οἱ μὲν γὰρ αἰδοῦς λειψάνῳ
 βραχεῖ κρατούμενοι,
 75 δισώματοι καὶ δίχροοι,
 χιτῶνες ὡς τινες,
 ἐκτὸς πρὸς ἡμῶν, ἐνδοθεν
 κακῶς πεπηγότες,
 οἷς καὶ χάρις τοῦ λανθάνειν,
 80 ὡς ἄφρονας, θέλειν
 ἢ γὰρ πρόδηλος δουλεία
 χείρων ἀτιμίας.
 Οἱ δ' οὐ λάθρα δυσμενεῖς,
 ἀλλ' ἐκφανεῖς ἄγαν,
 85 ἐρυθριῶντες, εἰ κακοὶ
 δοκεῖεν εὐτελεῖς.
 Ὡ σαρκολάτραι, καὶ Θεοῦ
 περίφρονες σαφῶς,
 Βεελφεγῶρ σέβοντες, οὐ
 90 τὸν ὄντα Δεσπότην.
 Ποῦ δὲ τράπεζα μυστική;
 Καλῶς δικαζέτω.
 Ποῦ δ' ἄρτος, ἢ ποῦ χεῖρες, αἱ
 Πνεῦμ' ἐφείλκυσαν
 95 ὑμῶν καρῆνοισ; Θρύψατε,
 κακοί, καὶ τὴν χάριν.
 Λαὸν δ' ἀφήσω μέμψεως.

- Αὐτὰ ἤθελα· καὶ ὁ φθόνος
εἶναι ἀντίπαλος τῶν καλῶν.
- 65 Αὐτὸς φύσηξε κόντρα στὰ
πολὺ καλὰ ἀποφασισμένα.
Πρῶτα ὄσοι τοὺς εἶχαν
οἱ δεύτεροι θρόνοι λάχει,
οἱ πρωτοκάθεδροι γέροντες τοῦ λαοῦ,
- 70 ἡ σεβάσμια γερουσία,
φάνηκαν σ' ἐμένα ὄχι καλοί.
Ποιὸς τὸ περίμενε;
Μερικοὶ ἀπὸ ἓνα λείψανο ντροπῆς
ἐλάχιστο συγκρατημένοι,
- 75 μὲ δύο σώματα καὶ δύο χρώματα,
σὰν νὰ ἦταν κάποιοι χιτῶνες,
δείχνοντας τὸ ἔξω σ' ἐμένα κι ἀπὸ μέσα
ἄσχημα φτιαγμένοι,
ποὺ πρέπει νὰ τοὺς εὐχαριστεῖς ὡς ἀνόητους,
- 80 ἐπειδὴ θέλουν νὰ κρύβονται.
Γιατὶ ἡ φανερὴ δουλεία
εἶναι ἡ χειρότερη ἀτιμία.
Μερικοὶ δὲν εἶναι κρυφοὶ ἐχθροὶ
παρὰ ὀλότελα ἀνοιχτοί,
- 85 καὶ κοκκινίζουν ἀπὸ ντροπὴ
ἂν φαίνονται μικροκατεργάρηδες.
Ἦ σαρκολάτρες καὶ τοῦ Θεοῦ
ἀσύστολοι περιφρονητές,
ποὺ σέβεστε τὸ Βεελφεγῶρ,
- 90 ὄχι τὸν ἀληθινὸ Κύριο.
Ποῦ εἶναι ἡ μυστικὴ τράπεζα;
Ἦ Ἄς δικάζει καλά.
Ποῦ εἶναι ἡ ψωμί ἢ ποῦ τὰ χέρια
ποὺ τράβηξαν τὸ Πνεῦμα
- 95 πάνω στὰ κεφάλια σας; Κακοί,
κάνετε τρυφή καὶ τὴ χάρη.
Τὸ λαὸ τὸν ἐξαιρῶ ἀπὸ τὴ μέμψη.

- Τί γὰρ ξένον τόδε,
 τὸν ὄντα τοίων προστατῶν
 100 τοιαῦθ' ἀμαρτάνειν;
 Μόγισ γὰρ ἄν, ἡγουμένων
 σοφῶν, εἶεν καλοί.
 Πλὴν οὐ τὰδ' ὑμᾶς, ὦ τέκνα,
 ἐδίδαξ' ἐγὼ ποτε
 105 (εἰ καὶ χρόνον βραχὺν ξένην
 νόμησα ἡνίαν),
 περιφρονεῖν διδασκάλου
 νόμους τε καὶ λόγους.
 Ταῦτ' ἦν ἔτι σθένος μοι καὶ
 110 πάσχοντι καρτερεῖν.
 Το γὰρ παθεῖν ὡς πλεῖστα τοῦ
 φέρειν διδάσκαλον.
 Ὅ δ' ἐξέτηξε καρδίαν
 μάλιστα τὴν ἐμὴν,
 115 ἔκ μ' ἠπάτησαν οἱ σοφοὶ
 λαῶν ἐπίσκοποι,
 λόγῳ μὲν ὄντες ἐν φίλοις,
 ψήφου τε τῆς ἐμῆς
 ὡς ἀρρεποῦς τε καὶ φίλης,
 120 εἴπερ τινός, λόγῳ,
 ἔργῳ δ' ὄπου νενευκότες,
 λέγειν τόδ' οὐκ ἐμόν.
 Πλὴν ἠπατήθην, ὦ Τριάς
 ἐμοὶ λαλουμένη.
 125 ὦ βήματ', ὦ λιθασμάτων
 τε καὶ πόνων ὄλων,
 οὗς ἐκ νέας ἀσκήσεως
 διήνυσ' εἰς τόδε!
 Ὅλωλε πίστις εἰς Θεόν,
 130 ὄλωλε δ' ἐκ βροτῶν.
 Ποῦ τις μεταστῆ, καὶ τίνων
 γένηται πλησίον;

Τί παράξενο εἶναι αὐτό,
 ὅποιος ἔχει τέτοιους προστάτες
 100 νὰ κάνει τέτοιες ἀμαρτίες;
 Γιατί μὲ δυσκολία κι ὅταν ὀδηγοῦν
 σοφοί, θὰ ἦταν καλοί.
 Ἄλλὰ ὅμως αὐτά, παιδιὰ μου,
 δὲ σὰς τὰ διδάξα ἐγὼ ποτέ,
 105 (ἂν καὶ γιὰ λίγο καιρὸ
 κράτησα τὰ ξένα ἡνία),
 νὰ περιφρονεῖτε τοῦ δασκάλου
 τοὺς νόμους καὶ τοὺς λόγους.
 Αὐτὰ ἦταν ἀκόμα δύναμή μου
 110 καὶ ὑποφέροντας νὰ καρτερῶ.
 Τὸ νὰ ἔχεις ὑποφέρει διδάσκει
 νὰ ὑποφέρεις ἀκόμα πὼς πολὺ.
 Κι αὐτὸ ποὺ σύντριψε τὴν καρδιά
 τῆ δικῆ μου περισσότερο
 115 εἶναι πὸς μ' ἐξαπάτησαν οἱ σοφοὶ
 ἐπίσκοποι τῶν λαῶν,
 μὲ λόγια πὸς μόνο στοὺς φίλους ἀνήκουν,
 καὶ πὸς δέχονται τὴ γνώμη μου,
 ἐπειδὴ εἶναι σταθερὴ κι εὐνοϊκὴ
 120 περισσότερο ἀπ' τοῦ καθενὸς στὰ λόγια,
 ἐνῶ στὴν πράξῃ ποῦ σκόπευαν
 αὐτὸ δὲν μπορῶ νὰ τὸ πῶ ἐγὼ.
 Ἄπατήθηκα ὅμως, Τριάδα,
 πὸς ἐγὼ σὲ προσφωνῶ.
 125 Ὡς ἱερὰ βήματα, ὡς πετροβολήματα
 καὶ ὄλοι μου οἱ πόνοι,
 πὸς ἀπὸ νέα ἀσκήση
 τὰ ἔφερα ὡς ἐδῶ.
 Χάθηκε ἡ πίστη στὸ Θεό,
 130 χάθηκε ἀπὸ τοὺς θνητούς.
 Ποῦ νὰ μεταφερθεῖ καὶ σὲ
 ποιούς κοντὰ νὰ πάει;

- Εἰ ταῦτα λύχνοι, καὶ τὸ φῶς,
 σκόπει σὺ τὸ σκότος.*
- 135 *Δις ἐμπέπαιγμαι, τοῦτο καὶ
 παθῶν ἐπίσταμαι,
 εἴπερ τι κάμοι τοῦ φρονεῖν
 μέτεστιν ἐκ Θεοῦ.*
- 140 *Ἄλλ' ἐνδακῶν ἤνεγκα (τίς
 τὸδ' οἶδεν ἢ Θεός;),
 Θεοῦ τὸ χρηστόν, εἰ θέμις
 φράσαι, μιμούμενος·
 μήτ' οὖν ἀκούειν, μήθ' ὄρα
 ὄλωσ' δοκῶ μόνος*
- 145 *τὰ πᾶσι δῆλα καὶ σαφῆ,
 κόσμῳ προκείμενα,
 ὡς ἂν τὸ χρῶμα γοῶν μένη
 τοῦ πρόσθε σώματος,
 ἤδη παρειμένου τε, καὶ*
- 150 *πεσόντος ἀθλίως.
 Εἰ ταῦτ' ἀρεστὰ τῷ λόγῳ,
 διδάξαι, ὦ σοφοί.
 Ἐμοὶ γὰρ οὐκ ἀρεστά, καὶ
 λίαν δοκεῖ κακά.*
- 155 *Ἐντεῦθεν, ὡς περ τειχίου
 ραγέντος, ἢ ρόου,
 ἅπας κακῶν εἰσερρῦη
 ξένων λόγων σπορευς·
 ὧν εἰσι καὶ νέαι πλάκες*
- 160 *κακῶς γεγραμμέναι.
 Οἱ τὸν Θεόν μου τὸν μέγαν
 οὐκ ἐνδικοίς τομαῖς
 τέμνουσιν· οἴμοι! τὴν μίαν
 πάντων ὑπερβολὴν*
- 165 *ἄνω τιθέντες, καὶ μέσον,
 κάτω τε τὸ τρίτον.*

- ἼΑν αὐτὰ εἶναι λύχνοι καὶ φῶς
 ἐσὺ γύρευε ποιό τὸ σκότος.
- 135 Δύο φορές μὲ ξεγέλασαν,
 αὐτὸ τὸ ἔπαθα καὶ τὸ ξέρω,
 ἂν καὶ σ' ἐμένα ἔδωσε
 κάποια φρόνηση ὁ Θεός.
 ἼΑλλὰ βάσταξα σφίγγοντας τὰ δόντια
- 140 (Ποιός τὸ ξέρει ἄλλος ἀπ' τὸ Θεό;),
 τὴν καλοσύνη τοῦ Θεοῦ, ἂν
 μπορῶ νὰ πῶ, ἀκολουθώντας.
 Μήτε λοιπὸν πῶς ἀκούω, μήτε πῶς
 βλέπω νομίζω καθαρὰ μόνος,
- 145 ὅσα εἶναι σ' ὄλους φανερὰ καὶ καθαρὰ
 πράγματα τοῦ κόσμου,
 ὅσο τὸ χρῶμα κὰν μένει
 τοῦ πρώτου σώματος,
 ποῦ τώρα παράλυσε
- 150 καὶ κατάπεσε θλιβερά.
 ἼΑν αὐτὰ εἶναι ἀρεστὰ στὸ Εὐαγγέλιο,
 πέστε μου, ὦ σοφοί, ἐσεῖς,
 γιατί σ' ἐμένα δὲν ἀρέσουν
 καὶ μοῦ φαίνονται πολὺ ἄσχημα.
- 155 ἼΑπὸ δῶ, σὰν ἓνα τεῖχος
 ποὺ ἔσπασε ἢ ἓνα ἀνάχωμα,
 ὄρμησε μέσα τῶν κακῶν
 ξένων λόγων κάθε σπορέας·
 γι' αὐτοὺς ὑπάρχουν καὶ οἱ νέες πλάκες
- 160 γραμμένες μ' ἀσέβεια.
 Αὐτοὶ τὸ μεγάλο Θεό μου
 μὲ ὄχι νόμιμες διαιρέσεις
 διαιροῦν, ἀλίμονο! Τὸν ἓνα
 ποὺ ὑπερβάλλει ὄλους
- 165 τὸν βάζουν στὴν κορυφή, στὴ μέση
 τὸν ἄλλο καὶ τὸν τρίτο κάτω,

- Τέμνουσι δ', ὡς Θεόν μου, καὶ
 Θεοῦ μέγαν βροτόν,
 ἄνουν τιθέντες, ὡς ἄνου
 170 Ἀδὰμ πεπτωκότος,
 ἧ, μὴ τελείως τῷ πάθει
 σωθῶ, δεδοικότος.
 Χρῆ γὰρ τὸ δέρμα μου μόνον
 τυχεῖν σωτηρίας,
 175 τὰ δ' ἄλλ' ἄτιμα τυγχάνειν
 Θεῷ παρειμένα.
 Ἰὼν καὶ τόδ' ἐστί, δεύτερος
 (οὐκ οἶδ' ὄθεν, καὶ τίς)
 Ἰουδαϊσμός, χιλίων
 180 τ' ἐτῶν ληρήματα,
 ἑλληνικῆς ἀμβλώματα
 μέθης τε καὶ πλάνης·
 οἱ καὶ τὸ καλὸν ποιμνιον,
 ὡσπερ λύκοι βαρεῖς,
 185 ἐπεισπεσόντες, νηλεῶς
 ἔρημον ποιμένος
 κλέπτουσιν, ἀρπάζουσιν εἰς
 πόνον ψυχῆς ἐμῆς·
 ὅς, καίπερ ἄλλου ποιμνίου
 190 βακτηρίαν λαβῶν,
 ὁμῶς ἀσῶμαι, πατρικῶν
 ὄρων μόγων λύσιν.
 Πῶς δ' οὐχί; καὶ τίς μετρίως
 ταῦτ' ἂν πάθοι φρονῶν;
 195 Οὐ γάρ τις δρυῶς, τίς ἢ λίθος
 μόνον μ' ἐθρέψατο.
 Ψεύστης μὲν εἶην καὶ κακός,
 ἐρῶ δ' ὁμῶς λόγον.
 Οὐδ' αὐτός, οἶδα, τῆς νόσου

κι δπως τὸ Θεό μου, διαιροῦν
 καὶ τὸ μεγάλο Θεάνθρωπο,
 θεωρώντας τον χωρὶς νοῦ, γιατί
 170 δίχως νοῦ ἔπεσε ὁ Ἀδάμ,
 ἢ, μήπως μὲ τὸ πάθος τέλεια
 σωθῶ, ἐπειδὴ φοβόνταν.
 Γιατὶ πρέπει τὸ σῶμα μου μόνο
 νὰ ἐπιτύχει σωτηρία
 175 καὶ τ' ἄλλα νὰ μὴν τὰ τιμήσει,
 ἀλλὰ νὰ τὰ περιφρονήσει ὁ Θεός.
 Καὶ τοῦτο ἀπ' αὐτά, ὁ δεῦτερος
 (δὲν ξέρω πῶς καὶ τί λογῆς)
 Ἴδουαῖσμός, χίλιων
 180 χρόνων φλυαρίες,
 ἐξαμβλώματα ἑλληνικῆς
 μέθης καὶ πλάνης.
 Αὐτοὶ καὶ τὸ ἀγαθὸ κοπάδι,
 σὰν ἄγριοι λύκοι, ἀφοῦ
 185 ἔπεσαν ἐπάνω του, ἀλύπητα
 μὲ δίχως ποιμένα
 τὸ λεηλατοῦν καὶ τὸ ρημάζουν,
 γιὰ νὰ πονᾷ ἡ δική μου ψυχὴ.
 Κι ἐπῆρα βέβαια τὸ ραβδί
 190 ἄλλου κοπαδιοῦ ἐγώ,
 ἀλλὰ λυποῦμαι τῶν πατρικῶν
 κόπων βλέποντας τὴν ἀχρήστευση.
 Πῶς ὄχι; Καὶ ποιὸς γνωστικὸς
 μπορεῖ νὰ τὸ δεχτεῖ αὐτὸ ἥρεμα;
 195 Γιατὶ καμιὰ δρῦς καὶ κανένας βράχος
 μονάχα δὲ μ' ἔθρεψε.
 Θὰ ἤμουν ψεύτης καὶ κακός,
 θὰ πῶ ὅμως ἓνα λόγο.
 Οὔτε ἐσύ, ξέρω, ἀπ' τὴν ἀρρώστια

- 200 μένεις ἐλεύθερος,
 ὁ νῦν ἔποφρυς τοῖς ἐμοῖς
 κακοῖς, ὡ φίλτατε,
 κἂν ἀσφαλῶς βεβηκέναι
 καὶ καιρίως δοκῆς.
- 205 πῦρ γείτον οὖν, καὶ τῇ πέλας
 ἀπιστον οἰκίᾳ.
 Κέδρος τινάσσεται, πίτυς
 τρόπον τίν' ἀσφαλῆς;
 Πόρρωθεν εἶργε τὴν μάχην,
- 210 εἰ μὴ πέλας ποθεῖς.
 Μεμνήσεταιί τις τῶν ἐμῶν
 τούτων λόγων ποτέ,
 ὅτ' οὐδὲν ἔσται πλεῖον, ἢ
 τὸ δάκνεσθαι μάτην.
- 215 Πλὴν νῦν ἐμοὶ περιζέει
 πολλὸς κλύδων κακῶν.
 Τί χειρὸν οἴσεις, Χριστέ μου;
 Πυροῖς δὲ τί πλέον;
 Πάντα προθύμως δέξομαι,
- 220 πλὴν ἴλαος πέλοις.
 Μικρόν τι, καὶ παρήλθομεν
 τὸ τοῦ βίου τραχύ.
 Κάκειῖσε δ' οἴα; χρηστά μοι,
 κἂν ἢ λίαν κακά.
- 225 Οὐ γάρ τις κάκει διπλόη·
 Μόνη γὰρ ἀπλότης.

- 200 δὲ μένεις ἐλεύθερος,
 ἐσὺ ποὺ τῶρα περιφρονεῖς
 τὰ δικά μου δεινά, φίλτατε,
 καὶ ἂν σίγουρα πῶς βαδίζεις
 καὶ κατάλληλα νομίζεις.
- 205 Ἡ φωτιά πλησίασε καὶ στὸ διπλανὸ
 σπῖτι δὲν τὸ πιστεύουν.
 Ὅ κέδρος κλονίζεται, τὸ πεῦκο
 μὲ ποιό τρόπο θὰ ἀσφαλιστεῖ;
 Ἄπο μακριὰ ἐμπόδιζε τὴ μάχη,
- 210 ἂν δὲ θέλεις νὰ πλησιάσει.
 Θὰ θυμηθεῖ κάποιος τὰ δικά μου
 τοῦτα λόγια κάποτε,
 ὅταν δὲ θὰ ἀπομένει πιά, παρὰ
 τὸ μάταιο ἀλληλοδάγκωμα.
- 215 Τῶρα ὁμως ἐμένα μὲ ζεματάει
 πολλὴ τρικυμία δεινῶν.
 Τί χειρότερο θὰ φέρεις, Χριστέ μου;
 Θὰ μὲ κάψεις κι ἄλλο στὴ φωτιά;
 Ὅλα θὰ τὰ δεχτῶ πρόθυμα.
- 220 Γίνου ὁμως σπλαχνικός.
 Λίγο ἀκόμα καὶ φεύγομε πιά
 ἀπὸ τὴν τραχύτητα τῆς ζωῆς.
 Ποιὰ θὰ εἶναι τὰ ἐκεῖ; Καλὰ γιὰ μένα
 ἀκόμα κι ἂν εἶναι πολὺ ἄσχημα.
- 225 Ἐκεῖ δὲν ὑπάρχει διπλοπροσωπία·
 κυριαρχεῖ μόνη ἡ εὐθύτητα.

ΛΑ'

ΠΟΘΟΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

Δίς, οίδα τοῦτο, φεῦ! δις ἐπτερνισμένος·
 εἰ μὲν δικαίως, προσδέχοιθ' ὑμᾶς Θεός·
 εἰ δ' οὐ δικαίως, προσδέχοιθ' ὅμως Θεός·
 οὐδὲν γὰρ ὑμῶν οὐδὲν ὡς καθέξομαι.

5 Πλὴν ἐκλέλοιπα, καὶ ποθῶ λύσιν κακῶν.

Τῶν μὲν παρόντων εἰμὶ πάντων ἔμπλεως,
 πλούτου, πενίας, χαρμονῶν, οὐ χαρμονῶν,
 δόξης, ἀτιμίας τε, δυσμενῶν, φίλων·
 τῶν δ' οὐ παρόντων εὐχομαι πείραν λαβεῖν.

10 Πέρασ λόγου· τολμῶ δέ, καὶ δέχου λόγον·
 εἰ μηδὲν εἰμι, Χριστέ μου, τίς ἢ πλάσις;
 Εἰ τίμiosis σοι, πῶς τόσοις ἐλαύνομαι;

ΛΒ'

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΜΑΤΑΙΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΑΠΙΣΤΙΑΣ

Καὶ κοινοῦ πάντων τέλους

Ἦθελον ἢ ἐπέλεια τανύπτερος, ἢ χελιδὼν
 ἔμμεναι, ὡς κε φύγοιμι βροτῶν βίον, ἢ τιν' ἔρημον
 ναιετάειν θήρεσσιν ὁμέστιος (οἱ γὰρ ἔασι
 πιστότεροι μερόπων), καὶ ἡμάτιον βίον ἔλκειν,
 5 νηπενθῆ, νήποινον, ἀκηδέα· Ἐν τόδ' ἄθηρον
 μούνον ἔχειν, θεότητος ἴδριν νόον, οὐρανοφοιτην,
 ὡς κε γαληνιώντι βίῳ φάος αἰὲν ἀγείρων.
 Ἦ τινος ἡερίης σκοπιῆς καθύπερθεν ἀερθείς,
 βρονταῖον πάντεσσιν ἐπιχθονίοισιν ἀῦσω·

ΛΑ'

ΠΟΘΟΣ ΘΑΝΑΤΟΥ

Διπλά ξμαθα διπλά ξεγελασμένος.
 Δίκαιο ἂν εἶχατε, ὁ Θεὸς μαζί σας,
 κι ἂν ὄχι δίκαιο πάλι ὁ Θεὸς μαζί σας.
 Δὲ σᾶς παρακαλῶ καθόλου ἀκόμα κι ἔτσι.
 5 Μὰ ἔχω τελειώσει, οἱ συμφορὲς μου ἄς πάσουν.
 Ἄπ' τὰ παρόντα οὔτ' ἓνα δὲ μοῦ λείπει·
 πλοῦτος καὶ φτώχεια καὶ χαρὰ καὶ λύπες,
 δόξα καὶ καταφρόνια, ἐχθροὶ καὶ φίλοι·
 ὦρα νὰ δοκιμάσω ὅσα προσμένω.
 10 Τέλειωσε ὁ λόγος· τόλμησα καὶ σὺ ἄκουσέ τον.
 Τί μ' ἐπλασες, μηδέν, Χριστέ μου, ἂν εἶμαι;
 Κι ἂν μὲ τιμᾶς, πῶς συμφορὲς μὲ δέρνουν τόσες;

ΛΒ'

Η ΜΑΤΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Η ΑΠΙΣΤΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Τὸ κοινὸ τέλος ὅλων

Ἦ περιστέρι μὲ πλατιά φτερά ἢ καὶ χελιδόνι
 ἄς ἤμουν, ὥστε ἀπ' τῆ ζωῆ νὰ φευγα τῶν ἀνθρώπων,
 ἢ σ' ἐρημιὰ νὰ φώλιαζα μὲ συντροφιά τ' ἀγρίμια,
 πιὸ πιστὰ πού 'ναι ἀπ' τοὺς θνητούς, τῆ μικρῆ ζωῆ νὰ ζήσω
 5 μὲ δίχως πόνους, βάσανα, φροντίδες κι ἓνα νὰ 'χω
 χῶρια ἀπ' τ' ἀγρίμια, νοῦ πού πάει στὰ οὐράνια καὶ γνωρίζει
 τὸ Θεό, καὶ στῆ γαλήνια ζωῆ φῶς νὰ μαζεύω πάντα.
 Ἦθελα ἀκόμα νὰ ὑψωθῶ πάνω ἀπὸ βίγλα αἰθέρια,
 καὶ στοὺς ἀνθρώπους βροντερὰ σ' ὅλους νὰ τραγουδήσω:

- 10 Ἄνθρωποι θνητοί, ροιῆς γένος, οὐδὲν ἔοντες,
οἱ θανάτῳ ζῶντες, ἐτώσια φυσιώμεν,
μέχρι τίνος ψεύστησι καὶ ἡματίοισιν ὀνειροῖς
παιζόμενοι, παίζοντες, ἐπὶ χθονὶ μὰψ ἀλάλησθε;
Ἄθρει δὴ πραπίδεςσι τεαῖς, ἐπὶ πάντας ὁδεύων,
15 ὡς καὶ ἐγώ· δὴ γάρ με Θεὸς μέγαν Ἰδριν ἔθηκεν
ἐσθλῶν τε, στυγερῶν τε, νόος δ' ἐπὶ πάντα φορεῖται.
Οὗτος ἔην θαλερός τε καὶ ἀλκιμος, εὖχος ἑταίρων,
ὕψιβιβάς, μελέεσσιν ἐριζώοισι τεθηλῶς.
Οὗτος κάλλιμος ἦεν, ἑωσφόρος, δμματα πάντων
20 ἔλκων, εἰαρος ἄνθος ἐν ἀνδράσιν. Οὗτος ἀγῶσι
κῦδιμος· ἔντεσιν οὗτος Ἀρήϊος· οὗτος ἀριστος
θηροφόνων σταδίοισι, καὶ οὖρεσι κάρτος ἐγεῖρων.
Οὗτος δ' αὖ θαλίησι καὶ εἰλαπίνησι μεμηλῶς,
γαίη, καὶ πελάγεσσι, καὶ ἠέρι γαστέρα φέρβων,
25 νῦν ρικνύς, καὶ ἀναλκίς (ἀπήνηθησεν γὰρ ἅπαντα)
γῆρας ἔβη, τὸ δὲ κάλλος ἀπέπτατο· νεκρὰ τὰ γαστρός.
Βαῖδὸν ἔτ' ἐν μερόπεσσι· τὸ δὲ πλεόν, εἰν ἀίδαο.
Οὗτος δ' αὖ μύθοις πνεύων μέγα παντοδαποῖσιν·
οὗτος δ' εὐγενέτης τύμβοις φρονέων μεγάλοισιν,
30 ἢ δέλτοις ὀλίγησι νεόγραφον αἶμα λελογχῶς.
Οὗτος καρτερόμητις, ἐνὶ πτολίεσσι μέγιστος,
πανδήμοις στομάτεσσι βοώμενος· οὗτος ἄμετρον
πλοῦτον, τὸν μὲν ἔχων, τὸν δὲ φρεσὶν ἔνδον ἀέξων.
Οὗτος δ' ὑψιθρόνιο δίκης πλάστιγξι γέγηθεν.
35 Οὗτος δ' αἱματόεντι ράκει, δεσμῶ τε καρῆνου
γαίης κάρτος ἔχων, καὶ οὐρανὸν αὐτὸν ἀτίζει
θνητός, ἐν οὐ θνητῆσι μετήρορος ἔλπωρησι.

Νῦν τάδε, μικρὸν ἐπειτα κόνις, καὶ πάντες ὁμοῖοι,
δμῶες, σκηπτροφόροι, θῆτες, πλούτῳ κομῶντες·
40 εἷς ζόφος, εἷς δὲ δόμος· τόσσον πλεόν ὀφρυδέσσι,
ὄσσον κλεινοτέροιο γόου, τύμβου τε τυχῆσαι,
οὐνομά τ' ἐν λάεσσι λιπεῖν ἐπικῆδειον οἰκτροῖς·
ὄψὲ μὲν, ἔμπα δὲ πᾶσιν ἴσον θνητοῖσι τάλαντον.
Ὅστέα πάντες ἀφαιρά, σεσηρότα, γυμνὰ κάρηνα.

- 10 ὦ ἐσεῖς θνητοί, τῆς ροῆς γενιά, τίποτε πού δὲν εἶστε,
 πού ζεῖτε γιὰ τὸ θάνατο κι εἶν' ἡ ἔπαρσή σας κούφια,
 μ' ὄνειρα ὡς πότε ἀπατηλὰ μιὰ μέρα πού κρατᾶνε,
 γελάτε καὶ σᾶς ξεγελοῦν στὴ γῆ καθὼς πλανιέστε;
 Μὲ τὸ μυαλό σου ἐξέταζε, περνώντας ἀπ' τοὺς πάντες,
- 15 ὅπως κι ἐγώ· γιατί ὁ Θεὸς μου ἴδωσε νὰ γνωρίζω
 κάθε καλὸ καὶ μισητὸ κι ὁ νοῦς περνάει ἀπ' ὅλα.
 Ἦταν κλωνάρι δυνατό, καμάρι τῶν συντρόφων
 ὁ ἕνας, πού πάει περήφανα, κι ἡ νιότη ἀνθεῖ στὸ σῶμα.
 Πανώριος ὁ ἄλλος φῶς σκορπᾷ κι ὄλων τραβάει τὸ βλέμμα,
- 20 στοὺς ἄντρες ἄνθος τοῦ Μαῖου. Κι ὁ ἄλλος στοὺς ἀγῶνες
 κέρδιζε δόξα. Ἦρης αὐτὸς στὸν πόλεμο· ἄλλος πρῶτος
 στὰ στάδια τῶν θηρίων φονιάς καὶ στὰ βουνὰ ἀκουγόταν.
 Σὲ γλέντια καὶ τραπέζια αὐτὸς τὴ σκέψη ἔφερνε πάντα,
 στεριά καὶ πέλαα καὶ παντοῦ βοσκώντας τὴν κοιλιὰ του.
- 25 Τώρα σκυφτὸ κι ἀδύναμο σὰ φυλλορόρησε τ' ἄνθος,
 τὸν δέχτηκαν τὰ γηρατειά, πάει ἡ ὀμορφιά, ἡ κοιλιὰ του
 ἀνεργη, λίγο πιά στὴ ζωὴ καὶ τὸ πολὺ στὸν Ἄδη.
 Καυχιέται γιὰ τὴν τέχνη αὐτὸς τῶν λόγων πού κατέχει·
 ἀριστοκράτης πάλι αὐτὸς παινιέται γιὰ τοὺς τάφους
- 30 ἢ καὶ γιὰ εὐγένεια πού ἔλαχε μόλις σὲ νέα βιβλία.
 Μυαλὸ δαιμόνιο ἄλλος ἐκεῖ τὴν πόλη κυβερνοῦσε,
 καὶ τ' ὄνομά του φώναζαν τὰ στόματα ὄλων· πλοῦτη
 εἶχεν αὐτὸς ἀμέτρητα ἢ αὐγάταινε στὸ νοῦ του.
 Χαίρεται αὐτὸς τὴ ζυγαριὰ τοῦ δικαστῆ κρατώντας,
- 35 κι αὐτὸς μ' αἱμάτινο πανὶ καὶ στέμμα στὸ κεφάλι,
 τῆς γῆς τὴν ἐξουσία κρατεῖ κι ἄνθρωπος τὰ ἐπουράνια
 προσβάλλει καὶ ψηλοπετᾷ μ' ὄχι θνητῶν ἐλπίδες.

Αὐτὰ γιὰ τώρα κι ἔπειτα σκόνη κι ὄλοι μας ἕνα,
 ἐργάτες, δούλοι, ἀφεντικά κι ὄσοι μὲ πλοῦτο μέγα·

40 τὸ σκότος κατοικία κοινὴ κι εἶναι τῶν φαντασμένων
 κέρδος, θρῆνο λαμπρότερο καὶ τάφο νὰ ἐπιτύχουν,
 καὶ πᾶ' σὲ μνήμα θλιβερὸ ν' ἀφήσουν τ' ὄνομά τους.
 Ἄργα, μὰ σ' ὄλους τοὺς θνητοὺς κοινὸ τὸ μέτρο βγήκε.
 Ἄδύναμα ὄλα κόκκαλα, γυμνά κρανία, σαγόνια.

45 Λήξε τύφος. Πενίην δὲ μόγος λίπε· νοῦσος αἰστος,
 ἔχθος, ἀτασθαλίη, πλεόνων πόθος, ὕβρις ἀτειρής,
 πάντ' ἔθανε φθιμένοισιν ὁμοῦ, καὶ πάντα μέμυκεν,
 ἀχρὶς ἂν ἐγρομένοισι συνέμπορα ἔνθεν ἴκηται.

Ταῦτ' οὖν εἰσορόωντες, ἐμοῖς πείθεσθ' ἐπέεσσι,
 50 παῖδες ἐμοὶ (παῖδες γάρ, ὅσον πλεόν εἴρυστα πνεῦμα,
 δεῦρ' ἄγε, κόσμον ἅπαντα, καὶ ὀππόσα τῆδ' ἀλάληται,
 ρίσαντες, κακότητος ἐπιχθονίου βασιλῆος,
 ἄρπαγος ἀλλοτρίων, δηλήμονος ἀνδροφόνοιο,
 πλοῦτον, εὐκλείην, θώκους, γένος, δλβον ἄπιστον,
 55 προτροπάδην φεύγωμεν ἐς οὐρανόν, ἧχί τε πολλὰ
 κάλλεα μαρμαίροντα φάος περὶ τρισσὸν ἄφραστον.
 Οἱ δ' ἄλλοι πεσσοῖσιν εἰοκότες ἔνθα καὶ ἔνθα
 πίπτοιεν, πεσσῶν τε κυλίσματι τέρψιν ἔχοιεν,
 ἢ ὄνοφερὴν σκοτόμαιναν εἰοῖς ἐπικείμενοι ὄσσοις,
 60 τοίχους ἀμπαφώωντες, ἐπ' ἀλλήλοισι δ' ἴοιεν.

ΛΓ'

ΠΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΝ

Οἶμοι κέκμηκα, Χριστέ μου, πνοὴ βροτῶν!
 Οἶμοι μάχης τε καὶ ζάλης τοῦ συζύγου!
 Οἶμοι μακρᾶς ζωῆς τε καὶ παροικίας,
 τῶν τ' ἔνδοθεν, τῶν τ' ἔκτοθεν παλαισμάτων,
 5 ὕφ' ὧν τὸ κάλλος φθείρεται τῆς εἰκόνοσ!
 Τίς δρῶς τοσαύτην πνευμάτων φέρει βίαν;
 Τίς ναῦς τοσοῦτοις κύμασι συνερράγη;
 Πόνω τέτρυμμαι, πραγμάτων τ' ἐπιδρομαῖς.
 Οἶκον πατρῶον οὐχ ἐκῶν ἐδεξάμην.
 10 Ἐπεὶ δ' ὑπέστην, εἶδον ἐσκεδασμένον.
 Φίλοι μ' ἔκαμψαν, νοῦσος ἐτρύχασέ με.

45 Ἡ ἔπαρση τέλος. Ἐφησε τὴ φτώχεια ὁ μόχθος, φεύγει
 ἢ ἀρρώστια· ἢ ἔχτρα, ἢ ἀνομία, ὁ πόθος γι' ἄλλα, ἢ ὕβρη.
 Μὲ τὸ νεκρὸ ὄλα πέθαναν κι ἔχουν ὄλα σωπάσει,
 ὡστόσο σὰν ἀναστηθοῦν νὰ πᾶν κι αὐτὰ μαζί τους.

Αὐτὰ μπροστά σας βλέποντας τὶς συμβουλές μου ἀκοῦστε.
 50 Παιδιά μου –ναί, γιατί στὴ γῆ περισσότερο ἔχω ζήσει,
 ἔμπρός, τὸν κόσμο ὀλόκληρο κι ὄσα στὴ γῆ πλανιοῦνται
 πετάξτε τα, (τοῦ βασιλιᾶ κακίες τὴ γῆ ποὺ ὀρίζει,
 ποὺ ἀρπάει τῶν ἄλλων τ' ἀγαθὰ, καὶ θανατώνει ἀνθρώπους)
 πλούτη καὶ δόξα καὶ γενιά, θρόνους κι ἀβέβαιες τύχες,
 55 καὶ μὲ βιασύνη ἄς τρέξομε στὸν οὐρανὸ ὅπου λάμπουν
 στὸ τριπλὸ γύρω ἄρρητο φῶς τὰ χίλια μύρια κάλλη.
 Κι οἱ ἄλλοι μὲ ζᾶρια μοιάζοντας πότε στὴ μιὰ καὶ πότε
 στὴν ἄλλη ἄς πέφτουν καὶ χαρὰ στὸ πέσιμον ἄς βρίσκουν,
 ἦ τὸ σκοτάδι τὸ πηχτὸ τὰ μάτια τους νὰ φράζει,
 60 τοὺς τοίχους γιὰ νὰ ψηλαφοῦν, νὰ πέφτει ὁ ἕνας στὸν ἄλλο.

ΛΓ'

ΣΤΟ ΧΡΙΣΤΟ

Χριστέ μου, ὦιμέ, κουράστηκα, σὺ τῶν θνητῶν ἡ ἀνάσα!
 Ἡ ἀμάχη, ὦιμέ, κι ὁ σκοτισμὸς τὸ σῶμα ποὺ μοῦ κάνει!
 Ὦιμέ, ζωὴ μου ἀτέλειωτη καὶ ξενιτεία πικρὴ μου,
 κι ἀγῶνες ὄσοι μέσα μου κι ὄσοι ἔξω μου ἔχουν γίνει,
 5 ποὺ τῆς εἰκόνας καταλυοῦν τὴν ὁμορφιὰ τὴν τόση.
 Ποιὰ δρὺς μπορεῖ ν' ἀντισταθεῖ στὴ βία ἀνέμων τόσων;
 Καὶ πλοῖο ποιὸ σὲ κύματα τόσα δὲν ἔτσακίστη;
 Οἱ συμφορὲς μ' ἐξάντλησαν, τό 'να καὶ τ' ἄλλο ὀρμώντας.
 Τὸ σπῖτι μου τὸ πατρικὸ δέχτηκα ἀθέλητά μου,
 10 καὶ σὰν τὸ πῆρα ἐπάνω μου νὰ τὸ ρημάζουν εἶδα.
 Οἱ φίλοι μου μὲ λύγισαν, μ' ἐξάντλησε ἡ ἀρρώστια.

Λίθοις ἐδέχθην ὡς τις ἄλλος ἄνθεσι.
 Λαοῦ κεχήρωμ', ὧ τὸ Πνεῦμ' ἐνίδρυσε.
 Τέκνων τὰ μὲν λέλοιπα, τῶν δ' ἀπεζύγην,
 15 τοῖς δ' οὐ τετίμημ'. Ὡ πατρὸς παναθλίου!
 οἱ συνθῦται μου δυσμενεῖς ἐχθρῶν πέρα,
 οὐδὲ τράπεζαν μυστικὴν δεδοϊκότες,
 εἰ μὴ τί γ' ἄλλο, καὶ πόνους τοὺς εἰς τόδε,
 οὗς καὶ πονηροῖς πολλακίς τιμᾶν ἔθος·
 20 οὐθ' ὕβρεως δόξαν τιν' ἐξιώμενοι
 ἀλλ' ἐν πνεόντες, τὴν ἐμὴν ἀτιμίαν.

ΛΔ'

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΝ ΤΑΙΣ ΝΗΣΤΕΙΑΙΣ ΣΙΩΠΗΝ

Ἰσχεο, γλῶσσα φίλη· σὺ δέ μοι, γραφίς, ἔγγραφε σιγῆς
 ρήματα, καὶ φθέγγου δμμασι τὰ κραδίης.
 Ἦνίκα σάρκας ἔδησα, Θεοῦ βροτέοις παθέεσσι
 μύστιν ἄγων θυσίην, ὡς κε θάνω βίोटῳ,
 5 ἡμασι τεσσαράκοντα, νόμοις Χριστοῦ βασιλῆος,
 εὔτε καθαιρομένοις σώμασιν ἔσπετ' ἄκος·
 Πρῶτα μὲν ἀτρεμὴν νόον ἤδρασα, οἷος ἀπ' ἄλλων
 ναιετάων, ἀχέων ἀχλὺν ἐφессάμενος,
 εἴσω πᾶς ἑαλείς, φρένας ἀκλοπος· αὐτὰρ ἔπειτα
 10 ἀνδρῶν εὐαγέων δόγμασιν ἐσπόμενος,
 χεῖλεσι θῆκα θύρετρα. Τὸ δ' αἴτιον, ὡς κε μάθοιμι
 μύθων μέτρα φέρειν, παντὸς ἐπικρατέων.
 Καὶ γάρ τις πλεόνεσσιν ἐπ' ἀνδράσι θοῦρον ἀείρων
 ἔγχος, παυροτέρους ρηϊδίως δαμάσει,
 15 καὶ πτερόντα βέλεμνα ὅς εὐσκοπα τηλόθε βάλλοι,

* Τὸ 382 ὁ Γρηγ. ἐπέβαλε στὸν ἑαυτό του σαρανταήμερη σιωπή, γιὰ νὰ τιμήσει τὸ πάθος τοῦ Χριστοῦ. Στὸ ποίημα αὐτὸ ἀπολογεῖται γιὰ τὴν ἀσυνήθιστη ἐνέργειά του, γιὰ τὴν ὁποία τὸν κατηγορήσαν.

- Μὲ πέτρες μ' ὑποδέχτηκαν ὅπως μὲ λούλουδα ἄλλον.
 Ἔχασα τὸ λαό μου ὅπου τὸ Πνεῦμα μ' εἶχε ὀρίσει.
 Ἄπ' τὰ παιδιὰ μου ἄλλ' ἄφησα, κι ἀποχωρίστηκα ἄλλα,
 15 κι ἄλλα δὲ μὲ τιμῆσανε· τί ἄθλιος ἐγὼ πατέρας!
 Πιὸ ἐχθρικοὶ οἱ συλλειτουργοὶ κι ἀπ' τοὺς ἐχθροὺς μου πέρα,
 ἀκόμα καὶ τὴν τράπεζα τῆ θεῖα δὲ σεβαστῆκαν,
 ἂν τίποτ' ἄλλο, πόσο ἐγὼ γι' αὐτὴν ἐχω κοπιᾶσει,
 πὺ συνηθίζουν κι ἄνθρωποι κακοὶ νὰ τὸ τιμοῦνε.
 20 Κι οὔτε καὶ γνώμη ἀντίκρουσαν γιὰ ὑπεροψία δική μου·
 μὰ ἦταν ἡ πνοή τους μόνο μιά, γιὰ νὰ μὲ ταπεινώσουν.

ΛΔ'

ΣΙΩΠΗ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΝΗΣΕΤΕΙΕΣ

- Κρατήσου, γλώσσα ἀγαπητή· καὶ σύ, πέννα μου, γράφε τῆς σιγῆς
 λόγους καὶ λέγε μὲ τὰ μάτια ὅσα ὑπάρχουν στὴν καρδιά.
 Ὅταν ἔδεσα τὴ σάρκα, στοῦ Θεοῦ τ' ἀνθρώπινα πάθη
 προσφέροντας τὴ μυστικὴ θυσία, γιὰ νὰ νεκρωθῶ γιὰ τὴ ζωὴ
 5 γιὰ σαράντα μέρες κατὰ τοὺς νόμους τοῦ βασιλιᾶ Χριστοῦ,
 καὶ στὰ καθαρμένα σώματα ἀκολούθησε θεραπεία,
 πρῶτα στὴ γαλήνη στῆριζα τὸ νοῦ μου, μακριὰ ἀπ' τοὺς ἄλλους
 κατοικώντας, ἀφοῦ ντύθηκα τὴν ἀχλὺ τῶν πόνων μου,
 κλεισμένος ὅλος πρὸς τὰ μέσα, μὲ ἀπλάνητο νοῦ· ἄλλὰ ἔπειτα
 10 ἀκολουθώντας τὴ διδασκαλία ἀγίων ἀνδρῶν,
 ἔβαλα πορτόφυλλα στὸ στόμα. Κι αἰτία ἦταν νὰ μάθω
 νὰ κρατῶ μέτρο στὰ λόγια, κυριαρχώντας σὲ κάθε λόγο.
 Γιατὶ ὅποιος τὸ γρήγορο κοντάρι τὸ σηκώνει ἐνάντια
 σὲ πολλοὺς, εὐκόλα τοὺς λίγους θὰ καταβάλει·
 15 κι ὅποιος ἀπὸ μακριὰ ρίχνει εὐστοχα τὰ φτερωτὰ βέλη,

4 Θέλει νὰ πεῖ: βασανίζοντας τὴ σάρκα γιὰ νὰ τιμῶ τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ.

οὔποτε ροιζήσει ἄσκοπον ἄσσοτέρω.

Νῆα δὲ ποντοπόρειαν, ἐπὴν μέγα λαῖτμα περήσει,
πέμπειν θαρσαλέον βαιῶν ὑπὲρ λιμένων.

Ὅς μὲν γὰρ μικρῶν κρατεῖ, μεγάλων αἰδηλον

20 εἴ ποθ' ὑπερσχήσει, καὶ μάλα περ ποθέων·

ὃς δὲ μέγα προφέρει, τόδ' ἀριφραδές, ὡς ἄρα τυτθῶν
ἔξει ρηϊδίως, εὔτε θέλησι, κράτος.

Τοῦνεκα πάμπαν ἔδησα λόγου μένος. Ἥ γὰρ ἔολλα
μηκέθ' ὑποβλύζειν μῦθον ἐμῶν στομάτων.

25 Ὡς οὐδὲν γλώσσης ὀλοώτερόν ἐστι βροτοῖσιν·
ἵππος αἶε προθέων, ὄπλον ἐτοιμότατον.

Λεύσσει μὲν τίς ἅπαντα, τὰ δ' ἐν ποσὶ χεῖρες ἔχουσι
βαῖα μάλ', οὐδὲ πόδες γαῖαν ἐπῆλθον ὄλην.

Μόχθος ἀνδροφόνους, μοιχοὶ δὲ τε καὶ τρομέουσι

30 λύσσαν ἐπὴν, κλέπταις ἡμᾶρ ἀπευκτότατον,

πλοῦτος δ' οὐκ ἀμόγητος· ἔχω τὸ μὲν, ὤλεσα δ' ἄλλο,
τόσσα περισφίγγων, ὄσσα ρόον παλάμη.

Νῆεσ', ὀδοιπορίῃ ληϊστορες· ἄλλος ἀπληστος,
δμματα πικρὰ φέρων ἀλλοτριῶν κτεάνους.

35 Τόσσα φιλοχρῦσοισι προσάντεα πᾶσιν ἔπεστι,
μόχθος χειροτέροις, μόχθος ἀρειοτέροις.

Γλῶσσαν δ' οὐδὲν ἔρυξεν ἐπειγομένην ἐπὶ μῦθον,
οὐ βροτός, οὐ νιφετός, οὐ ρόος, οὐ σκόπελος.

Ἐγγὺς ὁ τοξευτής· τόξω δ' ἐπι πικρὸς οἶστος·

40 νευρὴ κύκλον ἄγει, δάκτυλον ἐν γλυφίσι.

Νοῦς ἀφέηκε βέλεμνα· τὰ δ' ἔπτατο, πάντα δὲ βάλλει,
οὐρανίους, χθονίους, ζῶντας, ἐπεσσομένους,

ὄσσοι μιν δοκέουσι, καὶ οὐ δοκέοντας, ὁμοίως
ἔσθλους ἢ δὲ κακοὺς, δυσμενέας, φίλους,

45 τηλόθεν, ἐγγὺς ἐόντας· ἀπόσκοπον οὐδὲν οἶστω.

Τῆν δὲ τις αἰχμάζων, πρῶτα φέρει σοφίης.

Πολλὰ μὲν αἰσχυρὰ μάχλοισιν ἐρεύγεται, ὡς κε γελοῖος

- ποτέ δὲ θὰ τραβήξει ἄστοχα ἀπὸ κοντά.
 Τὸ ποντοπόρο πάλι καράβι, ὅταν τ' ἀνοιχτὸ πέλαγο περάσει,
 τὸ στέλνει κανένας μ' ἐμπιστοσύνη σὲ μικρὰ λιμάνια.
 Κι ὁποῖος νικᾷ τὰ μικρὰ εἶναι ἀβέβαιο ἂν τὰ μεγάλα
 20 κάποτε θὰ ξεπεράσει κι ἄς τὸ ποθεῖ πολὺ.
 Ὅποιος ὑπερτερεῖ πολὺ, εἶναι φανερό, ὅτι τὰ μικρὰ
 θὰ τὰ νικήσει εὐκόλα, ὅταν θελήσει.
 Γι' αὐτὸ ἔδεσα σφιχτὰ τὴν ὀρμὴ τοῦ λόγου. Ἔλπιζα
 ὅτι ποτὲ πιά δὲ θὰ ἔβγαινε λόγος ἀπὸ τὰ χεῖλῃ μου,
 25 ἐπειδὴ τίποτε πῶς καταστρεπτικὸ δὲν εἶναι ἀπὸ τὴ γλώσσα·
 εἶναι ἄλογο πού πάντοτε τρέχει ἐμπρός, ὄπλο πανέτοιμο.
 Βλέπει κανένας τὰ πάντα; Τὰ χέρια πιάνουν τὰ πολὺ μικρὰ
 πού εἶναι μέσα στὰ πόδια, οὔτε τὰ πόδια γύρισαν ὀλη τὴ γῆ.
 Οἱ δολοφόνοι μοχθοῦν, ἐνῶ οἱ μοιχοὶ τρομάζουν τὴν ἴδια
 30 τὴ λύσσα τους· οἱ κλέφτες δὲν εὐχονται νὰ ρθεῖ ἡ μέρα,
 ὁ πλοῦτος δὲν κερδίζεται δίχως κόπο· ἔχω τὸ ἕνα, ἔχασα
 τ' ἄλλο, κλείνοντας τόσα στὴν παλάμη, ὅσο κλείνω νερό.
 Στὴ θάλασσα καὶ τὴ στεριά παραμονεύουν ληστές· ὁ ἄλλος ἀπληστος
 στρέφει πικρὰ τὰ βλέμματά του στὰ ξένα πράγματα.
 35 Τόσες ἀντιξοότητες οἱ φιλόχρυσοι ὄλοι συναντοῦν,
 μόχθος γιὰ τὰ χειρότερα, μόχθος γιὰ τὰ καλύτερα.
 Τίποτα δὲ συγκράτησε τὴ γλώσσα πού βιάζεται νὰ μιλήσει,
 οὔτε ἄνθρωπος, οὔτε χιόνι, οὔτε ποταμός, οὔτε σκόπελος.
 Ὁ τοξότης εἶναι κοντὰ κι εἶναι στὸ τόξο τ' ὀλέθριο βέλος·
 40 σχηματίζει κύκλο ἢ νευρὴ, τὸ δάχτυλο εἶναι στὶς γλυφές.
 Ἀφήνει ὁ νοῦς τὰ βέλη του, πετοῦν καὶ χτυποῦν τὸν καθένα,
 οὐράνιους, γήινους, ζωντανούς καὶ μελλοντικούς,
 ὄσους τὸ περιμένουν κι ὄσους δὲν περιμένουν, ὁμοια
 καλοῦς καὶ κακοῦς, ἐχθροῦς καὶ φίλους,
 45 εἴτε εἶναι μακριὰ εἴτε κοντὰ τὸ βέλος δὲν ἄστοχεῖ ποτέ.
 Ὅποιος τὴ γλώσσα καταβάλει εἶναι πρῶτος στὴ σοφία.
 Πολλὰ αἰσχρὰ ξερνᾷ γιὰ τοὺς ἀσελγεῖς, ὥστε, γελοῖος

40 Ἡ εἰκόνα τοῦ τοξότη πού εἶν' ἔτοιμος νὰ ρίξει τὸ βέλος. Οἱ γλυφές εἶναι
 στὸ πίσω μέρος τοῦ βέλους.

- αὐτὸς ἐὼν, ἄλλοις βράσμα γέλωτος ἄγη,
παλλόμενος, πάλλων τε, καὶ εἰκόνα θεῖαν ἀτίζων.
- 50 Πολλὰ δὲ τῶν κρυπτῶν οὖασιν ἐξεμέει.
Πολλάκι δ' αὖτε χόλοιο δυσσαέος ἄγριον ἀφρὸν
ἐκτὸς ἀποσκεδάει, πᾶσαν ἐπεσβολὴν.
Πολλάκι δ' αὖ λοχῶντι φέρει χάριν ἔνδοθι θυμῷ,
καὶ κραδίης ἐτέρης χεῖλεσιν ἄλλα φέρει,
- 55 ψεύδεά θ', αἰμυλίους τε λόγους, ἀνδροκτασίας τε.
Τίς κεν ἅπαντα λέγοι, τῶνδ' ὄσα λυπρὰ πέλει;
'Ἐχθρὸν ἔθηκ' ἐθέλουσα δόμον δόμῳ, ἄστει δ' ἄστῳ
αὐτίκα, μηδὲν ὄλωσ' ἄστυ πονησαμένη,
δῆμον κοιρανέοντι, ἀνασσομένοισιν ἄνακτα,
- 60 ὡς σπινθήρ καλάμης ὄκα ριπιζομένης.
Σύμπλοον, ὕψια, τοκῆα, κάσιν, φίλον, εὐνιν, ἀκοίτην,
πάντας ἐπ' ἀλλήλοις ὤπλισε ρηϊδίως.
Τὸν κακόν, ἐσθλὸν ἔθηκε, τὸν ἔμπαλιν ὤλεσεν ἐσθλόν,
τοῦτ' ἀνέξευξε πάλιν· τίς δύναθ' ὄσσα λόγος;
- 65 Βαῖη μὲν γλῶσσοί ἐστί, ἀτὰρ σθένος οὐδενὶ τόσσον·
αἶψ' ὄφρα θνησκῆσιν αὐτίκα τοῖσι κακοῖσι!
Πᾶσιν μὲν δὴ γλῶσσοι πέλει κακὸν ἀφραδέεσσιν,
ἔξοχα δ' αὖ μύσταις οὐρανίης θυσίης.
- Ἔργον εἰμι Θεοῦ, καὶ εὐκρέτοις μελέεσσιν
70 ὕμνον ἄνακτι φέρω, τῷ πᾶν ὑποτρομέει.
Μέλπω δ' οὐ Τροίην, οὐκ εὐπλοον οἶά τις Ἄργῳ,
οὐδὲ σὺδὸς κεφαλὴν, οὐ πολὺν Ἡρακλέα,
οὐ γῆς εὐρέα κύκλα ὅπως πελάγεσσιν ἄρηεν,
οὐκ ἀγὰς λιθάκων, οὐ δρόμον οὐρανίων·
- 75 οὐδὲ πόθων μέλπω μανίην, καὶ κάλλος ἐφήβων,
οἷσι λύρη μαλακὸν κρούει' ἀπὸ προτέρων.
Μέλπω δ' ὑψιμέδοντα Θεὸν μέγαν, ἠδὲ φαεινῆς
εἰς ἔν ἀγειρομένης λάμπῃν ἐμῆς Τριάδος,
ἀγγελικῶν τε χορῶν μεγάλους ἐρηχέας ὕμνους
- 80 πλησίον ἐσταότων, ἐξ ὁπὸς ἀντιθέτου
κόσμου θ' ἁρμονίην, καὶ κρείσσονα τῆς παρεούσης,
ἦν δοκέω, πάντων εἰς ἔν ἐπειγομένων

71 Ἄργῳ: τὴν ἄργοναυτικὴ ἐκστρατεία.

ἐνῶ εἶναι ὁ ἴδιος, προκαλεῖ ξέσπασμα γέλιου γι' ἄλλους,
 ταρακουνιέται καὶ ταρακουνεῖ καὶ προσβάλλει τῇ θεῖα εἰκόνα.
 50 Καὶ μὲ πολλὰ ἀπὸ τὰ κρυφὰ κατακλύζει τ' αὐτιά.
 Συχνὰ πάλι τοῦ σφοδροῦ θυμοῦ τὸν ἄγριο ἀφρὸ
 σκορπίζει ἐξω, γεμάτο μὲ κάθε βρισιά,
 καὶ συχνὰ κάνει χάρη στὸ θυμὸ πού ἐλλοχεῦει μέσα,
 καὶ ἀπὸ ἀλλιιώτικη καρδιά ἄλλα φέρνει στὰ χεῖλια,
 55 καὶ ψευτιές καὶ λόγους κολακεῖες καὶ λόγους φονικούς.
 Ποιὸς θὰ πεῖ ὅλα ὅσα λυπηρά προέρχονται ἀπὸ αὐτά;
 Θέλησε κι ἔκανε ἐχθρικό σπίτι σὲ σπίτι, πόλη σὲ πόλη
 ἀμέσως, ἢ γλώσσα χωρὶς καθόλου νὰ κοπιᾷσει,
 τὸ λαὸ στὸ βασιλιά, τὸν κυβερνήτη στοὺς κυβερνώμενους,
 60 σὰν τῇ σπίθα πού γρήγορα ἀνάβει τὴν καλαμιά.
 Συνταξιδιώτες, γιούς, πατέρες, ἀδελφούς, φίλους, τοὺς συζύγους,
 ὄλους, τὸν ἕνα κατὰ τοῦ ἄλλου εὐκολὰ ἀρμάτωσε.
 Τὸν κακὸ τὸν ἔκρινε καλὸ καὶ πάλι τὸν καλὸ τὸν κατάστρεψε,
 καὶ τοῦτο πάλι τὸ ἀνακάλεσε· ποιὸς κατορθώνει ὅσα ὁ λόγος;
 65 Μικρὴ εἶναι ἢ γλώσσα μὰ τίποτα δὲν ἔχει τὴ δύναμή της.
 Μακάρι νὰ νεκρωνόταν ἀμέσως γιὰ τοὺς κακοὺς.
 Ἡ γλώσσα εἶναι κακὸ γιὰ ὄλους τοὺς ἀνόητους,
 κι ἐξαιρετικὰ πάλι γιὰ τοὺς μύστες τῆς οὐράνιας θυσίας.

Εἶμαι τοῦ Θεοῦ ὄργανο καὶ μὲ τραγούδια ἀρμονικὰ
 70 ψάλλω τὸν ὕμνο μου στὸ Θεό, πού τὸν τρέμει τὸ σύμπαν
 καὶ δὲν τραγουδᾷ τὴν Τροία οὔτε ὅπως κάποιος τὴν καλοτάξιδη
 Ἄργω, οὔτε τοῦ κάπρου τὸ κεφάλι, οὔτε τὸν ξακουστὸ Ἡρακλῆ,
 οὔτε τίς λάμπεις τῶν πετραδιῶν καὶ τὸ δρόμο τῶν οὐράνιων,
 οὔτε τὸ φρένιασμα τῶν πόθων τραγουδῶ, τῶν ἐφήβων τὴν ὁμορφιά,
 75 πού γι' αὐτοὺς οἱ παλιοὶ χτυποῦσαν στὴ λύρα τοὺς τὸν ἀπαλὸ σκοπὸ τ'
 Ἐγὼ τραγουδῶ τὸν ὑψηλόθρονο, μεγάλο Θεό, καὶ τὴ λάμπη
 τῆς φωτεινῆς Τριάδας μου πού μαζεύεται σ' ἕνα,
 καὶ τοὺς μεγάλους, βαρύβροντους ὕμνους τῶν ἀγγελικῶν χορῶν,
 80 πού στέκονται κοντὰ καὶ συναγωνίζονται μὲ τίς φωνές τους.
 Τραγουδῶ καὶ τοῦ κόσμου τὴν ἀρμονία πού περιμένω,
 καλύτερη ἀπ' τὴν τωρινή, πού ὅλα τρέχουν στὴν ἐνόητα·

καὶ Χριστοῦ παθέων κλέος ἀφθιτον, οἷς μ' ἐθέωσεν,
ἀνδρομένη μορφήν οὐρανήν κεράσας.

- 85 Μέλπω μίξιν ἐμήν. Οὐ γὰρ φατὸν ἔργον ἐτύχθη
ἔργον, ὅπως πλέχθη θνητὸς ἐπουρανόσις.
Μέλπω δ' ἀνθρώποισι Θεοῦ νόμον, ὅσσα τε κόσμου
ἔργματα, καὶ βουλὰς, καὶ τέλος ἀμφοτέρων·
ὄφρα τὰ μὲν κεύθης σῆσι φρεσί, τῶν δ' ἀπὸ τῆλε
90 φεύγης, καὶ τρομέης ἡμᾶρ ἐπερχόμενον.

Τόσσων γλώσσαν ἔχω, κιθάρην· φράζεσθ', ἱερῆες,
μὴ τι παρακρέξῃ ἔκτροπον ἀρμονίης.

Γλώσσαν καὶ θυέεσσι ἀγνήν ἀγνοῖσι φυλάξω,
οἷσιν ἼΑνακτα μέγαν εἰς ἕν ἀγω χθονίοις.

- 95 Οὐ γὰρ ἀπ' ἀλλοτρίας γλώσσης, χραντοῦ τε νόοιο
πέμψω τῷ καθαρῷ ζωοφόρον θυσίην.
Εἷς πόρος οὐ γλυκερόν τε ρόον καὶ πικρὸν ἀνήσει,
αἵματι πορφυρέω βόρβορος ἀλλότριον.
Καὶ πῦρ ξεῖνον ὄλεσσε θυηπόλου ἐν προτέροισι
100 παῖδας, μὴ καθαρῶς ἀπτομένους θυσίης.
Τὴν δ' ἱερὴν ποτ', ἄκουσα, Θεοῦ μέγαλοιο κιβωτόν,
ὡς καὶ κλινομένη κτεῖνε τὸν ἀψάμενον.
Ταῦτ' αἰνῶς τρομέω, καὶ δεΐδια, μὴ τι πάθοιμι,
μὴ καθαρῶς καθαρῆς ἀπτόμενος Τριάδος.
105 Αἶθε δὲ καὶ νόον ἦεν ἀτάσθαλον, ἀστατέοντα -
τῆ καὶ τῆ, πολλοῖς οἷμασι μαψιδίοις
κάμπτειν τέρματος ἄσσον, ἐπὶ στρεπτήρι χαλινῷ,
ἢ πάμπαν κατέχειν ἄκλοπον ἐν κραδίῃ
μᾶλλον κε Χριστοῦ μεγακλέος ἄσσον ἐλαύνων,
110 λάμπετο μαρμαρυγαῖς τοῦ μέγαλοιο φάους!

Νῦν δ' ὁ μὲν οὐτι τόσον τελείει κακὸν ἔνδοθι μίμνων,
κἂν ἀπὸ τῆλε Θεοῦ τυτθὸν ὁδοιπλανέη.

Οὐδὲ γὰρ εἰ πέτρησιν ἐεργομένη στεγανῆσιν,
ἔνδοθι καχλάζοι φλόξ πυρός, ἢ ῥός,

- 115 ἢ λόχμην πυκινὴν δηλήσατο, ἢ τιν' ἀλωήν·
ζῶει δ' ἡμιθανῆς ἔνδοθι κευθομένη.
Μῦθος δ' αὖ γλώσσης πολυηχέος εὐτ' ἀποροῦση,
ἄσχετα μαργαίνει μηκέτ' ἀνατροχάων.

καὶ τῶν παθῶν τοῦ Χριστοῦ ποῦ με θέωσαν τὴν αἰώνια δόξα,
 ποῦ τὴν ἀνθρώπινη μορφή με τὴν οὐράνια ἐσμίξε.
 85 Τραγουδῶ τὴ σύνθεσή μου. Γιατί δὲ μπορεῖ ὁ λόγος νὰ πεῖ
 πῶς ἔγινα, πῶς πλέχτηκα θνητὸς με τοὺς ἐπουράνιους.
 Τραγουδῶ στοὺς ἀνθρώπους τὸ νόμο τοῦ Θεοῦ κι ὅσα τοῦ κόσμου ἔργα
 κι ὅσες βουλές καὶ ἀκόμα καὶ τῶν δύο τὸ τέλος·
 κι ἔτσι αὐτὰ νὰ κρύβεις μέσα σου κι ἀπὸ κεῖνα μακριά
 90 νὰ φεύγεις καὶ νὰ τρέμεις τὴ μέρα ποῦ ἔρχεται.

Τόσα ἢ γλώσσα μου σὰν κιθάρα ὑμνεῖ· προσέχετε, ἱερεῖς,
 μήπως παρακρούσει κάτι ἀσυμβίβαστο με τὴν ἁρμονία.
 Ἄγνη τὴ γλώσσα μου γιὰ τὶς ἀγνές θυσίες θὰ φυλάξω,
 ποῦ μ' αὐτὲς ἐνῶνω τὸ μεγάλο βασιλέα με τοὺς ἀνθρώπους.
 95 Γιατί ἀπὸ ξένη γλώσσα κι ἀκάθαρτο νοῦ
 δὲ θὰ ἀναπέμψω ζοηφόρο θυσία στὸν καθαρὸ.
 Μιὰ πηγὴ δὲ θ' ἀναβρύσει ρεῦμα γλυκὸ καὶ πικρὸ,
 γιὰ τὸ πορφυρὸ φόρεμα εἶναι ἀταίριαστη ἢ βρωμιά,
 καὶ φωτιὰ πρωτόφαντη στοὺς παλιοὺς ἔκαψε τοῦ ἱερέα
 100 τὰ παιδιὰ, ποῦ πῆραν μέρος στὴ θυσία ἀκάθαρτα.
 Καὶ κάποτε, ἄκουσα, ἡ ἱερὴ κιβωτὸς τοῦ μεγάλου Θεοῦ,
 ὅτι σκότωσε αὐτὸν ποῦ τὴν ἄγγιξε ἐνῶ ἔγερνε νὰ πέσει.
 Γι' αὐτὰ φοβερὰ τρέμω καὶ φοβοῦμαι μὴν πάθω κάτι,
 ἂν ὄχι καθαρὸς τὴν καθαρὴ ἀγγίζω Τριάδα.
 105 Καὶ μακάρι κι ὁ ἀσυγκράτητος νοῦς ποῦ ἄστατος
 ἐδῶ κι ἐκεῖ τρέχει, με ἄκαρπες ἐφόδους, νὰ περάσει
 κοντὰ ἀπ' τὸ τέρμα με τὴ βοήθεια τοῦ χαλινοῦ ποῦ τὸν κατευθύνει,
 ἢ νὰ μένει ἀσφαλισμένος ὀλότελα μέσα στὴν καρδιά.
 Καὶ καλύτερα περνώντας κοντὰ ἀπὸ τὸ μεγαλόδοξο Χριστό,
 110 νὰ ἀστράφτει ἀπὸ τὴν ἀκτινοβολία τοῦ μεγάλου φωτός!

Τώρα ὁμως δὲν κάνει τόσο κακὸ μένοντας μέσα
 ἀκόμα κι ἂν περιπλανηθεῖ λίγο μακρύτερα ἀπὸ τὸ Θεό.
 Γιατὶ βέβαια ἂν ἐμποδίζεται ἀπὸ πέτρες ἐρμητικά,
 καὶ μέσα τους κοχλάζει φλόγα φωτιᾶς ἢ νεροῦ ἀνάβρα,
 115 δὲ θὰ πειράξει τὴν πυκνὴ λόχημη ἢ κάποιο χωράφι,
 ἀλλὰ θὰ ψευτοζεῖ κρυμμένη μέσα μισοπεθαμένη.
 Κι ὁ λόγος εὐθύς μόλις ἀπὸ τὴ φλύαρη γλώσσα ὀρμήσει
 μανιάζει ἀκράτητος καὶ δὲ γυρίζει πίσω.

Ὡς δ' ὅτε τις λοξοῖο φυὴν πτόρθου παλάμησιν
 120 ἦκα μετακλίνων ἔμπαλι γῆρον ἄγει,
 αὐτὰρ ὄγ' ὧς μιν ἔλειπε, βίη χερὸς ὀρθιος ἔστη,
 μηκέτ' ἐπὶ προτέρην κλινόμενος κακίην·
 ὧς καὶ ἐγὼ μύθοιο μὲν εὐτροχάλιο ἐρωὴν
 δερκόμενος στάθμης ἔκτοθι καὶ κανόνος
 125 (καὶ γὰρ μοι βίος ἦεν, ὅτ' ἦν λόγος), εὐρον ἄριστον
 φάρμακον· ἔσχον ὄλον ὑψινόω κραδίη,
 ὧς κε μάθη τά τε φαντά, τά τ' οὐ φατὰ γλῶσσα φυλάσσειν·
 δέξαθ' ὄλην σιγὴν, δέζεται εὐεπίην.

Τοῦ παντός μιν ἄμερσα· τὸ μέτριον οὐκέτ' ἀτίσει.

130 Οὗτος αἰεὶ κείσθω τοῖς ἀμέτροισι νόμος.
 Ἥ μέγα καὶ τόδ' ὄνειαρ, ὅτ' ὠδίνοντα κατίσχησεν
 μῦθον, κρουομένης ἔκτοθι σῆς κραδίης.
 Μῦθω δαμναμένω συνδάμναται οἶδμα χόλοιο·
 οὐ μὲν ρηϊδίως, ἔμπα γε μὴν δαμάσεις.

135 Ἦν γὰρ σφ' οἶδαλέον τε καὶ ἄγρια μαργαίνοντα
 ἄγχης ἀσχαλόων, ὕβριν ἀποσκεδάσεις.
 Ἦγεμόνος φθιμένοιο, φάλαγξ παθέων ὑπόειξεν·
 ὧδ' ἂν ἀναπνεύσαις ἀργαλέοιο σάλου.

Πάντα τὰδ' ἠγεσίης Χριστοῦ μεγάλοιο ἀνακτος,
 140 αὐτὰρ ἔπειτα νόου οἶακος ἡμετέρου.

Εἰ γὰρ μὴ τὸν ἔχεις ἰθύντορα, οὔτε τι σιγῆς,
 οὔτε τι καρτερίης μείζονος ἔστ' ὄφελος·
 καὶ λίμνης στόμα λεπτόν, ἐπὴν παλάμησιν ἐρυξας,
 αὔθις ἀπορρήξεις, ἀθρόον ἐκπρορέσει.

145 Ἄλλὰ Λόγος κέλεται σε φαάντατος, ἐνθεν, ἄριστε,
 ἀρξάμενον, πάντων οἶδμα κακῶν κατέχειν.

Ταῦτά τοι ἡμετέρης μελεδήματα, φίλτατε, σιγῆς·
 ἐκ παλάμης λαλέω, νοῦν ὑποδεξαμένης.
 Οὗτος ἐμὸς πλόος ἐστὶ· σὺ δ' ἐς πλόον ἐπείγεις.

150 Ἄλλος ἀπ' ἀλλοίου Πνεύματος ὄρμον ἔχοι.

Εἰ δ' ἄγε, καὶ λόγον ἄλλον ἐμῆς ἀφοίτε σιωπῆς,
 ὅστις ἀπεχθαίρων, ὅς τε φίλα φρονέων.

- "Όπως όταν κάποιος τὸ στραβὸ βλαστὸ μὲ τὶς παλάμες του
 120 σιγαλὰ λυγίζοντάς τον τὸν στρέφει ἀπ' τὴν ἄλλη,
 κι όταν τὸν ἀπαλλάξει ἀπ' τοῦ χεριοῦ τὴ βία στέκεται ὀρθίος,
 καὶ δὲ στρέφει πιά στὸ προηγούμενο ἐλάττωμά του·
 ἔτσι κι ἐγὼ τὴν ὀρμὴ τοῦ εὐκολικίνητου λόγου,
 βλέποντας νὰ βγαίνει ἀπ' τὸ μέτρο καὶ τὸν κανόνα
 125 (γιατὶ ἐμένα ἡ ζωὴ μου ἦταν ὁ λόγος) βρῆκα ἄριστο
 φάρμακο· τὸν κράτησα ὀλόκληρο στὴν ὑψηλοστόχαστη ψυχῇ,
 γιὰ νὰ μάθει ὅσα λέγονται κι ὅσα δὲ λέγονται νὰ φυλάει ἡ γλῶσσα·
 δέχτηκε τὴν ὀλικτὴ σιγῇ, θὰ δεχτεῖ καὶ τὸ μετρημένο μίλημα.
 Τὴν ἐμπόδισα νὰ λέει τὰ πάντα· τὸ μετρημένο δὲ θὰ τὸ περιφρονήσει
 130 Αὐτὸς ἄς εἶναι πάντα ὁ νόμος γιὰ ὄσους ἄμετρα λένε.
 Μεγάλη ὠφέλεια κι αὐτῇ, όταν τὸν ἐτοιμο νὰ γεννηθεῖ συγκρατεῖς
 λόγο, ἐνῶ χτυποῦν ἀπέξω τὴν πόρτα τῆς καρδιᾶς σου.
 "Όταν δαμαστεῖ ὁ λόγος, δαμάζεται μαζὶ καὶ τοῦ θυμοῦ τὸ κύμα·
 ὄχι βέβαια εὐκολα, ἀλλὰ ὁμως δαμάζεται.
 135 Γιατὶ, ἂν αὐτὸν φουσκωμένο καὶ φρικτὰ φρενιασμένο
 τὸν πνίγεις ὀργισμένος, τὴν προσβολῇ θὰ διαλύσεις.
 Κι όταν ὁ ἀρχηγὸς σκοτωθεῖ ἡ φάλαγγα τὰ πάθη ὑποχώρησε·
 ἔτσι θὰ 'παιρνεσ ἀναπνοὴ ἀπὸ τὴ φοβερὴ τρικυμία.

- "Όλα αὐτὰ γίνονται μὲ τὴν ἀρχηγία τοῦ μεγάλου βασιλέα Χριστοῦ,
 140 ἄλλα ἔπειτα μὲ τὸ τιμόνι τοῦ δικοῦ μας νοῦ.
 "Αν δὲν ἔχεις αὐτὸν ὀδηγό, οὔτε ἀπὸ τὴ σιγῇ
 οὔτε ἀπὸ μεγαλύτερη ὑπομονὴ ἔχεις ὄφελος,
 κι ἂν τὸ στενὸ στόμα τῆς λίμνης ποὺ τὸ 'φραξες μὲ τὶς παλάμες
 τὸ ἀνοίξεις πάλι, (ὁ λόγος) θὰ ξεχυθεῖ μαζεμένος.
 145 Ἄλλὰ ὁ Λόγος ὀλόφωτος σὲ προστάζει, ἀπὸ ποῦ, ἄριστε,
 ἀρχίζοντας νὰ συγκατατήσεις τὸ κύμα ὄλων τῶν κακῶν.
 Αὐτὰ εἶναι, φίλτατε, ὅσα μὲ νοιάζουν στὴ σιγῇ μου·
 Μιλῶ μὲ τὸ χέρι ποὺ ἔχει δεχτεῖ τὸ νοῦ μου.
 Αὐτὸ εἶναι τὸ δικό μου ταξίδι· ἐσὺ ρίξου σ' ἄλλο ταξίδι.
 150 Καθένας πιάνει λιμάνι μὲ τὸ δικό του ἀέρα.

Ἐμπρὸς ἐλάτε, κι ἀκοῦστε κι ἄλλο λόγο τῆς σιωπῆς μου,
 ὅποιος μὲ ἐχθρεύεται κι ὅποιος νιώθει φιλικὰ γιὰ μένα.

- Ἦν δτε κάρτος ἔχεσκον ἐν ἠϊθέοισι μέγιστον,
καί με Χριστὸς ἀναξ ἦγεν ἐπ' ἀντιπάλῳ,
155 στερροτέρην ἀδάμαντος ἐνὶ φρεσὶ πίστιν ἔχοντα,
τεύχεσὶ τε κρατεροῖς πάντοθε φραζάμενον.
Θείοις μὲν λογίοισιν ἐμὸν νόον ἀγνὸν ἔτευξα,
γράμματος ἐξ ἱεροῦ Πνεῦμ' ἀναμαζάμενος,
οἷς βίβλων τοπάροιθε πικρὴν ἐξέπτυν ἄλμην,
160 κάλλος ἐπιπλάστοις χρώμασι λαμπόμενον.
Σάρκα δ' ἐμήν ζείουσαν, ἐπεὶ νεότητι τεθήλοι,
πολλοῖς καὶ πυκνοῖς ἔξεον ἐν καμάτοις.
γαστρὶ μὲν ὕβριν ἔπαυσα κόρου, καὶ γείτονα λύσσαν,
ὄμμα δ' ἐνὶ βλεφάροις πῆξα σαοφροσύνη.
165 Βρύξα χόλω, καὶ δῆσα μέλη, καὶ κλαῦσα γέλωτα.
Πάνθ' ὑπόειξε Λόγῳ· πάντ' ἔθανε τὰ πάρος.
Γαίῃ, κοῖτος ἐμοί· πλευρῶν ἄκος, εἴματα λυπρά·
φάρμακον ἀγρυπνίης, χῶρος ἐμῶν δακρύων.
Ἦμασι νῶτον ἔκαμψα, καὶ ὕμνοις παννυχίοισι
170 στηλώθην, βροτέης ἔκνοος εὐπαθίης.

- Ταῦτα πάρος· σάρκες γὰρ ἐπέξεον, αἷσι μέμηλεν
οὐρανίης ἀνόδου φῶτα μέγαν κατέχειν.
Καὶ κτεάνων βαρὴν ὄγκον ἀπέπτυσσα, ὥς κεν ἀερθῶ
κοῦφος, ἀποσκεδάσας πρὸς Θεὸν ἄχθος ἅπαν.
175 Νῦν δ' ὅτε νοῦσος ἔχει με πικρὴ, καὶ γῆρας ἔκαμψεν,
ἦλθον ἐπ' ἄλλοίην τήνδε δυηπαθίην,
γλῶσσαν ἔχων ἀδάμαστον, ἐβλαλον, ἧ με τύσοισι
πήμασι, τοῦ φθονεροῦ δῶκεν ἀεὶ παλάμαις.
Οὔτε τινὸς θῶκοισιν ἐπέδραμον, οὔτ' ἀπὸ γαίης
180 ἦλασα πατρῴης, οὐ δόλον ἐφρασάμην.
Οὐ γλῶσσαν ἐφέηκα ἐπεσβόλον, οὔτε τι ρέξα
ἡμετέρων θυέων ἔκνομον· οἶδε Λόγος.
Οὐ σκοπόν, οὐδὲ μὲν ἄλλον, ἐπεὶ καὶ πᾶσι νεμεσῶ,
λαῶν ἡγεμόσιν τοῖα κλειζομένοις·
185 ὦν νῦν πᾶσα θάλασσα, καὶ εὐρέα πείρατα γαίης
πέπληθε, δνοφερὸν πένθος ἐμής κραδίης.

- Κάποτε είχα μέγιστη δύναμη ανάμεσα στους νέους,
 κι ό βασιλιάς Χριστός μ' όδηγοῦσε κατὰ τοῦ ἀντιπάλου,
 155 ἔνῳ ἡ πίστη στὴν καρδιά μου ἦταν στερεότερη ἀπὸ διαμάντι,
 κι ἤμουν κατάφρακτος ἀπὸ παντοῦ μὲ ὄπλα δυνατά.
 Μὲ τοὺς θείους λόγους ἐξάγνισα τὸ νοῦ μου,
 ἀναλαμβάνοντας Πνεῦμα ἀπὸ τὶς ἱερὲς Γραφές·
 καὶ μ' αὐτοὺς ἐφτυνα τῶν πρώτων βιβλίων τὴν πικρὴ ἄρμη,
 160 τὴν ὁμορφιά πού τὴ φώτιζαν ψεύτικα χρώματα.
 Καὶ τὴ σάρκα μου πού ἀναβε, γιατί ἡ νιότη ἦταν στὸν ἀνθὸ τῆς,
 τὴν κούραζα μὲ πολλοὺς καὶ πυκνοὺς κόπους.
 Ἀπάλλαξα τὴν κοιλιὰ ἀπὸ τὴν ὕβρη τοῦ κόρου καὶ τὴ γειτονικὴ λύσσα
 ἔδεσα τὰ μάτια κάτω ἀπ' τὰ βλέφαρα μὲ τὴ σωφροσύνη.
 165 Ἀγρίεψα κατὰ τοῦ θυμοῦ, ἔδεσα τὰ μέλη, ἔκλαψα στὸ γέλιο.
 Ὑποτάχτηκαν ὄλα στὸ λόγο· νεκρὰ ὄλα τὰ παλιά.
 Τὸ χῶμα τὸ κρεβάτι μου· τῶν πλευρῶν προφύλαγμα ἄθλια κουρέλια·
 φάρμακο ἀγρύπνιας τὰ δάκρυά μου στὸ στρῶμα μου.
 Τὴν ἡμέρα λύγισα τὸ σῶμα μου καὶ μ' ὀλονύκτιους ὕμνους
 170 στήθηκα ὀρθός, χωρὶς σκέψη γιὰ τὴν ἀνθρώπινη κούραση.

- Αὐτὰ πρῶτα· γιατί ἀναβε ἡ σάρκα, πού πολεμοῦσε
 νὰ ἐμποδίσει ἀπὸ τὴν ἀνοδο στὸν οὐρανὸ τὸ μεγάλο ἄνδρα,
 καὶ τὸ βαρὺ φορτίο τῆς περιουσίας ἀποτίναξα, γιὰ νὰ ὑψωθῶ,
 ἔλαφρὺς στὸ Θεὸ ἀπορρίπτοντας κάθε βάρος.
 175 Τώρα ὁμως πού μὲ βασανίζει ἡ πικρὴ ἀρρώστια καὶ μὲ λύγισε
 τὸ γῆρας, ἔπεσα σ' αὐτὴν τὴν ἀλλιώτικη δυστυχία,
 ἔχοντας γλώσσα ἀδάμαστη κι εὐκολη, πού μὲ τόσα
 δεινὰ μ' ἔρριξε πάντα στὰ χέρια τοῦ φθονεροῦ.
 Δὲν κινήγησα κανενὸς τοὺς θρόνους οὔτε ἀπὸ τὴ γῆ
 180 ἐδιώξα κάποιον τὴν πατρικὴ, δὲ σχεδίασα κάποιο δόλο,
 δὲν ἀνοιξα φιλοκατήγορο στόμα, οὔτε ἔκανα κάτι
 ἀνεπίτρεπτο σὶς θυσίες μου. Τὸ γνωρίζει ὁ Λόγος.
 Ἐπίσκοπο ὄχι, οὔτε ἄλλον κανένα ἐβλαψα, κι ἄς τὰ ἔχω μὲ ὄλους
 τοὺς ἡγέτες τῶν λαῶν πού φημίζονται γι' αὐτά.
 185 Ἀπὸ αὐτοὺς τώρα ὄλη ἡ θάλασσα καὶ τὰ πλατιά ὄρια τῆς γῆς
 εἶναι γεμάτα, κι εἶναι αὐτὸ σκοτεινὸ πένθος τῆς καρδιάς μου.

Ἄλλὰ λόγος μ' ἐχάλεψεν ἀτάσθαλος· οὐ μὲν ἔγωγε
 πρόσθε τόδ' ὠϊόμην, ἀλλ' ἐχάλεψεν ὁμως
 πᾶσί μ' ἔθηκε φίλοισιν ἐπίφθονον. ὦ φθόνε, καὶ σὺ
 190 ἐξ ἐμέθεν τι λάβης. Ἴσχεο, γλῶσσα φίλη·
 Βαῖον δ' ἴσχεο, γλῶσσα· τόδ' ἐς τέλος οὐ τε πεδήσω.
 Οὐ τόσον ἐξ ἐμέθεν λήψεθ' ὁ μισολόγος.
 Πυνθάνομ' ὡς Σαμίων τις ἀναξ φθόνον ὡς ἀρέσαιτο,
 δείσας εὐδρομήν, μήσατο τοῖον ἄχος.

195 Πόρκην, ὃν φιλέεσκε, πατρῷον ἔμβαλε πόντω·
 τὸν δ' ὑποδεξάμενον ἰχθύν, ἔδησε λίνον·
 ἰχθυβόλος μὲν ἀνακτι, ὁ δ' ὤπασεν ᾧ θεράποντι
 τὴν ἀλίην· πόρκης δ' ἰχθύος ἐν λαγόσιν.
 Ἴχθὺν μὲν γαστήρ ὑπεδέξατο, χεῖρ δέ τε πόρκην·
 200 θαῦμα μέγ'· οὐδ' ἐθέλων εὐρατο κείνος ἄχος.
 ὦς καὶ ἐγὼ· μύθῳ γὰρ ἐμῷ φθόνος ἄγριον αἰεὶ
 ὄμμα φέρει· σιγῆς βένθος ἐπεσπασάμην.
 Τόσον ἐμοὶ Σαμίσι· τόδ' αὖριον οὐ σάφα οἶδα,
 εἰ κακὸν ἢ καλὸν ἀντιάσειε τέλος.

205 Ἄλλὰ γε δὴ φθόνον ἴσχε, βροτῶν ἄκος, ἐκ δέ με πικρῶν
 γλωσσῶν ἐξερύσας, σὴν ἐπὶ λάμπιν ἄγοις·
 ἔνθα σε σὺν φαέεσσιν αἰεζώοισι γεραίρων,
 μέλπωμ' ἀπὸ στομάτων ἦχον ἐναρμόνιον.
 Δέχυσσο καὶ τάδε χεῖρὸς ἐναυδέα, ὡς μὲν ἔχοιτε
 210 ἡμετέρης σιγῆς μνημόσυνον λαλέον.

- 'Αλλά ὁ αὐθάδης λόγος μ' ἔβλαψε· ἐγὼ τουλάχιστο
 δὲν τὸ πιστεῦα πρῶτα, μ' ἔβλαψε ὡστόσο·
 μ' ἔκανε νὰ μὲ φθονοῦν ὄλοι οἱ φίλοι. Ὡ φθόνε, καὶ σὺ
 190 θὰ πάρεις κάτι ἀπὸ μένα. Σταμάτα, γλώσσα μου.
 Λίγο σταμάτα, γλώσσα· δὲ θὰ σὲ δεσμεύσω ὡς τὸ τέλος.
 Δὲ θὰ λάβει τόσο ἀπὸ μένα ὁ ἐχθρὸς τῶν λόγων.
 Ἔχω ἀκούσει, ἕνας βασιλιάς τῶν Σαμίων γιὰ νὰ ἐξευμενίσει τὸ φθόνο
 ἀπὸ φόβο γιὰ τὴν καλοτυχία του σκέφτηκε τὸν ἐξῆς τρόπο:
 195 Ἔνα δαχτυλίδι ἀπ' τὸν πατέρα του, ἀγαπημένο, τὸ ἔριξε στὴ θάλασσα
 ἀλλὰ τὸ ψάρι ποῦ τὸ ἔφαγε πιάστηκε στὴν πετονιά.
 Δίνει ὁ ψαρὰς στὸ βασιλιά κι αὐτὸς στὸν ὑπηρέτη του
 τὸ ἀλίευμα· τὸ δαχτυλίδι ἦταν στὴν κοιλιὰ τοῦ ψαριοῦ·
 καὶ ἡ κοιλιὰ δέχτηκε τὸ ψάρι ἐνῶ τὸ δάχτυλο τὸ δαχτυλίδι·
 200 Μεγάλο θαῦμα· χωρὶς νὰ θέλει ὁ βασιλιάς βρῆκε λύπη.
 Ἔτσι κι ἐγὼ· γιὰ τὴν διδασκαλία μου ὁ φθόνος ἄγριο πάντα
 στρέφει τὸ βλέμμα του· τράβηξα σ' ἐμένα τὸ πέλαγο τῆς σιωπῆς.
 Τόσα γιὰ τὸ Σάμιο· τὸ αὔριο δὲν τὸ ξέρω μὲ σαφήνεια
 ἀν θὰ φέρει τέλος καλὸ ἢ κακό.
- 205 Ἄλλὰ περιορίσε τὸ φθόνο, τῶν θνητῶν γιαιτρέ, κι ἀπ' τὶς πικρὲς
 γλῶσσες ἀφοῦ μὲ γλιτώσεις, ὀδήγησέ με στὴ λάμψη σου.
 Ἐκεῖ μαζί μὲ τὰ ἀεῖζα φῶτα δοξάζοντάς σε,
 θὰ σοῦ τραγουδήσω μὲ τὰ χεῖλη μου ἦχο ἀρμονικό.
 Δέξου κι αὐτὰ τὰ σιωπηλὰ γραφτά μου γιὰ νὰ ἔχεις
 210 τῆς δικῆς μου σιγῆς μνημόσυνο ποῦ μιλάει.

ΛΕ'

ΑΛΛΟ

Τείχη, πυλώνες, κλειῖθρα, συγκλείοιτέ με·
 μή τις παρελθὼν ἢ λόγος φῶρ, ἢ βίος
 κλέψη λαθὼν τι τῶν ἐμῶν κειμηλίων,
 ἢ καὶ τύραννος ἀρπάσῃ βία χερός.
 5 Θεὸς τὸ θησαύρισμα καὶ Θεοῦ φόβος,
 ἐλπίς τε κουφίζουσα τὰς ἀκηδίας.

Αἶ πολλὰ πολλὰί δὴ με καὶ παρ' ἀζίαν
 δεδήχασίν τε καὶ σπαράζουσι πλέον,
 ἦν μὴ σὺ τοῖς κέρκωψιν ἡρεμεῖν φράσης.
 10 Καίπερ δὲ πάσῃων δεινὰ καὶ δεινῶν πέρα,
 τοῦθ' ἔν δέδοικα, μὴ τι τοῖς πολλοῖς κακοῖς
 χείρων γενοίμην· καὶ τὸ γὰρ βλάπτει φρένας.

ΛΣΤ'

ΑΛΛΟ

Φθέγγοισθ' ἅπαντες· εὐδρομεῖτε τοῖς λόγοις,
 στροφὰς πλέκοιτε· ἰσχύοιτ' ἀραχνίοις
 δεσμεῖν τὰ κοῦφα καὶ περιπλανώμενα.
 Βροντᾶτε βύρσαις· ἀστραπὰς ἔλλυχνίους
 5 πέμποιτ'· ἐγὼ ἔδησα καὶ πάντη λόγον.

Κόρον λάβοιτε, ὦ σκοποί, καὶ σύ, φθόνε.
 Ἐνδον λαλήσω, νοῦν Θεοῦ μυστηρίοις
 γράφων, σπύλων τε καὶ πλάνων αἰσθήσεων
 σμήξας, ἔσοπτρον τῷ Λόγῳ παραστήσομαι,
 10 ἕως τελείας ἐμφάσεις εἰσω λάβῃ.
 Καὶ ταῦτα σιγῆς γράμματ'. Εἰ δὲ μὴ θέλεις
 πολλοῖς λαλεῖν με, Νοῦς μέγας, τί χρὴ δρᾶσαι;

ΛΕ'

ΑΛΛΟ

Τείχη, πύλες, ἀμπάρες, κλειῖστε με μέσα,
 μήπως περάσει κανένας λόγος – κλέφτης ἢ τρόπος ζωῆς –
 καὶ κλέψει κρυφὰ κάτι ἀπὸ τὰ πολύτιμά μου,
 ἢ καὶ κάποιος τύραννος ἀρπάζει κάτι μὲ τὴ βία.
 5 Ὁ θησαυρός μου εἶναι ὁ Θεὸς κι ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ,
 ἢ ἐλπίδα πού ἐλαφρώνει τὶς συμφορὲς μου.

Πλήθος αὐτὲς πολλὲς φορὲς χωρὶς νὰ τὸ ἀξίζω
 μ' ἔχουν δαγκάσει κι ἀκόμα θὰ μὲ σπαράξουν,
 ἂν δὲν προστάξεις ἐσὺ τοὺς πιθήκους νὰ ἡσυχάσουν.
 10 Καὶ μόλο πού τὰ πάθη μου εἶναι δεινὰ κι ἀπ' τὰ δεινὰ πὶδὸ πέρα,
 ἓνα μόνο φοβοῦμαι μήπως ἀπὸ τὶς πολλὲς συμφορὲς
 γίνω χειρότερος· γιατί αὐτὸ ἐπηρεάζει τὴν ψυχή.

ΛΣΤ'

ΑΛΛΟ

Μιλᾶτε ὄλοι· οἱ λόγοι σας καλοτάξιδοι ἂς εἶναι·
 πλέκετε δόλους· μπορέσατε μ' ἀραχνένια δεσμὰ
 νὰ δεσμεύετε τὰ ἐλαφριά καὶ περιπλανώμενα.
 Κάνετε βρόντους μὲ φουσκωμένα ἀσκιά· ἀστραπὲς λυχναριῶν
 5 πετᾶτε· ἐγὼ ἔδεσα ὀλότελα τὸ λόγο μου.

Κορεσθεῖτε πιά, ἐπίσκοποι, καὶ σύ, φθόνε.
 Θὰ μιλήσω μέσα μου, τὸ νοῦ τοῦ Θεοῦ μὲ τὰ μυστήρια
 ἀποτυπώνοντας, ἀπὸ τὶς ἀκάθαρτες καὶ ἀπατηλὲς αἰσθήσεις
 ἀποσμῆχοντας θὰ παρουσιασθῶ στὸ Λόγο ὡς ἔσοπτρο,
 10 ὧσπου νὰ πάρει μέσα του τέλειες εἰκόνες.
 Αὐτὰ εἶναι τὰ γράμματα τῆς σιωπῆς. Ἐὰν ὁμοῦς δὲ θέλεις
 νὰ λέω πολλά, ὦ Πνεῦμα μέγα, τί πρέπει νὰ κάνω;

ΑΖ'

ΑΛΛΟ

Οὐ μ' οὐθ' ἄμαρτὰς εἶλεν, οὔτε τις νόμος
τέκνων πόνων τε τῶν ἐμῶν διέσπασε.
Τριάς τόδ' οἶδεν, ἦν ἐκήρυξα πόλει,
σπινθῆρ' ἀνάψας τὸν πρὶν ἐγκεκρυμμένον.
5 Φθόνος δέ, καὶ γλώσσην ἔδησαν οἱ σοφοί.

Τί γάρ, μάταιε, καίπερ ἐσκοτισμένος
νόσῳ βαρεῖα, τόσσον ἡγειρας κλέος;
Οὐκ οἶσθ', ὅσον νῦν τῶν ἀπαιδευτῶν κράτος,
οἷς συγγενὲς θράσος τε καὶ μοχθηρία;
10 Χορευετ', εὐδρομεῖτε, δυσσεβῆς ἄπας.
Βάλλοιτε, τοξεύοιτε μὴ πεφραγμένους.
Σιγῇ βαθεῖα· Γρηγόριος πορρωτάτω.

ΑΗ'

ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΧΡΙΣΤΟΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΣΙΩΠΗΝ, ΕΝ ΤΩ ΠΑΣΧΑΙ

Χριστὲ ἀναξ, σὲ πρῶτον, ἐπεὶ λόγον ἤερί δῶκα,
δηναῖον κατέχων, φθέγγομ' ἀπὸ στομάτων,
ἀγνωτάτου ἱερῆος ἀγνὸν θύος, εἰ θέμις εἰπεῖν,
τόνδε λόγον προχέων ἡμετέροιο νόου.

5 Πατροφαῆς, μέγαλοιο νόου Λόγε, φέρτερε μύθου,
Φωτός τ' ἀκροτάτου Φῶς ἄκρον, Οἰόγωνα,
εἰκῶν ἀθανάτοιο Πατρός, καὶ σφρηγῆς ἀνάρχου,
Πνεύματι τῷ μεγάλῳ συμφαῆς, εὐρυμέδων,
αἰῶνος πείρημα, μεγακλεές, ὀλβιόδωρε,
10 Ὑψίθρον', οὐράνιε, πανσθενές, ἄσθμα νόου,
νωμητὰ κόσμοιο, φερέσβιε, δημιουργὲ
δντων, ἐσσομένων. Σοὶ γὰρ ἅπαντα πέλει,
ὅς κόσμοιο θέμεθλα, καὶ ὅπποσα ἐστὶ θέλοντος,
δησάμενος φορέεις νεύμασιν ἀπλανέως.

ΛΖ'

ΑΛΛΟ

Ούτε ἡ ἁμαρτία μ' αἰχμαλώτισε, οὔτε κανένας νόμος
 ἀπὸ τὰ παιδιά καὶ τοὺς μόχθους μου μὲ χώρισε.
 Τὸ γνωρίζει αὐτὸ ἡ Τριάδα, πὺ κήρυξα στὴν πόλη,
 ἀνάβοντας τὴ σπίθα πὺ ἦταν πιὸ μπροστὰ κρυμμένη.
 5 Ὁ φθόνος κι οἱ σοφοὶ ἐμπόδισαν τὴ γλῶσσα μου.

Γιατὶ δηλαδὴ, ἀνόητε, ἂν καὶ σκοτεινιασμένος
 ἀπὸ βαριά ἀρρώστια, σήκωσες τόση δόξα;
 Δέν ξέρεις, πόση εἶναι τῶρα ἡ δύναμη τῶν ἀπαίδευτων,
 πὺ εἶναι τῆς φύσης τους τὸ θράσος κι ἡ μοχθηρία;
 10 Χορεῦετε, οὐριοδρομεῖτε, κάθε ἀσεβής.
 Χτυπᾶτε, τοξεύετε ἀπροφύλακτους.
 Βαθιά σιωπή· ὁ Γρηγόριος εἶναι πολὺ μακριά.

ΛΗ'

ΥΜΝΟΣ ΣΤΟ ΧΡΙΣΤΟ ΜΕΤΑ ΤΗ ΣΙΩΠΗ, ΤΟ ΠΑΣΧΑ

Χριστέ βασιλιά, ἐσένα πρῶτα, ὅταν ἀκούστηκε ὁ λόγος μου,
 πὺ τὸν ἐμπόδιζα γιὰ πολὺ, θ' ἀναφέρει τὸ στόμα μου,
 ἀγνότατου ἱερέα θυσία ἀγνή, ἂν ἐπιτρέπεται νά πῶ,
 αὐτὸν τὸ λόγο ἀφήνοντας ν' ἀναβλύσει ἀπὸ τὸ νοῦ μου.

5 Τοῦ Πατέρα φῶς, Λόγε τοῦ μεγάλου Νοῦ, ἀνώτερο ἀπὸ λόγο,
 τοῦ ἀκρότατου φωτὸς φῶς ἄκρο, μοναχογέννητε,
 εἰκόνα τοῦ ἀθάνατου Πατέρα, σφραγίδα τοῦ ἀναρχου,
 μὲ τὸ Πνεῦμα τὸ μεγάλο ὁμόφεγγε, βασιλιά μεγάλε,
 τῶν αἰῶνων τὸ τέλος, μεγαλόδοξε, πλουτοδότη,
 10 ὑψηλόθρονε, ἐπουράνιε, παντοδύναμε, τοῦ νοῦ πνοή,
 τοῦ κόσμου κυβερνήτη, ζωηφόρε, δημιουργέ
 ὅσων ὑπάρχουν κι ὅσων θά ρθοῦν. Ὅλα ὑπάρχουν χάρη σ' ἐσένα,
 πὺ τὰ θεμέλια τοῦ κόσμου κι ὅσα μὲ θέλημά σου ἔγιναν,
 τὰ σύνδεσες καὶ τὰ πηγαίνεις ἀλάθευτα μὲ τὰ νεύματά σου.

- 15 Σοὶ μὲν, ἀναξ, Φαέθων ὑψίδρομος ἄστρα καλύπτει,
κύκλον ὑπερτέλλων ἔμπυρον, ὡς σὺ νόας.
Σοὶ ζῶει, φθινύθει τε ἀμοιβαδὶς, δμμα τὸ νυκτός,
μῆνη, πλησιφαῆς αὐθις ἐπερχομένη.
Σοὶ δὲ ζωοφόρος τε κύκλος καὶ μέτρα χορείης.
- 20 ὦραις μέτρα φέρει ἥπια κίρναμέναις.
Ἄπλανέες τε πλάνοι τε παλίμπορον ἀΐσσοντες
ἀστέρες ἡγαθέης εἰσὶ λόγος σοφίης.
Σὸν φάος εἰσὶν ἅπαντες, ὅσοι νόες οὐρανίωνες
μέλπουσι Τριάδος δόξαν ἐπουρανίης.
- 25 Σὸν βροτὸς αὖ κλέος ἐστίν, ὃν ἄγγελον ἐνθάδ' ἔθηκας
ὑμνοπόλον τῆς σῆς, ὦ φάος, ἀγλαΐης.
Ἄμβροτέ μοι βροτέει τε, παλιγγενές, ὕψος ἄσαρκον,
ὑστάτιον θνητῶν πῆμασι σαρκοφόρε,
σοὶ ζῶ, σοὶ λαλέω, σοὶ δ' ἔμπνοός εἰμι θυηλή.
- 30 ἢ μούνη κτεάνων λείπετ' ἀφ' ἡμετέρων.
Σοὶ καὶ γλῶσσαν ἔδησα, καὶ οἶασι μῦθον ἔλυσα·
λίσσομαι ἀλλὰ πόροις ἀμφοτέρ' εὐαγέως.
Φθέγγξομαι, ἄσσ' ἐπέοικεν ἃ δ' οὐ θέμις, οὐδὲ νοήσω.
Ρεύσω μαργάρεον, βόρβορον ὠσάμενος,
- 35 χρυσὸν ἀπὸ ψαμάθοιο, ρόδον κρاناῆς ἀπ' ἀκάνθης·
λέξομ' ἀπ' ἀσταχύων σῖτον, ἀφεις καλάμην.
Ταῦτά σοι ἡμετέροιο θαλύσια, Χριστέ, πόνοιο
γλῶσσο' ἀπερευγομένη πρῶτον ἀνήμην ἔπος.
Σήμερον ἐκ νεκύων Χριστὸς μέγας, οἷσιν ἐμίχθη,
- 40 ἔγρετο, καὶ θανάτου κέντρον ἀπεσκέδασε,
καὶ ζοφεροῦς πυλεῶνας ἀμειδίητου αἶδαο
ρήξατο, καὶ ψυχαῖς δῶκεν ἐλευθερίην.
Σήμερον ἐκ τύμβοιο θορών, μερόπεσσι φαάνθη,
οἷς γένεθ', οἷσι θάνεν, οἷς ἔγρετ' ἐκ νεκύων,
- 45 ὡς κε παλιγγενέες τε καὶ ἐκ θανάτοιο φυγόντες,
σοὶ συναειρώμεσθ' ἐνθεν ἀνερχομένῳ.
Σήμερον αἰγλήεις σε μέγας χορὸς ἀμφιγέγηθεν
ἀγγελικός, μέλπων ὕμνον ἐπιστέφιοι.
Σήμερον ἦχον ἔπνευσα, μεμυκότα χεῖλεα σιγῇ
- 50 λύσας, ἀλλὰ μ' ἔχεις ὑμνοπόλον κιθάρην.
Νῶ νόον ἔνδον ἔρεξα, λόγῳ Λόγον· αὐτὰρ ἔπειτα
ρέξω καὶ μέγαλῳ Πνεύματι, ἣν ἐθέλη.

- 15 Χάρη σ' έσένα, βασιλιά, ο ούρανοδρόμος Φαέθων σβήνει τ' αστρα,
 διαγράφοντας τόν πύρινο κύκλο του, όπως έσύ τὰ πνεύματα.
 Χάρη σ' έσένα πότε ζει και πότε χάνεται τής νύχτας τὸ μάτι,
 τὸ φεγγάρι, γιά νά ξανάρθει πάλι ὀλόγεμο.
 Χάρη σ' έσένα ὁ ζωδιακὸς κύκλος μὲ τὰ μέτρα τῆς κίνησής του
- 20 κανονίζει τις ἐποχὲς νά διαδέχονται ὀμαλὰ ἢ μιὰ τὴν ἄλλη.
 Οἱ ἀπλανεῖς και οἱ πλανῆτες πού ἐπανερχονται στὸν οὐρανὸ
 εἶναι ἄστρα, ἔργα τῆς ὑπέρθους σοφίας σου.
 Δικό σου φῶς εἶναι ὄλα τὰ οὐράνια πνεύματα ὄσα
 τὴ δόξα μέλπουν τῆς οὐράνιας Τριάδας.
- 25 Κι ὁ θνητὸς εἶναι δική σου δόξα, πού ἐδῶ τὸν ὄρισες ἄγγελο
 ὕμνολόγο τῆς δικῆς σου λάμψης, ὦ φῶς.
 Ὡ ἀθάνατε και θνητέ γιά μένα ξαναγεννημένε, ὕψος ἄσαρκο,
 και τελευταῖα γιά τὰ παθήματα τῶν θνητῶν σαρκοφόρε,
 γιά σένα ζῶ, γιά σένα μιλῶ, δική σου εἶμαι θυσία ζωντανή,
- 30 πού μόνη μου ἀπόμεινε ἀπὸ ὄσα ἀγαθὰ εἶχα.
 Γιά χάρη σου δέσμευσα τὴ γλώσσα μου και τὸ λόγο μου ἐλευθέρωσα.
 Ἄλλὰ βοήθησέ με νά τὰ ἐκτελέσω και τὰ δύο σωστά.
 Θά πῶ ὄσα πρέπει· ὄσα δὲν πρέπει, μήτε θά τὰ σκεφτῶ.
 θ' ἀφήσω νά κυλήσει μαργαριτάρι, θά ἐμποδίσω τὴ λάσπη.
- 35 Χρυσάφι θά βγάλω ἀπὸ τὴν ἄμμο, ἀπὸ τὸ ξεράγκαθο ρόδο.
 Ἄπὸ τὰ στάχυα θά μαζέψω σιτάρι, ἀφήνοντας τ' ἄχυρο.
 Αὐτές, Χριστέ μου, τῶν κόπων μου τις πρωταρχές
 ἢ γλώσσα μου ἀναβρύζοντας, σοῦ πρόσφερε τὸν πρῶτο λόγο.
 Σήμερα ὁ μέγας Χριστὸς ἀπὸ τοὺς νεκροὺς πού ἔσμιξε,
- 40 σηκώθηκε και τοῦ θανάτου ἔσπασε τὸ κεντρί
 και τις σκοτεινὲς πόρτες τοῦ ἀγέλαστου Ἄδη
 σύντριψε, και ἔδωσε στίς ψυχές ἐλευθερία.
 Σήμερα ἀναπηδώντας ἀπὸ τὸ μνήμα, φάνηκε στοὺς θνητοὺς,
 πού γι' αὐτοὺς γεννήθηκε, πέθανε και ἀναστήθηκε ἀπὸ τοὺς νεκροὺς,
- 45 ὥστε ξαναγεννημένοι και τὸ θάνατο ξεφεύγοντας
 ν' ἀνεβοῦμε μαζί του καθὼς φεύγει ἀπὸ δῶ.
 Σήμερα ὁ ὀλόφωτος μέγας χορὸς τῶν ἀγγέλων
 σὲ περιβάλλει ὀλόχαρος, μέλποντας τὸν ἐπινίκιο ὕμνο.
 Σήμερα ἢ φωνή μου ἀντήχησε, τὰ κλεισμένα ἀπ' τὴ σιωπὴ χεῖλη
- 50 ἐλευθερώνοντας, και μ' ἔχεις κιθάρα ὕμνητικῆ.
 Μέσα μου θυσίασα τὸ νοῦ μου στὸ Νοῦ, στὸ Λόγο τὸ λόγο· κι ἔπειτα
 θά θυσιάσω και στὸ μεγάλο Πνεῦμα, ἂν θέλει.

ΛΘ'

ΕΙΣ ΤΑ ΕΜΜΕΤΡΑ

Πολλοὺς ὁρῶν γράφοντας ἐν τῷ νῦν βίῳ,
 λόγους ἀμέτρους, καὶ ρέοντας εὐκόλως,
 καὶ πλεῖστον ἐκτρίβοντας ἐν πόνοις χρόνον,
 ὧν κέρδος οὐδὲν ἢ κενὴ γλωσσαλία·
 5 ἄλλν οὖν γράφοντας καὶ λίαν τυραννικῶς,
 ὡς μεστὰ πάντα τυγχάνειν ληρημάτων,
 ψάμμου θαλασσῶν ἢ σκνιπῶν Αἰγυπτίων·
 πάντων μὲν ἂν ἤδιστα καὶ γνώμην μίαν
 ταύτην ἔδωκα, πάντα ρίψαντας λόγον,
 10 αὐτῶν ἔχεσθαι τῶν θεοπνεύστων μόνον,
 ὡς τοὺς ζάλην φεύγοντας ὄρμων εὐδίων.
 Εἰ γὰρ τοσαύτας αἱ Γραφαὶ δεδώκασι
 λαβὰς, τό, Πνεῦμα, τουτί σοι σοφώτερον,
 ὡς καὶ τόδ' εἶναι παντὸς ὄρμητήριον
 15 λόγου ματαίου τοῖς κακῶς ὄρμωμένοις.

Πότ' ἂν γράφων σύ, τοῖς κάτω νοήμασιν
 ἀναμφιλέκτους, ὧ' τάν, ἐκτείναις λόγους;
 Ἐπεὶ δὲ τοῦτο παντελῶς ἀμήχανον,
 κόσμου ραγέντος εἰς τόσας διαστάσεις,
 20 πάντων τ' ἔρεισμα τῆς ἑαυτῶν ἐκτροπῆς
 τούτους ἐχόντων τοὺς λόγους συμπροστάτας·
 ἄλλην μετῆλθον τῶν λόγων ταύτην ὁδόν,
 εἰ μὲν καλήν γε, εἰ δὲ μή γ', ἐμοὶ φίλην·
 μέτροις τι δοῦναι τῶν ἐμῶν πονημάτων.
 25 Οὐχ, ὡς ἂν οἰηθεῖεν οἱ πολλοὶ βροτῶν,
 τῶν πάντα ράστων, δόξαν ἐκκαρπούμενος
 κενήν, ὃ δὴ λέγεται. Τούναντίον μὲν οὖν
 τρέχοντας οἶδα τοῖς ἐμοῖς, οὕτω γράφειν,
 ἀνθρωπαρεσκεῖν μᾶλλον· οἱ γὰρ πλείονες

ΛΘ'

ΣΤΑ ΕΜΜΕΤΡΑ *

Βλέποντας στη ζωή αυτή ότι πολλοί γράφουν
 λόγους δίχως μετρημό που εύκολα κυλοῦνε
 και δαπανοῦν κοπιάζοντας πολὺν καιρὸ,
 ἐνῶ αὐτὸ δὲ δίνει κέρδος παρὰ εἶναι κούφια φλυαρία·
 5 γράφουν ὡστόσο και μάλιστα πολὺ ἀναίσχυντα,
 κι εἶναι ὄλα γεμᾶτα ἀπὸ φλυαρίες,
 ἄμμο τῆς θάλασσας και αἰγυπτιακὲς σκνίπες,
 ἀπ' ὄλα πιὸ εὐχάριστα θὰ τοὺς ἔδινά τὴν παρακάτω
 μία γνώμη· ἀφοῦ ἀπορρίψουν κάθε ἄλλο λόγο,
 10 νὰ μένουν προσκολλημένοι μόνο στοὺς θεόπνευστους,
 ὅπως ἐκεῖνοι που ἀποφεύγουν τὴ φουρτούνα σὲ γαλήνια λιμάνια.
 Γιατί, ἂν οἱ Γραφεὲς ἔχουν δώσει τόσο πολλὰς
 ἀφορμές, ὡ Πνεῦμα, αὐτὸ εἶναι γιὰ σένα τὸ σοφότερο,
 νὰ εἶναι δηλαδὴ αὐτὲς και τὸ ξεκίνημα κάθε
 15 λόγου μάταιου γιὰ ὄσους ἄσχημα ἐφοροῦν.

Πότε ἐσὺ συγγράφοντας μ' ἐπίγεια νοήματα
 ἀναντίρρητους λόγους, ὦ φίλε, θὰ διατυπώσεις;
 Κι ἐπειδὴ αὐτὸ εἶναι ὄλότελα ἀδύνατο,
 ἀφοῦ ὁ κόσμος ἔχει διασπαστεῖ σὲ τόσα μέρη,
 20 κι ὄλοι στηρίγματα ἔχουν στὸ παραστράτημά τους
 και συμπαραστάτες τούτους τοὺς λόγους,
 γι' αὐτὸ ἀκολούθησα ἄλλη ὁδὸ ἀπὸ τοὺς λόγους, τούτη,
 καλὴ ἢ κακὴ, σ' ἐμένα ἀρεστὴ ὅπως και νὰ 'ναι·
 νὰ ὑποβάλω δηλαδὴ σὲ μέτρα μέρος τῶν ἐργων μου.
 25 Ὅχι ὅπως θὰ μπορούσαν νὰ φανταστοῦν οἱ πολλοί,
 οἱ πρόθυμοι σ' ὄλα, γιὰ νὰ καρπωθῶ δόξα
 κούφια, ὅπως λέγεται. Τὸ ἀντίθετο ἀκριβῶς·
 ξέρω, μὲ κατηγοροῦν ὅτι γράφω ἔτσι,
 γιὰ ν' ἀρέσω περισσότερο στοὺς ἀνθρώπους. Γιατί οἱ περισσότεροι

* Ἐμμετρα: ἔμμετρος ποιητικὸς λόγος· ἀμμετρα: πεζὸς λόγος.

30 τοῖς σφῶν μέτροις μετροῦσι καὶ τὰ τῶν πέλας,
οὔτε προτιμῶν τοῦτο τῶν θείων πόνων·
μή μοι τοσοῦτον ἐκπέσοι Θεοῦ λόγος!

Τί οὖν πέπονθα, τοῦτ' ἴσως θαυμάσετε.
Πρῶτον μὲν ἠθέλησα, τοῖς ἄλλοις καμῶν,
35 οὕτω πεδῆσαι τὴν ἐμὴν ἀμετρίαν·
ὡς ἂν γράφων γε, ἀλλὰ μὴ πολλὰ γράφω,
καμῶν τὸ μέτριον. Δεύτερον δὲ τοῖς νέοις,
καὶ τῶν ὄσοι μάλιστα χαίρουσι λόγοις,
ὥσπερ τι τερπνὸν τοῦτο δοῦναι φάρμακον,
40 πειθοῦς ἀγωγὸν εἰς τὰ χρησιμώτερα,
τέχνη γλυκάζων τὸ πικρὸν τῶν ἐντολῶν.
Φιλεῖ δ' ἀνίσταί τε καὶ νευρᾶς τόνος·
εἰ πως θέλεις καὶ τοῦτο· εἰ μὴ τι πλεον,
ἀντ' ἄσμάτων σοι ταῦτα καὶ λυρισμάτων.
45 Παίζειν δέδωκα, εἰ τι καὶ παίζειν θέλεις,
μή τις βλάβη σοι πρὸς τὸ καλὸν συλωμένω.
Τρίτον πεπονθῶς οἶδα· πρᾶγμα μὲν τυχὸν
μικροπρεπές τι, πλὴν πέπονθ'· οὐδ' ἐν λόγοις
πλεον δίδωμι τοὺς ξένους ἡμῶν ἔχειν·
50 τούτοις λέγω δὴ τοῖς κεχρωσμένοις λόγοις
εἰ καὶ τὸ κάλλος ἡμῖν ἐν θεωρίᾳ.
Ἵμῖν μὲν οὖν δὴ τοῖς σοφοῖς ἐπαίξαμεν.
Ἔστω τις ἡμῖν καὶ χάρις λεόντιος.
Τέταρτον εὗρον τῇ νόσῳ πονοῦμενος
55 παρηγόρημα τοῦτο, κύκνος ὡς γέρων,
λαλεῖν ἑμαυτῷ τὰ πτερῶν συρίγματα,
οὐ θρῆνον, ἀλλ' ὕμνον τιν' ἐξιτήριον.

Πρὸς ταῦτα νῦν γινώσκεθ' ἡμῖν, οἱ σοφοί,
τῶν ἐνδον. Εἰ δ' ἤττησθε, τῶν αὐτῶν λόγων
60 πλεῖστον τὸ χρῆμα· καὶ τὰ παιζόντων λόγοι,
χωρεῖτε· μακρὸν δ' οὐδὲν οὐδ' ὑπὲρ κόρον,
ἀλλ' οὐδ' ἄχρηστον, ὡς ἐγῶμαι παντελῶς.
Αὐτοὶ διδάξουσ' οἱ λόγοι θέλοντά σε.
Τὰ μὲν γάρ ἐστι τῶν ἐμῶν, τὰ δ' ἔκτοθεν.
65 Ἡ τῶν καλῶν ἐπαινος, ἢ κακῶν ψόγος,
ἢ δόγματ', ἢ γνώμη τις, ἢ τομαὶ λόγων,

30 μὲ τὰ δικά τους μέτρα μετροῦν καὶ τοὺς διπλανούς τους.
Δὲν τὸ προτιμοῦσα βέβαια αὐτὸ ἀπὸ τὸ νὰ κοπιᾶζω γιὰ τὸ Θεό.
Δὲ θὰ ἤθελα νὰ ξεπέσει τόσο ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ!

Τί λοιπὸν ἔπαθα; Αὐτὸ θὰ θαυμάσετε ἴσως.
Θέλησα πρῶτον ἔχοντας ἀπαυδήσει μὲ τὰ ἄλλα,
35 νὰ σταματήσω μ' αὐτὸν τὸν τρόπο τὴν ἀμετρία μου,
ὥστε νὰ γράφω ὄχι ὁμῶς πολλὰ,
ἀπὸ τὸν κόπο τοῦ μέτρου. Δεύτερο στοὺς νέους
καὶ σ' ὄσους ἔχουν τὸ λόγο εὐχαρίστησή τους,
νὰ τοὺς τὰ δώσω αὐτὰ σὰν ἓνα εὐχάριστο φάρμακο,
40 ποὺ τοὺς δίνει τὴν πειθῶ γιὰ τὰ χρησιμότερα,
γλυκαίνοντας μὲ τὴν τέχνη τὴν πίκρα τῶν ἐντολῶν.
Γιατὶ κι ἡ τεντωμένη νευρὴ τοῦ τόξου θέλει νὰ χαλαρώσει.
Ἄν τὸ θέλεις καὶ τοῦτο κάπως ἂν ὄχι τίποτε παραπάνω,
ἄς σοῦ εἶναι αὐτὰ ἀντὶ τραγούδια καὶ ποιήματα λυρικά.
45 Σοῦ ἔδωσα εὐκαιρία νὰ παίξεις, ἂν ἔχεις διάθεση γιὰ παιγνίδι,
μὴν παρασυρθεῖς καὶ σοῦ συμβεῖ κάποια βλάβη σχετικὰ
μὲ τὸ καλό. Ἀναγνωρίζω πὼς σκέφτηκα καὶ τοῦτο ποὺ ἴσως
εἶναι μικροπρέπεια, ἀλλὰ τὸ σκέφτηκα ὅτε στοὺς λόγους
δὲν παραδέχομαι νὰ πλεονεκτοῦν οἱ μὴ Χριστιανοὶ ἀπὸ μᾶς.
50 Μιλῶ λοιπὸν σ' αὐτοὺς μὲ λόγους ποικιλμένους,
ἂν καὶ ἡ ὁμορφιά γιὰ μᾶς βρίσκεται στὸ νόημα.
Παίξαμε λοιπὸν μ' ἐσᾶς τοὺς σοφοὺς.
Ἄς ἔχομε ἐμεῖς καὶ κάποια χάρη λιονταριοῦ.
Τέταρτο βρῆκα ταλαιπωρημένος ἀπὸ τὴν ἀρρώστια
55 τὴν παρηγοριὰ αὐτὴ, σὰν ἓνας γέρος κύκνος
νὰ μοῦ τραγουδοῦν τὰ σφυρίγματα τῶν φτερῶν,
ὄχι θρῆνο ἀλλὰ ἓνα τραγούδι ἀποχαιρετισμοῦ.

Ἀνάλογα μ' αὐτὰ τώρα ἀναγνωρίζετε ἀπὸ μᾶς, ὦ σοφοί,
τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου. Ἄν νικηθήκατε, τῶν ἰδίων λόγων
60 εἶναι μεγάλη ἡ δύναμη. Καὶ τὰ παιγνίδια ὄσων παίζουν εἶναι λόγοι
προχωρεῖτε· κανένα δὲν εἶναι μακρὸ ὅτε πέρα ἀπὸ τὸν κόρο,
ἀλλὰ μῆτε ἀχρηστο ὀλότελα, ὅπως ἐγὼ νομίζω.
Οἱ ἴδιοι οἱ λόγοι θὰ σὲ διδάξουν μὲ τὴ θέλησή σου.
Ἄλλα εἶναι ἀπὸ τὰ δικά μου, ἄλλα τῶν ἀπέξω.
65 Εἶτε ἐπαινος τῶν καλῶν, εἶτε κατηγορία τῶν κακῶν,
εἶτε δόγματα, εἶτε κάποια γνώμη, εἶτε σύντομοι λόγοι,

μνήμην ἔχουσαι τῇ δέσει τοῦ γράμματος.
 Εἰ μικρὰ ταῦτα, σὺ τέλει τὰ μείζονα.
 Μέτρον κακίζεις· εἰκότως, ἄμετρος ὢν,
 70 ἰαμβοποιός, συγγράφων ἀμβλώματα.
 Τίς γὰρ βλέποντα, μὴ βλέπων, ἐγνώρισεν;
 Ἦ τίς τρέχοντι, μὴ τρέχων, συνέδραμε;
 Πλὴν οὐ λέληθας, ὃ ψέγεις, ὠνούμενος.
 Ὅ γὰρ κακίζεις, τοῦτό σοι σπουδάζεται,
 75 καὶ σφόδρ' ἀμέτρως, τὸ γράφειν ποιήματα.
 Ὅτ' ἂν δ' ἐλέγῃ, πίστις ἀντεισέρχεται,
 καὶ πεζὸς ἡμῖν ναυαγῶν ὁ φίλτατος.
 Τοιαῦτα τεχνάζεσθε, ὑμεῖς οἱ σοφοί.
 Ταῦτ' οὐ πρόδηλον ψεύδος, οὐχὶ διπλόη;
 80 Πίθηκος ἡμῖν ἀρτίως λέων δὲ νῦν.
 Οὕτως ἀλίσκετ' εὐπετώσ δόξης ἔρωσ.

Πλὴν ἴσθι πολλὰ καὶ Γραφαῖς μετρούμενα,
 ὡς οἱ σοφοὶ λέγουσι Ἑβραίων γένους.
 Εἰ μὴ μέτρον σοι καὶ τὰ νεύρων κρούματα,
 85 ὡς οἱ πάλαι προσῆδον ἐμμελεῖς λόγους,
 τὸ τερπνόν, οἶμαι, τοῦ καλοῦ ποιούμενοι
 ὄχημα, καὶ τυποῦντες ἐκ μελῶν τρόπους.
 Σαοὺλ σε τοῦτο πεισάτω, καὶ πνεύματος
 ἐλευθερωθεὶς τοῖς τρόποις τῆς κινύρας.
 90 Τίς οὖν βλάβη σοι, τοὺς νέους δι' ἠδονῆς
 σεμνῆς ἀγεσθαὶ πρὸς Θεοῦ κοινωνίαν;
 Οὐ γὰρ φέρουσιν ἀθρόαν μετάστασιν.
 Νῦν μὲν τις ἔστω μίξις εὐγενεστέρα.
 Πῆξιν δ' ὅταν τὸ καλὸν ἐν χρόνῳ λάβῃ,
 95 ὑποσπάσαντες, ὡς ἐρείσματ' ἀψίδων,
 τὸ κομψόν, αὐτὸ τάγαθον φυλάξομεν.
 • Τούτου τί ἂν γένοιτο χρησιμώτερον;
 Σὺ δ' οὐ τὰ ὄψα τῷ γλυκεῖ παραρτύεις,
 ὦ σεμνέ, καὶ σύνοφρυ καὶ συνηγμένε;
 100 Τί οὖν κακίζεις τὴν ἐμὴν εὐμετρίαν,
 τοῖς σοῖς μέτροις σταθμώμενος τὰ τῶν πέλας;
 Χωρὶς τὰ Μυσῶν καὶ Φρυγῶν ὀρίσματα,
 χωρὶς κολοιῶν κ' ἀετῶν ὑψώματα.

πού έχουν τὴ μνήμη στὴ σύνδεση μὲ τὸ γράμμα.
 Ἄν αὐτὰ εἶναι μικρά, κάνε ἐσὺ τὰ μεγαλύτερα.
 Κακίζεις τὸ μέτρο· εἶναι φυσικὸ ἀφοῦ εἶσαι χωρὶς μέτρο,
 70 ἱαμβογράφος, πού συνθέτεις ἐξαμβλώματα.
 Ποιὸς πού δὲν βλέπει ἀναγνωρίζει αὐτὸν πού βλέπει;
 ἢ ποιὸς ἐνῶ δὲν τρέχει συντρέχει αὐτὸν πού τρέχει;
 Ἄλλὰ δὲ διαφεύγεις ὅτι ἀγοράζεις αὐτὸ πού κατηγορεῖς.
 Γιατὶ αὐτὸ πού κακίζεις αὐτὸ μελετᾶς,
 75 καὶ μάλιστα ὀλότελ' ἄμουσα, τὸ νὰ γράφεις ποιήματα.
 Κι ὅταν ἐλέγγεσαι ἐναλλάσσεται ἡ πίστη,
 κι ὁ φίλτατός μας γίνεται πεζὸς ναυαγός.
 Αὐτὰ ἐφευρίσκετε ἐσεῖς οἱ σοφοί.
 Αὐτὸ δὲν εἶναι φανερὴ ψευτιά, δὲν εἶναι ὑποκρισία;
 80 Πίθηκος ὡς πρὶν λίγο καὶ τώρα λιοντάρι.
 Ἔτσι πᾶνεται εὐκολὰ ὁ ἔρωτας τῆς δόξας.

Γνώριζε ὡστόσο ὅτι καὶ στὶς Γραφὲς ὑπάρχουν πολλὰ ἔμμετρα,
 ὅπως οἱ σοφοὶ λένε τοῦ Ἑβραϊκοῦ λαοῦ.
 Ἄν δὲν εἶναι μέτρο γιὰ σένα καὶ ἡ κρούση τῶν χορδῶν,
 85 ὅπως οἱ παλιοὶ τραγουδοῦσαν λόγια μὲ μελωδία,
 κάνοντας, νομίζω, τὸ εὐχάριστο τοῦ ὠραίου
 ὄχημα καὶ διαμορφώνοντας τὴ διαγωγή ἀπὸ τὶς μελωδίες.
 Ὁ Σαοὺλ ἄς σὲ πείσει σ' αὐτὸ πού ἀπὸ τὸ κακὸ πνεῦμα
 ἐλευθερώθηκε μὲ τοὺς σκοποὺς τῆς κιθάρας.
 90 Ἔτι σὲ πειράζει ἐσένα ἂν οἱ νέοι μ' εὐχαρίστηση
 σεμνὴ ὀδηγοῦνται σὲ σχέση πρὸς τὸ Θεό;
 Δὲν ἀντέχουν τὴν ἀπότομη μεταβολή.
 Ἄς εἶναι λοιπὸν τώρα κάποια εὐγενικότερη ἀνάμειξη.
 Κι ὅταν μὲ τὸν καιρὸ τὸ καλὸ στερεοποιηθεῖ,
 95 ἀφοῦ ἀφαιρέσομε, ὅπως τὰ καλοῦπια τῶν ἀψίδων,
 τὴν κομπόσητα, ἄς κρατήσομε τὸ ἴδιο τὸ καλὸ.
 Τί πιὸ χρήσιμο ἀπὸ αὐτό;
 Σὺ δὲ συνδυάζεις τὶς τροφὲς μὲ τὸ γλυκύ,
 ὦ αὐστηρὲ, καὶ συνοφρωμένε καὶ σκυθρωπὲ;
 100 Γιατὶ λοιπὸν κατηγορεῖς τὴν ἀγάπη μου γιὰ τὸ μέτρο;
 Μὲ τὰ δικά σου μέτρα ζυγίζεις τοὺς διπλανούς;
 Χώρα οἱ περιοχὲς τῶν Μυσῶν καὶ τῶν Φρυγῶν.
 Διαφορετικὰ τὰ πετάγματα τῶν κορακιῶν καὶ τῶν ἀετῶν.

Μ'

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΘΟΝΟΥΝΤΑΣ

Δίκη, δικασταί, καὶ νόμοι, καὶ βήματα,
 ρομφαία καὶ σὺ τοῖς κακοῖς στιλβουμένη,
 καὶ πάντ' ἐλέγχουσ' ἡμέρα στυγνηγόρε,
 σκώληξ ἄπαστε, παμφάγου πηγαὶ πυρός,
 5 ἀκούσαθ' ἡμῶν τῶν κριτῶν, ἀκούσατε.

Πᾶσι θανοῦσι καὶ φθόνος συνθάπτεται.
 Πρὸς γὰρ τὸ τεῖνον ἡ μάχη· τὸ δ' ἐκ ποδῶν
 οὐτ' ἀντιπίπτει, καὶ τετίμητ' ἀφθόνως.
 Ἐγὼ δὲ καὶ τέθνηκα, καὶ βασκαίνομαι.
 10 Ὅ πάντ' ἀνατλάς ἐν βίῳ παλαίσματα.
 Πῶς τοῦτ' ἐλέγχω, καὶ τίσιν τεκμηρίοις;
 Πάντες βοῶσι, κἂν ἐγὼ δῆσω στόμα.
 Ὡς εἶθ' ἄφρονος ἦν ἐμὴ δυσπραξία!
 Τὸ τῶν κακῶν κάκιστον, ὡς ἂν μὴ χράνω
 15 τὴν γλῶσσαν, εἴρων ἐν λόγῳ καὶ τοῦνομα.

Τὸ πλήρες ἰοῦ θηρίον, τὸ τοῦ φθόνου
 δεινόν τε καὶ φρικῶδες ἐργαστήριον,
 τὴν τῶν, ὅσ' ἐστί, σύντομον στήλην κακῶν,
 ᾧ μὴδὲ θείας πρὸς θύρας φοιτητέον,
 20 ἐμῶν ἀγνισμῶν, καὶ πόνων τῆσδε τριχός,
 ἐμῶν λιθασμάτων τε καὶ καθαρμάτων
 προῦθησαν. Οἴμοι! τίς τάδ' αἰνέσει σοφῶν;

Ἦ καρδίας κευθμῶσιν ἐμβεβῶς ἐμῆς!
 Ἦ πάντα νωμῶν, καὶ φέρων ἄλλω βίῳ!
 25 Οὗτοι κακῶν με δεύτερον τεθεικάσι
 Καὶ τῶν δ' ἐκεῖθεν οἱ κακοὶ σταίεν πρόσω;
 Αὐτοὶ συνασπίζουσιν ἀλλήλοισ κακῶς.

1 Βήματα: ἔδρες δικαστῶν.

3 Ἡμέρα: ἡ ἡμέρα τῆς κρίσης.

Μ'

ΣΤΟΥΣ ΦΘΟΝΕΡΟΥΣ

Δικαιοσύνη, δικαστές, και νόμοι και βήματα,
 και σὺ ρομφαία, πού ἔχεις στυλβωθεῖ γιὰ τοὺς κακοὺς,
 καὶ ἡμέρα πού μιλάς αὐστηρὰ κι ἐλέγχεις τὰ πάντα,
 σκουλήκι πού δὲ σταματᾷς, πηγὲς τῆς παμφάγας φλόγας,
 5 ἀκοῦστε τοὺς κριτὲς μας, ἀκοῦστε.

Μαζὶ μὲ ὄσους πεθάνουν θάβεται κι ὁ φθόνος.
 Πολεμοῦμε ὅποιο ἀντιστέκεται· ὄ,τι δὲν ἐμποδίζει
 καὶ δὲν ἀντιμάχεται δέχεται ἀφθονες τιμές.
 Ἐγὼ καὶ νεκρὸς εἶμαι καὶ δὲν παύουν νὰ μὲ φθοιοῦν,
 10 ἐμένα πού κάθε ἀντιξοότητα ὑπέφερα τῆς ζωῆς.
 Πῶς τὸ δείχνω αὐτό, μὲ ποιὲς ἀποδείξεις;
 Ὅλα τὸ φωνάζουν ἀκόμα κι ἂν ἐγὼ δέσω τὸ στόμα μου.
 Καὶ ἄμποτε ἡ δυστυχία μου νὰ ἦταν βουβή,
 γιὰ νὰ μὴν μολύνω τὸ χειρότερο ἀπὸ τὰ κακὰ,
 15 τῆ γλώσσα μου πλέκοντας στὸ λόγο μου τ' ὄνομά του.

Τὸ γεμάτο φαρμάκι θηρίο, τοῦ φθόνου
 τὸ φοβερὸ καὶ φρικτὸ ἐργαστήρι,
 τῆ στήλη πού ἀναγράφει ὄλα τὰ κακὰ πού ὑπάρχουν,
 αὐτὸ πού μῆτε στίς θεϊκὲς πόρτες δὲν μπορεῖ νὰ ζυγώσει
 20 ἀπὸ τίς θυσίαις μου, καὶ τοὺς κόπους τῶν γηρατειῶν μου,
 ἀπὸ τὰ πετροβολητὰ καὶ τίς ἐξαγνιστικὲς τελετὲς
 ἔβαλαν πιδό μπροστά. Ἄλιμονο, ποιὸς σοφὸς θὰ τὸ ἐπαινέσει;

ὦ σὺ πού μπῆκες στὰ ἄδυτα τῆς καρδιάς μου!
 ὦ σὺ πού κυβερνᾷς τὰ πάντα καὶ τὰ ὀδηγεῖς στὴν ἄλλη ζωή!
 25 Αὐτοὶ μ' ἔβαλαν ἔπειτ' ἀπὸ τοὺς κακοὺς
 καὶ οἱ κακοὶ θὰ πάρουν ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ πρώτη θέση;
 Αὐτοὶ ἄνομα συμμαχοῦν μεταξύ τους,

7 Ὅ,τι δὲν ἐμποδίζει: ἡ γνωστὴ κι ἀπὸ τὸ Θουκυδίδη σκέψη: τὸ δὲ μὴ ἐμπο-
 δῶν ἀνανταγωνίστφ εὐνοία τετίμηται», Θουκυδ. Β, 45,1.

*Πρὸς ἔν βλέποντες, τῶν θρόνων τὸ ἀσφαλές.
Ἐγὼ δ' ἔχοιμι μοῖραν ὦνπερ ἄξιον.*

30 *Εἰ δ' ἐνθάδ' οὐδεὶς, Χριστέ μου, σὺ μου μερίς,
ὄν κρεῖσσον, ἢ τὰ πάντα καὶ πάντων, ἔχειν.
Μόνον βέβαιον κτημάτων κ' ἐλεύθερον.
Τούτου μὲν ἡμᾶς οὐ τις ἐκβαλεῖ φθόνος.*

ΜΑ'

ΠΡΟΣ ΜΑΞΙΜΟΝ

*Τί ταῦτα; τολμᾶς καὶ σὺ, Μάξιμε, γράφειν;
Γράφειν σὺ τολμᾶς; τῆς ἀναιδεΐας ὄση!
Τουτὶ μὲν ἤδη καὶ κυνῶν ἀνώτερον.
Τολμητὰ πάντα πᾶσιν. Ὡς καιροῦ φορᾶς!
5 Ὡςπερ μύκητας, ἀθρόως ἀνατρέχειν
σοφοῦς στρατηγούς, εὐγενεῖς ἐπισκόπους,
μηδὲν προμοχθήσαντας εἰς μοῖραν καλοῦ.
Ἐξ ὧν τί γίνετ'; ἀρετὴ κολούεται,
μηδὲν πλέον φέρουσα, τῆς ἀγροικίας
10 θάρσος λαβούσης οὐ καλῶς ἀζήμιον,
ἀν μικρὰ ἄττα σπερμολογήση ρήματα.
Κυβιστάτω τις μὴ μαθῶν, τοξευέτω,
πτεροῖς φερέσθω πρὸς νέφη μετάρσιος.
Ἄρκεῖ τὸ βούλεσθ', οὐδαμοῦ τὸ εἰδέναί.
15 Μὴ καὶ σὺ μουσόπνευστος ἡμῖν ἀθρόως,
ὡςπερ λέγονται τῶν πάλαι σοφῶν τινες;
Μὴ καὶ σὲ δάφνης ἐξέμηνέ τις κλάδος·
ἢ μαντικῶν πέπωκας ὑδάτων ἄφνω,
ἔπειτα μέτρων ἐβλυσας, ἄμετρος ὢν;
20 Ὡς τῶν ἀπίστων καὶ νέων ἀκουσμάτων!
Σαοὺλ προφήτης, Μάξιμος λογογράφος!*

κι αποβλέπουν σ' ένα, την ασφάλεια τῶν θρόνων τους.
Ἐγὼ ἄς ἔχω τὸ μερίδιο ἐκεῖνο ποῦ μοῦ ἀξίζει.

- 30 Κι ἂν ἐδῶ δὲν εἶναι κανένας, Χριστέ μου, σὺ εἶσαι τὸ μερίδιο μου,
ποῦ εἶναι καλύτερο νὰ ἔχω παρὰ ὅλα ὅσα ὅλοι ἔχουν.
Εἶναι τὸ μόνο σταθερὸ κι ἐλεύθερο κτῆμα.
Αὐτὸ δὲ θὰ μοῦ τὸ στερήσει κανένας φθόνος.

ΜΑ΄

ΣΤΟ ΜΑΞΙΜΟ

- Τί σημαίνει αὐτό; Τολμᾶς, Μάξιμε, νὰ γράφεις καὶ σὺ;
Τολμᾶς καὶ σὺ νὰ γράφεις; Πόση ἡ ἀναίδειά σου!
Αὐτὸ πιά ξεπερνᾷ καὶ τὸν τρόπο τῶν σκυλιῶν.
Ὅλοι μποροῦν νὰ τολμοῦν τὰ πάντα. Πῶς γύρισαν οἱ καιροί!
- 5 Σὰ μανιτάρια μαζεμένοι ἀνεβαίνουν,
σοφοὶ στρατηγοί, εὐγενεῖς ἐπίσκοποι,
χωρὶς νὰ ἔχουν κοπιᾶσει καθόλου γιὰ τὴν ἀπολαβὴ τοῦ καλοῦ.
Καὶ τί γίνεται ἀπὸ αὐτό; Ἡ ἀρετὴ κουτσουρεύεται,
τίποτα παραπάνω δὲν ἀξίζει, ἐνῶ ἡ χωριατιὰ
- 10 πῆρε θάρρος ποῦ δὲ βλάφτει μὰ δὲν εἶναι καλό,
ἂν σπερμολογήσει τίποτα μικρὲς φῆμες.
Ἄς ἀκροβατεῖ κανένας χωρὶς νὰ μάθει, ἄς ρίχνει τόξο,
ἄς τὸν ἀνεβάξουν τὰ φτερά του μετέωρο στὰ νέφη.
Φτάνει τὸ νὰ θέλεις, τὸ νὰ ξέρεις ἄς ἐξαφανιστεῖ.
- 15 Μήπως κι ἐσένα σ' ἐνέπνευσαν ξαφνικὰ οἱ μοῦσες,
ὅπως λένε γιὰ μερικοὺς παλαιοὺς σοφοὺς;
Μήπως κι ἐσένα σὲ ἐβγαλε ἀπ' τὰ λογικὰ ἓνα κλωνὶ δάφνης;
ἢ ξαφνικὰ ἤπιες ἀπὸ μαντικά νερά
κι ἀμέσως ἀνάβλυσες μέτρα, ἐνῶ πρῶτα ἦσαν ἄμουςος;
- 20 Τί ἀπίστευτα καὶ παράξενα αὐτὰ ποῦ ἀκούω!
Ὁ Σαοὺλ προφήτης κι ὁ Μάξιμος συγγραφέας!

Τίς οὐ προφήτης; τίς καθέξει τὴν χέρα;
 Πάντων ὁ χάρτης, ἡ γραφὶς καὶ γρηθίων.
 Λέγειν, γράφειν, θέατρα συλλέγειν, σύγε
 25 κρότους ἐγείρειν μηδὲν εὐλαβούμενος.
 Βραχεῖς μὲν εἰσι τῶν ἀκουόντων σοφοί·
 πολλοὶ δὲ Μάξιμοί τε καὶ παράφοροι.
 Τούτοις ἀρέσκειν, τοὺς δὲ σοφοὺς χαίρειν ἔαν,
 τοὺς ἐσμилευμένους τε καὶ συνηγμένους.
 30 Αὐτοὺς γελώντων. Ἐν δ' ἀμύνασθαι δέη,
 τολμητὰ πάντα. Τοὺς σοφοὺς ἔχει θράσος.
 Τὸν Μάξιμον γνώτωσαν ἐκ παρρησίας.
 Καὶ ἡμῖν ἐστὶ τοῦ γελᾶν ἐξουσία.
 Τοῦτου τι ρῆον ἄρτι γελᾶν καὶ πλουσίως;
 35 Ρῆτωρ μὲν ἴσθι, τοῖς δ' ὑβρίζουσι κύων.
 Οὕτως ὑπάρξει τὸ κρατεῖσθαι μηδενοῦ.
 Πάλιν βοήσομ', ὦ λόγοι, καὶ πολλάκις.
 Οὕτω κενώσω τοῦ πάθους, ἀλλὰ βραχύ.
 Γράφειν σὺ τολμᾷς; εἶπέ μοι, ποῦ καὶ πόθεν
 40 μαθὼν; τίνας δὲ χειρὸς ἔργον τὸ γράφειν;
 Ἄλλ' οὐ χθὲς οὕτως. Ἠγάπας δ', εἴ σοι στενήν
 μάζαν πορίζοι τὸ λευκὸν τριβώνιον,
 τό θ' ὑλακόμωρον τοῦ βίου καὶ τοῦ τρόπου.
 Λόγοι δέ σοι τότε ἦσαν, ὡς ὄνῃ λύρα,
 45 καὶ βουσί κῦμα, καὶ ζυγὸς θαλασσίους.
 Νῦν δ' Ὀρφεὺς ἡμῖν πάντα κινῶν δακτύλοις,
 ἢ τειχοποιὸς Ἀμφίων ἐκ κρουμάτων.
 Τοιοῦτόν εἰσιν, ἦν τρυφῶσιν, οἱ κύνες.

Ἦ σοὶ γε μαῖαι τοῦτ' ἐνέπνευσαν θράσος,
 50 αἰ σαὶ συνεργοί, καὶ λόγων συμπαίστορες,
 ὧν εἴ σὺ κύκνος, αἷς ἐνηχεῖς μουσικόν,
 δταν ρέωσιν, ὡς ζέφυρος κατὰ πτερῶν
 αὔραις πραεῖαις ἀσμένως ἀπλωμένων;
 Γράφεις δέ· δὴ τί; καὶ κατὰ τίνας, κύων;
 55 Γράφεις κατ' ἀνδρός, ὧ γράφειν ἐστὶ φύσις,
 ὡς ὕδατι ρεῖν, καὶ τὸ θερμαίνειν πυρί·
 Ἐὼ γὰρ εἶπεῖν, οὐδὲν ἡδικηκότος,
 ὄσσον δ' ἐφ' ὑμῖν, καὶ μάλισθ' ὑβρισμένου.

- Ποιός δὲν εἶναι προφήτης; Ποιός θὰ κρατήσει τὸ χέρι;
 Τὸ χαρτί εἶναι γιὰ ὄλους, ἢ πέννα εἶναι καὶ γιὰ γριές.
 Νὰ λές καὶ νὰ γράφεις, νὰ μαζεύεις θεατές, ἐσὺ
 25 νὰ ξεσηκώνεις χειροκροτήματα χωρὶς καμιὰ ντροπή.
 Λίγοι εἶναι σοφοὶ ἀπὸ ὄσους ἀκοῦνε,
 Μάξιμοι πολλοὶ καὶ ἀνόητοι.
 Σ' αὐτοὺς ν' ἀρέσεις καὶ τοὺς σοφοὺς ἀποχαιρέτα τους,
 τοὺς καλλιεργημένους καὶ μετρημένους.
 30 Αὐτοὺς ἄς τοὺς περιγελοῦν. Κι ἂν χρειαστεῖ νὰ ἀμυνθεῖς
 μπορεῖς νὰ τολμήσεις τὰ πάντα. Οἱ σοφοὶ ἔχουν θάρρος.
 Τὸ Μάξιμο ἄς τὸν ἀναγνωρίσουν ἀπὸ τὴν ἀθυροστομία του.
 Ἔχομε δικαίωμα νὰ γελοῦμε κι' ἐμεῖς.
 Τί πιὸ εὐκολο ἀπ' αὐτὸ νὰ γελοῦμε τώρα καὶ μάλιστα πλούσια;
 35 Ἄς εἶσαι ρήτορας, σκυλί σ' ὄσους σὲ βρίζουν.
 Ἔτσι θὰ πετύχεις νὰ μὴ σὲ νικάει κανένας.
 Θὰ φωνάξω, ὦ λόγοι, πάλι καὶ πολλὰς φορές.
 Ἔτσι θὰ ἱκανοποιήσω τὸ πάθος μου ἀλλὰ γιὰ λίγο.
 Τολμᾶς ἐσὺ νὰ γράφεις; Πές μου πῶς κι ἀπὸ ποιόν
 40 ἔμαθες; Τίνος χεριοῦ ἔργο εἶναι τὸ γράψιμο;
 Δὲν ἦταν ἔτσι χτές. Σοῦ ἔφτανε ἂν λίγη
 μόνο τροφή σοῦ ἔφερνε τ' ἄσπρο παλιοπαλτό σου,
 καὶ ὁ γεμάτος σκυλογαυγίσματα βίος καὶ τρόπος σου.
 Οἱ λόγοι ἦταν τότε γιὰ σένα, ὅπως ἡ λύρα γιὰ τὸ γαΐδαρο
 45 καὶ ἡ θάλασσα γιὰ τὰ βόδια, κι ὁ ζυγὸς γιὰ τὰ ψάρια.
 Τώρα Ὀρφέας μᾶς ἐγίνες πού συγκινεῖς τὰ πάντα μὲ τὰ δάχτυλά σου
 ἢ Ἀμφίονας πού ὑψώνει τείχη μὲ τὴ μουσική.
 Τέτοιο πράγμα εἶναι τὰ σκυλιά, ἂν νιώθουν εὐχαρίστηση.

 Ἄλθθεια οἱ γριές σοῦ ἔβαλαν αὐτὸ τὸ θάρρος,
 50 πού σὲ βοηθοῦν στὶς δουλειές σου καὶ στοὺς λόγους σου,
 πού γι' αὐτὲς εἶσαι κύκνος καὶ τοὺς ψάλλεις τραγούδια,
 ὅταν φεύγουν, ὅπως ὁ ζέφυρος μὲ τ' ἀπαλὸ του
 φύσημα σὲ φτερά μὲ χαρὰ ἀπλωμένα;
 Καὶ σὰν τί γράφεις; Κι ἐναντίον τίνος, σκύλε;
 55 Γράφεις ἐνάντια σὲ κάποιον, πού τὸ γράψιμο εἶναι ὁ ἑαυτός του,
 ὅπως ἡ ροῆ στὸ νερὸ καὶ ἡ θέρμανση στὴ φωτιά·
 παραλείπω νὰ πῶ, ὅτι χωρὶς νὰ ἔχω ἀδικήσει,
 ὅσο εἶναι στὸ χέρι μου, ἔχω ὑβριστεῖ μὲ τὸ παραπάνω.

Φεῦ τῆς ἀνοίας! ὡς ἀπαίδευτον θράσος!
 60 Ἴππον καλεῖς, βέλτιστε, πρὸς λεῖον δρόμον·
 λέοντα νύσσεις ἀσθενεστάτῃ χερὶ.
 Πλὴν εἴ σε τοῦτο θῶμεν ἐσκέφθαι μόνον,
 ὡς οὐδ' ὑβρίζων ἀζιωθήσῃ λόγου,
 Ἐν τοῦτ' ἔχειν γε καὶ σοφὸν δοκεῖς ἔμοι.
 65 Τίς γάρ κυνὶ πλέκοιτ' ἄν, εὖ φρονῶν, μάχην;

MB'

**ΘΡΗΝΟΣ ΔΙΑ ΤΩΝ ΑΥΤΟΥ ΜΟΓΩΝ, ΚΑΙ ΠΡΟΣ
 ΧΡΙΣΤΟΝ ΔΕΗΣΙΣ ΠΕΡΙ ΛΥΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΒΙΟΥ**

Γαῖα φίλη, καὶ Πόντε, πάτρης πέδον ἀλλοδαπῆς τε,
 καὶ νεότης, πολὴ τε βίου δύσι, καὶ πτερρόντες
 μῦθοι, μόχθε περισσέ, καὶ οὖς τέκε Πνεῦμα φαεινόν,
 καὶ πτόλιες, σκόπελοί τε, ἔμδν σκέπας, ὧν διὰ πάντων
 5 ἤλυθον, ἰσχανῶν Χριστοῦ θεότητι πελάσσαι,
 πῶς μούνος τρηχεῖαν ἔβην ὁδὸν ἔνθα καὶ ἔνθα,
 στρωφῶν ἀργαλεῖο βίου τύπον, οὐδ' ἐδυνάσθη
 οὐδ' ὄσον ἔν ποτ' ἐλαφρὸν ἐπὶ χθονὸς ἴχνος ἐρεῖσαι,
 ἀλλ' αἰεὶ με μόγοισι μόγοι πέμπουσι κακοῖσιν;

10 ὦ σοφίη, σὺ δίδαξον ὄθεν τόσον ἀχθος ἔμοιγε.
 Πῶς μόγος εὐσεβέεσσι, καὶ οὐ μόγος ὀλλυμένοισιν;
 Ἦ ρά τις ἀμπλακίης ποιηὴ τάδε, ἢ ρα βίοιο
 ἀνθρακες, ὡς χρυσοῖο καθαιρομένου χοάνοισιν;
 Ἦ ρά μ' ὁ λυσσωδῆς καὶ βάσκανος, οἶά τιν' Ἰώβ,
 15 ἐς δῆριν καλέει; Σὺ δ' ἀλείφατι σόν με παλαιστήν
 τρίψας, εὖ τε πάροιθε μέγαν γυμνοῖς πρὸς ἀγῶνα,
 ὡς κεν ἀεθλεύσαντι γέρας καὶ κῦδος ὀπάσσης;

Ταῦτα μὲν αὐτός, ἀναξ, οἶδας, Λόγε. Καὶ γὰρ ἅπαντα
 κόσμον ἄγεις, μέγαλοισι λόγοις κρυπτοῖσιν ἐλίσσων,
 20 ὧν ὀλίγη τις πάμπαν ἐς ἡμέας ἔρχεται αὐγή,
 πηλὸν ἔτ' εἰλυμένους, καὶ δμματα νωθρὰ φέροντας.
 Αὐτὰρ ἐγὼ κέκμηκα βίῳ, τυτθὸν δ' ἐπὶ γαίης

ὦμέ, τί ανοησία! Τί θρασύτητα ἀπελέκητη!
 60 Καλεῖς, φίλε μου, τὸ ἄλογο γιὰ ἥσυχο τρέξιμο·
 λιοντάρι κεντᾶς μὲ πολὺ ἀδύνατο χέρι.
 Ἄλλὰ ἂν δεχτοῦμε ὅτι αὐτὸ μόνον ἔχεις σκεφτεῖ,
 πῶς κι ἂν ὑβρίζεις δὲ θὰ σὲ κάνομε ἀξιο τοῦ λόγου μας,
 αὐτὸ νομίζω πῶς θὰ εἶναι ἡ μοναδική σου σοφία·
 γιατί ποιός φρόνιμος θὰ μπλεκόταν σὲ μάχη μ' ἓνα σκύλο;

ΜΒ'

ΘΡΗΝΟΣ ΚΑΙ ΔΕΗΣΗ

Γῆ ἀγαπητὴ καὶ Πόντε, τῆς πατρίδας χῶμα καὶ χῶρα ξένη·
 νεότητα καὶ γηρατεία, τῆς ζωῆς βασιλεμα καὶ φτερωτοὶ
 λόγοι, μόχθε περίσσει καὶ ὄσους τὸ λαμπρὸ Πνεῦμα γέννησε,
 καὶ πόλεις καὶ σκόπελοι, σάρκα μου, ἀνάμεσα ἀπὸ ὅλα σας
 5 πέρασα, ἐπιμένοντας νὰ πλησιάσω τὴ θεότητα τοῦ Χριστοῦ,
 πῶς πέρασα μόνος τὸν τραχὺ δρόμο ἀπὸ δῶ κι ἀπὸ κεῖ,
 περιφρονῶντας τὴ σκληρὴ ζωὴ κι οὔτε μπόρεσα
 ἓνα κἄν ἔλαφρὸ σημάδι ν' ἀφήσω κάποτε πάνω στὴ γῆ,
 ἀλλὰ πάντοτε οἱ πόνοι μ' ἔστελναν σ' ἄλλους πόνους κακοῦς;

10 ὦ σοφία, ἐσὺ δίδαξε γιατί μὲ βρῆκαν τόσοι πόνοι.
 Πῶς οἱ πόνοι ἐγιναν γιὰ τοὺς εὐσεβεῖς καὶ γιὰ τοὺς ἀσεβεῖς κανένας;
 Τιμωρία κάποιας ἁμαρτίας εἶναι αὐτά; τῆς ζωῆς ἄνθρακας,
 ὅπως ὁ χρυσὸς ποὺ καθαρίζεται στὸ χωνευτήρι;
 Μῆπως ὁ λυσσασμένος καὶ φθονερός, σὰν ἄλλον Ἰῶβ,
 15 μὲ καλεῖ σὲ ἀγῶνα; Καὶ σὺ μὲ λάδι τὸν παλαιστή σου
 ἀφοῦ ἄλειψες, καλὰ πρῶτα τὸν γυμνῶνεις γιὰ μεγάλο ἀγῶνα,
 γιὰ νὰ νικήσω καὶ νὰ μοῦ δώσεις βραβεῖο καὶ δόξα;

Ἐσὺ τὰ ξέρεις αὐτά, βασιλιά Λόγε. Γιατί ὅλο τὸν κόσμον
 ὀδηγεῖς, μὲ τοὺς μεγάλους κρυμμένους σκοποῦς σου στρέφοντάς τον·
 20 ἀπ' αὐτοὺς λίγο μόνον φῶς ἔρχεται σ' ἐμᾶς,
 κυλισμένους ἀκόμα στὸν πηλὸ κι ἔχοντας ἀργοκίνητα μάτια.
 Μὰ ἐγὼ κουράστηκα ἀπ' τὴ ζωὴ καὶ λίγο ἀκόμα στὴ γῆ

- ἄσθμα φέρω, πολλῆσιν ἐλαυνόμενος κακότησι,
 δυσμενέων, φιλίων τε, τὸ καὶ περιώσιον ἄλγος.
 25 Τοῦνεκεν αἰάζω, πίπτω δ' ὑπὸ γούνασι σείο.
 Δὸς λῶσιν βιότιο νεκρῶ σέο. Δὸς καμάτιο
 ἄμπνευσιν, ζωῆς δέ μ' ἐλαφροτέρης ἐπίβησον,
 ἧς χάριν ἀσχαλῶ, καὶ κήδεα μυρί' ἀνέτλην.
 Ἄγγελικοίς δὲ χοροῖσι φέρων πελάσειας ὁδίτην
 30 οὐρανίου πυλεῶνος, ὄθι κλέος ἀστράπτοντος
 τρισσοῖς ἐν φαέεσσιν ἐνὸς μεγάλιο Θεοῖο.

ΜΓ'

ΠΡΟΣ ΕΑΥΤΟΝ ΚΑΤΑ ΠΕΥΣΙΝ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΙΣΙ'

- Ποῦ δὲ λόγοι πτερόντες; ἐς ἡέρα. Ποῦ νεότητος
 ἄνθος ἐμῆς; διόλωλε. Τὸ δὲ κλέος; ᾤχετ' αἴστον.
 Ποῦ σθένος εὐπαγέων μελέων; κατὰ νοῦσος ἔκαμψε.
 Ποῦ κτήσις καὶ πλοῦτος; ἔχει Θεός. Ἔλλα δ' ἄλιτρῶν
 5 ἀρπαλέαις παλάμησι πόρε φθόνος. Οἱ δὲ τοκῆς,
 ἠδὲ κασιγνήτων ἱερῇ δυάς; ἐς τάφον ἦλθον.
 Μούνη μοι πάτρη περιλείπετο· ἀλλ' ἄρα καὶ τῆς,
 Ὅρσας οἶδμα κελαινόν, ὁ βάσκανος ἤλασε δαίμων.
 Καὶ νῦν ξεῖνος, ἔρημος ἐπ' ἀλλοτρίης ἀλάλημαι,
 10 Ἐλκων ζωὴν τε λυπρὴν, καὶ γῆρας ἀφαιρόν,
 ἄθρονος, ἀπτολίεθρος, ἄπαις, τεκέεσσι μεμηλῶς,
 ζῶων ἡμᾶρ ἐπ' ἡμᾶρ ἀειπλανέεσσι πόδεσσι.
 Ποῖ ρίψω τόδε σῶμα; τί μοι τέλος ἀντιβολήσει;
 Τίς γῆ, τίς δὲ τάφος με φιλόξενος ἀμφικαλύψει;
 15 Τίς δ' ὄσσοις μινύθουσιν ἐμοῖς ἐπὶ δάκτυλα θήσει,
 Ἥ ρά τις εὐσεβέων, Χριστοῦ φίλος, ἧ ρα κάκιστος;

- Ταῦτα μὲν αὖρα φέροι. Τυτθῆς φρενὸς ἠδε μεληδῶν,
 εἴτε τάφῳ δώσει τις ἐμὸν δέμας, ἄπνοσον ἄχθος,
 εἴτε καὶ ἀκτερεῖστον ἔλωρ θήρεσσι γένοιτο,
 20 θήρεσιν, ἢ ἐκύνεσσιν ἐλώριον, ἢ πετενηοῖς,
 εἴδ' ἐθέλεις, πυρίκαυστον ἐς ἡέρα χεῖρεσι πάσσοις,
 ἢ ἐκατὰ σκοπέλων μεγάλων ρίψειας ἄτυμβον,

- θ' ἀνασαινω, κυνηγημένος ἀπὸ κακίες πολλές
 ἐχθρῶν μὰ καὶ φίλων, ποὺ εἶναι ἡ βαρύτερη λύπη.
 25 Γι' αὐτὸ θρηνώ καὶ πέφτω στὰ γόνατά σου.
 Δῶσε λύση τῆς ζωῆς στὸ νεκρὸ σου. Δῶσε στὴν κούρασή του
 ἀναπνοή, κι ἀνέβασέ με σὲ ζωὴ ἐλαφρότερη,
 ποὺ γι' αὐτὴν δυσανασχετῶ κι ὑπόμεινα χίλια βάσανα.
 Στοὺς ἀγγελικοὺς χοροὺς κοντὰ φέρε τὸν ὀδοιπόρο σου,
 30 ὀδηγώντας τον στὶς πύλες τ' οὐρανοῦ, ὅπου ἡ δόξα τοῦ ἐνὸς
 μεγάλου Θεοῦ ποὺ ἀστράφτει σὲ τριπλὰ φῶτα.

ΜΓ'

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΝΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΟΥ

- Ποῦ εἶναι οἱ φτερωτοὶ λόγοι; Στὸν ἀέρα. Ποῦ εἶναι τὸ ἄνθος
 τῆς νεότητάς μου; Χάθηκε. Ἡ δόξα; Ἔγινε ἄφαντη.
 Ποῦ εἶναι ἡ δύναμη τῶν καλοφτιαγμένων μελῶν; Τὴν τσάκισε
 ἡ ἀρρώστια. Τὰ κτήματα καὶ τὰ πλούτη; Τὰ ἔχει ὁ Θεός. Σ' ἄμαρ-
 5 ἀρπαχτικὲς παλάμες ἔδωσε ὁ φθόνος ἄλλα. Οἱ γονεῖς [τωλῶν
 καὶ τὸ ἱερὸ ζευγάρι τῶν ἀδελφῶν; Μπήκαν στὸν τάφο.
 Ἡ πατρίδα μ' ἀπόμεινε μόνο. Ἀλλὰ κι ἀπ' αὐτὴν
 σήκωσε μαῦρο κύμα καὶ μ' ἔδιωξε ὁ φθονερὸς δαίμονας,
 καὶ τώρα ξένος, ἔρημος πλανιέμαι στὴν ξενητεία,
 10 θλιβερὴ ζωὴ σέρνοντας κι ἀραχλα γηρατεία,
 χωρὶς θρόνο, χωρὶς πόλη, χωρὶς παιδιὰ ποὺ γιὰ παιδιὰ νοιάζομαι,
 ζώντας μέρα τὴ μέρα μὲ πόδια ἀειπλάνητα.
 Ποῦ νὰ ρίξω αὐτὸ τὸ σῶμα; Ποιὸ τέλος θὰ μὲ βρεῖ;
 Ποιὸ χῶμα, ποιὸς φιλόξενος τάφος θὰ μὲ σκεπάσει;
 15 Ποιὸς τὰ μάτια μου ποὺ βασιλεύουν θὰ κλείσει μὲ τὰ δάχτυλά του;
 Κάποιος εὐσεβῆς, τοῦ Χριστοῦ φίλος ἢ κάποιος πάγκακος;

- Αὐτὰ ἡ αὔρα ἂς τὰ πάρει. Αὐτὴ εἶναι μικροῦ μυαλοῦ φροντίδα,
 ἂν θὰ δώσει στὸν τάφο κάποιος τὸ σῶμα μου, φορτίο νεκρὸ,
 ἢ θὰ γίνει τροφή τῶν θηρίων ἀστόλιστο,
 20 τῶν θηρίων ἢ τῶν σκυλιῶν τροφή ἢ τῶν πουλιῶν,
 κι ἂν θέλεις, σκόρπισέ το στάχτη στὸν ἀέρα,
 ἢ σὲ μεγάλες πέτρες ἀταφο πέταξέ το,

ἢ ποταμοῖσι πύθοιτο, καὶ ὑετῆσι ροῆσιν.
 Οὐ γὰρ αἴσιτος ἐγὼ μόνος ἔσσομαι, οὐδ' ἀσύνακτος.
 25 Ὡς ὄφελον! πολλοῖς τόδε λώϊον. Ἄλλ' ἅμα πάντα
 ὕστατον ἡμᾶρ ἄγει περάτων ἄπο, νεύμασι θείοις,
 εἴ που καὶ σποδιή τις, ὀλωλότα θ' ἄψα νούσω.

Ἐν δὲ τόδ' αἰᾶζω, καὶ δεΐδια βῆμα Θεοῦ,
 καὶ ποταμοὺς πυρόεντας, ἀφέγγεα τ' αἰνὰ βέρεθρα,
 30 Χριστὲ ἀναξ, σὺ δέ μοι πάτερη, σθένος, ὄλβος, ἅπαντα.
 Σοὶ δ' ἄρ' ἀναψύξαιμι, βίον καὶ κῆδε' ἀμείψας.

ΜΑ'

**ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΔΙΑΒΑΛΛΟΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΜΟΝΑΧΟΥΣ,
 ΚΑΙ ΕΙΣ ΕΠΙΠΛΑΣΤΩΣ ΜΟΝΑΖΟΝΤΑΣ**

Πρῶν τις μὲ τρυφᾶν διετείνεται τῶν ἀνοήτων
 καὶ διαθρυπτομένων, πλούσιος, ὑψιτένων·
 ἄλλα τε πολλὰ λέγων, καὶ πλουτεῖν κῆπον ἔχοντα,
 καὶ ἀπραγμοσύνην, καὶ μετρίαν λιβάδα.
 5 Δάκρυα δ' αὐ σιγᾶς, εἶπον, τάλαν, ἠδὲ χαλινὰ
 γαστρός, καὶ γονάτων τραύματα, κάγρυπνίην.
 Οἷς μοναχοὶ νεκροῦσι τὰ σώματα, οἷ γε ἀληθῶς·
 τοὺς γὰρ ἀπαιδεύτους ρίψομεν ἐς κόρακας.
 Πράγματα δ' οἷα δοκεῖς ψυχὴν πάσχειν πολεμοῦσαν
 10 Σώματι, καὶ κόσμῳ ἀντικαθεζομένην;

Οἱ μοναχοὶ τί λέγουσιν, ἀκούσατε, ὦ φιλόκοσμοι,
 Οἱ τῆς προσκαιροῦ, τῆς μεγάλης ὀφρύος·
 κέκτησθε, πλουτεῖτε· γάμος, τέκνα, πάντα τὰ τερπνὰ
 ὑμέτερ', εἴτε τι γῆ, εἴτε θάλασσα τρέφει.
 15 Ἡμεῖς δ' ἂν πηγὴν, ἢ κηπίον, ἢ μικρὰν αὖραν,

* Στὸ ποίημα αὐτὸ ὁ Γρηγόριος καταφέρεται ἐναντίον τῶν ἐθνικῶν κυρίως ἐκείνων πού, ἐνῶ συγχωροῦσαν τ' ἀπειρα δικά τους παραπατήματα, ζητοῦσαν ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς ζωὴ ἀσθηρῆς τελειότητος καυτηριάζοντας καὶ τῆν παραμικρὴ παρέκκλιση. Χωρὶς νὰ περιφρονοῦν τὴ συκοφαντία, τοὺς κατη-

ἢ σὲ ποτάμι ἄς σαπίσει καὶ μὲ τὰ ρυάκια τῆς βροχῆς·
 δὲ θὰ εἶμαι ἐγὼ ὁ μόνος πού δὲ θὰ γνωρίσουν καὶ δὲ θὰ μαζέψουν.
 25 Μακάρι νὰ γινόταν ἔτσι! Θὰ ἦταν γιὰ πολλοὺς τὸ καλύτερο. Ἄλλὰ
 δλους μαζί ἢ στερνή μέρα μᾶς ὀδηγεῖ ἀπὸ τὰ πέρατα, μὲ θεῖα νεύματα,
 ὅπου τυχὸν εἶναι λίγο χῶμα καὶ μέλη καταλυμένα ἀπὸ τὴν ἀρρώστια.

Γιὰ ἓνα μόνο θρηνώ καὶ φοβοῦμαι, τὸ βῆμα τοῦ Θεοῦ,
 καὶ τοὺς πύρινους ποταμοὺς καὶ τὰ σκοτεινά, τρομερὰ βάραθρα.
 30 Χριστέ βασιλιά, σὺ εἶσαι πατρίδα μου, δύναμη, εὐτυχία, ὄλα.
 Σ' ἐσένα θὰ βρῶ ἀναψυχὴ γλιτώνοντας ἀπὸ ζωὴ καὶ βάσανα.

ΜΔ'

ΣΕ ΣΥΚΟΦΑΝΤΕΣ ΜΟΝΑΧΩΝ
 ΚΑΙ ΣΕ ΨΕΥΤΟΜΟΝΑΧΟΥΣ

Παλιὰ ἰσχυριζόταν ὅτι εἶχα δοθεῖ στὴν τρυφὴ ἓνας ἀπ' τοὺς ἀνόητους
 καὶ στὴν τρυφὴ δοσμένους, πλούσιος καὶ καμαρωμένος·
 πολλὰ ἄλλα ἔλεγε κι ὅτι ἤμουν πλούσιος ἀφοῦ εἶχα κῆπο,
 ὅτι καθόμουν ἀργὸς καὶ εἶχα νερὸ τρεχοῦμενο ὄχι λίγο.
 5 Γιατι δὲ λὲς τὰ δάκρυα, τοῦ εἶπα, ἄμοιρε, καὶ τὰ χαλινάρια
 τῆς κοιλιᾶς, τὰ πληγωμένα γόνατα καὶ τὴν ἀγρύπνια;
 Μ' αὐτὰ νεκρώνουν τὰ σώματα οἱ μοναχοί, οἱ ἀληθινοὶ βέβαια.
 Γιατι τοὺς ἀγύμναστους θὰ τοὺς στείλωμε στὸν κόρακα.
 Καὶ τί δυσκολίες νομίζεις ὅτι συναντᾷ ἡ ψυχὴ, ὅταν πολεμᾷ
 10 μὲ τὸ σῶμα κι ἀντιπαρτάσσεται στὸν κόσμο;

Τί λένε οἱ μοναχοί, ἀκοῦστε, ὦ τοῦ κόσμου φίλοι,
 πού εἶστε γεμάτοι ἀπὸ τὴ μεγάλη ἀλλὰ παροδικὴ ἐπαρση·
 ἔχετε κτήματα, εἶστε πλούσιοι, γάμος, παιδιὰ, ὄλα τὰ εὐχάριστα
 δικά σας, ἀπὸ ὅσα εἶτε ἢ γῆ εἶτε ἢ θάλασσα βγάζουν.
 15 Ἐμεῖς ἂν ἀποκτήσουμε μιὰ πηγὴ, ἢ ἓνα κηπάκι ἢ λίγο ἀεράκι

γοροῦσαν ὅτι κάλυπταν τὴν αἰσχρότητά τους μὲ ἐξωτερικὴ εὐσέβεια. Θεωροῦσαν ἐγκλήματα τὴν καλλιέργεια κήπων καὶ τὴν ἀναψυχὴ σὲ ἄλσος. Στηλιτεύει ὁμως τοὺς ὑποκριτὲς μοναχοὺς.

ἡ σκιὰν ἐκ δένδρων, κτήματ' ἐλαφρότατα,
 σχῶμεν, ἔπειτα τρυφήν τόδε φάσκετε. Ἡ καὶ ἀναπνεῖν
 οὐ δεῖ Χριστιανούς, τοῦτ' ἀδικεῖσθε μόνον;
 Εἷς νόμος, εἷς ὁ Θεός, κλήσις μία· πάντας ὁμοίως
 20 σωθῆναι Χριστὸς σὰρκ' ἀποδυσασμένους
 βούλεται. Ἄλλ' ἡμᾶς συναυνετε εἰς τὸ τέλειον,
 ὡς χρεὸς ἀνθρώποις οὐδὲν ὑποσχομένους.
 Εἰ δὲ Θεῶ, τοῦτ' αὐτὸς ἐπίσταται, οὐχὶ σὺ κρίνειν
 ἄξιος ὄντα κακόν, χεῖρονα τραυμάτων' ἔχων.

25 Ὡς στυγνός, ὦ νεανίσκε, καὶ ὠχρός, κἀνυπόδητος,
 αὐχμηρός τε κόμην, φθεγγόμενός τε μόγις!
 Καὶ ζώνης διαρεῖ τὸ χιτώνιον, ἢ τε μέλαινα
 διπλοῖς εὐτάκτως ἔλκετ' ἐς ἀστραγάλους.
 Ταῦτ' εἰ μὲν διὰ πίστιν, ὁ πᾶς βίος ἐστὶν ἔλεγχος·

30 εἰ δὲ ζωγραφίαν, ἄλλος ἐπαινεσάτω.
 Μηκέτι μῆτ' ἀρότρου μελέτω τινί, μηδὲ δικέλλης,
 μηδὲ φόρους διδόντω, μὴ γονέας τρεφέτω.
 Ἔστω σοι πῶγων τε βαθύς, καὶ ἰσάκκινος ἔσθος,
 καυχέν' ἐπιθρύπτων, δόγματα καινὰ τίθει.
 35 Ἄν δὲ σολοικίζης, καὶ πάντας ὁμοῦ καταλεύης,
 ἄγγελος· οὐδὲ τρίχες ἰσχὺν ἔχουσ' ὀλίγην.

Εἰ τις νῦν ἀκάθαρτον ἔχει βίον, ἢ πλεονέκτην,
 ἢ χεῖρας φονίους, ἢ λεγεῶνα μέγαν,
 μηδὲ μελῶν τήξει, μὴ δάκρυσι, μῆτε πόνοισιν
 40 αὐτὸν ἀποσμήχοι, μῦθος ἅπαντα τάδε·
 ἀλλὰ βίβλους στρεφέτω, καὶ ῥήματα πάντ' ἀναλέξας,
 αἰρεσιαρχείτω· τοῦτο λύσις κακίης.

Κόπτειν σάρκα παχεῖαν ἐν εἴδεσι πᾶσιν, ἀριστον
 εὐχαῖς, νηστεῖαις, φροντίσιν, ἀγρυπνίαις.
 45 Τὸν μὲν γὰρ καθαρὸν, καθαρώτερον εἰκὸς ὑπάρξαι,
 τὸν δὲ κακόν, τήξει τῆς κακίης τι μέρος.
 Εἰ δὲ τίς ἐστ' ἐπίπλαστος, ἐμοὶ καὶ τοῦτον ἀρέσκει
 κόπτεσθ', ὥστε δίκας τῆς ἀπάτης διδόναι.
 Τὰς παχεῖας σάρκας, καὶ γαστέρα ὄγκον ἔχουσαν
 50 ἢ λεπτὴ χωρεῖν εἰσοδος οὐ δύναται.

- ἢ ἴσκιό τῶν δέντρων, κτήματα μηδαμινά,
 ἔπειτα αὐτὰ τὰ λέτε τρυφή. Σίγουρα καὶ ν' ἀναπνέουν
 δὲν πρέπει οἱ Χριστιανοί· καὶ τοῦτο μονάχα σὰς ἀδικεῖ;
 Μὰ εἶναι ἕνας νόμος, ἕνας Θεός, μιὰ κλήση· ὅλοι ὁμοια
 20 νὰ σωθοῦμε, ἀφοῦ ἀποθέσαμε τὴ σάρκα, ὁ Χριστὸς
 ἐπιθυμεῖ. Ἄλλὰ ἐμᾶς στριμώχνετε στὴν τελειότητα,
 σὰ νὰ μὴν ἔχομε ὁμολογήσει καμιὰ ὀφειλὴ στοὺς ἀνθρώπους.
 Ἄν ἔχομε στὸ Θεό, αὐτὸς ξέρει· δὲν εἶσαι σὺ ἄξιος
 νὰ κρίνεις κάποιον κακό, ἀφοῦ ἔχεις χειρότερες πληγές.
- 25 Πόσο στεγνὸς στὴν ὄψη εἶσαι, παλληκάρι μου, ὠχρὸς ἢ ξυπόλυτος,
 μὲ βρώμικα μαλλιά καὶ πόσο μὲ κόπο μιλάς!
 Γλιστᾷ ἀπὸ τὴ ζώνη τὸ πουκάμισό σου καὶ τὸ μαῦρο
 ράσο κόσμια πέφτει στοὺς ἀστραγάλους.
 Ἄν αὐτὸ προέρχεται ἀπὸ πίστη, ὅλη ἡ ζωὴ σου εἶναι καθρέφτης.
- 30 Ἄν ὁμως εἶναι ζωγραφιά ἐξωτερικὴ, ὡς τὴν ἐπαινέσει ἄλλος.
 Μῆτε γι' ἀλέτρι πιά ὡς μὴ νοιάζεται κανένας μῆτε γιὰ ξινάρι,
 μῆτε φόρους νὰ δίνει, μῆτε γονεῖς νὰ τρέφει.
 Νὰ ἔχεις γενειάδα πλούσια καὶ φόρεμα τρίχινο
 καὶ τὸν τράχηλο λυγίζοντας, δίδασκε νέες δοξασίες.
- 35 Ἄν μιλάς βαρβαρικὰ καὶ ρίχνεις τίς πέτρες σου σ' ὄλους,
 εἶσαι ἄγγελος· ἀκόμη καὶ οἱ τρίχες δὲν ἔχουν λίγη δύναμη.
- Ἄν κάποιος τώρα ἔχει βίο ἀκάθαρτο κι ὅλο πλεονεξία
 ἢ χέρια αἱματοβαμμένα ἢ λεγεῶνα πολυάριθμη, καὶ μῆτε
 μὲ τὸ λιώσιμο τῶν μελῶν, μῆτε μὲ δάκρυα, μῆτε μὲ κόπους
 40 μπορεῖ τὸ βίο αὐτὸ νὰ καθαρῖσει, ὄλ' αὐτὰ εἶναι μῦθος.
 Ἄς φυλλομετρήσει τὰ βιβλία κι ἀφοῦ ἀναλογιστεῖ κάθε λόγο
 ὡς γίνεαι αἰρεσιάρχης· αὐτὸ εἶναι ἡ λύση τῆς κακίας.
 Νὰ καταπονεῖς τὴν παχιά σάρκα σὲ κάθε περίπτωσι εἶναι ἄριστο·
 μὲ προσευχάς, μὲ νηστεῖες, μὲ μέριμνες κι ἀγρύπνιες.
- 45 Ὁ καθαρὸς εἶναι φυσικὸ νὰ γίνεαι καθαρότερος·
 ὁ κακὸς νὰ λιώσει ἕνα μέρος τῆς κακίας του.
 Κι ἂν κάποιος εἶναι ψεύτικος, σ' ἐμένα ἀρέσει
 κι αὐτὸς νὰ πελεκιέται, ὥστε νὰ τιμωρεῖται γιὰ τὴν ἀπάτη.
 Τὶς παχιές σάρκες καὶ τὴ μεγάλη κοιλιά
 50 δὲν μπορεῖ νὰ τίς χωρέσει ἕνα στενὸ πέρασμα.

ΘΡΗΝΟΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΗΣ ΑΥΤΟΥ ΨΥΧΗΣ ΠΑΘΩΝ

Δύσμορος οἶα πάθον; τίς μοι γόος ἄξιος ἔσται;
 Τίς πηγὴ δακρύων ἄρκιος; οἶα μέλη;
 Οὔτε μόρον παίδων τις ἐὼν ἐκλαύσατο τόσσον,
 ἢ κεδνῶν τοκέων, ἢ φίλης ἀλόχου,
 5 οὐ πάτρην γλυκερὴν μαλερῶ πυρὶ τεφρωθεῖσαν,
 οὐ νούσω στυγερῇ ἄψευα τειρόμενα,
 ὅσσον ἐγὼ ψυχὴν ὀλοφύρομαι αἰνὰ παθοῦσαν.

(Φεῦ τάλας!) ὀλλυμένης εἰκόνοσ οὐρανίης.
 Ναὶ γὰρ δὴ μέγαλοιο Θεοῦ καὶ πλάσμα καὶ εἰκῶν,
 10 ἄνθρωπος, θεόθεν εἰς Θεὸν ἐρχόμενος·
 ὅστις ἄνω νεύσας, καὶ πνεύματι σάρκα πεδήσας,
 Χριστὸν ἔχει ζωῆς ἴλασον ἠγεμόνα·
 κτῆσιν ἐήν, γλῶσσάν τε καὶ οὖατα καὶ νόον αὐτόν,
 καὶ σθένος, ἐρχομένῳ πάντα διδοὺς βιώτῳ,
 15 ἀρπάζων κόσμου πολυχανδέος, ὅσσα κατεῖχεν,
 ἄρπαξ ἀλλοτρίων, ἀντίθεοσ Βελίας,
 ἐσ δὲ ταμεῖα φέρων πολὺ φέρτερα τῶν ἐπὶ γαίης,
 τῶν διακλεπτομένων, ἢ καταλυομένων,
 αὐτὸν ἀθρηῆσαι ἄνακτα Θεόν, καὶ πνεῦμα γενέσθαι,
 20 σάρκ' ἀποδυσάμενοσ καὶ πάχοσ ἀντίτυπον,
 ἀγγελικοῦ τε χοροῖο λαχεῖν στάσιν αἰγλήεντοσ
 μεῖζον τῶν μεγάλων ἄθλον ἔχων καμάτων·
 μηκέθ' ὀρῶν σκηνῆσ ἐλαφρὸν τύπον, ὡσ τοπάροισθεν,
 μηδὲ νόμου γραπτὴν εἰκόνα λυομένην,
 25 αὐτὴν δ' ἀτρεκίην καθαροῦ νοὸσ δμμάτι λεύσσων,
 μέλπων τ' ἐκ στομάτων ἤχον ἐορτάσιον.

Τοῦτο τέλος βροτέησ ζωῆσ πέλει. Ἐσ τὸδ' ἀνέλκει
 τῶν Χριστοῦ παθέων ὕβρισ ἐπιχθονίουσ,
 ὃσ δούλου μορφὴν ἀνεδέξατο, καὶ θανάτοιο
 30 γεύσατο, καὶ ζωῆσ δεῦτερον ἠντίασεν,

* Μετὰ τὴν ἀποχώρησὶ του ἀπὸ τὸν οἰκουμενικὸ Θρόνο ὁ Γρηγόριοσ ἐγκαταστάθηκε στὸ χωριὸ του, στὴν Ἀριανζό, καὶ στὴ μοναζιά τοῦ τόπου συν-

ΜΕ'

ΘΡΗΝΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΘΗ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ ΤΟΥ

Τί έπαθα ό άμοιρος; Και ποιός θρήνος είναι άντάξιος μου;
 Ποιά πηγή δακρύων θά μου φτάσει; Ποιά τραγούδια;
 Ούτε τών παιδιών του τό θάνατο δέν έκλαψε τόσο κανένας,
 ούτε τών γονιών του τών σεβαστών ή τής άγαπημένης του γυναίκας,
 5 ούτε τή γλυκιά πατρίδα πού τήν έκανε στάχτη άχόρταγη φωτιά,
 ούτε τό σώμα πού τό βασανίζει μισητή άρρώστια,
 όσο θρηνώ έγώ τήν ψυχή μου για τά δεινά πού έπαθε.

Ώμέ ό δύστυχος! Χάνεται ή ούράνια εικόνα.

- Γιατί βέβαια του μεγάλου Θεού και πλάσμα και εικόνα
 10 είναι ό άνθρωπος, από τό Θεό έρχεται και σ' αυτόν πηγαίνει.
 "Όποιος κοιτάζοντας ψηλά και δένοντας τή σάρκα μέ τό πνεύμα
 έχει τό Χριστό φιλικό όδηγό τής ζωής
 όποιος τά κτήματά του, τή γλώσσα, τ' αυτιά και τόν ίδιο τό νοϋ του,
 και τή δύναμη τά δώσει όλα στη ζωή πού έρχεται,
 15 άρπάζοντας από τόν ευρύχωρο κόσμο, όσα κατακρατούσε
 ό άρπαγας τών ξένων, ό αντίθεος Βελίας, [επίγειες
 και φέρνοντας στις αποθήκες του πολύ άνώτερες σοδειές από τις
 πού κλέφτες τις άρπάζουν και τις καταστρέφουν,
 θά δεϊ μέ τά μάτια του τό βασιλέα Θεό και θά γίνει πνεύμα,
 20 άφοϋ αποθέσει τή σάρκα και τό πάχος πού άντιστέκεται,
 και θά επιτύχει θέση στον όλόλαμπρο άγγελικό χορό,
 παίρνοντας έπαθλο μεγαλύτερο από τους μεγάλους κόπους του.
 Δέ θά βλέπει πιά τήν έλαφριά όψη τής σκηνης, όπως πρώτα,
 μήτε του νόμου τή γραπτή εικόνα πού διαλύεται,
 25 αλλά θά βλέπει μέ τά καθαρά μάτια του νοϋ τήν ίδια τήν άλήθεια,
 μέλλοντας μέ τά χείλη του τραγουδι έορταστικό.

- Αυτό είναι τό τέλος τής θνητής ζωής. Σ' αυτό ανεβάζουν
 τους ανθρώπους οί έξευτελισμοί τών παθών του Χριστού.
 Δέχτηκε τή μορφή δούλου, δοκίμασε τό θάνατο,
 30 και γύρισε για δεϋτερη φορά στη ζωή,

ὦν Θεός, ὦν ζωῆς ταμίης, αἰῶνος υπερθεν,
εἰκῶν ἀθανάτου πάντοτε Πατρός δλη,
ἄφρα με δουλοσύνης τε λύση, θανάτοιο τε δεσμῶν,
κρείσσονα πρὸς ζωὴν ἔμπαλιν ἐρχόμενον.

- 35 Ἄλλ' ἐγὼ οὐκ ἐφύλαξα Θεοῦ μυστήρια κεδνά,
μύστιν ἔχων ψυχὴν οὐρανόθεν ἀνόδου,
ἀλλὰ κάτω βρίθει με χοῶς πάχος, οὐδ' ἐδυνάσθη
ἰλύος ἐξαναδύς, ἐς φάος ὄμμα βαλεῖν.
Ναὶ βάλλον· ἀλλὰ μέσον νέφος ἴστατο ὅσσε καλύπτον
- 40 σὰρξ ἐπανισταμένη πνεύματι σὺν χθονίῳ.
Πολλὰ μὲν ἐν κραδίῳ μελεδήματα ἔνθα καὶ ἔνθα
στρωφᾶται, κενεὰ πλαζομένοιο νόου,
Χριστὸν ἐκάς βάλλοντα, Θεὸν Λόγον (οὐ δέχεται γὰρ
μὴ γινῆσθαι ψυχῇ νυμφίος ἀλλοτρίῃ).
- 45 Πολλὰ δ' ἐπὶ γλῶσση κέεται κακὰ φάρμακ' ὀλέθρου.
Γλῶσσα γὰρ ἀνθρώποις ἡμισυ τῆς κακίης,
θυμὸν ἐρευγομένη, γυμνὸν κακόν, ὅς τε μάλιστα
λάβρος ἐπιζείων, ἐκ νοῶς ἄνδρα φέρει,
ἢ δολερὸν κεύθουσα ἐνὶ στήθεσσι νόημα,
- 50 λεία δ' ἄρ' ἐξ ἀπαλοῦ φθεγγομένη στόματος.
Εἴθε δὲ ἦν τι θύρετρον ἐπ' ὀφθαλμοῖσιν ἐμοῖσιν,
οὐασί τ' οὐκ ἀγαθῶς πάντοσε πεπταμένοις,
ὡς τὸ μὲν ἐσθλὸν ὄραν τε καὶ εἰσαίοντα δέχεσθαι,
κλείεσθαι δὲ κακοῖς ἀμφοτέρ' αὐτομάτως.
- 55 Χειρῶν τ' ἔργον ἄριστον ἐς οὐρανὸν αἰὲν ἀείρειν
ἀγνάς, καὶ παρέχειν οὐρανόισι νόμοις.
Ὡς δὲ ποδῶν ἰέναι λείην ὁδόν, οὐκ ἐπ' ἀκάνθας,
οὐδὲ κατὰ σκοπέλων, καὶ τρίβον οὐχ ὀσίην.
Νῶν δὲ Θεὸς μὲν ἔδωκεν ἅπαν μέλος ἐσθλὸν ἐπ' ἐσθλοῖς,
- 60 εὐρατο δ' ἢ κακίῃ ὄπλον ἐμοὶ θανάτου.
Τίς νόμος οὗτος ἐμοί; πῶς δέσμιός εἰμι' ἐπὶ γαίης
σαρκός; πῶς δ' ἐλαφρῶ πνεύματι σῶμα μίγη,
οὐθ' ὄλος εἰμι νόος, καθαρὴ φύσις, οὔτε χερείων,
χοῦς ὄλος, ἐκ δ' ἀμφοῖν ἄλλο τι κάμφοτερον.
- 65 Τοῦνεκα καὶ πολέμοιο φέρω κλόνον αἰὲν ἄπαιστον,

ἐνῶ ἦταν Θεός, τῆς ζωῆς θησαυριστής, πέρα ἀπὸ τοὺς αἰῶνες,
ἀκέραιη ἢ εἰκόνα πάντοτε τοῦ αἰώνιου Πατέρα,
γιὰ νὰ μ' ἐλευθερώσει ἀπὸ τὴ δουλεία καὶ τὰ δεσμά τοῦ θανάτου,
καὶ ποὺ θαρθεῖ πάλι γιὰ καλύτερη ζωή.

35 Μὰ ἐγὼ δὲ φύλαξα τὰ θεῖα μυστήρια,
ἀν καὶ εἶχα ψυχὴ ποὺ εἶχε διδαχτεῖ τὴν ἄνοδο στὸν οὐρανό.
Μὲ τραβάει ὁμως κάτω τὸ χωμάτινο πάχος κι οὔτε μπόρεσα
ν' ἀναδυθῶ ἀπὸ τὴ λάσπη καὶ νὰ ρίξω τὰ μάτια μου στὸ φῶς.
Κοίταξα βέβαια· ἀλλὰ μεσολαβοῦσε νέφος ποὺ σκέπαζε τὰ μάτια,
40 ἢ σάρκα ποὺ ἐπαναστατοῦσε καὶ τὸ γήινο φρόνημα.
Πολλὲς φροντίδες στὴν καρδιά μέσα ἐδῶ κι ἐκεῖ
τριγυρίζουν, καθὼς ἄδειος πλανιέται ὁ νοῦς,
ποὺ διώχνουν μακριὰ τὸ Χριστό, τὸ Θεὸ Λόγο (γιατὶ δὲ δέχεται
ὁ νομφίος νὰ ἐνωθεῖ με ζένη ψυχῆ).

45 Πάνω στὴ γλῶσσα ὑπάρχουν πολλὰ κακὰ κι ὀλέθρια δηλητήρια.
Ἡ γλῶσσα γιὰ τοὺς ἀνθρώπους εἶναι ἢ μισὴ κακία.
Ξερνᾶ θυμὸ, γυμνὸ κακό, ποὺ πάρα πολὺ
βράζοντας ὄλος ὀρμὴ, βγάζει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸ νοῦ του,
ἢ ἂν καὶ κρύβει μέσα στὰ στήθη ἓνα δολερὸ νόημα,
50 λέει ὥραϊα λόγια ἀπὸ ἀπαλὸ στόμα.
Ἄμποτε νὰ ὑπῆρχε πορτόφυλλο στὰ μάτια μου
καὶ στ' αὐτιά, ποὺ δὲν εἶναι πάντα καλόβουλα ἀνοιχτά,
ὥστε τὸ καλὸ νὰ τὸ βλέπει καὶ ἀκούοντάς το νὰ τὸ δέχεται,
ἀλλὰ αὐτόματα καὶ τὰ δύο νὰ κλείνονται.

55 Τῶν χειρῶν ἔργο ἄριστο εἶναι νὰ τὰ ὑψώνομε στὸν οὐρανὸ πάντα
ἀγνά καὶ νὰ τὰ προσφέρομε στοὺς οὐράνιους νόμους.
Ἔτσι καὶ τῶν ποδιῶν ἔργο νὰ πηγαίνουν στὸν ἴσιο δρόμο,
ὄχι στ' ἀγκάθια, οὔτε στοὺς βράχους καὶ σὲ δρόμο ἄνομο.
Τώρα ὁμως ὁ Θεὸς μᾶς ἔδωσε κάθε μέλος κατὰλληλο γιὰ τὰ καλά,
60 κι ἦταν ἢ κακία ποὺ βρῆκε γιὰ μένα τὸ ὄπλο τοῦ θανάτου.
Τί μοῦ εἶναι αὐτὸς ὁ νόμος; Πῶς εἶμαι πάνω στὴ γῆ δέσμιος
τῆς σάρκας; Πῶς τὸ σῶμα ἐσμιξε με τὸ ἐλαφρὸ πνεῦμα;
οὔτε ὄλος νοῦς εἶμαι, φύση καθάρια, οὔτε χειρότερη,
ὄλος χῶμα, ἀλλὰ ἀπὸ τὰ δύο διπλὸ κάτι ἄλλο.

65 Γι' αὐτὸ καὶ συντηρῶ πάντα τὴν ἀσταμάτητη ταραχὴ τοῦ πολέμου,

σαρκὸς καὶ ψυχῆς ἀντικαθεζόμενων.

- Εἰκὼν εἰμι Θεοῦ, καὶ ἔλκομαι ἐς κακότητα.
 Κρείσσοι μαρναμένου χείρονος οὐχ ὁσίως·
 ἢ φεύγω κακότητα, καὶ ἴσταμαι, οὐκ ἄμογητί,
 70 πολλὰ διαθλήσας χειρὶ σὺν οὐρανήν.
 Ἔστι γάρ, ἔστιν ἐμοὶ διπλοῦς νόμος· ὧν ὁ μὲν ἐσθλός,
 ἐσπόμενός τε καλῶ· αὐτὰρ ὁ χειρότερος,
 ἐσπόμενός τε κακοῖσιν· ὁ μὲν νόος ἐστὶν ἔτοιμος
 πείθεσθαι Χριστῶ, πρὸς φάος ἐρχόμενος·
 75 ἄλλος δ' αὖ σαρκὸς τε καὶ αἵματος, ἔστι δὲ πρόφρων
 δέχνησθαι Βελίαν, πρὸς ζόφον ἐλκόμενος.
 Ἦτοι ὁ μὲν χθονίοισιν ἰαίνεται, ὡσπερ ἐπ' ἐσθλοῖς,
 τοῖς οὐχ ἴσταμένοις, ἀλλὰ παριπταμένοις.
 Καὶ φιλέει κώμους τε καὶ ἔχθεα καὶ κόρον αἰνόν,
 80 ἔργων τε σκοτίων αἴσχεα, κερδοσύνας.
 Εὐρείην δ' ὁδὸν εἶσιν, ἐῶ δ' ἐπιτέρπετ' ὀλέθρῳ,
 ἀφροσύνης δνοφερῆν ἀχλὺν ἐφεσσάμενος.

- Αὐτὰρ δγ' οὐρανόισιν ἀγάλλεται, ὡς παρεοῦσι
 τοῖς ἐλπιζομένοις, καὶ Θεὸν οἶον ἔχει
 85 ἐλπωρῆν βιότοιο· τὰ δε' ἐνθάδε καπνὸν ἄτιμον,
 ἄλλοθ' ὑπ' ἀλλοίῃ κείμενα συντυχίῃ.
 Καὶ φιλέει πενίην τε καὶ ἀχθεα, καὶ μελεδῶνας
 ἐσθλάς, καὶ στεινὴν εἶσιν ὁδὸν βιότου.
 Μαρναμένοισι δὲ τοῖσιν ἐπίσκοπον ἦλθεν ἄνωθεν
 90 Πνεῦμα Θεοῦ μεγάλου, καὶ νοῖ δῶκε χέρα,
 σώματος ἀργαλέοιο λύον κλόνον, ἠδὲ κελαινῶν
 εὐνάζον παθέων οἶδμ' ἐπανιστάμενον.

- Ἡ δὲ καὶ ὡς λυσοῦσεν ἔχει μένος, οὐδ' ἀπολήγει
 σὰρξ πολέμου, κλίνει δ' ἐνθα καὶ ἐνθα μάχη.
 95 Ἄλλοτε μὲν τε νόῳ χοῦς δάμναται· ἄλλοτε δ' αὖ τε
 σαρκὶ νοὸς κρατερῆ ἔσπεται οὐκ ἐθέλων.
 Ἄλλὰ τὸ μὲν ποθέει, τό γε βέλτερον· ὁ στυγέει δέ,
 ἔρδων, δουλοσύνην μύρεται ἀργαλέην,
 πατρός τ' ἀρχεγόνοιο πλάνην, καὶ μητρὸς ἄλιτρήν
 100 πάρφασιν, ἡμετέρης μητέρα μαργοσύνης,

τῆς σάρκας καὶ τῆς ψυχῆς ποὺ εἶναι ἀντιπαραταγμένες.

Εἶμαι εἰκόνα τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ ἔλκομαι στὴν κακία.

Τὸ χειρότερο ἀντιμάχεται ἄνομα τὸ καλύτερο.

Ἦ ξεφεύγω τὴν κακία καὶ νικῶ ὄχι δίχως κόπο,

70 καταφέρνοντας πολλοὺς ἄθλους μὲ τὴ βοήθεια τ' οὐρανοῦ.

Μὲ ὀρίζει, ναί, μὲ ὀρίζει νόμος διπλός· ὁ ἕνας καλὸς

ἀκολουθώντας τὸ καλὸ· χειρότερος ὁ ἄλλος

κι ἀκολουθεῖ τὸ κακὸ· ὁ νόμος τοῦ πνεύματος εἶναι ἔτοιμος

νὰ ὑπακούσει στὸ Χριστό, πηγαίνοντας πρὸς τὸ φῶς.

75 Ὁ ἄλλος εἶναι νόμος τῆς σάρκας καὶ τοῦ αἵματος κι εἶναι πρόθυμος

νὰ δεχτεῖ τὸ Βελίαρ καθὼς τὸν τραβᾷ ὁ ζόφος.

Ὁ ἕνας χαίρεται μὲ τὰ ἐπίγεια, σὰ νὰ εἶναι τὰ καλά,

ἐνῶ δὲν ἔχουν σταθερότητα κι εἶναι παροδικά.

Ἀγαπάει τὶς διασκεδάσεις καὶ τὶς ἐχθρες καὶ τὸν τρομερὸ κόρο,

80 τὰ αἴσχη τῶν σκοτεινῶν ἔργων καὶ τὶς ἀπάτες.

Περπατᾷ τὸν πλατὺ δρόμο καὶ χαίρεται μὲ τὸν δλεθρὸ του,

ντυμένος τῇ σκοτεινῇ ἀγλῇ τῆς ἀφροσύνης.

Ἐνῶ ὁ ἄλλος νιώθει ἀγαλλίαση μὲ τὰ οὐράνια, σὰ νὰ εἶναι

παρόντα ὅσα ἐλπίζομε καὶ τὸ Θεὸ μόνο ἔχει

85 ἐλπίδα τῆς ζωῆς του· ἐνῶ θεωρεῖ τὰ ἐδῶ καπνὸ χωρὶς ἀξία,

ποὺ βρίσκονται σὲ ἄλλη κατάσταση μὲ ἄλλη συγκυρία.

Καὶ ἀγαπᾷ τὴ φτώχεια καὶ τὰ βάρη τῆς ζωῆς καὶ τὶς φροντίδες

τὶς καλές, καὶ περπατᾷ τὸ στενὸ δρόμο τῆς ζωῆς·

κι ἐνῶ αὐτὰ μάχονταν ἦρθε ἀπὸ ψηλὰ ἐποπτικὸ

90 τὸ Πνεῦμα τοῦ μεγάλου Θεοῦ κι ἔδωσε βοήθεια στὸ νοῦ,

παύοντας τὴν ταραχὴ τοῦ ταλαίπωρου σώματος καὶ τῶν σκοτεινῶν

παθῶν καταπραΰνοντας τὸ φουσκωμένο κύμα.

Μὰ ἡ σάρκα κι ἔτσι ἔχει λυσσασμένη μανία καὶ δὲ σταματᾷ

τὸν πόλεμο, ἀλλὰ ἡ μάχη κλίνει πότε ἐδῶ καὶ πότε ἐκεῖ.

95 Ἄλλοτε ὁ νοῦς δαμάζεται ἀπὸ τὸ χῶμα κι ἄλλοτε πάλι

στὴ νικητρία σάρκα ὁ νοῦς ὑποτάζεται χωρὶς νὰ θέλει.

Αὐτὸ ποὺ ποθεῖ εἶναι τὸ καλύτερο· κι αὐτὸ ποὺ μισεῖ,

ὅταν τὸ κάνει, θρηνεῖ τὴ σκληρὴ ὑποδούλωσή του,

τοῦ πρωτόπλαστου πατέρα τὴν πλάνη καὶ τῆς μητέρας τὴν ἀνόσια

100 παρακοή, μητέρα τῆς ἀσέλγειάς μας,

καὶ σκολιοῖο δράκοντος ἀτάσθαλον αἰμοβόροιο
 ψευδος, ὃς ἀνθρώπων τέρπεται ἀμπλακίαις.
 Καὶ ξύλον, ἡδὲ φυτοῖο βροτῶν δηλήμονα καρπόν,
 γευσίν τ' οὐλομένην, καὶ θανάτοιο πύλας,
 105 Γύνωσιν μελέων τε παναίσχεια, καὶ παραδείσου
 ἡδὲ φυτοῦ ζωῆς ρίψιν ἀτιμοτάτην.
 Ταῦτα νόος κάμων ὀλοφύρεται. Ἦ δὲ νύ μοι σὰρξ
 δέρκεται ἐς προγόνους, καὶ φυτὸν ἀνδροφόνον,
 πᾶσάν τε γλυκερὴν ἀσπάζεται αἰὲν ἐδωδήν,
 110 ἦν ὀλοὸς σαίνων δείκνυσι πικρὸς ὄφης.

Ἦ μὲν καὶ γοῶω, καὶ εὐχολῆσιν ἀνακτα,
 ὃς πάντων κρατέει, καὶ ζυγὰ πᾶσι φέρει,
 λίσσομ' ὑπὲρ ψυχῆς καὶ σώματος, ἀμφοτέροισιν
 εὐμένεως δικάσαι, καὶ πόλεμον σκεδάσαι,
 115 κρείσσοι, ἧ θέμις ἐστίν, ὑποκλίναντα χέρειον·
 τοῦτο γὰρ οὐκ ὀλίγω λώϊον ἀμφοτέροις·
 μὴ χοῖ βριθομένην ψυχὴν ἐπὶ γαῖαν ὀδεύειν,
 ὥστε μολβοδαίνην ἐς βυθὸν ἐλκομένην,
 πνεύματι δὲ πτερόεντι καὶ εἰκόνι χοῦν ὑποεῖζει,
 120 ὡς κηροῖο πυρὶ τηκομένης κακίης.
 Τοιάδε λισσόμενος καὶ φάρμακα σαρκὶ παχείη
 πολλὰ φέρω, χαλεπὴν νοῦσον ἄφαρ σκεδάω.
 Καὶ μένος, οἷά τε θηρὸς ἀπιστοτάτοιο, κραταιοῖς
 δεσμοῖσιν κετέχω, οἷσμα κακὸν τρομέων.
 125 Γαστέρι κλειθρα τίθημι, δυσσalthεί θυμὸν ἀνίη
 δᾶπτω, καὶ δακρῦν ἐκπροχέω λιβάδας.
 Κάμπτω γούνατ' ἄνακτι τετρυμμένα, νύκτας ἀδύπνου
 ἔλκω, καὶ ρυπόω πένθιμον ἔσθος ἔχων.

Ἄλλων εἰλαπίναι τε, χοροστασίαι τε, γέλως τε,
 130 καὶ κῶμαι, χλοερῆς παίγνιά θ' ἡλικίης.
 Ἄλλοι δ' αὐτ' ἀλόχοις τε καὶ υἰέεσσι γάννυται,
 καὶ πλούτου κρατεροῦ κύδει λυομένω.
 Ἄλλοι δ' αὐτ' ἀγοραῖς τε καὶ ἄλσεσιν, ἡδὲ λοετροῖς
 τέρπονται, καὶ πνεῖν ἐν πόλλεσσι μέγα,

καὶ τοῦ δολεροῦ αἰμοβόρου φιδιοῦ τὸ ἄνομο
 ψέμα ποῦ εὐχαριστιέται μὲ τίς ἁμαρτίες τῶν ἀνθρώπων.
 Θρηνεῖ τὸ δέντρο καὶ τὸν ὀλέθριο γιὰ τοὺς θνητοὺς καρπὸ του,
 τὴ γεύση τὴ θανατηφόρα, τίς πύλες τοῦ θανάτου,
 105 τὴν ἐπαίσχυντη γύμνωσι τῶν μελῶν, κι ἀπ' τὸν παράδεισο
 καὶ τὸ φυτὸ τῆς ζωῆς τὴν ἀτιμότερη ἀπόρριψή του.
 Ἄπ' αὐτὰ συντριμμένους ὁ νοῦς δέρνεται. Ἡ σάρκα μου ὁμῶς
 στρέφει τὸ βλέμμα στοὺς προγόνους καὶ τὸ ἀνθρωποκτόνο φυτὸ,
 καὶ ἀποδέχεται πάντοτε κάθε γλυκιὰ τροφῆ,
 110 ποῦ τ' ὀλέθριο ἐχθρικό φίδι δείχνει καλοπιάνοντας.

Γι' αὐτὸ καὶ θρηνῶ καὶ μὲ τίς προσευχές μου τὸ βασιλιά,
 ποῦ κυβερνᾷ τὰ πάντα καὶ γιὰ τοὺς πάντες κρατεῖ τὴ ζυγαριά,
 παρακαλῶ γιὰ τὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα, καὶ γιὰ τὰ δύο,
 νὰ δικάσει μ' εὐμένεια καὶ τὸν πόλεμο νὰ διαλύσει,
 115 στὸ καλύτερο, ὅπως εἶναι τὸ σωστό, βάζοντας τὸ χειρότερο νὰ κλίνει
 τοῦτο εἶναι καὶ γιὰ τὸ δύο πολὺ καλύτερο·
 νὰ μὴ βαραίνει τὴν ψυχὴ τὸ χῶμα καὶ γέρνει στὴ γῆ,
 ὅπως τὸ βαρίδι ποῦ ἔλκεται στὸ βυθό,
 ἀλλὰ στὸ φτερωτὸ πνεῦμα καὶ στὴν εἰκόνα νὰ ὑποχωρήσει τὸ χῶμα,
 120 καὶ νὰ λιώσει ἢ κακία ὅπως τὸ κερί στὴ φωτιά.
 Τέτοια παρακαλῶντας καὶ φάρμακα στὴν πηχτὴ σάρκα
 φέρνω πολλὰ, γιὰ νὰ διώξω μακριὰ τὴ βαριά ἀρρώστια.
 Καὶ τὴν ὀρμὴ, θηρίο ἀνήμερο, μὲ δυνατὰ
 δεσμὰ συγκρατῶ, τρέμοντας τὴν κακὴ φορτοῦνα.
 125 Στὴν κοιλία βάζω κλειδωνιά, μὲ δυσίατη θλίψη τὴν ψυχὴ
 σπαράζω καὶ χύνω τίς βρύσες τῶν δακρύων μου.
 Λυγίζω τὰ βασανισμένα γόνατα στὸ βασιλιά, τίς νύχτες ἄυπνες
 τίς σέρνω, καὶ λερῶνω τὸ πένθιμο ροῦχο μου.

Γι' ἄλλους εἶναι τὰ τραπέζια, οἱ χοροί, τὰ γέλια,
 130 οἱ διασκεδάσεις, τὰ παιγνίδια τῆς ἀνθισμένης νιότης.
 Ἄλλοι γιὰ τίς γυναῖκες καὶ τοὺς γιούς τους καμαρώνουν
 καὶ γιὰ τοῦ μεγάλου πλούτου τὴ δόξα ποῦ περνᾷ,
 κι ἄλλοι μὲ τὴν ἀγορὰ πάλι καὶ τ' ἄλση καὶ τὰ λουτρὰ
 χαίρονται καὶ νὰ περνᾷ ὁ λόγος τους μέσα στὴν πόλη,

135 εὐφήμοις τε λόγοισι καὶ ἐσπομένων ὄρυγμαδῶν
 πεμπόμενοι, σοβαροὶ θ' ὑπόθεν ἐκ σανίδων.
 Πολλὰ γὰρ θνητοῖσι πολυσχιδέος βίῳ τοιο
 τέρψεις· ἐν δὲ κακοῖς κέκραται εὐφροσύνη.

Αὐτὰρ ἐγὼ τέθνηκα βίῳ, βαιὸν δ' ἐπὶ γαίης
 140 ἄσθμα φέρω· φεύγω δ' ἄστυα καὶ μέροπας.
 Θῆρεσι καὶ σκοπέλοισιν ὀμιλῶν, οἷος ἀπ' ἄλλων
 ναιετάω λυπρῆν ῥωγάδα καὶ σχεδίων·
 οἰοχίτων, ἀπέδιλος, ἀνέστιος, ἐλπίδι μούνη
 ζῶων, καὶ λῶβη πᾶσι πέλω χθονίοις.

145 Εὐνή μοι στιβάς ἐστι, τὰ ρήγεα σάκκος ἐρυμνός,
 Καὶ κόνις ἐν δαπέδῳ δάκρυσι δευομένη.
 Πολλοὶ μὲν στενάχουσι σιδηρεῖοις ὑπὸ δεσμοῖς·
 ἄλλους δ' αὖ τέφρην πυνθάνομ' εἶδαρ ἔχειν·
 τοὺς δὲ ποτὸν δακρύοισι μεμιγμένον ἀλγινόεσσιν

150 ἄλλους χειμερίαῖς βαλλομένους νιφάσι,
 νύκτας τεσσαράκοντα καὶ ἡμέρας, δένδρεσιν ἴσα
 ἐστάμεναι, κραδίῃ γῆς ἀπανισταμένους,
 καὶ Θεὸν οἶον ἔχοντας ἐνὶ φρεσίν· ἄλλος ἔδησε
 χεῖλεα, καὶ γλώσση θῆκε χαλινὰ φέρων.

155 Οὐ μὴ πάντα χαλινὰ, ὕμνοις δ' ἀνέηκε μόνοισιν,
 ἔμπνοον ὡς κιθάρην πνεύματι κρουομένην.
 Καὶ Χριστῷ κεφαλὴν τις ἐὼν ἀνέθηκε, φυλάσσων,
 εὐχῆς εὐαγέος εἶνεκ', ἀκερσεκόμην.

Ὅμματα δ' ἄλλος ἐπηξε, καὶ ὄβασι θῆκε θύρετρα,
 160 μὴ τι λάθῃ πέμψας κέντρον ἔσω θανάτου.

Τοῖα μὲν ἐξ ἐμέθεν χοῖ φάρμακα δυσμενέοντι,
 ἤδη καὶ πολὴν ἄλκαρ ἐμῶν παθέων.

Πολλὰ δ' οὐκ ἐθέλοντα καταιγίδες ἀπρωτίοπτοι
 στρωφῶσιν, χαλεποῖς ἄλγεσι τειρόμενον.

165 Αὐτὰρ ὁ οὔτε λόγοις ἐπιπείθεται, οὔτε μόγοισι
 δάμναται, οὔτε χρόνῳ κάμπτεται ὀκρυόεις·
 ἀλλ' αἰεὶ ζῶῃς κατεναντίον δμμασι τυφλοῖς
 σπεύδει, καὶ κρημνούς, ὡς λεγεῶν, ποθέει.

Εἰ δέ τί που καὶ βαιὸν ὑποείξειε Θεοῖο

170 δείμασιν, ἢ ἐπὶ πόνοις, ἢ θεόθεν λογίοις,
 ὥστε φυτόν παλάμησι μεθελκόμενον κομέοντος,

135 μὲ τὰ ἐπαινετικά λόγια καὶ ἀπὸ ὄχλαγωγία πού ἀκολουθεῖ
 νὰ προπέμπονται καὶ ἀγέρωχοι ψηλὰ ἀπὸ τοὺς θρόνους τους.
 Ἐῖναι πολλὲς γιὰ τοὺς θνητοὺς τῆς πολύμορφης ζωῆς
 οἱ εὐχαριστήσεις· μὲ τὰ δυσάρεστα ἀνακατεῦεται τὸ εὐχάριστο.

Μὰ ἐγὼ εἶμαι νεκρὸς γιὰ τὴ ζωὴ, καὶ λίγο ἀκόμα πάνω στὴ γῆ
 140 θ' ἀφήνω τὴν πνοή μου· ἀποφεύγω τὶς πόλεις καὶ τοὺς ἀνθρώπους.
 Μὲ τ' ἀγρίμια καὶ τοὺς βράχους ζώντας, χῶρια ἀπ' τοὺς ἄλλους
 κατοικῶ στὶς τραχιᾶς κι ἀδοῦλευτες πέτρες,
 μ' ἓνα φόρεμα, χωρὶς πέδιλα, χωρὶς στέγη, μὲ τὴν ἐλπίδα μόνο
 ζώντας κι εἶμαι ἀποδιοπομπαῖος γιὰ ὄλους τοὺς θνητοὺς.
 145 Τὸ στρῶμα μου εἶναι τὰ χόρτα, ὁ σκληρὸς σάκκος τὸ σκέπασμά μου
 καὶ ἡ σκόνη στὸ δάπεδο μουσκεμένη ἀπὸ τὰ δάκρυά μου.
 Πολλοὶ στενάζουν στὰ σιδερένια δεσμά τους·
 ἄλλοι ἀκούω ἔχουν τὴν τέφρα φαγητό τους·
 κι ἄλλοι στὸ πιτό τους ἀνακατεῦν ἀλγεινὰ δάκρυα,
 150 ἄλλους τὰ χειμωνιάτικα χιόνια τοὺς χτυποῦνε,
 σαράντα νύχτες καὶ μέρες, ἴδια μὲ δέντρα
 νὰ στέκονται μὲ τὸ νοῦ τους ἀνυψωμένοι ἀπὸ τὴ γῆ,
 καὶ τὸ Θεὸ ἔχοντας μόνο στὴν ψυχὴ τους· ἄλλος σφράγισε
 τὰ χεῖλη του κι ἔβαλε στὴ γλώσσα τοὺς χαλινούς.
 155 Ὅχι χαλινάρια σ' ὄλα, τ' ἄφησε ἀνοιχτὰ μόνο στοὺς ὕμνους,
 σὰν ἔμφυτη κιθάρα πού τὴν κρούει τὸ πνεῦμα.
 Ἐνας ἀφιέρωσε τὸ κεφάλι του στὸ Χριστό, φυλάγοντας
 ἀπὸ ἱερὸ τάξιμο ἄκοπα τὰ μαλλιά.
 Ἄλλος ἔκλεισε τὰ μάτια καὶ στ' αὐτιά του ἔβαλε πορτόφυλλα,
 160 μήπως χωρὶς νὰ καταλάβει δεχτεῖ τὸ κεντρί τοῦ θανάτου.

Αὐτὰ εἶναι τὰ φάρμακά μου γιὰ τὸ ἐχθρικό σῶμα.
 Τώρα πιά εἶναι καὶ τὰ γηρατειά μου τῶν παθῶν μου φάρμακο.
 Πολλὲς καταγίδες ἀπρόβλεπτες χωρὶς νὰ θέλω
 μὲ στρίφογυρίζουν, βασανιζόμενο ἀπὸ βαριοὺς πόνους.
 165 Ἄλλὰ τὸ σῶμα οὔτε στὰ λόγια ὑπακούει οὔτε οἱ κόποι
 τὸ καταπονοῦν, οὔτε, ἀλύγιστο, κάμπεται ἀπὸ τὸ χρόνο.
 Ἄλλὰ πάντα μὲ τυφλὰ μάτια ἐνάντια στὴ ζωὴ
 τρέχει, καὶ σὰν τοὺς χοίρους μὲ τὴ λεγεώνα, ποθεῖ γκρεμούς.
 Ἄν σ' ἓνα σημεῖο ὑποχωρήσει ἔστω καὶ λίγο ἀπὸ τοῦ Θεοῦ
 170 τὸ φόβο ἢ ἀπὸ τοὺς πόνους ἢ ἀπὸ θεϊκοὺς λόγους,
 καθὼς φυτὸ πού ὁ φυτευτὴς του τὸ τραβάει ἀπὸ τὴν ἄλλη,

Γυροῦται προτέρην ἔμπαλιν ἐς κακίην.

*ὦ μέλει, θανάτιο βροτῶν γένος! ὦς ρα κακοῖσι
δαπτόμενοι, μανίη τερπόμεθ' ἡμετέρη.*

- 175 *Οὔτε λόγον τίοντες, ὃν ἔνδοθι γινομένοισι
θῆκε Θεός, ζωῆς σπέρμα χαριζόμενος·
οὔτε νόμον τρομέοντες, ὃν ἔν ποτε λαϊνέησι
γράμματι ἀτρεκίην Χριστὸς ὑποσκιῶν
πλαξιν ἀναξ ἐχάραξε, καὶ ὕστατον ἐν κραδίησιν*
- 180 *ἡμετέραις, αἴγλη Πνεύματος εὐαγέος·
καὶ Χριστοῦ παθέεσσι ἐναντία μητιώωντες,
οἷσιν μ' ἐκ παθέων εἴλκυσεν ἀργαλέων,
σάρκα λαβὼν, σταυρῷ τε παγείς, πήξας τε μέλαιναν
πλάσματος ἀμπλακίην, καὶ Βελίαο κράτος,*
- 185 *ἄφρα παλιγγενέες τε καὶ ἐκ τύμβοιο θορόντες,
Χριστῷ σὺν μεγάλῳ κῦδος ἔχωμεν ἄνω.
Πολλὰ μὲν δὴ πᾶσιν ἐπιχθονίοισι Θεοῖο
δῶρα, τὰ καὶ γλώσσης κρείττονα ἡμετέρης.
Καὶ γάρ με πληγῆσιν ἀτασθαλέοντα δαμάζων,*
- 190 *ἔλκει πρὸς ζωὴν, καὶ φίλα μητιώων.
Πάντα γὰρ εὐμενέοντι νόῳ μερόπεσσι κυβερνᾷ,
εἰ καὶ κρυπτὸν ἔης βένθος ἔχει σοφίης,
καὶ πολὺς ἡμετέρης γενεῆς ζόφος ἠδὲ Θεοῖο
ἴσταται ἐν μεσάτῳ, ὃν περὶ ὄλιγοι*
- 195 *ὄμμασιν ὄξυτάτοισι διαυγέες ἐκ βιότιο,
καὶ καθαροὶ καθαρῆς ἀπτόμενοι σοφίης.*

- Αὐτὰρ ἐμοὶ Χριστὸς περιώσιον εὐχος ὀπάζων,
πρῶτα μὲν εὐζαμένη νειόθεν ἐκ κραδίης
μητέρι δῶρον ἔδωκε, καὶ ἐκ τοκέων ὑπέδεκτο*
- 200 *δῶρον, ἐπεὶ τέκνου φέρτερον οὐδὲν ἔχον
ἐν πᾶσι κτεάτεσσιν· ἔπειτα δὲ θεῖον ἔρωτα
φάσμασιν ἐννουχίοις σώφρονος ἦκε βίου.
Εἰ δ' ἄγε, νῦν αἴτιοιτε, θεόφρονες· οἱ δὲ βέβηλοι
ψυχάς, ὑμετέροις ὄβασι θέσθε θύρας.*

- 205 *Παῖε μὲν ἔην ἀπαλός, παῖς οὐ μάλα, ἠνίκα δὲ φρήν
ἐσθλῶν ἠδὲ κακῶν εἰκόνας ἐγγράφεται,*

ἐπιστρέφει ξανά στην προηγούμενη κακία του.

Ὡ δύστυχη, θνητὴ τῶν ἀνθρώπων γενιά! Πόσο, ἐνῶ τὰ δεινὰ
μᾶς δαγκάνουν, εὐχαριστιόμαστε μὲ τὴ μανία μας.

175 Οὐτε τὸ λόγο τιμοῦμε, πού ὅταν γεννιόμαστε μέσα μας
ἔβαλε ὁ Θεός, χαρίζοντάς μας σπέρμα ζωῆς.

Οὐτε ὁ νόμος μᾶς τρομάζει πού κάποτε στὶς πέτρινες πλάκες
μὲ τὰ γράμματα ἰχνογραφώντας τὴν ἀλήθεια ὁ βασιλιάς
χάραξε Χριστὸς καὶ τώρα τελευταῖα μέσα στὶς καρδιές

180 τὶς δικές μας, μὲ τὴ λάμψη τοῦ ἁγίου Πνεύματος·
ἀλλὰ καὶ μὲ σκέψεις ἀντίθετες στοῦ Χριστοῦ τὸ πάθος,
πού ἀπὸ φρικτὰ πάθη μὲ τράβηξε,

ἀφοῦ σάρκα ἔλαβε, καρφώθηκε στὸ σταυρὸ καὶ κάρφωσε τὴ βδελυρὴ
τοῦ πλάσματός του ἁμαρτία καὶ τὴ δύναμη τοῦ Βελιάρ,

185 ὥστε ξαναγεννημένοι κι ἀπὸ τὸν τάφο ἀναστημένοι
μαζὶ μὲ τὸ μεγάλο Χριστὸ νὰ λάβομε δόξα στὸν οὐρανό.

Εἶναι πολλὰ γιὰ ὄλους τοὺς ἐπίγειους τοῦ Θεοῦ
τὰ δῶρα, πού εἶναι ἀνώτερα ἀπὸ ὅ,τι μπορεῖ ἡ γλῶσσα μου νὰ πεῖ.

Γιατί, δαμάζοντάς με μὲ χτυπήματα γιὰ τὶς ἀτασθαλίες μου,

190 μὲ τραβάει στὴ ζωὴ μὲ φιλικές γιὰ μένα σκέψεις.

Γιατὶ ὅλα μὲ φιλικὴ σκέψη πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τὰ κυβερνᾶ,
ἂν καὶ εἶναι κατὰκρυφα τὰ βάθη τῆς σοφίας του.

Κι εἶναι πολὺς ὁ ζόφος πού στέκετα στὸ γένος μας
ἀνάμεσα καὶ στὸ Θεὸ καὶ λίγοι τὸν διασχίζουν,

195 πού ἡ ζωὴ τοὺς ἔδωσε ὀξύτατη διαύγεια στὰ μάτια,
καὶ ἄγνοι ἐγγίζουσιν τὴν ἀγνὴ σοφία.

Ἄλλὰ σ' ἐμένα ὁ Χριστὸς δίνοντας ἐξαιρετικὴ δόξα,

πρῶτα στὴν πού ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδιάς της προσευχήθηκε
μητέρα μου δῶρο μ' ἔδωσε κι ἀπ' τοὺς γονεῖς πάλι μὲ δέχτηκε

200 δῶρο, ἀφοῦ ἀπὸ τὸ παιδί τους τίποτα καλύτερο δὲν εἶχαν
ἀπὸ ὅλα τὰ κτήματά τους· ἔπειτα θεῖον ἔρωτα

μοῦ ἔβαλε μὲ νυχτερινὰ ὀράματα τῆς φρόνιμης ζωῆς μου.

Καὶ τῶρ' ἀκοῦστε, ὅσοι εὐσεβεῖς· κι ὅσοι βέβηλοι
στὶς ψυχές, κλεῖστε τ' αὐτιά σας μὲ πορτόφυλλα.

205 Τρυφερὸ παιδί ἤμουν ἀκόμα, ὄχι ἀκριβῶς παιδί, μὰ ὅταν ἡ ψυχὴ
χαράζεται ἀπὸ τὶς εἰκόνες τῶν καλῶν ἢ τῶν κακῶν,

- οὐπω μὲν στεροῖσι νοήμασιν εἶδος ἔχουσα,
 ἤθεσι δ' ἄλλοτρίοις πρῶτα χαρασσομένη.
 Αὐτὰρ ἐμοὶ τοκέες νόον ἔγραφον οὐτι κακοῖσι
 210 χρώμασι, τῆς δ' ἀρετῆς ἐσθλὰ διδασκομένῳ.
 Καὶ γὰρ δὴ πάντεσσιν ἐπιχθονίοισιν ἀγητοὶ
 ἔσκον, ἐπ' εὐσεβίῃ θυμὸν ἔχοντες ἕνα,
 ἴσον ὁμοῦ πολιῇ τε καὶ ἤθεσι κυδαλίμοισιν,
 ἀνδρομέης ζωῆς, δλβιοι, εὐσθενέες,
 215 μέτρα παρατροχάοντες. Ὁ μὲν ποτε τηλόθι μάνδρης
 ἐστηώς μεγάλης, ἧς μέγα νῦν κρατέει
 οὐκ οἶς, εἴτ' οἶων προφερέστατος, ἐξ οἶων τε
 ποιμῆν, νῦν δὲ πατήρ, καὶ νομέων νομέας.

- Οὐτι μὲν ἐς πολὺκαρπον ἀλωὴν δρθριος ἐλθῶν,
 220 πουλὸν δ' ἀποκρύψας τοὺς προτέρους καμιάτω.
 Ἥ δ' ἱερῶν τοκέων ἱερὸν φυτόν, εὐαγέος τε
 ρίζης, καὶ πτόρθων μητέρος εὐαγέων,
 οὐδὲν ἀτιμωτέρη προτέρων, αἱ Χριστὸν ἀνακτα
 δέξαντ', ἠδὲ τάφου λεῦσσαν ἀνεγρόμενον·
 225 βαιὸν μὲν πνεῖοντες ἐπὶ χθονὶ σαρκὸς ἀνάγκη,
 πλείονα δὲ ζωῆς μοῖραν ἔχοντες ἄνω.
 Τοῖς μὲν ἐγὼν ἀπαλὴν πλάσθην φρένα, καὶ νεόπηκτος
 οἶα τυρός, ταλάρου λάμβανον αἴψα τύπον.
 Καὶ ποτέ μοι κνώσσοντι παρίστατο τοῖος δνειρος,
 230 ἔλκων ρηϊδίως ἐς πόθον ἀφθορίης.

- Δοιαὶ μοι δοκέεσκον ἐν εἵμασιν ἀργυρέοισι
 στράπτειν παρθενικαὶ πλησίον ἰστάμεναι,
 ἄμφω μὲν καλάι, καὶ ὁμίληκες, ἀμφοτέροις δὲ
 κόσμος ἀκοσμίη, κάλλος ὃ θηλυτέραις.
 235 Οὐ χρυσὸς δειρὴν κατεκόσμεεν, οὐδ' ὑάκινθος,
 οὐδ' εἶχον σηρῶν νήματα λεπταλέα,
 οὐδὲ λίνου μαλακοῖο περιρρεθέεσσι χιτῶνας,
 οὐ γραπτοῖς βλεφάροις δμμ' ὑπολαμπόμενον,
 οὐδ' ὄσα τεχνῆεντες ἐπ' εἶδεσι θηλυτεράων
 240 ἄνδρες ἐμήσαντο φάρμακα μαχλοσύνης·
 οὐ ξανθαὶ πλοκαμῖδες ὑπὲρ νώτοιο χυθεῖσαι,
 παῖζον ἄμα πνοαῖς εὐκραέων ἀνέμων.

πού δὲ διαμορφώθηκε ἀκόμα ἀπὸ στερεὰ νοήματα,
παρὰ παίρνει τὰ πρῶτα ἴχνη ἀπὸ ξένα παραδείγματα.

- Ἄλλὰ οἱ γονεῖς μου ζωγράφιζαν στὸ νοῦ μου ὄχι μ' ἄσχημα
210 χρώματα καὶ μὲ δίδασκαν σωστὰ μὲ τὴν ἀρετὴ.
Γιατὶ σ' ὄλους τοὺς ἐπίγειους ἦταν θαυμαστοί,
ἔχοντας φρόνημα κοινὸ γιὰ τὴν κατόρθωση τῆς ἀρετῆς.
Ἴδιοι στὰ γηρατεῖα καὶ στὴν ἐξαιρετὴ συμπεριφορὰ
τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, καλότυχοι καὶ γενναῖοι,
215 προσπερνώντας τὰ μέτρα. Ὁ ἕνας κάποτε μακριὰ ἀπ' τὴ μάντρα
στεκόταν τὴ μεγάλη, πού τώρα ἔχει μεγάλη ἐξουσία σ' αὐτήν.
Ἦχι πρόβατο, ἔπειτα τὸ ἐξαιρετικότερο ἀπὸ αὐτὰ, καὶ ἀπὸ αὐτὰ
ποιμένας, ἀλλὰ τώρα πατέρας καὶ τῶν ποιμένων ποιμένας.

- Δὲν ἦρθε στὸ πολύκαρπο ἀμπέλι ἀπὸ τὴν αὐγὴ
220 ἀλλὰ ἄφησε πολὺ πίσω τοὺς ἄλλους στὴ δουλειά.
Ἡ ἄλλη ἀπὸ εὐσεβεῖς γονεῖς ἱερὸ φυτό, ἀπὸ ἅγια
ρίζα καὶ τῆς μητέρας ἱεροὺς κλώνους
καθόλου πῶς δευτέρη ἀπὸ τίς πρῶτες, πού τὸ βασιλιὰ Χριστό,
δέχτηκαν καὶ τὸν εἶδαν νὰ σηκώνεται ἀπὸ τὸν τάφο,
225 λίγο μόνο ἀναπνέοντας πάνω στὴ γῆ ἀπὸ ἀνάγκη τῆς σάρκας,
ἔχοντας ὁμῶς ψηλὰ μεγαλύτερο μερίδιο ζωῆς.
Αὐτοὶ ἔπλασαν τὴν ἀπαλὴ ψυχὴ μου καὶ σὰν τὸ πηχτὸ
τυρί, ἀμέσως ἔπαιρνα τὴ μορφή τοῦ τυροβολιοῦ.
Καὶ κάποτε πού κοιμόμουν μοῦ ἦρθε τέτοιο ὄνειρο,
230 πού μὲ τράβηξε εὐκόλα στὸν ἔρωτα τῆς παρθενίας.

- Δυὸ εἶδα μὲ φορέματα ἀσημένια
ν' ἀστράφτουν κοπέλλες στέκοντας κοντὰ μου,
ῥαῖες κι οἱ δύο, συνομήλικες· καὶ οἱ δύο στολίδια
εἶχαν τὴν ἀστολισιά τους, πού εἶναι ἡ ὁμορφιὰ τῆς γυναίκας.
235 Τὸν τράχηλο τους δὲ στόλιζαν χρυσῆς ἀλυσίδες, οὔτε ζαφείρια,
οὔτε εἶχαν λεπτὰ νήματα ἀπὸ μετᾶξι,
οὔτε χιτῶνες τίς τύλιγαν ἀπὸ ἀπαλὸ λινό,
οὔτε τὰ μάτια τους τόνιζαν τὰ βαμμένα βλέφαρά τους,
οὔτε ὄσα ἄνδρες τεχνίτες στὰ πρόσωπα τῶν γυναικῶν
240 σκέφτηκαν συδαιλίσματα τῆς ἀσέλγειας·
πλεξοῦδες ξανθῆς ριγμένεσ στίς πλάτες
δὲν ἐπαιζαν μὲ τὸ φύσημα ἀπαλοῦ ἄερα.

Ζώνη μὲν τῆσιν γε καλὸς ἐσφίγγετο πέπλος,
 ἄχρι καὶ ἀστραγάλων ἐς πόδας ἐλκόμενος·
 245 κρηδέμενῳ δ' ἐφύπερθε καρῆατα ἠδὲ παρεῖās
 κρυψάμεναι, κατὰ γῆς ἐσταότ' ὄμματ' ἔχον.
 αἰδέος ἀμφοτέρησιν ἐπέπρεπε καλὸν ἔρευθος,
 ὄσσον εὐννήτων φαίνεθ' ὑπ' ἐκ φαρέων.

Σιγῇ δ' ἀμφοτέρησι μεμυκῶτα χεῖλεα κεῖτο,
 250 οἷόν τε δροσεραῖς ἐν καλύκεσσι ρόδον.
 Τὰς μὲν ἐγὼν ὀρόων, μέγ' ἐγήθεον. Ἦ γὰρ ἔφασκον
 κρείσσονας ἡμερίων ἔμμεναι οὐκ ὀλίγον.
 Αἰ δέ με καὶ φιλέεσκον, ἐπεὶ σφισι θυμὸν ἰάνθην,
 χεῖλεσιν, ὕψα φίλον ὡς ἀγαπαζόμεναι·
 255 καὶ μοι ἐειρομένῳ τίνες ἢ πόθεν εἰσὶ γυναικες,
 ἢ μὲν ἀγνεῖαν ἔφη, ἢ δὲ σαοφροσύνην,
 αἰ Χριστῷ βασιλῆϊ παρασταδὸν ἐστηκυῖαι,
 κάλλεσιν οὐρανίων τερπόμεθ' ἀζυγέων.
 Ἄλλ' ἄγε δεῦρο, τέκος, μίξον τεὸν ἡμετέρησι
 260 καὶ πραπίδεσσι νόον, καὶ δαῖσιν δαῖδα,
 ὄφρα σε παμφανόωντα δι' αἰθέρος ὑψιφέρουσαι,
 στήσωμεν Τριάδος παρ σέλας ἀθανάτου.

᾿Ως φάμεναι φορέοντο δι' αἰθέρος. ᾿Ομμα δ' ἐμεῖο
 ἔσπετ' ἀφιπταμέναις. Χ' αἰ μὲν ὄνειρος ἔσαν,
 265 δηθὰ δ' ἐμῇ κραδίῃ σεμνοῖς ἰνδάσμασι νυκτὸς
 τέρπετο, καὶ φαενῆς εἰκόσιν ἀφθορήης.
 ᾿Αρτι μοι ἐς φρένα μῦθος ἀγείρετο, εὐτε νόημα
 ἐσθλῶν ἠδὲ κακῶν πῆγνυται ἀτρεκέως.
 Καὶ νόος ἠγεμόνευε πόθου, καὶ κάλλος ἀμυδρὸν
 270 ὄψιος ἐννοχίης φαίνεται ἄριπρεπέως.
 ᾿Ως δ' ὅτε καρφαλέην καλάμην σπινθῆρ ἀϊδηλος
 ἐνδοθι βοσκομένος, λάμπεται ἐξαπίνης,
 φλόξ ὀλίγη τοπρῶτον, ἔπειτα δὲ πυρσὸς ἀέρθη
 ἄσπετος, ὡς καὶ ἐγὼ φάσματι δαιόμενος
 275 ὡχ' ὑπέλαμπον ἔρωτα, σέλας δέ τε πᾶσι φαάνθη,
 οὐκέτ' ἐνὶ ψυχῆς βένθεσι κρυπτόμενον.

Ζώνη ἔσφιγγε τὸν ὠραῖο τοὺς πέπλο
 πὸν σερνόταν στὰ πόδια ὡς τοὺς ἀστραγάλους·
 245 μὲ κεφαλόδεσμο ἐπάνω τὸ κεφάλι καὶ τὸ πρόσωπο
 ἔκρυβαν, ἔσκυβαν τὰ μάτια τοὺς στὴ γῆ.
 Στόλιζε καὶ τίς δύο τὸ ὠραῖο ἐρύθημα τῆς ντροπῆς,
 ὄσο φαινόταν κάτω ἀπὸ τὰ καλοῦφασμένα ὑφάσματα.

Κι οἱ δυὸ εἶχαν κλεισμένα τὰ χεῖλη σιωπηλές,
 250 ὅπως τὰ ρόδα μέσα στοὺς δροσεροὺς κάλυκές τους.
 Τίς ἐβλεπα κι ἡ χαρά μου ἦταν μεγάλη. Ἔλεγα
 ὅτι βέβαια αὐτές ἦταν πολὺ καλύτερες ἀπὸ τίς θνητές·
 Αὐτές μὲ φιλοῦσαν, ἀφοῦ τόσο εἶχα μαζί τους χαρεῖ,
 μὲ τὰ χεῖλια τους, ἀγαπώντας με σὰν καλὸ τους γιό.
 255 Κι ὅταν τίς ρώτησα ποιές γυναῖκες ἦταν κι ἀπὸ ποῦ ἦρθαν,
 ἡ μία εἶπε ἡ ἀγνεία καὶ ἡ ἄλλη ἡ σωφροσύνη,
 πὸν στεκόμαστε δίπλα στὸ βασιλιά Χριστὸ
 καὶ νιώθουμε τίς ὁμορφιές τῶν ἀζευγάρωτων τ' οὐρανοῦ.
 Ἄλλὰ ἐμπρός, παιδί μου, ἔνωσε τὸ δικό σου νοῦ
 260 μὲ τὸ νοῦ τὸ δικό μας, τὴ λαμπάδα σου μὲ τίς λαμπάδες μας,
 γιὰ νὰ σὲ πᾶμε ὀλόλαμπρο ἀπὸ τὰ ὕψη τοῦ αἰθέρα
 καὶ νὰ σὲ βάλουμε κοντὰ στὸ φῶς τῆς ἀθάνατης Τριάδας.

Ἔτσι εἶπαν καὶ ὑψώθηκαν στὸν αἰθέρα. Τὰ μάτια μου
 τίς ἀκολουθοῦσαν καθὼς πετοῦσαν. Κι αὐτὸ ἦταν ὄνειρο,
 265 μὰ γιὰ πολὺ ἡ καρδιά μου μὲ τῆς νύχτας τίς σεμνές μορφές
 καὶ τίς εἰκόνες τῆς φωτεινῆς παρθενίας ἐπλεε σὲ χαρά.
 Ὁ λόγος τοὺς δενόταν μέσα στὴν ψυχὴ μου, ὅποτε τὸ νόημα
 ξεχώρισε καθαρὰ τῶν καλῶν καὶ τῶν κακῶν.
 Ὁ νοῦς ὀδηγοῦσε τὸν πόθο καὶ ἡ ἀχνὴ ὁμορφία
 270 τοῦ νυχτερινοῦ ὀνείρου ἔλαμπε τώρα ὀλοκάθαρη.
 Κι ὅπως ὅταν στίς ξερὲς καλαμιές ἀφαντὴ σπῖθα
 καίγοντας μέσα πετιέται φλόγα ξαφνικά,
 φλόγα μικρὴ στὴν ἀρχή, ἔπειτα ὑψώθηκε πυρσὸς
 ἀσυγκράτητος, ἔτσι κι ἐγὼ καθὼς μ' ἔκαιγε τὸ ὄνειρο
 275 γρήγορα φανέρωσα τὸν ἔρωτα καὶ σ' ὄλους ἀστραψε φῶς,
 πὸν δὲν κρυβόταν πιά μέσα στὰ βάθη τῆς ψυχῆς.

258 Πόση γλυκύτητα ἀποπνέουν οἱ στίχοι αὐτοὶ (231–258) καὶ πόσο εὐαίσθητη
 καὶ τρυφερὴ δείχνουν τὴν ψυχὴ τοῦ Γρηγορίου.

Πρώτα μὲν εὐσεβέεσσιν ὀμίλειον, οἳ ῥα γάμοιο
 δεσμὰ φύγον, κόσμου λυόμενοι χθονίου,
 ὡς Χριστῷ πτερόεντες ἄμ' ἔσπονται βασιλῆϊ,
 280 ἔνθεν ἀπορνύμενοι κύδει σὺν μεγάλῳ.
 Τοὺς μὲν ἐγὼ φιλέων τε καὶ ἀμφιέπων περὶ κῆρι,
 ἐλπίδος ἠγεμόνας εἶχον ἐπουρανίης·
 αὐτὰρ ἔπειτα γάμοιο βαρὺν ζυγὸν ἐκτὸς ἔθηκα,
 ὑψηλὴν ποθέων μοῖραν ἀειθαλέων.
 285 Καὶ γὰρ δὴ φύσεως μὲν, ὄσαι λάχον οὐρανὸν εὐρὺν
 ἀζυγέες, παθέων κρείσσονες ἀργαλέων.

Αἰγλήεις πρώτιστα Θεὸς μέγας· ὡς δὲ Θεοῖο
 λάτριες ὑψιθρόνου πλησίον ἑσταότες·
 οἱ πρώτην ἀκτῖνα Θεοῦ καθαροῖο φέροντες,
 290 παμφαέες, θνητοῖς φῶτα χαριζόμενοι.
 Ὅσσοι δ' ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος εἰς ἓν ἄγερθεν,
 καὶ δυάς εἰσι, χοὸς ἔκγονα μαρναμένου,
 συζηγῖν ποθέουσι, καὶ ἐς δέμας εἰσὶν ἐτοῖμοι
 σπεῖρειν. Ἄλλ' ὁ Λόγος κρείσσονα μοῖραν ἄγων,
 295 σαρκὸς νόσφιν ἔθηκε, πλάνου δ' ἀποέργαθε κόσμου,
 ζωῆς δ' ἀθανάτων θῆκ' ἀδέτοιο πέλας.
 Ἐνθα μ' ἔπεμπε πόθος μεγαλήτορα, οὐδ' ἐπὶ γαίης
 ἥρειδον χθαμαλῆς ἵχνιον ἀδρανέον.
 Ἄλλ' ὥστε γλυκεροῖο γεγευμένος ἠὲ γάλακτος,
 300 ἢ μέλιτος, σταθερῆς κειῖθι χοροστασίης,
 οὐκ ἔθελον πικρῆς μοι ἐδητύος ἄσσον ἱκέσθαι,
 θυμοβόρου κακίης ἐνθάδε τικτομένης.
 Οὐδέ τί μοι θαλῖαι τε καὶ ἄ νεότητι μέμηλεν,
 οὐκ ἔσθος μαλακόν, οὐδὲ χλιδῶσα κόμη,
 305 οὐκ αἰσχυρῶν ἐπέων ἄχαρις χάρις, οὐδὲ γέλωτες
 ἀκρατέες, σαρκὸς βράσματα δυσμενέος
 ἔσκε φίλα. Σκοπέλους δέ, καὶ οὖρα, καὶ χρεμέθοντας
 ἵππους, ἠδὲ κυνῶν θηροφόνων δμαδον
 ἄλλοισιν παρέηκα, τὰ δ' ὄλβια πάντα τινάζας,
 310 αὐχέν' ὑπὸ στερεῆ ἤθηκα σαοφροσύνη,
 ἦ μ' ἐκόμει τ' ἐφίλει τε καὶ ἐς μέγα κῦδος ἄεξεν,
 ἐν δ' ἐτίθει Χριστοῦ χεῖρεσι προφρονέως.

Ἄλλά, Πάτερ, Πατρός τε Λόγος, καὶ Πνεῦμα φαεινόν,

Συναναστρεφόμουν πρώτα τούς εὔσεβεις, πού τοῦ γάμου
τὰ δεσμά ξεφυγαν, ἐλεύθεροι ἀπὸ τὸν κόσμο τῆς γῆς,
γιὰ ν' ἀκολουθοῦν φτερωτοὶ τὸ βασιλεῖα Χριστό,

280 πετώντας ἀπὸ τῆ γῆ μὲ δόξα μεγάλη.

Τοὺς ἀγαποῦσα καὶ τοὺς περιποιόμουν μὲ τὴν καρδιά μου,
καὶ τοὺς εἶχα ὀδηγοὺς στὴν ἐλπίδα μου γιὰ τὸν οὐρανό.
Ἐξῶ ἀπ' τὴν πόρτα μου ἄφησα τὸ βαρὺ ζυγὸ τοῦ γάμου,
ποθώντας νὰ ἴχω μέρος στὴν ψηλὴ θέση τῶν παρθένων.

285 Γιατί, ὄσες ἀζεργάρωτες ἔλαχαν τὸν πλατὺ οὐρανό,
εἶναι φύσεις ἀνώτερες ἀπὸ τὰ ἐνοχλητικὰ πάθη.

Φῶς εἶναι ἀρχικὰ ὁ μέγας Θεός· ἔτσι καὶ τοῦ Θεοῦ
οἱ προσκυνητὲς πού στέκονται κοντὰ στὸν ὑψηλόθρονο.
Αὐτοὶ ἔχοντας τοῦ ἀγνοῦ Θεοῦ τὴ λάμψη,

290 ὀλόφωτοι, φῶτα χαρίζουν στοὺς θνητούς.

Μὰ ὄσοι ἀπὸ ψυχὴ καὶ σῶμα ἔγιναν ἓνα ὄλο,
καὶ εἶναι δυάδα, βλάστημα τοῦ χώματος πού πολεμᾷ,
ποθοῦν τὸ συζυγικὸ δεσμὸ καὶ εἶναι ἔτοιμοι σὲ σώματα
νὰ σπεύρουν. Ἄλλὰ ὁ Λόγος, κατευθύνοντας τὸ ἀνώτερο μέρος,
295 τὸ ξεχώρισε ἀπὸ τὴ σάρκα καὶ τὸ ἀπομάκρυνε ἀπὸ τὸν πλάνο κόσμο,
καὶ τὸ ἔβαλε κοντὰ στὴν ἀδέσμευτη τῶν ἀθανάτων ζωῆ.

Ἐκεῖ μ' ἔφερεν ὁ πόθος μου γιὰ τὰ μεγάλα, οὔτε πάνω στὴ γῆ
τὴν ταπεινὴ πατοῦσα ἀνεργο τὸ πόδι μου,
μὰ σὰ νὰ εἶχα γευτεῖ τὸ γλυκὸ γάλα,

300 ἢ τὸ μέλι τῆς αἰώνιας ἐκεῖ χοροστασίας,

δὲν ἤθελα πιά νὰ γυρίσω κοντὰ στὸ πικρὸ φαγητό μου,
ἐπειδὴ ἐκεῖ γεννιέται ἡ κακία πού τρώει τὴν ψυχῆ.

Οὔτε τὰ τραπέζια καὶ ὄσα οἱ νέοι ἀγαποῦν,
τὰ μαλακὰ ροῦχα καὶ τὰ περιποιημένα μαλλιά,

305 ἢ ἄχαρη χάρη τῶν αἰσχυρῶν λόγων, τὰ γέλια

τ' ἀκράτητα, οἱ ἄφροὶ τῆς ἐχθρικῆς σάρκας,
μοῦ ἦταν ἀγαπητά. Τοὺς σκοπέλους καὶ τὰ ὄρη καὶ τ' ἄλογα
πού χρεμετίζουν καὶ τὰ γαυγίσματα τῶν κυνηγᾶρικων σκυλιῶν
τ' ἄφησα σ' ἄλλους κι ἀφοῦ πέταξα ὄλες τις καλοτυχίες,

310 ἔσκυψα τὸν τράχηλο στὸ ζυγὸ τῆς σκληρῆς ἐγκράτειας
πού μὲ περιποιόταν, μ' ἀγαποῦσε καὶ μ' ἔφερε σὲ μεγάλη δόξα
καὶ μ' ἔβαλε καλοπροαίρετα μέσα στὰ χέρια τοῦ Χριστοῦ.

Ἄλλὰ Πατέρα καὶ τοῦ Πατέρα Λόγε, καὶ Πνεῦμα φωτεινὸ,

- ζωῆς ἡμετέρης ἔρμα κακοσταθέος,
 315 μὴ με λίπης χεῖρεσσιν ὑπ' ἀργαλέησι δαμῆναι
 δυσμενέος, τῆς σῆς ἐλπίδος ἀντιπάλου.
 Μῆδ' ὡς νῆα μέλαιναν, ἐδπλοον, ὀρθὰ θεούσαν,
 ἦδη καὶ λιμένων πλησίον ἵπταμένην.
 λαίφεσι πεπταμένοισιν ἐπαίξασα θύελλα
 320 λευγαλέων ἀνέμων, ἐξαπίνης ὀπίσω
 πέμψειεν παλίνορσον ἐπ' εὐρέα νῶτα βίοιο,
 ἔνθα καὶ ἔνθα κακοῖς βρασσόμενον μεγάλοις,
 μὴ που δὲ κρυπτήσι ποτὶ σπιλάδεσσιν ἐάξῃ.
 Τοῖος γὰρ Βελίου τοῦ φθονεροῦ νόος·
 325 αἰὲν ἀπεχθαίρει μερόπων γένος, οὐδ' ἀπὸ γαίης
 βούλεται οὐρανίους ἔμμεναι, οὐρανόθεν
 αὐτὸς ἐὼν διὰ μῆτιν ἐπὶ χθόνα τήνδε τιναχθεῖς·
 δύσμορος, ὃς πρώτου κάλλεος εὐχος ἔχειν
 ἰέμενος, μεγάλην τε Θεοῦ βασιληΐδα τιμῆν,
 330 Ἄντὶ φάους στυγερὴν ἀμφέσατο σκοτίνην.
 Τοῦνεκα καὶ σκοτίοισιν ἰαίνεται αἰὲν ἐπ' ἔργοις,
 καὶ ζοφερῆς κακίης ἐνθάδε κάρτος ἔχει.
 Διπλοῦς δ' αὖ μορφὴν τελέθει, σκολιός τε νόημα,
 ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλοιὴν ἐρχόμενος παγίδα.
 335 Ἦτοι ὁ μὲν σκότος ἐστὶν ὑπέρτατον· ἦν δέ μιν εὐρης,
 ἄγγελον ἐς φωτὸς ὥκα μεταστρέφεται,
 καὶ ρ' ἀπαλὸν γελῶν, σαίνει φρένας. Ἔνθα μάλιστα
 φράδμονος, ἀντὶ φάους μὴ θανάτῳ πελάσαι.
 Τὴν μὲν γὰρ κακότητα φυγεῖν, καὶ χείρονος ἀνδρός·
 340 πολλοῖς γὰρ κακίῃ ἔχθεται ἀμφοδίη.
 Αἰνῶ δ' ὃς λοχόοντα, καὶ ὃς ἀίδηλον ἐλέγχει,
 Πνεύματος ὀξύτατοις δμμασι δερκόμενος.
 Ἄλλὰ σάω καὶ γῆρας ἐμὸν πολίον τε κάρηνον,
 τέρμα φέροις ζωῆς Ἰλαος, ὧς με πάρος
 345 ἐνδυκέως ἀγάπαζες, ἐπ' ἡματι δ' ἡμαρ ἄριστον
 ἦγες, χρηστοτέραις ἐλπίσι πρόσθε φέρων·
 καὶ μ' ἐκ δυσμενέων τε καὶ ἀργαλέων μελεδῶνων,
 εὐδιδιον ἐς λιμένα σῆς βασιλείας ἄγοις,
 ὄφρα σε σὺν φαέεσσιν ἀειζώοισι γεραίρων,
 350 κύδεος οὐρανοῦ μοῖραν ἔχοιμι, ἀναξ.

- τὸ ἔρμα τῆς δικῆς μας ζωῆς ποῦ ἡ ἀστάθεια τὴ δέρνει,
 315 μὴν ἀφήσεις νὰ ὑποταχῶ στὴ σκληρὴ δύναμη
 τοῦ ἐχθροῦ, ποῦ ἀντιπαλεῦει τὴ δική σου ἐλπίδα.
 Μήτε καὶ καράβι μαῦρο, καλοτάξιδο, ὀρθόπλωρο,
 ποῦ πετάω πιά κοντὰ στὸ λιμάνι
 μ' ἀπλωμένα τὰ πανιά, πέφτοντας πάνω μου θύελλα
 320 ἀνέμων κακορρίζικων, ξαφνικὰ πίσω
 νὰ μὲ γυρίσει ἀναπλωρίζοντας στὴν πλατιὰ ἐπιφάνεια τῆς ζωῆς,
 βασανισμένο ἀπὸ μεγάλα δεινὰ ἐδῶ κι ἐκεῖ,
 μὴ μὲ σπάσει πάνω σὲ κρυμμένους ὑφάλους.
 Αὐτὸς εἶναι πάντα τοῦ Βελίαρ τοῦ φθονεροῦ ὁ σκοπός·
 325 πάντα μισεῖ τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος, οὔτε ἀπὸ τὴ γῆ
 θέλει νὰ γίνουν οὐράνιοι, ἀφοῦ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ
 ὁ ἴδιος γιὰ τὴν οἴησή του ρίχτηκε σ' αὐτὴ τὴ γῆ
 ὁ δύστυχος, ποῦ τὴ δόξα τῆς ἄκρας ὁμορφιάς νὰ ἔχει
 ἐπιθυμώντας καὶ τὴ μεγάλη βασιλικὴ τιμὴ τοῦ Θεοῦ,
 330 ἀντὶ φῶς ντύθηκε τὸ μισητὸ σκοτάδι. Γι' αὐτὸ
 καὶ μὲ τὰ σκοτεινὰ πάντοτε ἔργα εὐχαριστιέται,
 κι ἔχει τῆς ζοφερῆς κακίας ἐδῶ τὴν ἐξουσία,
 καὶ πάντα εἶναι διπρόσωπος, διαστρεβλώνει τὸ νόημα,
 καὶ πηγαίνει πότε στὴ μιὰ πότε στὴν ἄλλη παγίδα.
 335 Εἶναι λοιπὸν αὐτὸς σκοτάδι ἀπόλυτο· ἂν τὸν ἀνακαλύψεις
 γρήγορα ἀλλάζει καὶ γίνεται ἄγγελος φωτός,
 καὶ γελώντας γλυκὰ κολακεύει. Ἐδῶ πῶς πολὺ
 ἄς προσέχει ὁ φρόνιμος, μὴν πλησιάσει τὸ θάνατο ἀντὶ τὸ φῶς.
 Τὴν κακία μπορεῖ νὰ τὴν ἀποφύγει κι ἕνας κατώτερος,
 340 Γιατὶ τὴ φανερὴ κακία ὅλοι τὴ μισοῦν.
 Ἐπαινῶ αὐτὸν ποῦ ἄφαντη μέσα σὲ παγίδες τὴν ἀνακαλύπτει,
 διακρίνοντάς τὴν μὲ τὰ διαπεραστικὰ μάτια τοῦ Πνεύματος.
 Ἄλλὰ σῶσε τὰ γηρατειὰ καὶ τ' ἄσπρα μαλλιά μου,
 ὀδήγησέ με σπλαχνικὸς στὸ τέρμα τῆς ζωῆς, ὅπως πρῶτα
 345 μ' ἀγαποῦσες ἐξαιρετικὰ κι ἀπὸ μέρα σὲ ἄριστη μέρα
 μ' ὀδηγοῦσες πηγαίνοντάς με μπροστὰ μ' ἐλπίδες καλύτερες
 κι ἀπὸ μισητὲς καὶ σκληρὲς μέριμνες
 ὀδήγησέ με στὸ γαλήνιο λιμάνι τῆς βασιλείας σου,
 ὥστε μαζί μὲ τὰ ἀείζωα φῶτα δοξολογώντας σε,
 350 νὰ λάβω ἕνα μέρος, βασιλιά, ἀπὸ τὴν οὐράνια δόξα.

ΜΕΤ'

ΚΑΤΑ ΣΑΡΚΟΣ

Σὰρξ ὀλοή. Βελίαο κακόφρονος οἶδμα κελαινόν,
 σὰρξ ὀλοή, παθέων ρίζα πολυσχιδέων,
 σὰρξ ὀλοή, κόσμοιο κάτω ρείοντος ἐταίρη,
 σὰρξ ὀλοή, ζωῆς ἀντίπαλ' οὐρανίης,
 5 σὰρξ ἐχθρῆ φιλή τε, γλυκὺς μόθος, ἐσθλὸν ἀπιστον,
 ἀνδροφόνιο φυτοῦ πάντοτε γευομένη·
 βόρβορε, ἰλυόεσσα πέδη, βρίθουσα μολυβδίδς,
 θήρ ἀδάμασθ', ὕλης ἔκγονε μαρναμένης,
 βράσμα κακόν, καὶ σῆμα τεῆς καὶ δεσμοῦς ἀνάσσης,
 10 εἰκότος οὐρανίης, τὴν λάχομεν θεόθεν,
 οὐ λήξεις κακότητος ἀναιδέος; οὐχ ὑποεἴξεις
 πνεύματι καὶ πολιῇ, δύσμορε, κακοφραδές,
 ἦν Χριστὸς παλάμησιν ἐαῖς μορφώσατο μούνην,
 ἦνικ' ἄκοσμον ὕλης κόσμον ἔθηκε λόγῳ,
 15 καὶ πύματον θεότητι κεράσσατο, ὧς κε σαώση,
 πλάσμα φίλον, ζωῆς κληρονόμον μεγάλης,
 τειρόμενον παθέεσσι ἀμερσινόου Βελίαο,
 καὶ θανάτῳ θανάτου ρύσατ' ἀπηλεγέος,
 τοδνεκεν ἄζεό μοι, καὶ ἴσχεο μαργουσινάων,
 20 μηδ' ἐπ' ἐμῇ ψυχῇ λύσσαν ἄληκτον ἔχειν.

Μαρτύρομ' ἀθανάτοιο Θεοῦ χέρα. καὶ τὸ πονηρὸν
 ἡμαρ, ὃ τὰ θνητῶν ὕστατον εἰς ἓν ἄγει.
 ὧς σε καταιχμάζων, καὶ ἄλγεσι παντοδαποῖσι
 κάμπτων, καὶ νεκύων θήσομ' ἀκιδνοτέρην,
 25 εἰ μὴ μοι στήσειας ἀτασθαλίην τε ρόον τε,
 τῶν καθαρῶν Χριστοῦ δραξαμένη θυσάνων.
 Ἐλθέ μοι, ὧ δακρύων τε καθάρσει νειώθι πηγῆ.

ΜΕΤ'

ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΣΑΡΚΑΣ

'Ολέθρια σάρκα. Τοῦ δόλιου Βελίαρ κύμα σκοτεινὸ
 σάρκα φρικτὴ, ρίζα τῶν πολύμορφων παθῶν.
 'Ολέθρια σάρκα, φίλη τοῦ ἐδῶ κόσμου ποὺ κυλάει
 σάρκα φρικτὴ, ἀντίπαλε τῆς οὐράνιας ζωῆς·
 5 σάρκα, ἐχθρὲ καὶ φίλε, πόνος γλυκὺς, ἄπιστο καλὸ,
 ποὺ πάντα γεύεσαι τὸ ἀνθρωποκτόνο φυτό.
 Βόρβορε, δεσμὰ ἀπὸ λάσπη, βαρίδι ποὺ τραβάει κάτω,
 θηρίο ἀδάμαστο, γέννημα τῆς ὕλης ποὺ ἀντιστέκεται,
 ἀφρὲ κακέ, μνημα καὶ ἀλυσίδες τῆς Βασιλισσᾶς σου
 10 τῆς οὐράνιας εἰκόνας, ποὺ μᾶς ἔχει λάχει ἀπὸ τὸ Θεό,
 δὲ θὰ σταματήσεις τὴν ἀναίσχυντη κακία; Δὲ θὰ ὑποχωρήσεις
 στὸ Πνεῦμα καὶ στὰ γηρατεῖα, δύστυχη καὶ κακόμυαλη,
 ποὺ ὁ Χριστὸς σὲ διαμόρφωσε μόνη μὲ τὰ χέρια του,
 ὅταν μὲ τὸ λόγο του τὴν ἀταχτοποίητη ὕλη ἔκανε κόσμο,
 15 καὶ τέλος σ' ἔσμιξε μὲ τὴ θεότητα, γιὰ νὰ σώσει
 πλάσμα ἀγαπητὸ καὶ νὰ γίνῃ κληρονόμος τῆς μεγάλης ζωῆς·
 ἐνῶ βασανιζόταν ἀπὸ τὰ πάθη τοῦ Βελίαρ ποὺ κλέβει τὸ νοῦ·
 καὶ μὲ τὸ θάνατό του μᾶς γλύτωσε ἀπὸ τὸ σκληρὸ θάνατο.
 Γι' αὐτὸ σεβάσου με καὶ σταμάτησε τὶς ἀσέλγειες,
 20 καὶ μὴν ἔχεις γιὰ τὴ δική μου ψυχὴ λύσσα ἀσταμάτητη.

'Απόδειξη εἶναι τοῦ ἀθάνατου Θεοῦ τὸ χέρι καὶ ἡ πονηρὴ
 μέρα, ποὺ ὄλα τὰ ἀνθρώπινα πράγματα στὸ τέλος τὰ ὀδηγεῖ στὸ ἕνα.
 'Επειδὴ σὲ ὑποδουλώνω καὶ ἀπὸ κάθε λογῆς πόνου
 λυγίζοντας, θὰ σὲ κάνω κι ἀπ' τοὺς νεκροὺς πιὸ ἀκίνδυνη,
 25 ἂν δὲ σταματήσεις γιὰ χάρη μου τὴν ἀταξία καὶ τὴ ροή,
 ἀρπάζοντας τοῦ Χριστοῦ τοὺς καθαροὺς πλοκάμους τῶν μαλλιῶν.
 Ἔλα σ' ἐμένα ἀπ' τὸ βάθος, πηγὴ καθαρτικῆ τῶν δακρῶν

- Κάγρυπνὴ μογερὴ σώματος ἤδὲ νόου,
 ὄφρα καταψύξειας ἐμὴν φλόγα, καὶ μυδώσασαν
 30 ρύψειας παθέων σηπεδόν' ἀργαλέων.
 Καὶ γαστήρ, ἀπόπεμπε κόρον, καὶ κείμεν' ἔραζε
 γοῦνα κατεσκλήκοι, καὶ κόνις εἶδαρ ἔοι.
 Καὶ τρηχὺς ἀπαλοῖσι περίρ' ρεθέεσσι τετάσθω
 σάκκος, ἐμῆς ψυχῆς ἄλκαρ ἔλαυνομένης.
 35 Ἐλθέ, κατηφιόωσα χόδς δμητέρα μεληδῶν,
 αἰὲν ἐπερχομένας μάλιστα ὄσσομένη.

- Τοῖα μὲν ἀφραδίης ἐμὰ φάρμακα. Σεῖο δέ, Χριστέ,
 καὶ ζωὴ καθαρὴ, καὶ βίος ἐκ νεκῶν.
 Τίς πρόγονον κακίης τε καὶ αἵματος ἡμετέροιο
 40 δέξαιτ', ἐπεὶ γεῦσιν μύρατο καὶ ἀπάτην;
 Τίς σκολιδὸν βασιλῆα γόοις ἐκάθηρε Μανασσῆ;
 Τίς Δαυῖδ μεγάλης λύσατο ἀμπλακίης;
 Τίς χθαμαλὴν θρήνοισιν ἰδὼν ἐσάωσε Νινευί;
 Τίς δ' ἐπὶ παιδί βάλεν δάκρυον ὀπλοτέρω;
 45 Τίς χαίρων καθαροῖσιν, ἐκὰς βάλεν οὐδὲ τελώνας;
 Τίς πρόβατόν τ' ὄμοις ἄνθετο πλαζόμενον;
 Τίς λεπροὺς ἐκάθηρε, πικρὰς δ' ἀποέργαθε νούσους,
 σώμασι καὶ ψυχαῖς ἐσθλὰ χαριζόμενος;
 Σεῖο, Μάκαρ, τάδε δῶρα, βροτῶν φάος. Ἄλλ' ἐπιβαίης
 50 οἴδματος ἡμετέρου, καὶ σάλος αἶψα πέσοι.

MZ'

ΕΠΙΤΙΜΗΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΑΛΟΓΟΥ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

Ἐμπουσα, μαινάς, ὦ τάλαινα καρδία,
 ἔμπουσα, μαινάς, ποῖ φέρῃ ταῖς ἡδοναῖς,
 περιβλέπουσα πανταχοῦ τὰ πλησίον;

1 Λάμα μεταφράζει τὸ Ἐμπουσα. Αὐτὴ ἦταν φάντασμα δαίμονα σταλμένο ἀπὸ τῆ θεότητα τῆς νύχτας Ἐκάτη· ἔμπουσα λεγόταν, γιατί πήγαινε μ' ἓνα πόδι. Ἐπαιρνε διάφορες μορφές κι εὐχαριστιόταν μὲ σαρκικὲς ἀπολαύσεις.

καὶ πολύπονη ἀγρυπνία τοῦ σώματος καὶ τοῦ νοῦ,
 γιὰ νὰ δροσίσεις τὴ φλόγα μου, καὶ τὴν ὕγρῃ
 30 σήψη τῶν ὀδυνηρῶν παθῶν νὰ πλύνεις.
 Καὶ σὺ κοιλιά, διῶξε τὸν κόρο· ἀκουμπημένα στὴ γῆ
 τὰ γόνατα σκελετώθηκαν καὶ τροφὴ εἶναι ἡ σκόνη.
 Κι ὁ τραχὺς σάκκος γύρω ἀπ' τ' ἀπαλὰ μέλη ἄς σταθεῖ
 ξυλιασμένος στήριγμα τῆς ψυχῆς μου πού τὴν κυνηγοῦν.
 35 Ἔλα, σκυθρωπὴ φροντίδα πού δαμάξεις τὸ χῶμα.
 Βλέποντας πάντοτε τὴν τιμωρία πού ἐρχεται.

Αὐτὰ εἶναι τὰ φάρμακά μου γιὰ τὴν ἀφροσύνη. Ἐσένα, Χριστέ μου,
 καὶ ἡ ζωὴ εἶναι καθαρὴ καὶ ξανάζησες ἀπὸ τοὺς νεκρούς·
 Ποιὸς τὸν πρόγονο τῆς κακίας καὶ τοῦ δικοῦ μας αἵματος
 40 δέχτηκε, ἀφοῦ θρήνησε γιὰ τὴ γεύση καὶ τὴν ἀπάτη;
 Ποιὸς ἐξάγνισε τὸ δύστροπο βασιλιά Μανασσὴ μὲ θρήνους;
 Ποιὸς τὸ Δαβὶδ ἐλευθέρωσε ἀπὸ τὸ μεγάλο ἐγκλημα;
 Ποιὸς ἔσωσε τὴ Νινευὶ βλέποντας νὰ θρηνεῖ πεσμένη στὸ ἔδαφος;
 Ποιὸς ἔχυσε δάκρυα γιὰ τὸ νεότερο γιό του; [λῶνες
 45 Ποιὸς χαίρονταν μὲ τοὺς καθαρούς, μὰ δὲν ἀπομάκρυνε μήτε τοὺς τε
 Ποιὸς πῆρε στοὺς ὄμους του τὸ πλανημένο πρόβατο;
 Ποιὸς καθάρισε λεπρούς κι ἐδίωξε ἄσχημες ἀρρώστιες,
 τὰ σώματα καὶ τίς ψυχὲς εὐεργετώντας;
 Δικά σου, Μακάριε, εἶναι τὰ δῶρα αὐτά, φῶς τῶν θνητῶν. Ἀλλὰ
 περπάτησε στὴν παραγμένη θάλασσά μας κι εὐθὺς ὁ σάλος θὰ κοπάσει.

ΜΖ'

ΕΠΙΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΑΛΟΓΟΥ ΜΕΡΟΥΣ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

Λάμια, μαινάδα, δόλια μου καρδιά,
 λάμια, μαινάδα, πού σὲ πᾶνε οἱ ἡδονές,
 κοιτάζοντας παντοῦ ὀλόγυρα ὅσα εἶναι κοντά;

7 Οἱ ἐπιθυμίες (ἐπιθυμητικόν), τὸ συναίσθημα (θυμοειδές) εἶναι τὰ δύο ἄλογα
 τῆς συνωρίδας πῆς ψυχῆς· καὶ ὁ ἠνίοχος κατὰ τὴν πλατωνικὴ ἀποψη καὶ εἰ-
 κόνα εἶναι ἡ τρίτη ψυχικὴ δύναμη τὸ λογικὸ (λογιστικόν). Ἡ ἀναφορὰ ὀλο-
 κληρώνεται στὸ στίχο 10.

Οὐ σωφρονήσεις; οὐ κατεργάση τὸ πῦρ
 5 ἑκκαῖον ἐν σοὶ τὰς ὀρέξεις τὰς νόθους;
 Οὐ ζωπυρήσεις τὸ λογικόν, τὸ γνήσιον,
 προσλαμβάνουσα σύμμαχον τὸν θυμικόν;

Ψυχὴ, τί πάσχεις; τί φρονεῖς παρ' ἀξίαν;
 Οὐκ οἶδας ὡς εἴληχας ἠνιοχεῖν μόνη,
 10 ὡσπερ τρίπωλον ἄρμα τῶν ἐξευγμένων
 ἵππων ἀνίσων τυγχανόντων τῇ φύσει;
 Εἷς εὐγενής, ἄτακτος εἷς, ἡμερος δὲ εἷς·
 κ' ἦν μὲν ποτε δώσεις τῷ θράσει τὰς ἠΐας,

σκιρτᾷ, παλαίει, συνταράττει τὸν δρόμον,
 15 ὁρμῶν ἀβούλως, προσλαβὼν δὲ τὸν μέσον,
 αὐτῷ μεταπείθει συμπνέειν, τὸν δ' εὐγενῆ
 ὡς αἰχμάλωτον δουλαγωγήσας ἄγει,
 σύρων ἄκοντα καὶ στένοντα τὴν πλάνην·
 χωρεῖ δ' ἀτάκτως ἀλογωτάτῃ φορᾷ,

20 κάτω φερόμενος, ὡς κατὰ κρημνοῦ, βία·
 κ' οὐδὲν προμηθεῖτ', οὐδ' ἀνακόπτει δρόμον,
 ἕως ἂν ἐγκύρσειε ταῖς ἔδου πύλαις,
 φθειρῶν ἑαυτὸν, καὶ σὲ τὴν παναθλίαν.

Εἰ δὲ φρονοίης σῆ φύσει ἀνηλδῶως,
 25 τῷ δ' εὐγενεῖ χαίρουσα πᾶλω τὸν δρόμον
 ἅπαντ' ἐπιτρέψειας, ὡς εὖ εἶδέ τι
 βαίνειν ἐκείνην τὴν πορείαν τὴν ἄνω·
 μέσω τ' ἐπιπλήξειας, ὥστε δεικνύειν
 τὸ θυμοειδὲς εἰς δέον, καὶ συντρέχειν

30 τῷ νοῦν ἔχοντι τὸν δ' ἄτακτον εὐτόνως
 κέντροις δαμάσσοις, οὐκ ἐῶσ' ἀφηνίαν.
 Τότ' εὐχερῆς, εὐρυθμος ἔσται σοὶ δρόμος,
 γαληνῶν, ἄλυτος, ἐλπίδος γέμων.

Ὁ δ' ἄρ λογισμός, ὡσπερ ἵππος εὐγενής,
 35 νικᾷ, τὸ νικᾶν τῇ φύσει κεκτημένος,
 ἀεὶ προβαίνων, ἀτρέμας νεύων ἄνω,
 τὰ τῆδε πάντα δυσχερῆ παρατρέχων·
 οὐδ' ἐνδίδωσιν ἄχρι θείας λήξεως,
 σῶζων ἑαυτὸν καὶ σὲ τὴν εὐδαίμονα.

Δὲ θὰ φρονιμέψεις; Δὲ θὰ κατευνάσεις τὴ φωτιά,
 5 πὸ ὑποδαυλίζει μέσα σου τὶς νόθες ἐπιθυμίες;
 Δὲ θὰ ἀναρριπίσεις τὸ λογικὸ, τὸ γνήσιο δῶρο,
 παίρνοντας σύμμαχό σου τὸ συναίσθημα;

Τὶ παθαίνεις, ψυχὴ; Γιατί ἔχεις μεγαλύτερη ἰδέα;
 Δὲ γνωρίζεις ὅτι σοῦ ἔλαχε νὰ ἡνιοχεῖς μόνη σου,
 10 σὰν ἄρμα μὲ τρία ἄλογα πὸ ἔχει ζευχθεῖ,
 καὶ πὸ στὴ φύση εἶναι ἄνισα μεταξύ τους;
 Ἕνα εἶναι τὸ εὐγενικὸ, τὸ ἄλλο ἄτακτο καὶ τὸ ἄλλο ἡμερο,
 κι ἂν δώσεις κάποτε τὰ γκέμια στὸ θράσος,
 πηδᾶ, χτυπιέται καὶ ταραίζει τὴν πορεία,
 15 ὀρμώντας στὰ τυφλά, κι ἀφοῦ προσεταιριστεῖ τὸ μεσαῖο,
 τὸ παρασύρει σὲ συμφωνία, καὶ τότε τὸ εὐγενικὸ
 αἰχμαλωτίζοντάς το τὸ χρησιμοποιοῖ σὰ δούλο,
 σέρνοντάς το χωρὶς νὰ θέλει καὶ στενάζοντας γιὰ τὴν πλάνη.
 Προχωρεῖ ἄτακτα μὲ παράλογη ὀλότελα ὀρμῆ.
 20 Καὶ τρέχει μὲ βίαση ὅπως στὸ γκρεμὸ.
 Τίποτα δὲν τὸ νοιάζει οὔτε ἀνακόπτει τὸ δρόμο του,
 ὅσπου νὰ συναντήσῃ τὶς πύλες τοῦ ἄδη,
 καταστρέφοντας τὸν ἑαυτὸ του ἀλλὰ κι ἐσένα τὴν πανάθλια.

Ἄν ὁμως ἡ ἰδέα σου εἶναι μὲ τὴ φύση σου σύμφωνη
 25 καὶ χαροῦμενη μὲ τὸ εὐγενικὸ πουλᾶρι τὴ διαδρομὴ
 ὅλη τοῦ ἀναθέσεις, ὅπως ἀρκετὰ καλὰ γνωρίζει
 νὰ βαδίζει ἐκεῖνη τὴν πορεία πρὸς τὰ ἑπάνω
 κι ἂν ἐπιπλήξῃς τὸ μεσαῖο, ὥστε νὰ ἐκδηλώνει
 τὸ θυμὸ του ὅταν πρέπει καὶ ν' ἀκολουθεῖ στὸ τρέξιμο
 30 αὐτὸ πὸ ἔχει τὸ νοῦ· κι ἂν τὸ ἄτακτο μὲ δυνατὰ
 χτυπήματα τὸ δαμάσεις, μὴν ἀφήνοντάς το ν' ἀφηνιασει,
 τότε εὐκολὴ καὶ κανονικὴ θὰ εἶναι ἡ πορεία σου,
 γαλήνια, χωρὶς λύπη, γεμάτη ἐλπίδα.
 Καὶ τὸ λογικὸ, σὰν ἄλογο εὐγενικὸ,
 35 νικᾶ, ἔχοντας τὸ νὰ νικᾶ ἀπὸ τὴ φύση του,
 πηγαίνοντας πάντοτε ἐμπρός, κοιτάζοντας σταθερὰ ψηλά,
 ξεπερνώντας ὅλες τὶς ἐδῶ δυσκολίες.
 Οὔτε ὑποχωρεῖ ὅσπου νὰ φτάσῃ στὸ θεϊκὸ τέλος,
 σώζοντας τὸν ἑαυτὸ του κι' ἐσένα τὴν καλότυχῃ.

ΜΗ'

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΠΟΘΑΝΟΝΤΑ ΤΩΙ ΚΟΣΜΩΙ

*Ζῶ καὶ τέθνηκα. Τίς σοφὸς συγκρινέτω.
 Ψυχῇ τέθνηκα· σὰρξ δέ μοι σθένειν θέλει.
 Ψυχὴ βιώη· σὰρξ δέ μοι τεθνηκέτω.*

ΜΘ'

ΘΡΗΝΟΣ

*ὦμοι ἐγών, ὅτι δὴ με πρὸς οὐρανὸν ἠδὲ Θεοῖο
 χῶρον ἐπειγόμενον, σῶμα τόδ' ἀμφίς ἔχει!
 Οὐδέ πη ἐκβασίς ἐστι πολυπλανέος βίοτιο,
 καὶ στυγερῆς κακίης, ἣ μ' ἐπέδησε κάτω,
 5 πάντοθεν ἀπροφάτοισι περικτυπέουσα μερίμναις,
 βοσκομέναις ψυχῆς κάλλεα καὶ χάριτας.
 Ἄλλὰ με λῦσον, ὦ Ἀναξ, λῦσον χθονίων ἀπὸ δεσμῶν,
 καὶ με χοροστασίην τάξον ἐς οὐρανίην.*

ΜΗ'

ΣΤΟ ΝΕΚΡΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Ζῶ καὶ νεκρὸς εἶμαι. Ὁ σοφὸς ἄς συγκρίνει.
 Εἶμαι νεκρὸς στὴν ψυχὴ μὰ ἡ σάρκα ζητᾷ τὴ δύναμη.
 Ἄς ζεῖ ἡ ψυχὴ καὶ ἡ σάρκα ἄς νεκρωθεῖ.

ΜΘ'

ΘΡΗΝΟΣ

Ἄλιμόν μου, πού ἐνῶ πρὸς τὸν οὐρανὸ καὶ τοῦ Θεοῦ
 τὴν κατοικία βιάζομαι, μὲ περιβάλλει τοῦτο τὸ σῶμα.
 Οὔτε ὑπάρχει γιὰ μένα κάποια διέξοδος ἀπὸ τὴν πολυπλόκητη ζωὴ
 καὶ τὴ μισητὴ κακία, πού μὲ δέσμευσε κάτω
 5 ἀπὸ παντοῦ μὲ ἀπρόβλεπτες μέριμνες χτυπώντας με,
 πού κατατρῶνε τῆς ψυχῆς τὰ κάλλη καὶ τίς χάρες.
 Ἄλλὰ λύτρωσέ με, Βασιλιά, λύτρωσέ με ἀπ' τὰ γήινα δεσμά,
 καὶ τάξε με στὴν οὐράνια χοροστασία.

N'

ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΠΟΝΗΡΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΟΣΟΝ

Ἦλυθες αὐθις ἔμοιγε, δολοπλόκε ὡς ἐνοήθης,
 βένθος ἐμῆς κραδίης ἐνδοθι βοσκομένος,
 καὶ πολλοῖς κρατεροῖς τε τινάγμασι τοῦδε βίου,
 εἰκόνα τὴν ἱερὴν γνῶξ βαλέειν ποθέων·
 5 σαρξὶν ἐρισθενέεσσιν ἐνήλαο, καί μ' ἐδάϊζας
 εἰς πόδας ἐκ κεφαλῆς, ρεύματι δεσμὰ λύσας
 τῷ ζηρῆν ἐδίηνε Θεὸς φύσιν, ὡς ἐκέρασσε
 τῇ ψυχρῇ λιαρὴν κοσμογόνῳ σοφίῃ,
 ὡς κεν ἰσοστασίη δέμας ἄρτιον ἅμα φυλάσσοι,
 10 τὴν δὲ διχοστασίην καὶ βιότοιο φύγω.
 Ἦλυθες ἀνδροφόνουσι νοήμασιν, ἐς δ' ἐμέ, τλῆμον,
 σῆς δνοφερῆς κακίης ἰὸν ἔχευσας ὄλον.
 Οὐχ ἄλις ἦεν ἔμοιγε βαρῦστονα γῆραος ἔλκειν
 ἄλγεα, καὶ σκοπέλων ἄχθεα τρινακρίων·
 15 ἀλλὰ με καὶ στυγερὴ κατεδάσσατο δάπτρια νοῦσος,
 τηκεδανὴ μελέων, εἰς ἔτος ἐξ ἔτεος.
 Τοῖσιν ἐπαιάζω, καὶ στείνομαι, ὡς ὄτε τις λῖς
 ἄλκιμος, ἐμπλεχθεὶς ἄρκυσι θηροφόνων.

Οὐ μύθων ποθέω σκιρτήματα, οὐκ ἐρατεινὴν
 20 πᾶσιν ὀμηλικίην, οὔτε μὲν εὐθαλίην,
 οὐκ ἀγορὰς πολίων, οὐκ ἄλσεα, οὐδὲ λοετρά,
 οὐδ' ὄσα τοῦ δολεροῦ ἄνθεα τοῦδε βίου.
 Ταῦτα γὰρ οὐδὲ πάροιθεν ἐμοὶ φίλα, ἐξότε Χριστὸν
 ἀγκασάμην, χθονίων τῆλ' ἀπανιστάμενος.
 25 Αἰιάζω δ' ὅτι με Χριστοῦ μέγαλοιο λέλοιπεν
 ὄμμα ζωοφόρον, ᾧ μέλον, εἶποτ' ἔην,
 ὅς με καὶ ἐν σπλάγχθοισιν ἀγνῆς κύδηνε τεκούσης,
 καὶ πόντου κρυεροῦ ρύσατο, καὶ παθέων.

Ν'

ΣΕ ΩΡΕΣ ΑΡΡΩΣΤΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΥ

Ἦρθες πάλι σ' ἐμένα, δολοπλέχτη, σὲ κατάλαβα.
καὶ κατατρῶς μέσα μου τὸ βάθος τῆς καρδιάς μου,
καὶ μὲ πολλὰ καὶ δυνατὰ τινάγματα τῆς ζωῆς αὐτῆς
ποθεῖς νὰ πετάξεις κάτω τὴν ἱερὴ εἰκόνα.

- 5 Ὅρμησες στὶς δυνατὲς σάρκες καὶ μὲ κομμάτιασες
ἀπὸ τὸ κεφάλι ὡς τὰ πόδια, λύνοντας τὰ δεσμὰ μὲ τὸ ρεῦμα,
μ' αὐτὸ πού ὁ Θεὸς πότισε τὴ στεγνὴ φύση, ὅπως ἔσμιξε
τὴ χλιαρὴ μὲ τὴν ψυχρὴ κοσμογεννήτρα σοφία,
γιὰ νὰ διατηρεῖ τὸ σῶμα ἄρτιο καὶ σὲ ἰσοροπία,
10 καὶ τὴν ἀνισοροπία τῆς ζωῆς ν' ἀποφύγει.
Ἦρθες μ' ἀνθρωποκτόνα σχέδια καὶ σ' ἐμένα, ἄθλιε,
τῆς σκοτεινῆς κακίας ἔχυσες ὄλο τὸ δηλητήριο.
Δὲν ἦταν ἄρκετὸ νὰ τραβῶ τὰ βαρυστέναχτα τῶν γηρατειῶν
πάθη καὶ τὰ βάρη τῶν σικελικῶν βράχων·
15 ἀλλὰ καὶ μισητὴ μ' ἐξάντλησε φάγουσα ἀρρώστια,
πού ἔλιωσε τὰ μέλη μου, χρόνο μὲ τὸ χρόνο.
Γι' αὐτὸ θρηνῶ καὶ στενάζω, σάν τὸ λιοντάρι
τὸ ρωμαλεό, πού μπλέχτηκε στ' ἀγριμοκτόνα δίχτυα.

- Δὲν ποθῶ τὰ σκιρτήματα τῶν λόγων, τοὺς εὐχάριστους
20 σ' ὄλους συνομηλίκους, οὔτε τὴ διασκέδαση,
οὔτε τίς ἀγορὲς τῶν πόλεων, τὰ ἄλση καὶ τὰ λουτρά,
οὔτε ὅσα δολερὰ λουλούδια τῆς ζωῆς αὐτῆς.
Οὔτε πρῶτα δὲν τ' ἀγαποῦσα αὐτά, ἀφότου τὸ Χριστὸ
ἀγκάλιασα, φεύγοντας μακριὰ ἀπὸ τὰ γήινα.
25 Θρηνῶ γιατί τοῦ μεγάλου Χριστοῦ μ' ἄφησε
τὸ ζωηφόρο βλέμμα, πού μὲ φρόντιζε, ἂν κάποτε ἐξησα,
πού καὶ μέσα στά σπλάχνα τῆς ἀγνῆς μητέρας μὲ δόξασε,
κι ἀπὸ τὸ φρικτὸ πόντο μ' ἔσωσε κι ἀπὸ τὰ δεινά.

Αιάζω λαοῖο θεόφρονος ἡνία ρίψας,
30 οὐ μὲν ἀπορρίψας, οὐτι δὲ χερσὶ φέρων.

Ὅς πρόσθεν μύθοισιν ἀγάλλετο ἡμετέροισιν,
ἡνίκ' ἀπὸ γλώσσης τρισσὸν ἔλαμπε σέλας.
Νῦν γε μὲν, ὡς λιπόμαστος ἐν ἀγκαλίδεσσι τεκούσης
νηπίαχος θηλὴν ἔσπασεν ἀυαλέην

35 χεῖλεσι διψαλέοισι, πόθον δ' ἐψεύσατο μήτηρ,
ὧς ἄρ' ἐμῆς γλώσσης λαὸς ἀποκρέμαται,
ἰσχανόνων πηγῆς πολλοῖς τὸ πάροιθε ρεούσης,
ἧς νῦν οὐδ' ὀλίγην ἱκμάδα οὐατ' ἔχει.

Ἄλλοι μὲν προχέουσι γλυκὺν ρόον, οἱ δ' αἶοντες
40 ἀχνυντ'· οὐ γὰρ ἐοῦ πατρὸς ἔχουσι λόγον.

Ποῦ μοι παννυχίων μελέων στάσις, οἷς ὑπερείδων
τοὺς πόδας βεβαῶς, ἔμπνοος ὥστε λίθος.

Ἦ μοῦνος Χριστῶ ζυνοῦμενος, ἦ σὺν ὀμίλῳ,
τέρψιν ἔχων ἱερῶν ἀντιθέτων μελέων;

45 Ποῦ καμπτῶν γονάτων γλυκερὸς πόνος, ὃν προπάροιθε
δάκρυα θερμὰ χέον, νοῦν σκοτιῆν συνάγων;

Ποῦ δὲ πενητοκόμοι παλάμαι, περὶ νοῦσον ἐπουσαι;

Ποῦ τῆξις μελέων οἰχεται ἀδρανέων;

Οὐκέτι μὲν θυέεσσιν ἀγνοῖς ἐπὶ χεῖρας δαίρω,

50 τοῖς μεγάλοις Χριστοῦ μιγνύμενος πάθεισιν.

Οὐκέτι δ' ἀθλοφόροισι φίλην ἴστημι χορείην,

εὐφήμοισι λόγοις τίμιον αἶμα σέβων.

Εὐρῶς δ' ἀμφὶ βίβλοισιν ἐμαῖς, μῦθοι δ' ἀτέλεστοι,
οἷς τίς ἀνὴρ δῶσει τέρμα, φίλα φρονέων;

55 Πάντ' ἔθανε ζῶντι· βίος δὲ μοί ἐστιν ἀφανρὸς,

νηὸς ἀκιδνότερος, τὴν λίπον ἀρμονίαι·

ἀλλ' ἔμπης εἰ καὶ με, βαρύστονε δαῖμον, ἐλαύνεις,

οὐ ποτέ σοι κάμψω γούνατ' ἐμῆς κραδίης·

ἀλλ' ἄτρωτος, ἀκαμπτος, ἐμὴν ἐς μητέρα γαῖαν

60 δύσομ'· ἔχει σκώληξ τὴν ὄψεως δαπάνην.

Τύπτε δορὴν, ψυχὴ δ' ἄρ' ἀνούτατος· εἰκόνα θεῖην
παρστήσω Χριστῶ, τὴν λάχον, ἀνδροφόνε.

Καὶ γὰρ πρόσθε πέδησας Ἰὼβ μέγαν, ἀλλ' ἔδαμάσθης,

Θρηνώ πού ἄφησα τὰ ἡνία τοῦ εὐλαβικοῦ λαοῦ,
30 δὲν τὰ πέταξα βέβαια, μὰ δὲν τὰ κρατῶ στὸ χέρι.

Αὐτὸς πρῶτα εὐχαριστιόταν μὲ τοὺς λόγους μου,
ὅταν ἀπὸ τὴν γλώσσα μου ἔλαμπε τὸ τριπλὸ φῶς.
Τώρα ὁμως, σὰν τὸ νήπιο πού ἔχει ἀποκοπεῖ ἀπὸ τὸ μαστὸ
στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάνας καὶ βύζαξε τὴ στεγνὴ ρῶγα
35 μὲ διψασμένα χεῖλια, μὰ ἡ μάνα διέψευσε τὸν πόθο του,
ἔτσι ἀπὸ τὴ γλώσσα μου εἶναι κρεμασμένος ὁ λαός,
λαχταρώντας τὴν πηγὴ πού πρῶτα ἔρρεε γιὰ πολλούς,
καὶ πού τώρα τ' αὐτιά δὲν παίρνουν ἀπ' αὐτὴ οὔτε λίγη δροσιά.
Ἄλλοι ξεχύνουν γλυκὸ ρεῦμα, κι ὅσοι ἀκοῦνε
40 στενοχωροῦνται· γιατί δὲν ἀκοῦν τὸ λόγο τοῦ πατέρα τους.
Ποῦ εἶναι ἡ ὀλονύχτια ὀρθοστασία μου, πού στεκόμουν
πατώντας στὰ πόδια μου, σὰν ἔμψυχη πέτρα,
εἶτε συνομιλώντας μὲ τὸ Χριστὸ μόνος ἢ μὲ πολλούς,
εὐχαριστοῦμενος ἀπὸ ἱερὲς ἀντίφωνες μελωδίες;

45 Ποῦ εἶναι ὁ γλυκὺς πόνος ἀπὸ τὰ λυγισμένα γόνατα, πού πρῶτα
ἔχυνα θερμὰ δάκρυα, μαζεύοντας στὰ σκοτεινὰ τὸ νοῦ;
Ποῦ εἶναι τὰ χέρια πού φρόντιζαν τοὺς φτωχοὺς καὶ τοὺς ἀρρώστους;
Ποῦ πῆγε τῶν μελῶν μου τῶν ἀδύναμων ἡ κακοπάθεια;
Δὲ σηκῶνω πιά τὰ χέρια σὲ ἀγνὲς θυσίες,
50 στὰ μεγάλα τοῦ Χριστοῦ πάθη μετέχοντας.
Δὲ στήνω πιά στοὺς ἀθλοφόρους τὴ σύναξη πού ἀγαποῦν
μὲ δοξαστικούς λόγους τιμώντας τὸ ἅγιο αἶμα τους.
Μούχλιασαν τὰ βιβλία μου, οἱ λόγοι ἀνολοκλήρωτοι,
καὶ ποιός θὰ τοὺς ὀλοκληρώσει ἀπὸ ἀγάπη σ' ἐμένα;
55 Ὅλα πέθαναν κι ἐγὼ ζῶ ἀλλὰ μιὰ ζωὴ ἀβέβαιη,
πιὸ ἀδύνατη ἀπ' τὸ πλοῖο πού τοῦ ἔφυγαν οἱ ἄρμοί.
Ὡστόσο ἂν καὶ μὲ σπρώχνεις, δαίμονα βαριοστέναχτε,
ποτὲ δὲ θὰ λυγίσω τῆς καρδιάς τὰ γόνατα σ' ἐσένα·
ἀλλὰ ἀλάβωτος, ἀλύγιστος στὴ μάνα μου γῆ
60 θὰ κατέβω ἄς ἔχει τὸ σκουληκι τὰ περισσεύματα τοῦ φιδιοῦ.
Χτύπα τὸ σῶμα, ἡ ψυχὴ μένει ἀλάβωτη· τὴ θεία εἰκόνα
θὰ τὴν παραστήσω στὸ Χριστό, ὅπως τὴν ἔλαβα, ἀνθρωποκτόνε.

Καὶ παλαιὰ ἔδεσες τὸ μεγάλο Ἰώβ, ἀλλὰ νικῆθηκες,

- ὡς μιν ἀεθλοθέτης ἔστεφάνωσε μέγας.
 65 Καὶ θῆκεν περίβωτον ἐϞ κηρύγματι νίκην,
 πάντα δ' ἔδωκεν ἔχειν διπλᾶ, τὰ οἱ κέδασας.
 Τοῖος ἐνηείης Χριστοῦ νόμος· ἀλλά μ' ἄνωχθι
 'Ὁπέ περ ἀρτεμέειν· σὸς λόγος ἐστὶν ἄκος.
 Λάζαρος ἐν νεκύεσσιν ἐγὼ νέος, ἀλλὰ βόησον,
 70 'Ἐγρεο', καὶ ζήτω σοῖσι λόγοισι νέκυς.
 Λυσιμελῆς νέος εἰμὶ ὁ λέκτριος, ἀλλὰ βόησον,
 'πήγνυσο', καὶ κλίνην βήσομαι ὕψι φέρων.
 Σὼν κλέπτω θυσάνων παλάμαις ἄκος, ἀλλὰ ρέεθρον
 αἵματος ἴσχε τάχος σαρξὶ μαραινομέναις.
 75 Σοὶ δ' ὑποκάμπτομ' ἔγωγε, τεδὸν λάχος, ὡς Χαναναία,
 γυρὸν ἔχουσα δέμας, ἀλλ' ἀνάειρέ μ', ἄναξ.
 Πόντος ἄνω, σοὶ δ' ὕπνος ἐπι γλυκὺς· ἀλλὰ τάχιστα
 ἔγρεο, καὶ στήσω σοῖσι λόγοισι σάλος.

- Ἔστι μὲν ἄλγος ἔμοιγε, καὶ ἄψα νοῦσος ἔχουσα.
 80 Οὐ γὰρ δὴ βροτέων πάμπαν ἀμοιρέομεν,
 οὔτ' ἐγὼ, οὔτε τις ἄλλος, ἐπεὶ Θεὸς ὧδε κελεύει,
 μὴ τιν' ὑπερθε φέρειν ὄφρὸν ἐπουρανοῖον,
 πάντας δ' ἐς μέγαλοιο Θεοῦ λεύσσοντας ἀρωγῆν,
 χρειοῖ κέντρον ἔχειν πλεῖον ἐπ' εὐσεβίῃ.
 85 Ἄλλ' ἔμπης οὐ τόσσον ὀδύρομαι εἵνεκα νοῦσου,
 (νοῦσος γὰρ νοερῶ καὶ τινα ρύψιν ἔχει,
 ἧς πάντες χατέουσι, καὶ ὃς μάλα καρτερός ἐστι·
 δεσμός γὰρ θνητοῖς καὶ τι μέλαν φορέει)
 ὀσσάτιον χθαμαλῶν περικήδομαι, ἄλγεα πάσχων,
 90 μὴ τις ὀλισθήσῃ πῆμασιν ἡμετέροις.
 Παῦροι μὲν μερόπων κρατερόφρονες, οἳ ρα Θεοῖο
 δέχοντι ἀσπασίως πᾶσαν ἐπιστασίην,
 τερπνῶν τε λυπρῶν τε, λόγον δ' ἐπὶ πᾶσιν ἴσασιν,
 εἰ καὶ κρυπτὸν ἐῆς βένθος ἔχει σοφίης.
 95 Πολλοὶ δ' εὐσεβέεσσιν ἐπιθρώσκουσιν ἀκιδνοῖς.
 Ὡς θεολατρεῖς οὐδὲν ἔχουσι γέρας·
 ἢ καὶ πάμπαν ἀτιμον ἐνὶ στήθεσσι νόημα
 ἴσταντ', αὐτομάτην πᾶν τόδε πῆξιν ἔχειν,

όταν τὸν στεφάνωσε ὁ μέγας ἀθλοθέτης,
 65 καὶ τοῦ ἔδωσε μὲ τὸ κήρυγμά του περιβόητη νίκη,
 καὶ ὅλα τοῦ τὰ ἔδωσε διπλά, ὅσα τοῦ σκόρπισες.
 Τέτοιος ὁ νόμος τῆς καλοσύνης τοῦ Χριστοῦ· ἀλλὰ πρόσταξε
 ἔστω κι ἄργα νὰ σωθῶ· ὁ λόγος σου εἶναι φάρμακο.
 Λάζαρος νέος εἶμαι στοὺς νεκρούς· φώναξε ὁμως
 70 «Σήκω» κι ἄς ζήσει μὲ τὸ λόγο σου ὁ νεκρός.
 Εἶμαι ὁ νέος παραλυτικὸς στὸ κρεβάτι, φώναξε ὁμως,
 «στεριώσου», καὶ θὰ βαδίσω σηκώνοντας τὸ κρεβάτι ψηλά.
 Ἄπο τίς ἄκρες τοῦ ρούχου σου κλέβω μὲ τὸ χέρι μου τὴ γιαιτρεία,
 ἀλλὰ σταμάτησε γρήγορα τὸ αἷμα ποὺ μαραίνει τίς σάρκες.
 75 Ἐγὼ σκύβω σ' ἐσένα, δικός σου κληρὸς, ὅπως ἡ Χαναναία,
 μὲ τὸ κυρτωμένο σῶμα, ἀλλά, Βασιλιά, ἀνόρθωσέ με.
 Ἡ θάλασσα ὀρθώνεται καὶ κοιμᾶσαι γλυκά. Ἄλλὰ γρήγορα
 ζύπνα κι ἄς κοπάσει μὲ τοὺς λόγους σου ἡ τρικυμία.

Εἶμαι γεμάτος λύπη κι εἶν' ἄρρωστα τὰ μέλη μου.
 80 Γιατὶ δὲν εἶμαστε ὁλότελα ἄμοιροι ἀπὸ τ' ἀνθρώπινα
 οὔτε ἐγὼ οὔτε ἄλλος κανένας, ἐπειδὴ ἔτσι ὀρίζει ὁ Θεός,
 νὰ μὴν ξεπερνᾷ ἡ ἐπαρσή μας τοὺς ἐπουράνιους,
 παρὰ ὅλοι ἀποβλέποντας στὴν ἀρωγὴ τοῦ μεγάλου Θεοῦ,
 ἀπὸ ἀνάγκη νὰ ἔχομε ἰσχυρότερο κεντρὶ γιὰ εὐσέβεια.
 85 Μολοντοῦτο, δὲ θρηνῶ τόσο ἐξαιτίας τῆς ἀρρώστιας
 (γιατὶ ἡ ἀρρώστια γιὰ τὸ νοερὸ εἶναι καὶ κάποια κάθαρση
 * ποὺ ὅλοι τὴ στεροῦνται, ἀκόμα κι οἱ πῶ δυνατοί.
 Ἄφοῦ ὁ δεσμὸς τῆς σάρκας προκαλεῖ στοὺς θνητοὺς κάποιο λεκέ)
 πῶ πολὺ ἀγωνιῶ γιὰ τοὺς ἀπλοϊκοὺς, ὅσο ὑποφέρω,
 90 μήπως παρασυρθεῖ κανένας ἀπὸ τοὺς δικούς μου πόνους.
 Λίγοι θνητοὶ εἶναι δυνατοὶ στὴν ψυχὴ, ποὺ
 δέχονται μὲ χαρὰ κάθετι ποὺ θὰ τοὺς δώσει ὁ Θεός,
 εὐχάριστο ἢ δυσάρεστο, καὶ γνωρίζουν τὸ λόγο γιὰ τὸ καθένα,
 ἂν καὶ τὸ βάθος τῆς σοφίας του εἶναι κρυμμένο.
 95 Πολλοὶ ὁρμοῦν πάνω στοὺς ἀδύναμους εὐσεβεῖς,
 ἐπειδὴ δὲν ἔχουν κανένα βραβεῖο γιὰ τὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ.
 Ἦ κι ὁλότελα μέσα στὰ στήθη αὐτὴ τὴν αἰσχρὴ σκέψη
 διατηροῦν, ὅτι ἔγινε αὐτόματα ἡ σύμπληξη ὅλου τοῦ κόσμου,

80 Παράβ. τὸ χωρίο τοῦ Λατινοῦ ποιητῆ Τερέντιου: Εἶμαι ἄνθρωπος καὶ τίπο-
 τε ἀνθρώπινο δὲ θεωρῶ ξένο ἀπὸ μένα.

οὐδὲ Θεὸν μεδέοντα βροτήσια πάντα κυβερνᾶν
100 οὐδὲ γὰρ ἂν τοίους οἶακας ἄμμι φέρειν.

Τῶν μνηῆσαι, καὶ ἀλαλκε τεῶν θεράποντι, μέγιστε,
μηδ' ἐπὶ λωβητῶν τέρμα βάλῃς βιότου.
Σὸς λάτρις οὗτος ἔγωγε, τεοῖς δ' ἐπὶ χεῖρας ἰάλλω,
δώροις, καὶ κεφαλαῖς τῶν ὑποκλινομένων,
105 καὶ νοῦσων καλέουσι ἀρηγόνα. Ἰλαθι, Χριστέ·
Εἰ δέ τ' ἀποκρύπτεις, δὸς σθένος ἀθλοφόρον.
Μήτε με πάμπαν ἄτιμον ἔχοις, Λόγε, μηδ' ἐπίμοχθον,
Μήτ' ἀχάλινον ἄγοις, μήτε δυηπαθέα.
Κέντρῳ νύσσε, Μάκαρ, μὴ δούρατι· μήτε με κούφην,
110 μηδ' ὑπεραχθομένην νῆα θάλασσα φέροι.
Καὶ κόρος ὑβρίζει, καὶ ἄλγεα νυκτὶ καλύπτει.
Ἄντιτаланτευσις τίσιν ἀπημοσύνη.
Ἔσχες ἀγνηορέοντά μ', ὑπερμογέοντ' ἔλειπρε,
ὡς ἔτ' ἐνηείης καιρός, ἀριστόδικε.
115 Ἄζομ' ἐμὴν πολιὴν τε καὶ ἄψα αὐτοδάϊκτα,
καὶ θυσίας, μογέων πῆμασι, καὶ θεόθεν.
Ἄλλὰ τί μοι τὰ περισσὰ νόμους θεότητι τίθεσθαι,
τῇ με, Χριστέ, φέροις σὸν λάτριν, ὡς ἐθέλοις.

ΝΑ'

ΘΡΗΝΗΤΙΚΟΝ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΑΥΤΟΥ ΨΥΧΗΣ

Πολλάκις ἱμερόεντα νέη θαλάμοισι προθεῖσα
εἰσέτι παρθενοκοῖσι νέκυν πόσιν, αἰδομένη περ,
ἀρτίγαμος, στίλβουσα, πικρὴν ἀνεβάλλετ' αἰοιδὴν,
αἰ δέ νύ οἱ δμῳαὶ καὶ ὀμήλικες ἔνθα καὶ ἔνθα
5 ἰστάμενοια γοάουσιν ἀμοιβαδῖς, ἄλκαρ ἀνίης.
Καὶ μήτηρ φίλον νῖα νεόχνοον, οὐκέτ' ἔοντα
μύρετ', ἐπ' ὠδίνεσσι νέας ὠδῖνας ἔχουσα.
Καὶ τις ἐὴν πάτρην ὀλοφύρεται, ἦν διέπερσε
θοῦρος Ἄρης· δόμον ἄλλος, ὃν ὤλεσεν οὐρανίη φλόξ.
10 Ψυχὴ, σοὶ δὲ γόος τις ἐπάξιος, ἦν κατέπεφνε
οὔλος ὄφης, πικρὸν δ' ἐνομόρξατο εἰκόνι λοιγόν;

οὔτε ὁ Θεὸς βασιλεύει καὶ κυβερνᾷ ὅλα τὰ ἀνθρώπινα·
100 κι οὔτε θὰ ἔστρεφε ἔτσι τὸ τιμόνι γιὰ μένα.

Θυμήσου τα αὐτὰ καὶ βοήθησε τὸν ὑπηρέτη σου, Μέγιστε,
καὶ μὴ μοῦ στείλεις αἰσχροὺ τέλους στὴ ζωὴ μου.
Δικός σου λάτρης εἶμαι, σὲ δικά σου τὰ χέρια μου ἀπλώνω
δῶρα, καὶ στὰ κεφάλια αὐτῶν ποὺ σκύβουν,
105 καὶ βοηθὸ στὶς ἀρρώστιες σὲ καλοῦν. Λυπήσου, Χριστέ.
Κι ἂν μένεις κρυμμένος, δῶσε μας δύναμη νικητήρια.
Μὴ μὲ κρατᾷς περιφρονημένο ὀλότελα, Λόγε, μῆτε γεμάτο μόχθο,
καὶ μὴ μὲ ὀδηγεῖς χωρὶς χαλινό, μῆτε κακοπαθημένο.
Νὰ μὲ κεντᾷς μὲ τὸ κεντρί, Μακάριε, ὄχι μὲ τὸ δόρυ· καὶ μῆτε ἑλαφρὸ
110 μῆτε καὶ βαρυφορτωμένο καράβι νὰ μὲ ταξιδεύει ἢ θάλασσα.
Ἵβρίζει ἢ ὑπερβολή, καὶ οἱ πόνοι μὲ σκοτάδι τὴ σκεπάζουν.
Ἴσοστάθμισε στὴ ζυγαριὰ τὴν τιμωρία μὲ τὴν ἀδυναμία μου. [μου,
Μ' ἐκράτησες ὅταν περηφανευόμουν, λυπήσου με στὰ ὑπέρογκα πάθη
ἐπειδὴ εἶναι ἀκόμα καιρὸς καλοσύνης, δίκαιε κριτὴ.
115 Σέβομαι τὰ γηρατεῖά μου καὶ τὰ μέλη μου ποὺ μόνα τους σπαράχτηκαν,
καὶ τίς θυσίες, βασανισμένος ἀπὸ τὰ δεινὰ κι ἀπὸ τὸ Θεό.
Ἄλλὰ γιατί νὰ βάζω περιττοὺς νόμους στὴ θεότητα.
Πήγαινε με, Χριστέ, ἐμένα τὸ λάτρη σου, ὅπως θέλεις.

ΝΑ

ΘΡΗΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΥΧΗ ΤΟΥ

Πολλὲς φορὲς ἡ νέα ἐκθέτει στὰ δωμάτια της, τὰ παρθενικὰ
ἀκόμα, νεκρὸ τὸ λατρευτὸ σύζυγό της, ἂν καὶ ντρέπεται,
καὶ μόλις παντρεύτηκε, ὄλο νιότη, σηκώνει πικρὸ μοιρολόι
καὶ οἱ ὑπηρέτριες καὶ οἱ φίλες της ἀπὸ τὴ μιὰ καὶ τὴν ἄλλη
5 στέκονται καὶ θρηνοῦν μὲ τὴ σειρά, γιὰ νὰ διώξουν τὴ λύπη.
Καὶ ἡ μητέρα τὸν ἀγαπημένο της γιὸ πρωτόχνουδο, ποὺ ἔφυγε
θρηνεῖ, καθὼς σωριάζει καινούργιους πόνους στοὺς παλιούς.
Κι ἄλλος θρηνεῖ τὴν πατρίδα του, ποὺ τὴν κούρσεψε
ὁ Ἄρης τοῦ πολέμου· τὸ σπίτι ἄλλος ποὺ τὸ ἔκαψε οὐράνια φωτιά.
10 Ποιὸς θρῆνος, ψυχὴ μου, εἶναι ἄξιος γιὰ σένα ποὺ σὲ σκότωσε
τ' ὄλεθρο φίδι καὶ μὲ πικρὸ ὄλεθρο σφράγισε τὴν εἰκόνα;

Δάκρυε, δάκρυ', ἀλιτρέ· τό σοι μόνον ἔστιν δνειαρ.

*Λείψω μὲν θαλίας τε ὀμηλικίην τ' ἔρατεινήν·
λείψω δ' αὖ μύθων τε μέγα κλέος, εὐγενέος τε
15 αἵματος, ὑψορόφους τε δόμους, καὶ δλβον ἅπαντα·
λείψω δ' ἡελίου γλυκερὸν φάος, οὐρανὸν αὐτόν,
τείρεα παμφανόωντα, τά τε χθῶν ἔστεφάνωται·
ταῦτα μὲν ἔψομένοισιν. Ἐγὼ δ' ὑπένερθε καρήνου
δεσμὰ φέρων, νεκρός τε καὶ ἄπνοος, ἐν λεχέεσσι
20 κείσομαι, ὑστατίοισι γόοιε γοάοντας λαίνων,
αἶνον ἔχων καὶ φίλτρον ἀδήριτον, οὐκ ἐπὶ δηρόν.
Ἄυτὰρ ἔπειτα λίθος τε καὶ ἄμβροτος ἔνδοθι λῶβη·
ἀλλὰ καὶ ὧς τούτων μὲν ἐμὸν κέαρ οὐκ ἀλεγιζει,
μούνην δὲ τρομέω καθαρὴν πλάστιγγα Θεοῖο.*

25 ὦ μοι ἐγώ! τί πάθω; πῶς κεν κακότητα φύγοιμι;
Βένθεσιν, ἢ νεφέεσσι λαθὼν βίον; αἶθε γὰρ ἦεν
ἀμπλακίης τις χῶρος ἐλεύθερος, ὧς τινα θηρῶν
καὶ νοσῶν ἐνέπουσιν, ὅπως φυγὰς ἐνθεν ἴκωμαι!
χέρσω μὲν τις ἄλυξε πικρὴν ἄλα, ἀσπίδι δ' ἔγχος,
30 καὶ κρυεροῦ νιφετοῖο δόμος σκέπας. Ἡ κακίη δὲ
ἀμφίθετος, πολύχωρος, ἀφυκτοτάτη βασιλεία.
Ἡλίας πυρόεντι πρὸς οὐρανὸν ἤλυθε δίφρω·
Μωσῆς παιδοφόνου ποθ' ὑπέκφυγε δόγμα τυράννου,
κητείων λαγόνων σκότιον μόρον ἀγνὸς Ἰωνᾶς,
35 καὶ θῆρας Δανιήλ, παῖδες φλόγας. Αὐτὰρ ἔμοιγε
τίς λύσις κακότητος; Ἄναξ, σὺ μέ, Χριστέ, σάωσον.

NB'

ΘΡΗΝΟΣ

*Πέπονθα δεινὰ πλεῖστα, καὶ δεινῶν πέρα,
καὶ ταῦθ' ὑφ' ὧν ἤκιστα φόμπη παθεῖν.
Ἄλλ' οὐδὲν οἶόν μ' οἱ κακῶς εἰργασμένοι.
Τὰ μὲν γὰρ οἶχεθ' ὧν δ' ἔγραψεν ἡ δίκη
5 βίβλος σιδηραῖς, οἶδα τὴν μοχθηρίαν.*

Κλαίγε, κλαίγε, άμαρτωλέ· εΐναι τὸ μοναδικὸ ὄφελός σου.

Θ' άφήσω τὰ τραπέζια καὶ τοὺς σύννομήλικους τοὺς αγαπητούς·
 θ' άφήσω τῶν λόγων τὴ μεγάλη δόξα, καὶ τῆς εὐγενικῆς
 15 καταγωγῆς, τ' άψηλοτάβανα σπίτια καὶ ὄλη τὴν εὐτυχία μου·
 θ' άφήσω τὸ γλυκὺ φῶς τοῦ ἡλίου, τὸν οὐρανὸ τὸν ἴδιο,
 τὰ ὀλόλαμπρα ἄστρα, τῆς γῆς μας στεφάνι·
 αὐτὰ γιὰ ὄσους θά 'ρθουν. Μά ἐγὼ ἔχοντας στὸ κεφάλι μου
 δεσμά, νεκρὸς καὶ δίχως πνοή, στὸ στρῶμα
 20 θά κείτομαι, μὲ τοὺς στερνοὺς μου γόους παρηγορώντας ὄσους θρηνοῦν,
 ἔχοντας ὕμνο κι ἀγάπη ἀμάχητη ὄχι γιὰ πολὺ.
 'Αλλά ἔπειτα τάφος καὶ ἀτέλειωτη μέσα σήψη.
 Κι ἔτσι ὄμως ἡ καρδιά μου γι' αὐτὸ δὲ συγκινεΐται·
 τρέμω μονάχα τὴν ἀμερόληπτη ζυγαριά τοῦ Θεοῦ.

25 'Αλίμονὸ μου! Τί θά πάθω; Πῶς ν' ἀποφύγω τὴν κακία;
 Στὰ βάθη ἢ στὰ σύννεφα νὰ κρύψω τὴ ζωὴ μου; Ἄμποτε
 νὰ ἦταν ἕνας χῶρος ἑλεύθερος ἀπὸ λάθη, ὄπως ἀπὸ θηρία
 καθὼς διηγοῦνται κι ἀρρώστιες, γιὰ νὰ καταφύγω ἐκεῖ!
 Μὲ τὴν ξηρὰ ἀποφεύγει ἕνας τὴ σκληρὴ θάλασσα, μὲ τὴν ἀσπίδα
 30 τὸ σπαθί, γιὰ τὸ ψυχρὸ χιόνι σκέπασμα τὸ σπίτι. Καὶ ἡ κακία
 διπλόθετη, πολυχωρούσα, ἀξέφευγη βασιλίσσα.
 'Ο 'Ηλίας ἀνέβηκε στὸν οὐρανὸ μὲ πύρινο ἄρμα,
 ὁ Μωυσῆς ξέφυγε κάποτε τὴ διαταγὴ τοῦ παιδοκτόνου
 τυράννου, τὸ σκοτεινὸ θάνατο στὴν κοιλιά τοῦ κήτους ὁ ἄγνὸς 'Ιωνᾶς,
 35 τὰ θηρία ὁ Δανιὴλ κι οἱ τρεῖς παῖδες τὶς φλόγες. Γιὰ μένα
 ποιά ἀποφυγὴ τῆς κακίας; Βασιλιά Χριστέ, σῶσε με ἐσύ.

ΝΒ'

ΘΡΗΝΟΣ

Ἐπαθα πλῆθος δεινὰ κι ἀπ' τὰ δεινὰ χειρότερα,
 κι αὐτὰ ἀπ' ὄσους καθόλου δὲ πρόσμενα νὰ πάθω.
 Τίποτα ὄμως ἀπ' ὄ,τι ἔπαθαν ὄσοι μὲ πείραξαν.
 Τὰ δεινὰ μου πέρασαν· ὄσους ὄμως ἡ δικαιοσύνη ἔγραψε
 5 στὰ σιδερένια βιβλία ξέρω τὴ δυστυχία τους.

ΝΓ'

ΕΤΕΡΟΣ ΘΡΗΝΟΣ

Φίλοι, πολῖται, δυσμενεῖς, ἐχθροί, πρόμοι,
πόλλ' οἶδα πληγεῖς· οἶδα, ἀλλ' οὐ φάσκετε·
βίβλοι φέρουσι ταῦτα, οὐ λήσεσθέ με.

ΝΔ'

ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΠΟΝΗΡΟΥ

Ἥλυθες, ὦ κακοεργέ· νοῆματα σεῖο γινώσκω·
ἤλυθες, ὄφρα φάος με φίλης τ' αἰῶνος ἀμέρσης.
Δύσμαχε, πῶς φάος ἤλυθες, ἐὼν ζόφος; οὐκ ἀπατήσεις
ψευδόμενος. Πῶς πικρὸν ἐμοὶ μόθον αἰὲν ἀγείρεις,
5 ἀμφαδίην λοχῶων τε; τί δ' εὐσεβέεσσι μεγαίρεις,
ἐξέτι τοῦ ὅτε πρῶτον Ἀδὰμ βάλες ἐκ παραδείσου,
πλάσμα Θεοῦ, κακίη δὲ σοφὴν ἐλόχησας ἐφετμῆν,
καὶ πικρὴν γλυκερῆ ζωῆ πόρσυνας ἐδωδὴν;

Πῶς δὲ φύγω; τί δὲ μῆχος ἐμοῖς παθέεσιν ἐφεύρω;
10 Τυτθαῖς μὲν πρώτιστον ἀμαρτάσιν, οἷα ρέεθρον,
ἐμπίπτεις κραδίησιν· ἔπειτα δὲ χῶρον ἀνοίγεις
εὐρύτερον· μετέπειτα ρόος θολερός τε μέγας τε
ἤλυθες, ἄχρι χάος με λάβοι τεόν, ἠδὲ βέρεθρον.
'Αλλ' ἀποχάζεο τῆλε, τεὰς δ' ἐπὶ χεῖρας ἰάλλοις
15 ἔθνεσιν ἢ πτολίεσσι, ὅσαι Θεὸν οὐκ ἐνόησαν.
Αὐτὰρ ἐγὼ Χριστοῦ λάχος, νηός τε τέτυγμαί,
καὶ θύος· αὐτὰρ ἔπειτα θεός, θεότητι μιγείσης
ψυχῆς. Ἄλλ' ὑπόεικε Θεῶ, καὶ πλάσματι θείῳ,
ἀζόμενος μῆνιν τε Θεοῦ, ψυχῶν τε χορείην
20 εὐσεβέων, ἧχόν τε διηνεκέεσσι ἐν ὕμνοις.

ΝΓ'

ΑΛΛΟΣ ΘΡΗΝΟΣ

Φίλοι, πολίτες, αντίπαλοι, έχθροί, προκαθήμενοι,
 έπαθα κι έμαθα πολλά· πολλά μὰ δὲν τὸ δέχεστε.
 "Όλα όμως τ' αναφέρουν βιβλία καὶ δὲ θὰ μὲ ξεχάσετε.

ΝΔ'

ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΠΙΟΝΗΡΟΥ

Ἦρθες, κακοῦργε· ξέρω τοὺς σκοπούς σου.

Ἦρθες, γιὰ νὰ μοῦ στερήσεις τὴν ποθητὴ αἰωνιότητα.

Δυσκολοπολέμητε, πῶς σκοτάδι σύ, ἦρθες φῶς; δὲ θὰ μὲ γελάσεις
 μὲ τὸ ψεῦδος σου. Γιατί πάντα μὲ ρίχνεις σὲ πικρὰ βάσανα

5 φανερά ἢ κρυφά; Γιατί φθονεῖς τοὺς εὐσεβεῖς
 ἀπὸ τότε ποὺ τὸν πρῶτο Ἀδὰμ ἔβγαλες ἀπὸ τὸν παράδεισο,
 τὸ πλάσμα τοῦ Θεοῦ, καὶ μὲ τὴν κακία παραμόνευες τὴ σοφὴ ἐντολὴ
 καὶ πικρὴ τροφὴ προμήθευες στὴ γλυκιὰ ζωή;

Πῶς νὰ σὲ ξεφύγω; Τί νὰ μηχανευτῶ νὰ ξεφύγω τὰ πάθη μου;

10 Μὲ μικρὲς ἁμαρτίες πρῶτα, σὰν ἓνα ρυάκι,
 πέφτεις σὲ καρδιές· ἔπειτα ἀνοίγεις χῶρο
 πλατύτερο· κι ἔπειτα ποταμὸς θολερὸς καὶ μεγάλος
 ἦρθες, ὥσπου νὰ μὲ καταπιεῖ τὸ χάος σου καὶ τὸ βάραθρό σου.

Ἄλλὰ χάσου μακριὰ καὶ τὰ χέρια σου ἄπλωνε

15 σὲ ἔθνη ἢ σὲ πόλεις, ποὺ δὲ γνώρισαν τὸ Θεό.
 Μὰ ἐγὼ κλῆρος τοῦ Χριστοῦ καὶ ναὸς ἔχω γίνεи
 καὶ θυσία· ἔπειτα ἐγίνα θεός, ὅταν μὲ τὴ θεότητα ἔσμιξε
 ἡ ψυχὴ. Ἄλλὰ ὑποχώρησε στὸ Θεὸ καὶ στὸ θεϊκὸ πλάσμα
 μὲ φόβο γιὰ τὴν ὀργὴ τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ χορὸ τῶν ψυχῶν
 20 τῶν εὐσεβῶν καὶ τῶν ἤχο τῶν αἰώνιων ὕμνων.

NE'

ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΠΟΝΗΡΟΥ, ΚΑΙ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΠΙΚΛΗΣΙΣ

Φεῦγ' ἀπ' ἐμῆς κραδίης, δολομήχανε, φεῦγε τάχιστα·
 φεῦγ' ἀπ' ἐμῶν μελέων, φεῦγ' ἀπ' ἐμοῦ βίότου.
 Κλώψ, ὄφι, πῦρ, Βελίη, κακίη, μόρε, χάσμα, δράκων, θήρ,
 νύξ, λοχέ, λύσσα, χάος, βάσκανε, ἀνδροφόνε·
 5 ὃς καὶ πρωτογόνοισιν ἐμοῖς ἐπὶ λοιγῶν ἔηκας,
 γεύσας τῆς κακίης, οὐλιε, καὶ θανάτου.
 Χριστὸς ἀναξ κέλεται σε φυγεῖν ἐς λαῖτμα θαλάσσης,
 ἢ ἐ κατὰ σκοπέλων, ἢ ἐ συῶν ἀγέλην,
 ὡς λεγεῶνα πάροιθεν ἀτάσθαλον. Ἄλλ' ὑπόεικε,
 10 μὴ σε βάλω σταυρῶ, τῶ πᾶν ὑποτρομέει.
 Σταυρὸν ἐμοῖς μελέεσσι φέρω, σταυρὸν δὲ πορείη,
 σταυρὸν δὲ κραδίη· σταυρὸς ἐμοὶ τὸ κλέος.

Οὐ λήξεις λοχῶν με, κακόσχολε; οὐκ ἐπὶ κρημνοῦς,
 οὐ Σόδομα βλέψεις, οὐκ ἀθέων ἀγέλας,
 15 οἱ μεγάλην θεότητα διατμήξαντες ἔλυσαν,
 ἀλλ' ἐπ' ἐμὴν πολιήν, ἀλλ' ἐπ' ἐμὴν κραδίην;
 Αἶψαι με ὄνοφεροῖσι νοήμασιν, ἐχθρέ, μελαίνεις,
 οὔτε Θεὸν τρομέων, οὔτε θηηπολιάς.
 Οὗτος καὶ Τριάδος νόος ἐπλετο ἡχέτα κήρυξ·
 20 καὶ νῦν τέρμα βλέπει. Βόρβορε, μὴ με θόλου,
 ὡς καθαρὸς καθαροῖσι συναντήσω φαέεσσι
 οὐρανόις. Αἴγλαι, δεῦτ' ἐπ' ἐμὴν βιοτήν·
 τὰς δὲ χέρας τανύω, δέξασθέ με. Χαῖρε σύ, κόσμε·
 χαῖρε, μογηροφόρε· φεῖδεο τῶν μετ' ἐμέ.

ΝΕ'

ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΠΟΝΗΡΟΥ. ΕΠΙΚΛΗΣΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Φεύγα από την ψυχή, δολομήχανε, φεύγα άμέσως,
φεύγα από τὸ σῶμα μου, φεύγα από τὴ ζωὴ μου.

Κλέφτη, φίδι, φωτιά, Βελίαρ, κακία, θάνατε, χάσμα, θηρίο,
νύχτα, ἐνέδρα, λύσσα, χάος, φθονερέ, ἀνθρωποκτόνε·

5 πού και τοὺς πρώτους προγόνους μου στὸ θάνατο ὀδήγησες,
δίνοντάς τους νὰ γευτοῦν τὴν κακία, ὀλέθριε, και τὸ θάνατο.

Ὁ βασιλιάς Χριστὸς προστάζει νὰ φύγεις στὴν ἀφρισμαμένη θάλασσα,
ἢ στοὺς σκοπέλους ἢ στὸ κοπάδι τῶν χοίρων,

ὅπως παλιά ἢ αὐθάδης λεγεῶνα. Ὑποχώρησε λοιπόν,

10 μὴ σὲ χτυπήσω μὲ τὸ σταυρό, πού ὄλα τὸν τρέμουν.

Τὸ σταυρὸ ἔχω στὰ μέλη μου, τὸ σταυρὸ στὴν πορεία μου,
τὸ σταυρὸ στὴν καρδιά μου· ὁ σταυρὸς εἶναι ἡ δόξα μου.

Δὲ θὰ πάψεις νὰ μὲ παραμονεύεις, κακόσχολε; Δὲν πᾶς στὸ γκρεμό;

Δὲν κοιτάζεις τὰ Σόδομα, τὶς ἀγέλες τῶν ἄθεων,

15 πού κομματίασαν και διάλυσαν τὴ μεγάλη θεότητα,
μόνο ἔρχεσαι στὰ γηρατεία μου, μόνο στὴν καρδιά μου.

Μὲ μαῦρες σκέψεις, ἐχθρέ, μὲ σκοτεινιάζεις πάντα,
οὔτε τὸ Θεὸ τρέμοντας, οὔτε τὶς λειτουργίες μου.

Ἐγὼ ἤμουν ὁ βροντόφωνος κήρυκας τῆς Τριάδας·

20 τώρα ἀτενίζω τὸ τέρμα. Βόρβορε, μὴ μὲ θολώνεις,
γιὰ νὰ συναντήσω καθαρὸς τὰ καθαρὰ οὐράνια

φῶτα. Λάμπεις, ἐλάτε στὴ ζωὴ μου·

ἀπλώνω τὰ χέρια μου, δεχτεῖτε με. Σὺ, κόσμε, χαῖρε·

χαῖρε, ὦ γεμάτε βάσανα· λυπήσου αὐτοὺς πού θὰ ρθοῦν.

ΝΣΤ'

ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

Θεὸν βοῶ. Τί τοῦτο; φεῦγέ μοι τάχος,
 φεῦγ', ὦ κάκιστον θηρίον, βροτοκτόνον,
 τί μοι διοχλεῖς οὐδὲν ἠδίκημένος;
 Τῶν σῶν συῶν πλήρωσον εἰσελθῶν βάθη.
 5 Δέξονθ' ἑτοίμως εἰς βυθοὺς πεσοῦμενον.
 Ἐμοῦ δ' ἀπόσχου, μὴ σε τῷ σταυρῷ βάλω,
 ὃν πάντα φρίσσει καὶ τρέμει φόβῳ κράτους.

ΝΖ'

ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΠΟΝΗΡΟΥ

Φεῦγ' ἀπο τὰς γραμμάς, ὦ βάρβαρε, μὴ με διόχλει.
 Φεῦγε, πονηρὸς ἅπας· Χριστὸς ἐμοὶ γράφεται,
 μὴ με φύγη τὸ νόημα συνηγμένον· ἔρρετε πάντες,
 οὐδς μὴ Χριστὸς ἄγει τῆλ' ἀπὸ τῶν χθονίων.

ΝΗ'

ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

Καὶ τοῦτο τῆς σῆς, ὦ κάκιστε, προσβολῆς.
 Τὸν νοῦν ἐφέρπεις εὐστρόφοις ἐλίγμασι,
 πείθων τὸ λείον ἀρπάσαι τῆς ἡδονῆς.
 Ἄλλ' οὔτι πείσεις· τοῦτ' Ἀδὰμ πέπεικέ με.
 5 Εἰς γῆν ἀποστράφηθι, καὶ κάραν πατοῦ.
 Εἰ δ' ἰσχύς ἐστι μικρὸν ἐγγρίψαι ποδί,
 κρεμῶ σε χαλκοῦν, ὡς βλάβην ὀρῶν φύγω.

ΝΣΤ'

ΟΜΟΙΟ

Τὸ Θεὸ φωνάζω. Τί σημαίνει αὐτό; Φεύγα γρήγορα,
 φεύγα, ὦ θηρίο πάγκακο, ἀνθρωποκτόνο·
 γιατί με πειράζεις ἀφοῦ δὲ σ' ἔχω ἀδικήσει;
 Μπὲς μέσα στοὺς χοίρους σου καὶ γέμισέ τους.
 5 Θὰ σὲ δεχτοῦν πρόθυμα, γιὰ νὰ πέσεις στὸ βυθό.
 Ἄλλ' ἀπὸ μένα μακριά, μὴ σὲ χτυπήσω μὲ τὸ σταυρό,
 ποὺ ὄλα γι' αὐτὸν νιώθουν φρίκη τρέμοντας τῆ δύναμή του.

ΝΖ'

ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΠΟΝΗΡΟΥ

Φεύγα ἀπὸ τὶς γραμμές μου, βάρβαρε, μὴ με πειράζεις.
 Ἄς φύγει κάθε πονηρός· ἐγὼ γράφω γιὰ τὸ Χριστό,
 μὴ μοῦ διαφύγει τὸ νόημα ποὺ ἔχω σχηματίσει· φύγετε ὄλοι,
 ὅσους ὁ Χριστὸς δὲν τοὺς παίρνει μακριὰ ἀπὸ τὰ γήινα.

ΝΗ'

ΟΜΟΙΟ

Καὶ τοῦτο, πάγκακε, εἶναι γιὰ τὶς ἐπιθέσεις σου.
 Μ' εὐλύγιστους ἐλιγμούς περικυκλώνεις τὸ νοῦ,
 πειθοντάς τον ν' ἀρπάξει τῆ γλυκιά ἡδονή.
 Δὲ θὰ τὸν πείσεις ὁμως· μ' ἔχει πείσει προηγουμένως ὁ Ἀδάμ.
 5 Ξαναγύρισε στὴ γῆ γιὰ νὰ σὲ πατοῦμε στὸ κεφάλι.
 Κι ἂν ἡ δύναμή σου εἶναι νὰ μοῦ δαγκάνεις λίγο τὸ πόδι,
 σὲ κρεμάζω χάλκινο, ὥστε βλέποντας τῆ βλάβη νὰ τὴν ἀποφύγω.

ΝΘ'

ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

Ἐπελθ', ἀπελθε, δυσμενές, βροτοκτόνε·
 ἀπελθε, δεινῶν ὄμμα, λυσσῶδες κακόν·
 ἀπελθε· Χριστὸς ἔνδον, ᾧ φέρων ἐμὴν
 ψυχὴν δέδωκα. Φεῦγ' ἀπειπῶν ὡς τάχος.
 5 Ὡὴ βοηθεῖτ', ἄγγελοι παραστάται!
 Ὡὴ τυραννίς, καὶ κλοπὴ προσέρχεται.
 Ὡν μ' ἐξέλεσθε, ναί, φίλοι, λιθάζομαι.

Ξ'

ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

Ἦλθες μὲν, ἦλθες, ᾧ κάκιστ', ἀλλ' ἐσχέθης.
 ὡς καπνὸν εἶδον, ἠσθόμην καὶ τοῦ πυρός.
 Ὅσμη δριμεῖα, τοῦ δράκοντος ἐμφασίς.
 Σταυρὸν δ' ἐφίστημ', ὃς φύλαξ ζωῆς ἐμῆς,
 5 ὃς πάντα κόσμον συνδέων, Θεῷ φέρει.
 Τοῦτον φοβηθείς, εἶκε, μὴ πάλιν φανῆς.
 Καλεῖ μ' ἄχραντον ἢ χάρις παραστάτην.
 Πόσον πιέζεις δὴ με τοῖς κακοῖς; πόσον;
 Ἐμοὶ Θεὸς τέθνηκε, κ' αὐθις ἔγρετο.
 10 Αἰδοῦ τὸ λούτρον· εἶξον, ᾧ βροτοκτόνε.
 Ὡς ἠδονῆ με πρῶτον ἐκλεψας πικρᾶ,
 οὕτω κακῶς με σήμερον κτεῖναι θέλεις.
 Ἐπελθ', ἀπελθε· τῆς πάλης γὰρ ἠσθόμην.
 Κἂν σώμ' ἔχῃς μου, τόν γε νοῦν οὐ πείσομαι.

ΝΘ'

ΟΜΟΙΟ

Φύγε, φύγε, κακόφρονε, άνθρωποκτόνε·
 φύγε, πού τὰ δεινὰ βλέπεις, λυσσασμένο κακό·
 φύγε. Ὁ Χριστὸς εἶναι μέσα μου, καὶ σ' αὐτὸν
 ἔφερα καὶ τοῦ ἔδωσα τὴν ψυχὴ μου. Ἀπογοητεύσου καὶ φύγε ἀμέσως.
 5 Ἀά, βοηθᾶτε, ἄγγελοι παραστάτες μου.
 Ἀά, μὲ πλησιάζει ὁ τύραννος κι ὁ κλέφτης.
 Γλιτώστε με, ναί, φίλοι, μὲ πετροβολοῦν.

Ξ'

ΟΜΟΙΟ

Ἦρθες, ναί ἦρθες, πάγκακε, ἀλλὰ σὲ κράτησα.
 Μόλις εἶδα τὸν καπνὸ, κατάλαβα καὶ τὴ φωτιά.
 Δυνατὴ μυρωδιά, φανερώνει τὸ φίδι.
 Ὑψῶνω τὸ σταυρὸ, πού εἶναι φύλακας τῆς ζωῆς μου·
 5 ἐνώνει ὅλο τὸν κόσμον καὶ τὸν φέρνει στὸ Θεό.
 Φοβήσου τον, ὑποχώρησε καὶ μὴν ἔρθεις πάλι.
 Ἡ χάρη μὲ καλεῖ παραστάτη καθαρό.
 Ὡς πότε θὰ μὲ πιέζεις μὲ τὰ δεινὰ; Ὡς πότε;
 Γιὰ μένα πέθανε ὁ Θεός κι ἀναστήθηκε πάλι.
 10 Σεβάσου τὸ βάπτισμα· ὑποχώρησε, ἄνθρωποκτόνε.
 Ὅπως μὲ τὴν πικρὴ ἡδονὴ μὲ πρωτογέλασες,
 ἔτσι σήμερα θέλεις νὰ μὲ θανατώσεις σκληρά.
 Φύγε, φύγε· κατάλαβα τὴν ἐπίθεσή σου.
 Κι ἂν ἔχεις τὸ σῶμα μου, ὁ νοῦς μου ὁμοῦς δὲ θὰ πειστεῖ.

ΞΑ'

ΘΡΗΝΟΣ

Είκων κενοῦται, τίς βοηθήσει λόγος;
 Είκων κενοῦται, δῶρον ἀχράντου Θεοῦ.
 Ὑβρίζετ' είκων· αἶθομ', ὦ φθόνε, φθόνε,
 ἀλλοτρίοις λόγοις τε καὶ σοφίσμασι.
 5 Πηγὴ κακῶν, μὴ βλύζε, μὴ ματαία φρήν.
 Εἰ δ' οὖν σύ, γλῶσσα, μὴ δέχου τὸν βόρβορον.
 Εἰ δ' οὖν σύ, χεὶρ γε, μὴ δέχου τὰ χείρονα.
 Οὕτως ἂν είκων ἡμῶν ἀφθαρτος μένη.

ΞΒ'

ΙΚΕΤΗΡΙΑ ΕΙΣ ΧΡΙΣΤΟΝ

Μὴ σου λαθοίμην, μηδέ μου λάθης, Ἰναξ,
 Ἰναξ σοφῶν μέλημα, καὶ τρισσὸν φάος·
 μή που λάθῃ με δυσμενῆς συναρπάσας,
 κευθμῶν ἔς ἄδου, καὶ σκότου πικρὰς πύλας.
 5 Δεινὸς γάρ ἐστι, καὶ λοχῶν τοὺς σοὶ φίλους·
 ὄν, οἶδα, φεύζομ', εἰ σύ μου μνήμην ἔχει,
 πυκνῶν ἀεὶ λόγοις τε καὶ νοήμασιν.

ΞΑ'

ΘΡΗΝΟΣ

- Ἡ θεία εἰκόνα σβήνει, ποιός λόγος θά βοηθήσει;
 Ἡ θεία εἰκόνα σβήνει, τὸ δῶρο τοῦ καθαροῦ Θεοῦ.
 Ἡ θεία εἰκόνα προσβάλλεται· καίγομαι, ὦ φθόνε, φθόνε,
 ἀπὸ τῶν ἄλλων τοὺς λόγους καὶ τὰ σοφίσματα.
 5 Τῶν κακῶν πηγῇ, μὴν ἀναβλύζεις, μὴ μάταιη σκέψη.
 Εἰδεμῆ, ἐσὺ γλώσσα, μὴ δεχτεῖς τουλάχιστο τὸ βοῦρκο.
 Εἰδεμῆ ἐσύ, χέρι, μὴ δέχεσαι τὰ χειρότερα.
 Ἔτσι ἡ εἰκόνα θά μείνει σ' ἐμᾶς ἀχάλαστη.

ΞΒ'

ΔΕΗΣΗ ΣΤΟ ΧΡΙΣΤΟ

- Νὰ μὴ σέ λησμονήσω καὶ μὴ μέ λησμονήσεις, Βασιλιά,
 Βασιλιά, τῶν σοφῶν μελέτημα καὶ φῶς τριπλό·
 μῆπως μ' ἀρπάξει ὁ ἐχθρὸς καὶ δὲν τὸ νιώσω
 στὸ βασίλειο τοῦ θανάτου, στίς πικρὲς τοῦ σκοταδιοῦ πύλες.
 5 Εἶναι σκληρὸς καὶ παραμονεύει ὅποιους σ' ἀγαποῦν.
 Ξέρω, θά τὸν ξεφύγω, ἀν μὲ θυμᾶσαι,
 στηρίζοντάς με πάντα μὲ λόγους καὶ σκέψεις.

ΞΓ'

ΘΡΗΝΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΝ

Οἴμοι προσῆλθε, Χριστέ μου, πάλιν δράκων.
 Οἴμοι προσῆλθε δειλιῶντί μοι σφόδρα.
 Οἴμοι γέγευμα τοῦ ξύλου τῆς γνώσεως.
 Οἴμοι φθονεῖσθαι δ' ὁ φθόνος πέπεικέ με.
 5 Οὐτ' εἰμὶ θεῖος, καὶ βέβλημ' ἔξω τρυφῆς.
 Ρομφαία, μικρὸν τὴν κακὴν σβέσον φλόγα,
 ὡς ἂν πάλιν δέξῃ με τῶν φυτῶν ἔσω
 Χριστῶ συνεισελθόντα ληστὴν ἐκ ξύλου.

ΞΔ'

ΑΛΛΟ ΠΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΝ

Πάλιν προσῆλθεν ὁ δράκων· σοῦ δράσσομαι.
 Δαβὶδ παρέστω, κρουέτω τὴν κινύραν.
 Ἄπελθ', ἄπελθε, πνεῦμα συμπνίγον, κακά.

ΞΕ'

ΘΡΗΝΟΣ

Εἴ μοι πονήρως εἶχε κρᾶσις σώματος,
 ἰατρὸν ἂν τιν' εὖρον. Εἰ πένης τις ἦν,
 τῶ πλουσίῳ προσῆλθον· δρμῶ δ' ἐν ζάλῃ·
 εἰ δ' ἠδικούμην, τοῖς νόμοις καὶ βήματι.
 5 Θάμνος δὲ ἐξέσωσεν ἐκ κρημνίσματος.
 Εἰ δὲ σκελίζει μ' ὁ φθορεὺς τῆς εἰκόνας,
 τίς μοι γένοιτ' ἔρυμα, πλὴν σοῦ, Κοίρανε;

ΞΓ'

ΘΡΗΝΟΣ ΣΤΟ ΧΡΙΣΤΟ

Ὦϊμέ, ἦρθε πάλι, Χριστέ μου τὸ φίδι.
 Ὦϊμέ, ἦρθε, καὶ πολὺ φοβοῦμαι.
 Ἄλιμονο, ἔχω γευτεῖ τὸ δέντρο τῆς γνώσης.
 Ἄλιμονο, ὅτι φθονοῦμαι μ' ἐπεισε ὁ φθονερός.
 5 Οὔτε θεὸς εἶμαι κ' ἔχω πεταχτεῖ ἔξω ἀπὸ τὴν τρυφή.
 Ρομφαία πύρινη, σβῆσε λίγο τὴν ἀλύπητη φλόγα,
 ὥσπου νὰ γίνω δεκτὸς μέσα στὸν παράδεισο,
 πὺ θὰ μπῶ μὲ τὸ Χριστὸ μαζί δ' ὅπως ὁ ληστής ἀπὸ τὸ σταυρό.

ΞΔ'

ΑΛΛΟ ΣΤΟ ΧΡΙΣΤΟ

Πάλι μοῦ ἦρθε τὸ φίδι· ἀρπάζομαι ἀπὸ σένα.
 Ἦς μοῦ ἔρθει ὁ Δαβὶδ κρούοντας τὴν κιθάρα του.
 Φύγε, φύγε κακὴν κακῶς, πνεῦμα ποῦ μᾶς πνίγεις.

ΞΕ'

ΘΡΗΝΟΣ

Ἦν ἡ κατάσταση τοῦ σώματός μου ἦταν κακή,
 θὰ ἔβρισκε κάποιο γιατρό. Ἦν ἡμουν ἕνας φτωχός,
 θὰ πλησίαζα ἕνα πλούσιο· καὶ στὴν τρικυμία τὸ λιμάνι·
 ἂν μ' ἀδικοῦσαν, θὰ πῆγαινα στοὺς νόμους καὶ στὸ δικαστήριο·
 5 ἕνας θάμνος μὲ γλίτωσε ἀπὸ τὸ γκρέμισμα.
 Ἦν μὲ ποδοπατεῖ ὁ καταστροφέας τῆς εἰκόνας,
 ποιὸς θὰ εἶναι ὀχύρωμά μου, Βασιλιά, ἐκτὸς ἀπὸ σένα;

ΞΣΤ'

ΑΛΛΟΣ ΠΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΝ

Καινόν, καινὸν τί τοῦτο, ὦ Θεοῦ Λόγε,
 καινόν τί πάσχω; καρδίας ἐμῆς βάθος
 κενὸν λόγων τε καὶ νοημάτων σοφῶν,
 τὸ μὲν πονηρὸν πνεῦμα φεῦγον οἴχεται·
 5 οὐπω δὲ μεστή χώρα μοι τοῦ κρείσσονος.
 Πλήσόν με τῶν σῶν, μὴ πάλιν ἐλθῶν φθόνος,
 αὐτοῦ με θῆται χειρὸν ἐργαστήριον.

ΞΖ'

ΕΙΣ ΕΑΥΤΟΝ

Ἐξηπάτημαι, Χριστέ μου, τῷ σοι σφόδρα
 θαρρεῖν. Ἐπήρθην καὶ κατηνέχθην σφόδρα.
 Ἄλλ' αὐθις ὑψωσόν με· καὶ γὰρ ἠσθόμην
 παίζων ἑμαυτόν. Εἰ δ' ἐπαρθείην ἔτι,
 5 αὐθις πέσοιμι πτωμα καὶ συντριμματος.
 Εἰ μὲν δέχη με· εἰ δὲ μή, τέθνηκα μὲν.
 Ἐμοὶ τὸ χρηστὸν ἐξανηλώσω μόνω;

ΞΣΤ'

ΑΛΛΟΣ ΘΡΗΝΟΣ ΣΤΟ ΧΡΙΣΤΟ

Τί είναι πάλι αυτό τὸ καινούργιο, ὦ Λόγε τοῦ Θεοῦ,
 τί καινούργιο παθαίνω; Τῆς καρδιάς μου τὸ βάθος
 εἶναι ἄδειο ἀπὸ λόγους καὶ σκέψεις σοφές.
 Τὸ πονηρὸ πνεῦμα ἔφυγε γρήγορα·
 5 δὲν ἔχω ἀκόμα χῶρο γεμάτο ἀπὸ τὸ καλύτερο.
 Γέμισέ με ἀπὸ τὰ δικά σου, μήπως ἔρθει πάλι ὁ φθόνος
 καὶ μὲ κάνει ἀκόμα χειρότερο ἐργαστήρι του.

ΞΖ'

ΣΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΟΥ

Γελάστηκα, Χριστέ μου, ἀπὸ τὸ ὑπερβολικὸ σ' ἐσένα
 θάρρος μου. Ὑψώθηκα καὶ γκρεμίστηκα ἀπότομα.
 Ἄλλὰ ξανὰ ὕψωσέ με· γιατί κατάλαβα
 ὅτι γελοῦσα τὸν ἑαυτό μου. Ἄν ὅμως περηφανευτῶ ἀκόμα,
 5 ἂς πέσω ἀμέσως πτώμα καὶ σύντριμμα.
 Ἄν μὲ δεχτεῖς, καλά· ἂν ὄχι, χάθηκα.
 Γιὰ μένα μόνο ἐξαντλήθηκε ἡ καλοσύνη σου;

ΞΗ'

ΕΙΣ ΕΑΥΤΟΝ

Λέγουσιν οἱ μισοῦντες (ὡς δ' ἐμοὶ δοκεῖ,
λέγουσιν οὐ δίκαια·
πῶς γὰρ δίκαιον τοὺς φίλους περιφρονεῖν,
ὡς μὴ Θεὸν λέγοιμι,
5 ᾧ πρόσθε κεῖται πάντα, καὶ γινώσκειται
σαφῶς, ὅξδ' βλέποντι)·
ἀλλ' οὖν λέγουσι τῷ φθόνῳ νικῶμενοι,
φθόνῳ παθῶν δικαίῳ,
Τήκοντι τοὺς ἔχοντας, ὡσπερ ἄξιον.

10 Τί οὖν, ἄθρει, λέγουσι.
Λέγουσιν, ὡς αὐτοὶ με τὸν δυσδαίμονα
(καὶ γὰρ δοκοῦσι τοῦτο)
Κωνσταντίνου βαλόντες ἐκτὸς ἄστεος
ἀπωφρύωσαν. Εὐγε·
15 βαρὺς γὰρ αὐτοῖς, καὶ θράσους ἡμην γέμων.
Τέμνων ὁδοῦς ἀτρίπτους,
ἔθῶν πατρῶων καὶ νόμων διαφθορεύς,
εἶπερ νόμος τὰ φαῦλα,
πλούτου, τύφου τε, θρῦψεως, φιλαρχίας,
20 τῶν νῦν ἐπικρατούντων.
Οὕτω γάρ εἰσι τὴν φρόνησιν ἄθλιοι,
ὥστ' οὐ λέγειν ὀκνοῦσιν,
ἃ καὶ λεγόντων ἐγκαλύπτεισθ' ἦν πρόπον
ἄλλων ἀπεχθαιρόντων.
25 Οὕτω τι τυφλὸν ἐστὶν ἢ μοχθηρία,
καὶ τὸ φρονεῖν βλάβητοςα.

* Τὸ ποίημα τὸ ἔγραψε στὴν Ἀριανζὸ τὴν τελευταία περίοδο τῆς ζωῆς του, ὅταν εἶχε ἀφιερῶθεϊ στὴ λατρεία τοῦ θεοῦ καὶ στὶς ἀναμνήσεις του. Ἀντι-

ΞΗ'

ΣΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΟΥ

- Λένε ὄσοι μὲ μισοῦν (ὄπως νομίζω
 ὄμως σωστὰ δὲ λένε·
 γιατί πῶς εἶναι δίκαιο τοὺς φίλους νὰ περιφρονῶ,
 ὥστε νὰ μὴν ἀναφέρω τὸ Θεὸ
 5 πού ὄλα τὰ ἔχει ἐμπρός του καὶ τὰ γνωρίζει
 καθαρά, γιατί βλέπει δυνατὰ)
 Λένε ὡστόσο νικημένοι ἀπὸ τὸ φθόνο,
 φθόνο πού δικαιολογοῦν τὰ πάθη,
 πού λιῶνει ὄσους τὸν ἔχουν, ὄπως ἀξίζει.
- 10 Κοίτα λοιπὸν τί λένε.
 Λένε, ὄτι αὐτοὶ ἐμένα τὸν κακότυχο
 (γιατί ἔτσι νομίζουν),
 ἀφοῦ μ' ἔδιωξαν ἀπὸ τὴν πόλη τοῦ Κωνσταντίνου,
 μου ῥιξαν τὴ μύτη. Μπράβο.
- 15 Γιατί ἤμουν γι' αὐτοὺς βαρὺς καὶ γεμάτος θράσος,
 ἀνοίγοντας δρόμους ἀπάτητους,
 κι ἤμουν διαφθορέας τῶν πατρογονικῶν συνηθειῶν καὶ νόμων,
 ἂν νόμος εἶναι οἱ φαυλότητες
 τοῦ πλούτου, τῆς ἔπαρσης, τῆς τρυφῆς, τῆς φιλαρχίας
 20 πού τώρα κυριαρχοῦν.
 Γιατί εἶναι τόσο δυστυχησμένοι στὴ φρόνηση,
 ὥστε δὲ διστάζουν νὰ λένε,
 ὄσα πού κι ἄλλοι πού τοὺς μισοῦν ἂν τὰ ἔλεγαν
 ἔπρεπε νὰ κρύβουν τὸ πρόσωπο.
- 25 Ἔτσι κάτι τυφλὸ εἶναι ἡ μοχθηρία,
 καὶ βλάφτει τὴ φρόνηση.

κρούει τοὺς συκοφάντες του, πού τὸν κατηγοροῦσαν γιατί εἶχε ἀρνηθεῖ νὰ
 ἀναλάβει τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἀριανζοῦ.

- Οὔτοι μὲν οὖν ἔρροιεν ἐκ μέσου λόγου·
 οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς ταῦτα,
 οὔθ' οἱ κακῶς λέγοντες, οὔθ' οἱ δεξιῶς.
 30 Ρεῖτωσαν ὡς θέλουσιν·
 γλώττης γὰρ οὐδὲν ἐστὶν εὐστροφώτερον·
 λέγει τι καὶ πρὸς ἡμῶν.
 Πολλοὶ τὰδ' οἱ λέγοντες ἀκριβέστερον,
 ὡς ἀφθόνως λέγοντες.
 35 Ἄδ' ὁμοῦ εἰπὼν τὴν τινων στήσειν βλάβην,
 τὰδ' ἐστὶν εἰπεῖν κρεῖσσον·
 πολλὸς γάρ ἐστιν εἰς τὸ χειρὸν ὁ δρόμος,
 κἂν μηδενὸς κινουῦντος.

 Λέγουσιν, ὡς ἀδρῶν μὲν ἡσσωμαι θρόνων,
 40 ὡς τῶν, ἀφ' ὧν κατήλθον,
 τοὺς δ' ἂν πένητας, καὶ στενοὺς διαπτύω,
 τὰ σφῶν σαφῶς λέγοντες.
 Ὅ γὰρ πέπονθε, τοῦτο καὶ τις οἶεται·
 ἀλλ' οὐκ ἐγὼ πέπονθα.
 45 Τοῖς μὲν προσήχθην, τῶν δ' ἀπήχθην οὐχ ἐκῶν,
 οὕτω Θεοῦ τυποῦντος.
 Τοῖς μὲν προσήγαγέ με δῆμος, ποιμένες,
 καὶ γλώσσαν αἰτοῦν Πνεῦμα.
 Λαὸν γὰρ ἐχρῆν ἄγριον καταρτίσαι
 50 στερρῶ βίῳ, λόγῳ τε,
 πολλαῖς καμόντα δογματῶν καταδρομαῖς,
 ὡς ναῦν μέσσην κλύδωνας.
 Τοῖς δ' οὐ προσήγαγ' ἡ λύσις τοῦ σώματος
 καθ' ἡμέραν θνήσκοντος.
 55 Ἥμεν καλοὶ τε κάγαθοὶ (τίς ἀντερεῖ;)·
 καὶ Πνεύματος γέμοντες,
 ὄν νῦν στενόν, καιροῖς τε συρριπτούμενον
 κακοῖς κακῶς βλέπουσιν.
 Ὑψιθρόνου θ' ἔδρασμα λαὸν ποιμένος
 60 τοῦ πρόσθεν οὔτι μείζω.

49 Ὁ λαὸς εἶχε ἀγριέψει εἴτε ἀπὸ τὴν ταραχὴ καὶ τίς ἐνοχλήσεις τῶν αἰρετικῶν (Ἀρειανῶν- Ἀπολλιναριστῶν) εἴτε ἀπὸ τῆ μακρὰ παραμέλησή του.

- 'Αλλά αὐτοὶ ἄς βγοῦν ἀπὸ τῆ μέση τοῦ λόγου·
 καμιὰ σχέσηη αὐτὰ μ' ἐμᾶς,
 οὔτε ὄσοι μᾶς κατηγοροῦν οὔτε ὄσοι μᾶς ἐπαινοῦν.
 30 Ἐὰς μιλοῦν ὄπως θέλουν·
 ἀπὸ τῆ γλώσσα τίποτε δὲν εἶναι πιὸ εὐστροφῶ·
 ἄς λέει κάτι κι ἐναντίον μας.
 Εἶναι πολλοὶ ὄσοι μιλοῦν γι' αὐτὰ ἀκριβέστερα,
 ἐπειδὴ μιλοῦν χωρὶς φθόνο.
 35 Κι ὄσα νομίζω πῶς λέγοντας θὰ σταματήσω κάποιους νὰ ζημιώνουν
 αὐτὰ εἶναι καλύτερο νὰ πῶ.
 Εἶναι πολὺς ὁ δρόμος στὰ χειρότερα,
 κι ἂν δὲ σπρώχνει κανένας.
- Λένε πῶς δὲν ἀδιαφορῶ γιὰ τοὺς ἀνθρώπινους θρόνους,
 40 σὰν αὐτοὺς ποὺ ἐγκατάλειψα,
 ἐνῶ τοὺς φτωχοὺς καὶ τοὺς ἄπορους τοὺς φτύνω·
 μιλοῦν ὄμως ξεκάθαρα ἐξ ἰδίων τους.
 Ὅ,τι ἔχει πάθει κάποιος αὐτὸ καὶ πιστεῦει·
 ἐγὼ δὲν ἔπαθα κάτι παρόμοιο.
- 45 Ὁδηγήθηκα σ' αὐτόν κι ἀπομακρύνθηκα ἀπὸ κείνους χωρὶς νὰ θέλω,
 ἐπειδὴ ἔτσι ἔδειχνε ὁ Θεός.
 Σ' αὐτὰ μὲ ὀδήγησαν ὁ λαὸς καὶ οἱ ποιμένες
 καὶ τὸ Πνεῦμα ποὺ ζητοῦσε γλώσσα.
 Τὸ λαὸ ἔπρεπε τὸν ἄγριο νὰ καταρτίσω
 50 μὲ σταθερὸ βίῳ καὶ λόγῳ,
 ἀπανδημένο ἀπὸ πολλὰς καταδρομὰς τῶν δογμάτων,
 ὄπως πλοῖο στὴ μέση τῆς τρικυμίας.
 Δὲν τοὺς συγκίνησε ἡ διάλυση τοῦ σώματός μου,
 ποὺ πέθαινα καθημερινά.
- 55 Ἦμουν πρόθυμος καὶ καλὸς (ποιὸς ἔχει ἀντιρρήσεις;)·
 καὶ γεμάτος πνεῦμα.
 Μὰ τώρα στενεμένο κι ἀπὸ περιστάσεις χτυπημένο
 ἄσχημες, ἄσχημα μὲ βλέπουν.
 Τοῦ ἀψηλόθρονου ποιμένα ἡ ἔδρα δὲν εἶχε λαὸ
 60 περισσότερο ἀπὸ τὸν προηγούμενο.

59 Ἐναφέρεται στὸ Νεκτάριο ποὺ εἶχε λιγότερο ποιμνιο ἀπὸ ὁ,τι ὁ Γρηγόριος, ὅταν ἦταν προϊστάμενος τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄλλ' οὐκ ἐμόν γε, πλὴν ὄσα χρήσει χερός,
 ᾧ καὶ τὸ θαρρεῖν εἶχον.
 Οὐκ ἠγνόουν Ἰωάν, δς Θεοῦ λόγον
 ἔφευγεν, ἀλλ' ἐλήφθη
 65 κλύδωνι, κλήρω, θηρίω, γαστρί, βράσει,
 ἐξ ὧν ὁ κήρυξ, κήρυξ.
 Ἄλλ' εἶχον ὡς τις ὧν ἐλεύθερος
 θρόνων τε κινδύνων τε.
 Τὸν νοῦν δὲ πυκνὸς εἰς Θεοῦ κοινωνίαν
 70 ἔσπευδον, ἠσύχαζον,
 ἐπεὶ δ' ἅπαντες, ὡς νεκροῦ δυσωδία,
 γῦπες κατέστησάν μου,
 καὶ λαὸν ἐσπάρασσον εὐώνοις τομαῖς,
 πῶς ἠγαγές με, Χριστέ,
 75 ζωῆς χαλινὲ τῆς ἐμῆς καὶ καρδίας;
 Σὸν γὰρ τόδ' ἐστὶν ἔργον.
 Ὡς Λάζαρόν με τετραήμερον, τάφων
 ἐξῆγαγες βοήσας.
 Ἀνίσταμ', οἱ δ' ἔπτηξαν· ἀλλά, Χριστέ μου,
 80 καὶ σάρκα τήνδε πῆξον,
 ἦν σοί γε κέκτημ', ᾧ φέρων ζωὴν ἐμὴν
 πᾶσάν γ' ἔδωκα δῶρον.

 Καὶ λάκκον ᾧκησ' ἀγρίων θηρῶν μέσος.
 Εἰ δ' ἔκτασις λέοντας
 85 ἔφραξε χειρῶν τὸν δ' ἔσωσε Δανιήλ,
 καὶ νῦν λέοντες· σῶζε
 (τί λοιπόν, ἢ σφᾶς τοὺς κακοὺς περισκοπεῖν;
 ἠττήμεθ', ὧ κάκιστοι)
 τοὺς μὲν κατείργοις ἐνδίκους τιμωρίαις,
 90 καὶ τοῖς χαλῶν ὀργῆς τι,
 (τὴν ἄκρατον γὰρ χεῖρα τίς σου δέξεται,
 τίσιν μιᾶς ἐννοίας;)
 τοὺς δ' ἐκφοβοίης, τοὺς δὲ δοξάζοις, Ἄναξ,
 ὅσοι δοξάζουσί σε·
 95 ἄμυν', ἄμυνε τοῖς φίλοις. Τεθνήκαμεν·
 ἐπισκοπὴν ποιήσον

- Δέν ἦταν ἔργο μου πέρα ἀπὸ ὅσο βοηθοῦσε τὸ χέρι σου
καὶ σ' αὐτὸ εἶχα τὰ θάρρη μου.
Δέν ἀγνοοῦσα τὸν Ἰωνά, πού τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ
ξέφευγε, ἀλλὰ τὸν ἔπιασε
65 ἡ φορτοῦνα, ὁ κλῆρος, τὸ κῆτος, ἡ κοιλιά, τὸ ξέβρασμα,
καὶ βγαίνει ἀπ' αὐτὰ ὁ προφήτης κήρυκας.
Ἄλλὰ ἡ διάθεσή μου ἦταν ὅπως ἀνθρώπου ἐλευθεροῦ
ἀπὸ θρόνους καὶ κινδύνους.
Ἡ ψυχὴ μου γύρευε συχνὴ ἐπικοινωνία μὲ τὸ Θεό.
70 καὶ ἔτρεχε καὶ ἠσύχαζε.
Κι ἐπειδὴ ὄλοι σὰν ἀπὸ δυσωδία νεκροῦ
ἐγιναν γιὰ μένα γύπες,
πού κομματίζαν τὸ λαὸ μ' εὐκόλα κομματιάσματα,
πῶς μ' ὀδήγησες, Χριστέ,
75 χαλινάρι τῆς ζωῆς μου καὶ τῆς καρδιάς μου;
Γιατὶ αὐτὸ τὸ ἔργο εἶναι δικό σου.
Σὰν Λάζαρο τετραήμερο ἀπὸ τοὺς τάφους
μὲ τὸ πρόσταγμά σου μ' ἐβγαλες.
Σηκώνομαι κι αὐτοὶ φοβήθηκαν· ἀλλά, Χριστέ μου,
80 καὶ τὴ σάρκα αὐτὴν στερέωσέ την·
τὴν ἔχω γιὰ σένα πού σοῦ ἔφερα τὴ ζωὴ μου
καὶ δῶρο ὄλη σοῦ τὴν ἔκανα.
- Ἐμείνα στὸ λάκκο ἀνάμεσα στ' ἄγρια θηρία.
Κι ἂν τοῦ χεριοῦ σου τὸ ἄπλωμα
85 φίμωσε τὰ λιοντάρια κι ἔσωσε τὸ Δανιήλ,
νά, κι ἐδῶ λιοντάρια· σῶσε με
(τί ἀπομένει ἀπ' τὸ νὰ παρατηροῦν οἱ κακοὶ τὸν ἑαυτὸ τους;
Νικηθήκαμε, πάγκακοι)
Αὐτοὺς νὰ τοὺς ἐμποδίσεις μὲ δίκαιες τιμωρίες
90 μαλακώνοντας κάπως καὶ γι' αὐτοὺς τὴν ὀργή σου.
(γιατὶ ποιός θ' ἀντέξει τὸ ἀσκήκωτο χέρι σου
γιὰ τιμωρία μιᾶς σκέψης);
Ἄλλους νὰ τρομάζεις κι ἄλλους νὰ δοξάζεις, βασιλιά,
ὄσους σὲ δοξάζουν.
- 95 Ὑπερασπίσου, ὑπερασπίσου τοὺς φίλους σου· εἴμαστε νεκροί.
Ρίξε τὰ βλέμματά σου

τῶν πρὸς σέ χεῖρας εἰδότων αἶρειν μόνον.
 Γελῶσιν οἱ κάκιστοι
 τὴν σὴν πρόνοιαν, οὐδὲ κριθήσεσθ' ἴσως
 100 δοκοῦσι τῷ φουσᾶσθαι.
 Τὸ μικρὸν ἀξίους ποιμνιον, καὶ ποιμένα
 τὸν μικρὸν ἐκ μεγίστου.
 Σοῦ δ' ἂν θέλοντος, κάκ μικροῦ πάλιν μέγας
 τοῖς σοῖς θρόνοις γενοίμην.

ΞΘ'

ΔΕΗΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΝ

Ἐπιστάτα, κλύδων με δεινὸς ἀμφέπει,
 τὸν σὸν μαθητὴν. Ἐξέγειραι, πρὶν θάνω.
 Μόνον κέλευσον, καὶ ζάλη τεθνήξεται.
 Τολμῶ φράσαι τι· Χριστέ, μὴ πνέζε με,
 5 μηδὲ σβέσης με τῷ βάρει τῶν θλίψεων.
 Πολλοὺς ἔχεις γὰρ καὶ κακωτέρους ἐμοῦ,
 οὐδὲς ἠλέησας. Μὴ με κρίνης ἀξίως.
 Κένου, κένου δὲ τοῦ ταλάντου τὸ πλέον.
 Μιᾶς τίς οἶσοι φόρτον ἡμέρας μόνης;
 10 Τίνι προσέλω τοῖς κακοῖς βαρούμενος;

Ο'

ΑΛΛΗ

Πάλιν προσῆλθεν ὁ δράκων, σοῦ δράσσομαι.
 Κράτει, κράτει με, μὴ προῆ τὴν εἰκόνα·
 μὴ μ', ὡς καλιᾶς ὄρνιν, ἐχθρὸς ἀρπάση.

Φεῦ! καὶ κρίσιν δέδοικα, καὶ ποθῶ λύσιν.
 5 Διώκομ' ἐνθάδ', οὐκ ἔχω βίου στάσιν.
 Καλεῖς μ' ἐκεῖθεν, οὐκ ἔχω παρρησίαν.
 Σὸς εἰμι, Χριστέ, σῶσον, ὡς αὐτὸς θέλεις.

σ' αὐτοὺς πού μόνο γνωρίζουν νὰ ὑψώνουν τὰ χέρια τους σ' ἔσένα.
 Περιγελοῦν οἱ πάγκακοι
 τὴν πρόνοιά σου, κι ἴσως οὔτε πῶς θὰ κριθοῦν
 100 δὲν πιστεύουν ἀπὸ τὴν οἴησή τους.
 Μεγάλωσε τὸ μακρὺ κοπάδι καθὼς καὶ τὸν ποιμένα του
 πὺ ἀπὸ μέγιστος ἔγινε μικρός.
 Ἐάν θελήσεις ἐσύ κι ἀπὸ μικρὸς μέγανος πάλι
 κοντὰ στοὺς θρόνους σου θὰ γίνω.

ΞΘ'

ΔΕΗΣΗ ΣΤΟ ΧΡΙΣΤΟ

Δάσκαλε, μὲ κυκλώνει φοβερὴ τρικυμία,
 τὸ μαθητὴ σου· Σήκω προτοῦ πεθάνω.
 Πρόσταξε μόνο κι ἡ θύελλα θὰ πέσει.
 Τολμῶ νὰ πῶ κάτι· Χριστέ μὴ μὲ πιέξεις,
 5 μῆτε νὰ μὲ λιώσεις μὲ τὸ βάρος τῶν θλίψεων.
 Προστατεύεις πολλοὺς πρὸ κακοῦ ἀπὸ μένα,
 πὺ τοὺς σπλαχνίστηκες. Μὴ μὲ κρίνεις γιὰ ὅσο ἀξίζω.
 Βγάλε, βγάλε τὰ παραπάνω δράμια.
 Ποιὸς θὰ σηκώσει τὸ βάρος καὶ μιᾶς μόνο μέρας;
 10 Σὲ ποιὸν νὰ πλησιάσω μὲ τόσα δεινὰ πὺ μὲ βαραίνουν;

Ο'

ΟΜΟΙΟ

Πάλι μὲ πλησίασε τὸ φίδι, ἀρπάζομαι ἀπὸ σένα.
 Κράτησέ με, κράτησέ με, μὴν προδίνεις τὴν εἰκόνα,
 μὴ μ' ἀρπάξει ὁ ἐχθρός, ὅπως τὸ πουλὶ ἀπὸ τὴ φωλιά του.
 Ὡμέ! καὶ τὴν κρίση φοβοῦμαι καὶ τὸ θάνατο ποθῶ.
 5 Μὲ καταδιώκουν ἀπὸ δῶ, δὲν ἔχω ποῦ νὰ σταθῶ στὴ ζωῆ.
 Μὲ καλεῖς ἐκεῖ, δὲν ἔχω θάρρος.
 Δικός σου εἶμαι, Χριστέ, σῶσε με ὅπως θέλεις.

ΟΑ'

ΔΕΗΣΙΣ ΕΝ ΤΗΙ ΝΟΣΩΙ

Νοσῶ, νοσῶ μέν, καὶ πονοῦμαι σώματι,
 καί μου γελῶσι τὴν πάθην ἴσως τινές,
 τραχηλιῶντες, τῶν σφαγῆ τηρουμένων.
 Ἄρμοι λέλονται, καὶ ποδῶν σαθρὰ βάσις,
 5 εἴτ' ἐγκρατείας ἔργον, εἴθ' ἄμαρτάδων,
 εἴτ' οὖν πάλη τις (οὐ γὰρ οἶδα), πλὴν χάρις
 ἐμῷ κυβερνήτῃ γε. Τοῦτό μοι τυχὸν
 ἄμεινόν ἐστι· ἀλλ' ἐπίσχες τὴν νόσον,
 ἐπίσχες εἰπών· σὸς λόγος σωτηρία.
 10 Εἰ δ' οὐ, δίδου γε, ὡς τὰ πάντα καρτερεῖν,
 σῆτες τὰ σητῶν. Συγκράτει τὴν εἰκόνα.
 Ἐκεῖθεν ἔξεις καὶ τὸν δοῦλον ἄρτιον.

ΟΒ'

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΞΟΔΟΝ

Παρῆλθον ἄνθη, καιρὸς ἤγγικεν θέρους.
 Λευκὴ δέ μοι θριξί, ἢ δ' ἄλως καλεῖ στάχυν.
 Ἀπῆλθεν ὄμφαξ, ἢ τομὴ δὲ πλησίον.
 Ληγὸς πατεῖται τῶν ἐμῶν ἤδη κακῶν.
 5 Φεῦ ἡμέρας μοι τῆς κακῆς! ἦν ποῦ φύγω;
 Καί τίς γένωμαι; ὡς δέος μ' ἄμαρτίας!
 Δέος δ' ἀκανθῶν, καὶ Γομόρρας βοτρύων,
 πλήρη φανῆναι, Χριστὸς ἠνίκα κρίνων
 Θεὸς θεοῖς δίδωσι τὰ πρὸς ἀξίαν,
 10 χῶραν ἐκάστῳ φωτὸς ὡς ὄψις φέρει.
 Ἐλπίς μία μοι τὰς βραχείας ἡμέρας
 παλινδρομῆσαι τῇ ποδηγίᾳ, Μάκαρ.

ΟΑ'

ΛΕΗΣΗ ΣΕ ΜΕΡΕΣ ΑΡΡΩΣΤΙΑΣ

- Ἄρρωστος πάλι καὶ τὸ σῶμα μου πονάει,
 κι ἴσως γελοῦν μερικοῖ γι' αὐτὸ ποὺ με βρῆκε,
 ποὺ πᾶνε καμαρωτοί, ἀπ' ὄσους καιροφυλακτοῦν τὸ θάνατό μου.
 Λύθηκαν οἱ ἄρμοι, ἡ βίαση τῶν ποδιῶν μου κλονίζεται,
 5 ἀποτέλεσμα εἴτε τῆς ἐγκράτειας εἴτε τῶν ἁμαρτιῶν μου,
 εἴτε καὶ κάποια πάλη, δὲν ξέρω, μὰ εὐχαριστία
 σ' αὐτὸν ποὺ με ὀρίζει. Αὐτὸ ἴσως γιὰ μένα
 εἶναι τὸ καλύτερο. Σταμάτησε τὴν ἀρρώστια,
 σταμάτησέ την με τὸ λόγο σου· ὁ λόγος σου εἶναι σωτηρία.
 10 Ἄν ὄχι δῶσε μου νὰ ὑπομείνω καὶ τοῦτα ὅπως τὰ ἄλλα,
 ὅπως τὸ σαράκι τὰ δικά του. Διατήρησε τὴν εἰκόνα.
 Ἄπο αὐτὸ θὰ ἔχεις καὶ τὸ δοῦλο σου ἀκέραιο.

ΟΒ'

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

- Πέρασαν τ' ἄνθη κι ἔφτασε τοῦ θερισμοῦ ὁ καιρὸς,
 ἄσπρισαν τὰ μαλλιά, ζητᾶ τ' ἄλωνι πιά τὸ στάχυ,
 ἡ ἀγουρίδα ὠρίμασε κι ὁ τρύγος νάτος ποὺ ἦρθε,
 πατιοῦνται οἱ ἁμαρτίες μου τώρα στὸ πατητήρι.
 5 Ὡμίμενα ἢ μέρα μου ἢ πικρὴ καὶ πῶς νὰ τὴν ξεφύγω;
 Τί θὰ γινῶ; Πῶς μὲ κρατάει τῆς ἁμαρτίας ὁ φόβος,
 καὶ φόβος ἀπ' ἀγριάγκαθα καὶ Γὸμορρας σταφύλια
 γεμάτος μήπως καὶ φανῶ, σάν ὁ Χριστὸς μὲ κρίνει,
 καὶ στοὺς θεοὺς Θεὸς αὐτὸς δίνει ὅ,τι τοὺς ἀξίζει,
 10 ὅση τὰ μάτια τους βαστοῦν ἀπ' τοῦ φωτὸς τὴ χώρα,
 καὶ μιὰ μοῦ μένει ἐλπίδα πιά τις λιγοστές μου μέρες,
 νὰ μ' ὀδηγήσεις καὶ νὰ ρθῶ σὲ σένα, Τρισμακάριε.

ΟΓ'

ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΝ

Ἐγγὺς ἀγῶν βίοτιο· κακὸν πλῶον ἐξεπέρησα,
 ἤδη καὶ στρυγερῆς τίσιν ὄρω κακίης,
 τάρταρον ἠερόεντα, πυρὸς φλόγα, νύκτα βαθεῖαν,
 τῶν νῦν κρυπτομένων, αἴσχος ἐλεγχόμενον.

5 Ἀλλά, Μάκαρ, ἐλέαιρε, καὶ ὄψε περ, ἐσθλὸν ὀκάζοις
 ζωῆς ἡμετέρης λείψανον εὐμενέων.

Πολλὰ πάθον, καὶ τάρβος ἔχω φρενί, μὴ με διώκειν
 τῆς σῆς ἤρζατ', Ἄναξ, αἰνὰ τάλαντα δίκης.

Οἴσω μὲν τὸν ἐμὸν καὐτὸς μόρον, ἔνθεν ὀδεύσας

10 εἴξας προφρονέως πῆμασι θυμοβόροις.

Ἵμῖν δ' ἐσσομένοις ἐπιτέλλομαι· οὐδὲν ὄνειαρ
 τοῦδε βίου. Ζωὴ λύσιν ἔχει βίτου.

ΟΔ'

ΠΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΝ

Τίς ἢ τυρανίς; ἤλθον εἰς βίον· καλῶς.
 Τί δὲ στροβοῦμαι ταῖς βίου τρικυμίαις;
 Ἐρῶ λόγον, θρασὺν μὲν, ἀλλ' ὄμως ἐρῶ.
 Εἰ μὴ σὸς εἶην, ἠδίκημαι, Χριστέ μου.

5 Γεννώμεθ', ἐκλυόμεθ', ἐκπληρούμεθα,
 ὕπνῳ, καθεύδω, γρηγορῶ, πορεύομαι,
 νοσοῦμεν, εὐεκτοῦμεν, ἠδοναί, πόνοι.

Ἔρω μὲν μετασχεῖν ἡλίου, τούτων ἂ γῆς,
 θανεῖν, σαπῆναι σάρκα· ταῦτα καὶ βοτῶν,

10 ἂ δυσκλέα μὲν, ἀλλ' ὄμως ἀνεύθυνα.

Τί οὖν ἐμοὶ τὸ πλεῖον; οὐδέν, ἢ Θεός.

Εἰ μὴ σὸς εἶην, ἠδίκημαι, Χριστέ μου.

ΟΓ'

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

- Τελειώνει ὁ ἀγώνας τῆς ζωῆς· τέλεσα τὸ κακὸ ταξίδι,
 τώρα πιά ἀντικρύζω τὴν τιμωρία τῆς φρικτῆς κακίας,
 τὸ σκοτεινὸ τάρταρο, τὴν πύρινη φλόγα, τὴ βαθιὰ νύχτα.
 Τώρα φανερὴ ἡ ντροπὴ ὅσων ἦταν κρυμμένα.
- 5 Ἀλλά, Μακάριε, σπλαχνίσου, ἔστω κι ἀργὰ καὶ δώσε μου
 καλοδιάθετος, ἡσυχο τὸ ὑπόλοιπο τῆς ζωῆς μου.
 Πολλὰ ἔπαθα καὶ μὲ κατέχει φόβος μήπως ἄρχισε
 νὰ μὲ κυνηγᾷ, Βασιλιά, ἡ φοβερὴ ζυγαριὰ τῆς δικαιοσύνης σου.
 Θὰ βαστάξω κι ὁ ἴδιος τὴ μοίρα μου, φεύγοντς ἀπὸ δῶ,
 10 ὑποχωρώντας πρόθυμα στὰ πάθη ποὺ καταέφαγαν τὴν ψυχὴ μου.
 Σ' ἐσᾶς ποὺ θὰ ρθειτε παραγγέλλω· κανένα ὄφελος
 ἀπὸ τὴ ζωὴ αὐτῆ. Ἡ ζωὴ εἶναι κατάργηση τῆς ζωῆς.

ΟΔ'

ΑΝ ΔΕΝ ΗΜΟΥΝ ΔΙΚΟΣ ΣΟΥ

- Γιατί μοῦ φέρνεσαι τυραννικά; Ἦρθα στὴ ζωὴ, καλά.
 Γιατί μὲ δέρνουν οἱ τρικυμίες τῆς ζωῆς;
 Θὰ πῶ ἓνα λόγο θρασύ, μὰ θὰ τὸν πῶ.
 Ἄν δὲν ἦμουν δικός σου, ἔχω ἀδικηθεῖ, Χριστέ μου.
- 5 Γεννιόμαστε, λιώνομε, τελειώνομε τὴ ζωὴ μας,
 νυστάζω, κοιμοῦμαι, ἀγρυπνῶ, περπατῶ,
 ἀρρωσταίνω, εἶμαι γερός, ἀπολαύσεις, πόνοι·
 νὰ ζεῖς τις ἐποχὲς τοῦ χρόνου, ὅσα εἶναι τῆς γῆς,
 νὰ πεθάνεις καὶ νὰ διαλυθεῖ ἡ σάρκα σου· αὐτὰ συμβαίνουν καὶ στὰ ζῶ
 10 ποὺ εἶναι ἄσχημο τ' ὄνομά τους, εἶναι ὁμως ἀνεύθυνα.
 Τί εἶμαι ἐγὼ παραπάνω; ἢ τίποτα ἢ Θεός.
 Ἄν δὲν ἦμουν δικός σου, Χριστέ μου, ἔχω ἀδικηθεῖ.

ΟΕ'

ΘΡΗΝΟΣ ΠΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΝ

Οἴμοι! στενοῦμαι τῷ βίῳ· καὶ τὸ πλεόν
 ζωῆς παρήλθεν, οἶδα καὶ νεκρὸν πνέω·
 Συνεκτριβῆναι δ' οὐ θέλει πονηρία.
 Ἦ τῷ χρόνῳ τι πρόσθεσ, ὧ̄ πνοῆ βροτῶν,
 5 ἢ τῶν κακῶν ὑπόσπα· τοῦτο χρηστότης.
 Εἰ δ' οὐ θέλεις, τέθνηκα. Καὶ τί σοι πλεόν;
 Εἰ μὴ φιλάνθρωπὸν με καὶ τὸ πῦρ μένει.

ΟΣΤ'

ΕΤΕΡΟΣ ΘΡΗΝΟΣ

Οἴμοι! στενοῦμαι τῷ βίῳ καὶ τῷ τέλει.
 Ἐνθάδε ἀμαρτάς, ἀλλ' ἐκεῖθεν ἡ δίκη.
 Μέσος φόβων ἔστησα πυρωποτάμου.
 Σοί, Χριστέ, πλείον ἢ βίου θαρρῶ πάλαις.
 5 Εἰ μὲν γὰρ ἦν τι καὶ καθήρασθαι βραχύ,
 τοῦτ' ἦν ἄριστον. Εἰ δ' αἰεὶ πλείω κακά,
 καιρὸς λυθῆναι, πρὶν λάβῃ με χεῖρονα.

ΟΖ'

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΕΙΣ ΧΡΙΣΤΟΝ

Τέθνηκα τῷδε τῷ τάλαιπῶρῳ βίῳ,
 ὃς φέρετ' ἄνω κάτω τε, Εὐρίπου δίκην.
 Βέβαιον οὐδέν, οὐδ' ἐφ' ἡμέραν, ἔχων.
 Ζῆσαι δ' ἐκείνῳ τῷ μακρῷ πόθος μ' ἔχει,
 5 ὃς ἄθλα κεῖται τοῖς κάλ' ἠγωνισμένοις.
 Πρὸς ταῦτα χαίρεθ', οἷς φίλα τὰ τοῦ βίου·
 ἐγὼ δὲ χαίρων ὄψομαι τὸν Δεσπότην.

ΟΕ'

ΘΡΗΝΟΣ ΣΤΟ ΧΡΙΣΤΟ

Ἄλιμονο! ἡ ζωὴ μὲ πνίγει· καὶ τὸ πιὸ πολὺ
τῆς ζωῆς μου ἔχει περάσει, τὸ ξέρω, καὶ τώρα πνέω θάνατο·
μὰ ἡ κακία δὲ θέλει νὰ λιώσει κι αὐτὴ μαζί.

Ἦ πρόσθεσε λίγο χρόνο ἀκόμα, ὦ πνοὴ τῶν θνητῶν,
5 ἢ ἀπόσπασέ με ἀπὸ τὰ δεινὰ· αὐτὸ εἶναι καλοσύνη.

Ἦν δὲ θέλεις, εἶμαι νεκρός. Καὶ ποιὸ εἶναι τὸ κέρδος σου;
Ἐκτὸς ἂν φιλάνθρωπη ἢ φωτιὰ μὲ περιμένει.

ΟΣΤ'

ΑΛΛΟΣ ΘΡΗΝΟΣ

Ἄλιμονο! ἡ ζωὴ μὲ πνίγει καὶ τὸ τέλος της.

Ἐδῶ ἁμαρτία, ἀλλὰ ἐκεῖ ἡ τιμωρία.

Στὴ μέση στέκω τῶν φόβων τοῦ πύρινον ποταμοῦ.

Σ' ἐσένα, Χριστέ, ἔχω πιὸ πολὺ θάρρος ἀπὸ ὅ,τι στοὺς ἀγῶνες
5 τῆς ζωῆς μου. Ἦν μποροῦσα νὰ ἐξαγνιστῶ καὶ λίγο,
αὐτὸ ἦταν τὸ καλύτερο· ἂν ὁμως μοῦ γίνονταν ὄλο καὶ πιότερα κακά,
εἶναι καιρὸς γι' ἀναχώρηση, πρὶν μὲ βροῦν χειρότερα.

ΟΖ'

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΣΤΟ ΧΡΙΣΤΟ

Εἶμαι νεκρὸς γι' αὐτὴ τὴν ταλαίπωρη ζωὴ,
ποὺ πάει ἄνω καὶ κάτω, ὅμοια μὲ τὸν Εὐριπο,
καὶ δὲν ἔχει τίποτα σταθερὸ οὔτε τὴν ἴδια μέρα.

Λαχταρῶ νὰ ζήσω τὴν ἀτελείωτη ζωὴ ἐκείνη,
5 ποὺ εἶναι τὸ ἐπαθλο γιὰ ὄσους ἀγωνίστηκαν μ' ἐπιτυχία.

Νὰ χαίρεστε μ' αὐτὰ ὄσοι τὴ ζωὴ αὐτὴν ἀγαπᾶτε.

Ἐγὼ μὲ χαρὰ μου θὰ δῶ τὸν Κύριο.

Τολμῶ τι λέξαι, ὦ Μάκαρ· τὸ σῶμά σοι
 τὸ σὸν τὸ τῆς σῆς πλάσμα προσρίπτω χερός
 10 ὡς λεπτόν, ὡς ὀδωδός, ὡς παρειμένον!
 Ἰδοὺ πρόκειται, βλέψον, ἐκλελοίπαμεν.
 Καὶ νῦν πάρει, δὸς χεῖρα, ἢ λῦσον βίου,
 πρὶν καὶ τι χεῖρον συμπεσεῖν ἐμοὶ τέλος.
 Τί δεῖ πάλιν κακῶν τε, καὶ καθαρσίων;
 15 Ὅλωλ', ὄλωλα συμφοραῖς, σοὶ δ' ἄλλωμαι.
 Σὺ γὰρ Θεός μου· σὺ ζῴφον λύεις κακῶν
 νεκρῶ πνέοντι μικρόν, ἢ λυπρὸν βίον.

ΟΗ'

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΑΥΤΟΥ ΨΥΧΗΝ

Ἔργον ἔχεις, ψυχή, καὶ μέγα, ἦν ἐθέλης.
 Ἐρεῦνα σαυτῆν ἠτίς ἦ, καὶ πῆ στρέφη,
 ὄθεν προῆλθες, καὶ ὄπη στῆναι σέ δεῖ
 εἰ ζῆν ὄπερ ζῆς τοῦτο, ἢ τι καὶ πλέον.

5 Ἔργον ἔχεις, ψυχή, τοῖσδε κάθαιρε βίον.
 Θεὸν νόει μοι καὶ Θεοῦ μυστήρια.
 Τί ἦν πρὸ παντός, καὶ τί σοι τὸ πᾶν τόδε·
 ὄθεν προῆλθε, καὶ ὄποι προβήσεται.

Ἔργον ἔχεις, ψυχή, τοῖσδε κάθαιρε βίον.
 10 Πῶς οἰακίζει καὶ στρέφει τὸ πᾶν Θεός·
 ἢ πῶς τὰ μὲν πέπηγε, τὰ δ' ἄλλ' ἐκρέει·
 ἡμεῖς δὲ καὶ μάλιστα ἐν στρεπτῶ βίῳ.

Ἔργον ἔχεις, ψυχή· πρὸς Θεὸν οἶον δρα.
 Τί μοι κλέος τὸ πρόσθε, τίς δ' ἢ νῦν ὕβρις·
 15 τί μου τὸ πλέγμα, καὶ τί μοι βίου τέλος.
 Ταῦτ' ἐννόει μοι, καὶ νοὸς στήσεις πλάνην.

Ἔργον ἔχεις, ψυχή· μὴ τι πάθης καμάτω.

- Τολμῶ κάτι νά πῶ, Τρισμακάριε· τὸ σῶμα,
τὸ πλάσμα τῆς παλάμης σου, σ' ἐσένα τὸ ρίχνω·
10 πόσο ἀδύναμο, πόσο νά μυρίζει θάνατο, πόσο ἐξασθενημένο!
Νά, μπροστά σου κείτεται, κοίταξέ μας, ἔχομε χαθεῖ.
Καὶ τώρα ἔλα, δῶσε ἓνα χέρι ἢ λύτρωσέ με ἀπ' τῆ ζωῆ,
πρὶν μὲ βρεῖ κανένα τέλος χειρότερο.
Τί χρειάζονται πάλι ἁμαρτίες κι ἐξαγνισμοί;
15 Πάει, χάθηκα μὲ τίς συμφορές, χάνομαι ὁμως γιὰ σένα.
Γιατὶ ἐσὺ εἶσαι ὁ Θεός μου· ἐσὺ διαλύεις τὸ ζόφο τῶν κακῶν,
σέ ἓνα νεκρὸ πού λίγο ἀκόμα ἀναπνέει, ἢ βάζεις τέρμα στὴ ζωῆ.

ΟΗ'

ΣΤΗΝ ΨΥΧΗ ΤΟΥ

- Ἔχεις, ψυχὴ μου, δουλειά και μάλιστα, ἂν θέλεις, μεγάλη.
Ἐξέτασε τὸν ἑαυτὸ σου ποιὰ εἶσαι και ποῦ εἶσαι στραμμένη,
ἀπὸ ποῦ ἦρθες και ποῦ πρέπει νά σταματήσεις·
ἂν ἡ ζωῆ εἶναι αὐτὸ πού ζεῖς ἢ κάτι ἀπὸ αὐτὸ καλύτερο.
- 5 Ἔχεις, ψυχὴ μου, δουλειά· ἐξάγνιζε μ' αὐτὰ τῆ ζωῆ σου.
Ἔχε στὸ νοῦ σου τὸ Θεὸ και τοῦ Θεοῦ τὰ μυστήρια.
Τί ὑπῆρχε πρὶν ἀπὸ τὸν κόσμο και τί σου εἶναι αὐτὸς ὁ κόσμος·
ἀπὸ ποῦ προήλθε και γιὰ ποῦ προχωρεῖ.
- Ἔχεις, ψυχὴ μου, δουλειά· ἐξάγνιζε μ' αὐτὰ τῆ ζωῆ σου·
10 πῶς κυβερνᾷ και κατευθύνει ὁ Θεὸς τὸ πᾶν·
ἢ πῶς ἄλλα εἶναι σταθερά, πῶς κυλοῦν τὰ ἄλλα·
κι ἐμεῖς κυκλωμένοι ἀπὸ τὸν πολύστροφο βίο.
- Ἔχεις, ψυχὴ μου, δουλειά· κοίταξε τὸ Θεὸ μονάχα.
Τί ἦταν ἡ προηγούμενη δόξα μου κι ἡ τωρινὴ ντροπὴ μου;
15 Τί σημαίνει ἡ σύνθεσή μου και τί τῆς ζωῆς τὸ τέλος.
Αὐτὰ νά σκέφτεσαι, ψυχὴ, και θὰ σταματήσεις τὴν πλάνη τοῦ νοῦ.
- Ἔχεις, ψυχὴ μου, δουλειά· μὴ λυγίσσεις ἀπὸ τὸν κόπο.

ΟΘ'

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΑΥΤΟΥ ΨΥΧΗΝ

Πῆ, θυμέ, βαίνεις; στήθι. Πῆ φέρη, τάλαν;
 Αἶ αἶ· γόης κλέπτει σε τοῖς σοφίσμασι.
 Μικρὸν προσέρχεται, εἴθ' ὑποστρέφει πάλιν,
 εἶτ' αὖ προσέρχεται ἔγγυς, ὡς μόσχῳ λύκος,
 5 σαίνων, ἐφέλκων ἀγρίοις σκιρτήμασιν,
 ἕως ἀποσπάσας σε τῶν Θεοῦ νόμων,
 θοίνην ὁδοῦσι τοῖς ὀλεθρίοις λάβη.

Π'

ΕΙΣ ΕΑΥΤΟΝ

Αἶ αἶ· γόης κλέπτει σε τοῖς σοφίσμασι,
 κλέπτει σέ, κλέπτει, δυσμενής· ἐπιστρέφου
 πρὸς τὸν Λόγον τάχιστα, μὴ πόρρω πέσης.
 Σταυρῷ περιπλάκηθι, καὶ στήσεις βλάβην.

ΠΑ'

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΥ ΘΥΜΟΝ

Θυμέ, βλέψον ἄνω, χθονίων δ' ἐπιλήθεο πάντων,
 μὴ δέ σε νικήσῃ πρὸς κακότητα δέμας.
 Τυτθὸς μὲν βίος οὗτος, ὁ δ' ὄλβιος, ὡς ἐν ὀνείρῳ,
 τέρπεται, ἀλλοίη δ' ἄλλος ἔκυρσε τύχη.
 5 Μοῦνης δὲ ζωῆς καθαρῆς βίος ἔμπεδος αἰεὶ,
 καὶ πολὺς, ὃν ζῶειν ἐστὶν ἀρειότερον.

ΟΘ'

ΣΤΗΝ ΨΥΧΗ ΤΟΥ

Ποῦ προχωρεῖς, ψυχὴ μου; Στάσου. Ποῦ πηγαίνεις, δόλια;
 Ὠμέ! Σὲ ξεγελᾷ ἓνας μάγος μὲ τὰ τεχνάσματά του.
 Σὲ πλησιάζει γιὰ λίγο, ἔπειτα πάλι ὑποχωρεῖ,
 ὕστερα πλησιάζει κοντύτερα, ὅπως ὁ λύκος στὸ μοσχάρι,
 5 γλείφοντας, τραβώντας μ' ἄγρια πηδημάτα,
 ὥσπου νὰ σ' ἀποσπάσει ἀπὸ τοὺς ὀρισμοὺς τοῦ Θεοῦ
 καὶ νὰ σὲ κάνει μὲ τὰ σαρκοφάγα δόντια τοῦ ὠραῖο γεῦμα.

II'

ΣΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΟΥ

Ὠμέ! Σὲ ξεγελᾷ ὁ μάγος μὲ τὰ τεχνάσματά του,
 σὲ ξεγελᾷ ὁ ἐχθρός, σὲ ξεγελᾷ· γύρισε πίσω
 στὸ Λόγο τὸ γρηγορότερο, μὴν πέσεις μακριά.
 Ἀγκάλιασε τὸ σταυρὸ καὶ θὰ σταματήσεις τὴ ζημία.

III'

ΣΤΗΝ ΨΥΧΗ ΤΟΥ

Ψυχὴ μου, κοίταξε ψηλά, καὶ κάθε γήινο λησιμόνησε,
 μὴ σὲ παρασύρει τὸ σῶμα σου στὴν κακία.
 Σύντομη ἢ ζωὴ αὐτὴ, κι ὁ πλούσιος, ὅπως σὲ ὄνειρο
 χαίρεται, ἐνῶ ὁ ἄλλος εἶχε τύχη διαφορετικὴ.
 5 Καὶ μόνο τῆς καθαρῆς ζωῆς ἢ πορεία εἶναι πάντα ἐδραία,
 καὶ μακριὰ καὶ τὸ καλύτερο εἶναι νὰ ζοῦμε αὐτήν.

ΠΒ'

ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΝ

Ἄλλοι χρυσόν, οἷδ' ἄργυρον, οἷδε τράπεζαν
τιμῶσι λιπαρήν, παίγνια τοῦδε βίου.

Ἄλλοι δ' αὖ σιμῶν καλὰ νήματα, καὶ γύας ἄλλοι
πυροφόρους, ἄλλοι τετραπόδων ἀγέλας.

5 Αὐτὰρ ἐμοὶ Χριστὸς πλοῦτος μέγας, ὃν ποτ' ἴδοιμι
νῶ γυμνῶ καθαρῶς· ἄλλα τε κόσμος ἔχει.

ΠΓ'

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΑΙΜΟΝΙΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ

Εἰ μὴ γλῶσσαν ἔδησα λάλον, καὶ χεῖλεα σιγῆ,
τὸν νοῦν ἀθροίζων εἰς Θεοῦ κοινωνίαν,
δφρα κεν ἀγνωτάτοισι νοήμασιν ἀγνὸν Ἄνακτα
τίσω (καλὸν γὰρ τὸ φρενὸς μόνης θύος),

5 οὔ ποτ' ἂν ἐφρασάμην σκολιοῦ τεχνάσματα θηρός,
ἢ μὴν ἐκήρυσσόν τε, καὶ τοῦτ' ὠόμην.

Πολλάκι μοι καὶ πρόσθεν ἐπήλυθε νυκτὶ εἰοικώς,
καὶ φωτὸς αὐθις ἐν πανούργῳ πλάσματι.

Πάντα γάρ, ὄσσ' ἐθέλῃσι, πέλει θανάτοιο σοφιστής,

10 γεγώς ὁ Πρωτεὺς εἰς κλοπὰς μορφωμάτων,
ὧς κέ τιν' ἢ λοχόων, ἢ ἀμφιδόν, ἄνδρα δαμάσση.

Τρυφή γὰρ αὐτῶ τὰ βροτῶν ἐκπτώματα·
ἀλλ' οὐπω τοιόνδε τοσόνδε τε τὸ πρὶν ὄπωπα,
ὄσσος προσῆλθε νῦν ἐμοῖς ἀθλήμασι.

15 Πλεῖον γὰρ ψυχῆς ὀρόων σέβας ἐντὸς ἐμοῖο,

ΠΒ'

ΣΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΟΥ

Ἴλλοι χρυσάφι, ἄλλοι ἄργυρο κι ἄλλοι τραπέζι
 τιμοῦνε πλούσιο, τῆς ζωῆς αὐτῆς παιγνίδια.
 Ἴλλοι κλωστὲς μεταξωτές, χωράφια οἱ ἄλλοι
 καρπούς πού δίνουν, ζώων κοπάδια οἱ ἄλλοι.
 5 Μέγας γιὰ μένα πλούτος ὁ Χριστός. Κι εἶθε ἡ ψυχὴ μου
 γυμνὴ καθάρια νὰ τὸν δεῖ· τ' ἄλλα τοῦ κόσμου.

ΠΓ'

ΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ ΤΩΝ ΔΑΙΜΟΝΙΩΝ

Ἴν τῆ φλύαρη γλώσσα καὶ τὰ χεῖλη δὲ σφράγιζα μὲ τὴ σιγή,
 μαζεύοντας τὸ νοῦ μου γιὰ ἐπικοινωνία μὲ τὸ Θεό,
 ὥστε μὲ πάναγνες σκέψεις τὸν πάναγνο βασιλιὰ
 νὰ τιμήσω (γιατὶ μόνο ἡ νοερὴ θυσία εἶναι καλὴ),
 5 δὲ θὰ καταλάβαινα ποτὲ τὰ τεχνάσματα τοῦ δόλιου θηρίου,
 οὔτε θὰ τὰ διαλαλοῦσα καὶ θὰ τὰ πιστεῦσα τέτοια.
 Πολλὲς φορές καὶ προηγούμενα μοῦ ἤρθε ὁμοιος μὲ νύχτα
 καὶ πάλι μὲ τὴν πανούργα ψεύτικη ὄψη τοῦ φωτός.
 Γιατὶ ὄλα ὄσα θελήσει γίνεται ὁ ἐφευρέτης τοῦ θανάτου,
 10 καὶ εἶναι Πρωτέας στὶς κλεψιῆς διάφορων μορφῶν,
 γιὰ νὰ παρασύρει κάποιον εἴτε παραμονεύοντας εἴτε φανερά.
 Γιατὶ χαρὰ του εἶναι νὰ παρασύρονται οἱ ἄνθρωποι.

Ἴλλὰ τέτοιον καὶ τόσο βαρὺ δὲν τὸν ἔχω ξαναδεῖ ὡς τώρα,
 ὄσος παρουσιάστηκε στὰ δικὰ μου ἀγωνίσματα.
 15 Βλέποντας μέσα μου τὴν εὐλάβεια τῆς ψυχῆς μου περισσότερη,

καὶ πλεῖον ἤρκε τοῦ χόλου τὴν φλεγμονήν.
 Ὡς δ' ὅτε τις λοχόωσα, δυσαλλθέος ἐνδοθι σαρκός,
 νόσος σχεθεῖσα φαρμάκοις οὐ καιρίοις,
 βοσκομένη κευθμῶνας ἀειδέας, οὐ πρὶν ἔληξε,
 20 πρὶν ἀλλαχοῦ ραγεῖσα δοῦναι κινδύνω·
 ἢ ῥόος κρατεροῖσιν ἐρύγμασι τῆδε βιασθεῖς,
 ἐκεῖ βιῆσατ', ἀθρόως τ' ἐξερράγη.

Τοῖος καὶ φθονεροῖο κακὸς μ῀θος. Εὐτὲ μιν ἔσχον
 γλώσση, πρὸς ἄλλο τι βλάβος μετερρῦη.
 25 Οὐ μὲν ἔλε. Χριστὸς γάρ ἐπήλυθεν ἄλκαρ ἐμεῖο,
 ὃς καὶ μαθητὰς ἐκ ζάλης ἐρρύσατο,
 καὶ πολλοὺς παθέων καὶ δαιμονίων ἀπὸ δεσμῶν
 ἠλευθέρωσε, τῷ θέλειν διδοὺς χάριν.
 Ἐμπα γε μὴν πειρήσατ', ὅπως πάρος ἀνδροφόνοισι
 30 δόλοισι ἔκλεψε τὸν γένους ἀρχηγέτην.

Ἄλλὰ, Μάκαρ, μ῀θον ἴσχε, καὶ εὐδιόωντά μ' ἀνωχθί
 σοὶ τὰς ἀναίμους θυσίας πέμπειν ἀεὶ.

ΠΑ'

ΘΡΗΝΟΣ

Μὴ τις ἐμοῖς παθέεσσι καὶ ἄλγεσιν, ἢ ἐκείστω
 τέρποιτ', ἢ ἐτις ἐσθλὸς ἀνιάζοι φρένα κούφην.
 Τὸν μὲν γάρ τις ἔτευξεν ἀρείονα ἐσθλὸν ἀνουσον·
 ὃς δ' οἶδεν καὶ νοῦσον ἀρηγόνα, ἢ ρυπόωσι
 5 φάρμακον, ἢ καθαροῖσι πάλην καὶ κῦδος ἔχουσαν,
 ἄλλοις κῦδος ἄμοχθον, ἤ ἀναξ, πόρες. Αὐτὰρ ἐμοιγε
 καὶ τὸ φίλον παθέεσσι καὶ ἄλγεσι σεῖο λαβέσθαι.

περισσότερη σήκωσε τὴ φλόγα τοῦ θυμοῦ.

Κι ὅπως ὅταν μιὰ πού παραμονεύει, τῆς δυσίατης σάρκας
 ἀρρώστια καὶ πολεμήθηκε μὲ ἀπρόσφορα φάρμακα,
 δουλεύοντας σὲ κρυφά, ἀνίδωτα μέρη, δὲ σταματᾷ
 20 προτοῦ ἐκδηλωθεῖ ἄλλοῦ καὶ μᾶς παραδώσει στὸν κίνδυνο·
 ἢ ἓνα ποτάμι πού συγκρατήθηκε μὲ ἰσχυρὰ ἀναχώματα,
 ὅπου περιορίστηκε ἐκεῖ καὶ ξέσπασε ὄλο μὲ μιᾶς.

Τέτοιος καὶ τοῦ φθονεροῦ ὁ κακὸς ἀγῶνας. Ὅταν τὸν εἶχα
 στὴ γλώσσα, ἄλλαξε κοίτη γιὰ νὰ μὲ βλάψει ἄλλοῦ.

25 Δὲ μ' ἐπίασε ὁμως, γιὰτὶ ἔτρεξε ὁ Χριστὸς βοηθὸς μου,
 πού καὶ τοὺς μαθητὲς του ἔσωσε ἀπὸ τὴν τρικυμία,
 καὶ πολλοὺς ἐλευθέρωσε ἀπὸ δεσμὰ παθῶν
 καὶ δαιμόνων, δίνοντας τὴ χάρη του μὲ θέλησή του.
 Ὅμως προσπάθησε, ὅπως παλιὰ μὲ τοὺς ἀνθρωποκτόνους
 30 δόλους του ἐξαπάτησε τὸν ἀρχηγὸ τοῦ γένους μας.

Ἄλλὰ, Μακάριε, τὸν πόλεμό του κράτησε καὶ γαληνεμένο πρόσταξέ με
 σ' ἐσένα νὰ προσφέρω πάντοτε τὶς ἀναιμάκτες θυσίεις.

ΠΔ'

ΘΡΗΝΟΣ

Κανένας μὲ τὰ πάθη καὶ τοὺς πόνους μου κακὸς
 νὰ μὴ χαίρεται εἴτε καλὸς νὰ νιώθει λύπη στὴν ψυχὴ του.

Τὸ δίχως ἀρρώστια καλὸ τὸν θεωρεῖ κάποιος καλύτερο.

Ἄλλος γνωρίζει ὅτι καὶ ἡ ἀρρώστια βοηθεῖ ἢ στοὺς ἀκάθαρτους
 5 ὡς φάρμακο ἢ στοὺς καθαρὸς προσφέρει ἀγῶνες καὶ δόξα,
 σὲ ἄλλους ἐδωσες, βασιλιά, δίχως κόπους δόξα. Ἄλλὰ ἐγὼ
 θὰ εὐχαριστῶ νὰ σὲ κερδίσω μὲ βάσανα καὶ πόνους.

ΠΕ'

ΕΠΙΣΤΡΕΠΤΙΚΗ ΠΡΟΣ ΘΕΟΝ ΝΟΥΘΕΣΙΑ

Πῆ σε φέρων Χριστοῦ τόσον ἀπενόσφισε δαίμων
 κλεπτόμενον γλώσση τε, καὶ οὐασι, καὶ φαέεσσι,
 θυμὲ τάλαν; ποῦ φωτὸς ἐνήεος ἐκτὸς ἐλαύνεις,
 βρασσόμενός τε πόθοισι καὶ ἀργαλαίαις μελεδῶσι,
 5 καὶ σκιοέοντα φόβον τρομέων, ἀπάταις τε λιουργῶν,
 τηρόμενος, φθινύθων τε χόλου ζείοντος ἐρωαῖς;
 Μηκέτι πλάζο, θυμέ, νόου στροφάλιγξιν ἀλήτου,
 μηδὲ τεῆς ζωῆς ἐπιλήθεο, σαρκὶ πελάζων
 σαρκός τε σκοτίοισι καὶ ἀμφοδίοισι κακοῖσιν.

10 Πάντα κάτω δονέοιτο κακαῖς βιότοις θυέλλαις.
 Πάντα χρόνος πεσσοῖσιν ὁμοῖα τῆδε κυλίνδοι,
 κάλλος, εὐκλείην, πλοῦτον, κράτος, ὄλβον ἀπιστον·
 αὐτὰρ ἐγώ, Χριστοῦ δεδραγμένος, οὐποτε λήξω
 ἐλπίδος, ἔστ' ἂν ἴδω Τριάδος σέλας εἰς ἔν ἰούσης,
 15 εὔτε λάχος μέγαλοιο Θεοῦ, σάρκεσσι κερασθέν,
 εἰκὼν ἢ προτέρη, μιχθήσεται οὐρανίοισιν.

ΠΣΤ'

ΠΑΡΑΙΝΗΣΙΣ ΠΡΟΣ ΕΑΥΤΟΝ

Κόσμον πόριζε τῷ παρόντι τὸν μέγαν,
 διαπτύων ἅπαντα τῶν τῆδ' εὐκόλως.
 Σκηνὴν θεάτρου μείζονος. Πείθου Λόγω
 τῷ συμπαρέντι σὴν χάριν. Λέγει δὲ τί;
 5 Ἴωμεν ἔνθεν· καὶ γὰρ ἦλθον ἐνθάδε,
 ἄνω σε θήσων τὸν πεσόνθ' ἁμαρτία.
 Θεὸς καλεῖ. Σπεύδωμεν ἐπτερωμένοι.

ΠΕ'

ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΓΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΟ ΘΕΟ

- Ποῦ σέ πήρε ὁ δαίμονας καί σ' ἀπομάκρυνε τόσο ἀπὸ τὸ Χριστό,
 γελασμένο ἀπὸ τὴ γλώσσα, τ' αὐτιά, τὰ μάτια,
 δόλια μου ψυχὴ; Ποῦ βαδίζεις ἔξω ἀπὸ τὸ ἀγαθὸ φῶς,
 συγκλονισμένη ἀπὸ τοὺς πόθους καὶ τὶς ὀδυνηρὲς μέριμνες,
 5 τρομάζοντας ἀπὸ σκοτεινὸ φόβο, ἀπὸ τὶς ἀπάτες τῶν λειτουργῶν,
 καὶ λιώνεις καὶ μαραίνεισαι ἀπὸ τὰ ξεσπάσματα φλογεροῦ θυμοῦ;
 Μὴν πλανιέσαι πιά, ψυχὴ, μὲ τοῦ πλάνητα νοῦ τὰ γυρίσματα,
 μήτε νὰ ξεχνᾷς τὴ ζωὴ σου, κολλώντας στὴ σάρκα
 καὶ στῆς σάρκας τὶς κρυφὲς καὶ φανερὲς κακίες.
- 10 Ὅλα στὴ γῆ ἄς κλονίζονται ἀπὸ τὶς κακὲς θύελλες τῆς ζωῆς.
 Ὅλα ὁ χρόνος τὰ κυλᾷ ὅμοια μὲ τὰ ζάρια,
 τὴν ὁμορφιά, τὴ φήμη, τὸν πλοῦτο, τὴ δύναμη, τὴν ἀπιστὴ τύχη.
 Ἐγὼ ὅμως κρατώντας τὸ Χριστό, ποτὲ δὲ θὰ παύσω
 νὰ ἐλπίζω, ὥσπου νὰ δῶ τὸ φῶς τῆς Τριάδας ἐνιαῖο,
 15 ὥσπου τὸ κληρονομᾷ τοῦ μεγάλου Θεοῦ, μὲ τὴ σάρκα σμιγμένη,
 ἢ ἀρχέγονη εἰκόνα, ἐνωθεῖ μὲ τοὺς οὐράνιους.

ΠΣΤ'

ΠΡΟΤΡΟΠΗ ΣΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΟΥ

- Μὲ τὸν κόσμον αὐτὸν κοίταξε τὸ μεγάλο κόσμον ν' ἀποχτήσεις,
 ἀπορρίπτοντας εὐκολὰ ὅλα ὅσα εἶναι στὴ γῆ,
 σκηνη ἐνὸς πολὺ μεγάλου θεάτρου. Ὑπάκουσε στὸ Λόγο,
 ποῦ ἐγίνε μιὰ φύση μ' ἐσένα γιὰ χάρη σου. Καὶ τί μᾶς λέει;
 5 «Ἄς φύγομε ἀπὸ δῶ. Γιατὶ ἐδῶ ἦρθα
 νὰ πάρω ἐπάνω ἐσένα ποῦ ἐπεσεσ ἀπὸ ἁμαρτία».
 Ὁ Θεὸς μᾶς καλεῖ. Ἄς τρέξομε φτερωτοί.

5 Ἀπάτες τῶν λειτουργῶν: ἔχει στὸ νοῦ του τοὺς αἰρετικούς.

ΠΖ'

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΘΕΟΝ ΠΟΘΟΥ

Μήτηρ ἐμή, τί μ' ἔτικτες, ἐπεὶ πολύμοχθον ἔτικτες;
 Τίπτε με τῷδε βίῳ δῶκας ἀκανθοφόρῳ;
 Εἰ μὲν σύ γ' ἐπέρησας ἀκηδέα, ὡς τις ἄσαρκος,
 θαῦμα μέγ'· εἰ δ' ἐδάμης, οὐ φιλέουσα τέκες.
 5 Ἄλλην μὲν τ' ἄλλος τις ἀνὴρ βιότιο κέλευθον
 τέμνει γειομόρος, αὐτὰρ ὁ ποντοπόρος·
 θηρολέτης ἄλλος τις, δ' ὁ ἔγχεϊ χεῖρα κορυῶσων·
 καὶ τις ἀοιδοσύνης Ἰδρις, ὁ δ' ἀθλοφόρος.

Αὐτὰρ ἐμοὶ Θεός ἐστι λάχος, καὶ ἄλγεια πολλά,
 10 καὶ νοῦσ' στυγερῇ τῆδ' ὀλιγοδρανέειν.
 Δάπτε με, δάπτε μ', ἀλιτρέ. Πόσον χρόνον; αὐτίκα γάρ σε
 λείψω σὸν χαλεποῖς πῆμασι γηθόσυνος.

Μήτηρ ἐμή, τί μ' ἔτικτες, ἐπεὶ Θεὸν οὔτε νοῆσαι,
 οὔτε φράσαι δύναμαι τόσσον, ὅσον ποθέω·
 15 βαιῆ μὲν τις ἔμοιγε νόου περίλαμψεν ὅπωπὰς
 ἰσοφάους Τριάδος λάμψις ἐπουραίνης·
 τὸ πλεῖον δ' ὑπάλυξεν (ἔχω δ' ἄχος), ὡς στεροπή τις,
 πρὶν με φάους κορέσαι, ὧκα παριπταμένη.
 Εἰ δέ σε κείθεν ἔλοιμι, φίλη Τριάς, οὐκέτι μητρὸς
 20 μέμφομ' ἐμῆς λαγόσιν. Εἰς ἀγαθὸν γενόμην.

Ἄλλὰ σάω με, σάω με, Θεοῦ Λόγε, ἐκ δέ με πικρῆς
 ἰλῦος ἐξερύσας, ἐς βίον ἄλλον ἄγοις,
 ἐνθα νόος καθαρὸς σε φαάντατον ἀμφιχορεύει,
 μηκέθ' ὑπὸ σκιερῆς κρυπτόμενος νεφέλης.

ΠΖ'

Ο ΠΟΘΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΟ

Γιατί με γέννησες, μητέρα μου, αφού θά δοκίμαζα τόσα πάθη;

Γιατί μ' έρριξες σ' αυτή την άγκαθόσπαρτη γή;

Ή αν έσύ χωρίς λύπες την πέρασες, σαν κάποιος άσαρκος,

μεγάλο θαύμα· αν όμως βασανίστηκες, δέ με γέννησες από αγάπη.

5 Καθένας άνθρωπος διαφορετικό δρόμο τής ζωής

βαδίζει, είτε γεωργός είτε ταξιδεύει στη θάλασσα·

κυνηγός άλλος, άλλος κρατάει όπλα στα χέρια·

άλλος γνωρίζει από μουσική κι άλλος από αγώνες.

Έμένα ό κληρός μου είναι ό Θεός και πολλοί πόνοι

10 και ή άδυναμία από τή μισητή μου άρρώστια.

Δάγκανέ με, άλιτήριε. Για πόσον καιρό; Γιατί άμέσως

σέ αφήνω χαρούμενος μαζί με τά βαριά παθήματά μου.

Γιατί με γέννησες, μητέρα μου, αφού τό Θεό μήτε νά έννοήσω

μήτε μπορώ νά έκφράσω έτσι, όπως ποθώ;

15 Κάποια λίγη περίλαμψε τά μάτια του νοῦ μου

τής έπουράνιας, ισόφωτης Τριάδας λάμψη.

Σκόρπισε και πιό πολλή (κι έχω άγωνία), σαν άστραπή,

πριν με χορτάσει φώς, πέταξε γρήγορα από δίπλα μου.

Ή αν σέ συλλάβω εκεί, Τριάδα αγαπημένη, τής μητέρας μου πιά

20 τις λαγόνες δέ θά κατηγορήσω. Ήταν για καλό που γεννήθηκα.

Ήλλά σῶσε με, σῶσε με, Λόγε του Θεού, κι από την πικρή

τραβώντας με λάσπη, οδήγησέ με σε άλλη ζωή,

όπου πνεύμα καθάριο όλοφώτεινο γύρω σου χορεύει,

χωρίς νά σέ κρύβει πιά τό σκιερό σύννεφο.

ΠΗ'

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΑΥΤΟΥ ΨΥΧΗΝ ΣΤΙΧΟΙ ΗΜΙΑΜΒΟΙ

Τί σοι θέλεις γενέσθαι;
 Ψυχὴν ἐμὴν ἐρωτῶ.
 Τί σοι μέγ', ἢ τί μικρὸν
 τῶν τιμίων βροτοῖσι;
 5 Ζῆται μόνον τι λαμπρόν,
 καὶ δώσομεν προθύμως.

Θέλεις τὰ Γύγεώ σοι
 τοῦ Λυδίου γενέσθαι,
 καὶ δακτύλῳ τυραννεῖν,
 10 τὴν σφενδόνην ἐλίσσω,
 κρύπτουσαν, εἰ κρύπτοιο,
 φαίνουσαν, εἰ φαίνοιτο;

Θέλεις τὰ Μίδεώ σοι
 τοῦ πλουσίως θανόντος,
 15 ᾧ χρυσὸς ἦν τὰ πάντα,
 χρυσοῦν φέροντα λιμόν,
 εὐχῆς δίκην ἀμέτρον;

Θέλεις λίθους διαυγεῖς,
 πλάτη τε γῆς λιπώσης,
 20 καὶ ποιμνίων ἀριθμούς,
 βοῶν τε καὶ καμήλων;
 Οὐ ταῦτα δώσομέν σοι·
 λαβεῖν γὰρ οὐδὲ λῶον,
 ἀλλ' οὐτ' ἔμοιγ' ἀνυστόν.
 25 Ἐρριψα γὰρ μερίμνας,
 ἀφ' οὗ Θεῶ προσήλθον.

ΠΗ'

ΣΤΗΝ ΨΥΧΗ ΤΟΥ

'Σάν τί θά 'θελες, δικό σου;
 Τήν ψυχή συχνά ρωτῶ.
 'Ποιό μεγάλο εἶτε μικρό
 ἀπό τ' ἀκριβὰ τοῦ κόσμου;
 5 Ζήτα κάτι λαμπερό
 καί σ' τὸ δίνω ἐγὼ μὲ βία.

Θέλεις τάχατε τοῦ Γύγη
 τὰ καλὰ ἀπὸ τῆ Λυδία;
 καί νὰ κυβερνᾷς, στὸ χέρι
 10 βάζοντας τὸ δαχτυλίδι,
 πού 'κρυβε καλὰ κρυμμένο
 καὶ φανέρωνε, ἂν φαινόταν;

Θέλεις τὰ καλὰ τοῦ Μίδα,
 πού 'ταν ἡ θανή του πλούσια,
 15 κι ὅλα ὅσα ἔπιανε χρυσάφι
 καὶ χρυσὴ γίνονταν πείνα,
 τιμωρία σ' ἀπληστη δέηση;

Θέλεις διάφανα πετράδια,
 γόνιμα πλατιά χωράφια,
 20 ἄρνιά, βόδια καὶ καμήλια,
 νὰ μὴν ἔχουν μετρημό;
 Δέ σ' τὰ δίνω αὐτά· δέν εἶναι
 πιὸ καλὸ γιὰ νὰ τὰ πάρεις,
 μὰ οὔτε πάλι ἐγὼ μπορῶ.
 25 Πέταξα τίς ἔγνοιες πέρα,
 ὡς πλησίασα τὸ Θεό.

Θέλεις θρόνους τε κ' ἀρχάς,
 καρποῦ φρύαγμα πίπτον,
 ἴν' ἀβριον καθεσθῆς.
 30 κάτω βλέπων ταπεινόν,
 ἄλλου τραχηλιῶντος,
 ὃς ἦν παραστάτης σοι,
 τυχόν δὲ καὶ κακῶν τις;

Θέλεις γάμω δεθῆναι,
 35 βλακεύμασιν ἀνάγνοις,
 καιροῖς δὲ συστραφῆναι;
 Θέλεις νόσον γλυκεῖαν,
 εὐτεκνίας μέριμναν;
 Εὐτεκνίαν δ' ἂν εἶπω
 40 δυστεκνίαν, τί φήσεις;

Θέλεις λόγοις βοᾶσθαι,
 καὶ συλλέγειν θέατρα;
 Ποθεῖς νόμους πιπράσκειν
 οὐκ ἐνδίκους παλαισμοῖς,
 45 φέρειν τε καὶ φέρεσθαι,
 πρὸ βημάτων ἀθέσμων;

Αἰχμὴν θέλεις τινάσσειν,
 πνέων ἀρηϊόν τι,
 καὶ στρέμματ' ἐξ ἀγώνων,
 50 θηροκτόνον τε κάρτος;
 Ποθεῖς κρότους ἐν ἄστει,
 καὶ χάλκεος τυποῦσθαι;

Σκιὰν θέλεις ὄνειρων,
 μεταρρέουσαν ἀδραν,
 55 ροῖζον βέλους ἀνίχνου,
 ψόφον χερὸς κροτούσης;

Τί γὰρ μέγ' εὖ φρονοῦσι
 τῶν σήμερον μὲν ὄντων,
 ἐς ἀβριον δ' ἀπόντων;

Θέλεις θρόνους κι ἐξουσίες,
 θράσεμα καιροῦ ποῦ πέφτει,
 γιὰ νὰ κάτσεις μὲ τὴν αὔριο
 30 ταπεινὰ στὴ γῆ θωρώντας,
 μ' ἄλλον πάνω ἀπὸ τὸ σβέρκο
 (ἢ παραστεκάμενό σου
 ἦ καὶ κάποιο μοχθηρό);

Θέλεις νὰ δεθεῖς σὲ γάμο,
 35 σὲ μιὰρὲς ἀμυαλοσύνες
 νὰ περάσεις τὸν καιρὸ σου;
 Τὴ γλυκιὰ ποθεῖς ἀρρώστια
 τῶν καλῶν παιδιῶν τὴν ἔγνοια;
 Μ' ἂν κακότεκνη τὴ μοῖρα
 40 τῶν καλῶν παιδιῶν σοῦ βγάλω;

Θὲς σὲ λόγια νὰ ξεσπάσεις,
 θέατρο γύρω νὰ μαζέψεις;
 Θὲς τοὺς νόμους νὰ ταραξῆεις
 μὲ διαμάχες ὄχι δίκαιες;
 45 Νὰ σὲ σύρουν καὶ νὰ σύρεις
 σ' ἄνομο μπροστὰ κριτήριο;

Λαχταρᾶς νὰ ρίξεις βέλος
 μὲ πολεμικὴ μανία;
 Θὲς στεφάνια στοὺς ἀγῶνες,
 50 κνηγοῦ ἐπιδεξιότητη;
 Θὲς τὸ θόρυβο τῆς πάλης;
 Χάλκινο ἄγαλμα νὰ γίνεις;

Θὲς τὸν Ἰσκιο τῶν ὄνειρων,
 ἀγεράκι ποῦ ὄλο ἀλλάζει,
 55 βούισμ' ἀφαντῆς ριζιᾶς,
 χειροκρότημα ποῦ ἐσβήστη;

Ποιὸ εἶν' τρανὸ γιὰ τὸ σοφὸ,
 ἀπ' αὐτὰ ποῦ σήμερα εἶναι,
 κι αὔριο σβήνονται καὶ πᾶν,

60 ὧν καὶ κακοῖς μέτεστιν,
ὧν οὐ συνέρχεται τι
έντεϋθεν ἐξιοῦσι;

Τί οὖν; Ἐπεὶ τάδ' οὐχί,
τί σοι θέλεις γενέσθαι;
65 Θέλεις θεὸς γενέσθαι,
θεός, Θεοῦ μεγίστου
παραστάτης φαεινός,
σὺν ἀγγέλοις χορευῶν;

Ἴθι, πρόβαινε, ταρσοὺς
70 ὄξυπτέρου μενοιηῆς
κυκλουμένη πρὸς ὕψος.
Ἐγὼ πτερὸν καθαίρω
ἐγὼ λόγοις ἐπαίρω,
ὡς εἰς πτερόν τιν' ὄρνιν
75 ἐς αἴθερα προπέμψω.

Σὺ δ', εἰπέ μοι, κάκιστον
ὧ σαρκίον δυσῶδες,
ἐπεὶ συνεζύγην σοι,
ἢ δεσπότης μαγεῖρω,
80 τί σοι θέλεις γενέσθαι,
πρὸς τὸ πνοῆν κρατεῖσθαι;
Οὐ γὰρ πλέον χρεωστῶ.

Κἂν πόλλ' ἔχειν βιάζῃ
θέλεις τράπεζαν εἰς πνοον
85 μύρων τε, καὶ μαγεῖρων
σοφίσμασιν περισσοῖς;
Καὶ βαρβίτων χερῶν τε
κροτήματ' οὐκ ἄνοιστρα;
Ἄβρῶν κλάσεις τε παίδων
90 κινουμένων ἀνάδρωως;

Καὶ παρθένων ἐλιγμοὺς
γυμνουμένων ἀθέσμως;

60 πού και συμφορά εἶν' γεμάτα
 κι όταν φεύγομε ἀπὸ δῶ
 δὲ μᾶς συνοδεύει οὐτ' ἓνα;

Κι ἀφοῦ αὐτὰ δὲ θές· λοιπόν;
 Σάν τί θά 'θελες δικό σου;
 65 Θά 'θελες θεὸς νά γίνεις,
 θεὸς τοῦ τρισηγάλου Θεοῦ,
 φωτεινὸς συμπαραστάτης,
 στή σειρὰ μὲ τοὺς ἀγγέλους;

Μπρός, προχάρει μὲ ποδᾶρι
 70 σπαθοφτέρουγης λαχτάρας,
 κυκλοφέρνοντας τ' ἀψήλου.
 Γὼ σοῦ φτιάχνω τὰ φτερά,
 σὲ ψηλώνω ἐγὼ μὲ στίχους,
 σὰν ὠριόφτερο πουλί,
 75 σὲ κατευοδώνω στὰ ὕψη.

Τώρα ἐσύ, πάγκακο, πές μου,
 κι, ὦ κορμί μου βρωμερό,
 μιὰ πού δέθηκα μ' ἐσένα
 —'γὼ κυρά, σὺ μάγειράς μου—
 80 σὰν τί θά 'θελες δικό σου,
 ἄλλο ἐξὸν ἀπ' τὴ ζωὴ
 (παραπάνω δὲ χρωστῶ
 κι ἂν πολλὰ ζητᾶς μὲ βία).

Θές εὐωδιαστὸ τραπέζι
 85 ἀπὸ μύρα και μαγείρων,
 ἀπὸ τέχνες περισσές;
 Θέλεις λύρα, και χειρῶν
 ὄχι δίχως ζάλη χτύπους,
 και τσακίσματα ἀγοριῶν,
 90 πού λυγιοῦνται γυναικῆσια;

Θέλεις κοριτσιῶν χοροὺς
 ἄπρεπα ξεγυμνωμένων;

Ἐν τοῖς πότοις τυποῦσιν
 ὅσοι φιλοῦσιν ὄβριν,
 95 τὸν μαινόλην ἐτοιμῶς
 ὑποφλέγοντες οἶνον.

Ταῦτ' εἰ θέλεις παρ' ἡμῶν,
 ἔχεις μὲν, ἀγχόνην δέ.
 Τοιαῦτα τοῖς ἀπλήστοις
 100 ἐγὼ φίλοις πορίζω.

Οἷός σε πέτρινός τις
 αὐτῶροφος καλύπτῃ,
 ἢ μικρὸν ἔργον ὥρας,
 εἰ δεῖ τι καὶ πονῆσαι.
 105 Τὸ δ' ἔσθος ἢ καμήλων
 τρίχες, νόμῳ δικαίων,
 ἢ καὶ δέρος, παλαιᾶς
 γυμνώσεως κάλυμμα.

Στιβὰς μὲν ἢ τυχοῦσα,
 110 ποαί, κλάδοι τε θάμνων
 ἀπλωμα πορφυροῦν τι,
 καὶ συμπόταις ἀταρβές.
 Τράπεζα δ' αὐτόθεν σοι
 γλυκὺ πνέουσ' ἀνείσθω.

115 Ἐν γῆ φίλην δίδωσιν
 ἄτεχνα δῶρα πᾶσιν.
 Ἐπεὶ δ' ἐθήκαμέν σε,
 καὶ θρέψομεν προθύμως.

Θέλεις φαγεῖν; ἔχ' ἄρτον.
 120 ἔχ' ἄλφιτ', εἰ παρείῃ
 ἄλλες δέ σοι τὸ πέμμα,
 θύμος θ' ὃν οὐ μετροῦμεν,
 ἀπραγμάτευτον ὄψον·
 ἐνδεῖα δ' ἄλλο μεῖζον.

Τέτοια ὀρίζουν γιὰ τὰ γλέντια
 τῆς ἀκολασίας οἱ φίλοι,
 95 ἔτοιμοι φωτιά νά βάλουν
 στὸ κρασί που δαυμονίζει.

Τοῦτα ἂν θέλεις ἀπὸ μένα
 τὰ 'χεις καὶ μαζί κρεμάλα.
 Τέτοια προμηθεύω ἐγὼ
 100 στοὺς ἀχόρταγους τοὺς φίλους.

Πετροκάλυβο ἄς σὲ κρύβει
 σκεπασμένο ἀπὸ δικοῦ του
 ἢ τῆς ὄρας ἔργο, ἀνίσως
 εἶναι χρεία κι αὐτὸ τὸ λίγο
 105 καὶ γιὰ ροῦχο, δίκαιος νόμος,
 εἴτε ἀπὸ καμήλας τρίχες
 ἢ, γιατί ὄχι, καὶ προβειά,
 τῆς παλιάς σου γύμνιας ντύμα;

Τὰ που ἔλαχαν χόρτα ἄς γίνουν,
 110 στρῶμα καὶ κλαδιὰ ἀπλωμένα,
 τραπεζόπανο –πορφύρα–
 που οἱ συμπότες δὲ φοβοῦνται,
 καὶ τραπέζι μυρισμένο
 ἄς στρωθεῖ γιὰ σέν' αὐτοῦ.

115 Νά, ἢ καλή μας γῆ τί δίνει
 σ' ὄλους ἄδολά της δῶρα.
 Στὸ τραπέζι σ' ἔχω κάτσει,
 σὲ χορταίνω τώρα εὐθύς.

Θές νά φᾶς; Ψωμί σταρένιο,
 120 μὰ καὶ κριθίνο, ἂν δὲ λείπει.
 Φτάνει σου κι ἡ τήγανίτα
 μ' ἀκοπίαστο προσφάγι,
 μελοθύμαρο περίσσιο,
 κι ἄλλο πιὸ μεγάλο ἢ φτώχεια.

125 *Θέλεις πιεῖν; βρύει σοι
ὕδωρ, κρατῆρ ἀείρρους,
ποτὸν μέθης ἀποιον,
ἀκλήματον γᾶνυσμα.*

Ζητεῖς δὲ καὶ τρυφᾶν τι;

130 *Μηδ' ὀξίνης φθονεῖσθω.*

'Ἄλλ' οὐ τάδ' ἀρκέσει σοι;

*Τετρημένω ποθεῖς δὲ
πίθω κακῶς ἐπαντλεῖν
τὰς ἡδονὰς ἀπλήστως;*

135 *Ἄλλον πόθει ποριστήν.*

*Ἐμοὶ γὰρ οὐ σχολή σε
θάλλειν σύνοικον ἐχθρόν,
ἴν' ὡς ὄφις κρυμωθεῖς,
θέρμη δ' ἐπειτα λυθείς,*

140 *ἐγκόλπιός με τρώσης.*

*Θέλεις δόμους ἀμέτρους
χρυσωρόφους, γραφῆς τε
καὶ ψηφίδος σοφισμούς,
κινούμενος σχεδόν τι·*

145 *πλακός τε λάμπιν ἀβρᾶς
ἀντίχροον, πολύχρουν;*

*Θέλεις περιρρέουσιν
ἐσθῆτα τῶν ἀθήκτων,
ἐν δακτύλοις τε πλοῦτον,*

150 *γελώμενόν τε κάλλος
τοῖς σωφρονεῖν μαθοῦσιν,
ἐμοὶ δὲ καὶ μάλιστα
ὅ κάλλος ἐστὶν εἶσω;*

Τοῖς μὲν κάτω δὴ ταῦτα

155 *ὑμῖν βροτοῖσι φάσκω,
οἱ ζῆτε τὸ πρὸς ὦραν,
μηδὲν πλέον βλέποντες.*

- 125 Θές νά πιεῖς; Νερό γιά σένα
 ἀναβρεῖ ἢ πηγῆ ὀλοένα,
 τὸ πιτό πού δέ μεθάει,
 ἀναγάλλια δίχως κλῆμα.
 Μήπως θές καί πολυτέλεια;
 130 Καταδέξου τὸ ξινίτη.

Δέ σοῦ φτάνουν δλα τοῦτα;
 Μά ποθεῖς σέ τρύπιο πίθο
 γέμισμα ἄσχημα νά κάνεις
 μέ χαρὲς πού δέ χορταίνουν;

- 135 Ἄλλον ζήτη φροντιστή σου,
 γιατί ἐγὼ καιρὸ δέν ἔχω
 νά σέ τρέφω ἐχθρὸ σπιτίσιο,
 καί σά φίδι μαργωμένο
 καί στὸν κόρφο ζεσταμένο
 140 στὰ στερνὰ νά μέ δαγκάσεις.

- Θές ἀπέραντα παλάτια
 χρυσοτάβανα, ζωγράφου
 θάματα καί ψηφοθέτη,
 πού 'ναι λές σὰ νά σαλεύουν;
 145 κι ἀντιλάμπισμα ἀπὸ ἐξαισίες
 πλάκες θέλεις πλουμερό;

- Θέλεις γύρω σου χυτὸ
 ροῦχο, πού οὔτε νά τ' ἀγγίξεις,
 καί στὰ δάχτυλα στολίδια
 150 κι ὁμορφιές πού ἀναγελοῦνε
 ὅσοι ἔμαθαν νά γνωστεύουν,
 κι ἐγὼ πρῶτος πού γυρεύω
 τῆ μορφιά βαθιοκρυμμένη;

- Σ' ἐσᾶς τοὺς χαμωζώιτες
 155 τοὺς θνητοὺς τὰ λέγω τοῦτα,
 μόνο τῆ στιγμή πού ζεῖτε
 καί δέ βλέπετε ἄλλο οὔτ' ἓνα.

Τοῖς δ' εὐγενῶς βιοῦσιν,
 ἐπαξίως τε μοίρας
 160 τῆς ἐκ Θεοῦ κραθείσης
 τῷ πηλινῷ πάχει μου
 (σκόπει πένητος ὄγκον),
 οἶαν τροφήν χορηγῶ;
 Διελθέ μοι φλογώδη
 165 ρομφαίαν, ὡ θεόφρον.
 Θείων γενοῦ γεωργός
 φυτῶν Λόγω θαλλόντων,
 ὧν μ' ἐστέρησεν ἐχθρὸς
 δι' ἠδονῆς συλήσας.

170 Ξύλω πάλιν πρόσελθε
 ζωῆς ἀει μενούσης.
 Ἡ δ' ἔστιν, ὡς ἀνεῦδρον,
 γνῶσις Θεοῦ μεγίστου,
 φάους ἐνὸς τριλαμποῦς,
 175 πρὸς ὃν τὰ πάντα τείνει.

Οὕτω μὲν αὐτὸς αὐτῷ
 πᾶς τις σοφῶν λαλήσει.
 Ὅς δ' οὐ θέλει λαλήσαι,
 μάτην βίον παρήλθεν,
 180 εἰ περ μάτην παρήλθεν,
 μὴ σὺν κακῷ μεγίστω.

Μὰ σ' ἐσᾶς πού ἐλεύθεροι εἶστε
καὶ τῆς μοίρας σας ἀντάξιοι,
160 πού ὁ Θεὸς σᾶς ἔχει δώσει,
λέγω τί τροφή ταγίζω,
τὸ χωμάτινό μου πάχος
—ἔχει κι ὁ φτωχὸς δᾶ πάχος·
φλόγινη ρομφαία μέσα
165 πέρνα μου, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ.
Θείων φυτῶν περιβολάρης
γίνου λόγων θαλερῶν,
πού μοῦ θέρισε ὁ ἐχθρὸς
κι οἱ ἀπολαύσεις μου ληστέψαν.

170 Ἔλα πάλι πρὸς τὸ δέντρο
τῆς παντοτινῆς ζωῆς,
πού ἔναι καθὼς ἔχω βρεῖ
τοῦ μεγάλου Θεοῦ ἡ γνώση,
τοῦ ἐνὸς τρίλαμπου φωτὸς
175 πού σ' αὐτὸ τὰ πάντα ὀδεύουν.

Ἔτσι ὁ ἴδιος στὸν ἑαυτό του
θὲ νὰ πεῖ κάθε σοφός.
Κι ὅποιος δὲ θέλει νὰ πεῖ,
μάταια τὴ ζωὴ του ἐδιάβη,
180 ἂν τὴ διάβη μάταια
καὶ δὲ ζήμιωσε ἄμετρα.

ΠΘ'

ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΟΣΟΝ

- Ἦν, ἦν, δὲ ἦνθουν· ἀλλὰ νῦν εἰμ' ἀχλοος·
 Οὔτε πρὶν ἦρθην, οὔτε νῦν κατεστάλην.
 Ἀνθεῖν, ἀπανθεῖν, ἄλλο· οὐκ ἄλλος δ' ἐγώ.
- * Ἐξ ἰατρῶν πάρειμι τοῦτο κερδάνας,
 5 Τὸ μὴ τι, Χριστέ, σοῦ φέρειν ἀνώτερον,
 παρ' οὗ τὰ πάντα, καὶ τὸ φαρμάκων σθένος.
- * Ἴδοῦ τὰ θερμά. Τὴν κολυμβήθραν ἔχω.
 Ποῦ δ' ἀγγελός μοι; δεῦρο, φαρμάσσοις ὕδωρ.
 Εἰ δ' οὐ, σὺ, Σῶτερ, εἶπέ, καὶ παγήσομαι.
- 10 * Πέπληγμ' ἔχω τι κέντρον εἰς Θεοῦ φόβον.
 Οἶδ' εὖ πεπονθώς. Ἄλλ' ἐπίσχες τὴν νόσον.
 Εἰ δ' οὐ φίλον σοι, δός γε καρτερῶς φέρειν.
- * Ἐξηπόρημαι, Χριστέ μου· καὶ τί δράσω;
 Κριτὴς μὲν εἶ δίκαιος, ἀλλὰ καὶ πρᾶος.
- 15 Ποῦ σου τὸ χρηστόν; ἢ μόνοι λεληήσμεθα;
 * Ἐρριψεν, ἔρριψέν με συγκόψας Σατάν.
 Σὺ δ' ἐκδέδωκας τῷ κακῷ· τίς αἰτία;
 Οὐχὶ πάτησιν σκορπίων ἐλπίζομεν;
- * Τί ταῦτα, Χριστέ; τοὺς κακοὺς αἰσχύνομαι,
 20 καὶ τοὺς ἀρίστους, οὐκ ἔχων στάσιν κακῶν·
 οἱ μὲν γελῶσι, τοῖς δ' ὀλώλασ' ἐλπίδες.
- * Καθ' ἡμέραν θνήσκω τε, καὶ λείπω βίον.
 Εἰ μὲν δικαίως, ὡς κακός, ποῦ χρηστότης;
 Εἰ δ' οὐ δικαίως, ποῦ ποτ' ἔννομος κρίσις;

ΠΘ'

ΣΤΗΝ ΑΡΡΩΣΤΙΑ

Ἐπῆρχα τότε πού ἀνθοῦσα· τώρα εἶμαι ἄχλος.

Οὔτε πρῶτα ψῆλωσα οὔτε τώρα ἔχω καταπέσει.

Τὸ ν' ἀνθεῖς καὶ ν' ἀπανθεῖς εἶναι διαφορετικά, ἐγὼ ὁ ἴδιος.

*Κέρδος μου τοῦτο εἶναι ἀπ' τοὺς γιατρούς,

5 νὰ μὴ θεωρῶ τίποτα, Χριστέ μου, ἀνώτερο ἀπὸ ἐσένα·
ἀπὸ ἐσένα ἔρχονται ὅλα καὶ ἡ δύναμη τῶν φαρμάκων.

*Νά, τὸ θερμὸ λουτρό. Ἐχω τὴν κολυμπήθρα.

Ἄλλὰ ποῦ εἶναι ὁ ἄγγελος; Ἐλα, ἐτοίμασε τὸ νερό.

Ἄν ὄχι, ἐσύ, Κύριε, πές καὶ θὰ στηλωθῶ.

10*Εἶμαι τραυματισμένος· ἔχω ἓνα ἀγκάθι νὰ φοβοῦμαι τὸ Θεό.
Ξέρω ὅτι εὐεργετήθηκα. Ἄλλὰ σταμάτα τὴν ἀρρώστια.

Ἄν ἐσὺ δὲ θέλεις, δῶσε μου καρτερία νὰ τὴν ὑποφέρω.

*Εἶμαι, Χριστέ μου, σ' ἀμηχανία, τί νὰ κάνω;

Εἶσαι κριτής, ναί, δίκαιος ἀλλὰ καὶ πρᾶος.

15 Ποῦ εἶναι ἡ καλοσύνη σου ἢ ἐμένα μόνο λησιμόνησες;

*Μὲ πέταξε κάτω, συντρίβοντας με ὁ Σατανάς

κι ἐσὺ μὲ παρέδωσες στὸ κακό. Γιὰ ποιό λόγο;

Δὲν ἐλπίζομε πῶς θὰ πατήσομε ἐπάνω σὲ σκορπιούς;

*Γιατί αὐτά, Χριστέ μου; Ντρέπομαι τοὺς κακοὺς

20 μὰ καὶ τοὺς ἀριστοὺς, ποῦ δὲ σταματοῦν τὰ δεινά μου·
οἱ κακοὶ γελοῦνε, οἱ ἀριστοὶ δὲν ἔχουν ἐλπίδες.

*Κάθε μέρα πεθαίνω κι ἐγκαταλείπω τὴ ζωή.

Ἄν πεθαίνω δίκαια ἐπειδὴ εἶμαι κακός, ποῦ εἶναι ἡ καλοσύνη σοι

Ἄν πεθαίνω ἀδίκαια, ποῦ εἶναι ἡ δίκαιη κρίση σου;

- 25 * Σκοπὸς τέθειμαι πᾶσι, καὶ τοξεύομαι.
 Στήτω ποθ' ἡμῖν ὁ φθόνος, στήτω ποτέ.
 Χρόνω, νόσω κέκμηκα, τοῖς φίλων κακοῖς.
 Ἄλλ' οὐ θέλεις; πρὸς σ' ἔρχομαι. Δίδου χεῖρα.
- * Ὅλωλ', ὄλωλα συμφοραῖς· σοὶ δ' ὄλλυμαι.
- 30 Σὺ γὰρ Θεός μου. Σὺ ζόφον λύσις κακῶν
 νεκρῶ πνέοντι μικρόν, ἢ λυπρὸν βίον.
- * Τί τῆδε μοχθῶ τοῖς κακοῖς ἐσφιγμένος,
 φθόνου πάλαισμα, καὶ γέλως τοῖς πλείοσιν;
 Ἄλλοις τὰ λαμπρὰ τοῦ βίου, λύσις δ' ἐμοί.
- 35 * Καλεῖς, καλεῖς με. Προστρέχω. Δέδοικα δὲ
 τὸ πῶρ, τὸ χάσμα, τὴν ζέσιν τοῦ πλουσίου.
 Τίς Ἀβραάμ δώσει με τοῖς κόλποις φέρων;
- * Ἦ πόλλ' ἀνέτλην ἐν βίῳ· τὰ δ' ἔλλομαι.
 Εἴ μ' αὐτόθεν λύσειας, οἰστά μοι τὰδε.
- 40 Εἰ δ' οὐ λύσειας, φεῦ βίου! φεῦ ἐξόδου!
- * Τί με κρατεῖς, δεσμῶτα, τὸν ἐλεύθερον;
 Χριστὸς καλεῖ με. Κεῖσο τῆδ' ἐρριμμένος.
 Δέχου με, Σῶτερ. Πλὴν κάθαρσις ἐνδεής.

4'

**ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΟΚΕΩΝ ΜΟΡΟΝ,
 ΤΙΣ ΠΡΩΤΟΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΜΕΤΕΠΕΙΤΑ ΑΠΗΡΕ**

Πρῶτος Καισάριος, ξυνὸν ἄχος· αὐτὰρ ἔπειτα
 Γοργόνιον· μετέπειτα πατὴρ φίλος· οὐ μετὰ δηρῶν
 μήτηρ. ὦ λυπρὴ παλάμη καὶ γράμματα πικρᾶ
 Γρηγορίο! γράψω καὶ ἐμοῦ μόρον, ὑστατίου περ.

- 25* Έχω γίνει στόχος όλων και δέχομαι βέλη.
 Ἦς σταματήσει τέλος γιὰ μένα ὁ φθόνος, ἄς σταματήσει τέλος.
 Τὰ χρόνια, ἡ ἀρρώστια μ' ἐξάντλησαν, οἱ κακοὶ φίλοι.
 Μήπως δὲ θέλεις; Ἔρχομαι σ' ἐσένα, τὸ χέρι σου δῶσε.
 *Χάνομαι, ἀλίμονο, ἀπὸ τίς συμφορὲς χάνομαι γιὰ σένα.
- 30 Γιατὶ ἐσὺ εἶσαι ὁ Θεός μου. Διάλυσε σὺ τὸ ζόφο τῶν κακῶν
 γιὰ ἓνα νεκρὸ πού λίγο πνέει ἢ κόψε τὴ θλιβερὴ ζωὴ του.
 *Γιατὶ μοχθῶ ἐδῶ περικυκλωμένος ἀπὸ συμφορὲς
 τοῦ φθόνου παιγνίδι, τῶν πολλῶν περιγέλασμα;
 Γι' ἄλλους εἶναι τὰ ὠραῖα τῆς ζωῆς, γιὰ μένα ὁ θάνατος.
- 35* Μὲ καλεῖς, ναί. Τρέχω σ' ἐσένα. Ἄλλὰ φοβοῦμαι
 τὴ φωτιά, τὸ χάσμα, τὴν κάψα τοῦ πλούσιου.
 Ποιὸς θὰ μὲ πάρει νὰ μὲ πάει στὸν κόρφο τοῦ Ἀβραάμ;
- *Αὐτὸ ἐλπίζω, γιατί πολλά ὑπέφερα στὴ ζωὴ μου.
 Ἦν μ' ἐλευθερώσεις ἀπὸ δῶ, μπορῶ νὰ τὰ ὑποφέρω αὐτά.
- 40 Ἦν ὁμως δὲ μ' ἐλευθερώσεις, ἀλίμονο καὶ στὴ ζωὴ καὶ στὸ θάνα
 *Τί μὲ κρατεῖς, ὦ δεσμώτη, ἐμένα τὸν ἐλεύθερο;
 Μὲ καλεῖ ὁ Χριστός. Μεῖνε πεσμένος ἐδῶ.
 Δέξου με, Σωτήρα. Ἄλλὰ ὁ ἐξαγνισμὸς μου εἶναι λειψός.

4'

**Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΩΝ ΓΟΝΙΩΝ ΤΟΥ ΚΙ Ο ΔΙΚΟΣ ΤΟΥ
 ΠΟΙΟΣ ΠΕΘΑΝΕ ΠΡΩΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΣ ΜΕΤΑ**

Πρῶτος ἐφυγε ὁ Καισάριος, κοινὴ θλίψη· κι ἔπειτα
 ἡ Γοργονία· πῶς ἔπειτα ὁ ἀγαπητὸς πατέρας καὶ σὲ λίγο
 ἡ μάνα. ὦ θλιβερό χέρι καὶ πικρὴ γραφὴ
 τοῦ Γρηγορίου! Θὰ γράψω καὶ γιὰ τὸ δικό μου θάνατο, ἂν καὶ τελ

41 Δεσμώτη: ἡ ψυχὴ ἐλεύθερα ἀποκαλεῖ τὸ σῶμα δεσμώτη, γιατί ὑπόκειται
 στὰ δεσμὰ τῆς σάρκας.

4A'

ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΑΝΤΩΝ ΑΥΤΩΝ ΤΑΦΟΝ

Λᾶας ὁ μὲν γενέτην τε καὶ υἷα κυδῆεντας
 κεύθω Γρηγορίου, εἰς λίθος, ἴσα φάη,
 ἀμφοτέρους ἱερῆας· ὁ δ' εὐπατέρειαν ἐδέγμην
 Νόνναν σὺν μεγάλῳ υἱεῖ Καισαρίῳ.
 5 Τὼς ἐδάσαντο τάφους τε καὶ υἷας. Ἡ δὲ πορεία,
 πάντες ἄνω. Ζωῆς εἰς πόθος οὐρανίης.

4B'

ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΗ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΒΙΟΥ

Χριστέ ἀναξ, τί με σαρκὸς ἐν ἄρκυσι ταῖσδ' ἐνέδησας;
 Τίπτε με τῷδε θῆκας ὑπ' ἀντιπάλῳ;
 Πατὴρ μὲν γενόμεν θεοειδέος, οὐκ ὀλίγης δὲ
 μητέρος· ἐς δὲ φάος ἤλυθον εὐξαμένης.
 5 Ἠῤῥατο, καὶ μ' ἀνέθηκε Θεῷ βρέφος· ἀφθορίης δὲ
 θερμὸν ἔρωτα χέεν ὄψις ἐμοὶ νυχίη.
 Χριστὸς μὲν δὴ τοῖα· τὸ δ' ὕστατα κύμασι βράσθην,
 ἀρπαλέαις παλάμαις ἤρκεσα, σῶμα λύθην,
 ποιμέσιν οὐ φιλίοισι συνέδραμον, ἠῤῥον ἀπιστα,
 10 χηρῶθην τεκέων, πῆμασι χασσάμενος.
 Οὗτος Γρηγορίοιο βίος· τὰ δ' ἔπειτα μελήσει
 Χριστῷ ζωοδότῃ. Γράψατε ταῦτα λίθοις.

4Α'

ΣΤΟΥΣ ΤΑΦΟΥΣ ΟΛΩΝ ΤΟΥΣ

Ἡ πέτρα εἶμαι πού τόν πατέρα καί τὸ γιό τοὺς δοξασμένους
 σκεπάζω Γρηγορίου, μιὰ πέτρα, ἴσες δόξες,
 ἱερεῖς καί τοὺς δύο. Κι ἐγὼ τὴν εὐγενικὴ δέχτηκα
 Νόννα μὲ τὸ μεγάλο γιό τῆς Καισάριο.
 5 Ἔτσι μοιράστηκαν τάφους καὶ γιούς. Ἡ πορεία τους;
 Ὅλοι πρὸς τὰ ἄνω. Ἐνας πόθος, γιὰ τὴν οὐράνια ζωὴ.

4Β

ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ. ΣΥΝΟΨΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ

Χριστὲ βασιλιά, γιατί μ' ἔδεσες μὲ τὰ δίχτια τῆς σάρκα;
 Γιατί στὴ ζωὴ αὐτὴ μ' ἔδωσες στὴν ἐξουσία ἀντιπάλου.
 Ἄπο πατέρα θεϊκὸ γεννήθηκα κι ὄχι ἀπὸ ἀσήμαντη
 μάνα. Ἡ προσευχὴ τῆς μ' ἔφερε στὸ φῶς.
 5 Προσευχήθηκε, καὶ βρέφος μ' ἀφιέρωσε στὸ Θεό· κι ἀθανασίας
 θερμὸν ἔρωτα μοῦ στάλαξε τὸ νυχτερινὸ δράμα.
 Αὐτὰ ὁ Χριστός. Στὸ τέλος δάρθηκα στὰ κύματα.
 Ἄνέχτηκα τ' ἀρπαχτικὰ χέρια, τὸ σῶμα μου ἔχει παραλύσει.
 Ποιμένες ὄχι φίλους βοήθησα, συνάντησα ἀπιστία.
 0 Στερήθηκα τὰ παιδιά μου, ὀπισθοχώρησα στὶς συμφορές.
 Νὰ ἡ ζωὴ τοῦ Γρηγορίου. Γιὰ τὰ περ' ἀπ' αὐτὰ θὰ φροντίσει
 ὁ ζωοδότης Χριστός. Γράψτε τὰ αὐτὰ στὶς πλάκες.

4Γ'

ΑΛΛΟ ΕΙΣ ΕΑΥΤΟΝ

Πρῶτα μὲν εὐξαμένη με Θεὸς πόρε μητρὶ φαεινῇ.
 Δεύτερον ἐκ μητρὸς δῶρον ἔδεκτο φίλον.
 Τὸ τρίτον αὖ θνήσκοντά με ἀγνή ἐσάωσε τράπεζα.
 Τέτατον ἀμφήκη μῦθον ἔδωκε Λόγος.
 5 Πέμπτον παρθενίη με φίλοις προσπτύξαι ὄνειροις.
 Ἔκτον Βασιλείῳ σύμπνοος ἰρὰ φέρον.
 Ἐβδομον ἐκ βυθίων με φερέσβιος ἤρπασε κόλπων.
 Ὀγδοον αὖ νοῦσοις ἐξεκάθηρε χέρας.
 Εἵνατον ὀπλοτέρῃ Τριάδ' ἤγαγον, ὧ Ἄνα, Ρώμη.
 10 Βέβλημαι δέκατον λάεσιν ἤδὲ φίλοις.

4Δ'

ΑΛΛΟ

Ἐλλὰς ἐμή, νεότης τε φίλη, καὶ ὄσσα πέπασμαι,
 καὶ δέμας, ὧς Χριστῶ ἐῖξατε προφρονέως!
 Εἰ δ' ἱερῆα φίλον με Θεῶ θέτο μητέρος εὐχή,
 καὶ πατρὸς παλάμη, τίς φθόνος; ἀλλά, Μάκαρ,
 5 σοί με, Χριστέ, χοροῖσι δέχου, καὶ κῦδος ὀπάζοις
 υἱεὶ Γρηγορίου, σῶ λάτρι Γρηγορίῳ.

4Ε'

ΑΛΛΟ

Πατρὸς ἐγὼ ζαθέοιο, καὶ οὐνομα καὶ θρόνον ἔσχον
 καὶ τάφον. Ἀλλά, φίλος, μνώεο Γρηγορίου,
 Γρηγορίου, τὸν μητρὶ θεόσδοτον ὧ πασε Χριστός.
 Φάσμασιν ἐννουχίοις δῶκεν ἔρον σοφίης.

4Γ'

ΑΛΛΟ ΣΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΟΥ

- Πρῶτα, ὁ Θεὸς μ' ἔδωσε στὴν λαμπρὴ μάνα μου δταν προσευχήθηκε
 Δεύτερο, ἀπὸ τὴ μάνα μου δῶρο μὲ δέχτηκε ἀρεστό.
 Τρίτο πάλι ἐνῶ πέθαινα μ' ἔσωσε ἡ ἀγνὴ τράπεζα.
 Τέταρτο, δίστομο λόγο ὁ Λόγος μου ἔδωσε.
 5 Πέμπτο, ἡ παρθενία μ' ἀγκάλιασε στὰ ἄμορφα ὄνειρά μου.
 Ἑκτο, μὲ μιά πνοή μὲ τὸ Βασίλειο ἔφερα ἱερὲς προσφορές.
 Ἑβδομο, ἀπὸ ὀλόβαθους κόλπους μ' ἄρπαξε δίνοντάς μου ζωή.
 Ὀγδοο πάλι μὲ τὶς ἀρρώστιες ἄγνισε τὰ χέρια μου.
 Ἐνατο, ἔφερα στὴ νεότερη Ρώμη, βασιλιά, τὴν Τριάδα.
 10 Δέκατο, μὲ χτύπησαν πέτρες καὶ φίλοι.

4Δ'

ΑΛΛΟ

- Ἑλλάδα μου καὶ νιότη ἀγαπητή, κι ὅλα ὅσα ἀπόχτησα,
 καὶ σῶμα· πόσο πρόθυμα ὑποχωρήσατε στὸ Χριστό!
 Κι ἂν ἡ προσευχὴ τῆς μάνας μου μ' ἔκανε ἱερέα στὸ Θεὸ ἀγαπητό,
 καὶ τὸ χέρι τοῦ πατέρα μου, γιατί νὰ μὲ φθοιοῦν; Ἀλλὰ, Μακάριε
 5 στοὺς χοροὺς σου, Χριστέ μου, δέξου με καὶ δῶσε δόξα
 στὸ γιὸ τοῦ Γρηγορίου, στὸ λάτρη σου Γρηγόριο.

4Ε'

ΑΛΛΟ

- Θεϊκοῦ πατέρα ἐγὼ ἀπόχτησα καὶ τ' ὄνομα καὶ τὸ θρόνο
 καὶ τὸν τάφο. Ἐσύ, φίλε, νὰ θυμᾶσαι τὸ Γρηγόριο,
 τὸ Γρηγόριο, δῶρο στὴ μάνα του ἀπὸ τὸ Χριστό.
 Μὲ νυχτερινὰ ὄνειρα τοῦ ἔδωκε ἔρωτα τῆς σοφίας.

4ΣΤ'

ΑΛΛΟ

Γρηγορίου Νόννης τε φίλον τέκος ἐνθάδε κεῖται,
 τῆς ἱερῆς Τριάδος Γρηγόριος θεράπων,
 καὶ σοφίῃ σοφίης δεδραγμένος, ἠϊθεός τε
 οἶον πλοῦτον ἔχων ἐλπίδ' ἐπουραίνην.

4Ζ'

ΑΛΛΟ

Τυτθὸν ἔτι ζώεσκες ἐπὶ χθονί· πάντα δὲ Χριστῷ
 δῶκας ἐκῶν, σὺν τοῖς καὶ πτερόεντα λόγον.
 Νῦν δ' ἱερῆα μέγαν σε, καὶ οὐρανίῳ χορείῃς
 οὐρανὸς ἐντὸς ἔχει, κύδιμε Γρηγόριε.

4Η'

ΑΛΛΟ

Ἐκ με βρέφους ἐκάλεσε Θεὸς νυχίοισιν ὄνειροις.
 Ἦλυθον ἐς σοφίης πείρατα. Σάρκα Λόγω
 ἤγνισα καὶ κραδίην. Κόσμου φλόγα γυμνὸς ἄλυξα.
 Ἔστην συνααρῶν Γρηγορίῳ γενέτη.

4Θ'

ΑΛΛΟ

Ἄγγελοι αἰγλήεντες ἀπειρέσιον κατὰ κύκλον,
 τρισσοφαοῦς θεότῆτος ὁμὸν σέλας ἀμφιέποντες,
 Γρηγόριον δέξασθ' ἀνάξιον, ἀλλ' ἱερῆα.

4ΣΤ'

ΑΛΛΟ

Ὁ ἀγαπημένος τοῦ Γρηγορίου καὶ τῆς Νόννας γιὸς ἐνθάδε κεῖται
ὁ ὑπηρέτης τῆς ἱερῆς Τριάδας Γρηγόριος,
καὶ μὲ σοφία τῆ σοφία ἀρπάζοντας ἀπὸ νέος,
μοναδικό του πλοῦτο εἶχε τὴν οὐράνια ἐλπίδα.

4Ζ

ΑΛΛΟ

Λίγο ζούσες ἀκόμα πάνω στὴ γῆ· ὄλα στὸ Χριστὸ
τὰ ἔδωσες μὲ θέλημά σου καὶ μαζί καὶ τὸ φτερωτό του λόγο.
Τώρα, ἱερέα μεγάλο καὶ στὴν οὐράνια μέσα χορεία
σέ ἔχει ὁ οὐρανός, ἐνδοξε Γρηγόριε.

4Η'

ΑΛΛΟ

Ἐπὶ βρέφος μὲ κάλεσε ὁ Θεὸς μὲ νυχτερινὰ δνεῖρα.
Ἐφτασα στὰ πέρατα τῆς σοφίας. Μὲ τὸ Λόγο τῆ σάρκα
ἀγνισα καὶ τὴν καρδιά μου. Γυμνὸς ξέφυγα τῆ φλόγα τοῦ κόσμου
στάθηκα συνιερέας μὲ τὸν πατέρα μου Γρηγόριο.

4Θ'

ΑΛΛΟ

Ἄγγελοι ἀστράφτοντας στὸν ἀπέραντο κύκλο,
τριγυρίζοντας τῆς τριπλόφωτης θεότητος τῆ μιὰ λάμψη,
δεχθεῖτε τὸ Γρηγόριο, τὸν ἀνάξιο ἀλλὰ ἱερέα.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ

1. Εύρετήριο χωρίων της Γραφής

Γένεσις					
6	3	228		2	200
26		166		13-14	
Ἔξοδος					
				Ματθαῖος	
15	23	208		9	186
				32	
Βασιλειῶν Α΄					
				Κορινθίους Α΄	
1	10-11	64			
5	-	228	7	33	38
Ἰουδίθ					
9	15	212	5	22	200

2. Εύρετήριο ὀνομάτων καὶ πραγμάτων

	Α		210,679. 238,25. 262,4. 312,7.
		Ἄιγυπτος	32,352. 108,833 ἔ. 118,1005.
Ἄαρων	20,128. 88,507. 226,124.		146,1509.
	226,127.		Ἄλεξάνδρεια 66,128. 92,577. 110,890.
Ἄβραάμ - Ἄβράμ	36,444. 44,580. 62,53.		118,1013.
	160,1763. 424,37.		ἀλήθεια 100,714.
Ἄδάμ	34,384. 94,615. 114,960. 222,44.		Ἄμαλῆκ 12,3.
	370,6. 374,4.		ἄμαρτία 64,81. 82,395. 116,981.
Ἀθῆναι	18,97. 72,211. 74,255. 86,476.		Ἄμμαντίτης, -αι 230,185.
Αἰγύπτιος, -οι	102,745 ἔ. 162,1800.		Ἄμμων, θεὸς τῶν Αἰγυπτίων, 108,838.

- Ἄμμωνίτης, -αι 158, 1737. 430, 96, 1. 430, 97, 4. 430, 98, 4.
 Ἄμφιον 322, 47. 430, 99, 3.
 ἀναρχία 160, 1744 Γρηγόριος, πατὴρ Γρηγορίου τοῦ Θεο-
 λόγου, 428, 94, 6.
 Ἀναστασία, ναὸς Κωνσταντινουπόλε-
 ως, 52, 5, 3. 122, 1709. 240, 49. 240, 1
 ἐ. 242, 28. 244, 62 ἐ. 246, 102.
 268, 12. Δ
 Ἄννα 36, 426.
 Ἄνουβις 108, 839. Δαβὶδ 380, 64, 2.
 Ἀντισθένης 118, 1032. δαίμων, -ες 14, 51. 102, 738. 180, 144.
 Ἀπάμμων 108, 838. Δανιὴλ 12, 4. 196, 419. 236, 63. 368, 35.
 ἀπληστία 144, 1489. 388, 85.
 Ἀπολλῶς 98, 680. 228, 154. Διογένης 118, 1032.
 Ἀργῶ 296, 71. Διοκίαισαρες 254, 26.
 Ἄρειος 92, 578. δουλοσύνη 26, 233.
 Ἄρης 366, 9.
 Ἄρποκρᾶς 108, 838. E

B

- Βαβυλῶν 32, 354. Ἐβραῖος, -οὶ 238, 25. 316, 83.
 Βασίλειος, ὁ Μέγας, 26, 245. 72, 225. εἰρήνη 218, 823.
 80, 355. 82, 390. 428, 93, 6. Ἐλλᾶς 18, 97. 30, 323. 68, 130. 87, 478.
 Βεελφεγῶρ 276, 89. Ἐλλην, -ες 186, 241.
 Βελίαρ 106, 823. Ἐρμάνουβις 108, 839.
 Βελίας 332, 16. 336, 76. 342, 184. 350, 24. Εὐριπος 396, 77, 2.
 352, 1 ἐ. 372, 3. Εὐφράνωρ 214, 741.
 Βηθλεὲμ 244, 62. E Ἐωσφόρος 230, 176.
 Βριάρεως 250, 70.
 Βυθὸς 116, 1165.

Γ

- Ζακχαῖος 198, 457. 258, 93.
 Ζεῦξις 214, 741.

H

- Γομόρρα 392, 72, 7.
 Γρηγόριος, ὁ Θεολόγος, 60, 35. ἡδονή 418, 134. 420, 169.
 160, 1769. 218, 818. 246, 103. Ἡλεὶ 36, 433. 226, 131.
 250, 60. 254, 25. 262, 1. 268, 16. Ἡλίας 76, 292. 202, 543. 368, 32.
 308, 12. 424, 90, 4. 426, 91, 2. Ἡρακλῆς 116, 975. 296, 72.
 426, 92, 11. 428, 94, 6. 428, 95, 2. Ἡσαίας 236, 61

Θ

Λάζαρος 44,578. 258,98. 364,69. 388,77.
Λευι 230,188.
Λωτ 160,1763.

Θεσσαλονίκη 116,1003.
θυμός 248,26. 296,53.

M

I

Ίακώβ 244,70.
Ίεριχώ 32,368.
Ίουδαϊσμός 282,179.
Ίσακ 36,444.
Ίσραήλ 70,188. 108,835. 148,1544.
212,725.
Ίώβ 254,31. 362,63.
Ίωναδάβ 76,295.
Ίωνᾶς 12,6. 164,1838. 248,54. 368,34.
388,63.

Μακεδών,-ες 162,1800.
Μανασσήs 354,41.
Μανός 126,1173.
Μάξιμος 104,763. 106.810. 118,1037.
320,1 έ. 322,27 έ.
μαργουσίνη 40,381. 270,12. 336,100.
Ματθαῖος 184,220. 258,92.
Μελάμπους 212,729.
Μέλιτος 146,1521.
Μερρᾶ 208,663
Μῆδος 196,435.
Μίδας 196,435. 410,13.
Μιχαίας 200,514.
Μοντανός 126,1174
μοχθηρία 106,802. 118,1028. 154,1648.
368,5. 384,25.
Μυσοι 130,1240. 208,662. 316,102.
Μωαβίτης,-αι 158,1737. 230,184.
Μωϋσῆς 12,2. 20,128. 226,117. 238,25.
368,33.

K

Καισάριος 22,177. 24,217. 424,90,1.
426,91,4.
Κάλαῖς 214,744.
Κάλεβ 108,836.
Καλλίμαχος 214,744.
Καππαδοκεύs,-εῖς 60,36. 84,440.
254,25.
Κάρμηλος 76,293.
Κράτης 118,1033.
Κροῖσος 196,435.
Κύρος 196,434.
Κωνσταντῖνος, ὁ μέγας, 58,4. 60,16.
384,13.

N

Νάθαν 210,685
Ναύατος 126,1175
Νικαία 158,1706.
Νόννα 426,91,4. 430,96,1.
Νῶε 122,1081. 232,206.

Λ

Λάβαν 210,693.

O

Όρφεύs 322,46.

Π	Σόδομα 38,480. 232,208. 260,21,11. 372,14.
Παῦλος 98,680. 200,517. 228,154. 236,64.	Σόλυμα 32,367. 230,178.
Πέτρος 108,858. 118,1015. 184,222. 196,430. 228,154. 230,177. 236,64.	σταυρὸς 50,10. 372,11 ἔ. 376,60,4. 400,80,4.
Πλάτων 118,1034. 188,305.	Στίπκας 108,838.
πλεισταρχία 160,1744.	Στοὰ 118,1034
Πολύκλειτος 214,741.	Σωκράτης 118,1035.
πονηρία 106,818. 180,151. 208,646. 212,720.	σωτηρία 66,105. 72,207. 186,274. 196,451. 266,25,4. 268,26,5.
Πόντος 80,351. 84,433. 324,1.	T
Πρόδρομος 76,294. 236,65.	Ταῦρος 30,310.
Πρωτεὺς 106808. 212,728. 402,10.	τελώνης 34,394.
Πυθία 118,1036	Τιμόθεος 200,518.
Πύρρων 188,303.	τρυφή 100,706.
P	Φ
Ρόδος 72,208.	Φαέθων 310,15.
Ρόδων 108,838.	Φαραὼ 32,353. 210,674. 260,21,4. 262,3.
Ρώμη 58,5. 60,15. 146,1510. 178,125. 236,64. 428,93,9.	Φαρισαῖος 34,393.
Σ	φθόνος 48,19. 54,7,1 ἔ. 78,335. 146,1506. 148,1545. 170,1930. 176,97. 210,671. 218,836. 232,8. 238,15. 252,3. 256,45. 272,26. 304,189 ἔ. 308,5. 318,6. 320,33. 378,61,3. 380,63,4. 382,66,6. 384,7. 424,26.
Σαμάρεια 230,178.	φίλαρχία 86,460. 384,19.
Σαμαρεὺς, -εῖς 34,374.	Φινεές 238,22.
Σάμιος, -οι 304,193 ἔ.	Φοινίκη 68,150.
Σαμουήλ 36,431. 64,91. 88,507. 208,653.	Φρύγες 130,1240. 208,662. 316,102.
Σαμψῶν 112,920.	X
Σαοὺλ 194,401. 224,99. 316,88. 320,21.	Χριστέμπορος, -οι 160,1756.
Σάρρα 36,442.	Χρῦσιππος 188,304.
Σάσιμα 86,441. 88,496.	
Σατάν 26,256. 422,16.	
Σελεύκεια 90,547.	
Σέξτος 188,303.	
Σιγή 126,1165.	
Σιλῶαμ 208,663.	
Σίμων ὁ μάγος 126,1167. 196,430.	

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίς
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5-9
ΚΕΙΜΕΝΟ-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ	12-431
ΠΟΙΗΜΑ Α'	11-49
ΠΟΙΗΜΑ Β'	48-51
ΠΟΙΗΜΑ Γ'	50-53
ΠΟΙΗΜΑ Δ'	52-53
ΠΟΙΗΜΑ Ε'	52-53
ΠΟΙΗΜΑ ΣΤ'	54-55
ΠΟΙΗΜΑ Ζ'	54-55
ΠΟΙΗΜΑ Η'	56-57
ΠΟΙΗΜΑ Θ'	56-57
ΠΟΙΗΜΑ Ι'	58-61
ΠΟΙΗΜΑ ΙΑ'	61-171
ΠΟΙΗΜΑ ΙΒ'	172-219
ΠΟΙΗΜΑ ΙΓ'	220-233
ΠΟΙΗΜΑ ΙΔ'	232-237
ΠΟΙΗΜΑ ΙΕ'	236-241
ΠΟΙΗΜΑ ΙΣΤ'	240-247
ΠΟΙΗΜΑ ΙΖ'	246-253
ΠΟΙΗΜΑ ΙΗ'	252-253
ΠΟΙΗΜΑ ΙΘ'	254-259
ΠΟΙΗΜΑ Κ'	260-261
ΠΟΙΗΜΑ ΚΑ'	260-261
ΠΟΙΗΜΑ ΚΒ'	262-263
ΠΟΙΗΜΑ ΚΓ'	264-265
ΠΟΙΗΜΑ ΚΔ'	266-267
ΠΟΙΗΜΑ ΚΕ'	266-267
ΠΟΙΗΜΑ ΚΣΤ'	268-269
ΠΟΙΗΜΑ ΚΖ'	268-269
ΠΟΙΗΜΑ ΚΗ'	270-271

ΠΟΙΗΜΑ ΚΘ'	270-271
ΠΟΙΗΜΑ Λ'	272-285
ΠΟΙΗΜΑ ΛΑ'	286-287
ΠΟΙΗΜΑ ΛΒ'	286-291
ΠΟΙΗΜΑ ΛΓ'	290-293
ΠΟΙΗΜΑ ΛΔ'	292-305
ΠΟΙΗΜΑ ΛΕ'	306-307
ΠΟΙΗΜΑ ΛΣΤ'	306-307
ΠΟΙΗΜΑ ΑΖ'	308-309
ΠΟΙΗΜΑ ΑΗ'	308-311
ΠΟΙΗΜΑ ΑΘ'	312-317
ΠΟΙΗΜΑ Μ'	318-321
ΠΟΙΗΜΑ ΜΑ'	320-325
ΠΟΙΗΜΑ ΜΒ'	324-327
ΠΟΙΗΜΑ ΜΓ'	326-329
ΠΟΙΗΜΑ ΜΔ'	328-331
ΠΟΙΗΜΑ ΜΕ'	332-351
ΠΟΙΗΜΑ ΜΣΤ'	352-355
ΠΟΙΗΜΑ ΜΖ'	354-357
ΠΟΙΗΜΑ ΜΗ'	358-359
ΠΟΙΗΜΑ ΜΘ'	358-359
ΠΟΙΗΜΑ Ν'	360-367
ΠΟΙΗΜΑ ΝΑ'	366-369
ΠΟΙΗΜΑ ΝΒ'	368-369
ΠΟΙΗΜΑ ΝΓ'	370-371
ΠΟΙΗΜΑ ΝΔ'	370-371
ΠΟΙΗΜΑ ΝΕ'	372-373
ΠΟΙΗΜΑ ΝΣΤ'	374-375
ΠΟΙΗΜΑ ΝΖ'	374-375
ΠΟΙΗΜΑ ΝΗ'	374-375
ΠΟΙΗΜΑ ΝΘ'	376-377
ΠΟΙΗΜΑ ΝΙ'	376-377
ΠΟΙΗΜΑ ΝΑ'	378-379
ΠΟΙΗΜΑ ΝΒ'	378-379
ΠΟΙΗΜΑ ΝΓ'	380-381
ΠΟΙΗΜΑ ΝΔ'	380-381
ΠΟΙΗΜΑ ΝΕ'	380-381
ΠΟΙΗΜΑ ΝΣΤ'	380-381

ΠΟΙΗΜΑ ΞΣΤ'	382-383
ΠΟΙΗΜΑ ΞΖ'	382-383
ΠΟΙΗΜΑ ΞΗ'	384-391
ΠΟΙΗΜΑ ΞΘ'	390-391
ΠΟΙΗΜΑ Ο'	390-391
ΠΟΙΗΜΑ ΟΑ'	392-393
ΠΟΙΗΜΑ ΟΒ'	392-393
ΠΟΙΗΜΑ ΟΓ'	394-395
ΠΟΙΗΜΑ ΟΔ'	394-395
ΠΟΙΗΜΑ ΟΕ'	396-397
ΠΟΙΗΜΑ ΟΣΤ'	396-397
ΠΟΙΗΜΑ ΟΖ'	396-399
ΠΟΙΗΜΑ ΟΗ'	398-399
ΠΟΙΗΜΑ ΟΘ'	400-401
ΠΟΙΗΜΑ Π'	400-401
ΠΟΙΗΜΑ ΠΑ'	400-401
ΠΟΙΗΜΑ ΠΒ'	402-403
ΠΟΙΗΜΑ ΠΓ'	402-405
ΠΟΙΗΜΑ ΠΔ'	404-405
ΠΟΙΗΜΑ ΠΕ'	406-407
ΠΟΙΗΜΑ ΠΣΤ'	406-407
ΠΟΙΗΜΑ ΠΖ'	408-409
ΠΟΙΗΜΑ ΠΗ'	410-421
ΠΟΙΗΜΑ ΠΘ'	422-425
ΠΟΙΗΜΑ Ϛ'	424-425
ΠΟΙΗΜΑ ϚΑ'	426-427
ΠΟΙΗΜΑ ϚΒ'	426-427
ΠΟΙΗΜΑ ϚΓ'	428-429
ΠΟΙΗΜΑ ϚΔ'	428-429
ΠΟΙΗΜΑ ϚΕ'	428-429
ΠΟΙΗΜΑ ϚΣΤ'	430-431
ΠΟΙΗΜΑ ϚΖ'	430-431
ΠΟΙΗΜΑ ϚΗ'	430-431
ΠΟΙΗΜΑ ϚΘ'	430-431
ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ	433-436
1. Εύρετήριο χωρίων της Γραφής	433
2. Εύρετήριο ονομάτων και πραγμάτων	436

Φωτοστοιχοθεσία: «ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ» ΕΛΕΥΘ. ΜΕΡΕΤΑΚΗ
Άρμενοπούλου 30 – Τηλ. 200 621 – ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 546 35.

Έκτύπωση Όφσετ: «ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ» ΦΩΤΗ ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙΝΟΥ
Τσαμαδού 8 – Τηλ. 928 592 – ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Βιβλιοδεσία: ΑΦΟΙ ΒΑΡΟΥΣΙΑΔΗ
Λαχανά 17 – Τηλ. 839 414 – ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Κεντρική Πώληση: ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ «BYZANTION» ΕΛΕΥΘ. ΜΕΡΕΤΑΚΗ
Άρμενοπούλου 30 – Τηλ. 200 621 – ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 546 35